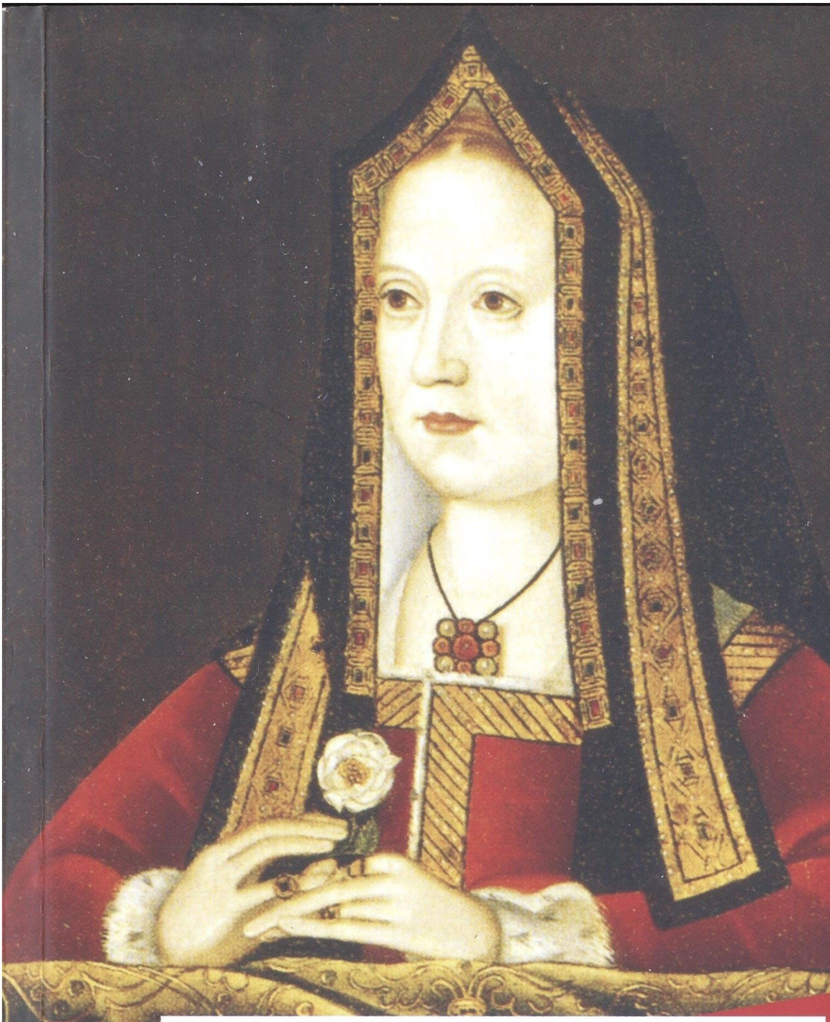
POLIROM

Philippa Gregory

Prinţesa albă

BIBLIOTECA POLIROM

Autoarea bestsellerurilor *Surorile Boleyn* şi *Moştenirea Boleyn*

Philippa Gregory

The Plantagenet & Tudor Novels #05

Prințesa Albă

Traducere din engleză de
ANACAONA MÎNDRILĂ-SONETTO

Colecția Biblioteca Polirom Actual

Editura Polirom
IAȘI, 2015

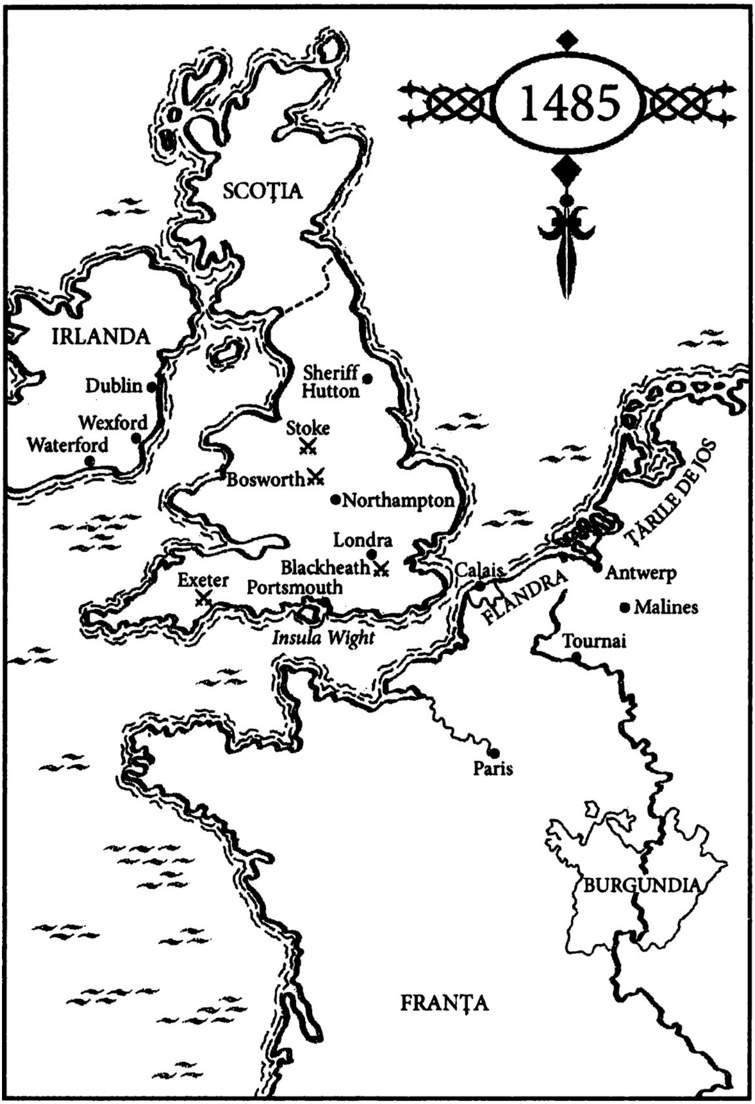
PHILIPPA GREGORY, una dintre cele mai renumite scriitoare britanice contemporane de ficțiune istorică, s-a născut în 1954, în Kenya. La vârsta de doi ani, s-a mutat în Anglia împreună cu familia.

A absolvit secția de istorie a Universității din Sussex și și-a luat doctoratul în literatura secolului XVIII la Universitatea din Edinburgh. A lucrat o vreme ca jurnalist și producător la radio BBC, însă pasiunea pentru istorie și literatură a îndemnat-o să se dedice scrisului.

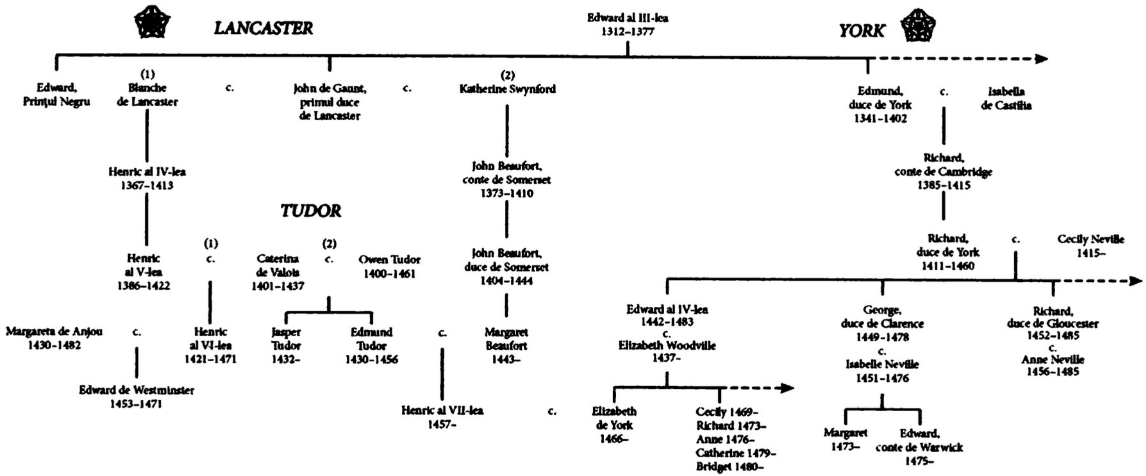
Autoare prolifică, Philippa Gregory a publicat până în prezent peste douăzeci de romane, dintre care amintim: *Windeacre* (1987), *The Favoured Child* (1989), *A Respectable Trade* (1992), *The Other Boleyn Girl* (2001; *Surorile Boleyn*, Polirom, 2008, 2013), distins un an mai târziu cu premiul Parker Romantic Novel of the Year și ecranizat de studiourile Miramax, *The Queen's Fool* (2003), *The Virgin's Lover* (2004), *The Constant Princess* (2005), *The Boleyn Inheritance* (2006; *Moștenirea Boleyn*, Polirom, 2009, 2014), *The Other Queen* (2008), *The White Queen* (2009; *Regina albă*, Polirom, 2010, 2014), *The Red Queen* (2010; *Regina roșie*, Polirom 2011, 2014), *The Kingmaker's Daughter* (2012; *Fiica eminenței cenușii*, Polirom, 2013), *Changeling* (2012; *Copilul zânelor*, 2013).

Cărțile sale s-au bucurat de un succes răsunător în întreaga lume și au fost deja traduse în foarte multe limbi.

Lui Anthony

1485
SCOȚIA
IRLANDA
Dublin
Wexford
Waterford
Sheriff
Hutton
Stoke
Bosworth
Northampton
Londra
Blackheath
Exeter
Portsmouth
Insula Wight
Calais
FLANDRA
ȚĂRILE DE JOS
Antwerp
Malines
Tournai
Paris
BURGUNDIA
FRANȚA

VERII ÎN RĂZBOI
Casele de York, Lancaster şi Tudor în primăvara anului 1485

[01] Castelul Sheriff Hutton, Yorkshire, toamna anului 1485

Aș vrea să nu mai visez. Dumnezeule, cum aș vrea să nu mai visez!

Sunt nespus de obosită; nu-mi doresc decât să dorm. Aș vrea să dorm toată ziua, din zori și până-n amurgul ce se așterne în fiecare seară puțin mai devreme și puțin mai trist. Peste zi, nu mă gândesc decât la somn. Noaptea însă, încerc doar să rămân trează…

Mă duc în odăile lui tăcute, oblonite, să mă uit la lumânarea din care se prelinge ceara în sfeșnicul de aur, arzând încet de-a lungul orelor sorocite, cu toate că el nu va mai vedea vreodată lumina. Servitorii aprind o lumânare nouă în fiecare zi, la amiază; fiecare ceas se topește puțin câte puțin, deși pentru el timpul nu mai înseamnă nimic. Pentru el, aflat în beznă veșnică, încremenit în eternitate, timpul nu mai există, deși asupra mea apasă atât de greu. Cât e ziua de lungă, aștept așternerea lentă a înserării cenușii și dangătul de jale al clopotului vestind rugăciunea de seară, când pot să mă duc în capelă și să mă rog pentru sufletul lui, cu toate că el nu va mai auzi nici șoaptele mele, nici psalmodierile îngânate de preoți.

Pe urmă pot să merg la culcare. Dar când mă bag în pat, nu îndrăznesc să dorm, căci nu pot îndura visele ce vin. Îl visez pe el. Îl visez iarăși și iarăși.

Toată ziua, am grijă ca fața mea să zâmbească precum o mască, să zâmbească la nesfârșit, cu dinții dezveliți, cu ochii luminoși, cu pielea ca un pergament întins din cale-afară, subțire ca hârtia. Am grijă ca glasul meu să sune limpede și dulce, rostesc cuvinte fără înțeles și câteodată, când mi se cere, chiar cânt. Noaptea mă prăbușesc în patul meu de parcă m-aș îneca într-o apă întinsă, de parcă m-aș scufunda în adâncul ei, de parcă apa m-ar lua în stăpânire, furându-mă ca pe o sirenă. Preț de o clipă, simt o mângâiere adâncă, de parcă, odată scufundată, durerea mea s-ar putea scurge, de parcă ar fi râul Lete, ai cărui curenți au puterea de a aduce uitarea și de a mă purta în peștera somnului; dar pe urmă vin visele.

Nu-i visez moartea – ar fi cel mai cumplit dintre coșmaruri

dacă l-aș vedea căzând în luptă. Însă nu visez niciodată bătălia, nu-i văd ultima șarjă, drept în inima gărzii lui Henric Tudor. Nu-l văd spintecând în dreapta și-n stânga ca să-și croiască drum. Nu văd cum înaintează năvalnic oștirea lui Thomas Stanley, îngropându-l sub copitele cailor când e azvârlit din șa. Cu brațul ce ține spada neputincios, doborât de șarja nemiloasă de cavalerie, strigând: „Trădare! Trădare! Trădare!”. Nu-l văd pe William Stanley ridicând de jos coroana lui și așezând-o pe capul altuia.

Nu visez nimic din toate astea și-i mulțumesc lui Dumnezeu că-mi arată măcar atâta îndurare. Acestea îmi sunt gândurile neîncetate de pe timpul zilei, de care nu pot scăpa. Sunt reveriile sângeroase ce-mi umplu mintea în timp ce pășesc și vorbesc senină despre căldura nefirească, despre uscăciunea pământului, despre recoltă proastă de anul ăsta. Însă visele nopților mele sunt mai dureroase, mult mai dureroase, căci atunci visez că mă aflu în brațele lui și că mă trezește cu o sărutare. Visez că ne plimbăm într-o grădină, țesând planuri pentru viitor. Visez că sunt grea cu pruncul lui, îi simt palma caldă pe pântecul rotunjit, el îmi zâmbește încântat, iar eu îi făgăduiesc că vom avea un fiu, fiul de care are nevoie, un fiu pentru Casa de York, un fiu pentru Anglia, un fiu pentru noi doi. „Îl vom boteza Arthur”, spune el. „Îl vom boteza Arthur, asemenea lui Arthur din Camelot, îl vom boteza Arthur, pentru Anglia.”

Când mă deștept și înțeleg că am visat iarăși, durerea pare să fie mai cumplită în fiecare zi. Dumnezeule, cum aș vrea să nu mai visez!

Scumpa mea fiică Elizabeth,

Inima și rugăciunile mele sunt cu tine, copilă dragă; acum însă, mai mult ca oricând, trebuie să joci rolul reginei care te-ai născut să fii.

Noul rege, Henric Tudor, îți poruncește să vii la mine, la palatul Westminster din Londra, și să-ți aduci surorile și verișorii. Bagă de seamă: nu a tăgăduit logodna voastră. Mă aștept ca lucrurile să meargă înainte.

Știu că nu la asta ai nădăjduit, draga mea; dar Richard a murit și partea aceea a vieții tale s-a terminat. Henric e

învingătorul, iar noi avem acum misiunea de a te face soția lui și regina Angliei.

Îmi vei da ascultare în privința încă unui lucru: vei zâmbi și te vei arăta voioasă, ca o mireasă ce vine la logodnicul ei. O prințesă nu-și arată jalea în fața întregii lumi. Te-ai născut prințesă și ești urmașa unui șir lung de femei curajoase. Ridică-ți fruntea și surâde, draga mea. Te aștept și voi fi și eu surâzătoare.

Mama ta iubitoare,
Elizabeth R
Regina văduvă a Angliei

Citesc epistola cu oarecare atenție, căci mama n-a fost niciodată femeia care să spună lucrurile pe șleau și orice vorbă a ei are mai multe înțelesuri. Mi-o imaginez în culmea bucuriei datorită noii șanse la tronul Angliei. E o femeie de neînfrânt; am văzut-o învinsă și doborâtă, dar niciodată, nici măcar când a rămas văduvă, nici măcar atunci când durerea a adus-o la un pas de nebunie, n-am văzut-o umilă.

Îi înțeleg pe dată porunca de a mă arăta fericită, de a uita că bărbatul pe care-l iubesc e mort, azvârlit într-un mormânt anonim, de a făuri viitorul familiei mele modelându-mă cu forța ca să devin soția dușmanului său. Henric Tudor a venit în Anglia după ce și-a petrecut toată viața așteptând, și a câștigat această bătălie, l-a înfrânt pe regele de drept, pe iubitul meu, Richard, iar acum eu fac parte, la fel ca Anglia însăși, din prada de război. Dacă Richard ar fi câștigat bătălia la Bosworth – și cine a crezut că n-o va câștiga? –, i-aș fi devenit regină și soție iubitoare. A căzut însă, răpus de săbiile trădătorilor, ale celor care au luat arma în mână și au jurat să lupte pentru el. Trebuie să mă mărit cu Henric, iar cele șaisprezece luni minunate în care am fost iubita lui Richard, aproape regină, la curtea lui, iar el mi-a fost odorul inimii, vor fi date uitării. Chiar aș face bine să sper că vor fi date uitării. Va trebui să le uit și eu.

Citesc scrisoarea mamei sub arcada casei de pază a marelui castel Sheriff Hutton, apoi mă întorc și intru în sala cea mare, unde arde focul în căminul de piatră, iar aerul e călduț și încețoșat de fumul lemnelor. Mototolesc foaia de hârtie și o arunc în mijlocul buștenilor încinși, privind-o cum arde. Orice

aluzie la iubirea mea pentru Richard și la făgăduințele pe care mi le-a făcut el trebuie distrusă astfel. Am de ascuns și alte taine, mai cu seamă una. Am crescut ca o prințesă vorbăreață, la o curte deschisă, însuflețită de preocupări intelectuale, unde orice gând putea fi gândit, rostit și scris; dar în anii scurși de la moartea tatălui meu am căpătat deprinderile tăinuitoare ale unei spioane.

Ochii mi se umplu de lacrimi din pricina fumului de la foc, dar știu că plânsul n-are rost. Îmi frec obrajii și merg să-i caut pe copii în odaia cea mare din vârful turnului de la soare-apune, ce le servește drept sală de studiu și de joacă. Sora mea Cecily, care are șaisprezece ani, cântă cu ei în dimineața asta; urcând treptele de piatră, le aud glasurile și bătaia ritmică a tamburinei. Când deschid ușa, ei se întrerup și-mi cer să ascult un canon pe care l-au compus. Sora mea Anne, care are zece ani, a avut încă din fragedă pruncie cei mai buni preceptori; vara noastră, Margaret, de doisprezece ani, are ureche muzicală, iar fratele ei, Edward, de zece ani, are o voce curată, de sopran, dulce precum sunetul flautului. Îi ascult și la urmă îi aplaud.

— Acum am să vă dau o veste.

Edward Warwick, frățiorul Margaretei, își ridică fruntea înnegurată de deasupra tăbliței și întreabă, oropsit;

— Doar nu pentru mine? Doar nu ai vești pentru Teddy?

— Ba da, pentru tine, pentru sora ta, Maggie, pentru Cecily și Anne. O veste pentru voi toți. Așa cum știți, Henric Tudor a câștigat bătălia și va fi noul rege al Angliei.

Acești copii sunt vlăstare regești; au chipul mohorât, dar sunt prea bine educați ca să scoată o vorbă de regret pentru unchiul lor Richard cel căzut. Așteaptă doar să audă ce urmează.

— Noul rege Henric va fi un suveran bun pentru supușii săi credincioși, continui, simțind că mă disprețuiesc pentru că repet vorbele rostite de sir Robert Willoughby când mi-a dat scrisoarea mamei. Și a chemat toți copiii Casei de York la Londra.

— Dar va fi rege, spune sec Cecily. Va fi rege.

— Bineînțeles că va fi rege! Cine altcineva? (Mă încurc în întrebarea ce mi-a scăpat fără voie.) El, firește! Oricum, a câștigat coroana. Ne va reda bunul nume și ne va recunoaște ca prințese de York.

Cecily se bosumflă. În săptămânile de dinaintea plecării la

luptă, regele Richard i-a dat poruncă să se mărite cu Ralph Scrope – aproape un nimeni – ca să se asigure că Henric Tudor n-o poate pretinde drept soție, ca a doua alegere după mine. Ca și mine, Cecily e prințesă de York; căsătoria cu oricare dintre noi două îi dă bărbatului în cauză dreptul de a pretinde tronul. Eu am încetat să fiu atrăgătoare când au început bârfele cum că aș fi ibovnica lui Richard, iar Richard a înjosit-o și pe Cecily, condamnând-o la o căsătorie de rang inferior. Acum, ea susține că uniunea n-a fost consumată, că nu-i dă nicio importanță, că mama va cere să fie anulată; dar probabil că e lady Scrope, soția unui învins din tabăra York, iar când ni se vor reda titlurile regale și vom redeveni prințese, va fi nevoită să păstreze numele acestuia și propria înjosire, chiar dacă nimeni nu știe unde se află azi Ralph Scrope.

— Știi, *eu* ar trebui să fiu rege, spune micul Edward, trăgându-mă de mânecă. Eu vin la rând, nu?

Mă întorc spre el și-i răspund cu blândețe:

— Nu, Teddy. Nu poți fi rege. E adevărat că te tragi din Casa de York și că unchiul Richard te-a numit cândva moștenitorul lui, dar el e mort, iar noul rege va fi Henric Tudor. (Îmi aud glasul tremurând când rostesc „el e mort”, așa că trag aer în piept și mai încerc o dată.) Richard a murit, Edward. Știi, nu-i așa? înțelegi că regele Richard a murit? Nu mai poți fi moștenitorul lui.

Se uită la mine cu o privire atât de goală, încât îmi zic că n-a înțeles absolut nimic, dar apoi ochii mari, căprui i se umplu de lacrimi; se răsucește și continuă să copieze alfabetul grecesc pe tăbliță. Îi privesc câteva clipe capul șaten, gândindu-mă că durerea lui animală, mută, e aidoma cu a mea, atâta doar că mie mi s-a poruncit să vorbesc fără încetare și să zâmbesc cât e ziua de lungă.

— Nu înțelege, îmi spune Cecily cu glas scăzut, ca să n-o audă sora lui, Maggie. I-am spus-o toate, de nenumărate ori. E prea nerod ca să creadă.

Îi arunc o privire lui Maggie, care se așază fără vorbă lângă fratele ei ca să-l ajute să alcătuiască literele, și-mi zic că, pesemne, sunt tot atât de neroadă ca Edward, fiindcă nici eu nu pot să cred. Acum, Richard mărșăluia în fruntea unei armate de neînvins, alcătuită din cele mai mărețe familii ale Angliei; în clipa următoare ni s-a adus vestea că a fost înfrânt și că trei

dintre prietenii lui de încredere au stat neclintiți pe cai și l-au privit cum conduce șarja disperată ce i-a adus moartea, de parcă ar fi fost o zi însorită de turnir, de parcă ar fi fost spectatori, iar el – un cavaler îndrăzneț și întreaga situație, un joc ce se putea încheia oricum și care merita riscul.

Clatin din cap. Dacă mă gândesc la el, îndreptându-se singur către dușmani, cu mănușa mea ascunsă sub platoșă, în dreptul inimii, voi începe să plâng – iar mama mi-a poruncit să zâmbesc.

— Așadar, plecăm la Londra! spun, de parcă ideea m-ar încânta. La curte! Vom locui iarăși împreună cu milady mama, în Palatul Westminster, și ne vom revedea surioarele, pe Catherine și Bridget.

Auzind asta, cei doi orfani ai ducelui de Clarence ridică ochii și Maggie întreabă:

— Dar Teddy și cu mine unde vom locui?

— Poate că veți sta și voi împreună cu noi, răspund voioasă. Așa cred.

— Ura! se bucură Anne.

Maggie îi spune încetișor lui Edward că plecăm la Londra și că va putea călări tot drumul de la Yorkshire și până acolo ca un mic cavaler. Cecily mă prinde de cot, strângându-mă cu putere, și mă ia la o parte.

— Dar cu tine ce va fi? întreabă ea. Regele se va căsători cu tine? Va trece cu vederea ce ai făcut cu Richard? Totul va fi dat uitării?

— Nu știu, răspund îndepărtându-mă de ea. În ce ne privește, nimeni n-a făcut nimic cu regele Richard. Mai ales tu, sora mea, n-ai văzut nimic și nu vei scoate nicio vorbă. În ce-l privește pe Henric, bănuiesc că toți vrem să știm dacă mă va lua sau nu de soție. Dar numai el știe răspunsul. Sau poate că-l știu doi oameni: el și cotoroanța aceea de maică-sa, care crede că poate hotărî în toate cele.

[02] Pe Marele Drum de la Miazănoapte, toamna anului 1485

Călătoria către miazăzi e ușoară pe vremea asta blândă de septembrie. Spun suitei noastre că n-avem temei să ne grăbim. E soare și cald și înaintăm pe distanțe scurte, căci copiii mai mici sunt pe ponei și nu pot călări mai mult de trei ore fără să se odihnească. Eu sunt în șaua calului meu de vânătoare castaniu,

pe care mi l-a dăruit Richard ca să pot călări alături de el. Mă bucur că am plecat și că am părăsit Sheriff Hutton, castelul lui, din care plănuiserăm să facem un palat pe măsura celui de la Greenwich. Am abandonat grădinile în care ne-am plimbat împreună, sala cea mare, în care am dansat pe melodiile celor mai buni muzicanți, și capela în care m-a luat de mână și mi-a făgăduit că mă va face soția lui îndată ce se va întoarce de la bătălie. Cu fiecare zi ce trece, mă îndepărtez ceva mai mult de acele locuri și trag nădejde să uit amintirile legate de ele. Încerc să-mi las visele în spate, dar aproape că le aud tropotind în urmă, ca niște năluci stăruitoare.

Edward e încântat de călătorie: savurează libertatea Marelui Drum de la Miazănoapte și-i face plăcere ca lumea care iese peste tot să vadă ce-a mai rămas din familia regală de York. De fiecare dată când mica noastră procesiune face popas, oamenii vin să ne binecuvânteze, își descoperă capul în fața lui Edward, singurul moștenitor de York rămas, singurul băiat din spița York, deși Casa noastră e înfrântă și poporul a auzit că pe tron va urca alt rege – un galez pe care nu-l cunoaște nimeni, un străin nepoftit sosit din Bretania sau Franța sau de pe alte meleaguri de dincolo de Canal. Lui Teddy îi place să pretindă că e regele legitim și că merge la Londra pentru încoronare. Se înclină și face cu mâna, își scoate bereta și le zâmbește oamenilor care ies zoriți din case și dughene când traversăm târgurile. Deși îi spun în fiecare zi că mergem la încoronarea noului rege Henric, el uită îndată ce strigă cineva: „*À* Warwick! *À* Warwick!”. Maggie, sora lui, vine la mine în ajunul intrării în Londra, seara.

— Prințesă Elizabeth, pot să-ți vorbesc?

Îi zâmbesc. Mama bietei copile a murit la naștere, iar Maggie i-a ținut loc de mamă și de tată frățiorului ei și i-a condus casa aproape înainte de a-și lepăda hainele scurte. Tatăl lor, George, ducele de Clarence, a fost executat în Turn la porunca tatălui meu și la insistențele mamei. Maggie nu vădește niciun semn de dușmănie, deși poartă la gât un medalion cu o șuviță din părul mamei sale, iar la încheietura mâinii are o brățară de argint cu un mic pandantiv în formă de butoi, în amintirea tatălui. Apropierea de tron e întotdeauna periculoasă, iar ea o știe chiar și la doisprezece ani. Casa de York își mănâncă puii precum o pisică neliniștită.

— Ce s-a întâmplat, Maggie?

Fruntea ei mică e încrețită de încruntare.
— Mă tem pentru Teddy.
Aștept. Îi e soră devotată băiețelului.
— Mă tem pentru siguranța lui.
— Ce-ți trezește frica?
— E singurul băiat de York, singurul moștenitor, se destăinuie ea. Desigur că mai sunt și alți băieți în familie, copiii mătușii noastre Elizabeth, ducesa de Suffolk; dar Teddy e singurul fiu al vreunui bărbat din spița de York: tatăl tău, regele Edward, tatăl meu, ducele de Clarence și unchiul nostru, regele Richard. Ei sunt morți cu toții.
Simt coarda familiară a durerii ce rezonează în mine când aud numele lui. Parcă aș fi o lăută cu strunele chinuitor de întinse.
— Da, rostesc. Da, sunt morți cu toții.
— De la cei trei fii de York n-a mai rămas nici un alt băiat. Edward al nostru e singurul.
Îmi aruncă o privire în care se citește nesiguranța. Nimeni nu știe ce s-a întâmplat cu frații mei, Edward și Richard, care au fost văzuți ultima oară jucându-se pe pajiștea din fața Turnului Londrei, făcând cu mâna de la fereastra Turnului Grădinii. Nimeni nu știe precis, dar toată lumea îi crede morți. Eu, una, țin în mare taină ceea ce știu – și nu știu prea multe.
— Îmi pare rău, spune ea stingherită. N-am vrut să te tulbur…
— Nu face nimic, răspund, de parcă o discuție despre dispariția fraților mei n-ar fi o durere clădită deasupra altei dureri. Te temi că Henric Tudor îl va duce pe fratele tău în Turn, cum i-a dus regele Richard pe ai mei? Și că nici el nu va mai ieși de acolo?
Maggie își frământă rochia cu mâna și exclamă:
— Nici măcar nu știu dacă ar trebui să-l duc la Londra! Să încerc să obțin o corabie și să-l duc la mătușa noastră Margaret, în Flandra? Dar nu știu cum. N-am bani să tocmesc o corabie. Și nici nu știu pe cine să întreb. Crezi că asta ar trebui să facem? Să-l scoatem pe Teddy din țară? Mătușa Margaret l-ar păzi și l-ar ocroti, din dragoste pentru Casa de York. Să procedăm așa? Știi cum trebuie făcut?
— Regele Henric nu-i va face rău. Cel puțin nu acum. Mai târziu, s-ar putea: când va fi statornicit ca rege, sigur pe tron, când oamenii nu vor mai sta cu ochii pe el, întrebându-se cum se va purta. Dar în următoarele câteva luni va încerca să-și facă

prieteni pretutindeni. A câștigat bătălia, acum trebuie să cucerească și regatul. Nu ajunge că l-a omorât pe regele de dinaintea lui, trebuie să fie aclamat de popor și încoronat. Nu va risca să aducă o jignire Casei de York și tuturor celor care ne iubesc. O, sărmanul s-ar putea să fie nevoit să mă ia de soție ca să le facă lor pe plac!

Ea zâmbește.

— Ai fi o regină încântătoare! O regină minunat de frumoasă. Și atunci aș fi sigură că Edward e ferit de primejdii, căci l-ai putea face pupilul tău, nu? L-ai ocroti, nu? Știi că nu e primejdios pentru nimeni. Am fi loiali amândoi spiței Tudor. Ți-am fi loiali ție.

— Dacă devin vreodată regină, mă voi îngriji de siguranța lui, îi promit, gândindu-mă câte vieți atârnă de puterea mea de a-l face pe Henric să-și respecte legământul de logodnă. Dar între timp, cred că puteți veni la Londra, cu noi. Vom fi în ocrotiți lângă mama mea. Ea va ști ce trebuie făcut. Va avea precis un plan pregătit.

Maggie șovăie. Între mama ei, Isabel, și a mea a existat o vrăjmășie, iar mai târziu Maggie a fost crescută de Anne, soția lui Richard, care o ura pe mama ca pe o dușmancă de moarte. Întreabă cu glas abia auzit:

— Va avea grijă de noi? Mama ta va fi bună cu Teddy? Oamenii au spus mereu că e dușmanca familiei mele.

— Nici față de tine, nici față de Edward n-are pricină de vrăjmășie, îi spun liniștitor. Îi sunteți nepoți. Facem parte cu toții din Casa de York. Vă va ocroti așa cum ne ocrotește pe noi.

Asta o liniștește; are încredere în mine, iar eu nu-i amintesc că mama a avut și ea doi băieți, pe Edward și Richard, pe care i-a iubit mai mult ca pe ochii din cap – însă nu i-a putut feri de primejdii. Și nimeni nu știe unde sunt frățiorii mei astă-seară.

[03] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1485

La intrarea în Londra nu ne întâmpină nimeni să ne ureze bun-venit, iar când câțiva ucenici și câteva precupețe ne zăresc pe străzile înguste și-i aclamă pe copiii Casei de York, escorta strânge rândurile în jurul nostru, ca să ne mâne cât mai repede cu putință în curtea Palatului regal Westminster, ale cărui porți grele, din lemn se închid în urma noastră. De bună seamă, noul

rege Henric nu vrea rivali în inimile locuitorilor capitalei pe care o numește a lui. Mama așteaptă pe treptele de la intrare, în fața ușilor mari, avându-le de o parte și de alta pe surioarele mele: Catherine, de șase ani, și Bridget, de patru ani. Sar fără ceremonie din șa și mă trezesc în brațele ei. Îi simt parfumul bine cunoscut, de apă de trandafiri, și mireasma părului; mă ține strâns și mă bate ușurel pe spate, iar eu izbucnesc în plâns, zguduită de hohote, de jalea pierderii bărbatului pe care l-am iubit cu atâta patimă și a viitorului pe care îl plănuisem cu el.

— Liniștește-te, spune mama cu fermitate și mă trimite înăuntru cât timp îmi salută surorile și verii.

Intră după mine cu Bridget în brațe, o ține pe Catherine de mână. Anne și Cecily dănțuiesc în jurul ei. Râde și pare fericită și mult mai tânără decât cei patruzeci și opt de ani pe care-i are. Poartă o rochie albastru-închis, o cingătoare din piele albastră în jurul taliei subțiri, iar părul îi e strâns sub o bonetă din catifea albastră. Toți copiii țipă de bucurie în timp ce mama ne duce în odăile ei personale și se așază cu Bridget în poală, cerându-ne:

— Spuneți-mi totul! Chiar ai mers călare tot drumul, Anne? Bravo ție! Edward, dragul meu, ești obosit? A fost cuminte poneiul tău?

Toți vorbesc în același timp, Bridget și Catherine țopăie și încearcă să-i întrerupă pe ceilalți. Cecily și cu mine așteptăm să se potolească zarva, iar mama ne zâmbește; le oferă copiilor prune zaharisite și bere slabă, iar ei se așază în fața focului, ca să-și savureze bunătățile.

— Și fetele mele cele mari ce fac? întreabă ea. Cecily, iar ai crescut, jur că vei ajunge cât mine de înaltă! Elizabeth, draga mea, ești palidă și mult prea slabă. Dormi bine? Nu postești, nu?

— Elizabeth spune că nu e sigură că Henric o va lua de soție, izbucnește Cecily. Iar dacă nu se căsătoresc, ce se va alege de noi toate? Ce se va alege de mine?

— Bineînțeles că o va lua de soție, răspunde mama calm. Fără doar și poate. Mama lui mi-a vorbit deja. Își dau seama amândoi că avem prea mulți prieteni în Parlament și în țară ca el să riște să insulte Casa de York. E nevoit să se însoare cu Elizabeth. A făgăduit cu aproape un an în urmă, iar acum n-are libertatea de a alege. Căsătoria a făcut parte încă de la început din planul lui de invazie și din înțelegerea cu susținătorii lui.

— Dar nu e furios din cauza regelui Richard? insistă Cecily.

Din cauza lui Richard și a lui Elizabeth? Și a faptelor ei?

Mama își întoarce chipul senin spre sora mea dușmănoasă.

— Nu știu nimic despre răposatul uzurpator Richard, spune ea, așa cum știam că va face. Și nici tu nu știi. Iar regele Henric știe și mai puțin.

Cecily deschide gura, pare că vrea s-o contrazică, însă privirea rece a mamei o amuțește. Mama continuă calm:

— Deocamdată regele Henric știe foarte puține despre noul lui regat. Și-a petrecut aproape toată viața pe meleaguri străine. Noi însă îl vom ajuta și-i vom spune tot ce are nevoie să știe.

— Dar Elizabeth și Richard…

— Acela e unul dintre lucrurile pe care n-are nevoie să le știe.

— Foarte bine, spune Cecily supărată. Numai că aici e vorba nu doar despre Elizabeth, ci despre noi toți. Elizabeth nu e singura, cu toate că se poartă de parcă nimeni n-ar conta în afară de ea. Frații Warwick întreabă întruna dacă vor fi în siguranță, iar Maggie se teme pentru soarta lui Edward. Și cu mine cum rămâne? Sunt măritată sau nu? Ce se va întâmpla cu mine?

Șuvoiul de întrebări o face pe mama să se încrunte. Cecily s-a cununat în mare pripă, chiar înaintea bătăliei, iar mirele ei a plecat la luptă fără a apuca să împartă patul cu ea. Acum, desigur, el a dispărut, regele care a poruncit cununia e mort și planurile tuturor s-au spulberat. Poate Cecily e din nou fată nemăritată sau văduvă – sau, poate, soție părăsită. Nimeni nu știe.

— Lady Margaret îi va lua de pupili pe frații Warwick. Are planuri și pentru tine. A vorbit cu mare bunătate despre tine și despre toate surorile tale.

— Lady Margaret va conduce curtea? întreb cu glas scăzut.

— Ce planuri? se interesează Cecily.

— Îți voi spune mai târziu, când voi ști mai multe, îi răspunde mama, apoi mi se adresează: S-a dat poruncă să fie slujită în genunchi, să i se spună „Alteță” și să i se facă plecăciunea pentru capete încoronate.

— Când ne-am despărțit, ea și cu mine nu eram tocmai prietene la cataramă, mă strâmb eu cu dispreț.

— Când vei fi măritată și regină, ea îți va face prima reverența, indiferent ce titlu își ia, replică simplu mama. N-are importanță dacă te place sau nu: te vei căsători oricum cu fiul

ei. (Se întoarce spre copiii mai mici.) Acum, să vă arăt odăile voastre.

— Nu stăm în apartamentele noastre obișnuite? întreb pe negândite.

Zâmbetul mamei e puțin forțat.

— Firește că nu mai locuim în încăperile regale. Lady Margaret Stanley a oprit pentru sine odăile reginei. Rubedeniile soțului ei, din neamul Stanley, au cele mai bune apartamente. Noi avem odăile de rangul al doilea. Ție ți s-a pregătit vechea odaie a lui lady Margaret. Se pare că ea și cu mine am făcut schimb de locuri.

— Lady Margaret Stanley primește odăile reginei? întreb. Nu s-a gândit că mi se cuvin?

— Nu, cel puțin nu deocamdată, spune mama. Nu înainte de ziua în care vei fi cununată și încoronată. Până atunci, ea e prima doamnă de la curtea lui Henric și ține să o știe toți. Se pare că a poruncit tuturor să o numească „milady mama regelui”.

— Milady mama regelui? repet straniul titlu.

— Da, răspunde mama, cu un surâs ironic. Nu-i rău, pentru o femeie care mi-a fost doamnă de companie și care și-a petrecut ultimul an înstrăinată de soțul ei, în arest la domiciliu, pentru trădare, nu crezi?

*

Ne mutăm în odăile de rangul al doilea din Palatul Westminster și așteptăm ca regele Henric să ne cheme în fața sa. N-o face. Își ține curtea la palatul episcopului Londrei, aproape de Catedrala St Paul, în inima capitalei, și toți bărbații cărora le dă mâna să pretindă că fac parte din Casa Lancaster ori că au sprijinit demult, în taină, cauza spiței Tudor dau năvală să-l vadă și să ceară o recompensă pentru credința lor. Așteptăm invitația de a fi prezentare la curte, însă ea nu sosește.

Mama îmi comandă toalete noi, bonete care să mă facă să par și mai înaltă, pantofi noi, care să se ițească de sub tivul rochiilor, și-mi laudă înfățișarea. Sunt bălaie, cum a fost și ea, cu ochi cenușii. Mama a fost fiica de o frumusețe vestită a celui mai arătos cuplu din regat și spune, cu o mulțumire calmă, că am moștenit trăsăturile armonioase ale familiei.

Pare senină, însă lumea începe să clevetească. Cecily spune că, deși ne aflăm din nou în palatul regal, trăim în tot atâta singurătate și liniște ca pe vremea când ne ascundeam în sanctuar. Nu mă obosesc s-o contrazic, dar se înșală. Se înșală foarte tare. Nu-și amintește de vremea sanctuarului, așa cum îmi amintesc eu; nu există nimic, *nimic* mai rău decât întunericul și tăcerea, decât conștiența faptului că nu poți ieși și teama că oricine poate intra. Ultima oară când am fost în sanctuar, n-am putut ieși timp de nouă luni; mie mi-au părut nouă ani și credeam că mă voi veșteji și voi muri fără lumina soarelui. Cecily spune că ea, ca femeie măritată, nici măcar n-are ce să caute lângă noi, ci ar trebui să i se îngăduie să i se alăture soțului ei.

— Atâta doar că nu știi unde se află, îi spun. Pesemne că a fugit în Franța.

— Eu cel puțin am fost cununată, replică ea tăios. Nu m-am culcat cu un bărbat însurat cu alta. Nu m-am dedat la preacurvie. Iar el măcar n-a murit.

— Ralph Scrope de Upsall, i-o întorc usturător. Domnul Nimeni de Niciunde. Dacă reușești să-l găsești, dacă mai e în viață, n-ai decât să trăiești cu el! Dacă te va vrea fără să i se spună că trebuie să te ia. Dacă va primi să-ți fie soț fără poruncă de la rege.

Ea pleacă umerii, îmi întoarce spatele și spune în chip de apărare:

— Milady mama regelui va avea grijă de mine. Sunt fina ei. Ea e cea importantă, cea care hotărăște acum în toate. Își va aduce aminte de mine.

Vremea e de-a dreptul nepotrivită pentru perioada asta a anului: prea însorită, prea senină, cu căldură prea mare peste zi și umezeală prea mare peste noapte, astfel că nimeni nu poate dormi. Nimeni, în afară de mine. Deși mă chinuie visele, nu mă pot împiedica să dorm. Mă cufund în beznă noapte de noapte și visez că Richard a venit la mine râzând. Îmi spune că sorții bătăliei au fost de partea lui și că ne vom cununa. Îmi ia mâinile într-ale lui când protestez că mi s-a spus că Henric a câștigat; mă sărută și spune că sunt o neghioabă, o neghioabă mică și scumpă. Mă trezesc cu convingerea că e adevărat, dar realitatea mă izbește brusc, îngrețoșându-mă, când mă uit la pereții odăii de culcare de mâna a doua și la Cecily, cu care

împart patul, și-mi aduc aminte că iubitul meu zace mort și rece într-un mormânt anonim, pe când țara lui nădușește sub arșiță.

Camerista mea, Jennie, care se trage dintr-o familie de negustori londonezi, îmi dă vestea că în casele aglomerate din inima capitalei bântuie o boală teribilă. Apoi îmi spune că doi dintre ucenicii tatălui ei s-au îmbolnăvit și au murit.

— Ciumă? o întreb și mă îndepărtez de ea pe dată.

Molima asta n-are leac; mă tem că Jennie o poartă cu ea și că vântul fierbinte al ciumei va sufla peste mine și ai mei.

— Ceva mai rău decât ciuma. Nimeni n-a mai văzut așa ceva. Will, primul ucenic, a spus la micul dejun că-i e frig și că-l dor toate, de parcă s-ar fi luptat cu bastonul toată noaptea. Tata i-a dat voie să se întoarcă în pat. Will a început să asude; curgea sudoarea pe el, avea cămașa udă. Când mama i-a dus o ulcică cu bere, el i-a zis că arde tot și că nu se poate răcori. A zis că se culcă, dar nu s-a mai trezit. Un flăcău de optsprezece ani! Mort într-o după-amiază!

— Avea ceva pe piele? întreb. Avea bube?

— Nici urmă de bube sau de spuzeală, insistă ea. Cum spuneam, nu-i ciumă. E o boală nouă. I se zice „boala nădușelii” – o molimă nouă, adusă de regele Henric pe capul nostru. Toată lumea spune că domnia lui a început cu moarte și că nu va dura. A adus moartea cu el. Ambiția lui ne va omorî pe toți. Se zice că a intrat în țară cu sudoare și că va trudi ca să-și păstreze tronul. E o boală Tudor, el a adus-o. E blestemat, așa spun toți. E toamnă, dar vremea e fierbinte, ca în toiul verii, și vom năduși toți până vom pieri.

— Poți să pleci acasă, îi zic neliniștită. Și rămâi acasă, Jennie, până te convingi că ești sănătoasă, la fel și toți cei din casa ta. Mama nu va vrea s-o slujești dacă în casa ta sunt bolnavi. Nu te întoarce la palat până nu ești sigură că boala te-a ocolit. Și du-te acasă fără să treci pe la surorile mele sau pe la copiii Warwick.

— Dar n-am nimic! protestează ea. Și boala asta doboară cu iuțeală. Dacă aș fi avut-o, m-aș fi prăpădit până să apuc să vă spun de ea. Câtă vreme sunt în stare să fac drumul de acasă până la palat, sunt sănătoasă.

— Du-te acasă, îi poruncesc. Voi trimite după tine când vei avea voie să te întorci.

Apoi mă duc s-o caut pe mama.

*

Nu e în palat, nici în umbra odăilor pustii și oblonite ale reginei, nici pe aleile răcoroase ale grădinii; o găsesc însă așezată pe un scăunel, la capătul dinspre larg al pontonului de la fluviu, ca să simtă adierea ce șoptește pe deasupra apei și să asculte plescăitul blând al valurilor pe lângă pilonii din lemn.

— Fiica mea! mă întâmpină ea când mă apropii.

Îngenunchez pe scânduri ca să-i primesc binecuvântarea, apoi mă așez lângă ea, cu picioarele atârnate peste marginea pontonului. Din unde mă privește oglindirea mea de parcă aș fi o zeiță a apei ce sălășluiește în adâncul unui râu și așteaptă să fie eliberată dintr-o vrajă, nu o prințesă nemăritată, pe care n-o vrea nimeni. O întreb pe mama:

— Ai auzit de boala cea nouă din oraș?

— Da. Regele a hotărât că nu poate să țină ceremonia de încoronare, riscând astfel să adune laolaltă nenumărați oameni care ar putea fi bolnavi. Henric va trebui să rămână doar un cuceritor, și nu rege încoronat, timp de câteva săptămâni, până dispare boala. Mama lui, lady Margaret, pune să se facă rugăciuni speciale; bănuiesc că se pierde cu firea. Crede că Dumnezeu i-a călăuzit fiul până aici, dar acum trimite o molimă ca să-i pună la încercare tăria sufletească.

Ridic privirea spre ea, obligată să mijesc ochii din pricina cerului scăldat în lumină la apus, unde soarele coboară într-o mare de flăcări, promițându-ne pe mâine încă o zi nefiresc de caldă.

— Mamă, e mâna ta aici?

Ea râde.

— Mă acuzi de vrăjitorie? Că am blestemat un popor cu un vânt al molimei? Nu, nu pot înfăptui așa ceva și chiar dacă aș avea o astfel de putere, n-aș folosi-o. Boala asta l-a însoțit pe Henric fiindcă i-a tocmit pe cei mai josnici oameni din lumea creștină să invadeze sărmana noastră țară, iar aceștia au adus boala din cele mai întunecoase și mai mizere temnițe franceze. N-a apărut prin vrajă, ci adusă de oșteni în marș. De asta a început în Țara Galilor și abia pe urmă a ajuns la Londra: a venit după el nu prin farmec, ci prin murdăria lăsată în urmă de soldații lui și prin molipsirea bietelor femei pe care le-au siluit pe drum. Armata de ocnași a lui Henric e cea care a adus boala, deși toți o consideră un semn că Dumnezeu îi e potrivnic.

— Ar putea să fie și una, și alta? întreb. Și boală, și semn?

— E și una, și alta, fără îndoială. Se spune că regele a cărui domnie începe cu sudoare va trebui să trudească pentru a-și păstra tronul. Boala adusă de Henric îi omoară prietenii și susținătorii de parcă ar fi o armă împotriva lor, a tuturor. Acum, că e triumfător, pierde mai mulți aliați decât au pierit vreodată pe câmpul de luptă. Dacă n-ar fi atât de trist, m-aș amuza.

— Pentru noi ce înseamnă asta?

Mama privește în susul fluviului, de parcă apele lui ar putea să aducă un răspuns la picioarele mele.

— Încă nu știu, răspunde ea îngândurată. Nu-mi dau seama. Dar, dacă ar fi să se molipsească și el de boală și să moară, oamenii ar spune precis că a fost soarta hărăzită de Dumnezeu unui uzurpator și ar căuta un succesor la tron din neamul de York.

— Și avem? întreb abia auzit, în susurul apei. Avem un moștenitor de York?

— Bineînțeles: pe Edward de Warwick.

Șovăi.

— Avem și un altul? Mai apropiat chiar?

Tot fără să se uite la mine, mama înclină foarte ușor capul, a încuviințare.

— Pe frățiorul meu Richard?

Ea înclină capul iarăși, ca și cum n-ar vrea să-și încredințeze vorbele nici măcar vântului. Îmi scapă un icnet.

— E în siguranță, mamă? Ești sigură? Trăiește? E în Anglia?

Mama clatină din cap.

— N-am primit vești. Nu pot spune nimic cu siguranță, în niciun caz ție. Trebuie să ne rugăm pentru cei doi fii de York, prințul Edward și prințul Richard, ca pentru doi băieți pierduți, până când ni se spune ce s-a ales de ei. (Îmi surâde, apoi continuă cu blândețe.) Și e mai bine să nu-ți spun care mi-e nădejdea. Dar cine știe ce va aduce viitorul dacă Henric Tudor moare?

— Nu poți să-i dorești moartea? întreb în șoaptă. Să-l lași să moară de boala pe care a adus-o cu sine?

Ea întoarce capul, ca pentru a asculta glasul fluviului, și spune sec:

— Dacă mi-a ucis fiul, poartă deja blestemul meu asupra lui. L-am blestemat amândouă pe ucigașul băieților noștri, îți

amintești? Am rugat-o pe Melusina, zeița strămoașă a familiei mamei mele, să ne răzbune. Mai ții minte ce am spus?

— Cuvintele anume, nu. Îmi amintesc de seara aceea.

Atunci, mama și cu mine, răvășite de durere și frică, închise în sanctuar, am primit vizita unchiului Richard, care ne-a spus că ambii ei fii, Edward și Richard, iubiții mei frățiori, au dispărut din odăile lor din Turn. În seara aceea, mama și cu mine am scris un blestem pe o foaie de hârtie, am împăturit-o în formă de bărcuță și i-am dat foc, apoi am privit-o cum arde și plutește pe fluviu la vale.

— Nu-mi aduc aminte întocmai ce am spus.

Ea știe cuvintele pe dinafară: cel mai crâncen blestem pe care l-a aruncat vreodată.

— Am spus: „Află că nu putem obține dreptate pentru răul pe care ni l-a făcut cineva, așa că venim la tine, mama noastră, și încredințăm adâncurilor tale întunecate acest blestem: celui care ne-a luat primul născut, să-i răpești primul născut”.

Își întoarce privirea dinspre râu spre mine: are pupilele mărite, întunecate.

— Acum îți amintești, cum stăm așa, pe malul fluviului? Același fluviu?

Dau din cap că da.

— Am spus: „Băiatul nostru a fost răpit înainte să devină bărbat, înainte să devină rege, deși s-a născut ca să fie și una, și alta. Așadar, răpește-l pe fiul ucigașului cât e copil, înainte să devină bărbat, înainte să-și ia moștenirea în primire. Iar apoi răpește-i și nepotul, iar când îl vei lua, moartea lui ne va da de știre că e lucrătura blestemului nostru, plata pentru pierderea fiului nostru”.

Mă trece un fior, simțind transa pe care mama o țese în jurul nostru cu vorbele ei, ce cad abia auzite pe oglinda apei, precum ploaia.

— I-am blestemat fiul și nepotul.

— O merită. Iar când fiul și nepotul lui vor pieri și nu-i vor rămâne decât fete, vom ști că el e ucigașul băiatului nostru, al băiatului Melusinei, și ne vom fi răzbunat.

— Ceea ce am făcut a fost îngrozitor, spun cu îndoială. Un blestem cumplit aruncat asupra unor moștenitori nevinovați. E cumplit să dorești moartea a doi băieți nevinovați.

— Da, încuviințează liniștită mama. Într-adevăr. Și am făcut-o

fiindcă și nouă ne-a făcut cineva același lucru. Acel om îmi va cunoaște durerea când îi va muri fiul și apoi nepotul și nu-i va mai rămâne decât o fată care să-l moștenească.

Oamenii au șoptit întotdeauna în ascuns că mama practică vrăjitoria; într-adevăr, mama ei a fost judecată și condamnată pentru folosirea magiei negre. Numai ea știe cât crede în ele, numai ea știe de ce e în stare. Când eram mică, am văzut-o invocând o furtună cu ploaie și am privit cum se umflă apele fluviului, măturând armata ducelui de Buckingham și revolta acestuia odată cu ea. La vremea aceea am crezut că mama a înfăptuit totul cu un fluierat. Mi-a povestit despre ceața pe care a făurit-o cu răsuflarea ei, într-o noapte friguroasă, care a ascuns oștirea tatălui meu, așa încât el s-a năpustit asupra dușmanului din negura de pe vârful dealului, luându-l prin surprindere și nimicindu-l cu sabia și cu vremea rea.

Oamenii cred că mama are puteri nepământene pentru că bunica mea se trăgea din Casa regală a Burgundiei, a cărei strămoașă a fost Melusina, vrăjitoarea apei. O auzim pe Melusina cântând când îi moare un vlăstar. Am auzit-o eu însămi; e un sunet pe care nu-l voi uita: o chemare blândă, rece, care a răsunat noapte de noapte. Apoi, fratele meu nu s-a mai jucat pe pajiștea Turnului, obrazul lui palid a dispărut de la fereastră și l-am jelit ca pe un băiat dus dintre noi.

Câte din acestea sunt făcătura mamei și câte rezultatul norocului pe care pretinde că și l-a făurit singură e un mister, poate chiar și pentru ea. Firește, zice că întâmplările norocoase sunt vrăji. În copilărie, credeam că mama e o făptură fermecată, cu puterea de a chema apele Angliei să-i facă voia; acum însă, văzând înfrângerea familiei noastre, pierderea fiului ei și situația jalnică în care ne aflăm, îmi spun că, dacă se folosește într-adevăr de vrăji, nu se pricepe din cale-afară de bine.

Tocmai de asta nu mă surprinde că Henric nu moare, deși boala adusă de el în Anglia îi răpune, aproape în aceeași lună, pe lordul primar al Londrei, apoi pe succesorul său, ales la repezeală, precum și pe șase membri ai Consiliului Capitalei. Se spune că în fiecare casă din oraș a pierit cineva, iar căruțele pentru morți huruie pe străzi noapte de noapte, ca și cum ar fi an de ciumă, unul foarte prost.

Când vremea rece a alungat molima, trimit după Jennie, camerista mea, dar nu se întoarce la lucru, fiindcă a murit și ea:

toată suflarea din casa ei s-a molipsit de friguri și a murit în răstimpul dintre rugăciunea de dimineață și cea de seară. Nimeni n-a mai pomenit morți atât de fulgerătoare; norodul cârtește pretutindeni, cu glas scăzut, împotriva noului rege a cărui domnie a început cu un alai de care funerare. Abia la sfârșitul lui octombrie Henric hotărăște că pericolul a dispărut și că poate chema nobilimea mare și mică a regatului să se adune la Abația Westminster, pentru încoronarea lui.

*

Doi crainici ce poartă stindardul Beaufort, cel cu poarta-ghilotină, și o duzină de străjeri îmbrăcați în culorile Casei Stanley bat cu putere la ușa cea mare a palatului, ca să-mi dea de știre că lady Margaret Stanley din familia Stanley, milady mama regelui, îmi va face mâine cinstea unei vizite. Mama înclină capul la auzul veștii și spune încet – ca și cum am fi de obârșie prea nobilă ca să ridicăm glasul – că vom fi încântate s-o primim pe Alteța Sa.

Îndată ce crainicii pleacă și ușa se închide în urma lor, ne cuprinde agitația: ce rochie să îmbrac?

— Verde-închis, spune mama. Trebuie să fie verde-închis.

E singura culoare neprimejdioasă pentru noi. Albastrul-închis e culoarea regală de doliu, dar nu trebuie să las nici măcar o clipă impresia că-l jelesc pe iubitul meu de viță regească, adevăratul monarh al Angliei. Roșul-închis e culoarea martiriului, însă câteodată îl poartă târfele, ca pielea lor să pară de un alb imaculat. Nu vrem să trezim în mintea severă a strașnicei lady Margaret niciuna din aceste asocieri. Nu trebuie să creadă că unirea cu fiul ei, prin căsătorie, e un chin pentru mine și vrem să uite clevetirile cum că am fost ibovnica lui Richard. Galbenul-închis ar merge, dar cui îi stă bine în galben? Violetul nu-mi place și, oricum, e o culoare prea regească pentru o fată smerită, a cărei unică speranță e căsătoria cu regele. Rămâne verdele-închis; întrucât e culoarea Casei Tudor, alegerea nu poate fi decât prielnică.

— Dar n-am nicio rochie verde-închis! exclam. Și nici nu-i timp să-mi fac una.

— I-am făcut una lui Cecily, răspunde mama. O vei purta pe aceea.

— Și eu cu ce mă îmbrac? protestează revoltată Cecily. Să vin

cu o rochie veche? Sau nici nu mă voi arăta? Se va întâlni doar Elizabeth cu ea? Noi, celelalte, trebuie să ne ascundem? Vrei să rămân în pat toată ziua?

— De bună seamă, nu e nevoie să fii prezentă, spune mama aspru. Dar, cum lady Margaret e nașa ta, vei purta rochia albastră, iar Elizabeth o poate îmbrăca pe cea verde, a ta. Vei face un efort, un efort deosebit, de a fi drăguță cu sora ta în timpul vizitei. Fetele urâcioase nu plac nimănui, iar mie nu-mi trebuie o asemenea fiică.

Deși e furioasă, Cecily se duce tăcută la cufărul cu veșminte, își scoate rochia nouă, verde, o scutură și mi-o dă.

— Îmbrac-o și vino în odăile mele, îmi cere mama. Va trebui să desfacem tivul.

*

Îmbrăcată cu rochia verde, cu tivul lăsat și garnisit cu o panglică nouă, subțire, din fir de aur, aștept în sala de primire din apartamentul mamei sosirea lui lady Margaret. Aceasta vine cu barca regală, aflată acum mereu la dispoziția ei; toboșarul bate ritmul pentru vâslași și stindardul ei flutură vesel la prova și la pupa. Aud scrâșnetul pașilor suitei pe pietrișul aleilor din grădină, apoi pe sub fereastră, apoi bocănitul tocurilor metalice ale cizmelor răsună pe pavajul curții. Ușile duble sunt deschise larg, iar ea traversează holul și intră.

Mama, surorile mele și cu mine ne ridicăm și-i facem o reverență, ca între egali. Adâncimea reverenței a fost greu de hotărât. Cea pe care i-o oferim e undeva la mijloc; lady Margaret ne răspunde cu una superficială. Deși acum i se spune simplu „lady Grey”, mama a fost regina încoronată a Angliei, iar această femeie a slujit-o ca doamnă de companie. Chiar dacă lady Margaret se preumblă acum pe fluviu cu barca regală, fiul ei încă n-a fost încoronat rege. Deși își spune „milady mama regelui”, coroana Angliei n-a fost încă așezată pe creștetul lui: a înșfăcat doar diadema purtată de Richard peste coif, iar acum trebuie să-și aștepte încoronarea.

Închid ochii preț de o clipă, cu gândul la diadema de aur așezată pe coif și la ochii căprui, zâmbitori ai lui Richard, privindu-mă prin vizieră.

— Voi vorbi cu domnița Elizabeth singură, îi spune lady Margaret mamei, fără să-și dea osteneala să o salute.

— Alteța Sa prințesa Elizabeth de York vă poate duce în odaia mea personală, răspunde dulce mama.

O iau înainte. Simt cum mă iscodește cu privirea, din spate, în timp ce merg și devin dintr-odată atentă la propriu-mi port. Mă tem că îmi legăn șoldurile sau că-mi mișc trufaș capul. Deschid ușa, intru în odaia personală a mamei și mă întorc cu fața spre lady Margaret, care se așază în jilțul cel mare fără a fi poftită.

— Te poți așeza, îmi spune.

Aleg un scaun aflat față-n față cu ea și aștept. Îmi simt gâtul uscat. Înghit anevoios și sper să nu bage de seamă. Ea mă cercetează cu privirea din cap până în tălpi, de parcă aș cere să fiu tocmită în casa ei; apoi îmi zâmbește cu încetineală și îmi vorbește:

— Ești norocoasă în ce privește înfățișarea. Mama ta a fost mereu o frumusețe, iar tu îi semeni: bălaie, zveltă, cu pielea ca o petală de trandafir, și minunăția aceea de păr bogat, auriu și arămiu totodată. Fără doar și poate, vei avea copii frumoși. Te mândrești și azi cu înfățișarea ta? Tot înfumurată ai rămas?

Nu spun nimic; ea își drege glasul și-și amintește motivul vizitei.

— Am venit să-ți vorbesc între patru ochi, ca prietenă. Ne-am despărțit în relații proaste.

Ne-am despărțit ca două precupețe, dar la vremea aceea eram sigură că iubitul meu îl va ucide pe fiul ei și mă va face regina Angliei. Numai că s-a întâmplat pe dos: fiul ei mi-a ucis iubitul, iar soarta mea se află acum pe de-a-ntregul în mâinile ei albe, încărcate de inele.

— Regret, îi spun cu fățărnicie simplă.

— Și eu, răspunde ea, luându-mă prin surprindere. Îți voi fi soacră, Elizabeth. Fiul meu te va lua de soție, în ciuda a toate.

Străfulgerarea de mânie pe care vorbele astea o trezesc în mine n-are niciun rost. Suntem înfrânți, speranța mea de a fi fericită și o regină a Angliei iubită a fost călcată sub copitele cailor soldaților aflați sub stindardul Stanley, comandați de soțul ei. Înclin capul.

— Mulțumesc.

— Îți voi fi o mamă bună, continuă ea cu sinceritate. Când vei ajunge să mă cunoști, vei descoperi că am multă iubire de dăruit și că am înclinația loialității. Sunt hotărâtă să fac voia Domnului și sunt încredințată că Dumnezeu te-a ales să-mi fii

noră, soția fiului meu și… (Glasul îi devine șoptit, pe măsură ce e cuprinsă de reverență la gândul destinului meu, al făgăduinței divine făcute spiței Tudor.) …mama nepotului meu.

Înclin iarăși capul, iar când ridic privirea, văd că-i strălucește chipul: e de-a dreptul transfigurată.

— Când eram aproape o copilă, mi s-a încredințat menirea de a-l aduce pe Henric pe lume, șoptește ea, ca și cum s-ar ruga. Am crezut că voi muri de durere, eram sigură că mă voi sfârși. Am știut atunci că, dacă supraviețuiesc, eu și copilul vom avea un viitor măreț, cum nu se poate mai măreț. El va fi regele Angliei, iar eu îl voi așeza pe tron.

Expresia ei extatică, asemenea celei a unei călugărițe care își descrie chemarea, are ceva nespus de mișcător.

— Am *știut*, continuă ea. Am știut că i-a fost menit să devină rege. Iar când te-am cunoscut, am știut că ești sortită să-i naști fiul. (Își ațintește asupra mea privirea intensă.) De asta am fost atât de aspră cu tine, de asta m-am înfuriat atât de tare când am văzut că te abați de la drumul drept. De asta n-am putut *suporta* văzând că te îndepărtezi de rangul tău, de menirea ta, de chemarea ta.

— Credeți că am o chemare? întreb în șoaptă – într-atât de convingătoare e lady Margaret.

— Vei fi mama următorului rege al Angliei, declară ea. Trandafirul roșu cu alb, un trandafir fără spini. Vei avea un fiu și-l vom boteza Arthur al Angliei. (Îmi ia mâinile într-ale ei.) Acesta ți-e destinul, fiica mea. Te voi ajuta.

— Arthur…

Repet cu uimire numele pe care Richard îl alesese pentru fiul pe care spera să-l zămislim împreună.

— E visul meu, spune ea.

A fost și visul nostru. O las să-mi țină mâinile, nu mi le retrag.

— Dumnezeu ne-a adus laolaltă, rostește ea cu toată sinceritatea. Dumnezeu mi te-a adus și-mi vei dărui un nepot. Vei aduce pacea în Anglia, vei fi pacea care pune capăt războiului între veri. Vei fi o făuritoare de pace, Elizabeth, și Dumnezeu însuși te va binecuvânta.

Uluită de vedenia ei, îmi las mâinile în strânsoarea fermă și n-o contrazic.

*

Nu-i povestesc mamei cele petrecute între mine și milady mama regelui. Ea ridică din sprâncene, mirată de atâta discreție, dar nu-mi pune întrebări. Îmi cere doar o confirmare:

— N-a spus nimic care te-a făcut să crezi că s-a răzgândit în privința logodnei.

— Dimpotrivă, m-a asigurat că ne vom căsători. Planul merge înainte. A promis să-mi fie prietenă.

Ascunzându-și surâsul, mama se mulțumește să spună:

— Câtă amabilitate! E îndatoritoare.

Așa se face că așteptăm, cu oarecare încredere, să primim invitația la încoronare și să fim poftite la garderoba regală, spre a ni se lua măsurile pentru rochii. Mai ales Cecily își dorește cu disperare toalete noi și șansa ca lumea să ne considere iar cele cinci prințese de York. Numai după ce Henric va anula legea dată de Parlament, care a declarat căsătoria părinților noștri o înșelătorie bigamă, iar pe noi, bastarde, vom putea să purtăm din nou hermina și diadema. Încoronarea lui Henric va fi primul nostru prilej, de la moartea lui Richard încoace, de a apărea în lume drept ceea ce suntem cu adevărat: prințese de York.

Sunt sigură că vom asista cu toatele la încoronarea lui; și totuși nu primim nicio invitație. Sunt convinsă că va vrea ca viitoarea lui soție să-l privească primind coroana pe cap și luând sceptrul în mână. Chiar dacă nu e deloc curios să mă vadă, cum e posibil să nu dorească să-și demonstreze triumful în fața noastră, fosta familie regală? De bună seamă, va vrea să mă vadă în clipele lui de glorie supremă.

Mă simt mai mult o prințesă adormită dintr-un basm cu zâne, decât femeia promisă de soție noului rege al Angliei. Da, locuiesc în palatul regal, dorm într-una dintre cele mai bune odăi de culcare, sunt slujită cu respect, chiar dacă nu în genunchi, cum ar trebui slujită familia regală. Însă duc o viață retrasă: fără curte, fără mulțimea obișnuită a lingușitorilor, prietenilor și solicitanților, fără să-l văd pe rege. Sunt o prințesă fără coroană, o logodnică fără logodnic, o mireasă care nu știe data nunții.

Dumnezeu știe că am fost cunoscută cândva ca logodnica lui Henric. Pe când era un pretendent la tron și se afla în exil, a jurat chiar în Catedrala Rennes că e regele Angliei și că eu îi sunt mireasă. Numai că asta era, desigur, pe vremea când își strângea oastea pentru invazie și-și dorea cu disperare sprijinul Casei de York și al tuturor susținătorilor noștri. Acum, după ce a

câștigat bătălia și și-a trimis oștenii la casele lor, poate că vrea să se elibereze și de promisiune, ca de o armă ce i-a fost necesară atunci, dar care nu-i mai face trebuință.

Mama s-a îngrijit să ni se croiască rochii noi; suntem îmbrăcate desăvârșit toate cinci, prințesele de York. Dar nu mergem nicăieri și nu ne vede nimeni; nici nu ni se spune „Alteță”, ca unor prințese, ci „milady”, de parcă am fi odrasle bastarde, născute dintr-o căsătorie bigamă, iar mama n-ar fi regină văduvă, ci văduva unui cavaler de țară. Situația noastră nu e cu nimic mai avantajoasă decât a lui Cecily, a cărei căsătorie a fost anulată între timp, însă fără a i se oferi un alt soț. Cecily nu e lady Scrope, dar nici nu poartă un alt titlu. Suntem fete fără nume, fără familie, fără siguranță – și fetele de felul acesta n-au viitor.

Am crezut că mi se vor da înapoi rangul de prințesă și averea, iar apoi voi fi cununată și încoronată alături de Henric, printr-o singură ceremonie măreață. Însă tăcerea îmi dă de înțeles că Henric nu e un mire înflăcărat.

Nu primim vorbă de la garderoba regală, să mergem să ne luăm rochiile pentru procesiunea de încoronare. Maestrul de ceremonii nu ne cere voie să vină la palat ca să ne învețe dansul pentru cina de încoronare. Toate cusătoresele și garderobierele din Londra muncesc zi și noapte la rochii și bonete – dar nu pentru noi. Nu vine niciun trimis al lordului șambelan, să ne dea instrucțiuni despre procesiune. Nu suntem invitate să ne petrecem în Turnul Londrei noaptea de dinaintea ceremoniei, după datină. Nu ni se tocmesc cai pentru drumul de la Turn la Abația Westminster, nu vin dispoziții cu privire la ordinea de precădere din ziua respectivă. Henric nu trimite daruri, cum ar trebui să facă un mire. De la mama lui nu sosește nici măcar o vorbă. În locul zarvei, al agitației și al potopului de instrucțiuni ce se bat cap în cap, de la un rege nou și de la o curte nouă, dornică să arate bine, stăruie o tăcere ce devine tot mai sesizabilă cu trecerea zilelor.

— Nu vom fi invitate la încoronare, îi spun liniștit mamei între patru ochi, când vine să-mi ureze noapte bună în odaia de culcare pe care o împart cu Cecily. E limpede, nu?

— Nu cred că vom fi invitate, răspunde ea clătinând din cap.

— Cum e cu putință să nu mă aibă lângă el?

Mama se duce încet la fereastră; privind cerul întunecat al

nopții și luna argintie, spune sec:

— Cred că Tudorii nu vor un alai din neamul de York lângă tron, atât de aproape de coroană.

— De ce nu?

Mama zăvorăște obloanele, ca pentru a alunga lumina argintie ce o scaldă, împrumutându-i o strălucire nepământeană.

— Nu știu precis de ce. Dar, dacă aș fi mama lui Henric, n-aș vrea ca odrasla mea, un pretendent, un uzurpator, rege doar prin dreptul câștigat în bătălie, să-și ia în stăpânire coroana alături de o prințesă de sânge din familia regală, iubită de popor și, în plus, o frumusețe. Pe lângă orice altceva, nu mi-ar plăcea cum ar părea din afară.

— De ce? El cum arată? o întreb.

Mama îl condamnă printr-un singur cuvânt.

— Banal. E foarte, foarte banal.

*

Treptat, înțelegem toate – chiar și Cecily, care speră cu înflăcărare, aproape până-n ultima zi – că noul rege va fi încoronat singur și că nu vrea să mă aibă – tulburător de frumoasă și cu sânge regesc adevărat în vine – alături, la altar. Nu vrea nici măcar ca noi, fosta familie regală, să fim martore când el pune mâna pe coroana purtată de bărbatul pe care l-am iubit și, înaintea lui, de tatăl meu.

Nu primim vorbă nici de la Henric, nici de la mama lui, lady Margaret Stanley, pentru a ni se confirma această hotărâre și, cu toate că eu și mama ne gândim să-i scriem lui lady Margaret, nu putem îndura umilința de a ne ruga de ea să participăm la încoronare sau să mi se stabilească ziua nunții.

— În plus, dacă ar fi să particip la încoronare ca regină văduvă, ordinea de precădere m-ar așeza înaintea ei, remarcă mama răutăcios. Poate că de asta nu suntem invitate. Toată viața a văzut numai spatele meu, la toate marile ocazii. N-a putut niciodată să privească altfel decât de după boneta și vălul meu. A pășit în urma mea în fiecare încăpere din palatul ăsta, iar mai apoi a pășit în urma Annei Neville, cât a slujit-o ca doamnă de companie. La încoronarea Annei s-a aflat în spatele ei, ducându-i trena. Poate că lady Margaret simte că e rândul ei să fie prima doamnă și vrea să vină altcineva în urma ei.

— Dar eu? întreabă cu speranță Cecily. I-aș duce eu trena. I-aș duce bucuroasă trena.
— N-o vei face, răspunde scurt mama.

*

Henric Tudor stă la Palatul Lambeth până la încoronare; dacă ar ridica privirea de la micul dejun, mi-ar vedea fereastra din Palatul Westminster, pe malul celălalt al fluviului. Dar se vede că nu vrea să ridice privirea, nu e curios să-și vadă mireasa necunoscută, căci tot nu-mi trimite vorbă. În ajunul încoronării, seara, se mută în Turnul Londrei, cum cere tradiția. Va sta în apartamentele regale și va trece în fiecare zi pe lângă ușa odăii în care au fost văzuți frații mei pentru ultima oară, va călca în fiecare zi pe pajiștea unde fratele meu exersa trasul cu arcul la țintă. Poate un om să facă asta fără să simtă un fior pe șira spinării, fără să zărească chipul palid al băiatului întemnițat care ar fi trebuit să fie încoronat rege? Mama lui nu vede o umbră plăpândă pe scară? Când îngenunchează în strana regală din capelă nu aude ecoul slab al unui glas subțiratic de băiat, rostind rugăciunile? Cum pot cei doi Tudori să urce scara de piatră strâns răsucită a Turnului Grădinii fără a ciuli urechea la ușa de lemn, ca să audă glasurile a doi băieței? Iar dacă ascultă vreodată, nu vor auzi negreșit rugăciunile murmurate ale lui Edward?
— Henric va căuta, spune cu înverșunare mama. Le va pune întrebări tuturor celor care i-au păzit, fie și o clipă. Va vrea să știe ce s-a ales de prinți și va trage nădejde să afle ceva, să găsească pe cineva care poate fi mituit ca să iasă în față și să facă o acuzație ori poate fi convins să mărturisească – orice, numai să poată da vina pe Richard. Dacă reușește să aducă dovada că Richard i-a omorât pe prinții noștri, atunci poate să-și justifice urcarea pe tron, căci ei sunt morți, și să-l declare pe Richard tiran și regicid. Dacă Henric izbutește să facă dovada morții lor, cauza lui e câștigată.
— Mamă, sunt gata să jur pe viața mea că Richard nu i-a vătămat, spun cu sinceritate. Știu că Richard mi-ar fi spus, dacă ar fi făcut-o. O știi și tu. Te-ai convins în seara în care a venit să te întrebe dacă tu i-ai scos pe amândoi din Turn, pe furiș, nu-i așa? El nu știa nici unde se află, nici ce s-a ales de ei. Se gândea că, poate, sunt la tine. Bag mâna în foc că n-a știut niciodată. De

fapt, neștiința îl chinuia. La urmă, nici nu știa pe cine să numească moștenitor. Își dorea cu disperare să fie sigur.

Privirea mamei e dură.

— O, da, nu cred că Richard i-a ucis pe băieți. Sigur că o știu. Nu v-aș fi dat în grija lui, pe tine și pe surorile tale, dacă l-aș fi crezut în stare să facă rău copiilor propriului său frate. Și totuși l-a răpit pe prințul nostru Edward în drum spre Londra. L-a omorât pe fratele meu Anthony, care a încercat să-l apere. L-a închis pe Edward în Turn și a făcut tot posibilul să-l ia și pe fratele lui mai mic, Richard. Nu i-a omorât în taină, dar el i-a pus într-un loc în care ucigașul i-a putut găsi. A nesocotit voia tatălui tău și a luat tronul fratelui tău. Poate că nu i-a omorât, dar ar fi trebuit să rămână amândoi în grija mea, ocrotiți. Richard de Gloucester mi l-a luat pe Edward și l-ar fi luat și pe fiul meu Richard. Și-a însușit tronul și i-a omorât pe fratele meu Anthony și pe fiul meu, Richard Grey. A fost un uzurpator și un criminal și nu-i voi ierta niciodată acele crime. Nu-i nevoie să-i pun în cârcă altele; Richard va merge în iad pentru astea și nu-l voi ierta niciodată.

Clatin din cap, nefericită că mama vorbește astfel despre bărbatul pe care-l iubesc. Nu-l pot apăra – nu în fața ei, care și-a pierdut cei doi fii și încă nu știe ce s-a ales de ei. Șoptesc:

— Știu. Știu. Nu neg că a trebuit să acționeze în vremuri cumplite și că a făcut lucruri cumplite. S-a spovedit preotului său și s-a rugat să fie iertat. N-ai idee cât îl chinuiau lucrurile pe care a fost silit să le înfăptuiască! Dar sunt sigură că n-a poruncit moartea fraților mei.

— Atunci Henric nu va găsi nimic când va căuta în Turn, remarcă mama. Dacă nu i-a omorât Richard, nu vor exista cadavre pe care să le scoată el la iveală. Poate că trăiesc amândoi, ascunși undeva, în Turn sau într-o casă din vecinătate.

— Ce ar face Henric dacă i-ar găsi în viață? întreb, iar incredibila posibilitate îmi taie răsuflarea. Ce ar face dacă i s-ar înfățișa cineva și i-ar spune că i-a ținut pe băieții noștri ascunși, la loc ferit, atâta amar de vreme?

Surâsul mamei e tot atât de trist și de liniștit ca o lacrimă ce se prelinge. Răspunde simplu:

— O, ar trebui să-i omoare! Dacă mi-ar găsi fiii în viață acum, i-ar ucide pe dată și ar da vina pe Richard. Dacă mi-ar găsi fiii în viață, ar trebui să-i omoare ca să ia tronul, așa cum tatăl tău l-a

omorât pe bătrânul rege Henric ca să ia tronul. Sigur că ar trebui. O știm cu toții.

— Și crezi că ar face-o? Ar fi în stare de o faptă atât de îngrozitoare?

Mama ridică din umeri.

— Cred că s-ar sili să o facă. N-ar avea de ales. Altfel, ar însemna că și-a riscat viața și oștirea degeaba. Că mama lui și-a petrecut viața uneltind și chiar măritându-se degeaba. Da, dacă Henric îl găsește pe fratele tău Edward în viață, îl va omorî pe loc. Dacă-l găsește pe fratele tău Richard, va trebui să poruncească să fie ucis. N-ar însemna pentru Henric nimic altceva decât continuarea înfăptuirilor de la Bosworth. Ar găsi el o cale de a-și liniști conștiința. Acest bărbat tânăr a trăit în umbra sabiei din clipa când a fugit din Anglia, copilandru de paisprezece ani, și până-n ziua când s-a întors acasă, să lupte pentru ce consideră că i se cuvine. Nimeni nu știe mai bine decât el că orice pretendent la tron trebuie omorât pe dată. Un rege nu-i poate îngădui unui pretendent să trăiască. Niciun rege nu poate îngădui ca vreun pretendent să scape cu viață.

*

Curtea lui Henric se mută împreună cu el în Turn și tot mai mulți oameni se adună sub stindardul Tudor acum, că e triumfător. Din bârfele care circulă pe străzile orașului, aflăm de șirul de recompense izvorât dinspre tronul Tudor: în zilele de dinaintea încoronării, Henric împarte prăzile de la Bosworth. Mama lui își recapătă toate pământurile și întreaga avere, ajungând la o măreție pe care a pretins-o întotdeauna, dar de care nu s-a bucurat niciodată până acum. Soțul ei, Thomas, lordul Stanley, e numit conte de Derby și mare-logofăt al Angliei, cea mai însemnată funcție din regat, ca răsplată pentru marele său curaj de a privi în ambele direcții în același timp, ca un trădător cu două fețe ce e. Știu – căci l-am auzit depunând jurământul – că i-a promis lui Richard al meu să-i fie devotat, să-i poarte credință absolută; l-am văzut îngenunchind și jurând iubire, ba chiar oferindu-și fiul zălog al loialității sale. A jurat că fratele și toată familia lui sunt aliații drepți ai lui Richard.

Dar în dimineața aceea, pe câmpia Bosworth, el și sir William au rămas neclintiți în șa, cu măreţele lor oști în spate, și au așteptat să vadă încotro vor înclina sorții bătăliei. Când l-au

văzut pe Richard repezindu-se în inima bătăliei singur, îndreptându-se precum o lance chiar spre Henric, cei doi Stanley, lordul William și sir Thomas, la unison, l-au împresurat din urmă, cu săbiile ridicate. În clipele acelea l-au salvat pe Henric și l-au doborât pe Richard la pământ, tocmai când el se pregătea să străpungă cu sabia inima lui Henric Tudor.

Sir William Stanley a ridicat din noroi coiful lui Richard al meu, a smuls de pe el cercul simplu, de aur, al coroanei de luptă și i-a dat-o lui Henric: cea mai infamă faptă dintr-o zi a infamiilor. Acum, cu o recunoștință de cățel, Henric îl numește pe sir William șambelanul său, îl sărută pe obraji, declară că familia acestuia e noua familie regală. Se înconjoară cu membrii neamului Stanley, căruia nu-i poate mulțumi îndeajuns. Și-a găsit tronul și familia printr-un singur triumf. E nedespărțit de mama lui, Margaret, pe care o urmează mereu, la jumătate de pas, soțul ei devotat, lordul Thomas Stanley; iar la jumătate de pas în urma acestuia vine fratele lui, sir William. Henric se relaxează în brațele acestor rubedenii proaspăt descoperite, care și-au așezat băiatul pe tron, și știe că, în sfârșit, e în siguranță.

Unchiul lui, Jasper, care l-a însoțit în exil și și-a păstrat credința în cauza Tudorilor încă de la nașterea lui Henric, e prezent și el, răsplătit pentru credința de o viață cu partea lui de pradă. Își recapătă titlul și pământurile; va putea să-și aleagă după placul inimii o dregătorie de frunte. Ba chiar primește mai mult. Henric îi scrie mătușii mele, Katherine, văduva trădătorului duce de Buckingham, și-i poruncește să se pregătească de recăsătorie. Jasper le va primi pe ea și averea Buckingham. Se pare că toate femeile Rivers fac parte din prada de război. Mătușa Katherine are scrisoarea în mână când vine în vizită la mama, în odăile de mâna a doua din palatul Westminster.

— Și-a pierdut mințile? o întreabă ea pe mama. N-a ajuns că am fost măritată cu un băiat, cu tânărul duce care mă ura? Acum trebuie să mă cunun cu alt dușman al familiei noastre?

— Ai primit o moșie? întreabă sec mama, căci și ea are o scrisoare de arătat surorii ei. Iată veștile noastre: mie mi se va plăti o pensie, Cecily se va mărita cu sir John Welles, iar Elizabeth va fi logodită cu regele.

— Slavă Domnului măcar pentru asta! exclamă mătușa Katherine. Pesemne că ai fost neliniștită.

Mama înclină capul, încuviințând.

— A, și-ar fi călcat el legământul, dacă ar fi putut! Căuta altă mireasă, încerca să scape.

Auzind asta, ridic ochii de pe lucrul de mână, dar mama și sora ei, cu capetele apropiate, sunt concentrate la scrisorile lor.

— Când va fi nunta?

— După încoronare, spune mama indicând paragraful. Bineînțeles, el nu va vrea să-i creadă nimeni rege și regină cu drepturi egale. Va vrea să pară că urcă pe tron prin propriile merite. Nu va vrea să se spună că ea primește coroana reginei fiindcă i se cuvine. Nu poate accepta să spună nimeni că și-a obținut coroana prin ea.

— Dar mergem cu toții la încoronarea lui, nu? întreabă mătușa Katherine. E foarte târziu, însă…

— Nu suntem invitați, răspunde scurt mama.

— E o insultă! Nu se poate să n-o aibă pe Elizabeth de față!

Mama ridică din umeri și rostește încet:

— Și dacă lumea ar aclama-o? Dacă ne-ar striga numele? Știi bine cum ar aclama-o oamenii dacă ar vedea-o. Știi cât de mult iubesc londonezii Casa de York. Dacă lumea ne-ar vedea și ar striga numele nepotului meu, Edward de Warwick? Dacă ar huidui Casa Tudor și ar aclama Casa de York? La încoronarea lui? Nu va risca așa ceva.

— Vor fi prezenți membri ai Casei de York, precizează Katherine. Cumnata ta, Elizabeth, a schimbat tabăra, căci soțul ei, ducele de Suffolk, s-a dovedit iarăși trădător. Fiul ei, John de la Pole, numit de regele Richard moștenitorul lui, i-a cerut iertare lui Henric. Ca urmare, vor fi prezenți.

Mama încuviințează.

— Așa și trebuie. Și sunt sigură că-l vor sluji cu credință.

Mătușa Katherine pufnește în râs, iar mama nu poate să nu zâmbească.

*

Plec s-o caut pe Cecily și-i spun fără ocol:

— Urmează să te măriți. Am auzit-o pe mama vorbind cu mătușa Katherine.

Ea pălește.

— Cu cine?

Înțeleg pe dată că se teme de o nouă umilință prin căsătoria

cu vreun susținător mărunt al invaziei Tudorilor.

— Îți va fi bine, îi spun. Lady Margaret îți rămâne prietenă. Te mărită cu fratele ei vitreg, sir John Welles.

Cu un oftat din rărunchi, Cecily se întoarce spre mine.

— Vai, Lizzie, m-am temut atât de tare… Atât de tare…

— Știu, răspund și-i cuprind umerii cu brațul.

— Și n-aveam ce face. Când tata trăia, eram numită „prințesa Scoției”, fiindcă urma să mă mărit cu regele scoțienilor! Și apoi să cobor până la numele de lady Scrope! Iar după aceea să rămân cu totul fără nume! O, Lizzie, am fost urâcioasă cu tine.

— Cu toată lumea, îi amintesc.

— Știu! Știu!

— Dar acum vei fi vicontesă. Și, fără doar și poate, vei ajunge și mai sus. Lady Margaret le arată rubedeniilor sale mai multă bunăvoință ca oricui, iar Henric îi datorează recunoștință lui sir John pentru ajutor. Îi vor da, precis, încă un titlu și alte pământuri. Vei fi bogată, vei fi nobilă, vei fi aliată cu milady mama regelui, îi vei fi… ce? Cumnată după fratele vitreg și te vei înrudi cu familia Stanley.

— Surorilor noastre li se pregătește ceva? Dar verișoarei Margaret?

— Deocamdată, nimic. Thomas Grey, fiul mamei, se va întoarce acasă mai târziu.

Cecily oftează. Fratele nostru vitreg ne-a fost ca un tată, arătându-ne o credință nestrămutată de când ne-am născut. Ne-a însoțit în sanctuar și a ieșit de acolo doar ca să încerce să ne elibereze frații printr-un atac tainic asupra Turnului, apoi a slujit la curtea din exil a lui Henric, încercând să păstreze alianța noastră cu el și fiind totodată spionul nostru. Când s-a convins că Henric e un dușman de temut, mama l-a chemat pe Thomas acasă, dar Henric l-a capturat chiar în clipa plecării. De atunci, e întemnițat în Franța.

— A fost grațiat? Regele l-a iertat? întreabă Cecily.

— Cred că toată lumea știe că n-a greșit cu nimic. A fost ostatic, garanția alianței dintre noi; Henric l-a lăsat drept chezășie pe lângă regele francez, dar acum, văzând că suntem supuși, Tudor poate să-l elibereze pe Thomas și să le plătească francezilor.

— Și tu? se interesează Cecily.

— Pe cât se pare, Henric se va însura cu mine pentru că n-are

cum să dea înapoi. Însă nu se grăbește câtuși de puțin. Pe cât se pare, toată lumea știe că a încercat să-și încalce promisiunea.

Sora mea mă privește cu milă și îmi spune:

— E o insultă.

— Într-adevăr. Însă vreau doar să-i fiu regină; nu-l vreau de bărbat și, prin urmare, nu-mi pasă că nu mă vrea de soție.

[04] Palatul Westminster, Londra, 30 octombrie 1485

Privesc de la fereastra odăii mele de culcare cum barca de încoronare coboară pe fluviu spre Turn, însoțită de zeci de bărci mai mici. Aud cum răsună muzica peste apă. Barca regală a fost repoleită de când am călătorit noi ultima oară cu ea și strălucește cu putere, aurie, pe apa rece, iar la prova și la pupa drapelele care înfățișează balaurul roșu al Casei Tudor și poarta-ghilotină a Casei Beaufort flutură triumfătoare.

Henric e o siluetă mititică. De la distanța asta îi văd doar mantia lungă de catifea violet, garnisită cu hermină. Stă în așa fel încât să-l vadă toți cei de pe maluri: cu mâinile în șold, pe puntea înălțată de la pupa barjei. Duc mâna streașină la ochi și-l privesc lung. E prima oară când îl văd pe bărbatul cu care mă voi mărita; de la depărtarea asta, nu e mai mare decât vârful degetului meu mic. Barca alunecă mai departe, purtându-mi logodnicul către încoronare fără mine, iar el nici măcar nu știe că-l privesc. Nu-și imaginează că-mi lipesc degetul mic de ochiul de sticlă groasă, ca să-l măsor, și pe urmă pocnesc din degete cu dispreț.

Vâslașii poartă livreaua verde cu alb, culorile Casei Tudor, iar vâslele sunt vopsite în alb, cu muchiile de un verde intens. Henric Tudor a cerut culori primăvăratice, deși e toamnă; se pare că în Anglia nimic nu e destul de bun pentru acest tânăr invadator. Deși frunzele se desprind din copaci asemenea unor lacrimi cafenii, pentru el totul trebuie să fie verde ca iarba crudă, alb ca florile de mai, de parcă ar vrea să ne convingă pe toți că anotimpurile s-au dat peste cap și că acum suntem cu toții Tudori.

A doua barcă o poartă pe milady mama regelui, așezată triumfător pe un jilț înalt, aproape ca un tron, ca toată lumea s-o vadă pe lady Margaret îndreptându-se, în sfârșit, spre ceea ce i se cuvine. Lângă jilț stă soțul ei, care ține o mână posesivă pe

speteaza poleită, îi e loial acestui rege așa cum a jurat că-i e loial celui precedent și celuilalt de dinaintea lui. Mottoul său ridicol e *Sans changer*, adică „neschimbat”, dar cei din neamul Stanley rămân neschimbați într-o singură privință: în nesfârșita loialitate față de ei înșiși.

Următoarea barcă îl poartă pe Jasper Tudor, unchiul regelui, care va duce coroana la ceremonia încoronării. Lângă el se află mătușa Katherine – premiul lui pentru victorie –, cu mâna sprijinindu-i-se ușor pe braț. Nu ridică ochii spre ferestrele noastre, deși știe precis că privim. Se uită drept înainte, neclintită ca un arcaș. Merge să asiste la încoronarea dușmanului nostru, cu o expresie nepăsătoare pe fața ei frumoasă. A mai fost măritată o dată, conform intereselor familiei sale, cu un tânăr care o ura; e obișnuită să aibă parte de grandoare în public și de umilință acasă. E prețul pe care l-a plătit pentru o viață trăită ca una dintre frumoasele fete Rivers: mereu atât de aproape de tron, încât faptul ăsta a însemnat-o ca o rană.

Mama îmi cuprinde mijlocul cu brațul și privește procesiunea alături de mine. Nu spune nimic, dar știu că se gândește la ziua în care, aflate în sanctuar, în cripta întunecată de sub capela abației, am privit bărcile regale trecând pe fluviu, când unchiul Richard a fost încoronat, trecându-se peste adevăratul moștenitor, fratele meu Edward. Atunci credeam că vom muri cu toatele, în beznă și singurătate. Credeam că într-o noapte va veni la noi, tăcut, un călău. Mă gândeam că mă voi trezi preț de o clipă, cu apăsarea unei perne pe față. Mă gândeam că nu voi mai vedea niciodată lumina soarelui. Pe atunci eram copilă și credeam că o suferință atât de adâncă precum a mea nu poate să ducă decât la moarte. Îmi jeleam tatăl, absența fraților mei mă înfricoșa, credeam că și eu voi muri în curând.

Îmi dau seama că aceasta e a treia procesiune de încoronare ce navighează victorioasă pe lângă mama. Când eram mică, iar fratele meu Edward încă nu se născuse, mama a trebuit să se ascundă în sanctuar când tatăl meu, regele, a fost silit să fugă din țară. A fost reînscăunat fostul rege, iar mama s-a aplecat să se uite pe fereastra scundă și murdară a criptei de sub biserica Abației Westminster și să-i vadă pe lady Margaret și pe fiul ei, Henric, în timp ce coborau pe fluviu cu fală, să sărbătorească triumful regelui reînscăunat, Henric de Lancaster.

Pe atunci eram micuță, așa că nu-mi amintesc bărcile trecând, nici pe mama triumfătoare, nici pe băiețelul ei, plutind pe o barcă împodobită cu trandafiri roșii; îmi amintesc însă mirosul pătrunzător și umed al fluviului. Îmi amintesc că seara adormeam plângând, de-a dreptul nedumerită că trăiam dintr-odată ca niște oameni sărmani, ascunși într-o criptă, sub capelă, în loc să ne bucurăm de cele mai frumoase palate din regat.

— Ea treia oară când o vezi pe lady Margaret trecând triumfătoare pe fluviu, îi spun mamei. O dată, când regele Henric a fost repus pe tron, iar ea s-a grăbit să se înfățișeze la curtea lui și să-și prezinte fiul; a doua oară, când soțul ei se afla în grațiile lui Richard, iar ea a dus trena reginei Anne, la încoronare. Și acum, uite, trece iar prin fața ta.

— Da, încuviințează mama, mijindu-și ochii cenușii ca să privească barca splendid poleită și fluturarea mândră a stindardelor. Dar îmi pare mereu extrem de... neconvingătoare, chiar și în momentele celor mai mari triumfuri.

— Neconvingătoare? repet cuvântul ciudat.

— Îmi dă mereu impresia unei femei care a fost tratată prost, spune mama.

Râde tare, cu bucurie, de parcă înfrângerea ar fi doar o învârtire a roții norocului și lady Margaret nu s-ar afla în ascensiune – unealtă a voii slăvite a Domnului, cum se crede –, ci doar a avut noroc de data asta și va cădea aproape sigur la rotirea următoare.

— Îmi dă impresia unei femei care se plânge de multe, explică mama. Iar femeile de felul ăsta sunt tratate întotdeauna prost.

Se întoarce să se uite la mine și, văzându-mi aerul nedumerit, râde:

— N-are importanță. Oricum ar fi, avem cuvântul ei că Henric te va lua de soție imediat după încoronare, și atunci vom avea o fată din neamul York pe tron.

— Nu prea dă semne că vrea să se însoare cu mine, îi zic sec. Nu am avut cinstea de a participa la procesiunea de încoronare. Nu ne aflăm pe barca regală.

— O, va trebui să te ia, spune mama cu încredere. Fie că-i convine, fie că nu. I-o va cere Parlamentul. A câștigat bătălia, dar lorzii nu-l vor accepta ca rege decât dacă te are alături. A trebuit să le făgăduiască. Lorzii i-au vorbit lui Thomas, lordul Stanley, iar el știe mai bine ca oricine cum stau lucrurile cu

puterea. Lordul Stanley a vorbit cu soția lui, iar ea, cu fiul ei. Știu cu toții că Henric trebuie să se însoare cu tine fie că-i place, fie că nu.

— Și dacă nu-mi place mie? (Mă întorc spre ea și-mi pun mâinile pe umerii ei, ca să nu se poată retrage din fața mâniei mele.) Dacă nu vreau un mire șovăielnic, un pretendent la coroană care și-a câștigat tronul prin necredință și trădare? Dacă ți-aș spune că inima mea a rămas într-un mormânt fără cruce, undeva în Leicester?

Fără să tresară, mama îmi înfruntă durerea și mânia cu chipul senin.

— Fiica mea, ai știut toată viața că te vei mărita spre binele țării și întru propășirea familiei tale. Îți vei face datoria de prințesă, indiferent unde-i îngropată inima ta, indiferent pe cine vrei sau nu vrei, și mă aștept să o faci cu un aer fericit.

— Mă vei mărita cu un bărbat căruia îi doresc moartea?

Zâmbetul ei nu șovăie.

— Elizabeth, știi la fel de bine ca mine că se întâmplă foarte rar ca o tânără femeie să se poată mărita din dragoste.

— Tu ai făcut-o, o acuz.

— Am avut inspirația să mă îndrăgostesc de regele Angliei.

— Și eu la fel! izbucnesc eu, ca într-un plânset.

Ea dă din cap și-mi pune mâna cu blândețe pe ceafă, iar când mă înmoi, îmi trage capul pe umărul ei.

— Știu, draga mea, știu. Richard a avut parte de ghinion în ziua aceea, iar înainte nu avusese niciodată nenoroc. Ai fi crezut că va învinge precis. Eu am crezut că va învinge. Și eu mi-am pus nădejdile și fericirea în victoria lui.

— Chiar trebuie să mă mărit cu Henric?

— Da, trebuie. Vei fi regina Angliei și vei reînvia măreția familiei noastre. Vei readuce pacea în Anglia. Ai lucruri mărețe de înfăptuit. Ar trebui să te bucuri – sau, cel puțin, să dai impresia că te bucuri.

[05] Palatul Westminster, Londra, noiembrie 1485

Lorzii Parlamentului lui Henric, întrunit pentru prima oară, sunt ocupați nevoie mare cu anularea legilor date de Richard și cu scoaterea semnăturii lui din codurile de legi, așa cum i-au smuls coroana de pe coif. Mai întâi anulează toate hotărârile de

deposedare de drepturi și avere care fuseseră pronunțate, pentru trădare, împotriva susținătorilor Casei Tudor, declarându-i nevinovați ca niște prunci și credincioși doar intereselor țării. Unchiul meu, ducele de Suffolk, și fiii lui, John și Edmund de la Pole, devin cu toții susținători fideli ai Casei Tudor și nu mai fac parte din cea de York, deși mama lor, Elizabeth, e fiică de York, soră cu Richard al meu și cu răposatul meu tată. Fratele meu vitreg, Thomas Grey, lăsat ostatic în Franța, va fi răscumpărat și adus acasă. Regele va trece cu vederea bănuielile pe care le-a avut în perioada când a fost pretendent. Thomas trimite o scrisoare rugătoare, în care susține că n-a vrut să dea impresia că ar încerca să fugă de la curtea jerpelită, de pretendent, a lui Henric, ci voise doar să se întoarcă în Anglia, la porunca mamei. Iar Henric, cu siguranța de sine conferită de proaspăt dobândita putere, e pregătit să uite trădarea de moment.

Lorzii îi restituie mamei lui Henric averea și proprietățile familiei; nimic nu e mai important decât sporirea avuției acestei foarte puternice mame a regelui. Apoi făgăduiesc să-i plătească mamei pensia de regină văduvă. Mai cad de acord că legea dată de Richard, care a decretat că părinții mei n-au fost căsătoriți legitim, trebuie respinsă ca fiind o calomnie. Mai mult, trebuie dată uitării și nimeni n-are voie să o repete vreodată. Dintr-o singură trăsătură de condei a Parlamentului Tudor, ne recăpătăm numele de familie, iar eu și surorile mele redevenim prințese de York legitime. Odată prima ei căsătorie uitată, de parcă nici n-ar fi existat, Cecily redevine prințesa Cecily de York și e liberă să se mărite cu rubedenia lui lady Margaret. La Palatul Westminster, servitorii pun genunchiul în pământ când ne aduc un fel de mâncare și toată lumea ni se adresează cu „Alteță”.

Pe Cecily o încântă la culme recăpătarea zorită a titlurilor și noi toate, prințesele de York, ne bucurăm că am redevenit noi înșine; pe mama o găsesc însă plimbându-se tăcută pe malul fluviului rece, cu gluga pe cap, cu mâinile înfrigurate încleștate în manșon, cu ochii cenușii ațintiți asupra apei cenușii.

— Ce s-a întâmplat, milady mamă? o întreb, apropiindu-mă să-i iau mâinile într-ale mele și să-i cercetez chipul palid.

— El crede că băieții mei sunt morți, șoptește ea.

Cobor privirea și-i văd noroiul de pe cizme și de pe poala rochiei. S-a plimbat pe malul fluviului timp de cel puțin un ceas,

șoptind apei unduitoare. Îi spun:

— Hai înăuntru, că îngheți!

Mă lasă s-o iau de mână și s-o conduc pe aleea cu pietriș, la poarta grădinii, iar de acolo, pe scara de piatră, până în odaia ei personală.

— Negreșit, Henric are dovada de netăgăduit că amândoi băieții mei au murit.

Îi iau mantia și o așez într-un jilț, lângă foc. Surorile mele au plecat în oraș, la negutătorii de mătăsuri: au aur în pungă, au servitori care să le aducă târguielile acasă; slujite în genunchi, râzând, bucuroase de recăpătarea rangului. Numai mama și cu mine ne chinuim aici, cuprinse de suferință. Îngenunchez în fața ei, simțind cum pipirigul uscat de sub mine își sloboade mireasma rece. Îi iau mâinile înghețate într-ale mele. Stăm cu capetele atât de apropiate, încât nimeni, nici măcar cineva care ar asculta la ușă nu ne-ar putea auzi conversația șoptită.

— Milady mamă, de unde știi? întreb încet.

Ea pleacă fruntea, de parcă ar fi primit o lovitură puternică în inimă.

— Așa e, negreșit. Negreșit, are convingerea nestrămutată că amândoi sunt morți.

— Încă mai aveai speranțe pentru Edward, chiar și acum?

Un gest mic, ca al unui animal rănit, îmi dă de înțeles că n-a încetat nicio clipă să spere că fiul ei cel mare de York a scăpat cumva din Turn și că, oricât de improbabil ar părea, trăiește undeva.

— Chiar?

— Credeam că voi ști, rostește ea foarte încet. În adâncul meu. Credeam că, dacă Edward al meu ar fi fost ucis, aș fi știut chiar în clipa aceea. Credeam că spiritul lui n-ar putea părăsi lumea asta fără să mă atingă la plecare. Știi, Elizabeth, îl iubesc atât de mult…

— Dar, mamă, am auzit amândouă cântecul în noaptea aceea, cântecul care răsună atunci când moare cineva din familia noastră.

— L-am auzit, încuviințează ea. Însă eu tot am sperat.

În vreme ce asistăm la moartea nădejdilor mamei, între noi se așterne o clipă de tăcere.

— Crezi că Henric a căutat și a găsit leșurile?

Mama clatină din cap. E convinsă.

— Nu. Dacă le-ar fi avut, le-ar fi arătat lumii întregi și ar fi organizat o îngropăciune măreață, să știe toți că s-au prăpădit. Dacă le-ar fi avut, le-ar fi făcut funeralii regale. Ne-ar fi obligat pe toți să ne îmbrăcăm în cel mai întunecat albastru de doliu, cu lunile. Dacă ar avea vreo dovadă clară, s-ar folosi de ea ca să ponegrească numele lui Richard. Dacă ar putea acuza vreun om de asasinat, l-ar judeca și l-ar spânzura în piața publică. Găsirea a două leșuri ar fi fost cel mai prielnic lucru din lume pentru Henric. Pesemne că s-a rugat încă de la debarcarea în Anglia să-i găsească morți și îngropați, ca nimic să nu-i amenințe pretenția la tron, ca nimeni să nu poată apărea vreodată, dându-se drept unul sau celălalt. Singurul om din Anglia care își dorește mai fierbinte decât mine să știe unde se află astă-seară fiii mei e Henric, noul rege. Așadar, nu se poate să le fi găsit trupurile, dar probabil e convins că sunt morți. Pesemne i-a jurat cineva că au fost uciși. Cineva de încredere. Căci, dacă ar fi crezut că un fiu de-al nostru e în viață, nu ne-ar fi redat titlul de familie regală. Nu v-ar fi făcut prințese de York pe voi, fetele, dacă ar fi crezut că există undeva un prinț în viață.

— Așadar, a primit asigurări că și Edward, și Richard sunt morți?

— Trebuie că e convins. Altfel, n-ar fi decretat că tatăl tău și cu mine am fost căsătoriți. Legea datorită căreia redevii prințesă de York îi face și pe frații tăi prinți de York. Dacă Edward al nostru e mort, înseamnă că fratele tău cel mic e regele Richard al IV-lea al Angliei, iar Henric, un uzurpator. Henric n-ar fi redat în ruptul capului titlul regal unui rival în viață. Sigur e încredințat că amândoi băieții sunt morți. Cineva trebuie să-i fi jurat că asasinatul a fost comis cu adevărat. Cineva trebuie să-i fi spus, fără îndoială, că a ucis doi băieți și că i-a văzut morți.

— Să fie, oare, mama lui? șoptesc.

— E singura care avea motive să-i omoare, care se afla aici la vremea dispariției lor și care trăiește azi, spune mama. Henric era în exil, iar Jasper, unchiul lui, era cu el. Aliatul lui Henric, ducele de Buckingham, ar putea fi făptașul. Dar el a murit, așa că nu vom afla niciodată. Sunt convinsă că maică-sa l-a asigurat pe Henric că se află în siguranță. Cei doi s-au convins, pesemne, că sunt în siguranță. Se gândesc că amândoi prinții de York au murit. Urmează ca el să te ceară de soție.

— A așteptat până s-a convins că frățiorii mei sunt morți,

înainte de a mă declara prințesă și de a mă cere de soție? întreb, simțind în gură un gust tot atât de amar ca întrebarea.

Mama ridică din umeri.

— Sigur că da. Ce altceva putea să facă? Așa e mersul lumii.

*

Mama are dreptate. Pe la începutul unei seri hibernale, un grup de străjeri din garda regală, proaspăt numiți în funcție, eleganți în livreaua lor stacojie, sosesc în marș la ușa Palatului Westminster și un crainic vestește că regele Henric va avea plăcerea de a mă vizita peste un ceas.

— Fugi! spune mama, citind răvașul dintr-o privire iute. (Se întoarce spre noua ei domnișoară de companie.) Bess! Du-te cu Alteța Sa, adu-i boneta mea conică nouă și rochia ei verde nouă și zi-i feciorului să dea zor și să aducă în odaia ei albia de îmbăiat și apă caldă! Cecily! Anne! Îmbrăcați-vă și voi, vedeți să se îmbrace și surorile voastre. Spuneți-le copiilor Warwick să se ducă în sala de studii și dați poruncă preceptorului lor să-i țină acolo până trimit după ei. Copiii Warwick nu au voie să coboare la catul de jos cât e regele aici. Aveți grijă să înțeleagă.

— Voi purta o bonetă obișnuită, boneta mea neagră, spun cu încăpățânare.

— Ba pe a mea cea nouă, conică! exclamă mama. Cea cu pietre prețioase! Vei fi regina Angliei; de ce să arăți precum menajera lui? De ce să arăți ca maică-sa? Ștearsă, ca o călugăriță?

— Pentru că, probabil, asta îi place, răspund iute. Nu înțelegi? Ar fi firesc să-i placă fetele șterse ca niște călugărițe. N-a stat deloc la curtea noastră, n-a văzut niciodată rochii alese și femei frumoase. N-a văzut niciodată dansurile, veșmintele și strălucirea curții noastre. A trăit în Bretania ca un băiat sărac, cu slujnice și menajere. A locuit numai în hanuri sărace. Iar acum, sosit în Anglia, își petrece tot timpul cu maică-sa, care se îmbracă precum o călugăriță și e urâtă ca o hârcă. Înfățișarea mea trebuie să fie modestă, nu măreață.

Mama pocnește din degete, furioasă pe ea însăși.

— Neghioabă ce sunt! Mare dreptate ai! Așa-i! Du-te! (Îmi dă un brânci ușor.) Du-te, grăbește-te! (O aud râzând.) Fii cât de ștearsă poți! Dacă ai reuși să nu fii cea mai frumoasă fată din Anglia, ar fi minunat!

Fug, așa cum îmi poruncește. Flăcăul care aduce lemnele de foc împinge în odaia mea de culcare albia mare de spălat din lemn, apoi cară în sus pe scări urcioarele grele, cu apă fierbinte. La ușă, le predă slujnicei, iar ea aduce urcioarele și umple albia. Mă spăl la repezeală, apoi mă șterg și-mi răsucesc părul umed sub boneta triunghiulară cu două aripi laterale mari, ce-mi apasă, grea, fruntea. Îmi pun rufăria și rochia verde, iar Bess se învârte în jurul meu iute ca o săgeată, trecând șireturile prin butoniere ca să strângă corsajul; mă încalț și mă întorc cu fața spre ea, iar ea îmi zâmbește.

— Minunat! Sunteți foarte frumoasă, Alteță.

Iau oglinda cu mâner și-mi văd fața reflectată palid de argintul bătut. Îmbujorată de fierbințeala băii, arăt bine: fața îmi e ovală și ochii, cenușiu-închis. Schițez un surâs și-mi văd buzele arcuindu-se – o expresie goală, fără nicio scânteie de fericire în ea. Richard îmi spunea că sunt cea mai frumoasă fată din câte s-au născut vreodată, că ajunge să-i arunc o privire ca să aprind în el focul dorinței, că am pielea desăvârșită și că părul meu e o desfătare, că n-a dormit niciodată mai bine decât cu obrazul îngropat în coada mea bălaie, împletită. Nu mă aștept să mai aud astfel de vorbe de dragoste. Mi-au îngropat bucuria și vanitatea de copilă odată cu iubitul meu și nu mă aștept să le mai simt vreodată.

Ușa odăii de culcare se deschide năvalnic și Anne anunță cu răsuflarea întretăiată:

— A sosit! Intră în curte cu vreo patruzeci de oameni. Mama spune să vii neîntârziat.

— Copiii Warwick sunt sus, în sala de studiu?

Ea încuviințează din cap.

— Știu că n-au voie să coboare.

Cu asta, cobor scările, cu capul neclintit, de parcă aș purta o coroană și nu boneta cea grea, cu poalele rochiei verzi măturând pipirigul înmiresmat, în timp ce ușile duble se deschid larg și Henric Tudor, cuceritorul Angliei, proaspăt încoronat rege, ucigașul fericirii mele, intră în sala cea mare, sub mine.

Prima mea reacție e ușurarea: e mai puțin bărbat decât mă așteptam. Anii în care am știut că există un pretendent la tron care așteaptă prilejul potrivit pentru a ne invada l-au transformat într-un izvor de groază, o fiară sălbatică, un colos. S-a spus că la Bosworth a fost ocrotit de un uriaș și mi-l

imaginasem și pe el ca pe un uriaș. Dar bărbatul care intră în sală e puțin la trup, înalt, însă uscățiv, la aproape treizeci de ani, cu vigoare în călcătură; dar are chipul încordat, părul șaten și ochii căprui, înguști. Îmi trece prin minte pentru prima oară că e greu să-ți petreci viața în exil și să-ți câștigi în sfârșit regatul cu chiu, cu vai, prin fapta unui trădător în bătălie, să știi că mare parte din regat nu se bucură de norocul tău și că femeia cu care trebuie să te însori e îndrăgostită de altul: de dușmanul tău mort, regele de drept. Mi-l imaginasem triumfător, dar văd un bărbat împovărat de o curioasă întorsătură a sorții; un om care a învins printr-o necredință perfidă, într-o zi fierbinte de august – un bărbat care se întreabă chiar și acum dacă Dumnezeu e de partea lui.

Mă opresc pe scară, cu mâinile pe balustrada rece, din marmură, aplecându-mă peste ea ca să-l privesc. Așa, de sus, când își scoate pălăria și se înclină adânc asupra mâinii mamei, văd că părul lui șaten-roșcat începe să se rărească puțin în creștet. Se îndreaptă apoi și-i zâmbește fără căldură. Pe fața lui se citește prudența – lucru de înțeles, căci a intrat în casa unui aliat foarte nestatornic. Milady mama i-a susținut uneori planul împotriva lui Richard, alteori i-a stat împotrivă. Și-a trimis fiul, pe Thomas Grey, la curtea lui Henric ca să-l sprijine, dar apoi l-a chemat să se întoarcă acasă, bănuind că Henric l-a omorât pe prințul nostru, îmi închipui că el n-a știut niciodată dacă îi e prietenă sau dușmancă; bineînțeles că n-are încredere în ea. Probabil că n-are încredere nici în noi, prințesele fățarnice. Probabil că de necinstea și necredința mea se teme cel mai mult.

Sărută degetele mamei cât de ușor poate, de parcă nu s-ar aștepta decât la ipocrizie din partea ei – poate, din partea tuturor. Apoi se îndreaptă și, urmărind privirea ei îndreptată în sus, mă vede deasupra lui, pe scări.

Știe pe dată cine sunt, iar înclinarea mea scurtă din cap, a confirmare, îi dă de știre că-l recunosc ca pe bărbatul cu care mă voi mărita. Semănăm mai degrabă cu doi străini care cad la învoială să facă împreună o expediție neplăcută, decât cu doi iubiți care se salută. Până acum patru luni am fost iubita dușmanului său și mă rugam de trei ori pe zi pentru înfrângerea taberei spiței Tudor. Până mai ieri, căuta să afle dacă poate anula logodna cu mine. Azi-noapte am visat că el nu exista și m-

am trezit dorindu-mi să fie ziua de dinaintea bătăliei de la Bosworth și invazia lui să se sfârșească prin înfrângere și moarte. Dar el a câștigat la Bosworth, iar acum nu se poate dezlega de jurământul nuntirii cu mine, după cum nici eu nu mă pot dezlega de promisiunea mamei, cum că-i voi deveni soție.

Cobor treptele încet în timp ce ne măsurăm reciproc, ca pentru a vedea adevărul despre un vrăjmaș multă vreme imaginat. Mi se pare extraordinar gândul că, indiferent că-mi place sau nu, va trebui să-l iau de soț, să mă culc cu el, să-i nasc copii și să trăiesc cu el tot restul vieții. Îi voi spune „soțul meu”, îmi va fi stăpân, iar eu îi voi fi soție și slugă. De puterea lui asupra mea voi scăpa doar când va muri. Mă întreb cu răceală dacă-mi voi petrece restul vieții dorindu-i zilnic moartea. Rostesc încet:

— Ziua bună, Alteță.

Cobor ultimele trepte, îi fac o reverență și-i întind mâna. Se înclină ca să-mi sărute degetele și apoi mă trage spre el și mă sărută pe amândoi obrajii, ca un curtean francez – maniere frumoase, care nu înseamnă nimic. Miroase curat și plăcut – simt în părul lui izul proaspăt al iernii la țară. Face un pas înapoi și-i văd ochii căprui, precauți, și zâmbetul șovăielnic.

— Ziua bună, prințesă Elizabeth. Mă bucur să te cunosc, în sfârșit.

— Doriți un pahar cu vin? îl îmbie mama.

— Mulțumesc, răspunde el, însă fără a-și desprinde privirea de pe chipul meu, de parcă m-ar prețălui.

— Pe aici, rostește calm mama.

Îl conduce spre o odaie de primire alăturată sălii celei mari, unde așteaptă o carafă și trei pocale de vin din cristal venețian. Regele se așază într-un jilț, dar, nepoliticos, nu ne dă încuviințarea de a ne așeza și noi, așa că suntem nevoite să rămânem în picioare, în fața lui. Mama toarnă vinul și-l servește primul. Cu ochii la mine, el ridică pocalul și bea de parcă s-ar afla într-o cârciumă, fără să țină un toast. Pare mulțumit să șadă în tăcere și privește îngândurat cum stau în picioare, în fața lui, ca un copil.

— Celelalte fiice ale mele, rostește mama cu seninătate.

Nu se lasă descumpănit cu una, cu două – cândva, s-a săvârșit un regicid la câțiva pași de ea, iar ea a dormit. Face semn cu capul spre ușă. Cecily și Anne intră, urmate de Bridget

și Catherine. Toate patru fac o reverență foarte adâncă. Nu pot să nu zâmbesc când văd cu câtă demnitate se pleacă și se ridică Bridget. Deși copiliță, are deja manierele nobile ale unei ducese. Mă privește cu reproș: la cinci ani, e toată numai seriozitate.

— Mă bucur să vă cunosc pe toate, spune noul rege, fără să se adreseze cuiva anume și fără a se obosi să se ridice în picioare. Trăiți confortabil aici? Aveți tot ce vă trebuie?

— Da, vă mulțumesc, spune mama, ca și cum n-ar fi fost cândva stăpâna întregii Anglii, ca și cum acesta nu ar fi fost palatul ei preferat, cârmuit întocmai după porunca ei.

— Vi se va plăti pensia o dată la trei luni, îi spune el. Milady mama ia măsurile necesare.

— Vă rog să-i transmiteți lui lady Margaret toate urările mele de bine, replică mama. Prietenia ei m-a întărit în ultima vreme, iar serviciile ei mi-au fost de mare preț în trecut.

— Ah! exclamă Henric, și pare că nu-l încântă să i se aducă aminte că mama lui a fost doamna de companie a mamei mele. Iar fiul vostru, Thomas Grey, va fi eliberat în Franța și se poate întoarce acasă, continuă el să împartă foloase.

— Vă mulțumesc. Și vă rog să-i spuneți mamei voastre că fina ei, Cecily, face bine, urmează mama. Și vă e recunoscătoare amândurora pentru grija față de viitoarea ei căsătorie.

Cecily face încă o mică reverență, ca să-și dovedească identitatea în fața regelui, iar acesta înclină capul, plictisit. Ea ridică privirea, cu aerul că ar vrea nespus de mult să-i aducă aminte că așteaptă doar ca el să-i numească ziua nunții și că, până nu se întâmplă acest lucru, nu e nici văduvă, nici fecioară. El însă nu-i dă prilejul de a vorbi, ci spune:

— Sfetnicii mi-au adus la cunoștință că poporul e dornic s-o vadă pe prințesa Elizabeth căsătorită.

Mama înclină capul. El mi se adresează direct:

— Am vrut să mă conving cu ochii mei că ești bine și fericită. Și că îți dai consimțământul.

Ridic ochii, surprinsă. Nu sunt bine și sunt departe de a fi fericită. Îl jelesc din adâncul sufletului pe bărbatul iubit, ucis de acest rege nou și îngropat fără onoruri. Bărbatul aflat acum în fața mea, care mă întreabă cu atâta politețe dacă-mi dau consimțământul, le-a îngăduit oamenilor lui să-i scoată lui Richard armura și apoi rufăria, să-i lege trupul gol de șa, de-a curmezișul, și să mâne calul acasă. Mi s-a spus că au lăsat capul

lui Richard, bălăbănindu-se inert, să se izbească în trecere de stâlpul din lemn al podului Bow, când l-au adus în Leicester. Bocănitul acela, sunetul craniului fără viață lovind stâlpul se face auzit de-a lungul zilelor mele și-mi răsună în vise. Pe urmă i-au expus pe treptele bisericii trupul neînsuflețit, despuiat și plin de răni, ca să știe toți că e mort cu adevărat și că orice șansă a Angliei la fericire sub cârmuirea Casei de York s-a sfârșit de-a binelea.

— Fiica mea se simte bine, e fericită și e servitoarea voastră preasupusă, rostește mama pe un ton plăcut, în scurtul răstimp de tăcere.

— Și ce motto îți vei alege când îmi vei fi soție? întreabă el.

Încep să mă întreb dacă a venit doar ca să mă chinuie. Nu m-am gândit la asta. De ce Dumnezeu m-aș fi gândit la mottoul meu de soție?

— O, aveți vreo preferință? îl întreb pe un ton rece, nepăsător. Căci eu nu am.

— Milady mama a propus „Smerită și pocăită”.

Cecily pufnește în râs, se preface că tușește și se uită în altă parte, roșind. Eu și mama schimbăm o privire îngrozită, dar amândouă știm că nu putem obiecta. Replic:

— Cum doriți.

Reușesc să par indiferentă și mă bucur. Cel puțin, mă pot preface că nu-mi pasă.

— Atunci rămâne „Smerită și pocăită”, rostește el cu glas scăzut, pentru sine, cu aerul că e mulțumit.

Acum sunt sigură că râde de noi.

*

A doua zi, mama vine la mine zâmbind.

— Acum înțeleg de ce ni s-a făcut ieri cinstea unei vizite din partea regelui. Însuși șeful Parlamentului a coborât din jilț și l-a implorat, în numele întregului Parlament, să te ia de soție. Și reprezentanții poporului, și lorzii îi spun că chestiunea trebuie rezolvată. Norodul nu-l va accepta ca rege dacă nu te are alături. I-au înfățișat doleanța în așa fel încât nu i-a putut-o refuza. Îmi promiseseră că o vor face, dar nu știam dacă vor îndrăzni. Toți se tem grozav de el, însă vor mai mult ca orice o fată de York pe tron și războiul între veri încheiat printr-o căsătorie între veri. Nimeni nu poate avea siguranța că Henric

Tudor a adus pacea, decât dacă ești și tu pe tron. În el nu văd nimic mai mult decât un pretendent norocos. I-au spus că vor ca el să fie un rege altoit pe tulpina robustă a Plantageneților.

— Nu cred că i-a plăcut.

— S-a înfuriat grozav, spune mama cu voioșie. Dar n-a avut ce face. Te va lua de soție.

— Smerită și pocăită, îi amintesc cu acreală.

— Într-adevăr, smerită și pocăită, întărește ea veselă, apoi, văzându-mi mutra pleoștită, râde și-mi amintește: Sunt doar niște cuvinte. Vorbe pe care acum te poate forța să le spui. În schimbul lor, îl silim să te ia de soție; te facem regina Angliei și atunci nu va mai avea importanță ce motto ai.

[06] Palatul Westminster, decembrie 1485

Crainicul regelui vine iarăși la ușă, cu vestea că regele ne va face plăcerea unei vizite. De astă dată însă, vrea să se așeze la masă și va fi însoțit de vreo douăzeci de curteni. Mama le poruncește mai-marilor peste valeți, peste bucătărie și peste slujitorii de la masă să i se înfățișeze cu o listă de bucate și vinuri ce pot fi pregătite și servite chiar azi și-i pune la treabă. Pe vremea când era regină chiar în acest palat, iar tatăl meu era cel mai iubit rege al Angliei, a comandat banchete cu nenumărate feluri de mâncare, servite la sute de meseni. Îi face plăcere să-i arate lui Henric, care a trăit cincisprezece ani la marginea micii curți a Bretaniei, exilat din Anglia, temându-și viața, cum trebuie condus un palat cu adevărat măreț.

Feciorul cu lemnele de foc trudește iarăși pe scări în sus, aducând albia de îmbăiat, iar copiii Warwick sunt trimiși în odăile lor, cu poruncă să nu coboare la catul de jos, ba nici măcar să nu se arate la ferestre.

— De ce nu? mă întreabă Margaret strecurându-se în odaia mea, în spatele slujnicelor care aduc un braț de rufărie încălzită și o sticlă cu apă de trandafiri, cu care să-mi clătesc părul. Milady mama ta socotește că Teddy nu e suficient de isteț ca să-i fie înfățișat regelui? (Roșește.) Se rușinează cu noi?

— Mama nu vrea ca regele să fie distras de vederea unui băiat de York, îi răspund scurt. N-are legătură nici cu tine, nici cu Edward. Bineînțeles, Henric știe de voi amândoi; poți fi sigură că maică-sa nu v-a uitat când a pus la răboj toate bunurile

Angliei. Doar v-a făcut pupilii ei. Dar sunteți mai feriți de pericol dacă nu vă arătați.

— Doar nu crezi că regele l-ar lua pe Teddy? întreabă ea, pălind.

— Nu. Dar nu e nevoie să șadă la masă împreună. De bună seamă, e mai bine dacă nu-i punem laolaltă. În plus, ar fi stânjenitor dacă Teddy i-ar spune lui Henric că se așteaptă să devină rege.

Ea pufnește în râs.

— Aș vrea să nu i se fi spus că e următorul în ierarhia la tron. A pus-o la inimă!

— Cel mai bine e să stea la o parte până când Henric se obișnuiește cu toate. Teddy e adorabil, dar nu poți avea încredere în el că nu va spune ce gândește.

Margaret privește pregătirile pentru baia mea și rochia nouă pe care o pregătesc femeile. A fost adusă chiar azi de o croitoreasă din oraș: o rochie verde-Tudor, cu „nodurile îndrăgostiților” la umeri.

— Te deranjează, Elizabeth?

Ridic din umeri, negându-mi durerea.

— Sunt prințesă de York. Trebuie s-o fac. Ar fi trebuit oricum să mă mărit cu un bărbat care s-ar fi potrivit cu planurile tatălui meu. Am fost logodită încă din leagăn. Nu am de ales, dar nici nu m-am așteptat să am – decât o singură dată, iar vremea aceea pare acum vrăjită, ca din vis. Când va sosi timpul, și tu va trebui să te măriți cu cine ți se poruncește.

— Și asta te întristează? întreabă ea, cu seriozitatea ce o caracterizează.

Clatin din cap și-i spun sincer:

— Nu simt nimic. Poate că asta e partea cea mai rea: nu simt absolut nimic.

Suita lui Henric sosește la timp, cu veșminte frumoase și surâsuri timide, pe jumătate ascunse. E alcătuită pe jumătate din vechi prieteni de-ai noștri; majoritatea ne sunt rude prin alianță, dacă nu chiar de sânge. Multe lucruri rămân nerostite când lorzii intră și ne salută, așa cum obișnuiau pe vremea când noi eram familia regală și le eram gazde în acest palat.

Vărul meu, John de la Pole, pe care Richard l-a numit moștenitorul lui înainte de Bosworth, a venit cu mama sa, mătușa mea Elizabeth. Ea și toată familia ei sunt acum loiali

Tudorilor și ne salută cu zâmbete precaute.

Cealaltă mătușă a mea, Katherine, poartă acum numele Tudor și pășește la brațul lui Jasper, unchiul regelui, dar reverența pe care i-o face mamei e tot atât de adâncă precum înainte, iar când se ridică, o sărută cu afecțiune.

Unchiul meu, Edward Woodville, fratele mamei, se află și el la curtea Tudor. E prietenul prețuit și de încredere al noului rege. S-a aflat alături de Henric de când acesta a plecat în exil și a luptat în armata lui, la Bosworth. Se înclină adânc deasupra mâinii mamei, apoi o sărută pe amândoi obrajii, frățește, și îl aud șoptindu-i:

— Mă bucur că te văd iarăși în locul ce ți se cuvine, Alteța Voastră Lizzie!

Mama a pus la cale un ospăț impresionant, cu douăzeci și două de feluri de mâncare, iar după ce toți au mâncat, iar farfuriile și mesele au fost strânse, surorile mele Cecily și Anne dansează în fața suitei.

— Te rugăm, prințesă Elizabeth, dansează-ne! îmi cere scurt regele.

Mă uit la mama; căzuserăm de acord că nu voi dansa. Ultima oară când am dansat în odăile acestea, era sărbătoarea Crăciunului, iar eu purtam o rochie de mătase tot atât de bogată ca a reginei Anne, făcută după același tipar – parcă pentru a sili privirile să facă o comparație între noi două, eu fiind mai tânără cu zece ani –, iar soțul ei, regele Richard, nu-și putea lua ochii de la mine. Toată curtea știa că se îndrăgostește de mine și că-și va părăsi soția bătrână și bolnavă, ca să fie cu mine. Am dansat cu surorile mele, însă el m-a văzut doar pe mine. Am dansat în fața a sute de oameni, dar numai pentru el.

— Te rog, adaugă Henric.

Văd privirea directă a ochilor lui căprui și înțeleg că nu pot refuza. Mă ridic de pe scaun și-i întind mâna lui Cecily, care va trebui să-mi fie parteneră, indiferent că îi convine sau nu, iar muzicanții încep un saltarello. Cecily a dansat cu mine de multe ori în fața regelui Richard, iar strâmbătura gurii ei îmi arată că se gândește la același lucru. Chiar dacă se simte ca o sclavă obligată să amuze un sultan, în situația asta eu sunt mai umilită, lucru care îi aduce mângâiere. Dansul e rapid, cu un salt la fiecare pas, iar noi suntem iuți și grațioase. Ne rotim prin sală împreună, apoi ne despărțim ca să dansăm cu alți parteneri,

reîntâlnindu-ne la mijloc. Muzicanții execută acordul final, iar după o reverență făcută regelui și una reciprocă, ne întoarcem lângă mama, ușor îmbujorate, transpirate și cu răsuflarea tăiată, în timp ce muzicanții ocupă centrul sălii și cântă pentru rege.

El ascultă cu atenție, bătând tactul cu o mână pe brațul jilțului. E limpede că iubește muzica; după ultimele acorduri, îi răsplătește cu un galben – recompensă generoasă, dar nicidecum princiară. Privindu-l, înțeleg că e tot atât de atent cu banii ca mama lui – nu a crescut cu ideea că lumea îi datorează un tron. Nu e obișnuit să dispună de o avere regească, pe care s-o cheltuiască voios. Nu e ca Richard al meu, care înțelegea că un nobil trebuie să trăiască precum un lord și să-și împartă averea cu oamenii lui. Muzicanții încep să cânte, ca toți cei prezenți să danseze, iar regele se apleacă spre mama și-i spune că ar vrea să stea puțin singur cu mine.

— Desigur, Alteță.

Mama e pe punctul de a se depărta de noi, luându-le pe fete cu ea și lăsându-ne singuri la un capăt al sălii celei mari. El o oprește cu un gest al mâinii.

— Nederanjați. Într-o odaie particulară.

Ea șovăie; aproape că o văd cumpănind situația. În primul rând, el e regele. În al doilea rând, suntem logodiți. La urmă, hotărârea; în niciun caz nu poate fi refuzat.

— Puteți sta singuri în odaia particulară din spatele mesei principale, spune ea. Voi avea grijă să nu fiți deranjați.

El dă aprobator din cap și se ridică. Muzicanții se opresc din cântat, curtenii se pleacă într-o sută de plecăciuni, apoi se îndreaptă, curioși, privesc cum regele Henric îmi întinde mâna și, condus de mama, mă însoțește de la masa principală, la care am cinat, aflată pe podiumul înălțat, pe ușa boltită din fundul sălii, în odăile particulare. Toți ne privesc fascinați cum părăsim curtea și dansul. La ușa odăii, mama se dă la o parte și, ridicând ușor din umeri, ne lasă să intrăm; parcă am fi niște actori ce coboară de pe scenă în viața particulară, fără niciun scenariu.

Odată intrați în odaie, el închide ușa. Aud de afară că muzica reîncepe, răsunând înăbușit prin lemnul gros. Ca și cum ar fi un gest absolut firesc, el răsucește cheia cea mare în broască.

— Ce-i asta? întreb, iar uimirea mă face să uit bunele maniere. Ce credeți că faceți?

El se întoarce spre mine și mă apucă ferm de mijloc, lipindu-

mă de el cu o strânsoare din care nu pot scăpa. Îmi spune:

— Ne vom cunoaște mai bine.

Nu mă fac mică în fața lui, ca o fecioară fricoasă, ci mă țin tare.

— Aș vrea să mă întorc în sală.

Se așază într-un jilț mare cât un tron și mă trage pe genunchii lui, într-o poziție incomodă. Parcă ar fi un bețiv într-o tavernă, iar eu, o târfa pe care tocmai a plătit-o.

— Nu. Ți-am spus: ne vom cunoaște mai bine.

Încerc să mă desprind, dar el mă ține strâns. Dacă mă zbat sau mă împotrivesc, ar însemna că ridic mâna asupra regelui Angliei, ceea ce e un act de trădare.

— Alteță…

— Se pare că trebuie să ne căsătorim, spune el, și o notă dură i se strecoară în glas. Mă onorează interesul dovedit de Parlament în această chestiune. Se pare că familia ta și-a păstrat mulți prieteni. Chiar și printre cei care se declară prietenii mei. Ei mi-au zis că insiști ca nunta să aibă loc. Sunt măgulit, îți mulțumesc pentru atenția pe care mi-o arăți. După cum știm amândoi, suntem logodiți de doi ani lungi. Acum ne vom consuma logodna.

— Poftim?

El oftează, de parcă aș fi de o prostie obositoare.

— Ne vom consuma logodna.

— Refuz, spun sec.

— Va trebui s-o faci în noaptea nunții. De ce ar fi altfel acum?

— Pentru că acum ar însemna dezonoare! exclam. Faceți asta în odăile mamei mele, când surorile mele sunt la doi pași de ușă, în palatul mamei, înainte de cununie, ca să mă dezonorați!

Zâmbetul lui e rece.

— Nu cred că ai prea multă onoare de apărat, Elizabeth. Și te rog, nu te teme că voi descoperi că nu ești fecioară. Am pierdut șirul celor care mi-au scris anume ca să-mi dea de știre că ești ibovnica regelui Richard. Și al celor care s-au ostenit să vină tocmai din Anglia doar ca să-mi spună că te-au văzut plimbându-te mână-n mână cu el în grădină, că vine în odaia ta în fiecare noapte, că ești doamna de companie a soției lui, dar îți petreci tot timpul în patul lui. Mulți au mai spus că ea a murit otrăvită și că tu i-ai turnat otrava în paharul cu leacuri. Prafurile italienești ale mamei tale au fost servite curtenitor încă unei

victime. Neamul Rivers trece lin peste încă un obstacol.

Abia mai pot vorbi, de îngrozită ce sunt.

— Niciodată! exclam. Nu i-aș fi făcut niciodată rău reginei Anne!

Ridică din umeri, de parcă n-ar avea importanță dacă sunt sau nu ucigașă de regine.

— Cui îi mai pasă? Presupun că am făcut amândoi lucruri de care nu vrem să ne aducem aminte. Ea a murit, el a murit, frații tăi au murit, iar tu ești logodită cu mine.

— Frații mei! exclam, dintr-odată atentă.

— Morți. Am rămas numai noi.

— De unde știți?

— Știu. Vino mai aproape.

— Vorbiți despre frații mei morți și vreți să mă necinstiți?

Sugrumată de emoție, abia pot vorbi. El se lasă pe speteaza jilțului și râde, parcă sincer amuzat.

— Nu mai spune! Cum aș putea să necinstesc o fată ca tine? Ți s-a dus vestea. Ești deja necinstită până-n măduva oaselor. În ultimul an m-am gândit la tine ca la o simplă târfă criminală.

Mi se taie respirația auzindu-l cum mă insultă în timp ce mâinile lui dure mă strâng de mijloc, țintuindu-mă pe genunchii lui osoși ca pe un copil îndărătnic, mângâiat cu de-a sila.

— Nu e cu putință să mă doriți, îi spun. Știți că eu nu vă doresc.

— Nu, într-adevăr. Câtuși de puțin. Nu mă încântă carnea stricată, nu vreau resturile altuia și în niciun caz resturile unui mort. Când mă gândesc la Richard uzurpatorul pipăindu-te și la tine lingușindu-l pentru coroană, mi se face greață.

— Atunci dați-mi drumul! strig, încercând să scap din strânsoare, dar el mă ține bine.

— Nu. Fiindcă, după cum vezi, trebuie să mă însor cu tine; a avut grijă vrăjitoarea de maică-ta, a avut grijă Parlamentul. Însă insist să știu că ești roditoare. Vreau să știu cu ce mă aleg. Din moment ce sunt obligat să te iau, țin să am o nevastă fecundă. Trebuie să avem un prinț Tudor. Totul ar fi irosit dacă te-ai dovedi stearpă.

Mă zbat de-a binelea, încerc să mă ridic, să mă desprind, să-i desfac mâinile dure, să-i desprind degetele de pe mijlocul meu, dar nu pot scăpa; mâinile lui mă strâng, ca pentru a mă sugruma.

— Acum spune, trebuie să te siluiesc? întreabă el, cu respirația puțin întretăiată. Sau îți ridici rochia asta frumoasă pentru mine, ca să terminăm ce avem de făcut și să ne întoarcem la cina mamei tale? Poate ne mai dansezi o dată, ca o târâtură ce ești.

Preț de o clipă, rămân încremenită de groază, cu privirea ațintită pe chipul lui slab; apoi, spre surprinderea mea, mă înșfacă de încheietura mâinii, dar îmi eliberează talia, așa că sar în picioare. Mă gândesc să-mi smulg mâna, să mă reped la ușă și să fug, însă pielea brațului mă arde în strânsoare, iar expresia lui împietrită îmi dă de înțeles că nu există scăpare. Mă fac stacojie la față și-mi dau lacrimile.

— Vă rog! îi spun cu glas slab. Vă rog, nu mă obligați să fac asta!

Aproape că ridică din umeri, de parcă n-ar avea încotro și ar fi silit să mă țină de încheietura mâinii, ca pe o prizonieră; cu mâna liberă face un mic gest spre poala rochiei mele – rochia mea verde-Tudor.

— Vin de bunăvoie la voi, la noapte, îi propun. Voi veni în taină, în odăile voastre.

Râsul lui brutal răsună ca o condamnare.

— Te strecori pe ascuns în patul regelui, ca-n vremurile bune? Așadar, ești o târfa, cum credeam! Și te voi avea ca pe o târfă. Aici și acum.

— Tatăl meu… șoptesc. Stați în jilțul lui, jilțul tatălui meu…

— Tatăl tău e mort, iar unchiul tău nu ți-a protejat prea bine onoarea, mi-o întoarce el pufnind în râs, de parcă s-ar amuza sincer. Treci la treabă! Ridică-ți poalele și urcă-te pe mine. Călărește-mă. Nu ești fecioară. Știi cum se face.

Mă ține strâns în timp ce mă aplec încet și-mi ridic poala rochiei. Cu mâna cealaltă își descheie pantalonii; se lasă pe speteaza jilțului, cu picioarele depărtate, iar eu mă supun gestului său și mâinii care mă trage și pășesc spre el.

O mână mă ține în continuare de încheietură, strâns, pe când cealaltă îmi ridică rufăria cu broderii delicate; mă silește să-l încalec de parcă aș fi o târfa, cum mă numește. Mă trage în jos spre trupul lui și-și opintește șoldurile de vreo zece ori. Îi simt pe obraz răsuflarea fierbinte, cu iz de condimente de la cină, când se împinge în mine. Închid ochii și întorc capul într-o parte, ținându-mi răsuflarea. Nu îndrăznesc să mă gândesc la Richard.

Dacă mă gândesc la Richard, care mă poseda cu atâta desfătare și-mi șoptea numele, scăldat de plăcere, voi vomita. Din fericire, Henric geme în clipa lui de plăcere; eu deschid ochii și descopăr că se uită țintă la mine, cu ochii căprui goliți de orice expresie. M-a cercetat din priviri ca pe o prizonieră trasă pe roata dorinței lui și și-a împlinit plăcerea fără să clipească.

*

— Nu plânge, îmi spune după ce cobor de pe el și mă șterg cu poala cămășii de pânză fină. Cum vei ieși de-aici și vei da ochii cu mama ta și cu suita mea, dacă plângi?

— M-ați vătămat, îi spun cu dușmănie.

Îi arăt dunga roșie de pe încheietura mâinii. Mă aplec și-mi cobor cămașa boțită și rochia cea nouă, în veselul verde-Tudor, acum boțită.

— Îmi pare rău, replică el cu indiferență. Pe viitor, voi încerca să nu te vatăm. Dacă nu te smucești, nu va trebui să te țin atât de strâns.

— Pe viitor?

— Domnișoara ta de companie sau fermecătoarea ta soră ori chiar agreabila ta mamă îmi vor deschide ușa odăilor tale. Voi veni eu la tine. Nu vei mai urca în patul regelui, așa că ia-ți gândul. Poți să-i spui surorii tale – sau celei care doarme cu tine – că trebuie să-și găsească în altă parte culcușul. Voi veni în fiecare noapte, înainte de miezul nopții, la ora care îmi convine. În unele nopți, s-ar putea să vin mai târziu. Va trebui să mă aștepți trează. Poți să-i spui mamei tale că e dorința amândurora.

— Nu mă va crede nici într-o mie de ani, spun iritată, ștergându-mi lacrimile și mușcându-mi ușor buzele, ca să-și recapete culoarea. Nu va crede în veci că v-am chemat din iubire.

— Va înțelege că vreau o mireasă fecundă, replică el cu viclenie. Va înțelege că trebuie ca în ziua nunții să-mi porți pruncul în pântec, căci altfel nu va exista nicio nuntă. Nu voi fi atât de neghiob încât să fiu constrâns să-mi iau o soție stearpă. În privința asta ne-am înțeles.

— „Ne-am înțeles”? Nicidecum! Nu sunt de acord cu așa ceva! N-am spus că sunt de acord! Iar mama n-ar crede în ruptul capului că am consimțit să mă necinstiți, că am luat hotărârea

asta împreună. Va ști că nu e dorința mea, ci a voastră, și că m-ați siluit.

El zâmbește pentru prima oară.

— A, nu, m-ai înțeles greșit! Nu mă refeream la tine și la mine. Niciodată nu aș putea vorbi despre tine și despre mine ca despre „noi”. Nu, mă refeream la mine și la mama mea.

Încetez să-mi netezesc fusta și mă întorc spre el, cu gura căscată.

— Mama voastră a fost de acord să mă siluiți?!

— De ce nu?

— Pentru că a zis că-mi va fi prietenă, a zis că mi-a văzut destinul! mă bâlbâi. Pentru că a zis că se va ruga pentru mine!

El rămâne netulburat, nevăzând vreo contradicție între blândețea ei față de mine și porunca unui viol.

— Bineînțeles că ăsta crede că ți-e destinul! Toate astea... (Gestul lui îmi include încheietura mâinii învinețită, ochii roșii, umilința, usturimea dintre picioare și durerea din inimă.) Toate astea sunt voia Domnului, așa cum o înțelege milady mama.

Îngrozită, nu pot decât să-l privesc țintă. El râde și se ridică să-și bage cămașa de in înapoi în pantaloni și să lege la loc șireturile.

— A zămisli un prinț pentru tronul Tudor e o înfăptuire cerută de Dumnezeu. Mama l-ar privi aproape ca pe o sfântă taină, oricât de dureros ar fi.

Frecându-mi fața cu putere, ca să șterg lacrimile, mă răstesc la el:

— Înseamnă că slujiți un Dumnezeu aspru și o mamă și mai aspră!

— Știu, încuviințează el. Hotărârea lor neclintită m-a adus aici. E singurul lucru pe care pot conta.

*

Se ține de cuvânt și mă vizitează – ca un om care merge la spițer după lipitori sau leacuri – fără greș, dar și fără plăcere, în fiecare noapte. Cu buzele strânse, mama îmi mută odaia de culcare într-una aflată mai aproape de scara privată ce duce la grădină și la pontonul la care trage barca lui. Îi spune lui Cecily că trebuie să doarmă cu surorile ei și că eu voi dormi singură. Furia vizibilă pe obrazul ei alb preîntâmpină orice comentariu și orice întrebare, chiar și din partea lui Cecily, pe care curiozitatea

o scoate din minți. Milady mama îl primește personal pe Henric la ușa exterioară, nezăvorâtă, și-l însoțește, într-o tăcere glacială, până la odaia mea. Nu-i adresează nici măcar o vorbă de bun-venit; îl duce de la o ușă la cealaltă ca pe un dușman, cu capul sus, disprețuitoare, îl așteaptă în sala privată, cu o singură lumânare aprinsă și cu focul arzând domol. Nu-i adresează nici măcar o vorbă de rămas-bun la plecare, ci îi deschide ușa și apoi o încuie în urma lui cu furie tăcută. Trebuie că-l mână o hotărâre de fier, dacă intră și iese din odaia mea pe lângă mama, cu ura ei mută și cu privirea ei cenușie sfredelindu-i ca fierul înroșit spinarea slabă.

În odaia mea, și eu sunt tăcută, dar după primele câteva vizite devine mai sigur pe el și stă să bea un pahar cu vin înainte de a-și face treaba. Mă întreabă ce am făcut în ziua respectivă și îmi vorbește despre munca lui. Își ia obiceiul să se așeze în jilț, lângă foc, și să mănânce pesmeți, brânză și fructe înainte de a-și desface pantalonii și de a mă poseda. Cât șade și privește flăcările, îmi vorbește ca unei egale, ca unei persoane pe care ziua lui ar putea s-o intereseze. Îmi spune ce vești sunt la curte, numele numeroșilor bărbați pe care îi iartă și a căror loialitate speră s-o câștige și ce planuri are pentru țară. Fără voia mea, deși încep seara în tăcere furioasă, mă trezesc că-i povestesc de bunăvoie ce a făcut tata într-un comitat sau altul ori ce plănuise Richard să facă la domnie. Mă ascultă cu atenție și câteodată spune: „Bun, îți mulțumesc că mi-ai spus, nu știam”.

E conștient și stingherit de faptul că și-a petrecut viața în exil, că vorbește engleza cu accent străin – în parte breton, în parte francez – și că despre țara pe care o numește a lui știe doar ceea ce l-au învățat devotatul său unchi Jasper și preceptorii angajați de acesta. Are amintiri vii și calde despre Țara Galilor, din vremea când era mic, pupilul lui William Herbert, unul dintre cei mai apropiați prieteni ai tatălui meu; toate celelalte cunoștințe ale lui vin însă de la dascăli, de la unchiul Jasper și din hărțile confuze, prost desenate, ale exilaților.

Are o amintire vie, pe care o povestește ca pe o fabulă: vizita la curtea regelui nebun, pe când tatăl meu era rege în exil, iar mama, surorile mele și cu mine stăteam captive în întunericul rece al sanctuarului, pentru prima dată. Și-o amintește ca pe punctul culminant al copilăriei lui, când maică-sa era sigură că

vor fi repuși în drepturi cu toții și că vor face parte pe veci din familia regală, iar el a crezut-o, convins că Dumnezeu o călăuzește ca să împlinească destinul familiei Beaufort și că ea are dreptate.

— O, v-am privit trecând cu barca, îi zic, aducându-mi aminte. V-am văzut trecând spre curte pe fluviul scăldat de soare, în timp ce noi stăteam închise, sătule de beznă.

Spune că a îngenuncheat în fața lui Henric al VI-lea și a fost binecuvântat de acesta. Simțise, la acea atingere a mâinii monarhului, că fusese atins de un sfânt.

— Era mai degrabă sfânt, decât rege, îmi spune cu aprindere, ca un predicator care vrea să convingă pe cineva. Simțeai sfințenia lui; era ca un înger.

Amuțește brusc, ca și cum și-ar aminti că vorbește despre cel omorât în somn de propriul meu tată, la vremea când regele cel nebun era tot atât de necugetat ca un copilaș și se încredea în onoarea nestatornică a Casei de York.

— Un sfânt și un martir, spune el acuzator. A murit după ce-și făcuse rugăciunile. A murit cu harul divin asupră-i. De mâna unor eretici trădători, regicizi.

— Presupun că așa e, murmur.

De fiecare dată când vorbim, se pare că ne aducem aminte unul altuia de un conflict; atingerea mâinilor noastre lasă între noi urme însângerate.

E conștient că a săvârșit o mare infamie declarându-și domnia începută în ajunul bătăliei care l-a omorât pe Richard. Toți cei care au luptat de partea regelui uns în acea zi pot fi declarați trădători și executați, după lege. Asta ar însemna să întoarcă dreptatea pe dos și să-și înceapă cârmuirea ca un tiran.

— Așa ceva n-a mai făcut nimeni, îi zic. Chiar și regii de York și de Lancaster au acceptat că e o rivalitate între două case și că un om poate să aleagă, onorabil, o tabără sau pe cealaltă. Voi însă i-ați declarat trădători pe niște oameni care n-au făcut nimic mai grav decât să sufere. Îi declarați trădători pentru simplul fapt că au pierdut. Astfel, spuneți că dreptatea e de partea celui care câștigă.

— Pare aspru, recunoaște el.

— Pare o înșelătorie. Cum pot fi declarați trădători, când ei îl apărau pe regele uns împotriva unei invazii? Așa ceva e contrar legii și bunului-simț. E și împotriva Domnului.

El zâmbește, cu aerul că nimic nu contează mai mult decât întemeierea neîndoielnică a cârmuirii Tudor.

— A, nu, în niciun caz nu e împotriva Domnului. Mama e o femeie sfântă și ea nu socotește așa.

— Ea e singura care decide ce înseamnă voia lui Dumnezeu și ce înseamnă legea în Anglia? întreb tăios.

— Desigur. Numai în judecata ei am încredere. Cu siguranță că aș asculta sfatul ei, mai degrabă decât pe al tău, adaugă el zâmbind.

Bea un pahar cu vin, apoi mă cheamă în pat cu o vioiciune veselă, despre care încep să cred că-i ascunde stânjeneala trezită de fapta lui. Stau lungită pe spate, încremenită ca un bolovan. Nu-mi scot niciodată rochia și nici măcar nu-l ajut când o ridică, să nu-l încurce. Îi îngădui să mă posede, fără o vorbă de protest, și mă întorc cu fața la perete, așa încât prima oară când se apleacă să mă sărute pe obraz, sărutarea poposește pe urechea mea și o ignor, de parcă m-ar fi atins în trecere o muscă.

[07] Palatul Westminster, Londra, zilele Crăciunului, anul 1485

După trei săptămâni lungi, merg la mama și o anunț sec:

— Nu mi-a venit ciclul. Bănuiesc că e un semn.

Încântarea de pe chipul ei îmi răspunde cu prisosință.

— O, draga mea!

— Trebuie să mă ia de soție neîntârziat. Nu accept să mă facă de ocară în public.

— Nu va avea niciun motiv să mai amâne. Asta au vrut. Cine-ar fi crezut că ești atât de fecundă? Dar așa am fost și eu, și mama mea. Suntem binecuvântate cu prunci.

— Da, rostesc, dar nu-mi pot strecura bucurie în glas. Eu nu mă simt binecuvântată. Pruncul ăsta n-a fost zămislit din dragoste. Nici măcar sub oblăduirea cununiei.

Mama îmi ignoră tristețea din glas și încordarea de pe obrazul palid. Mă trage spre ea, își pune mâna pe pântecul meu la fel de suplu și de plat ca oricând și mă asigură:

— E o binecuvântare. Un copil, poate un băiat, poate un prinț. N-are importanță că a fost zămislit cu sila; important e să crească puternic și înalt și să facem din el un trandafir al nostru, de York, pe tronul Angliei.

Stau potolită sub atingerea ei, ca o iapă de prăsilă ascultătoare. Știu că are dreptate.

— Îi spui tu sau să-i spun eu?

Începe să țeasă planuri pe dată.

— Spune-i tu. Se va bucura să audă vestea de la tine. Va fi prima veste bună pe care i-o poți da. Prima dintr-un șir lung, sper, adaugă ea, zâmbindu-mi.

Eu nu pot zâmbi.

— Da.

*

În seara aceea vine devreme; îi servesc vinul și ridic mâna în semn de refuz când dă să mă ducă în pat, și îi spun încet:

— Nu mi-a venit ciclul. S-ar putea să fi rămas grea.

Bucuria de pe chipul lui e de neascuns. Îmbujorat, mă ia de mâini și mă trage aproape de parcă ar vrea să mă cuprindă în brațe, de parcă ar vrea să mă strângă iubitor.

— O, mă bucur! Mă bucur foarte mult. Îți mulțumesc că mi-ai spus! Îmi înseninează inima. Dumnezeu să te binecuvânteze, Elizabeth! Pe tine și pe pruncul din pântecele tău. E o veste minunată. Cea mai bună veste! (Se întoarce spre foc, apoi revine lângă mine.) Ce veste bună! Iar tu ești atât de frumoasă! Și atât de roditoare!

Încuviințez, cu chipul împietrit.

— Știi dacă va fi băiat?

— E prea devreme s-o știm. Iar ciclul poate să nu vină din cauza nefericirii sau a unei zdruncinături.

— Atunci trag nădejde că nu ești nefericită și nici n-ai suferit o zdruncinătură, spune el voios, de parcă ar vrea să uite că sunt îndurerată și siluită. Și sper că porți în pântec un băiat Tudor. (Îmi bate ușurel burta cu palma – o atingere posesivă, de parcă am fi deja căsătoriți.) Asta înseamnă totul. I-ai spus mamei tale?

Clatin din cap și simt o mică plăcere sfidătoare la gândul că-l mint.

— Am vrut să-ți dau mai întâi ție vestea cea fericită.

— O voi anunța pe mama când voi ajunge acasă, spune el, fără să audă tonul meu mohorât. O veste mai bună nici că i-aș putea da. Va trezi preotul, precis, să rostească un *Te Deum*.

— Vei ajunge târziu acasă. E trecut de miezul nopții.

— Mă așteaptă trează. Nu se culcă niciodată înainte să

sosesc.

— De ce nu? întreb amuzată.

El are bunul-simț să roșească și recunoaște:

— Îi place să mă conducă la culcare. Îi place să mă sărute de noapte bună.

— Te sărută de noapte bună?

Mă gândesc la inima aspră a acestei femei, care e în stare să-și trimită fiul să mă siluiască și care îl așteaptă trează, ca să-l sărute de noapte bună.

— Au trecut atâția ani în care nu m-a putut săruta înainte de culcare, spune el încet. Au trecut atâția ani în care n-a știut unde dorm și nici măcar dacă dorm sau dacă sunt ferit de primejdie. Îi place să-mi facă semnul crucii pe frunte și să mă sărute de noapte bună. Dar în seara asta, când va veni să mă binecuvânteze, îi voi spune că ești grea și că sper să am un fiu!

— Cred că sunt grea, intervin precaută. Dar e devreme. Nu pot fi sigură. Nu-i spune că am zis că sunt sigură.

— Știu, știu. Te gândești, probabil, că am fost egoist, cu gândul numai la Casa Tudor, însă, dacă naști un băiat, familia ta va face parte din casa regală a Angliei și fiul tău va fi rege. Ai rangul pe care te-ai născut să-l ai, iar războiul dintre veri s-a încheiat pentru totdeauna, cu o nuntă și un prunc. Așa și trebuia să fie. E singurul final fericit pentru acest război și pentru această țară. Ne vei fi adus tuturor pacea. (Are aerul că vrea să mă cuprindă în brațe și să mă sărute.) Ne-ai adus pacea și un final fericit.

Îmi ridic umărul ca pe o pavăză în fața lui și replic:

— Mă gândisem la alte finaluri.

Mi-l amintesc pe regele pe care l-am iubit, care dorise să-i nasc un fiu și spusese că-l vom boteza Arthur, în amintirea Camelotului – un prinț moștenitor care n-ar fi fost zămislit cu hotărâre rece și dușmănie, ci cu iubire, în întâlniri tainice și calde.

— Chiar și acum ar putea exista alte finaluri, spune el precaut, luându-mă de mână cu blândețe și coborând glasul, de parcă ar fi cu putință să tragă cineva cu urechea aici, în cea mai retrasă odaie. Avem și acum dușmani. Se ascund, dar eu știu că există. Iar dacă naști o fată, nu-mi ajută la nimic și toate au fost în zadar. Dar ne vom strădui și ne vom ruga să porți în pântec un băiat Tudor. Și îi voi spune mamei că poate să ne pună la

cale nunta. Știm, cel puțin, că ești fecundă. Chiar dacă dai greș de data asta și naști o fată, știm că poți avea copii. Și poate că data viitoare vom avea un băiat.

— Ce-ai fi făcut dacă nu zămisleam un prunc? întreb, curioasă. Dacă n-ar fi apărut un copil după ce m-ai fi luat?

Încep să înțeleg că acest bărbat și mama lui au un plan pentru orice situație. Sunt mereu pregătiți. El răspunde scurt:

— Sora ta. M-aș fi însurat cu Cecily.

Icnesc, uluită.

— Dar ai spus că se va mărita cu sir John Welles!

— Da. Însă, dacă ai fi fost stearpă, tot ar fi trebuit să mă însor cu o femeie din Casa de York, în stare să-mi dăruiască un fiu. Nu putea fi alta decât ea. I-aș fi anulat căsătoria cu sir John și aș fi luat-o eu de soție.

— Și ai fi siluit-o și pe ea? mă răstesc, trăgându-mi mâna. Întâi pe mine și apoi pe sora mea?

El ridică din umeri și întinde mâinile cu palmele în sus – un gest câtuși de puțin englezesc, întru totul francez.

— Firește. N-aș fi avut de ales. Trebuie să știu că soția, oricare ar fi ea, îmi poate dărui un fiu. Până și tu ar trebui să înțelegi că nu iau tronul pentru mine însumi, ci ca să întemeiez o nouă familie regală. Nu-mi iau soție pentru mine, ci ca să întemeiez o nouă familie regală.

— Înseamnă că suntem precum cei mai săraci oameni de la țară, constat cu amărăciune. Ei se însoară numai când femeia rămâne grea. Zic că junica se cumpără numai când e cu burta mare.

El chicotește, deloc stingherit.

— Așa zic? Înseamnă că sunt într-adevăr englez. (Își leagă șireturile la brâu și râde.) La urma urmei, sunt un țăran englez! O voi anunța pe milady mama astă-seară, iar mâine va veni precis să te vadă. S-a rugat pentru asta în fiecare seară în care mi-am făcut treaba aici.

— Se ruga în timp ce tu mă siluiai?

— N-a fost siluire. Nu mai spune asta. Ești o neghioabă dacă folosești cuvântul ăsta. Din moment ce suntem logodiți, nu poate fi siluire. Ca soție, nu mă poți refuza. Ca logodnic și viitor soț, am dreptul să te posed. De aici înainte până la moartea ta, nu mă vei putea refuza niciodată. Între noi nu poate exista siluire, ci doar drepturile mele și datoria ta.

Mă privește și vede cum protestele mi se sting pe buze. Îmi amintește:

— Tabăra ta a pierdut la Bosworth. Faci parte din prada de război.

[08] Palatul Coldharbour, Londra, sărbătoarea Crăciunului anului 1485

Pentru a sărbători zilele de Crăciun, sunt poftită să-mi vizitez logodnicul la curte și mi se dau cele mai alese odăi din Palatul Coldharbour, unde se află curtea mamei lui. Când intru urmată de mama și de două surori, încăperea amuțește treptat. O doamnă de companie care citește din Biblie ridică ochii, mă vede și glasul i se stinge; se lasă tăcerea. Lady Margaret, așezată într-un jilț cu baldachin nobiliar, de parcă ar fi regină încoronată, ridică privirea și ne privește calm cum înaintăm.

Îi fac o reverență; cu coada ochiului văd, în spate, coborârea și ridicarea atent cumpănită a mamei. Am exersat această mișcare nespus de anevoioasă în odăile ei, încercând să stabilim întocmai nivelul respectului datorat. Mama nutrește acum o dușmănie înverșunată față de lady Margaret, iar eu n-o voi ierta niciodată că și-a îndemnat fiul să mă siluiască înainte de nuntă. Numai Cecily și Anne fac reverențe cu un respect simplu, ca două prințese de mică însemnătate care se pleacă în fața mamei atotputernice a regelui. Cecily chiar zâmbește mieros când se ridică, din moment ce e fina lui lady Margaret și contează pe bunăvoința acestei femei cu puteri uriașe pentru ca nunta ei să se facă. Sora mea nu știe – iar eu nu-i voi spune niciodată – că mama și fiul ar fi luat-o cu tot atâta răceală cum m-au luat pe mine, dacă eu n-aș fi rămas grea, și că ar fi fost siluită în locul meu, în vreme ce această femeie cu obrazul de cremene s-ar fi rugat pentru un prunc.

— Fiți binevenite la Coldharbour[1]! ne urează lady Margaret.

Îmi spun că numele e foarte potrivit, căci palatul e un sălaș cum nu se poate mai trist și mai neprietenos.

— Și în capitala noastră, continuă ea.

O spune de parcă noi, fetele, n-am fi crescut aici, la Londra, în timp ce ea era obligată să-și ducă traiul la țară, alături de un soț neînsemnat, știindu-și fiul exilat și casa înfrântă cu desăvârșire.

---

[1] Asociere între cuvintele *cold* – „rece” – și *harbour* – „adăpost” (n.r.).

Mama se uită în jur și observă pernele din stofă de mâna a doua pe bancheta simplă de la fereastră. Vede că tapiseria cea mai bună a fost înlocuită cu o copie proastă. Lady Margaret Beaufort e un administrator deosebit de atent, ca să nu spun zgârcită.

— Mulțumim, răspund eu.

— Am sub control toate pregătirile de nuntă, urmează ea. Săptămâna viitoare poți veni la garderoba regală, să ți se ia măsurile pentru rochie. La fel, surorile și mama ta. Am decis că veți fi prezente toate.

— Voi fi prezentă la propria mea nuntă? întreb sec și văd că roșește de enervare.

— Toată familia ta, se corectează ea.

Mama îi oferă cel mai afabil zâmbet și întreabă:

— Dar prințul de York?

Se lasă o tăcere bruscă, de parcă încăperea ar fi acoperită de o brumă subită.

— Prințul de York? repetă rar lady Margaret.

Observ că glasul dur îi tremură. Se uită la mama cu un început de groază, ca și cum ar urma să fie dezvăluit un lucru cumplit.

— La cine te referi? Ce prinț de York? Ce spui? Ce îndrugi acolo?

Mama o privește în ochi, cu un aer neutru.

— Doar n-ați uitat de prințul de York.

Lady Margaret s-a făcut albă ca hârtia. Văd că și-a încleștat mâinile cu putere pe brațele jilțului și că unghiile i s-au albit din cauza strânsorii înspăimântate. Arunc o privire spre mama: savurează scena, asemenea unui ursar care sâcâie ursul cu o prăjină lungă.

— Cum adică? întreabă lady Margaret pe un ton ascuțit din cauza fricii. Doar nu sugerezi că… (Se întrerupe cu un icnet slab, aproape ca și cum s-ar teme de ceea ce urmează să rostească.) Nu se poate să spui…

Una dintre doamnele ei face un pas în față.

— Vă simțiți rău, Alteță?

Mama observă scena cu un interes detașat, așa cum un alchimist ar observa o transmutare. Mama regelui parvenit e sfâșiată de groază la simpla menționare a unui prinț de York. Mama savurează imaginea câteva clipe, apoi rupe vraja,

spunând cu blândețe:

— Mă refer la Edward de Warwick, fiul lui George, ducele de Clarence.

Lady Margaret scapă un oftat cutremurat.

— A, băiatul Warwick! Băiatul Warwick. Uitasem de el.

— Cine altcineva? întreabă dulce mama. La cine credeați că mă refer? La cine altcineva mă puteam referi?

— Nu-i uitasem pe copiii Warwick, se contrazice lady Margaret, făcând eforturi să-și redobândească demnitatea. Am comandat veșminte și pentru ei. Și rochii pentru fiicele dumitale mai mici.

— Sunt foarte încântată, replică agreabil mama. Și încoronarea fiicei mele?

— Va avea loc mai târziu, răspunde lady Margaret, încercând să ascundă că nu și-a revenit cu totul din zdruncinătură și căutându-și cuvintele cu lăcomie, cum caută aerul un crap pe uscat. După nuntă. Când hotărăsc eu.

Una dintre doamne se apropie, aducând un pahar cu vin roșu, dulce; ia o înghițitură, apoi încă una, și culoarea îi revine în obraji.

— După nuntă, vor călători ca să se arate poporului. Încoronarea va avea loc după nașterea unui moștenitor.

Mama dă din cap afirmativ, de parcă chestiunea i-ar fi indiferentă.

— Bineînțeles, s-a născut prințesă, spune ea cu mulțumire calmă, la gândul că o prințesă prin naștere e mult superioară unui rege pretendent.

— Doresc ca pruncul să se nască la Winchester, în inima vechiului regat, regatul lui Arthur, declară lady Margaret, luptându-se să-și recapete autoritatea. Fiul meu se trage din stirpea lui Arthur Pendragon.

— Chiar așa? exclamă mama, numai dulceață. Credeam că se trage din bastardul Tudor al unei prințese văduve de Valois. Ba chiar dintr-o cununie făcută în taină și niciodată dovedită. Cum duce asta la regele Arthur?

Lady Margaret pălește de turbare. Îmi vine s-o trag de mânecă pe mama, ca să-i amintesc să n-o chinuiască. A făcut-o să bată în retragere pomenind despre un prinț de York, dar la această curte suntem solicitante și nu ajută la nimic s-o înfuriem pe foarte importanta femeie din fruntea ei.

— Nu trebuie să-ți explic descendența fiului meu tocmai dumitale, de vreme ce noi ți-am redat legitimitatea cununiei și titlul după ce ai fost declarată adulterină, trântește fără ocol lady Margaret. Ți-am spus care sunt aranjamentele pentru nuntă și nu te mai rețin.

Ținând capul sus, mama zâmbește și replică pe un ton de regină:

— Iar eu vă mulțumesc foarte mult.

— Fiul meu vrea s-o vadă pe prințesa Elizabeth. (Îi face semn unui paj.) Du-o pe prințesă în odăile personale ale regelui.

N-am de ales. Trebuie să traversez încăperea de legătură și să merg în apartamentele regelui. Se pare că mama și fiul nu sunt despărțiți niciodată de mai mult de o ușă. El șade la o masă pe care o recunosc pe dată drept una folosită în acest palat de iubitul meu, Richard. A fost făcută pentru tatăl meu, regele Edward. E foarte ciudat să-l văd pe Henric așezat în jilțul tatălui meu, semnând documente pe masa lui Richard, de parcă ar fi el însuși rege – dar apoi îmi aduc aminte că e într-adevăr rege, iar chipul lui palid și îngrijorat e efigia ce va fi bătută pe monedele Angliei.

Îi dictează unui secretar care poartă pupitrul de scris atârnat de gât, ținând o pană în mână și o alta după ureche. Dar când mă vede, Henric îmi zâmbește larg a bun-venit și-i face semn omului să plece; gărzile închid ușa în urma lui și rămânem singuri.

— Scuipă precum pisicile pe acoperișul șopronului? întreabă el chicotind. Nu se iubesc prea tare, nu?

Mă simt atât de ușurată că am un aliat, încât mai-mai că răspund la căldura lui, dar după o clipă mă înfrânez și replic cu răceală:

— Mama voastră comandă totul, ca de obicei.

Zâmbetul vesel i se șterge de pe chip. Se încruntă dacă aude cea mai firavă critică la adresa ei.

— Trebuie să înțelegi că a așteptat toată viața momentul ăsta.

— Sunt sigură că o știm cu toții. Le-o spune tuturor.

— Îi datorez totul, rostește el cu răceală. Nu accept să aud nici măcar o vorbă împotriva ei.

— Știu. Spune tuturor și asta.

El se ridică din jilț și, ocolind masa, vine la mine.

— Elizabeth, vei fi nora ei. Vei învăța s-o respecți, s-o iubești și s-o prețuiești. Știi, de-a lungul anilor în care tatăl tău s-a aflat pe tron, mama n-a renunțat nicio clipă la viziunea ei.

Strâng din dinți.

— Știu. O știe toată lumea. Spune tuturor și acest lucru.

— E de admirat pentru asta.

Nu sunt în stare să spun că o admir; răspund cu prudență:

— Și mama mea e o femeie cu multă tenacitate.

În sinea mea, adaug: „Dar eu n-o venerez ca un copilaș și nici nu sunt singurul ei subiect de discuție, de parcă n-ar fi avut toată viața decât un singur plod răzgâiat”.

— Acum sunt pline de fiere, precis, dar înainte au fost prietene și chiar aliate, îmi amintește el. După ce ne căsătorim, se vor uni. Vor avea amândouă un nepot pe care să-l iubească.

Se oprește, de parcă speră că voi spune ceva despre nepotul lor. Deloc îndatoritoare, rămân tăcută.

— Te simți bine, Elizabeth?

— Da, răspund scurt.

— Și ciclul nu ți-a venit?

Strâng din dinți de neplăcerea de a fi silită să discut cu el un lucru atât de intim.

— Nu.

— Asta-i bine, e foarte bine. E cel mai important lucru!

Mândria și emoția lui ar fi o mare plăcere, dacă ar veni din partea unui soț iubitor; din partea lui însă, mă irită. Îl privesc cu dușmănie mută și rămân tăcută.

— Voiam doar să-ți spun, Elizabeth, că ziua nunții noastre va fi ziua Sfintei Margareta a Ungariei. Mama a plănuit totul. Nu trebuie să miști un deget.

— Trebuie doar să merg la altar și să consimt, sugerez eu. Presupun că până și mama voastră va recunoaște că trebuie să-mi dau consimțământul.

El încuviințează din cap și adaugă:

— Să consimți și să te arăți fericită. Anglia vrea să vadă o mireasă voioasă, iar eu vreau același lucru. Îmi vei face pe plac în privința asta, Elizabeth. E dorința mea.

Sfânta Margareta a Ungariei a fost prințesă, ca mine, dar a trăit la mănăstire, într-o sărăcie atât de lucie, încât a murit de foame, ținând post negru. Nu-mi scapă semnificația faptului că soacră-mea a ales pentru cununia mea tocmai ziua ei

onomastică.

— Smerită și pocăită, rostesc, amintindu-i de mottoul pe care mi l-a ales mama lui. Smerită și pocăită, ca Sfânta Margareta.

El are bunul-simț să râdă ușor.

— N-ai decât să fii cât de smerită și de pocăită vrei. (Zâmbește și parcă vrea să mă ia de mână și să mă sărute.) Pentru noi, nu poți fi prea smerită, scumpa mea.

[09] Palatul Westminster, Londra, 18 ianuarie 1486

Sunt o mireasă de iarnă, iar în dimineața zilei nunții mele e un frig tot atât de aprig ca-n inima mea. La trezire, văd flori de gheață la ferestre; Bess intră în odaie și mă imploră să rămân în pat până când ațâță focul și-mi așază pânzeturile în fața căminului, să se încălzească.

Cobor din pat, iar ea îmi scoate cămașa de noapte și-mi dă apoi rufăria nouă și garnisită la poale cu broderie din mătase albă pe pânza albă de in, apoi rochia roșie din satin, cu mânecile despicate și deschisă în față, ca să se vadă veșmântul de dedesubt, din mătase neagră. Cu mult tam-tam, îmi leagă șireturile la subsuoară, în timp ce alte două domnișoare de companie le leagă pe cele de la spate. Rochia e puțin mai strâmtă decât la probă. Sânii mei sunt mai plini, iar talia mi se îngroașă. Deocamdată numai eu observ schimbările. Pierd trupul pe care-l adora iubitul meu, trupul mlădios pe care și-l înfășura în jurul corpului înăsprit de bătălii. Voi dobândi, în schimb, forma dorită de mama soțului meu: o femeie-pară, rotunjită și roditoare, un vas pentru sămânța Tudor, o ulcică.

Stau ca o păpușă să fiu îmbrăcată, de parcă aș fi făcută din cocoloașe de paie îndesate într-un ciorap, inertă în mâinile femeilor. Rochia de culoare închisă e splendidă și-mi face părul să strălucească auriu și pielea să lucească alb și rece, în contrast cu țesătura bogată. Ușa se deschide și intră mama. S-a îmbrăcat deja cu rochia ei crem, garnisită cu verde și argintiu și cu panglici. Poartă părul legat lejer la spate – mai târziu, îl va strânge sub boneta grea. Observ pentru prima oară că are cosița bălaie presărată cu fire cărunte; nu mai e regina de aur.

— Arăți încântător, spune ea sărutându-mă. El știe că porți roșu și negru?

— Mama lui a fost de față la proba rochiei, răspund

indiferentă. Ea a ales materialul. Sigur că el știe. Ea le știe pe toate și-i spune.

— N-au vrut verde?

— Roșu de Lancaster, răspund ursuză. Roșul martiriului, roșul târfelor, roșu ca sângele.

— Taci! poruncește ea. Azi e ziua triumfului tău.

La atingerea ei, simt că mi se strânge gâtul și lacrimile care mi-au încețoșat vederea toată dimineața mi se revarsă pe obraji. Ea le șterge blând cu palma, întâi de pe un obraz, apoi de pe celălalt, și-mi poruncește blajin:

— Acum termină. Nu e de făcut nimic, decât să te supui și să zâmbești. Câteodată câștigăm, câteodată pierdem. Principalul e că mergem mai departe *întotdeauna*.

— Noi, Casa de York? o întreb cu scepticism.

Căci nunta asta o contopește cu Casa Tudor. Nu e o victorie pentru noi, ci ultima noastră înfrângere.

Cu surâsul ei tainic, mama mă corectează:

— Noi, fiicele Melusinei. Bunica ta a fost o fiică a zeiței apei, din Casa regală a Burgundiei, și nu și-a uitat nicio clipă sângele nobil sau puterile magice. Când aveam vârsta ta, nu știam dacă e în stare să invoce furtuna sau dacă e doar noroc și prefăcătorie, ca să i se facă pe plac. Însă ea m-a învățat că în lume nu există putere mai mare decât a femeii care știe ce vrea și care calcă pe un drum drept înspre acel lucru. N-are importanță dacă o numești magie sau hotărâre. N-are importanță dacă urzești o vrajă sau un complot. Trebuie să știi limpede ce vrei și să ai curajul de a hotărî că vei obține acel lucru. Vei fi regina Angliei, soțul tău e regele. Prin tine, Casa de York redobândește tronul Angliei, care îi aparține de drept. Poartă-ți pașii prin durere, fiica mea, căci n-are importanță, atât timp cât pășești spre locul în care vrei să ajungi.

— L-am pierdut pe bărbatul iubit, spun cu amărăciune. Iar azi mă voi cununa cu cel care l-a ucis. Nu cred că voi păși vreodată spre locul în care vreau să ajung. Nu cred că locul acela mai există în Anglia. Nu cred că există niciunde în lume.

Mama e atât de sigură pe sine, încât mai-mai că râde.

— Bineînțeles că așa gândești acum! Azi te măriți cu un bărbat pe care îl disprețuiești; dar cine știe ce se va întâmpla mâine? Nu pot prevesti viitorul. Te-ai născut în toiul unor vremuri frământate. Acum te măriți cu un rege și poate că-l vei

vedea ameninţat sau poate că-l vei vedea căzând. Poate îl vei vedea pe Henric doborât în noroi, murind sub copitele cailor unei armate trădătoare. De unde să ştiu? Nimeni nu ştie. Un lucru ştiu însă: azi ai posibilitatea de a te cununa cu el şi de a deveni regina Angliei. Poţi să aduci pace acolo unde el a adus război. Poţi să-ţi aperi prietenii şi rudele şi să aşezi pe tron un băiat de York. Du-te la cununie zâmbind!

*

El stă pe treptele altarului când intru pe uşa de la apus a Abaţiei Westminster, în sunetul neaşteptat al trâmbiţelor de argint. Păşesc spre el singură; una dintre ironiile acestei nunţi e că, dacă în familia mea ar exista un bărbat să mă ducă la altar, Henric n-ar fi regele Angliei şi nu m-ar aştepta cu un surâs timid. Dar tatăl meu, regele, a murit; cei doi unchi de York ai mei au murit, frăţiorii mei, Edward şi Richard, au dispărut şi se crede că au murit. Singurul băiat de York rămas e micul Edward de Warwick, care înclină capul spre mine într-un caraghios gest regesc, de parcă şi-ar da încuviinţarea, când trec pe lângă jilţurile nobiliare în dreptul cărora stă în picioare, păzit de sora lui, Margaret.

În faţa mea, Henric e o vâlvătaie aurie. Mama lui a hotărât să sacrifice eleganţa de dragul ostentaţiei, aşa că el poartă din cap până-n picioare veşminte ţesute cu fir de aur, ca şi cum ar fi o statuie proaspăt turnată, un nou Cresus[2]. Şi-a închipuit că fiul ei va arăta ca un zeu poleit, iar eu – mohorâtă, întunecată şi modestă, însă rochia mea întunecată, roşu cu negru, radiază cu autoritate calmă pe lângă strălucirea lui ţipătoare. Văd că maică-sa priveşte supărată când la el, când la mine, întrebându-se de ce eu am un aer regesc, pe când el arată ca un şarlatan de bâlci.

Cum rochia e croită foarte bogat, cu mult material adunat în faţă, nimeni nu vede deocamdată că pântecul meu s-a rotunjit. Sarcina mea are o lună plină, poate mai mult, însă numai regele, mama lui şi mama mea ştiu. Mă rog în gând să nu fi spus nimănui.

Arhiepiscopul ne aşteaptă, cu cartea de rugăciuni deschisă şi cu un zâmbet pe chipul bătrân, în timp ce ne apropiem de el şi

---

[2] Ultimul rege al Lidiei, recunoscut pentru bogăţia sa. A ajuns pe tron în jurul anului 560 î.Hr. (n.r.).

de treptele altarului. E Thomas Bourchier, o rudă de-a mea; mâinile îi tremură când îmi ia mâna și o așază în strânsoarea caldă a lui Henric. El l-a încoronat pe tata, cu aproape douăzeci și cinci de ani în urmă, a încoronat-o pe mama, apoi pe scumpul meu Richard și pe Anne, soția lui de atunci. Iar dacă pruncul din pântecul meu se dovedește a fi băiat, fără îndoială că-l va boteza Arthur și apoi mă va încorona.

Fața lui rotundă și încrețită de riduri mă scaldă în bunăvoință. El mi-ar fi oficiat slujba de cununie cu Richard; aș fi stat în fața altarului, într-o rochie albă, împodobită cu trandafiri albi, și aș fi fost cununată și încoronată într-una și aceeași ceremonie frumoasă. Aș fi fost o mireasă iubită și o regină veselă.

Când privirea lui plină de bunătate poposește asupra chipului meu, simt că lunec într-o visare soră cu leșinul; parcă m-am cufundat într-unul dintre visele mele, în care mă aflu la altar în ziua nunții, așa cum am sperat că va fi. Năucă, iau mâna lui Henric și repet vorbele pe care credeam că i le voi spune altui bărbat.

— Eu, Elizabeth, te iau pe tine, H… H… H…

Mă bâlbâi. E ca și cum n-aș fi capabilă să rostesc acest nume greșit, nu mă pot trezi la această realitate incomodă.

E îngrozitor: nu mai pot scoate o vorbă, nu-mi pot trage răsuflarea. Realitatea cumplită că nu mă leg cu jurământ de Richard mi-a rămas în gât. Încep să mă înec, peste o clipă îmi va veni să vomit. Simt că nădușesc, simt că mă clatin, căci mi se înmoaie picioarele. Nu mă pot convinge să rostesc numele bărbatului nepotrivit, nu mă pot convinge să mă juruiesc altuia decât lui Richard. Încerc iarăși. Ajung până la „Eu, Elizabeth, te iau pe tine…”, pe urmă amuțesc iar, sugrumată. E imposibil. Nu pot rosti cuvântul, îmi scapă o tuse seacă și ridic ochii spre chipul lui. Nu mă pot abține, îl urăsc ca pe un dușman, nu pot să nu-l visez pe inamicul lui, nu pot să-i rostesc numele, mi-e peste putință să-l iau de soț.

Dar Henric, prozaic și realist, înțelege întocmai ce se întâmplă și mă trezește ciupindu-mă zdravăn în podul moale al palmei, își folosește unghiile, pe care le înfige în carnea mea. Durerea îmi smulge un țipăt scurt, căutătura dură a ochilor lui căprui iese din ceață și văd că se încruntă. Trag în piept, precipitat, o gură de aer.

— Spune! murmură el furios.

Mă stăpânesc și repet, de data asta corect:

— Eu, Elizabeth, te iau pe tine, Henric…

*

Banchetul de nuntă are loc la Palatul Westminster, iar eu sunt servită în genunchi, de parcă aș fi regină, deși milady mama regelui amintește o dată sau de două ori, ca în treacăt, că, deși sunt soția regelui, încă n-am fost încoronată. După ospăț urmează dans și o mică piesă de teatru jucată de niște actori talentați. Mai avem acrobați și muzică de cor, bufonul spune glume fără perdea, iar după aceea mama și surorile mele vin să mă însoțească în odaia de culcare.

E cald, căci în cămin arde demult focul de bușteni, în care au ars conuri înmiresmate de pin. Mama îmi dă să beau un pahar cu bere de nuntă specială.

— Ai emoții? mă întreabă Cecily, pe un ton dulce precum miedul.

Încă nu i s-a fixat data nunții și e dornică să nu uite nimeni că ea trebuie să urmeze.

— Eu voi avea emoții precis în noaptea nunții. Voi fi o mireasă emoționată, știu, când va veni rândul meu.

— Nu, îi răspund scurt.

— Ce-ar fi să-ți ajuți sora să urce în pat? îi sugerează mama.

Cecily dă la o parte cearșafurile și mă saltă pe patul înalt. Mă sprijin pe perne și-mi înghit neliniștea.

Îi auzim pe rege și pe prietenii săi apropiindu-se de ușă. Mai întâi intră arhiepiscopul, ca să stropească cu agheasmă și să se roage deasupra patului conjugal. Îl urmează lady Margaret, strângând cu putere în mâini un crucifix mare, din fildeș, iar după ea vine Henric, împurpurat și zâmbitor în mijlocul unui grup de bărbați care-l bat amical pe spate și-i spun că a dobândit cel mai ales trofeu din toată Anglia.

O privire glacială din partea lui lady Margaret îi previne pe toți că glumele obscene nu sunt îngăduite. Pajul dă cearșafurile la o parte, valeții îi scot regelui mantia groasă, împodobită cu pietre scumpe, iar Henric, în cămașă de noapte din pânză albă de in, minunat brodată, se strecoară în așternut, lângă mine. Stând în capul oaselor, bem berea de nuntă ca doi copii supuși la ora de culcare, în timp ce arhiepiscopul își termină rugăciunile și se trage la o parte.

Nuntașii ies fără chef; mama îmi zâmbește scurt de rămas-bun și le conduce pe surorile mele afară din odaie. Lady Margaret pleacă ultima, iar când ajunge la ușă, o văd că se uită înapoi, la fiul ei, ca și cum s-ar sili să nu se întoarcă să-l mai îmbrățișeze o dată.

Îmi aduc aminte ce mi-a spus Henric: a adormit ani mulți fără sărutarea și binecuvântarea ei și pentru ea e o plăcere să-l conducă acum la culcare. O văd șovăind în prag, de parcă nu s-ar îndura să plece de lângă el; îi surâd, întind mâna și mi-o las ușor pe umărul fiului ei – o atingere blândă, dar posesivă –, spunându-i:

— Noapte bună, milady mamă! Îți spunem noapte bună amândoi.

O las să mă vadă luând între degete gulerul de pânză fină al fiului ei, guler brodat chiar de mâna ei, alb pe alb, și îl țin ca pe lesa unui câine de vânătoare care îmi aparține în întregime.

Preț de câteva clipe, ea rămâne cu ochii la noi, trăgând aer printre buzele întredeschise; cum stă așa, neclintită, îmi plec capul spre Henric, ca și cum aș avea de gând să-l las pe umărul lui. El zâmbește mândru, îmbujorat, crezând că ea se bucură să-și vadă unicul fiu adorat în patul de nuntă, având lângă el o mireasă frumoasă, o prințesă adevărată. Numai eu înțeleg că imaginea mea cu obrazul pe umărul lui, zâmbind în patul lui, face gelozia s-o roadă lacom, ca un lup cu fălcile încleștate în burta ei.

Cu chipul schimonosit, închide ușa; auzind zgomotul zăvoarelor trase și al sulițelor proptite de străjeri pe pardoseală, răsuflăm adânc amândoi, de parcă am fi așteptat clipa asta, când, în sfârșit, suntem singuri. Ridic capul și-mi iau mâna de pe umărul lui, dar el mi-o prinde și-mi apasă degetele la loc, spunând:

— Nu te opri!

Însă pe chipul meu vede ceva care-i spune că n-a fost o mângâiere, ci o prefăcătorie.

— A, ce-a fost asta? Un șiretlic femeiesc născut din dușmănie?

Retrăgându-mi mâna, răspund cu încăpățânare:

— Nimic.

Se apleacă asupra mea și preț de o clipă mă tem că l-am mâniat și că va insista să consume cununia culcându-se cu mine mânat de furie, vrând să-mi răspundă cu durere la durere. Își

aduce aminte însă de pruncul pe care-l port în pântec și că nu are voie să se atingă de mine cât sunt grea; se ridică ofensat, își pune pe umeri frumoasa mantie de nuntă, ațâță focul, trage lângă jilț o masă de scris și aprinde lumânarea. Înțeleg că acest moment a stricat pentru el întreaga zi. E în stare să declare o zi întreagă stricată de un incident neplăcut care a durat un minut, și va ține minte minutul, uitând ziua. În permanență încordat, caută dezamăgirea, căci îi confirmă pesimismul. De-acum, cât va trăi își va aminti întreaga zi – catedrala, ceremonia, ospățul, clipele care i-au făcut plăcere – printr-un văl de ciudă.

— Ca un prost ce sunt, am crezut că ești drăgăstoasă cu mine! exclamă Henric. Credeam că mă atingi cu duioșie. Credeam că legământul de cununie ți-a mișcat inima. Credeam că ți-ai lăsat capul pe umărul meu din afecțiune. Ce neghiob sunt!

N-am ce să răspund. Desigur că n-am fost drăgăstoasă cu el. E dușmanul meu, ucigașul iubitului meu. E siluitorul meu. Cum să-și închipuie că între noi ar putea exista vreodată afecțiune?

— Poți să dormi, îmi aruncă el peste umăr. Eu mă uit peste niște cereri. Lumea e plină de oameni care vor ceva de la mine.

Nu-mi pasă câtuși de puțin de enervarea lui. Nu-mi voi îngădui niciodată să-mi pese de el, indiferent că e înfuriat sau îndurerat – ca acum, poate –, chiar și din pricina mea. N-are decât să-și găsească singur alinarea sau să stea îmbufnat toată noaptea, după cum i-e voia. Îmi trag perna sub cap, îmi netezesc cămașa de noapte peste pântecul rotunjit și mă întorc cu spatele la el. Atunci îl aud spunând:

— O, am uitat ceva!

Se întoarce la pat; aruncând o privire peste umăr, văd cu groază că are în mână un cuțit scos din teacă, pe a cărui lamă dezgolită licărește lumina focului. Încremenesc de frică. Îmi zic: „Dumnezeule mare, l-am înfuriat atât de tare, încât mă va omorî drept răzbunare pentru că am făcut din el un încornorat. Ce scandal va fi! Nu mi-am luat rămas-bun de la mama!” Pe urmă îmi trece prin minte că i-am împrumutat micuței Margaret de Warwick un colier, să-l poarte în ziua nunții mele, și aș vrea să știe că poate să-l păstreze, dacă e să mor. În cele din urmă, îmi zic: „Doamne, dacă-mi taie gâtul acum, voi putea dormi fără să-l visez pe Richard!”. Îmi zic că poate voi simți o durere cumplită, bruscă, și după aceea nu voi mai visa. Poate că lovitura de

pumnal mă va împinge în brațele lui Richard și vom fi împreună, învăluiți de somnul dulce al morții. Poate că îi voi vedea chipul drag și zâmbitor, mă va cuprinde în brațe și ochii ni se vor închide în același timp. Gândul la Richard, la moartea împărtășită cu el, mă face să mă întorc spre Henric și spre cuțitul din mâna lui.

— Nu ți-e frică? mă întreabă el curios, privindu-mă lung, de parcă m-ar vedea pentru prima oară. Mă vezi lângă tine cu un pumnal și nici măcar nu tresari? Așadar, e adevărat ce se spune? Inima ți-e frântă și-ți dorești să mori?

— Nu te voi implora să-mi cruți viața, dacă asta speri, răspund cu înverșunare. Cred că mi-am trăit deja cele mai frumoase zile și nu mă aștept să mai fiu fericită vreodată. Dar te înșeli. Vreau să trăiesc. Decât să mor, aș prefera să trăiesc; decât în mormânt, mai bine regină. Dar nu mă tem de tine și nici de cuțitul tău. Mi-am jurat că nu-mi va păsa niciodată de vorbele sau faptele tale. Iar dacă m-aș teme, mai degrabă aș muri decât să ți-o arăt.

Râzând scurt, spune ca pentru sine:

— Încăpățânată ca un catâr, întocmai cum am prevenit-o pe milady mama…

Apoi, cu glas tare:

— Nu, nu vreau să-ți tai frumosul gât, doar talpa. Dă-mi piciorul.

Fără tragere de inimă, întind un picior, iar el dă la o parte cuvertura bogată a patului, spunând pentru sine:

— Pare păcat! Ai o piele desăvârșită, iar scobitura tălpii tale e numai bună de sărutat. E ridicol să-ți treacă așa ceva prin minte, dar orice bărbat ar vrea să te sărute exact aici…

Și îmi aplică iute o crestătură dureroasă, făcându-mă să tresar și să țip.

— M-a durut!

— Nu te mișca, poruncește el.

Îmi strânge laba piciorului deasupra cearșafurilor, făcând să cadă pe albeața lor două-trei picături de sânge, apoi îmi dă o bucată de pânză.

— Poți să-ți legi rana. Până dimineață, abia se va mai vedea. A fost doar o zgârietură, și oricum îți vei pune ciorapi.

Îmi leg piciorul și mă uit la el.

— N-ai de ce să-ți iei aerul ăsta ofensat, îmi spune. Ce am

făcut ți-a salvat reputația. Dimineață, cearșafurile vor fi cercetate și va fi văzută pata care dovedește că în noaptea nunții ai sângerat ca o fecioară. Când burta va începe să ți se cunoască, vom spune că pruncul a fost zămislit în noaptea nunții, iar când se va naște, vom spune că a venit devreme, în luna a opta.

Duc mâna la pântec, unde nu simt decât un strat de grăsime în plus, și întreb:

— Ce știi tu despre nașterea în luna a opta? Ce știi tu despre semnele de pe cearșaf?

— Mi-a spus mama. Ea mi-a zis să te tai în talpă.

— Am atâtea motive să-i mulțumesc! îi zic ursuză.

— Chiar ar trebui s-o faci, căci ea mi-a spus să procedez așa, ca să fie un prunc zămislit în luna de miere, spune Henric, cu un umor macabru. Un prunc zămislit în luna de miere, o binecuvântare, nu un bastard al regelui.

[10] Palatul Westminster, Londra, februarie 1486

Sunt soția regelui Angliei, însă n-am apartamentele reginei, din Palatul Westminster.

— Pentru că nu ești regină, explică simplu Henric.

Cu colțurile gurii lăsate, cu dușmănie în ochi, mă uit la el fără să spun nimic.

— Nu ești! În plus, mama lucrează cu mine la documentele cârmuirii și e mai ușor dacă împărțim aceeași odaie particulară. E mai ușor dacă apartamentele noastre sunt alăturate.

— Folosești culoarul tainic ce duce din odaia ta de culcare într-a ei?

— Nu e deloc tainic, răspunde el roșind.

— Atunci ferit. L-a construit tatăl meu, ca să poată merge în odăile mamei fără să-l însoțească întreaga curte. A poruncit să fie făcut ca să se poată împreuna fără ca întreaga curte să știe când anume. Le plăcea să fie împreună în secret.

Obrajii lui se împurpurează și mai tare.

— Ce te-a apucat, Elizabeth? Mama și cu mine luăm deseori cina împreună, discutăm seara, ne rugăm împreună. E mai ușor așa, când vrea să vină să mă vadă sau când am nevoie să stau de vorbă cu ea.

— Vă place să intrați și să ieșiți unul din odăile celuilalt

oricând, zi și noapte? întreb iarăși.

El tace iritat. Am învățat să-i descifrez expresiile feței; acum, buzele lui strânse și ochii mijiți îmi arată că-l fac să se simtă stingherit. Îmi place la nebunie să-l enervez, e una dintre puținele plăceri pe care mi le oferă căsnicia.

— Să înțeleg că vrei să te muți în odăile reginei ca eu să pot intra și ieși neobservat din odaia ta de culcare, zi și noapte? Ai prins gustul atenției mele? Mă vrei la căpătâiul tău? În patul tău? Vrei să vin la tine în taină, din dragoste? Dintr-o dragoste care nu îmbracă forma zămislirii, ci a patimii trupești? Ca părinții tăi, cu întâlnirile lor secrete păcătoase?

Plec ochii în pământ și spun îmbufnată:

— Nu. Dar e ciudat că n-am odăile reginei.

— Odăile tale au vreun cusur? Nu sunt mobilate pe placul tău? Sunt prea mici?

— Nu.

— Ai nevoie de tapiserii mai alese pe pereți? Înduri lipsuri în ce privește muzicanții? Sau servitorii? Rabzi de foame? Să ți se trimită de la bucătărie mai multe platouri?

— Nu-i vorba de asta.

— O, te rog, spune-mi neapărat dacă mori de foame, dacă suferi de singurătate sau de frig!

— Odăile mele sunt mulțumitoare, replic printre dinți.

— Atunci îți sugerez s-o lași pe mama să rămână în apartamentele pe care le folosește și care îi sunt necesare, în calitate de principal sfetnic al meu. Iar tu păstrează odăile pe care ți le-a dat. Te voi vizita în fiecare seară, până când plec în procesiune.

E prima oară când aud așa ceva.

— Pleci în procesiune?

El încuviințează cu un semn al capului.

— Tu însă nu vii. Nu e bine să fii pe drumuri. Mama socotește că e mai indicat să te odihnești la Londra. Merg cu ea în ținuturile de la miazănoapte. E de părere că trebuie să mă vadă cât mai mulți oameni cu putință, să vizitez orașe, să câștig loialitatea cât mai multora. Să-i confirm pe susținătorii noștri în funcțiile lor, să mă împrietenesc cu foști dușmani. Casa Tudor trebuie să-și pună însemnul pe țară.

— A, în cazul ăsta, firește că nu vrea să fiu de față! exclam cu dușmănie. Dacă e o procesiune a Casei Tudor, nu va vrea o

prințesă de York. Dacă oamenii m-ar prefera? Dacă s-ar uita pe lângă voi doi și m-ar aclama pe mine?

El se ridică în picioare, rostind tăios:

— Cred că se gândea numai la sănătatea ta și a copilului nostru, la fel ca mine. Iar credința regatului trebuie, desigur, să fie îndreptată spre spița Tudor. Pruncul din pântecul tău e un moștenitor Tudor. Facem ceea ce facem pentru tine și pentru pruncul pe care-l porți. Mama se ostenește pentru tine și pentru nepotul ei. Aș vrea să ai măcar politețea de a-i fi recunoscătoare. Spui că ești prințesă, aud mereu că te-ai născut prințesă. Aș vrea s-o dovedești. Străduiește-te să te porți ca o regină.

Plec ochii și răspund:

— Te rog să-i spui că sunt recunoscătoare. Sunt întotdeauna recunoscătoare.

*

Mama vine în odăile mele, palidă, cu o scrisoare în mână.

— Ce ai acolo? Nimic bun, pe cât se pare.

— O sugestie din partea regelui Henric, cum că ar trebui să mă mărit.

Îi iau scrisoarea din mâini.

— Tu? Ce vrea să zică?

Dau să arunc o privire hârtiei, dar mă întrerup și mă uit la mama. Până și buzele i s-au albit. Bâțâie din cap, de parcă ar fi rămas fără grai – bâțâie din cap și nu spune nimic.

— Cu cine să te măriți? Termină, mamă! Mă sperii! La cine se gândește?

— Iacob al Scoției. (Îi scapă un icnet slab, aproape un hohot de râs.) Acolo, chiar la sfârșitul scrisorii, după toate complimentele și laudele la adresa înfățișării mele tinerești și a sănătății mele. Spune că mi se cere să mă mărit cu Iacob al Scoției, să plec departe, la Edinburgh, și să nu mă mai întorc.

Îmi îndrept iar atenția spre hârtie. E o scrisoare politicoasă, pe care soțul meu i-o adresează mamei mele, în care spune că îi va fi foarte recunoscător dacă îl va primi pe ambasadorul scoțian și va accepta cererea în căsătorie a regelui Scoției și data nunții, pe care ambasadorul o va propune în vara asta. Mă uit la mama.

— A înnebunit! Nu poate să-ți poruncească așa ceva. Nu-ți poate porunci să te măriți. N-ar îndrăzni. E planul maică-sii,

precis! E cu neputință să pleci.

Mama și-a acoperit gura cu mâna, ca să-și ascundă tremurul buzelor.

— Bănuiesc că va trebui să plec. Ei mă pot obliga.

— Mamă, nu pot rămâne aici fără tine!

— Și dacă mi-o poruncește el?

— Nu pot trăi aici fără tine!

— Nici eu n-aș suporta să te las, dar, dacă ne-o poruncește regele, nu vom avea de ales.

— Nu se poate să te recăsătorești! exclam zguduită. Nici măcar n-ar trebui să te gândești la așa ceva!

Ea își acoperă ochii cu mâna.

— Nici nu-mi pot imagina una ca asta. Tatăl tău… (Se întrerupe.) Elizabeth, scumpa mea, ți-am zis că trebuie să fii o mireasă zâmbitoare, i-am zis surorii mele, Katherine, că ea știe mai bine ca oricine că femeile trebuie să se mărite cu cine li se poruncește și am încuviințat logodna lui Cecily cu bărbatul ales de Henric. Nu pot pretinde că eu trebuie să fiu cruțată. Henric a câștigat bătălia, iar acum stăpânește Anglia. Dacă îmi poruncește să mă mărit, fie și cu regele Scoției, va trebui să plec în Scoția.

— Neîndoielnic, maică-sa e la mijloc! izbucnesc. Cu siguranță, ea vrea să te înlăture, nu el!

— Da, răspunde rar mama. Probabil că ea e. Dar a calculat greșit. A făcut o greșeală în ce mă privește, și nu e prima oară.

— De ce?

— Pentru că ei mă vor în Edinburgh, ca să fie siguri că regele scoțian respectă noua alianță cu Anglia. Vor vrea să-l conving să rămână prieten cu Henric. Vor crede că, dacă sunt regina Scoției, Iacob nu va invada nici într-o mie de ani regatul ginerelui meu.

— Și? șoptesc.

— Se înșală, răspunde ea răzbunător. Se înșală amarnic! Din ziua în care devin regina Scoției, având o armată de comandat și un soț de sfătuit, nu-l voi mai sluji pe Henric Tudor. Nu-mi voi sfătui soțul să respecte tratatul de pace cu Henric. Dacă aș avea destulă putere și aș putea obține aliații de care am nevoie, aș porni eu însămi împotriva lui Henric. Aș purcede spre miazăzi, cu o armată cumplită.

— Ai invada cu scoțienii? întreb în șoaptă – marea spaimă a

Angliei e o invazie scoțiană, o armată de barbari ce năvălește din ținuturile reci de la miazănoapte și fură totul. Împotriva lui Henric? Ca să așezi pe tronul Angliei un al rege? Un pretendent de York?

Ea nici măcar nu dă din cap a încuviințare, doar face ochii mai mari.

— Și eu? întreb simplu. Cu mine și cu pruncul meu cum rămâne?

*

Hotărâm că voi încerca să vorbesc cu Henric. În săptămânile de dinaintea plecării sale în procesiune, vine în odaia mea și doarme în patul meu noapte de noapte, ca să întărească ideea că pruncul a fost zămislit în luna de miere. Nu mă atinge, căci asta ar vătăma pruncul ce crește în burta mea tot mai mare, ci doar ia o cină ușoară lângă foc și apoi urcă în pat, lângă mine. De cele mai multe ori se perpelește, tulburat de vise. Petrece adesea ore întregi în genunchi, iar asta mă face să cred că pesemne îl chinuie gândul că s-a războit cu un rege uns, că a încălcat legile date de Dumnezeu și mi-a frânt inima. În bezna nopții, conștiința lui copleșește ambițiile maică-sii.

În unele seri vine târziu, căci stă cu maică-sa. În alte seri vine puțin cherchelit, căci se distrează cu prietenii. Are foarte puțini prieteni – doar pe aceia din anii de exil, bărbați în care știe că poate avea încredere, căci i-au stat alături când era un simplu pretendent la tron, iar ei erau tot atât de disperați ca el. De admirat, admiră numai trei oameni: pe unchiul lui, Jasper, și pe noile lui rubedenii, Thomas, lordul Stanley și sir William Stanley. Sunt singurii lui sfetnici. Astă-seară sosește devreme, îngândurat, cu un teanc de hârtii în mână: cereri de la nobili care l-au susținut și care vor acum o parte din avuția Angliei – exilații desculți stau la coadă, să primească cizmele morților.

— Aș vrea să-ți vorbesc, soțul meu.

Stau așezată lângă foc, în cămașă de noapte, am un halat roșu pe umeri și părul mi-e despletit. Îl aștept cu bere caldă și îi servesc plăcinte mici cu carne.

— E vorba precis de mama ta, ghicește el pe dată, nemulțumit, remarcându-mi pregătirile dintr-o singură privire rapidă. Altfel, de ce ai încerca să fii primitoare? De ce ți-ai da osteneala să arăți irezistibil? Știi bine că ești mai frumoasă

decât orice femeie pe care am văzut-o vreodată. De câte ori te îmbraci în roșu și-ți despletești părul, știu că tragi nădejde să mă prinzi în capcană.

— Chiar *e* vorba despre ea, răspund, deloc rușinată. Nu vreau să fie trimisă departe de mine, nu vreau să plece în Scoția și nici să fie silită să se recăsătorească. L-a iubit pe tata. Tu nu i-ai văzut împreună niciodată; a fost o căsătorie din dragoste adevărată. O mare dragoste. Nu vreau să fie silită să se cunune și să împartă patul cu alt bărbat – un bărbat cu paisprezece ani mai tânăr decât ea, și încă dușmanul nostru... E... e... (Mă opresc.) Sincer, e îngrozitor să i se ceară așa ceva.

El se așază în jilțul din fața focului și tace timp de câteva clipe, privind doar buștenii care ard și se preschimbă în jăratic roșu. Apoi rostește încet:

— Înțeleg că nu vrei să plece și-mi pare rău. Dar jumătate din țara asta continuă să sprijine Casa de York. Pentru oamenii ăștia nu s-a schimbat nimic. Uneori îmi zic că nici nu se va schimba vreodată. Înfrângerea nu-i schimbă, doar le trezește dușmănia și-i face mai periculoși. L-au susținut pe Richard și nu vor să treacă de partea mea. Unii dintre ei visează că frații tăi trăiesc. Vorbesc în taină despre un prinț aflat peste hotare. În mine văd un nou-sosit, un invadator. Știi cum mi se spune pe străzile din York? Mi-au scris iscoadele. Mi se spune Henric Cuceritorul, de parcă aș fi William de Normandia[3]. De parcă aș fi un alt bastard venetic. Un pretendent la tron. Și sunt privit cu ură.

Mă foiesc, pregătindu-mă să născocesc o minciună liniștitoare, dar el întinde mâna. Îmi las mâna rece într-a sa și el mă trage în picioare, în fața lui.

— Dacă ar apărea un bărbat, absolut oricare, cu pretenții la tron, care s-ar trage din Casa de York, ar putea strânge în jurul lui o mie de oșteni, poate chiar multe mii. Gândește-te! Ai putea pune un câine sub stindardul rozei albe, iar ei tot ar veni să se bată pentru el pe viață și pe moarte. Iar eu n-aș înainta câtuși de puțin. Câine sau prinț, ar trebui să port din nou bătălia. Ca și cum s-ar repeta invazia. Ca și cum s-ar repeta noaptea din ajunul bătăliei de la Bosworth și aș visa iar și iar acea zi. Cu o singură excepție, care înrăutățește totul: de astă dată, n-aș

[3] William I (cca 1028–1087), cunoscut drept William Cuceritorul. Duce al Normandiei și rege al Angliei din 1066, a fost unul dintre marii conducători din Evul Mediu. (n.r.).

avea armată franceză, n-aș avea susținători din Bretania, nici bani străini cu care să tocmesc soldați, nici mercenari bine instruiți. N-aș avea optimismul nesăbuit al unui flăcău care luptă pentru prima oară. De astă dată, aș fi pe cont propriu. De astă dată, n-aș avea alți susținători în afara celor care s-au alăturat curții mele de când am câștigat bătălia.

Îmi citește pe față disprețul pentru acei oameni și dă din cap aprobator.

— Știu: se înclină după cum bate vântul. Da, știu. Oameni care trec de partea taberei câștigătoare. Crezi că nu-mi dau seama că i-ar fi arătat lui Richard cea mai mare prietenie dacă ar fi învins la Bosworth? Crezi că nu știu că s-ar strânge în jurul celui care ar câștiga bătălia dintre mine și un nou pretendent? Crezi că nu știu că fiecare dintre ei mi-e prieten scump numai pentru că am câștigat acea bătălie, în acea zi? Crezi că nu-i număr pe cei foarte, foarte puțini care s-au aflat lângă mine în Bretania, comparativ cu cei foarte, foarte mulți care stau lângă mine la Londra? Crezi că nu știu că orice alt pretendent care m-ar învinge s-ar afla în locul meu, ar face exact ce am făcut eu – ar schimba legile, ar împărți bogății, ar încerca să-și facă prieteni credincioși și să-i păstreze?

— Care alt pretendent? întreb în șoaptă, legându-mă, dintre toate grijile lui, de acel cuvânt, înlemnită pe dată de teama că a auzit zvonuri despre existența unui băiat ascuns undeva, în Europa, care îi scrie mamei. La ce te referi când spui „un alt pretendent”?

— La oricine! răspunde el cu asprime. Nici măcar Hristos nu poate ști cine se ascunde! Aud întruna de un băiat, mi se tot șoptește de un băiat, însă nimeni nu știe să-mi spună unde e sau cine pretinde că e. Dumnezeu știe ce ar face oamenii dacă ar auzi numai jumătate din poveștile pe care sunt silit să le ascult zi de zi. John de la Pole, vărul tău, mi-a jurat credință, dar maică-sa e sora tatălui tău, iar Richard l-a numit moștenitor. Nu știu dacă pot avea încredere în el. Francis Lovell – cel mai apropiat prieten al lui Richard – se ascunde în sanctuar și nimeni nu știe ce vrea, ce plănuiește sau cu cine. Dumnezeu să-mi ajute, am momente în care mă îndoiesc chiar și de unchiul tău, Edward Woodville, care s-a aflat în suita mea încă din Bretania! Amân eliberarea fratelui tău vitreg, Thomas Grey, fiindcă mă tem că nu se va întoarce în Anglia în calitate de supus

credincios, ci ca recrut al lor – indiferent cine ar fi acești „ei” și pe cine ar aștepta. Mai e și Edward, contele de Warwick. Locuiește în casa mamei tale, unde studiază – ce anume? Trădarea? Sunt înconjurat de bărbați din familia ta și n-am încredere în niciunul.

— Edward e un copil, spun repede, amețită de ușurare că măcar n-are vești despre un prinț de York, nici știință unde se află, nici amănunte despre cum arată, ce educație are, ce pretenții are. Și îți e pe deplin credincios, cum e și mama mea acum. Ne-am dat cuvântul că Teddy nu-ți va contesta niciodată dreptul la tron. Ți l-am promis. El ți-a jurat credință. Dintre noi toți și mai presus de noi toți, în el poți avea încredere.

— Așa sper, spune el și pare că temerile l-au sleit de puteri. Așa sper. Dar, chiar și așa, eu trebui să le fac pe toate! Trebuie să mențin pacea în țara asta, trebuie să păzesc granițele. Încerc să fac un lucru măreț, Elizabeth. Încerc să fac ce a făcut tatăl tău: să întemeiez o nouă familie regală, să pun amprenta ei pe regat, să conduc regatul spre pace. Tatăl tău n-a reușit să ajungă la o pace statornică cu Scoția, deși a încercat, așa cum încerc și eu. Dacă mama ta ar merge în Scoția de dragul nostru și s-ar îngriji ca alianța să fie respectată, ți-ar face un serviciu, la fel și mie, iar nepotul ei i-ar fi îndatorat toată viața pentru că i-a ocrotit moștenirea. Gândește-te la asta! Să-i ofere fiului nostru un regat cu pace la granițe! Mama ta ar putea împlini asta!

— Trebuie s-o am lângă mine! răspund pe un ton plângăreț, ca de copil. Tu nu ți-ai trimite mama de lângă tine, trebuie s-o ai alături în permanență! O ții aproape!

— Ea slujește casa noastră. Îi cer mamei tale să facă același lucru. În plus, încă e o femeie frumoasă și știe cum să fie regină. Dacă ar fi regina Scoției, ar spori siguranța noastră, a tuturor.

Se ridică, îmi cuprinde cu mâinile mijlocul îngroșat și-mi privește chipul tulburat, spunând cu blândețe:

— O, Elizabeth, aș face orice pentru tine! Nu te tulbura câtă vreme îl porți în pântec pe fiul nostru. Te rog, nu plânge. Îți face rău și-i face rău și copilului. Te rog, nu plânge.

— Nici măcar nu știm dacă e băiat, spun înciudată. O repeți întruna, dar asta nu înseamnă că e adevărat.

— Sigur că e băiat, spune el zâmbind. Cum ar putea o fată frumoasă ca tine să-mi dăruiască la prima naștere altceva decât un băiat chipeș?

— Trebuie s-o am pe mama lângă mine.

Ridic ochii spre el și întrezăresc o stare sufletească pe care nu mă așteptam s-o văd vreodată. Ochii lui căprui sunt calzi, gura are o expresie de duioșie. Arată ca un bărbat îndrăgostit.

— Am nevoie de ea în Scoția, anunță el, dar glasul îi e blând.

— Nu pot să nasc fără ea. Trebuie s-o am lângă mine. Dacă se întâmplă ceva rău?

E cea mai bună carte a mea, un atu. Îl văd șovăind.

— Și dacă e lângă tine la nașterea băiatului nostru?

Dau din cap afirmativ, îmbufnată.

— Trebuie s-o am lângă mine până la botezul lui. Voi fi fericită cât mă retrag pentru naștere numai dacă ea e cu mine.

Îmi sărută creștetul capului.

— A, atunci îți promit. Îți dau cuvântul meu. Mă faci să cedez în fața voinței tale, ca o zână cu puteri vrăjite ce ești. Poate să plece în Scoția după nașterea copilului tău.

[11] Palatul Westminster, Londra, martie 1486

Maică-sa e în febra plănuirii și orânduirii procesiunii regale. Mama, veterană a procesiunilor, a pieselor-mască și a vizitelor, observă totul, dar nu spune nimic când milady mama regelui se face nevăzută cu zilele în garderoba regală, împreună cu croitori, cusătorese, pantofari și pălărieri, încercând să-i alcătuiască fiului ei o colecție de veșminte care să-i zăpăcească pe oamenii de la miazănoapte și să-i convingă să-l accepte drept rege. Asemenea oricărei familii uzurpatoare nesigure de propria valoare, vrea ca înfățișarea lui să fie la înălțimea rolului. Trebuie să joace rolul de rege – nu ajunge să-l îndeplinească. Spre amuzamentul ascuns al mamei și al meu, lady Margaret are la dispoziție doar exemplul tatălui meu, iar asta o pune în mare încurcătură. Tata era excepțional de înalt și de chipeș și era destul să intre într-o încăpere ca să domine întreaga adunare. Îi plăcea să se îmbrace după ultima modă, cu cele mai frumoase țesături alese și culori. Atrăgea femeile, fără excepție, și le râvnea atenția lacom, nestăpânit – iar Dumnezeu știe că ele nu erau în stare să-și înfrâneze dorințele. Jumătate din femeile din orice încăpere erau îndrăgostite de tatăl meu, iar soții lor – împărțiți între admirație și invidie. Și, partea cea mai bună, o avea mereu alături pe mama mea cea nespus de frumoasă, iar

în urma lui venea liota de fete desăvârșite. Împreună, eram mereu un vitraliu în mișcare, o icoană a frumuseții și eleganței. Milady mama regelui știe că eram o familie regală fără egal: măreață, fecundă, frumoasă, bogată. S-a aflat la curtea noastră, ca doamnă de companie, și a văzut cu ochii ei cum ne privea țara: ca pe niște monarhi de basm. Iar acum își iese din minți încercând să-l facă pe fiul ei cel stângaci, palid și liniștit să fie pe măsura noastră.

Rezolvă problema potopindu-l cu nestemate. Henric nu iese niciodată fără o broșă valoroasă la pălărie sau fără o perlă neprețuită la gât. Nu călărește niciodată fără mănuși împodobite cu diamante sau fără o șa cu scări din aur. Îl gătește cu hermină de parcă ar împodobi niște moaște pentru procesiunea de Paște. Chiar și așa, el arată tot ca un bărbat tânăr care se forțează să facă mai mult decât e în stare și trăiește pe picior mai mare decât își permite, ambițios și temător în același timp. Chipul lui e palid pe fundalul catifelei violet.

— Aș vrea să poți veni cu mine, îmi spune el nefericit, într-o după-amiază.

Ne aflăm în curtea grajdurilor de la Palatul Westminster, alegem caii pe care va călări. Vorbele lui mă surprind atât de tare, încât mă uit la el de două ori, să văd dacă-și râde de mine.

— Crezi că glumesc? Nu. Chiar mi-aș dori să poți veni cu mine. Ai făcut asemenea lucruri de când te știi. Toți spun că obișnuiai să deschizi dansul la curtea tatălui tău și să stai de vorbă cu ambasadorii. Și te-ai plimbat prin toată țara, nu? Cunoști mai toate orașele, mari și mici?

Încuviințez din cap. Și tatăl meu, și Richard au fost iubiți, mai cu seamă în comitatele de la miazănoapte. În fiecare vară plecam din Londra ca să vizităm alte orașe ale Angliei și eram întâmpinați ca niște îngeri pogorâți din cer. Majoritatea marilor familii din fiecare comitat ne sărbătoreau sosirea cu piese-mască și ospețe superbe; majoritatea orașelor ne dăruiau pungi cu aur. Nici nu mai știu câți primari și dregători din consiliile orașelor mi-au sărutat mâna, de pe vremea când eram o copiliță în brațele mamei și până când am putut să țin un discurs de mulțumire în latină, fără ajutor.

— Trebuie să mă arăt pretutindeni, spune el cu neliniște. Trebuie să inspir loialitate. Trebuie să conving oamenii că le voi aduce pace și bogăție. Și trebuie să fac toate astea doar cu un

zâmbet și o fluturare a mâinii, în vreme ce trec călare prin sate?

Nu pot să nu râd.

— Pare imposibil, într-adevăr, dar nu-i chiar așa de îngrozitor. Nu uita că toți cei înșirați la marginea drumului au ieșit doar ca să te vadă. Vor să vadă un rege falnic, ăsta-i spectacolul pentru care au venit. Se așteaptă la un zâmbet și la o fluturare a mâinii. Speră să zărească un suveran fericit. Ajunge să dai impresia asta, și toți se liniștesc. Și nu uita că n-au la ce altceva să se uite – zău, Henric, când vei cunoaște Anglia ceva mai bine, vei vedea că aici nu se întâmplă aproape nimic. Recoltele sunt slabe, primăvara plouă prea mult, vara, prea puțin. Oferă-i norodului un rege tânăr, bine îmbrăcat și zâmbitor și vei fi cel mai minunat lucru pe care l-au văzut de mulți ani. Vorbim de oameni săraci, fără nicio distracție. Vei fi cel mai măreț spectacol din viața lor, mai ales că mama ta te înfățișează ca pe o icoană sfântă, înveșmântat în catifea și împănat cu nestemate.

— Durează prea mult! se plânge el. Trebuie să ne oprim aproape la fiecare reședință și la fiecare castel de pe drum, ca să ascultăm o declarație de credință.

— Tata spunea că în timpul discursurilor se uita peste capul vorbitorului, la numărul oamenilor din mulțime, și socotea cât și-ar permite să-i împrumute nobilul respectiv. Nu asculta nici măcar o vorbă, ci număra vacile de pe câmpuri și servitorii din curte.

Asta trezește imediat interesul lui Henric.

— Împrumuturi?

— Socotea întotdeauna că e mai bine să ceară direct de la oameni, în loc să discute despre biruri cu Parlamentul, care putea să-l contrazică în privința cârmuirii țării sau a mersului la război, împrumuta bani de la toți cei pe care îi vizita. Și cu cât era discursul mai înfocat și laudele mai exagerate, cu atât mai mare era suma de bani pe care o cerea după cină.

Henric râde, îmi cuprinde cu brațul mijlocul îngroșat și mă trage spre el, în curtea grajdurilor, în fața tuturor.

— Nobilii îi împrumutau bani întotdeauna?

— Aproape întotdeauna.

Nu mă depărtez, dar nici nu mă sprijin de el. Îl las să mă țină aproape, așa cum are dreptul – ca oricare bărbat – să-și țină soția, îi simt căldura mâinii când își răsfiră degetele pe pântecul meu. E mângâietoare.

— Atunci așa voi face, spune el. Tatăl tău avea dreptate: să cârmuiești țara asta e o treabă costisitoare. Tot ce-mi acordă Parlamentul sub forma birurilor trebuie să dăruiesc ca să păstrez loialitatea lorzilor.

— A, nu te slujesc din dragoste? îl întreb cu răutate, fără să-mi pot înfrâna limba ascuțită.

El îmi dă drumul pe dată.

— Știm amândoi că nu. (Tace câteva clipe.) Dar mă îndoiesc că l-au iubit pe tatăl tău chiar așa de tare.

[12] Palatul Westminster, Londra, aprilie 1486

După săptămâni de pregătiri, în sfârșit, curtea e gata de plecare. Lady Margaret își va însoți fiul în primele două zile, după care se va întoarce la Londra. Dacă ar îndrăzni, ar face întreaga procesiune regală cu el, dar are sufletul împărțit. Vrea să fie lângă el mereu, nu se îndură să-l scape din ochi, dar nu poate răbda să nu-mi supravegheze programul zilnic și să nu mă controleze în permanență. Nu poate avea încredere în nimeni altcineva să-mi comande mâncarea, să-mi supravegheze plimbările pe care le fac de două ori pe zi și să mă aprovizioneze cu cărți și predici înălțătoare de citit. Nimeni în afară de ea nu se pricepe să judece cantitatea de mâncare, de vin sau de bere ce trebuie servită la masa mea și numai ea poate conduce gospodăria regală după placul ei. Nu suportă gândul că aș putea-o conduce după placul meu în lipsa ei – sau, mai rău, că palatul ar putea fi condus încă o dată de fosta lui stăpână: mama.

Pe lady Margaret o impresionează într-atât regulile pe care le stabilește și calitatea sfaturilor pe care le oferă, încât se apucă să pună pe hârtie ordinele date în gospodăria mea, ca totul să se facă întotdeauna exact așa cum a gândit ea, ani și ani la rând, chiar și după moartea ei. Mi-o imaginez conducând lumea de dincolo de mormânt, prin marea carte a gospodăriei regale pe care ar consulta-o fiicele și nepoatele mele, aflând din ea că nu au voie să mănânce fructe proaspete și nici să stea prea aproape de foc, că trebuie să evite să se înfierbânte din cale-afară și, de asemenea, să le prindă frigul.

— Vădit lucru, până acum n-a mai născut nimeni, spune mama, care a adus pe lume doisprezece copii.

Henric îi scrie mamei sale din două-n două zile, povestindu-i cum e primit pe drum, în lenta sa înaintare către miazănoapte, ce familii cunoaște și ce daruri primește. Mie îmi scrie o dată pe săptămână, dându-mi de știre unde a poposit în seara respectivă, că e sănătos și că-mi dorește numai bine. Răspund printr-un scurt răvaș ceremonios și i-l dau fără pecete mamei lui, care îl citește înainte de a-l împături în plicul ei.

Curtea ține postul Paștelui, abținându-se de la carne, însă milady mama regelui hotărăște că alimentația asta nu e destul de consistentă pentru mine. Îi trimite însuși papei o misivă prin care îi cere îngăduința să mănânc carne de-a lungul postului, pentru a hrăni creșterea pruncului. Nimic nu e mai important decât un fiu și moștenitor Tudor, nici măcar vestita ei pioșenie.

La moartea lui Thomas Bourchier, lady Margaret îl propune pe John Morton, favoritul și fostul ei tovarăș de conspirație, pentru funcția de arhiepiscop de Canterbury, și acesta e numit fără întârziere. Îmi pare rău că bătrânul Bourchier, ruda mea, nu-mi va boteza fiul și nici nu-mi va așeza coroana pe cap. Însă John Morton e ca un copoi bine educat: mereu lângă noi, niciodată supărător. Stă lățit în cel mai bun jilț de lângă foc și-mi lasă impresia că e păzitorul meu și că am noroc cu prezența lui. La curte, îl găsești pretutindeni, ascultându-i pe toți, împrietenindu-se cu toți, rezolvând mici probleme și, fără îndoială, raportându-i lui milady totul. Oriunde mă duc, se află și el, interesat de tot ce fac, gata oricând să-mi ofere sfaturi spirituale înțelegătoare, mereu receptiv la nevoile și gândurile mele, sporovăind cu doamnele mele. În scurt timp, înțeleg că știe tot ce se petrece la curte și nu mă îndoiesc că-i spune ei totul. Ca preot confesor și cel mai apropiat prieten de ani mulți, o asigură că trebuie să mănânc carne roșie, bine făcută, și că va răspunde personal de permisiunea papei. Mă bate ușurel pe mână și-mi spune că nimic nu contează mai mult decât sănătatea mea, că nimic nu e mai important pentru el decât să mă simt bine, să fiu puternică și pruncul să crească, și mă asigură că Dumnezeu e de aceeași părere.

După Paște însă, pe când mama și cele două surori ale mele cos hăinuțe de prunc în sala de primire a lui milady mama regelui, un sol plin de colbul drumului apare în pragul ușii, așa murdar cum e, spunând că are un mesaj urgent de la Alteța Sa regele.

De astă dată, ea renunță să-și țină pe sus nasul cel lung și nu-l trimite să-și schimbe veșmintele, ca să-și respecte propria măreție, îi privește uluită chipul grav și-l primește pe dată în odaia personală. Îl urmează și închide cu mâna ei ușa, ca nimeni să nu poată auzi vestea adusă de el.

Acul mamei rămâne suspendat deasupra lucrului de mână câteva clipe, cât înalță capul și privește solul, care trece prin fața ei. Apoi scoate un oftat slab, ca o femeie mulțumită de mersul lucrurilor în lumea ei, și-și reia lucrul. Eu și Cecily schimbăm o privire neliniștită.

— Ce s-a întâmplat? o întreb pe mama, într-o șoaptă aproape neauzită.

Ea rămâne cu ochii plecați asupra lucrului.

— De unde să știu?

Ușa odăii personale a lui milady rămâne închisă multă vreme. Apoi solul iese, trece printre noi, doamnele, cu aerul că i s-a poruncit să nu scoată o vorbă. Ușa rămâne mai departe închisă. Milady iese abia la ora cinei, ocupându-și locul pe jilțul cel măreț, cu baldachin nobiliar. Cu un aer îndârjit, așteaptă în tăcere ca mai-marele slujitorilor s-o anunțe că cina e servită.

Arhiepiscopul, John Morton, vine și se așază lângă ea, gata parcă să se repeadă cu o binecuvântare. Dar ea tace, cu chipul împietrit, chiar și când el se înclină, ca pentru a prinde și cea mai slabă șoaptă.

— E totul bine cu Alteța Sa regele? se interesează mama pe un ton senin și agreabil.

Deși dă impresia că ar prefera să nu vorbească, milady răspunde:

— L-a tulburat un act de necredință. Regret s-o spun, dar încă există trădători în regat.

Mama ridică sprâncenele și țâțâie ușor, de parcă ar regreta și ea, însă nu spune nimic. Încerc eu:

— Sper că Alteța Sa e în siguranță.

— Neghiobul și trădătorul de Francis Lovell a abuzat de sanctuarul ce i-a fost îngăduit. A ieșit și a strâns armată împotriva fiului meu! declară lady Margaret, într-o izbucnire subită și hidoasă de furie.

Tremură toată, s-a făcut stacojie la față. Acum, că și-a îngăduit să vorbească, nu poate să nu strige împroșcând cu salivă, abia articulând cuvintele în pripă, cu boneta tremurând

de furie și cu mâinile încleștate pe brațele jilțului, de parcă s-ar sili să rămână așezată.

— Cum a putut? Cum a îndrăznit?! S-a ascuns în sanctuar ca să scape de pedeapsa înfrânților, și acum a ieșit ca o vulpe din vizuină!

— Dumnezeu să-l ierte! exclamă arhiepiscopul.

Nu-mi pot reține un icnet. Francis Lovell a fost prietenul și cel mai iubit tovarăș al lui Richard încă din copilărie. A luptat alături de el, iar când Richard a fost doborât, a fugit în sanctuar. Dacă a ieșit, a făcut-o numai cu un motiv întemeiat. Nu e neghiob, n-ar fi pornit la luptă pentru o cauză pierdută. Lovell n-ar fi ieșit din sanctuar și nu și-ar fi ridicat stindardul fără a ști că are sprijin. Trebuie că există un grup de bărbați care se știu doar între ei și care au așteptat momentul – poate încă de când Henric a părăsit siguranța Londrei. Pesemne că sunt pregătiți, gata să-i conteste cârmuirea. Și precis nu-l înfruntă singuri, ci s-au gândit la un alt rege. Pesemne că au pe cine să pună în locul lui.

Mama regelui mă sfredelește cu privirea, de parcă și eu urmează să fiu cuprinsă de flăcările răzmeriței. Caută semne de trădare, de parcă s-ar aștepta să vadă semnul lui Cain pe fruntea mea.

— Ca un câine! spune ea cu dușmănie. Nu i se spune „Lovell câinele”? A ieșit din cușca lui, ca o javră, și îndrăznește să atace pacea fiului meu! Henric e înnebunit, firește! Și eu nu sunt cu el! E uluit, de bună seamă!

— Dumnezeu să-l binecuvânteze, murmură arhiepiscopul, atingând crucifixul de aur prins de șiragul de perle ce-i încinge mijlocul.

Mama e întruchiparea îngrijorării.

— A strâns oștire? repetă ea. Francis Lovell?

— Va regreta! jură milady. Și el, și Thomas Stafford! Le va părea rău că au atacat pacea și măreția fiului meu. Dumnezeu însuși l-a adus pe Henric în Anglia. Să te răscoli împotriva fiului meu înseamnă să te ridici împotriva voinței Domnului! Nu sunt doar trădători, ci și eretici!

— Și Thomas Stafford? îngână mama dulce. S-a înarmat și un Stafford?

— Și fratele lui cel cu inimă trădătoare! Doi! Trădători cu toții!

— Humphrey Stafford? se minunează cu glas scăzut mama. Și el? Iar frații Stafford, laolaltă, pot chema la arme atâția

oameni… Doi fii cu nume atât de nobil! Alteța Sa regele pleacă la luptă cu ei? Își adună oștirea?

— Nu, nu, răspunde lady Margaret, măturând întrebarea cu o mișcare a mâinii, de parcă nimeni nu se va îndoi de curajul regelui dacă ea insistă ca el să se ascundă în Lincoln și să lase pe altcineva să lupte. De ce să plece? N-are niciun rost. I-am scris și i-am cerut să rămână acolo unde e. În fruntea oștirii se va afla unchiul lui, Jasper Tudor. Henric i-a strâns o oștire de mii de oameni și a promis să-i ierte pe toți cei care se predau. Mi-a scris că îi împing pe rebeli spre nord, către Middleham.

Middleham a fost castelul preferat al lui Richard, căminul lui din copilărie. În toate comitatele de la miazănoapte, bărbații care se grăbesc să i se alăture lui Francis Lovell, cel mai iubit prieten al său, tovarăș din copilărie, vor fi aceia care i-au cunoscut pe Richard și Francis, în vremea când creșteau acolo. Francis cunoaște tot ținutul din jurul castelului Middleham; va ști unde să pregătească ambuscade și unde să se ascundă.

— Cerule! rostește calm mama. Trebuie să ne rugăm pentru rege.

Auzind propunerea, mama regelui scoate un icnet de ușurare.

— Desigur, desigur! Curtea va merge în capelă după cină. E o propunere foarte inspirată, Alteță. Voi cere o slujbă specială.

Îi face semn cu capul arhiepiscopului, care se înclină și iese, ca pentru a-i da de știre lui Dumnezeu. Maggie, vara mea, se foiește puțin pe scaun. Știe că o slujbă specială poruncită de milady pentru ocrotirea fiului ei va dura cel puțin două ore. Milady mama regelui își ațintește pe dată privirea aspră asupra micuței mele verișoare, spunând:

— Se pare că încă există nerozi păcătoși care sprijină Casa de York cea pierdută. Deși Casa de York e terminată și toți moștenitorii ei au murit.

Vărul nostru, John de la Pole, e un moștenitor în viață și a jurat să-l slujească pe Henric; Edward, fratele lui Maggie, e moștenitor pe linie directă, însă nimeni nu-i va atrage atenția lui milady asupra acestui fapt. Deocamdată, fratele lui Maggie se află în siguranță, în odaia copiilor. Cu privirea ațintită neclintit pe scândurile dușumelei de sub tălpile ei, Maggie nu spune nimic. Mama se ridică și se îndreaptă spre ușă cu mișcări grațioase, oprindu-se în dreptul lui Maggie, ca s-o apere de privirea fixă, mânioasă a lui milady.

— Merg să-mi aduc rozariul și cartea de rugăciuni, spune ea. Vreți s-o aduc și pe a voastră de pe altar?

Asta distrage imediat atenția lui milady mama regelui.

— Da, da, mulțumesc. Și cheamă corul la capelă. Toată lumea să-și aducă rozariul. După cină, mergem direct la capelă.

*

În timp ce ne rugăm, încerc să-mi imaginez ce se întâmplă, de parcă aș avea darul clarviziunii, ca mama, și aș putea să răzbat cu privirea de-a lungul Marelui Drum de la Miazănoapte, până la castelul Middleham din Yorkshire. Dacă reușește să ajungă în spatele acelor ziduri trainice, Lovell ar putea să reziste acolo cu lunile, poate chiar cu anii. Dacă Nordul se ridică la arme de partea lui, va depăși numeric orice oștire Tudor de sub comanda lui Jasper. Nordul s-a aflat întotdeauna, cu înflăcărare, de partea Casei de York, Richard a fost iubit la Middleham ca un bun stăpân, pe altarul de la Middleham se află trandafiri albi, poate pe vecie. Mă uit într-o parte, la mama, care e întruchiparea cucerniciei: în genunchi, cu ochii închiși, cu fața ridicată, cu încântătoarele-i trăsături senine luminate de o rază de lumină, frumoasă ca un înger nepieritor ce meditează la păcatele lumii.

— Ai știut de toate astea? o întreb în șoaptă, plecându-mi capul asupra degetelor mișcătoare, ca și cum m-aș ruga pe rozariu.

Nu deschide ochii, nici nu întoarce capul, iar buzele i se mișcă de parcă ar rosti o rugăciune.

— În parte. Mi-a trimis vorbă sir Francis.

— Luptă pentru noi?

— Bineînțeles.

— Crezi că vor învinge?

Pe chipul ei absorbit apare un surâs fugar.

— Poate. Dar un lucru știu precis.

— Ce?

— Le-au tras Tudorilor o spaimă soră cu moartea! Ai văzut figura ei? L-ai văzut pe arhiepiscop când a fugit din odaie?

[13] Palatul Westminster, Londra, mai 1486

Primul semn care-mi vestește frământările de pe străzi e scârțâitul puternic al porților exterioare uriașe ale Palatului

Westminster, trase de zeci de bărbați, urmat de bubuitul tunător când se închid. Aud apoi o bufnitură greoaie când grinda transversală e trasă la locul ei, ca să le țină închise. Ne baricadăm în palatul regal; familia regală a Angliei se teme atât de tare de londonezi, încât se închide între ziduri.

Cu mâna pe burta mare, mă duc în odăile mamei. O găsesc la fereastră, privind străzile de dincolo de ziduri, cu verișoara mea Maggie de o parte și sora mea Anne, de cealaltă. Abia dacă se întoarce când intru, dar Maggie mă anunță peste umăr:

— Se dublează gărzile de pe zidurile palatului. Poți vedea soldații dând fuga din postul de gardă.

— Ce se întâmplă? întreb. Ce se petrece în oraș?

— Poporul se răscoală împotriva lui Henric Tudor, răspunde calm mama.

— Poftim?!

— Se adună la arme, în fața palatului, cu sutele.

Simt cum pruncul se mișcă neliniștit în pântecul meu. Mă așez și trag aer în piept, întretăiat.

— Ce facem?

— Rămânem aici, răspunde stăpânit mama. Până când vom ști care e drumul.

— Ce drum? întreb nerăbdătoare. Unde vom fi în siguranță?

Ea îmi privește chipul palid și zâmbește.

— Fii calmă, draga mea. Voiam să spun că rămânem aici până când aflăm cine a câștigat.

— Știm măcar cine luptă?

Ea dă din cap aprobator.

— Cei care încă iubesc Casa de York se luptă cu noul rege. În orice caz, noi suntem în siguranță. Dacă Lovell învinge în Yorkshire, dacă frații Stafford câștigă bătăliile din Worcestershire, dacă cetățenii Londrei cuceresc Turnul și apoi asediază palatul ăsta, atunci ieșim.

— Și ce facem? șoptesc, împărțită între o emoție tot mai puternică și o groază absolută.

— Ne recuperăm tronul, răspunde mama cu un aer firesc. Henric Tudor poartă o luptă disperată ca să-și păstreze regatul, după numai nouă luni de când l-a cucerit.

— Recuperăm tronul! exclam cu un glas ascuțit de spaimă.

Mama ridică din umeri.

— Până când nu e pace și țara nu-i unită sub cârmuirea lui

Henric Tudor, nu l-am pierdut. Asta ar putea să fie o nouă bătălie din războiul între veri. Henric ar putea fi un simplu episod.

— Verii s-au dus cu toții! exclam. Frații care au făcut parte din Casa de Lancaster și din Casa de York s-au prăpădit toți!

Zâmbind, mama îmi amintește:

— Henric Tudor e un văr din Casa de Beaufort. Tu ești din Casa de York. Ai un văr, pe John de la Pole, fiul mătușii tale Elizabeth. Mai ai un văr, pe Edward, conte de Warwick, fiul unchiului tău George. Există o nouă generație de veri. Singura întrebare e: vor să pornească la război împotriva celui aflat acum pe tron?

— E rege uns! Și soțul meu!

Ridic glasul, dar pe mama n-o tulbură nimic. Ridică din umeri.

— Asta înseamnă că, orice ar fi, tu câștigi.

— Vedeți ce au în mâini? țipă de bucurie Maggie. Vedeți steagul?

Mă ridic din jilț și mă uit peste capul ei.

— Nu văd de aici.

— E stindardul meu, spune ea cu vocea tremurând de bucurie. E toiagul crestat al Casei Warwick. Și strigă numele meu! Strigă „*À* Warwick! À Warwick!”. Îl cheamă pe Teddy!

Mă uit la mama, peste capul mișcător al lui Maggie, și rostesc încet:

— Îl cheamă pe Edward, moștenitorul de York. Cheamă un băiat de York.

— Da, răspunde mama calm. Bineînțeles.

*

Așteptăm vești. Suport așteptarea cu greu, știind că prietenii și rudele mele și casa mea s-au ridicat la arme împotriva soțului meu. Și mai greu e însă pentru milady mama regelui, care pare să fi renunțat cu totul la somn și-și petrece nopțile în genunchi, în fața micului altar din odaia ei, iar zilele, în capelă. De îngrijorare, slăbește și încărunțește; gândul că singurul ei fiu se află departe, în țara asta necredincioasă, fără altă pavăză decât armata unchiului său, o îmbolnăvește de frică. Îi acuză pe prietenii lui că l-au părăsit și pe susținătorii lui că au dat înapoi. Le înșiruie numele în rugăciunile către Dumnezeu, unul după altul – oameni care au dat năvală să se alăture învingătorului,

dar pe cel care dă greș îl abandonează. Renunță la mâncare, ținând post negru ca să atragă harul Domnului, însă vedem cu toții că o îmbolnăvește temerea tot mai mare că, în ciuda a toate, fiul ei nu are binecuvântarea divină, că, din cine știe ce motiv necunoscut, Dumnezeu s-a întors împotriva Tudorilor. Le-a dăruit tronul Angliei, însă nu și puterea de a-l păstra.

Se iscă încăierări între bandele de londonezi și forțele Tudor în cătunele din apropiere de Westminster, de parcă fiecare răscruce ar striga „*À* Warwick!”. La Highbury se dă o bătălie aprigă între răsculații înarmați cu pietre, furci și seceri și garda regală înarmată până-n dinți. Se vorbește despre soldați de-ai lui Henric care au zvârlit stindardul Casei Tudor și au dat fuga să se alăture rebelilor. Se zvonește că marii neguțători ai Londrei și chiar și vârstnicii capitalei sprijină gloatele ce cutreieră străzile, cerând în gura mare întoarcerea Casei de York.

Lady Margaret poruncește să se închidă obloanele tuturor ferestrelor ce dau spre străzi, ca să nu vedem luptele continue care se desfășoară chiar dincolo de zidurile palatului. Pe urmă poruncește să se bată în cuie și obloanele celorlalte ferestre, ca să nu auzim strigătele gloatei aflate de partea Casei de York, care-l cheamă pe Edward de Warwick, micul meu văr Teddy, să iasă și să le facă cu mâna.

Îl împiedicăm pe băiat să se apropie de ferestrele sălii de studiu, le interzicem servitorilor să bârfească, însă chiar și așa el știe că norodul Angliei îl cere drept rege.

— Henric e regele, îmi spune din proprie inițiativă, pe când îl ascult citind o povestire în sala de studii.

— Henric e regele, îi confirm.

Maggie ne aruncă o privire, încruntată de îngrijorare.

— Atunci oamenii n-ar trebui să mă strige pe mine, spune el, părând întru totul resemnat.

— Nu, n-ar trebui, răspund. Vor înceta în curând.

— Dar nu vor un rege Tudor.

— Teddy! îl întrerupe Margaret. Știi că nu trebuie să spui nimic.

Acopăr mâna băiatului cu a mea și-i spun:

— N-are importanță ce vor ei. Henric a câștigat bătălia și a fost încoronat drept Henric al VII-lea. E regele Angliei, indiferent ce ar spune lumea. Și am greși cu toții foarte, foarte tare dacă am uita că el e regele Angliei.

Teddy ridică spre mine chipul luminos și cinstit și-mi promite:

— N-o să uit. Eu nu uit. Știu că e rege. Ar fi bine să le spui asta băieților de pe stradă.

*

Nu le spun băieților de pe stradă. Lady Margaret nu îngăduie nimănui să iasă pe porți până nu se potolește agitația, treptat. Zidurile Palatului Westminster nu sunt luate cu asalt, porțile groase nu pot fi deschise cu forța. Gloatele zdrențăroase sunt ținute la respect, apoi alungate; fug din oraș sau se întorc în ascunzătoare, dușmănoase. Pe străzile Londrei s-a așternut iar liniștea, iar noi deschidem obloanele și porțile grele ale palatului, de parcă am fi domnitori siguri pe noi și ne-am putea primi supușii cu brațele deschise. Observ însă că în capitală domnește o atmosferă posacă și fiecare drum la piață stârnește certuri între servitorii de la curte și negustori. Păstrăm număr dublu de santinele pe ziduri și încă n-avem vești din Nord. Pur și simplu nu știm dacă Henric s-a înfruntat cu răsculații într-o bătălie și nici cine a învins.

Într-un târziu, la sfârșitul lunii mai – când curtea ar trebui să plănuiască sporturile verii, să se plimbe pe malul fluviului, să facă exerciții de duel, să repete piese de teatru, să cânte la instrumente și să flirteze sosește o scrisoare de la Henric către milady, cu un bilet pentru mine și o scrisoare deschisă adresată Parlamentului; misivele sunt aduse de unchiul meu, Edward Woodville, cu un grup de oameni din garda regală în ținută elegantă, ca pentru a arăta că slujitorii Casei Tudor pot să-și poarte livreaua fără teamă, de-a lungul întregului Mare Drum de la Miazănoapte, din York până la Londra.

— Ce spune regele? mă întreabă mama.

— Răscoala s-a terminat, răspund, citind cu iuțeală. Spune că Jasper Tudor i-a urmărit pe rebeli până departe, în Nord, apoi s-a întors. Francis Lovell a scăpat, dar frații Stafford s-au refugiat iarăși în sanctuar. I-a scos din sanctuar. (Mă opresc și mă uit la mama, pe deasupra hârtiei.) A încălcat sanctuarul. A încălcat legea Bisericii. Spune că-i va executa.

Îi dau mamei răvașul, surprinsă de propria-mi ușurare. Firește că-mi doresc repunerea în drepturi a Casei mele și înfrângerea dușmanului lui Richard – câteodată, simt fiorul unei dorințe violente când îmi apare pe neașteptate imaginea vie a lui Henric

căzând de pe cal și luptând să-și apere viața, pe jos, în mijlocul unei șarje de cavalerie, înconjurat de tropotul tunător al copitelor și totuși, scrisoarea asta îmi aduce vestea cea bună că soțul meu a supraviețuit. Port în pântec un Tudor. Împotriva voinței mele, nu-mi pot dori să-l știu pe Henric Tudor mort, azvârlit gol și însângerat din spinarea calului său șchiop. M-am măritat cu el, i-am dat cuvântul meu, e tatăl copilului meu nenăscut. Chiar dacă mi-am îngropat inima într-un mormânt fără cruce, i-am promis regelui credința mea. Am fost prințesă de York, dar acum sunt soție Tudor. Viitorul meu trebuie să fie alături de Henric.

— S-a terminat, repet. Slavă Domnului că s-a terminat!

— Nu s-a terminat deloc, mă contrazice mama, cu glas scăzut. E abia începutul.

[14] Palatul Sheen, Richmond, vara anului 1486

Vreme de câteva luni, Henric nu se întoarce la noi, ci își continuă procesiunea, bucurându-se de roadele victoriei, căci înfrângerea lui Lovell și a fraților Stafford îi readuce de partea Casei Tudor pe toți susținătorii nehotărâți – unii, atrași de putere, alții, temându-se de înfrângere, toți conștienți că n-au strălucit ca susținători ai regelui atunci când a planat pericolul. Humphrey Stafford e judecat și executat pentru trădare, însă fratele lui mai mic, Thomas, e cruțat. Henric oferă grațieri cât de generos îndrăznește, temător să nu-i alunge pe cei care îl sprijină, dacă se arată prea bănuitor față de ei. Le spune tuturor că va fi un rege bun, un rege îndurător cu toți cei care îi acceptă cârmuirea și că, dacă îi cer iertare, vor vedea că e mărinimos.

Milady mama regelui își face păsul cunoscut Sfântului Părinte prin unealta ei, John Morton, și de la Roma sosește, îndatoritoare, hotărârea că legile sanctuarului vor fi schimbate după voia Tudorilor. Trădătorii nu mai au voie să se ascundă în spatele zidurilor Bisericii. Dumnezeu trebuie să se afle de partea regelui și să ajute la aplicarea dreptății acestuia. Milady vrea ca fiul ei să conducă Anglia și în sanctuar, până la altar, poate chiar până în rai, iar papa se lasă convins să-i adopte vederile. Niciun colțișor al pământului nu oferă pavăză în fața soldaților din garda regală a lui Henric. Nicio ușă, nici măcar aflată pe pământ sfințit, nu le poate fi închisă în nas.

Autoritatea legii engleze îi va avantaja și ea pe Tudori. Judecătorii se supun poruncilor noului rege și-i judecă pe cei care i-au urmat pe frații Stafford ori pe Francis Lovell, grațiindu-i pe unii și pedepsindu-i pe alții, după instrucțiunile lui Henric. În Anglia tatălui meu, judecătorii trebuiau să hotărască singuri, iar jurații, să nu fie supuși niciunei influențe în afară de cea a adevărului. Acum însă, judecătorii așteaptă să afle ce preferă regele înainte de a da sentințele. Declarațiile acuzaților, chiar și cele prin care se recunosc vinovați, sunt mai puțin importante decât ce spune regele că au făcut acei oameni. Jurații nu sunt consultați, ba nici măcar nu depun jurământ. Henric, care s-a ținut departe de luptă, decide de la distanță, prin judecătorii lui lipsiți de caracter și are putere de viață și de moarte.

*

Regele se întoarce acasă abia în august și mută fără întârziere curtea din capitala care l-a amenințat, la frumosul Palat Sheen, proaspăt renovat, pe malul fluviului. Îl însoțesc unchiul meu Edward și vărul meu, John de la Pole; aceștia călăresc senini în suita regală, le zâmbesc tovarășilor care n-au încredere deplină în ei, o salută pe mama în public, ca pe o femeie din neamul lor, iar în particular nu-i vorbesc absolut niciodată, de parcă ar fi nevoiți să dovedească zi de zi că între cei din Casa de York nu se șoptesc secrete, că purtăm cu toții credință neclintită Casei Tudor.

Sunt mulți cei care se grăbesc să spună că regele nu îndrăznește să locuiască în Londra, că se teme de străzile cotite și de drumurile întunecate ale orașului, de tainele șerpuite ale fluviului și de cei care călătoresc fără zgomot pe apele lui. Sunt mulți cei care spun că nu e sigur de credința propriei sale capitale și că n-are încredere în siguranța pe care i-o oferă zidurile lui. Cetele de soldați din oraș își țin armele la îndemână, iar ucenicii sunt gata oricând să se răscoale. Dacă e iubit în Londra, regele are în jur un zid protector, o armată loială care îi păzește în permanență porțile. Dar când simpatia pe care o inspiră e șubredă, asupra regelui planează o amenințare în fiecare clipă și orice – arșița, o piesă de teatru care iese prost, un accident la un turnir, arestarea unui tânăr simpatizant – poate declanșa o revoltă care să-l înlăture de la tron.

Henric insistă că trebuie să ne mutăm la Sheen fiindcă îi place

viața la țară pe timpul verii și admiră de zor frumusețea palatului și verdeața luxuriantă a parcului. Mă felicită pentru mărimea pântecului meu și insistă să stau așezată tot timpul. Când mergem împreună la cină, îmi cere să mă sprijin cu toată puterea de brațul lui, ca și cum mi s-ar putea tăia picioarele oricând. Îmi arată duioșie și bunătate și descopăr cu surprindere că mă simt ușurată având-l acasă. Vigilența chinuită a mamei lui se domolește când îl are iar sub ochi, neliniștea neîncetată provocată de faptul că se află la o curte nouă, într-o țară nesigură scade, iar atmosfera la curte pare mai normală. Henric pleacă la vânătoare în fiecare dimineață și se laudă în fiecare seară, la întoarcerea acasă, cu vânatul proaspăt. Lunga călătorie pe timp de vară prin Anglia i-a schimbat în bine înfățișarea: soarele i-a încălzit pielea, iar chipul lui e mai destins și mai zâmbitor. Înainte de a merge în ținuturile de la miazănoapte, se temea de ele. Dar acum, după ce i s-au adeverit cele mai mari temeri și a supraviețuit, se simte iarăși victorios.

Vine în odaia mea seară de seară, aducându-mi câteodată lapte fierbinte, îndulcit și îndoit cu vin, direct din bucătărie, să-l beau cât e cald, de parcă n-am avea o sută de servitori care îmi îndeplinesc poruncile. Râd văzându-l cum aduce micul urcior și pocalul, cu priceperea unui valet.

— Tu ești obișnuită să facă alții diferite treburi în locul tău, îmi spune el. Ai crescut într-o casă regală, cu zeci de servitori mereu la dispoziția ta. Eu însă, în Bretania, a trebuit să mă descurc singur. Câteodată nu aveam servitori în casă. De fapt, au fost perioade în care n-aveam nici casă, eram ca niște vagabonzi.

Mă apropii de jilțul meu de lângă foc, dar nu e suficient de bun pentru mama viitorului prinț.

— Așază-te pe pat, așază-te pe pat, ridică-ți picioarele! mă îndeamnă el.

Mă ajută să urc în pat, îmi scoate pantofii și-mi pune în mâini pocalul. Ca un negustor mărunt și nevasta lui, în casa lor tihnită de la oraș, mâncăm de seară singuri, împreună. Henric vâră un vătrai în mijlocul focului și, când se încinge, îl cufundă în urciorul cu bere slabă. Băutura spumegă, iar el o toarnă cât e aburindă și o gustă. Îmi vorbește deschis.

— Să știi că Yorkul mi-a împietrit inima. Băteau un vânt

înghețat și o ploaie care te pătrundea până la os, fețele femeilor parc-ar fi fost din piatră… Se uitau la mine de parcă le-aș fi omorât unicul fiu cu mâna mea. Știi doar cum sunt – îl iubesc pe Richard atât de mult, de parcă ar fi plecat mai ieri la bătălie. De ce? De ce se mai agață de el?

Îmi plec obrazul asupra pocalului cu lapte îndoit cu vin, ca să nu-mi vadă scurta tresărire care-mi trădează durerea.

— Avea darul unui York, nu-i așa? insistă el. Darul de a face oamenii să-i iubească. La fel ca tatăl tău, regele Edward. La fel ca tine… E un noroc. N-are nimic logic. Unii oameni au un farmec al lor, nu? Și atunci poporul îi urmează așa, pur și simplu?

Ridic din umeri. N-am încredere că m-ar ține glasul să vorbesc despre motivele care au făcut ca toți să-l iubească pe Richard, despre prietenii care și-ar fi dat viața pentru el și care încă luptă cu dușmanii lui, deși e mort, de dragul amintirii lui. Oștenii de rând care se încaieră și azi în cârciumi când cineva susține că a fost un uzurpator. Precupețele care sar cu cuțitul la oricine ar spune că era cocoșat sau nevolnic.

— Eu nu-l am, nu-i așa? mă întreabă fără ocol Henric. Fie că e un dar, un șiretlic sau un talent, eu nu-l am. Pe unde ne-am dus, am zâmbit, am făcut cu mâna, am făcut tot ce am putut, tot ce trebuia să fac. Am jucat rolul regelui sigur pe tronul lui, chiar dacă uneori mă simțeam ca un pretendent fără o lețcaie, în care nu crede nimeni în afară de o mamă din cale-afară de iubitoare și un unchi afectuos, un pion al marilor jucători care sunt regii Europei. N-am fost niciodată iubit din toată inima de un oraș, n-am auzit niciodată o armată strigându-mi tunător numele. Nu sunt urmat din dragoste.

— Ai câștigat bătălia, răspund sec. În ziua aceea te-au urmat destui. Doar atât contează: ziua aceea. După cum le spui tuturor, ești rege. Ești rege prin dreptul învingătorului.

— Am câștigat cu oșteni tocmiți, plătiți de regele Franței. Am câștigat cu o armată împrumutată, de bretoni, alcătuită pe jumătate din mercenari și pe jumătate din criminali scoși din temnițe. N-am avut oșteni care să mă slujească din dragoste. Nu sunt iubit, spune el încet. Nu cred că voi fi iubit vreodată. N-am darul necesar.

Cobor pocalul și privirile ni se întâlnesc o clipă. În acel schimb întâmplător, îi citesc gândul: nu e iubit nici măcar de propria

soție. Pur și simplu, e lipsit de iubire. Și-a trăit tinerețea așteptând tronul Angliei, și-a riscat viața luptând pentru tronul Angliei, iar acum descoperă că, într-adevăr, coroana e doar o coajă, fără pic de miez înăuntru. E goală. Nu-mi vine în minte nimic de spus ca să umplu tăcerea stingheritoare.

— Ai susținători, îi amintesc.

El râde scurt, amar.

— Da, mi-am cumpărat câțiva: neamul Courtenay și neamul Howard. Și am prietenii pe care mi i-a făcut mama. Pot conta pe câțiva prieteni de pe vremuri, pe unchiul meu, contele de Oxford. Pot avea încredere în neamul Stanley și în rubedeniile mamei. (Face o pauză.) E ciudat ca un soț să-și întrebe așa ceva soția, dar nu m-am putut gândi la nimic altceva când mi s-a spus că Lovell s-a ridicat împotriva mea. Știu că a fost prietenul lui Richard. Văd că Francis Lovell îl iubește pe Richard atât de mult, încât continuă lupta chiar și după moartea lui. Asta m-a făcut să mă întreb: pe tine pot conta?

— Ce te face să întrebi?

— Toți îmi spun că și tu l-ai iubit pe Richard, iar acum te cunosc destul de bine ca să știu că nu te-a călăuzit ambiția de a-i fi regină, ci te-a mânat dragostea. De aceea te întreb: îl mai iubești? Ca lordul Lovell? Ca femeile din York? Îl iubești, deși a murit? La fel ca Yorkul, la fel ca lordul Lovell? Sau pot conta pe tine?

Mă foiesc puțin, de parcă n-aș sta comod pe patul moale, bând din pocal. Fac semn spre pântecul meu.

— Așa cum spui, sunt soția ta. Poți conta pe asta. Îți voi naște copilul. Poți conta pe asta.

El dă din cap aprobator.

— Știm amândoi cum s-a întâmplat. N-a fost din iubire, ci pentru zămislirea unui prunc. Dacă ai fi putut, m-ai fi refuzat; ți-ai întors fața de la mine în fiecare noapte. Dar cât am fost plecat, înfruntând atâta lipsă de prietenie, înfruntând o răscoală, m-am întrebat dacă s-ar putea ca între noi să crească credința, încrederea.

De iubire nu spune nimic.

Mă uit în altă parte. Nu pot să-i întâlnesc privirea neabătută și nu pot să-i răspund la întrebare. Spun, cu totul nepotrivit:

— Am promis deja toate astea. Mi-am rostit legământul de cununie.

El aude refuzul în glasul meu. Cu o mișcare blândă, se apleacă și-mi ia pocalul gol, spunând:

— Atunci nu mai insist.

Cu asta, iese din odaia mea.

[15] Mănăstirea St Swithin, Winchester, septembrie 1486

Un soare trandafiriu înconjurat de nori de șofran coboară mai jos de pervazul ferestrei mele, în seara de septembrie. Mă trezesc din somnul de după-amiază și rămân întinsă, savurând căldura de pe obraji, știind că e ultima zi în care văd lumina soarelui. În seara asta va trebui să mă gătesc, să primesc complimentele și darurile curtenilor și să mă retrag pentru a aștepta nașterea pruncului meu. Obloanele îmi vor cufunda odăile în întuneric, ferestrele vor sta închise, chiar și lumina slabă a lumânărilor se va prefira prin paravane până când se naște pruncul.

Dacă ar fi putut să declare fățiș când a fost zămislit pruncul – cu o lună întreagă înainte de nunta noastră –, milady mama regelui m-ar fi încuiat în odăi acum patru săptămâni. A notat deja în Cartea Regală pe care o scrie că regina trebuie să se retragă de la curte cu șase săptămâni înainte de data la care se așteaptă să nască. Dă o cină de rămas-bun și apoi curtea o însoțește până la ușa odăii. Intră în odaie și nu mai iese decât („cu voia Domnului”, scrie aici pioasa doamnă) după șase săptămâni de la nașterea unui prunc sănătos, când copilul e dus la botez, iar ea iese pentru a fi binecuvântată în biserică, după care poate să-și reia locul la curte. O ședere în liniște și întuneric, vreme de trei luni lungi. Citesc aceste lucruri consemnate cu scrisul ei elegant, cu cerneală neagră, îi studiez părerile cu privire la calitatea tapiseriilor de pe pereți și a baldachinului patului și-mi spun că numai o femeie stearpă ar fi în stare să născocească un astfel de regim.

Milady mama regelui a avut un singur copil, pe prețiosul ei Henric, iar după nașterea lui a fost stearpă. Cred că, dacă ar mai fi cu putință să fie ea însăși izolată de lume timp de trei luni în fiecare an, poruncile legate de retragerea pentru naștere ar fi mult diferite. Aceste reguli n-au rolul de a-mi garanta intimitatea și odihna, ci de a mă îndepărta de la curte, așa încât ea să-mi poată lua locul timp de trei luni lungi și minunate, de fiecare

dată când fiul ei mă lasă grea. E foarte simplu.

De data asta însă, gluma e pe socoteala ei, căci, din moment ce l-am declarat toți trei, sus și tare, rodul lunii de miere, rezultatul binecuvântat de iute al unei nunți în ianuarie, pruncul ar trebui să se nască la jumătatea lui octombrie, prin urmare, după regulile ei, nu trebuie să mă retrag pentru naștere decât acum, în prima săptămână a lui septembrie. Dacă m-ar fi sechestrat pe întuneric, la șapte luni și jumătate de sarcină, aș fi pierdut toată luna august, dar așa, am fost liberă – cu burta mare, însă splendid de liberă – și am râs pe înfundate timp de o lună, văzând cum o roade minciuna.

Acum mă aștept să petrec doar o săptămână înainte de naștere în acest crepuscul mohorât, izgonită din lume, fără a vedea bărbați, în afară de preot – și pe acesta printr-un paravan. După aceea, mă vor aștepta șase săptămâni lungi de izolare după naștere. Știu că în lipsa mea milady se va delecta cârmuind curtea, primind felicitări pentru nașterea nepotului ei, supraveghind botezul și dând porunci pentru ospăț, în timp ce eu voi sta încuiată în odăi și niciunui bărbat – nici măcar soțului meu, fiul ei – nu i se va îngădui să mă vadă.

Camerista aduce din garderobă o rochie verde pentru apariția mea oficială de rămas-bun. Îi fac semn să plece cu ea, căci m-am săturat să port verdele Tudorilor, când ușa se deschide năvalnic și Maggie intră în fugă, aruncându-se în genunchi la picioarele mele.

— Elizabeth, adică Alteță! Elizabeth! O, Elizabeth, salvează-l pe Teddy!

Pruncul pare să facă un salt alarmat în pântecul meu când sar de pe pat și mă agăț de perdele, căci odaia se învârte amețitor în jurul meu.

— Pe Teddy?

— Îl iau soldații! Îl duc de aici.

— Ai grijă! mă previne îndată sora mea Cecily.

Vine repede lângă mine și mă sprijină, căci mă clatin, dar eu n-o aud.

— Unde să-l ducă?

— În Turn! strigă Maggie. În Turn! O, te rog, vino repede și împiedică-i!

— Du-te la rege, îi arunc lui Cecily peste umăr, îndreptându-mă cu pași iuți spre ușă. Transmite-i complimentele mele și

întreabă-l dacă pot veni la el neîntârziat. (O iau de braț pe verișoara Maggie.) Haide! Vin cu tine și-i opresc.

Străbat în grabă, desculță, coridoarele lungi de piatră, măturând cu poalele lungi ale cămășii de noapte ierburile de pe pardoseală; Maggie urcă înaintea mea, în fugă, scara circulară de piatră ce duce la catul copiilor. Acolo se află odăile ei, ale lui Edward și ale surioarelor mele, Catherine și Bridget, împreună cu cele ale preceptorilor și servitoarelor lor. O văd însă că face un pas înapoi și aud zgomotul câtorva perechi de cizme grele ce coboară treptele.

— Nu se poate să-l luați! strigă ea. Am adus-o pe regină! Nu se poate să-l luați!

Ei coboară scara în spirală; văd mai întâi picioarele încălțate cu cizme ale omului din frunte, apoi pantalonii lui stacojii și apoi tunica de un stacojiu intens, garnisită cu fireturi de aur: uniforma gărzii regale, detașamentul personal, proaspăt creat, al lui Henric. În spatele lui vine altul și apoi altul; o trupă de zece soldați a fost trimisă să ridice un băiețel de zece ani care tremură, palid. Edward e atât de înfricoșat, încât ultimul oștean îl ține de subsuori, ca să nu cadă pe trepte; picioarele subțiri îi atârnă, e pe jumătate purtat pe sus spre baza scării, unde mă aflu eu. Parcă ar fi o păpușă cu bucle castanii, răvășite, și ochi mari, speriați.

— Maggie! strigă el, văzându-și sora. Maggie, zi-le să mă lase jos!

Fac un pas în față și-i spun soldatului din frunte:

— Sunt Elizabeth de York, soția regelui. El e vărul meu, contele de Warwick. N-ar trebui nici măcar să-l atingeți! Unde vă treziți?!

— Elizabeth, zi-le să mă lase jos! insistă Teddy. Lăsați-mă jos! Lăsați-mă jos!

— Eliberează-l! îi spun celui care îl ține.

Oșteanul îi dă drumul brusc, dar îndată ce ajunge cu tălpile pe pardoseală, Teddy cade grămadă și începe să plângă de supărare. Într-o clipită, Maggie e lângă el; îl strânge la piept, îi netezește părul, îi mângâie obrajii, îl dezmiardă până când se liniștește. El se dezlipește de umărul ei și o privește serios în ochi, exclamând cu glasul lui subțire, de băiețel:

— M-au luat pe sus de la pupitrul meu din sala de studii!

E uluit că l-a atins cineva fără permisiunea lui; e conte de

când se știe, a fost crescut cu neîncetată blândețe și slujit cu grijă. Preț de o clipă, privindu-i obrazul ud de lacrimi, mă gândesc la cei doi băieți din Turn, care au fost ridicați din paturi fără ca nimeni să-i oprească pe soldații veniți după ei.

— La porunca regelui, îmi spune scurt comandantul gărzilor. Nu i se va face niciun rău.

— S-a făcut o greșeală, îi spun. Trebuie să rămână aici, cu noi. Suntem familia lui. Așteaptă aici cât merg să vorbesc cu Alteța Sa regele, soțul meu.

Omul dă să se împotrivească:

— Am ordine clare…

Dar ușa se deschide și în prag apare Henric, îmbrăcat de călărie, cu cravașa într-o mână și mănușile din piele scumpă în cealaltă. Sora mea Cecily trage cu ochiul pe după el, ca să ne vadă pe Maggie, pe mine și pe micul Edward, care se chinuie să se ridice în picioare.

— Ce se întâmplă? întreabă poruncitor Henric, fără o vorbă de salut.

— S-a făcut o greșeală, îi spun.

Sunt atât de ușurată că-l văd, încât, uitând să-i fac o reverență, mă duc repede la el și-i iau mâna caldă.

— Gărzile au crezut că trebuie să-l ducă pe Edward în Turn.

— Așa e, spune scurt Henric.

Tonul lui mă uimește.

— Dar, milord…

El îi face semn cu capul omului din frunte.

— Dați-i drumul. Duceți-l pe băiat.

Maggie scoate un mic țipăt disperat și-și aruncă brațele pe după gâtul lui Teddy. Spun cu aprindere:

— Milord, Edward e vărul meu. N-a făcut nimic. Studiază în aripa copiilor, cu surorile mele și cu sora lui. Te iubește ca pe regele lui.

— Da, rostește Teddy limpede. Am promis. Mi s-a cerut să spun că promit și am promis.

Gărzile s-au strâns din nou în jurul lui, însă așteaptă un cuvânt din partea lui Henric.

— Te rog! îi spun. Te rog, lasă-l pe Teddy să rămână aici, cu noi toți! Știi doar că n-ar face rău nimănui. În niciun caz ție!

Henric mă ia cu blândețe de umăr și mă trage deoparte, spunându-mi:

— Ar trebui să te odihnești. Nu trebuia să fii tulburată cu povestea asta. Nu trebuie să te superi. Ar trebui să te retragi pentru naștere. Toate astea trebuiau să se petreacă după ce te retrăgeai.

— Sorocul mi-e foarte aproape, îi șoptesc insistent. După cum știi. Foarte aproape. Mama ta spune că trebuie să rămân calmă, căci altfel, copilul ar putea avea de suferit. Dar nu voi putea rămâne calmă dacă Teddy e luat de lângă noi. Te rog, lasă-l să rămână cu noi! Sunt nefericită. (Arunc o privire iute spre ochii lui căprui sfredelitori, care îmi cercetează fața.) Foarte nefericită, Henric! Mă frământ. Sunt tulburată. Te rog, spune-mi că va fi bine!

— Du-te și întinde-te în odaia ta. Rezolv eu. N-ar fi trebuit să fii tulburată. N-ar fi trebuit nici măcar să ți se spună.

— Mă duc în odaia mea, îi făgăduiesc. Dar trebuie să-mi dai cuvântul tău că Teddy rămâne cu noi. Plec de îndată ce știu că Teddy are voie să rămână.

Cu o senzație subită de groază, o văd pe milady mama regelui intrând în încăpere, urmată de câteva doamne de companie, și oferindu-se:

— Te duc eu înapoi în odaia ta de culcare. Vino.

Șovăi.

— Du-te, spune Henric. Du-te cu mama mea. Eu rezolv lucrurile aici și apoi vin să te văd.

— Dar Teddy rămâne cu noi? cer eu o confirmare.

Henric șovăie; văzând asta, maică-sa vine în spatele meu, fără să scoată o vorbă. Mă cuprinde în brațe strâns. Preț de o clipă am impresia unei îmbrățișări iubitoare, apoi simt forța strânsorii ei. Două doamne de companie trec de o parte și de alta a ei și-mi țintuiesc brațele. Sunt prinsă, spre deplina mea uluire, sunt captivă. O doamnă de companie o ridică pe Maggie în brațe și alte două o țin, în timp ce garda îl ia pe Teddy pe sus și-l scoate din încăpere. Țip:

— Nu!

Maggie se zbate și dă din picioare, smucindu-se ca să ajungă la fratele ei.

— Nu! Nu se poate să-l luați pe Teddy, n-a făcut nimic! Nu în Turn! Nu pe Teddy!

Henric aruncă o privire îngrozită spre mine, mă vede țintuită de mama lui, luptându-mă să mă eliberez, apoi se răsucește pe

călcâie și pleacă pe urmele gărzii sale.

— Henric! țip după el.

Milady mama regelui îmi acoperă gura cu palma, ca să mă amuțească; auzim tropotul pașilor străjerilor, întâi de-a lungul galeriei, apoi coborând treptele de la capăt. Pe urmă auzim bubuitul ușii exterioare. Când se lasă tăcerea, milady își ia mâna de pe gura mea.

— Cum îndrăzniți?! Cum îndrăzniți să mă țineți?! Dați-mi drumul!

— Te duc în odaia ta, replică ea calm. Nu trebuie să te superi.

— Sunt supărată! țip la ea. Sunt supărată! Nu se poate ca Teddy să fie dus în Turn.

Nici măcar nu-mi răspunde, ci doar le face semn cu capul doamnelor ei s-o urmeze, iar ele mă conduc cu fermitate afară din încăpere. În spatele meu, Maggie s-a prăbușit plângând, iar femeile care o țineau o lasă cu blândețe jos, îi șterg obrajii și-i șoptesc că totul va fi bine. Sora mea Cecily a rămas înspăimântată de violența neașteptată și lină a scenei. Vreau să meargă s-o cheme pe mama, dar zdruncinătura a prostit-o; se uită lung când la mine, când la milady, de parcă mamei regelui i-ar fi crescut colți de fiară și aripi și m-ar ține prizonieră.

— Vino, îmi spune milady. Ar trebui să te întinzi.

O ia înainte, iar femeile îmi dau drumul, ca s-o pot urma. Merg în urma ei, luptându-mă să-mi recapăt cumpătul.

— Milady, vă rog să interveniți pentru micul meu văr Edward, le vorbesc eu spinării ei țepene, vălului ei alb, umerilor ei rigizi. Vă implor să-i vorbiți fiului vostru și să-i cereți să-l elibereze pe Teddy. Știți că Teddy e copil, nevinovat de orice gând rău. L-ați făcut pupilul vostru. Orice acuzație la adresa lui se reflectă asupra voastră.

Trece pe lângă ușile închise și nu spune nimic. O urmez orbește, căutând vorbele care o vor face să se oprească, să se întoarcă spre mine și să cadă de acord; ea deschide ușa dublă a unei odăi întunecate.

— E pupilul vostru, reiau. Ar trebui să se afle în grija voastră.

Ea nu-mi răspunde, ci spune:

— Poftim, intră. Odihnește-te.

Intrând, reîncep:

— Lady Margaret, vă implor…

Atunci văd că doamnele ei ne-au urmat în odaia plină de

umbre, iar una dintre ele a răsucit cheia în broasca ușii și i-o dă, fără o vorbă, lui milady.

— Ce faceți? cer să aflu.

— Ești în odaia de retragere pentru naștere.

Abia acum îmi dau seama unde m-a condus. E o încăpere lungă și frumoasă, cu ferestre înalte, boltite, acoperite cu tapiserii, în așa fel încât să nu se strecoare lumina. O doamnă de companie aprinde lumânările a căror lumină gălbuie, pâlpâitoare scoate la iveală pereții de piatră goi și tavanul înalt, boltit. La capătul celălalt al odăii se află un paravan; văd un altar și lumânările arzând în fața unui tabernacul, a unui crucifix și a unei icoane a Fecioarei. Dincoace de paravan se află niște scăunele de rugăciune, iar mai încoace de ele, căminul, un jilț măreț și scaune de rând așezate în cerc, ca pentru conversație. Cu un fior rece, văd pe masă, în dreptul jilțului măreț, lucrul meu de mână; lângă el stă deschisă cartea pe care o citeam înainte de somnul de după-amiază, luată din odaia mea de culcare.

Alături se află o masă cu șase scaune, vin și apă în carafe frumoase din sticlă de Veneția, farfurii de aur pregătite pentru cină, o cutie cu pateuri, în caz că mi se face foame.

Aproape de noi se găsește un pat somptuos, cu stâlpi groși de stejar, cu perdele și baldachin bogate. Mânată de un impuls, deschid cufărul de la picioarele patului; înăuntru, împăturite îngrijit și presărate cu flori uscate de levănțică, se află rochiile mele preferate și rufăria cea mai bună, pregătite să le port când îmi vor veni din nou. Lângă cufăr se află un pat de zi, iar lângă pat, un leagăn regal minunat sculptat și gravat, gata așternut.

— Ce-i asta? întreb, ca și cum n-aș ști. Ce-i asta? Ce-i asta?

— Te-ai retras pentru naștere, răspunde lady Margaret cu răbdare, ca și cum i s-ar adresa unei idioate. Pentru sănătatea ta și a copilului tău.

— Și Teddy?

— A fost dus în Turn, pentru propria-i siguranță. Aici îl pândea primejdia. Trebuie păzit cu grijă. Dar îi voi vorbi regelui despre vărul tău și-ți voi spune ce a zis. Fără îndoială, va judeca drept.

— Cer să-l văd pe rege neîntârziat!

Ea tace câteva clipe, apoi îmi spune cu chibzuință:

— Fiica mea, știi că nu poți să-l vezi, la fel cum nu poți vedea niciun bărbat până nu ieși din izolare. Dar îi voi transmite orice

mesaj sau, dacă dorești să-i scrii, îi voi duce scrisoarea.

— După ce nasc, va trebui să mă lăsați să ies, îi spun respirând anevoios – parcă n-ar fi aer în odaie și m-aș lupta să respir. Și atunci îl voi vedea pe rege și-i voi spune că am fost întemnițată aici!

Ea oftează, de parcă aș fi teribil de neghioabă.

— Zău așa, Altețǎ! Trebuie să fii calmă. Am căzut de acord cu toții că te vei retrage astă-seară, știai foarte bine că vei face acest lucru azi.

— Cum rămâne cu cina la care îmi iau rămas-bun de la curte?

— Sănătatea fragilă nu ți-a îngăduit-o. Ai spus-o chiar tu.

Uluită de minciună, mă uit la ea cu gura căscată.

— Când am spus una ca asta?!

— Ai spus că te frămânți. Ai spus că ești tulburată. Aici nu există nici frământări, nici tulburare. Vei rămâne aici, sub îndrumarea mea, până când naști cu bine.

— Cer să o văd pe mama, cer s-o văd neîntârziat!

Constat furioasă că-mi tremură glasul – dar mă tem de milady în această odaie întunecată și mă simt neputincioasă. Cea mai veche amintire din viața mea e cea a captivității în sanctuar, într-un labirint umed de odăi reci, în subsolul capelei Abației Westminster. Spațiile închise și locurile întunecoase îmi stârnesc groaza, iar acum tremur de furie și de spaimă.

— Cer s-o văd pe mama! Regele a spus că o voi vedea. Regele mi-a făgăduit că ea va sta cu mine.

— Va veni la tine, în izolare, acceptă ea. Desigur. (Tace câteva clipe.) Și va rămâne cu tine până când ieși. După nașterea copilului. Va împărți izolarea cu tine.

Mă uit la ea cu gura căscată. Are toată puterea, iar eu n-am niciun strop. De fapt, am fost întemnițată de ea și de regulile nașterilor regale formulate de ea și încuviințate de mine. Acum voi sta încuiată timp de câteva săptămâni, într-o odaie slab luminată, și cheia e la ea. Afirm cu îndrăzneală:

— Sunt liberă! Nu sunt prizonieră. Mă aflu aici pentru a naște. Am ales să intru aici. Nu sunt ținută împotriva voinței mele. Sunt liberă. Dacă vreau să ies, pot să ies. Nu mă poate împiedica nimeni, sunt soția regelui Angliei!

— Sigur că da, replică ea.

Apoi iese, răsucește cheia în broască pe dinafară și mă lasă. Sunt încuiată.

Mama vine la ora cinei, ținând-o de mână pe Maggie, și-mi spune:

— Am venit să-ți ținem de urât.

Maggie e palidă ca o moartă și are ochii înroșiți de plâns.

— Și Teddy?

Mama clatină din cap.

— A fost dus în Turn.

— De ce să facă așa ceva?

— Oamenii au strigat *„À* Warwick!” când s-au luptat cu Jasper Tudor, în ținuturile de la miazănoapte. La Londra a fost ridicat stindardul cu toiagul crestat, răspunde mama, de parcă ar fi un motiv suficient.

— Au luptat pentru Teddy, îmi spune Maggie. Chiar dacă el nu le-a cerut-o, chiar dacă nu le-ar cere-o niciodată. Știe că nu trebuie să spună lucruri de felul ăsta. L-am învățat. Știe că Henric e regele. Știe să nu spună nimic despre Casa de York.

— Nu i se aduce nicio acuzație, explică laconic mama. N-a fost acuzat de trădare și nici de altceva. Regele spune că a luat măsura asta numai ca să-l ocrotească pe Teddy. Că rebelii ar putea să pună mâna pe el și să-l folosească drept conducător cu numele. Susține că deocamdată Teddy e mai ferit de primejdii în Turn.

Râsul meu se transformă în sughiț de plâns la auzul acestei minciuni sfruntate.

— Mai ferit de primejdii în Turn! Frații mei au fost mai feriți de primejdii în Turn?!

Mama se strâmbă, iar eu spun pe dată:

— Îmi pare rău. Iartă-mă, îmi pare rău. Regele a zis cât îl va ține pe Teddy acolo?

Maggie se duce în tăcere lângă foc și se așază pe un taburet pentru picioare, cu fața întoarsă dinspre noi.

— Biata copilă! exclamă mama. Nu, n-a spus. N-am întrebat. Lui Teddy i s-au dus hainele și cărțile. Cred că va trebui să ne așteptăm ca Alteța Sa să-l țină acolo până când va socoti că pericolul unei răzmerițe a trecut.

Mă uit la ea. E singura dintre noi care știe, poate, câți rebeli stau și așteaptă chemarea de a se ridica la arme pentru Casa de York, considerând ultima înfruntare nu o înfrângere, ci un simplu pas spre următoarea și, de acolo, spre următoarea. Mama nu vede niciodată înfrângerea. Mă întreb dacă e conducătoarea lor,

dacă optimismul ei hotărât e forța ce-i mână înainte.

— Se va întâmpla ceva? o întreb.

Ea clatină din cap.

— Nu știu.

[16] Sala cea mare a mănăstirii, Winchester, 19 septembrie 1486

Îndur izolarea pentru naștere într-o stare de nefericire plină de spaimă. Asemănarea cu lunile lungi petrecute în întunericul criptei din subsolul capelei de la Westminster e atât de mare, încât în fiecare dimineață mă trezesc cu impresia de sufocare, agățându-mă de căpătâiul sculptat al patului ca să nu sar din așternut, țipând după ajutor. Am și acum coșmaruri despre întuneric și odăi înghesuite. Mama era însărcinată, tata fugise din țară, pe tron se afla dușmanul nostru, eu aveam patru ani, iar Mary – surioara mea scumpă care se află acum în rai – și Cecily plângeau tot timpul după jucăriile lor, după animalele lor de casă, după tata, fără să știe prea bine după ce plâng, știind doar că toată viața noastră s-a cufundat în beznă, frig și lipsuri. Mă uitam la obrazul alb și mohorât al mamei și mă întrebam dacă-mi va mai zâmbi vreodată. Știam că ne pândește un pericol cumplit, dar, la numai patru ani, nu știam ce fel de pericol și cum ne putea ocroti temnița aceea umedă. Am petrecut jumătate de an între zidurile criptei, jumătate de an în care n-am văzut soarele, n-am călcat afară, n-am respirat măcar o dată aer curat. Ne-am obișnuit cu viața în temniță, așa cum osândiții se obișnuiesc cu limitele celulei lor. Mama l-a născut pe Edward între pereții aceia umezi și ne-a inundat bucuria că în sfârșit aveam un băiat, un moștenitor; știam însă că n-aveam cum să-l așezăm pe tron, ba nici măcar să-l scoatem la soarele și aerul țării lui. Șase luni sunt un răstimp foarte lung pentru o fetiță de numai patru ani. Credeam că nu vom mai ieși de acolo niciodată, credeam că voi crește tot mai înaltă, ca o buruiană subțire și palidă, și voi muri decolorată de beznă, ca sparanghelul. O dată, am visat că ne transformam toate în viermi cu fețe albe și că aveam să trăim sub pământ la nesfârșit. Atunci am ajuns să urăsc spațiile închise, mirosul de umezeală, ba chiar și plescăitul apelor fluviului pe lângă ziduri, noaptea, căci mă temeam că se vor umfla, se vor revărsa în patul meu și mă vor îneca.

Când tatăl meu a venit acasă, a câștigat două bătălii una după alta și ne-a salvat precum un cavaler dintr-o carte cu povești, am ieșit din criptă, din beznă, precum Domnul înviat din morți. Mi-am jurat atunci, copilărește, că nu voi mai fi închisă niciodată.

Asta e roata norocului, cum ar spune bunica mea, Jacquetta. Roata norocului care te ridică foarte sus și apoi te coboară foarte jos, și n-ai ce face, decât să-i înfrunți curajos schimbarea. Îmi aduc aminte limpede că, mică fiind, n-am reușit să găsesc acel curaj.

Când aveam șaptesprezece ani și eram preferata curții tatălui meu, cea mai frumoasă prințesă din Anglia, cu întreg viitorul în față, tata a murit și noi am fugit iarăși în sanctuar, de teama fratelui tatei, unchiul meu, Richard. Am așteptat în sanctuar nouă luni lungi, ciondănindu-ne între noi, înfuriați de propriul nostru eșec, până când mama a căzut la învoială cu Richard, iar eu am fost eliberată și redată luminii, curții, iubirii. Am ieșit pentru a doua oară din beznă, ca o fantomă ce revine la viață. Am clipit încă o dată în lumina caldă a libertății, ca un șoim cu glugă eliberat pe neașteptate ca să zboare, și am jurat că nu voi mai fi întemnițată niciodată. Încă o dată, m-am înșelat.

*

Durerile încep la miezul nopții.

— E prea devreme, rostește încet una dintre femei, speriată. Prea devreme cu cel puțin o lună.

Văd cum conspiratoarele nărăvite – mama și milady mama regelui – schimbă iute o privire.

— E prea devreme cu o lună, confirmă milady cu glas tare, pentru oricine ar sta să socotească. Va trebui să ne rugăm.

— Milady, ați vrea să mergeți în capela personală și să vă rugați pentru fiica noastră? întreabă iute mama, cu istețime. Când un prunc vine pe lume devreme, e nevoie să ne rugăm sfinților. Fiți bună și rugați-vă pentru ea, la ceasul chinurilor!

Milady șovăie, împărțită între Dumnezeu și curiozitate.

— Mă gândisem s-o ajut aici. Am vrut să fiu de față…

Mama ridică din umeri, arătând moașele, surorile mele, doamnele de companie din odaie și spune simplu:

— Treburi lumești. Dar cine se poate ruga ca dumneata?

— Chem preotul și corul, spune milady. Să-mi trimiteți vești

de-a lungul nopții. Pun să fie trezit arhiepiscopul. Fecioara îmi va auzi rugăciunile!

Femeile îi deschid ușa, iar milady iese, entuziasmată de misiunea ei. Mama nici măcar nu zâmbește când se întoarce spre mine și-mi spune:

— E timpul să te plimbăm.

În vreme ce milady se muncește în genunchi, eu mă muncesc toată noaptea, iar în zori îmi întorc spre mama obrazul nădușit.

— Mă simt ciudat, milady mamă. Mă simt ciudat, cum nu m-am mai simțit niciodată. Am senzația că se va întâmpla ceva cumplit. Mi-e frică, mamă!

Și-a scos de câtva timp boneta și părul îi atârnă pe spate, împletit în coadă; după o noapte în care s-a plimbat neîncetat cu mine, fața ei obosită zâmbește radios. Spune doar:

— Sprijină-te de femei.

Crezusem că va fi o sforțare teribilă, căci auzisem poveștile cumplite pe care și le spun femeile, despre țipete de durere și prunci care trebuie întorși în pântec sau care nu pot să iasă și câteodată trebuie ca femeia să fie tăiată, lucru fatal; dar mama le poruncește la două dintre moașe să mă încadreze și să mă susțină, îmi cuprinde obrajii în palmele ei răcoroase, își ațintește în ochii mei privirea cenușie și spune încet:

— Îți voi număra. Nu te mișca, iubita mea, și ascultă-mi vocea, îți voi număra de la unu la zece și, pe măsură ce număr, vei simți că mădularele îți devin tot mai grele, respirația – tot mai profundă, și nu vei mai auzi decât vocea mea. Vei simți că plutești, ca și cum ai fi Melusina pe apă. Plutești pe un râu cu apă lină și nu vei simți pic de durere, ci doar o odihnă adâncă, precum somnul.

Privesc în ochii ei; văd doar expresia ei calmă, aud doar numărătoarea ei cu glas scăzut. Durerile apar și dispar în pântecul meu, dar parcă ar fi foarte departe; plutesc, așa cum mi-a promis ea, ca pe curentul unei ape line.

Îi văd privirea neșovăitoare și iluminarea chipului și simt că ne aflăm într-un timp rupt de realitate, de parcă mama ar crea în jurul nostru o vrajă cu numărătoarea ei scăzută statornică, înceată, ce pare să dureze o veșnicie.

— N-ai de ce să te temi, îmi spune ea cu glas scăzut. Nu există niciodată motiv de teamă. Cea mai rea frică e cea de frica însăși, iar pe aceea o poți învinge.

— Cum? murmur, și mi se pare că vorbesc prin somn, că plutesc pe o apă a somnului. Cum pot învinge cea mai rea frică?

— Hotărăști, pur și simplu. Hotărăști că nu vei fi o femeie fricoasă, iar când dai peste un lucru care te neliniștește, îl înfrunți pieptiș și mergi spre el. Ține minte: când te temi de un lucru, du-te spre el cu pași înceți și nešovăitori. Și zâmbește.

Convingerea cu care vorbește și descrierea propriului ei curaj mă fac să surâd, deși intervalele la care vin și pleacă durerile s-au scurtat la doar câteva minute. Îmi răspunde cu zâmbetul radios care mi-e atât de drag, care-i încrețește pielea din jurul ochilor, și mă îndeamnă:

— Alege să fii vitează. Toate femeile din neamul tău sunt viteze ca leii. Noi nu scâncim și nu regretăm.

Pântecul meu pare prins într-o menghină.

— Cred că vine copilul, spun inspirând adânc.

— Așa cred și eu, încuviințează mama.

Se întoarce spre moașele care mă susțin, câte una la fiecare subsuoară, în timp ce a treia îngenunchează în fața mea și ascultă, cu urechea lipită de burta mea încordată.

— Acum! anunță ea.

Mama îmi spune:

— Pruncul tău e pregătit. Lasă-l să vină pe lume.

— Trebuie să împingă, intervine tăios una dintre moașe. Trebuie să se forțeze. Pruncul trebuie să se nască în chinuri și durere.

Mama o contrazice autoritar.

— Nu trebuie să te forțezi. Pruncul tău sosește. Ajută-l să vină printre noi, deschide-ți trupul și lasă-l să vină pe lume. Nașterea se dăruiește, nu se forțează. Nu e un asalt sau o bătălie, ci un act de iubire. Îi dăruiești copilului tău venirea pe lume și poți s-o faci cu blândețe.

Simt cum mușchii trupului meu se deschid și se întind.

— Vine! exclam, dintr-odată atentă. Simt că…

Urmează o senzație de năvală, împing, simt cum ceva se mișcă, și apoi aud plânsul pătrunzător al unui copil; mama zâmbește, deși are ochii plini de lacrimi, și-mi spune:

— Ai un copil. Bravo, Elizabeth! Tatăl tău ar fi fost mândru de curajul pe care l-ai arătat.

Moașele își descleștează mâinile de pe brațele mele. Mă întind pe patul de zi, mă întorc spre femeia care înfașă o bocceluță

murdară de sânge, ce se zvârcolește, și întind brațele, cerând cu nerăbdare:

— Dă-mi copilul!

Îl iau, minunându-mă la vederea pruncului perfect alcătuit, cu păr șaten, o gură trandafirie, deschisă ca să țipe tare, și o fețișoară înroșită de supărare. Mama dă la o parte pânza în care a fost înfășat și-mi arată trupușorul desăvârșit.

— E băiat, spune ea, fără triumf sau bucurie în glas, doar cu o mirare adâncă, deși vocea îi e răgușită de oboseală. Dumnezeu a împlinit iarăși rugăciunile lui lady Margaret. Misterioase sunt, într-adevăr, căile Lui! Le-ai dăruit Tudorilor exact ce le trebuie: un băiat.

*

Regele a așteptat la ușă toată noaptea să primească vești, ca un soț iubitor care n-are răbdare să aștepte mesagerul. Mama își pune la repezeală mantia peste cămașa de pânză pătată și iese ca să-i vestească triumful nostru, cu fruntea înălțată mândru. I se trimite vorbă și lui milady mama regelui, în capelă, că i-au fost ascultate rugăciunile și Dumnezeu s-a îngrijit de continuitatea spiței Tudor. Ea intră pe când unele dintre femei mă ajută să urc pe patul nobiliar, ca să mă odihnesc, iar altele spală și înfașă pruncul. Doica lui îi face o reverență lui milady și i-l arată, iar aceasta întinde mâinile spre el cu lăcomie, de parcă ar fi o coroană într-un tufiș de păducel. Îl înșfacă și-l strânge la piept.

— E băiat! rostește ea, cu patima unui avar. Doamne! Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunile.

Dau din cap aprobator. Sunt prea ostenită ca să-i vorbesc. Mama îmi duce la buze un pocal cu bere fierbinte cu mirodenii; simt mirosul de zahăr și coniac și beau cu poftă. Am senzația că plutesc, visătoare de la atâta oboseală și de la dispariția durerii. Sunt îmbătată de berea specială, triumfătoare după nașterea încununată de izbândă și amețită de gândul că am un copil, un băiețel desăvârșit.

— Aduceți-mi-l încoace, îi cer poruncitor lui milady.

Se supune și mi-l dă. E micuț, mititel ca o păpușă, dar fiecare amănunt al ființei lui e perfect, ca și cum ar fi fost meșteșugit cu grijă nesfârșită. Are mâini ca niște mici stele de mare durdulii și unghii minuscule, precum cele mai mici scoici. Aflat în brațele

mele, deschide ochii de un albastru-închis surprinzător, ca marea la miezul nopții. Mă privește grav, de parcă ar fi surprins și el. Se uită la mine ca și cum ar înțelege tot ce va urma, ca și cum ar ști că îl așteaptă un destin măreț și că trebuie să-l împlinească.

— Dă-i-l doicii, mă îndeamnă milady.

— Imediat.

Nu-mi pasă de ce-mi spune să fac. Ea e stăpână pe fiul ei, eu voi fi stăpână pe al meu. E pruncul meu, nu al ei, e fiul meu, nu al ei; e moștenitorul Tudorilor, dar e preaiubitul meu.

*

E moștenitorul Tudor care aduce siguranță tronului și care va întemeia o dinastie veșnică.

— Îl vom boteza Arthur, declară milady.

Mă așteptam. Am fost târâtă la Winchester pentru naștere, ca să putem pretinde moștenirea lui Arthur, ca pruncul să se nască la doi pași de vestita masă rotundă a cavalerilor din Camelot, ca Tudorii să poată pretinde că sunt descendenții acelui regat miraculos, că readuc la viață măreția Angliei și că frumosul cavalerism al țării își regăsește în nobila lor spiță izvorul secat.

— Știu, îi răspund.

N-am nicio obiecție. Cum aș putea avea? E tocmai numele pe care îl alesese Richard pentru un fiu zămislit cu mine. Și el visa la Camelot și la cavalerism, dar, spre deosebire de Tudori, a încercat cu adevărat să creeze o curte de cavaleri nobili; spre deosebire de Tudori, a trăit după preceptele cavalerului desăvârșit. Închid ochii la gândul ridicol că Richard ar fi iubit acest prunc, că el i-a ales numele, că la dorința lui a prins ființă în mine, că e copilul nostru.

— Prințul Arthur, decretează milady.

Mă mulțumesc să repet:

— Știu.

E ca și cum tot ce aș face cu Henric, soțul meu, e o parodie jalnică a viselor pe care le-am împărtășit cu Richard, iubitul meu.

— De ce plângi? întreabă ea enervată.

Ridic cearșaful de pe pat și-mi șterg ochii.

— Nu plâng.

[17] Sala cea mare a mănăstirii, Winchester, 24 septembrie 1486

Botezul florii Angliei, al trandafirului cavalerismului, are tot fastul și toată pompa de care e în stare un regim proaspăt instaurat. Milady l-a plănuit vreme de nouă luni; totul se face cât mai bătător la ochi cu putință.

— Cred că-l vor înmuia în aur și-l vor aduce pe o tipsie, spune mama cu sarcasm și cu un zâmbet tainic adresat mie, ridicând pruncul din leagăn, în zorii măreței zile a botezului.

Legănătoarele stau supuse în spatele ei, urmărindu-i fiecare mișcare cu aerul bănuitor al celor de meserie. Doica își desface șireturile corsetului, nerăbdătoare să hrănească pruncul. Mama își ridică nepotul în aer și-i sărută trupușorul cald. El, somnoros, scoate un fornăit slab. Întind brațele, tânjind după el; mama mi-l dă și ne îmbrățișează pe amândoi. Sub privirile noastre, el deschide gura într-un mic căscat, își schimonosește fețișoara, își flutură brațele ca un pui de pasăre și apoi scoate un plânset, cerând să fie hrănit.

— Milord prințul! exclamă iubitor mama. Nerăbdător ca un rege. I-l dau eu lui Meg.

Doica e pregătită, însă el plânge, se agită și nu poate apuca sfârcul.

— Să-l hrănesc eu? întreb cu înflăcărare. Oare de la mine ar suge?

Legănătoarele, doica, până și mama clatină din cap, având același gând.

— Nu, spune mama cu regret. Ăsta e prețul pe care îl plătești pentru că ești o mare lady, o regină. Nu poți să-ți alăptezi copilul. I-ai câștigat o lingură de aur și cea mai bună hrană din lume, pentru toată viața, dar laptele mamei lui nu-l poate avea. Nu poți să-i porți de grijă așa cum ți-ai dori. Nu ești o femeie săracă. Nu ești liberă. Trebuie să te întorci în patul regelui de îndată ce ești în stare și să ne dăruiești încă un băiețel.

Mă uit cu invidie cum el se cuibărește la sânul altei femei și apoi începe, în sfârșit, să sugă. Doica îmi zâmbește liniștitor, spunându-mi încet:

— O să-i priască laptele meu. Nu vă temeți pentru el.

— Câți băieți vă trebuie? o întreb pe mama, iritată. După câte nașteri pot să nu mai zămislesc băieți? După câte nașteri o să-mi pot alăpta copiii?

Mama, care a născut trei băieți de viță regească și azi nu mai are niciun fiu, ridică din umeri și se mulțumește să-mi spună:

— Lumea e plină de primejdii.

Ușa se deschide fără nicio bătaie și milady intră, întrebând de-a dreptul:

— E pregătit?

Mama se ridică.

— Suge. Va fi gata în scurt timp. Îl așteptați?

Lady Margaret inspiră lacom mirosul curat și dulce al odăii.

— Totul e pregătit. Am aranjat totul, până la ultimul amănunt. Curtea se adună în sala cea mare, mai trebuie să vină doar contele de Oxford. (Se uită după Anne și Cecily și încuviințează văzându-le rochiile bogat împodobite.) V-am acordat două dintre cele mai importante roluri: una duce mirul, cealaltă îl duce pe prinț. (Se întoarce spre mama.) Iar dumneata ești nașa unui prinț, a unui prinț Tudor! Nimeni nu poate spune că n-am unit familiile. Nimeni nu se mai poate declara de partea taberei York. Suntem contopiți. Am plănuit ziua de azi ca pe dovada acestui fapt. (Se uită la doică de parcă ar vrea să-i smulgă pruncul.) Va fi gata în curând?

Mama își ascunde un zâmbet. Vădit lucru, milady știe totul despre botezul prinților, însă despre bebeluși, nimic.

— Va sta atât cât are nevoie, hotărăște. Probabil mai puțin de o oră.

— Și cu ce va fi îmbrăcat?

Mama arată cu mâna frumosul veșmânt pe care i l-a croit din cea mai fină dantelă franțuzească. Are o trenă ce mătură podeaua și un mic guler încrețit. Numai noi două știm că l-a croit prea larg, așa încât pruncul, care a stat în pântec nouă luni pline, să pară mic, ca și cum s-ar fi născut cu o lună înainte de soroc.

— Va fi cea mai măreață ceremonie din regat, spune milady mama regelui. Toți sunt prezenți. Toți îl vor vedea pe viitorul rege al Angliei, nepotul meu.

*

Curtea așteaptă și iar așteaptă. Pentru mine n-are importanță, căci, indiferent ce s-ar întâmpla, sunt obligată să mă odihnesc în pat. Datina cere ca mama să nu participe la botez și sunt slabe speranțe ca milady să încalce un astfel de

obicei ca să mă scoată în față. În plus, sunt sleită de puteri, împărțită între un fel de bucurie sălbatică și o oboseală disperată. Copilul suge, femeile îi schimbă scutecul, mi-l așază în brațe și adormim împreună – eu, cu făptura lui mică în brațe și cu nasul lipit de creștetul lui moale.

Chemat la repezeală, Contele de Oxford vine la Winchester călare, cu toată iuțeala, dar milady mama regelui decretează că au așteptat destul și că vor purcede fără el. Așadar, iau copilul și pornesc toți. Mama e nașă, sora mea Cecily poartă pruncul în brațe, vara mea Margaret se află în fruntea alaiului femeilor, iar lordul Neville merge înaintea tuturor cu o lumânare subțire aprinsă. Thomas, lordul Stanley, fiul lui și fratele lui, sir William – toți trei eroi de la Bosworth, care au stat pe deal și l-au privit pe Richard, regele lor, conducând o șarjă fără ei, iar după aceea l-au doborât din șa pe pământul morții – pășesc în spatele fiului meu, ca și cum el s-ar putea bizui pe sprijinul lor, ca și cum cuvântul lor ar avea vreo valoare, și îl duc la altar.

În timp ce mi-e botezat băiatul, mă spăl și femeile mă îmbracă cu o frumoasă rochie nouă, din dantelă roșu-închis și fir de aur, înfață patul cel mare cu cele mai bune cearșafuri și mă ajută să mă așez înapoi, sprijinită de perne, într-o postură de Madonă triumfătoare, ca să primesc felicitările. Aud trâmbițașii în fața odăii mele și tropotul multor picioare. Ușa dublă a încăperii e deschisă larg și Cecily intră surâzând radioasă și mi-l așază în brațe pe micul Arthur. Mama îmi dăruiește pentru el un frumos pocal din aur, contele de Oxford a trimis două lighene aurite, iar contele de Derby, o solniță din aur. Toată curtea se înghesuie cu daruri în odaia mea de culcare, îngenunchind în fața mea, mama următorului rege, și în fața lui, ca să-și arate credința. Îl țin în brațe, surâd și le mulțumesc oamenilor pentru bunătate, uitându-mă la nobilii care l-au iubit pe Richard și i-au jurat credință, iar acum îmi zâmbesc, îmi sărută mâna și se învoiesc mutește să nu mai pomenim niciodată acele lungi anotimpuri. Să ne prefacem că nici măcar n-au existat. Nu vom vorbi despre ele niciodată, cu toate că au fost cele mai fericite zile din viața mea și, poate, din viața lor.

Curtenii jură credință, fac urări de bine, iar după o vreme, mama spune încet:

— Acum Altețа Sa regina ar trebui să se odihnească.

Milady mama regelui sare și ea imediat, ca să nu fie mama

cea care dă o poruncă:

— Prințul Arthur trebuie dus în odaia lui. I-am pregătit totul.

Ziua de azi marchează pentru el începutul vieții de prinț Tudor.

Peste câteva săptămâni va avea propriul palat – nici măcar nu vom dormi sub același acoperiș. Eu voi reveni la curte îndată ce voi fi binecuvântată în biserică, iar Henric se va întoarce în patul meu, ca să zămislească alt prinț al Tudorilor. Mă uit la băiețelul meu – prunc mititel, în brațele dădacei lui – și înțeleg că e luat de lângă mine, că el e prinț, iar eu, regină, că nu mai suntem mamă și copil, doar noi doi împreună.

*

Chiar înainte de a fi binecuvântată în biserică și de a ieși din izolarea pentru naștere, Henric ne răsplătește pe noi, cei din Casa de York, cu căsătoria surorii mele. Momentul pe care l-a ales spre a face anunțul e un compliment la adresa mea, o recompensă pentru că i-am dăruit un fiu; însă faptul că au așteptat vreme atât de îndelungată îmi dă de înțeles că, dacă aș fi murit în chinurile facerii, ar fi fost nevoit să se însoare cu o altă prințesă de York, ca să-și asigure tronul. El și maică-sa au ținut-o pe Cecily nemăritată, în caz că mor. La vremea când am înfruntat pericolul nașterii, soră-mea era deja sorocită să-mi consoleze văduvul. Într-adevăr, milady face planuri pentru orice situație.

Cecily vine la mine cu răsuflarea întretăiată de emoție, cu bujori în obraji, de parcă ar fi îndrăgostită. Sunt obosită, mă dor sânii, mă dor părțile intime, mă dor toate când soră-mea intră în odaia mea în pași de dans, declarând:

— Mi-a arătat bunăvoință! Regele mi-a arătat bunăvoință! Milady a pus o vorbă bună pentru mine și cununia se va face, în sfârșit! Sunt fina ei, dar acum îi voi fi și mai apropiată!

— Au stabilit ziua nunții?

— Logodnicul meu a venit să mi-o comunice el însuși. Sir John. Voi fi lady Welles. Iar el e atât de chipeș! Și atât de bogat!

Mă uit la ea și o sută de vorbe aspre îmi stau pe limbă. Bărbatul acesta a fost crescut să ne urască familia. Tatăl lui a murit sub săgețile noastre, în bătălia de la Towton, când artileria lui n-a reușit să tragă pe ninsoare; fratele său vitreg, sir Richard Welles, și fiul acestuia, Robert, au fost executați de tatăl nostru

pe câmpul de luptă, pentru trădare. Logodnicul lui Cecily e frate vitreg cu lady Margaret și aparține Casei de Lancaster prin naștere, prin preferințe și prin dușmănia de o viață față de noi. Are treizeci și șase de ani, față de cei șaptesprezece ai surorii mele, și ne-a fost dușman toată viața. Pesemne că o urăște. O întreb:

— Asta te face fericită?

Nici măcar nu-mi aude scepticismul din voce.

— Însăși lady Margaret a înfăptuit nunta asta. I-a spus că, deși sunt prințesă de York, sunt fermecătoare. Chiar a folosit cuvântul ăsta, „fermecătoare”. A zis că sunt întru totul potrivită să fiu soția unui nobil de la curtea Tudor. Că există toate șansele să fiu fecundă, ba chiar te-a lăudat că ai născut un băiat. Că nu mă împăunez cu mândrie neîntemeiată.

— A spus și „legitimă”? întreb sec. Nu reușesc niciodată să-mi aduc aminte dacă la momentul respectiv suntem sau nu prințese.

În sfârșit, îmi aude amărăciunea din glas și se oprește din dănțuit; se prinde cu mâinile de stâlpul patului și se dă pe după el, ca să mă privească.

— Ești invidioasă că mă mărit din dragoste, cu un nobil, și că merg la el neatinsă? Având bunăvoința lui milady? mă zeflemisește ea. Că am reputația tot atât de onorabilă ca a oricărei fecioare din lume? Fără secrete în trecut? Fără scandaluri ce ar putea fi dezgropate? Fără ca nimeni să nu poată spună o vorbă urâtă despre mine?

— Nu, răspund obosită.

Îmi vine să plâng din pricina feluritelor dureri, a sângelui care se prelinge, a lacrimilor care-l însoțesc. Mi-e dor de pruncul meu și-l jelesc pe Richard.

— Mă bucur sincer pentru tine. Atâta doar că sunt obosită.

— Să trimit după mama ta? întreabă verișoara noastră, Maggie, apropiindu-se de mine și încruntându-se la Cecily, căreia îi spune pe ton scăzut: Alteța Sa e lăuză! Nu trebuie tulburată.

— Am venit doar să-ți spun că mă voi mărita. Credeam că te vei bucura pentru mine, mi se adresează Cecily, ofensată. Tu ești cea nesuferită…

— Știu. (Mă forțez să-mi schimb tonul.) S-ar fi cuvenit să-ți spun că mă bucur pentru tine și că el e norocos că se alege cu o

prințesă ca tine.

— Tata avea planuri mai mari pentru mine, precizează ea. Am fost crescută pentru o partidă mai bună. Dacă nu mă felicitți, ar trebui să mă compătimești.

— Da. Dar îmi consum toată compătimirea pentru mine însămi. N-are importanță, Cecily. N-ai cum să înțelegi ce simt. Fii fericită. Mă bucur pentru tine. El e norocos și, așa cum spui, e chipeș și bogat, iar ca rudă a lui milady mama regelui, va fi veșnic favorit.

— Ne vom cununa înainte de Crăciun, anunță ea. După ce ești binecuvântată în biserică și te întorci la curte, ne vom cununa și-mi vei putea face darul de nuntă regal.

— Voi aștepta cu mare nerăbdare, replic.

Micuța Maggie îmi simte sarcasmul din voce și-mi aruncă un zâmbet tainic.

— Mă bucur, spune Cecily. Cred că voi purta stacojiu, ca tine.

— Îți dau rochia mea, îi promit. Poți s-o modifici după măsurile tale.

— Da? exclamă ea, repezindu-se la cufărul meu cu rochii și deschizându-l dintr-o mișcare. Și rufăria de mireasă?

— Rufăria, nu. Dar îți dau rochia și boneta.

Le adună în brațe și mă previne, cu fața strălucind de încântare:

— Toți ne vor compara! O să-ți convină dacă vor spune că arăt mai bine decât tine în stacojiu și negru? O să-ți convină dacă vor spune că sunt o mireasă mai frumoasă?

Mă las pe perne.

— Știi ce? Nu mă va deranja deloc.

[18] Palatul Westminster, Londra, Crăciunul anului 1486

Binecuvântată în biserică, îmbrăcată, cu o coroană mică pe cap, ies din izolare ca să particip la nunta surorii mele, iar Henric mă întâmpină la ușă cu o sărutare pe obraz și mă conduce la strana regală din capela de la Westminster. Va fi un eveniment de familie. Lady Margaret e prezentă și-i zâmbește radios fratelui ei vitreg. Mama se îngrijește de sora mea. În spatele ei se află Anne, iar verișoara Maggie stă cu mine. Henric stă lângă mine și văd că-mi aruncă o privire, de parcă ar vrea să deschidă o conversație și n-ar ști cum să înceapă.

Firește că există o stingherealǎ de nesuportat între noi. Ultima oară când m-a văzut, l-am implorat să-l lase pe Teddy să rămână cu noi; m-a văzut imobilizată de mama lui și dusă cu forța în odaia de izolare. N-a făcut ce l-am rugat și Teddy a rămas închis în Turn. Se teme că sunt supărată pe el. Îl văd cum îmi aruncă priviri piezișe în timpul lungilor rugăciuni ale slujbei de cununie, încercând să-mi ghicească starea de spirit.

— După ce se termină, vii cu mine să vedem copilul? mă întreabă în cele din urmă.

În fața altarului, mirii își rostesc legământul, iar episcopul le ridică mâinile învelite în patrafirul lui și ne spune tuturor că omul nu-i poate despărți pe cei pe care Dumnezeu i-a unit. Întorc spre Henric un chip cald.

— Da, bineînțeles. Merg la el în fiecare zi. Nu-i așa că e desăvârșit?

— Un băiat atât de chipeș! Și atât de puternic! șoptește el cu înflăcărare. Și tu cum te simți? Ești... (Se întrerupe, jenat.) Nădăjduiesc că ți-ai revenit pe deplin și că n-a fost prea... dureros.

Încerc să-mi iau un aer demn, de regină, dar expresia lui sinceră de neliniște și grijă mă îndeamnă la sinceritate:

— Nu credeam că va dura atât! Însă mama mi-a fost o mare mângâiere.

— Sper că-l vei ierta că ți-a provocat durere.

— Îl iubesc, răspund simplu. N-am văzut niciodată un prunc mai frumos. Pun femeile să mi-l aducă în fiecare zi, toată ziua, până când îmi spun că-l voi răzgâia.

— Eu merg în odaia lui seara, înainte de culcare, mărturisește Henric. Stau lângă pătuțul lui și mă uit la el cum doarme. Nu-mi vine să cred că-l avem! Mă tem mereu că nu respiră și-i spun doicii să-l ridice, ea jură că pruncul e bine și atunci îl văd scoțând un oftat slab și știu că e viu. Pesemne că doica mă crede un mare netot.

Cecily și sir John se întorc cu fața spre noi și pornesc, mână-n mână, pe culoarul scurt dintre șirurile de strane. În rochia mea roșu cu negru, cu părul bălai răsfirat pe umeri ca un văl auriu, Cecily radiază. Fiind mai scundă decât mine, cusătoresele au scurtat fusta. Fiind fecioară, ceea ce eu n-am fost în ziua nunții, șireturile corsajului au putut fi strânse bine, iar mânecile au fost ajustate în așa fel încât soțul ei să poată zări puțin din pielea

ademenitoare a încheieturii și brațului. Alături de ea, sir John pare ostenit, cu fața brăzdată de cute și cu cearcăne adânci sub ochi, ca un ogar bătrân, dar o bate ușurel pe mâna așezată pe brațul lui și-și înclină capul ca să o asculte. Henric și cu mine le zâmbim proaspeților miri.

— I-am găsit un soț bun surorii tale, spune el, ca să-mi aducă aminte că-i sunt îndatorată, că ar trebui să-i fiu recunoscătoare.

Cei doi se opresc când ajung în dreptul nostru, iar Cecily face o reverență adâncă, triumfătoare. Mă apropii, o sărut pe obraji și-i întind soțului ei mâna.

— Sir John și lady Welles, spun, rostind numele care întruchipa cândva trădarea. Nădăjduiesc că veți fi foarte fericiți amândoi.

Îi onorăm în ziua nunții și îi lăsăm să meargă ei primii, înaintea noastră, a tuturor, și îi petrecem afară din capelă. Când Henric mă ia de mână, spun:

— În legătură cu Teddy…

Întoarce spre mine un chip sever.

— Nu-mi cere. Fac pentru tine tot ce îndrăznesc, îngăduindu-i mamei tale să rămână la curte. N-ar trebui s-o las.

— Ce legătură are mama?

— Numai Dumnezeu știe! răspunde el mânios. Rolul lui Teddy în răscoală e un fleac, în comparație cu ce aud despre ea. Zvonurile pe care le aud și veștile pe care mi le dau spionii sunt foarte rele. Nu pot să-ți spun cât de rele. Mi se întoarce stomacul pe dos când aud. Am făcut tot ce pot pentru tine și ai tăi, Elizabeth. Nu-mi cere să fac mai mult. Nu acum.

— Ce se vorbește de rău despre ea? insist.

Chipul lui Henric e întunecat.

— Fiecare zvon de necredință o pomenește. Aproape neîndoielnic, mi-e necredincioasă, uneltește împotriva mea, ne trădează pe amândoi, distruge moștenirea nepotului ei. Dacă a stat de vorbă fie și cu jumătate din cei care au fost văzuți discutând cu servitorii ei, înseamnă că e necredincioasă cu inima și cu faptele. După toate semnele, adună grupuri de oameni care s-ar ridica împotriva noastră. Dacă aș avea minte, aș pune să fie judecată pentru trădare și aș afla adevărul. Numai pentru tine și de dragul tău le spun tuturor celor care-mi aduc vești că se înșală toți, până la unul, că sunt cu toții niște mincinoși și niște neghiobi și că ea ne e loială, ție și mie.

Cu ochii la mama, care râde cu nepotul ei, John de la Pole, simt cum mi se înmoaie genunchii.

— Mama e complet nevinovată!

Henric clatină din cap.

— E prea mult spus, căci știu că nu e așa. Vorbele tale îmi dovedesc că și tu minți. Tocmai mi-ai dovedit că ai minți de dragul ei. Și pe mine.

*

Servitorii aduc târâș bușteanul de Crăciun, care va arde în uriașul cămin din sala cea mare a Palatului Westminster. E trunchiul unui copac măreț, un frasin cu scoarță cenușie, de câteva ori mai gros decât aș putea cuprinde cu brațele. Va arde fără să se stingă de-a lungul tuturor celor douăsprezece zile de sărbătoare. Bufonul, îmbrăcat de sus până jos în verde, stă călare pe buștean și se ridică în picioare, încercând să-și țină echilibrul, dar cade, saltă iar pe el ca o căprioară, se preface că se întinde în calea lui și se rostogolește iute într-o parte, înainte de a fi strivit. Și servitorii, și curtenii cântă colinde ale căror versuri vorbesc despre nașterea lui Hristos, dar ale căror bătăi de tobe sunt străvechi. Nu e doar povestea Crăciunului, ci și celebrarea revenirii soarelui pe pământ. O poveste veche cât pământul.

Milady privește scena surâzând. Ca întotdeauna, e pregătită să se încrunte în fața obscenității sau să-i arate cu degetul pe cei care folosesc festivitățile drept pretext pentru o purtare urâtă. Mă surprinde că a îngăduit obiceiul păgân al aducerii bușteanului. Dar e mereu dornică să adopte obiceiurile foștilor regi ai Angliei, ca pentru a arăta că domnia ei nu se deosebește prea mult de a celorlalți – a regilor adevărați, de dinainte. Trage nădejde că, dacă imită purtările noastre, ea și fiul ei vor trece drept monarhi adevărați.

Sora mea proaspăt căsătorită, Cecily, verișoara Maggie și sora mea mai mică, Anne, se află printre doamnele de companie alături de care privesc scena și-i aplaudă pe slujitorii care se luptă să împingă uriașul trunchi de copac în căminul încăpător. Mama se află în apropiere, cu Catherine și Bridget lângă ea. Bridget bate din palme și râde atât de tare, încât se clatină pe picioare. Servitorii se opintesc în frânghiile pe care le-au legat în jurul marelui trunchi, iar bufonul a rupt o mână de iederă și se

preface că-i bate cu ea. Pe Bridget o lasă picioarele de atâta veselie și mai-mai că plânge de râs. Milady se uită la ea ușor încruntată. Născocirile bufonului ar trebui să fie amuzante, însă nu din cale-afară. Mama se uită la mine cu regret, dar nu înfrânează bucuria exuberantă a lui Bridget.

Sub privirile noastre, oamenii reușesc, în sfârșit, să târască marele buștean de Crăciun în cămin și să-l rostogolească pe jăratic, după care băieții însărcinați cu focul adună în jurul lui tăciunii aprinși. Iedera înfășurată în jurul trunchiului se răsucește, fumegă și se aprinde; nu trece mult și bușteanul, afundându-se în cenușă, începe să licărească. O mică flacără pâlpâitoare începe să danseze pe scoarță. Bușteanul sărbătoresc s-a aprins, festivitățile de Crăciun pot începe.

Muzicanții încep să cânte, iar eu le fac doamnelor semn că au voie să danseze. Îmi face plăcere să am o curte de doamne de companie frumoase și manierate, cum avea și mama când era regină. În timp ce le privesc executând pașii de dans, îl văd pe unchiul meu, Edward Woodville, fratele mamei, intrând în sală pe o ușă laterală și apropiindu-se de mama agale, cu un surâs. Se sărută pe obraji, apoi se întorc într-o parte, ca și cum ar vrea să vorbească între patru ochi. E un fleac pe care nu l-ar observa nimeni în afară de mine, dar îi urmăresc în timp ce el îi spune câteva vorbe înflăcărate, iar ea dă din cap aprobator. Unchiul se înclină asupra mâinii mamei și vine la mine.

— Trebuie să-ți spun rămas-bun, nepoata mea. Îți urez un Crăciun fericit și să fiți sănătoși, tu și prințul.

— Nu rămâi la curte de Crăciun?

El clatină din cap.

— Pornesc într-o călătorie lungă. Plec într-o mare cruciadă, așa cum am promis de multă vreme.

— Pleci de la curte? Dar unde mergi, milord unchiule?

— La Lisabona. Mă îmbarc pe o corabie la Greenwich, astă-seară. De acolo, plec în Granada. Voi lupta sub comanda celui mai credincios rege creștin și-l voi ajuta să-i alunge pe mauri din Granada.

— Lisabona și apoi Granada?

Arunc o privire spre milady mama regelui.

— Ea știe, mă liniștește unchiul. Știe și regele. Ba mai mult, plec la porunca lui. Ea e încântată la gândul că un englez va lupta în cruciadă cu un eretic, iar el mi-a încredințat câteva mici

sarcini de îndeplinit pe drum.

— Ce sarcini?

Cobor tonul și șoptesc, fără să mă pot abține. Unchiul Edward e unul dintre puținii membri ai familiei noastre în care regele și mama lui au încredere. S-a aflat în exil cu Henric, prietenul lui de legământ, la vremea când Henric avea puțini asemenea prieteni. A fugit de unchiul Richard cu două corăbii din flota lui și s-a numărat printre primii care i s-au alăturat lui Henric în Bretania. Prezența statornică și demnă de încredere a unchiului la micuța curte exilată l-a asigurat pe Henric că noi, cei din familia regală doborâtă și pitită în sanctuar, îi suntem aliați. Când Richard a pus mâna pe tron și s-a încoronat rege, Henric, pretendentul, a fost încurajat de prezența constantă a unchiului Edward – devotat până în pânzele albe surorii lui, fosta regină – să aibă încredere în noi.

El n-a fost singurul partizan al taberei York care s-a dus la curtea de trădători și exilați a lui Henric. Fratele meu vitreg, Thomas Grey, s-a aflat și el acolo, amintindu-i lui Henric de dreptul nostru la tron și de promisiunea că mă va lua de soție. Îmi imaginez groaza soțului meu când, într-o dimineață, la deșteptare, puținii servitori de la mica lui curte i-au spus că din grajd a dispărut calul lui Thomas Grey, iar patul acestuia a rămas neatins, și a înțeles că am schimbat tabăra și că am trecut de partea lui Richard. Henric și Jasper au trimis călăreți după Thomas Grey și l-au prins. L-au ținut prizonier, garanție a bunăvoinței mamei – temându-se că nimic n-ar putea garanta bunăvoința ei –, și-l țin și acum în Franța ca oaspete de onoare, cu promisiunea că se va întoarce, dar fără mijloacele de a veni acasă.

Unchiul Edward a jucat un joc mai lung și mai profund. A rămas cu Henric, l-a însoțit în invazia de la Bosworth și a luptat alături de el în bătălie. Îl slujește și în ziua de azi. Henric nu-și uită niciodată prietenii, după cum nu-i uită nici pe aceia care s-au răzgândit în timpul exilului său. Cred că în fratele meu Thomas nu va mai avea încredere niciodată, dar pe unchiul Edward îl iubește și îl socotește prieten.

— Mă trimite într-o misiune diplomatică, spune unchiul.

— Pe lângă regele Portugaliei? Doar Lisabona nu e pe drumul spre Granada, nu?

El face un gest larg și-mi zâmbește, ca pentru a-mi împărtăși

o glumă sau o taină.

— Nu direct pe lângă regele Portugaliei. Vrea să văd un lucru care a răsărit, a apărut la curtea portugheză.

— Ce fel de lucru?

Unchiul se lasă într-un genunchi și-mi sărută mâna.

— Un lucru de taină, un lucru prețios, răspunde el cu voioșie, apoi se ridică și pleacă.

Mă uit după mama și o văd cum îi zâmbește în timp ce el străbate curtea aflată în sărbătoare, plină de râsete și dans. Îi privește plecăciunea scurtă în fața lui Henric și semnul discret de aprobare al acestuia, după care unchiul se strecoară pe ușa cea mare a sălii la fel de tăcut ca orice spion.

*

În noaptea aceea, Henric vine în patul meu. Va veni în fiecare noapte, singurele excepții fiind săptămâna ciclului meu, nopțile din post și zilele sfinților. Trebuie să zămislim alt prunc, trebuie să avem încă un fiu. Unul nu ajunge pentru a ne garanta spița. Unul nu ajunge pentru a statornici pe tron un nou rege. Un singur fiu nu dovedește destul de răspicat că Dumnezeu binecuvântează noua familie.

Pentru mine, e un act lipsit de dorință și care nu-mi aduce pic de plăcere – una dintre îndatoririle de soție a regelui. Îl suport cu un fel de oboseală resemnată. El are grijă să nu mă rănească și să nu mă apese cu greutatea lui; nu mă sărută și nu mă dezmiardă, lucru pe care l-aș detesta, și înfăptuiește actul cât de iute și de blând poate. Are grijă să nu mă scârbească: se spală înainte de a veni la mine și poartă rufărie curată. Mai mult nu cer.

Descopăr însă că-mi face plăcere tovărășia lui, răgazul de liniște și tihnă doar cu el, la capătul unei zile întotdeauna pline de oameni. Ședem împreună la foc și vorbim despre copil – cum a mâncat azi, că începe să zâmbească văzându-mă. Am convingerea că știe cine sunt eu și cine e Henric și că asta îl arată din cale-afară de inteligent și de promițător. Nu pot vorbi în felul acesta despre copilul nostru cu nimeni altcineva. În afară de tatăl lui, cine ar stărui asupra lărgimii precise a zâmbetului său știrb, asupra albăstrimii ochilor lui sau asupra fermecătoarei bucle de păr castaniu de pe frunte? În afară de tatăl lui, cine ar face presupuneri cu mine dacă va deveni un prinț cărturar, un

prinț războinic sau un prinț ca tatăl meu, care iubea învățătura și era un comandant militar neîntrecut?

Servitorii ne lasă vin fiert, pâine și brânză, nuci și fructe zaharisite; mâncăm înveșmântați comod în cămășile de noapte, așezați unul lângă altul în jilțuri: eu, cu picioarele sub mine, ca să-mi fie cald, el, cu tălpile goale întinse spre focul ce licărește. Părem un cuplu fericit, într-o tovărășie firească. Uneori uit de mine și am impresia că asta și suntem.

— Ți-ai luat rămas-bun de la unchiul tău?

— Da, răspund cu prudență. A zis că pleacă în cruciadă și ca să te slujească.

— Ți-a spus mama ta ce i-am cerut să facă?

Clatin din cap.

— Sunteți o familie discretă, spune Henric zâmbind. S-ar crede că ați fost crescuți să fiți spioni.

Ridic capul pe dată.

— Știi bine că nu e așa! Am fost crescuți ca vlăstare regale.

— Știu. Dar acum, că sunt rege, câteodată am impresia că sunt același lucru. Mi-a ajuns la urechi un zvon cum că în Portugalia există un paj care se dă drept fiul bastard al tatălui tău și susține că ar trebui să fie recunoscut drept duce englez de viță regească.

Rămân o vreme cu fața spre foc, privind flăcările, întorcând foarte încet capul spre soțul meu. Mă întâmpină o privire sfredelitoare, intensă. Mă observă cu atenție și am senzația unui interogatoriu neașteptat, parcă e ceva aspru și neprietenos în căldura de seară a odăii. Sunt conștientă de expresia feței mele, de faptul că am grijă să rămână absolut nepăsătoare. Dintr-odată, sunt conștientă de toate.

— Chiar așa? Cine e?

— Desigur, tatăl tău a odrăslit mai mulți bastarzi decât poate număra omul, replică el cu nepăsare. Cred că ar trebui să ne așteptăm să descoperim unul sau doi în fiecare an.

— A odrăslit, într-adevăr, și sper să-l ierte Dumnezeu, căci mama nu l-a iertat.

Vorbele mele îl fac să râdă, dar îi distrag atenția numai o clipă.

— Nu? Cum a cutezat s-o înfrunte?

— Tata râdea de ea, o săruta și-i cumpăra cercei, spun zâmbind, în afară de asta, ea era grea mai tot timpul, iar el era

regele. Cine putea să-l refuze?

— E incomod. Lasă în urmă o liotă de frați și surori vitrege, de bastarzi, subliniază Henric. Mai mulți vlăstari de York decât are omul nevoie.

— Mai ales dacă el nu e din Casa de York, remarc. Dar pe cei mai mulți îi cunoaștem. Grace, aflată în slujba mamei, e una dintre fiicele bastarde ale tatii. N-ar putea-o iubi mai mult pe mama nici dacă ar fi fata ei, iar noi o tratăm ca pe o soră vitregă. Ți-e credincioasă pe de-a-ntregul.

— Ei bine, flăcăul ăsta susține că are sânge regesc, ca ea, dar nu mă aștept să-l aduc la curte. M-am gândit să meargă unchiul tău să-l vadă. Să stea de vorbă cu stăpânul lui, să-i spună că nu vrem complicația unui alt vlăstar bastard al tulpinii Plantagenet care face caz de propria importanță. Să-i spună că n-avem nevoie de un alt duce de viță regească, fiindcă avem destui York. Să-i aducă aminte fără zarvă cine e acum regele Angliei. Să-i explice că legăturile cu regele de dinainte nu reprezintă un avantaj nici pentru paj, nici pentru stăpân.

— Cine e stăpânul lui? Un portughez?

— A, nu știu, răspunde el nelămurit, însă privirea sa ațintită asupra feței mele nu șovăie. Nu-mi amintesc. Edward Brampton să fie? Știi de el? Ai auzit de el vreodată?

Mă încrunt, prefăcându-mă că încerc să-mi amintesc, deși numele trezește un ecou atât de puternic în mintea mea, încât îmi zic că Henric îl aude ca pe un clopot de biserică. Clatin din cap încet. Înghit, dar am gâtul uscat. Iau o gură de vin și spun:

— Edward Brampton? Recunosc numele. Parcă l-a slujit pe tata. Nu sunt sigură. E englez?

— Evreu, răspunde cu dispreț Henric. Un evreu aflat în Anglia, care s-a convertit ca să-l slujească pe tatăl tău; ba, mai mult, tatăl tău i-a fost chezaș în fața bisericii. Așa că ai auzit negreșit de el, chiar dacă l-ai uitat. A venit precis la curte. De când am urcat pe tron, n-a fost în Anglia. Acum trăiește pretutindeni și nicăieri, așa că a rămas, probabil, un evreu eretic, revenit la credința lui eretică. Îl are în grijă pe flăcăul ăsta care ridică pretenții și provoacă încurcături fără motiv. Unchiul tău va vorbi cu el, nu mă îndoiesc. Îl va convinge să închidă gura flăcăului. Unchiul tău Edward e foarte dornic să mă slujească.

— Așa e, încuviințez. Noi toți ne dorim să știi că-ți suntem credincioși.

El zâmbește.

— Eh, credința acelui mic pretendent n-o vreau. Unchiul tău îi va închide gura într-un fel sau altul.

Dau din cap afirmativ, de parcă nu prea m-ar interesa chestiunea.

— Nu vrei să-l vezi pe flăcău? întreabă el într-o doară, ca și cum mi-ar oferi ceva bun de mâncare. Pe impostor? Și dacă e copilul bastard al tatălui tău? Fratele tău vitreg? Nu vrei să-l vezi? Să-i spun lui Edward să-l aducă pe flăcău la curte? Ai putea să-l iei ca slujitor. Sau să spun că trebuie să i se astupe gura acolo unde e, departe, peste hotare?

Clatin din cap. Îmi imaginez că viața băiatului depinde de răspunsul meu. Mizez, riscant, pe faptul că Henric mă observă cu mare atenție, așteptând să cer ca băiatul să fie adus acasă. Îmi spun că viața lui ar putea să depindă de indiferența mea prefăcută.

— Nu prezintă niciun interes pentru mine, spun ridicând din umeri. Iar pe mama ar irita-o. Însă tu faci cum crezi că e mai bine.

Se lasă o scurtă tăcere; iau o înghițitură de vin și mă ofer să-i umplu din nou pocalul. Clinchetul întâlnirii dintre urciorul de argint și pocalul de argint îmi evocă număratul unor monezi: treizeci de arginți.

*

Dacă pe mine nu mă interesează băiatul, pentru alții se pare că prezintă interes. În Londra circulă cele mai nebunești zvonuri cum că amândoi frații mei, Edward și Richard, au scăpat din temnița lor din Turn, cu ani în urmă, aproape imediat ce a fost încoronat unchiul lor Richard, și că se îndreaptă spre casă, ieșiți din ascunzătoare, ca să revendice tronul. Fiii de York vor păși iarăși în grădina Angliei, iarna asta aprig de geroasă va lăsa locul primăverii odată cu venirea lor, vor înflori trandafirii albi și toți vom fi fericiți.

Într-o zi, dând să ies călare, găsesc pe șa o foaie de hârtie cu o baladă. Cercetez iute versurile: ele prezic că soarele de York va străluci iar asupra Angliei și ca toată suflarea țării va fi fericită. Smulg hârtia de pe oblânc și o duc regelui, lăsându-mi calul să aștepte în curtea grajdurilor.

— M-am gândit că trebuie s-o vezi. Ce înseamnă asta? îl

întreb pe Henric.

— Înseamnă că există oameni dispuși să tipărească nu numai minciuni, ci și vorbe de trădare, răspunde el cu îndârjire, smulgându-mi hârtia din mână. Înseamnă că există oameni care își irosesc timpul punând vorbe de trădare pe muzică.

— Ce vrei să faci cu ea?

— Să-l găsesc pe cel care l-a tipărit și să-i despic urechile, răspunde el mohorât. Să-i tai limba. Tu ce vei face?

Ridic din umeri, de parcă nu m-aș sinchisi câtuși de puțin nici de poetul care a cântat Casa de York, nici de cel care i-a publicat poemul.

— Plec la plimbare călare.

— Nu-ți pasă de… mizeria asta? mă întreabă, arătându-mi balada din mâna lui.

Clatin din cap, cu ochii mari.

— Nu. De ce să-mi pese? Are vreo importanță?

— Pentru tine, se pare că nu, replică el zâmbind.

Mă întorc să plec, spunând cu indiferență:

— Lumea va vorbi mereu lucruri fără noimă.

Îmi prinde mâna și mi-o sărută, zicându-mi:

— Ai făcut bine că mi-ai adus-o. Să-mi spui întotdeauna ce absurdități auzi, oricât de lipsite de importanță ți s-ar părea.

— Bineînțeles.

Mă conduce în curtea grajdurilor, adăugând:

— Măcar asta mă liniștește în privința ta.

*

Apoi, într-o zi, camerista mea îmi șoptește că s-a iscat mare vâlvă în piața de carne din Smithfield când cineva a spus că Edward, micul meu văr Teddy, a evadat din Turn și și-a înfipt stindardul pe zidul castelului Warwick, iar Casa de York se mobilizează în slujba cauzei lui.

— Jumătate din ucenicii de măcelar au zis că ar trebui să-și ia satârele și să plece să-l slujească, spune femeia. Ceilalți au zis că ar trebui să ia Turnul cu asalt și să-l elibereze.

Nici măcar nu îndrăznesc să-l întreb pe Henric cum stau lucrurile, atât de fioros e la față. Suntem captivi în palat cu toții, din cauza vântului înghețat, a lapoviței și a ninsorii ce cad în fiecare zi. Henric iese călare pe drumuri înghețate, mânat de o furie tăcută, iar maică-sa își petrece tot timpul în genunchi, pe

lespezile reci de piatră ale capelei. Fiecare zi aduce tot mai multe istorisiri despre stele ce au fost văzute rotindu-se pe cerul rece, profeții ale rozei albe. Cineva vede un trandafir alb închipuit de brumă pe iarba de la Bosworth, în zorii zilei. Pe ușa abației Westminster sunt bătute în cuie poeme. Un grup de băieți barcagii cântă colinde sub ferestrele Turnului, iar Edward de Warwick își deschide fereastra și le face cu mâna, strigând „Crăciun fericit!”. Regele și mama lui umblă țepeni, ca încremeniți de groază.

— Chiar *sunt* încremeniți de groază, confirmă cu voioșie mama. Temerea lor cea mare e că bătălia de la Bosworth se dovedește a fi nu sfârșitul războiului, ci doar o nouă bătălie, una dintre cele foarte multe care s-au dat. Atât de multe, încât oamenii le uită numele. Marea lor temere e că războiul între veri continuă, de data asta cu Casa de Beaufort, nu cea de Lancaster, împotriva Casei de York.

— Dar cine să lupte pentru York?

— Mii, spune scurt mama. Zeci de mii. Nimeni nu știe câți. Soțul tău n-a prea câștigat dragostea poporului, deși Dumnezeu știe că s-a străduit. Cei care l-au slujit și și-au primit recompensele râvnesc la mai mult decât se îndură el să dea. Cei pe care i-a grațiat descoperă că trebuie să-i plătească taxe pentru buna lor purtare și, pe deasupra, amenzi drept chezășie. Grațierea acordată de acest rege seamănă mai mult cu o pedeapsă pe viață decât cu o iertare adevărată. Pe oameni îi supără. Cei care i s-au opus n-au avut motive să se răzgândească. Nu e un rege de York, ca tatăl tău. Nu e iubit. Nu știe să se poarte cu oamenii.

— Trebuie să-și consolideze cârmuirea! protestez. Își petrece jumătate din timp uitându-se în urmă, să vadă dacă nu și-a pierdut aliații.

Cu un zâmbet ciudat, pieziș, mă întreabă:

— Tu îl aperi? În fața mea? (Parcă nu-i vine să creadă.)

— Nu-l învinuiesc că are sufletul neliniștit. Nu-l condamn că nu se bagă pe sub pielea tuturor. Nu-l condamn că asupra lui nu strălucește o roză albă, făcută din zăpadă, sau trei sori pe cer. Asta nu ține de el.

Chipul mamei se îmblânzește pe dată.

— Într-adevăr, un rege ca Edward se naște, poate, o dată la un secol. Toți îl iubeau.

Strâng din dinți și exclam enervată:

— Nu farmecul e criteriul pentru ocuparea tronului! Nu prezența sau absența farmecului decide dacă un om poate sau nu să fie rege!

— Într-adevăr. Iar conașului Tudor îi lipsește farmecul, fără doar și poate.

— Cum i-ai spus?

Își acoperă gura cu palma, iar ochii ei cenușii joacă de veselie.

— Micul conaș Tudor și maică-sa, Madona Margaret a Nesfârșitei încântări de Sine.

Nu pot să nu râd, dar apoi îi fac semn cu mâna să se potolească.

— Nu, taci. Nu-i vina lui că e așa cum e! A fost crescut în taină, ca pretendent la tron. Oamenii pot fi fermecători numai când sunt siguri pe sine. Henric nu poate fi sigur pe sine.

— Întocmai, replică mama. Tocmai de asta n-are nimeni încredere în el.

— Dar cine să-i conducă pe rebeli? Nu există conducător major, nu există comandanți de York. Nu avem moștenitor. (Văzând-o că tace, insist.) Nu avem moștenitor, nu-i așa?

Întrebarea o face să-și ferească privirea.

— Edward de Warwick e moștenitorul, desigur, iar dacă mai cauți un alt moștenitor al Casei de York, îl avem pe vărul tău, John de la Pole. Îl avem și pe fratele lui mai mic, Edmund. Amândoi sunt nepoții lui Edward, exact ca Edward de Warwick.

— Descinși din mătușa Elizabeth, precizez. Pe linia femeiască. Fiii unei ducese, nu ai unui duce de viță regească. John a jurat credință și face parte din Consiliul Coroanei. Edmund, la fel. Iar Edward, sărmanul Teddy, a jurat credință și e în Turn. Ne-am legat cu toții că el nu se va ridica împotriva lui Henric și l-am învățat să fie loial. La drept vorbind, nu există fii de York care să conducă o revoltă împotriva lui Henric Tudor – nu-i așa?

Mama ridică din umeri.

— Nu știu, zău. Toată lumea vorbește despre un erou – un duh sau un sfânt adormit sau un pretendent. Mai-mai să crezi că există un moștenitor de York ascuns undeva, pe dealuri, un rege care așteaptă chemarea la bătălie, adormit, ca adevăratul Arthur al Angliei, gata să se ridice la luptă. Oamenilor le place nespus de mult să viseze. De ce să-i contrazici?

Îi iau mâinile într-ale mele.

— Mamă, te rog, măcar de data asta hai să spunem adevărul! N-am uitat noaptea aceea de demult, când am trimis un paj în Turn în locul fratelui meu Richard.

Se uită la mine de parcă aș visa, ca oamenii care trag nădejde ca regele Arthur să se întoarcă, dar am o amintire foarte clară a băiatului sărac de pe străzile capitalei, ai cărui părinți ni l-au vândut convinși că avem nevoie de el doar ca să joace un mic rol și că li-l vom trimite înapoi teafăr. I-am pus eu însămi pălăria pe căpșor, i-am ridicat eșarfa peste gură și l-am avertizat să nu sufle o vorbă. Le-am spus lorzilor veniți după fratele meu că băiețelul e chiar prințul, că e bolnav, îl doare gâtul și și-a pierdut glasul. Nimeni nu și-a închipuit că am cuteza o astfel de impostură. Bineînțeles că toți au vrut să ne creadă, iar bătrânul arhiepiscop Thomas Bourchier l-a luat chiar el și a spus tuturor că prințul Richard e în Turn, cu fratele lui.

Mama nu se uită nici la dreapta, nici la stânga; știe că nu se află nimeni în apropiere. Dar nici măcar între patru ochi cu mine, vorbind în șoaptă, nu confirmă și nici nu neagă.

— Ai trimis în Turn un paj, iar pe frățiorul meu l-ai trimis departe, șoptesc. Mi-ai spus să nu zic nimic. Să nu te întreb, să nu vorbesc nimănui, să nu le spun nici măcar surorilor mele. N-am făcut-o. O singură dată mi-ai spus că e în siguranță. O dată mi-ai spus că ți l-a adus sir Edward Brampton. Mai mult n-am întrebat niciodată.

Mama răspunde doar:

— Se ascunde, în tăcere.

— Trăiește? întreb cu aprindere. Trăiește și se va întoarce în Anglia, să-și capete tronul?

— E în siguranță, în tăcere.

— El e băiatul din Portugalia? Băiatul pe care s-a dus să-l vadă unchiul Edward? Pajul lui sir Edward Brampton?

Mama se uită la mine cu aerul că, dacă ar putea, mi-ar spune adevărul.

— De unde să știu? întreabă ea. De unde să știu cine pretinde că e prinț de York în Lisabona, atât de departe? Când îl voi vedea, voi ști, atâta lucru pot să-ți spun. Când îl voi vedea, îți voi spune, atâta pot să-ți promit. Dar poate că nu-l voi vedea niciodată.

[19] Turnul Londrei,
primăvara anului 1487

Mutăm curtea în capitala ce zumzăie precum un stup de albine deșteptat primăvara. Parcă toată lumea vorbește despre prinți și duci și despre Casa de York ce se ridică iarăși, ca o plantă cățărătoare în plină înfrunzire bogată. Fiecare a auzit că există un băiat, un moștenitor al Casei de York, aflat pe o corabie ce se îndreaptă spre Greenwich, că a stat ascuns într-o încăpere secretă a Turnului, sub o scară de piatră, că vine încoace din Scoția, că va fi așezat pe tron chiar de cumnatul lui, Henric, că sora lui, regina, îl ține în taină la curte și așteaptă doar să i-l arate soțului ei uluit. Că e pajul unul englez din Portugalia, fiul unui barcagiu din Flandra, că îl ascunde mătușa lui, ducesa văduvă de Burgundia, că doarme pe o insulă îndepărtată, că trăiește hrănindu-se cu mere, în podul vechii case de la Grafton a mamei lui, că stă ascuns în Turn cu vărul lui, Edward de Warwick. Dintr-odată, precum fluturii primăvara, au răsărit o mie de băieți pretendenți care dănțuiesc precum firele de praf în lumina soarelui, așteptând doar chemarea să se adune laolaltă și să formeze o armată. Tudorii, care credeau că au obținut coroana pe un câmp noroios, în mijlocul Angliei, și că și-au asigurat spița înaintând trudnic pe drumul spre Londra, se trezesc asaltați de năluci, sfidați de spiriduși. Toată lumea vorbește despre un moștenitor de York, toată lumea cunoaște pe cineva care l-a văzut și jură că e adevărat. Oriunde s-ar duce Henric, oamenii amuțesc, ca la urechile lui să nu ajungă nici măcar o șoaptă; dar înaintea și în urma lui vine un ropot de glasuri, ca o burniță ce anunță sosirea unei furtuni. Norodul Angliei așteaptă să se înfățișeze un rege nou, să se ridice un prinț precum fluxul de primăvară și să inunde lumea cu roze albe.

Ne mutăm în Turn, de parcă lui Henric nu i-ar mai plăcea nespus de mult palatul de la țară primăvara, cum jura anul trecut. Anul ăsta simte nevoia să locuiască într-un castel ușor de apărat, ca și cum ar vrea un cămin care să domine cerul orașului cu înălțimea lui, ca și cum ar vrea să se afle în inima capitalei, stăpânul ei neîndoielnic; însă toată lumea vorbește despre un altul – de la negustorii de vite ce vin la Smithfield povestind de un berbec alb, neprețuit, zărit pe coasta unui deal în zori, până la precupețele de pește de pe chei, care jură că

într-o noapte întunecoasă, acum doi ani, au văzut cum poarta de pe apă a Turnului s-a ridicat fără zgomot, șiroind, și pe sub ea a ieșit o luntre micuță care, având la bord un singur băiat, floarea Casei York, a pornit cu iuțeală la vale, spre libertate.

Henric și cu mine ne instalăm în odăile regale din Turnul Alb, ale cărui ferestre dau spre clădirea mai scundă ce i-a adăpostit pe cei doi băieți: pe fratele meu Edward, care pasămite urma să fie încoronat, dar se aștepta la moarte, și pe pajul trimis de mama și de mine în locul lui Richard. Henric îmi observă paloarea când intrăm în odăile regale luminate de focuri zdravene de lemne și împodobite cu tapiserii bogate; îmi strânge mâna, fără să spună nimic. În spatele meu vine pruncul, în brațele doicii sale. Anunț hotărât:

— Prințul Arthur va dormi alături, în odaia mea personală.

— Milady mama ți-a dus acolo crucifixul și pupitrul de rugăciune, spune Henric. Ți-a aranjat frumos odaia personală, iar lui i-a pregătit odaia la catul următor.

Nu pierd timpul cu certuri.

— Nu rămân în palatul ăsta decât dacă băiatul nostru doarme în odaia alăturată.

— Elizabeth... rostește el cu blândețe. Știi că aici suntem în siguranță, mai mult decât oriunde altundeva.

— Fiul meu doarme lângă mine.

El dă din cap a încuviințare. Nu mă contrazice și nici măcar nu mă întreabă de ce mă tem. Deși suntem căsătoriți doar de un an, anumite subiecte sunt învăluite într-o tăcere cumplită. Nu vorbim niciodată despre dispariția fraților mei – un străin care ne-ar asculta ar crede că e un secret vinovat între noi. Nu vorbim niciodată despre anul petrecut de mine la curtea lui Richard. Nu vorbim niciodată despre zămislirea lui Arthur și despre faptul că n-a fost, cum îl preamărește zgomotos milady, un rod al lunii de miere, zămislit din iubirea consfințită în biserică, în noaptea unei nunți fericite. După doar un an, ținem atâtea secrete ferecate în tăcere! Ce minciuni ne vom spune unul altuia peste zece ani?

Henric se mulțumește să remarce:

— Pare ciudat. Lumea o să clevetească.

— De ce suntem aici și nu la țară?

Își mută greutatea de pe un picior pe altul, fără să se uite la mine.

— Duminica viitoare mergem la liturghie în procesiune. Toți.
— Cum adică, toți?
Stinghereala lui sporește.
— Familia regală…
Aștept.
— Vărul tău, Edward, va veni cu noi.
— Ce legătură are Teddy?
Mă ia de braț și mă îndepărtează de doamnele de companie, care intră în odăi și fac comentarii despre tapiserii, despachetându-și lucrul de mână și pachetele de cărți de joc. Cineva acordează o lăută și corzile răsună tare. Sunt singura care urăște acest castel mohorât; pentru toți ceilalți e un cămin familiar. Ies alături de Henric în galeria cea lungă, unde aroma ierburilor înmiresmate, proaspăt așternute pe pardoseală, te amețește.
— Se vorbește că Edward a evadat din Turn și strânge armată în Warwickshire.
— Edward? repet prostește.
— Edward de Warwick, vărul tău, Teddy. Ne va însoți cu toată pompa la St Paul, ca să-l vadă toți și să știe că trăiește alături de noi, ca un membru prețuit al familiei.
Dau din cap aprobator.
— Ne însoțește. Îl arăți mulțimii.
— Da.
— Iar când îl vor vedea, vor ști toți că nu-și înalță stindardul în Warwickshire.
— Da.
— Vor ști că trăiește.
— Da.
— Și zvonurile se sting…
Henric așteaptă.
— Iar după aceea, va putea trăi alături de noi, ca un membru al familiei noastre, hotărăsc eu. Va putea fi așa cum pare. Îl arătăm în chip de văr iubit și poate fi vărul nostru iubit. Îl arătăm mergând liber, cu noi, la liturghie, și poate trăi liber alături de noi. Putem transforma spectacolul în realitate. Asta vrei și tu să faci, ca rege. Te arăți în chip de rege și nădăjduiești să fii acceptat ca rege. Dacă iau parte la teatrul ăsta, la piesa asta în care Teddy, îndrăgit, trăiește alături de noi, o vei face să se adeverească.

El șovăie. Adaug simplu:
— Asta e condiția mea. Dacă vrei să mă port ca și cum Teddy ar fi vărul nostru iubit și ar trăi liber alături de noi, trebuie să transformi prefăcătoria în realitate. Voi merge lângă tine în procesiune, duminică, pentru a arăta că Teddy și întreaga Casă de York te susține cu credință, iar tu te vei purta cu mine și cu întreaga mea familie ca și cum ai avea încredere în noi.
Henric ezită preț de câteva clipe, apoi spune:
— Da. Dacă procesiunea noastră convinge pe toată lumea, dacă zvonurile se sting și toți acceptă că Teddy trăiește la curte, ca un membru loial al familiei, va avea voie să iasă din Turn și să trăiască liber, la curte.
— Liber și demn de încredere, ca mama, insist. În ciuda a ceea ce s-ar putea spune.
— Ca mama ta, acceptă el. Dacă zvonurile se sting.

*

Maggie vine la mine înainte de cină, îmbujorată de bucuria de a fi petrecut toată după-amiaza cu fratele ei.
— A crescut! E mai înalt decât mine! O, ce dor mi-a fost de el!
— Înțelege ce are de făcut?
Ea aprobă din cap.
— I-am explicat cu atenție și am exersat, ca să nu facă nicio greșeală. Știe că trebuie să meargă în urma ta și a regelui, știe că trebuie să îngenuncheze la slujbă și să se roage. Pot să merg lângă el, nu? Și atunci o să am grijă să facă totul cum trebuie.
— Da, da, ar fi cel mai bine. Iar dacă îl aclamă cineva, nu are voie să fluture din mână, nici să răspundă.
— Știe. Înțelege. I-am explicat de ce trebuie să fie văzut.
— Maggie, dacă arată că e un membru credincios al familiei, cred că se va putea întoarce să trăiască alături de noi. E esențial să se poarte cum trebuie.
Încep să-i tremure buzele, ba chiar toată fața.
— Ar fi cu putință?
O iau în brațe și-mi dau seama că tremură de speranță.
— O, Maggie, voi face tot ce pot!
Ea ridică spre mine obrazul ud de lacrimi.
— Trebuie să iasă de aici, Alteță. Locul ăsta îl distruge! Nu-și face lecțiile, nu vede pe nimeni.
— De bună seamă că regele i-a pus la dispoziție preceptori,

nu?

Ea clatină din cap.

— Preceptorii nu mai vin la el. Stă toată ziua în pat, citind cărțile pe care i le trimit eu ori uitându-se în tavan și pe fereastră. O dată pe zi are voie să iasă, să se plimbe în grădină. Dar n-are decât unsprezece ani, face doisprezece luna asta. Ar trebui să fie la curte, să-și facă lecțiile, să joace jocuri, să învețe să călărească. Ar trebui să crească alături de băieții de vârsta lui și să devină bărbat. Aici însă e singur-cuc și nu-i vede decât pe paznici, când îi aduc mâncarea. Îmi spunea că are impresia că uită să vorbească. Într-o zi s-a chinuit de dimineață până seara să-și aducă aminte cum arăt. Îmi povestea că uneori trece o zi întreagă și el nu-și amintește că a trecut. Așa că acum face un semn pe perete pentru fiecare zi, ca un prizonier. Dar apoi se teme că a pierdut socoteala lunilor. Știe că tatăl nostru a fost executat aici și că de aici au dispărut frații tăi, băieți, ca el. Se plictisește și se teme în același timp și n-are cu cine să vorbească. Paznicii lui sunt bărbați aspri, joacă uneori cărți cu el și-i iau puținii șilingi pe care îi are, înjură în fața lui și beau. Nu se poate să rămână aici. Trebuie să-l scot!

Cele auzite mă îngrozesc.

— O, Maggie…

— Cum să crească precum un duce de viță regească, dacă e tratat ca un trădător? întreabă ea. Asta îl distruge. I-am jurat tatei că voi avea grijă de el!

Încuviințez cu o mișcare a capului.

— Voi discuta din nou cu regele, Maggie. Voi face tot ce pot. Când oamenii nu vor mai vorbi de el fără încetare, sunt sigură că Henric îi va da drumul. (Fac o pauză.) Parcă numele ne-ar fi și cea mai mare mândrie, și blestemul! Dacă ar fi Edward de Niciunde, nu Edward de Warwick, ar trăi alături de noi.

— Aș vrea să fim cu toții Nimeni de Niciunde! replică ea cu amărăciune. Dacă aș putea să aleg, m-aș numi Nimeni și n-aș veni la curte deloc.

*

Soțul meu convoacă o ședință a Consiliului Coroanei, ca să le ceară lorzilor sfatul cum să pună capăt zvonurilor despre venirea unui prinț de York. Aceștia știu cu toții, au auzit despre un duce de York sau chiar despre un bastard de York aflat în

drum spre Anglia, ca să ia tronul. John de la Pole, fiul mătușii mele Elizabeth de York, îi recomandă regelui să se țină tare, deoarece zvonurile vor înceta. Tatăl lui, ducele de Suffolk, îi spune lui Henric că nu există dezbinare între Casa de York și cea Tudor, poate fi sigur de asta. Când îl vor vedea pe Edward alături de familia lui, oamenii vor tăcea. John cere ca Teddy să fie eliberat din Turn – ca toată lumea să vadă înfrățirea Caselor de York și Tudor.

— Ar trebui să arătăm că n-avem de ce ne teme, spune el zâmbindu-i regelui. E cea mai bună cale de a înăbuși zvonurile: să arătăm că nu ne temem de nimic.

— Că suntem una și aceeași Casă, adaugă Henric.

John întinde mâna, iar regele i-o strânge cu căldură.

— Chiar așa și suntem, îl asigură el.

Regele trimite după Edward; Maggie și cu mine îl îmbrăcăm la repezeală cu o jiletcă nouă și-l pieptănăm. E palid, are paloarea cumplită a unui copil care nu iese deloc din casă, iar brațele și picioarele îi sunt subțiri, deși ar trebui să se facă voinic. Chipul lui de băiețel are farmecul și trăsăturile chipeșe ale unui York, însă e temător, așa cum frații mei n-au fost niciodată. Citește atât de mult și vorbește atât de puțin, încât se bâlbâie atunci când trebuie să spună ceva și se întrerupe la jumătatea propoziției, străduindu-se să-și aducă aminte ce voia să zică. Traiul printre bărbați aspri l-a făcut dureros de timid; îi zâmbește numai lui Maggie și numai cu ea reușește să vorbească fluent și fără șovăială.

Maggie și cu mine îl însoțim până la ușa închisă a sălii Consiliului Coroanei, în fața căreia stau străjeri din garda regală, cu lăncile încrucișate, împiedicând accesul tuturor. Teddy se oprește, ca un mânz ce refuză să sară peste un obstacol, și spune neliniștit privindu-i pe bărbații voinici, cu chipul lipsit de orice expresie, care se uită fix pe lângă noi trei:

— Nu mă lasă să intru. Trebuie să faci cum spun ei. Întotdeauna trebuie să faci cum spun ei.

Tremurul înfricoșat al vocii lui îmi aduce aminte de ziua în care niște soldați în aceeași livrea l-au dus pe scări în jos, și eu nu l-am putut salva. Îi spun:

— Regele însuși a cerut să te vadă. Gărzile vor deschide ușa când te vei duce spre ele. Ușa se va deschide când te vei apropia.

El ridică privirea spre mine și un surâs timid îi luminează obrazul. E plin de o speranță neașteptată.

— Pentru că sunt conte?

— Ești conte, îi răspund cu glas scăzut. Dar gărzile vor deschide ușa pentru că asta e dorința regelui. Regele contează, nu noi. Amintește-ți să spui că-i ești credincios regelui.

El dă din cap aprobator, cu putere.

— Am făgăduit. Am făgăduit, așa cum mi-a zis Maggie.

*

Procesiunea de la Turnul Londrei la Catedrala St Paul pare intenționat neprotocolară, de parcă familia regală ar face în fiecare zi o plimbare prin capitală, până la biserică. Străjerii din garda regală ne însoțesc pe margini, în spate și în față, dar mai mult ca și cum ar fi slujitori ai Casei ce ne deschid drumul, nu străji. Henric pășește în față, cu mama mea, pentru a le semnala tuturor înfrățirea acestui rege cu fosta regină, iar milady alege să meargă de mână cu mine, arătându-le că prințesa de York face parte din Casa Tudor. După noi vin surorile mele – Cecily, cu proaspătul ei soț –, ca toți să vadă că nu există prințesă de York de vârsta măritișului în jurul căreia să se concentreze opoziția, iar după ea vine Edward, vărul nostru; e singur, ca oamenii înșirați la dreapta și la stânga să-l vadă clar. E bine îmbrăcat, dar pare stângaci și o dată, la început, se împiedică. Maggie vine după el împreună cu surorile mele, Anne, Catherine și Bridget, trebuind să se țină în urma frățiorului ei și să nu-l ia de mână, ca înainte. Drumul ăsta trebuie să-l facă singur; trebuie să se arate singur, complet lipsit de susținători, dar și de constrângeri, pășind de bunăvoie în suita regelui Tudor.

Ajungând în penumbra adâncă, boltită a bisericii, ne oprim pe treptele altarului ca să ascultăm liturghia și simțim în spațiul vast din spatele nostru norodul Londrei. Henric își lasă mâna pe umărul lui Edward și-i șoptește ceva la ureche, iar băiatul, supus, îngenunchează pe scăunașul pentru rugăciune, își sprijină coatele pe polița de catifea și ridică ochii spre altar. Noi, ceilalți, facem un mic pas înapoi, ca pentru a-l lăsa să se roage, dar, de fapt, vrem să fim siguri că toți văd că Edward de Warwick e cucernic, loial și, mai presus de orice, în grija noastră. Nu se află la castelul Warwick ridicându-și stindardul, nu se află

în Irlanda, strângând oaste, nu se află cu mătușa lui, ducesa de Burgundia, în Flandra, țesând o conspirație. Se află acolo unde-i e locul: alături de familia lui iubitoare, familia regală, în genunchi, în fața lui Dumnezeu.

După liturghie prânzim cu clerul de la catedrală, apoi plecăm spre fluviu. Edward are pasul mai sigur, zâmbește și vorbește cu surorile mele. Henric îi poruncește să meargă alături de John de la Pole – cei doi veri de York, împreună. John de la Pole i-a fost credincios lui Henric din prima zi de domnie, îi e tovarăș statornic și îl slujește în Consiliul Coroanei, cercul de sfetnici apropiați. E bine cunoscut pentru loialitatea față de rege și trimite un mesaj clar mulțimilor înșirate de o parte și de alta a drumului nostru și celor care se apleacă pe ferestre, deasupra capetelor noastre. Toți văd că acesta e adevăratul Edward de Warwick, alături de adevăratul John de la Pole, toți îi văd stând de vorbă, întorcându-se agale de la biserică, așa cum fac verii. Toți văd că sunt fericiți între rudele lor Tudor, așa cum sunt și eu, cum e și Cecily, cum e și mama.

Henric le face semn cu mâna cetățenilor Londrei înghesuiți pe malul fluviului ca să ne vadă; mă cheamă lângă el și pe Edward, lângă mine, ca toți să vadă că suntem ca unul, că Henric Tudor a reușit ceea ce unii credeau cu neputință: a adus pacea în Anglia și a pus capăt războiului dintre veri.

Și atunci, un nerod din mulțime strigă tare *„À* Warwick!”, vechiul strigăt de luptă. Tresar și mă uit la soțul meu, așteptându-mă să-l văd furios, dar zâmbetul lui nu șovăie, mâna ridicată într-un salut seniorial nu tremură. Mă uit iarăși la mulțime și văd în spate o mică încăierare, de parcă omul care a strigat ar fi fost doborât la pământ și acum e țintuit locului.

— Ce se întâmplă? îl întreb pe Henric, neliniștită.

— Nimic. Absolut nimic, răspunde el.

Se întoarce și se duce spre tronul cel măreț de la pupa ambarcațiunii, ne face semn să urcăm la bord cu toții, se așază cu măreția unui rege și dă semnalul să pornim.

[20] Palatul Sheen, Richmond, primăvara anului 1487

Dar nici măcar dovezile văzute cu propriii lor ochi nu-i conving pe cei hotărâți să creadă contrariul. La doar câteva zile după plimbarea noastră pe străzile Londrei, avându-l pe băiat,

zâmbitor, în mijlocul nostru, unii oameni jură că Edward de Warwick a evadat în timpul drumului spre biserică și că se ascunde în York, așteptând momentul potrivit să-l înfrunte pe tiranul balaurului roșu, falsul pretendent la tron, pe Henric uzurpatorul.

Ne mutăm din capitală la Palatul Sheen, dar Edward nu poate fi eliberat din odăile sale din Turn ca să ne însoțească.

— Cum pot să-l iau cu noi? mă întreabă Henric. Te îndoiești măcar o clipă că, dacă ar ieși de sub pavăza acelor ziduri, cineva l-ar captura și ne-am trezi cu el în fruntea unei armate?

— N-ar face una ca asta! exclam disperată, începând să cred că soțul meu îmi va ține micul văr întemnițat toată viața, din prea multă prudență. Știi că Edward n-ar fugi de la noi pentru a conduce o armată! Nu vrea decât să se întoarcă în sala de studii și să-și facă lecțiile. Să i se îngăduie să iasă călare. Să stea cu sora lui.

Însă Henric se uită la mine cu o privire dură în ochii întunecați precum cărbunele galez și replică:

— Bineînțeles că ar conduce o armată. Oricine ar face-o. În afară de asta, s-ar putea să nu i se dea de ales.

— Are doisprezece ani! E un copil!

— E destul de mare ca să șadă pe cal în timp ce o armată luptă în numele lui.

— E vărul meu. Vărul meu, fiul fratelui tatălui meu. Te rog, poartă-te ca un rege și eliberează-l!

— Crezi că ar trebui eliberat pentru că e fiul fratelui tatălui tău? Crezi că familia ta a dovedit atâta bunătate când a avut puterea? Elizabeth, tatăl tău l-a ținut închis în Turn pe însuși fratele lui, tatăl lui Edward, și l-a executat pentru trădare! Vărul tău Edward e fiul unui răsculat trădător, iar trădătorii îi strigă numele când se adună la arme împotriva mea! Nu va ieși din Turn până nu voi ști că suntem în siguranță toți patru – mama mea, tu, eu și adevăratul moștenitor: prințul Arthur.

Se îndreaptă spre ușă cu pași furioși, iar acolo se întoarce și, săgetându-mă cu privirea, îmi poruncește:

— Să nu-mi mai ceri asta! Să nu mai îndrăznești să mi-o ceri! Nu știi cât de multe fac deja, din dragoste pentru tine. Mai multe decât ar trebui. Mult prea multe!

Iese trântind ușa; aud zdrăngănitul armelor prezentate cu iuțeală de gărzi.

— Cât de multe faci? întreb panourile de lemn lustruit ale ușii. Din dragoste?

*

Henric nu vine în odaia mea cât ține postul Paștelui. Datina cere ca bărbatul cucernic să nu-și atingă soția în săptămânile de dinaintea Paștelui, deși narcisele inundă cu aur malurile fluviului, mierlele intonează cântece de dragoste în triluri pătrunzătoare, la fiecare revărsat al zorilor, lebedele se apucă să construiască imense cuiburi greoaie pe cărarea de pe malul apei și toate celelalte făpturi, pline de bucurie, își caută perechea; noi însă, nu. Henric respectă postul Paștelui ca un fiu supus al mamei sale și al Bisericii; drept urmare, împart patul cu Maggie și mă obișnuiesc s-o văd îngenuncheată cu ceasurile, rugându-se și murmurând iar și iar numele fratelui ei.

Într-o zi, îmi dau seama că se roagă Sfântului Anton pentru fratele ei și-mi întorc privirea în altă parte, fără să spun nimic. Sfântul Anton e sfântul lucrurilor rătăcite, al speranțelor gata să piară și al cauzelor pierdute; simte, pesemne, că fratele ei e pe punctul de a dispărea – un băiat invizibil, ca frații mei, tustrei pierduți pentru surorile lor, dispăruți pentru totdeauna.

Curtea ține tot postul Paștelui, abținându-se de la carne și neavând parte de dans ori de teatru. Milady poartă doar negru, de parcă patimile lui Hristos ar avea un mesaj aparte pentru ea, de parcă numai ea ar înțelege suferințele Lui. Ea și Henric se roagă împreună seară de seară, ca și cum li s-ar fi sorocit să rabde răceala inimilor engleze față de Tudori, așa cum Iisus a trebuit să rabde însingurarea deșertului și slăbiciunea apostolilor săi. Sunt ca doi martiri: nimeni în afară de ei nu le înțelege suferința.

În jurul lui milady și al fiului ei există o lume mică și unită: singurul sfetnic în care se încrede milady, John Morton, prietenul și preotul ei confesor; Jasper Tudor, unchiul lui Henric, care l-a crescut în exil; John de Vere, conte de Oxford, prietenul care i-a stat alături, și frații Stanley – lordul Thomas și fratele lui, sir William.

Încep să cred sincer că simțurile le arată o altă lume decât nouă, celorlalți. Într-o zi, milady și cu mine ne plimbăm împreună pe malul fluviului; cu soarele încălzindu-ne obrajii, cu flori albe în tufele de păducel și cu dulcea mireasmă ușoară a

nectarului în aer. Deodată, ea afirmă că Anglia e cu adevărat un deșert învăluit de întunericul păcatului. Mama, care pășește ușor pe iarba primăvăratică și duce în mână un buchet de narcise din tulpinile cărora picură seva lipicioasă, aude și nu poate să nu râdă cu poftă. Rămân în urmă printre doamne, până ajung în dreptul mamei, și-i spun:

— Trebuie să vorbesc cu tine. Trebuie să știu ce știi tu.

Surâsul ei e tot atât de senin și de încântător ca întotdeauna.

Mă tachinează.

— Învățătură adunată într-o viață întreagă. Înțelegerea a patru limbi, dragostea de muzică și prețuirea artei, un mare interes față de tipar și față de scriere în engleză și în latină. Mă bucur să văd că în sfârșit te folosești de înțelepciunea mea!

— Milady mama regelui e bolnavă de frică, îi spun. Crede că primăvara englezească e un deșert învăluit de întuneric. Fiul ei e aproape mut. Au încredere numai în cei din cercul lor, iar în afara curții zvonurile se înmulțesc zilnic. Se apropie o nouă răscoală, nu? Cunoști planurile și știi cine se va afla în frunte. (Mă opresc și-mi cobor glasul într-o șoaptă.) El e pe drum, nu?

Timp de câteva clipe, mama nu spune nimic, ci merge lângă mine în tăcere, grațioasă ca întotdeauna. Se oprește, se întoarce spre mine, ia un boboc de narcisă și mi-l prinde la pălărie cu un gest blând, apoi întreabă încet:

— Crezi că de când te-ai căsătorit nu ți-am spus nimic despre aceste lucruri pentru că mi-a scăpat din vedere?

— Nu, firește că nu.

— Pentru că m-am gândit că nu te interesează?

Clatin din cap.

— Elizabeth, în ziua nunții ai jurat să-l iubești pe rege, să-l cinstești și să i te supui. În ziua încoronării va trebui să juri în fața lui Dumnezeu, cu cel mai solemn și mai strașnic jurământ, să-i fii supus credincios, prima dintre supușii lui credincioși. Vei primi coroana pe cap, vei primi sfântul mir pe piept. N-ai voie să juri strâmb. N-ai voie să știi niciun lucru pe care ai fi silită să i-l ascunzi. Nu poți avea taine față de el.

— N-are încredere în mine! răbufnesc. Chiar fără să-mi sufli tu o vorbă, bănuiește deja că am aflat despre o întreagă conspirație și că o ascund. Mă întreabă iar și iar ce știu, mă previne iar și iar că ne arată îngăduință. Mama lui e sigură că îl trădez și cred că a ajuns să gândească și el la fel.

— Poate că el va ajunge să aibă încredere în tine. Dacă aveți la dispoziție ani întregi împreună. S-ar putea să ajungeți doi soți iubitori, dacă aveți timp destul. Iar dacă eu nu-ți spun nimic, momentul în care vei fi silită să-l minți nu va veni niciodată. Și nici momentul, mai teribil, în care va trebui să alegi cui îi ești loială. N-aș vrea să fii nevoită să alegi între familia tatălui tău și cea a soțului tău. N-aș vrea să fii nevoită să alegi între drepturile băiețelului tău și ale altuia.

Gândul că aș putea fi silită să aleg între Casa Tudor și cea de York mă îngrozește.

— Dar, dacă nu știu nimic, înseamnă că sunt ca o frunză pe apă: merg încotro mă duce curentul. Nu acționez, nu fac nimic.

Mama zâmbește.

— Da. Ce-ar fi să te lași purtată de fluviu? Vom vedea ce-ți va spune.

Ne întoarcem tăcute și pornim pe malul apei înapoi spre Sheen, frumosul palat cu multe turnuri ce domină cotul fluviului. Pe când ne apropiem de palat, văd șase cai îndreptându-se în galop spre intrarea particulară a regelui. Călăreții descalecă, iar unul dintre ei își scoate pălăria și intră. Mama le conduce pe doamnele de companie pe lângă oșteni și primește cu eleganță salutul acestora, rostind pe-un ton plăcut:

— Păreți osteniți. Veniți de departe?

— Tocmai din Flandra, fără popas ca să dormim, se laudă unul dintre ei. Am dat pinteni cailor de parcă l-am fi avut pe dracul pe urme.

— Nu mai spune!

— Dar nu-i pe urmele noastre, ci înaintea noastră, îi destăinuie omul, cu glas scăzut. Înaintea noastră și a Alteței Sale, cutreieră țara, strângând oștire, în timp ce noi nu ne-am revenit încă din uimire.

— Ajunge, intervine altul, scoțându-și pălăria în fața mea și a mamei. Vă cer iertare, Alteță. A stat atâta vreme cu sufletul la gură, încât acum nu poate să tacă.

Mama le zâmbește soldatului și căpitanului său.

— Nu face nimic.

*

Nu trece un ceas și regele își cheamă sfetnicii cei mai apropiați, aceia spre care se îndreaptă când îl paște primejdia.

Jasper Tudor e acolo, cu capul roșcovan plecat și cu sprâncenele încărunțite încruntate de îngrijorare, la gândul amenințării ce planează asupra nepotului și a spiței lui. Contele de Oxford se plimbă la braț cu Henric, discutând despre strângerea de oști și arătând în ce comitate se poate avea încredere și care nu trebuie alarmate. John de la Pole intră în sala sfatului pe urmele tatălui său cel aprig de loial, iar după el vin ceilalți prieteni și rubedenii: frații Stanley, bărbații Courtenay, arhiepiscopul John Morton, Reginald Bray, intendentul lui milady – toți cei care l-au așezat pe Henric Tudor pe tron și acum descoperă că e greu să-l ajute să rămână acolo.

Mă duc în odăile copilului. O găsesc pe milady mama regelui așezată în jilțul cel mare din colț, privind cum dădaca schimbă scutecul pruncului și apoi îl înfașă strâns. Venirea ei aici e un lucru neobișnuit, dar aerul de încordare și rozariul din mâini îmi arată că se roagă pentru ocrotirea lui.

— Vești proaste? o întreb cu glas scăzut.

Se uită la mine cu reproș, de parcă totul ar fi din vina mea.

— Se spune că ducesa de Burgundia, mătușa ta, a găsit un general care îi va primi banii și-i va împlini porunca. Se zice că e de neînvins.

— Un general?

— Acum strânge armată.

— Va veni aici? șoptesc uitându-mă pe fereastră, spre fluviu și spre câmpurile tihnite de dincolo de el.

— Nu, răspunde ea cu hotărâre nestrămutată. Căci îl va opri Jasper, îl va opri Henric, îl va opri Dumnezeu însuși.

*

În drum spre odăile mamei, trec grăbită pe lângă cele ale regelui, dar ușa ce dă în marea sală de primire e tot închisă. A adunat aproape toți lorzii și pesemne că acum încearcă, înnebuniți, să judece cât de mare e noua amenințare la adresa tronului Tudor, cât de tare ar trebui să se teamă, ce ar trebui să facă.

Îmi dau seama că iuțesc pasul, cu mâna la gură. Mă tem de ceea ce ne amenință și totodată mă tem de apărarea pe care o va pregăti Henric împotriva propriului său popor, apărare care s-ar putea dovedi mai sângeroasă și mai ucigătoare decât o invazie propriu-zisă.

Și ușile odăilor mamei sunt închise, iar în fața lor nu așteaptă niciun servitor ca să mi le deschidă larg. E liniște – prea liniște. Deschid eu însămi ușa și privesc odaia pustie ce se întinde în fața mea, ca o scenă dintr-un tablou vivant înainte de sosirea actorilor. Niciuna dintre doamnele de companie ale mamei nu e acolo, muzicanții ei lipsesc, o lăută stă sprijinită de perete. Toate lucrurile ei sunt neatinse: jilțurile, tapiseriile, cartea ei pe o masă, lucrul de mână într-o cutie; însă ea lipsește. Pare că a plecat.

Ca un copil, nu pot să cred. Rostesc: „Mamă? Milady mamă?”; intru în sala de primire însorită și tăcută și mă uit de jur-împrejur.

Deschid ușa ce dă în odaia ei personală: pustie și aceea. Pe unul dintre jilțuri văd un lucru de mână, iar pe bancheta de la fereastră, o panglică; în rest, nimic. Neajutorată, iau panglica în mână de parcă ar fi un semn și o răsucesc între degete. Nu-mi vine să cred cât de liniște e. Curentul iscat de ușa deschisă face să fluture colțul unei tapiserii – singura mișcare din odaie. Afară uguie un porumbel gulerat, dar altceva nu se aude. Rostesc iar:

— Mamă? Milady mamă?

Bat la ușa odăii ei de culcare și o deschid, însă nu mă aștept s-o găsesc acolo. Așternutul a fost luat de pe pat, salteaua e goală. Stâlpii de lemn au fost despuiați de baldachin. Indiferent unde s-a dus, și-a luat așternutul cu ea. Deschid cufărul de la picioarele patului și descopăr că și hainele ei au dispărut. Mă întorc spre masa la care mama obișnuiește să șadă în timp ce o piaptănă camerista: oglinda ei de argint a dispărut, la fel și pieptenii de fildeș, acele de păr din aur, flaconul din sticlă șlefuită, plin cu ulei de crin.

Odăile ei sunt pustii. E ca o vrajă; de dimineață și până acum mama a dispărut, parcă într-o clipă.

Mă răsucesc imediat pe călcâie și pornesc spre odăile cele mai bune, odăile reginei, în care își petrece zilele milady mama regelui înconjurată de doamnele ei, conducând treburile întinselor sale proprietăți și întreținându-și puterea, în timp ce doamnele cos cămăși pentru săraci și ascultă lecturi din Biblie. Odăile ei freamătă de lume care vine și pleacă; aud zumzetul vesel prin ușă în timp ce mă apropii, iar când mi se deschide ușa și sunt anunțată, intru și o văd pe milady așezată sub un baldachin nobiliar cusut cu fir de aur, precum o regină,

înconjurată de doamnele ei, printre care se află însoțitoarele mamei – o singură mare curte contopită. Doamnele mamei se uită la mine cu ochii mari, de parcă ar vrea să-mi șoptească taine, dar cine a luat-o pe mama s-a îngrijit să le închidă gura.

— Milady, rostesc, făcându-i cea mai superficială dintre reverențele datorate soacrei mele și mamei regelui.

Ea se ridică și abia schițează o reverență de răspuns; ne sărutăm reciproc pe obrajii reci. Buzele ei abia dacă mă ating, iar eu îmi țin răsuflarea, ca și cum n-aș vrea să respir izul de tămâie emanat mereu de boneta ei cu văl. Ne retragem puțin și ne măsurăm reciproc.

— Unde e mama? întreb sec.

Cu un aer grav, de parcă n-ar fi gata să dănțuiască de bucurie, ea răspunde:

— Poate că ar trebui să vorbești cu fiul meu, regele.

— E în odăile lui, cu sfetnicii. Nu vreau să-l deranjez, însă o voi face și-i voi spune că voi m-ați trimis, dacă asta doriți. Sau îmi puteți spune unde e mama. Ori poate nu știți? Vă prefaceți doar a avea știință?

— Bineînțeles că știu! exclamă ea pe dată, jignită.

Se uită în jur, vede fețe curioase și-mi face semn să intrăm într-o odaie ferită, unde putem discuta între patru ochi. O urmez. Trecând pe lângă doamnele mamei, văd că unele dintre ele lipsesc; Grace, fiica bastardă a tatălui meu și sora mea vitregă, nu e prezentă. Nădăjduiesc că a plecat cu mama, indiferent unde.

Milady mama regelui închide ușa cu mâna ei și-mi face semn să iau loc. Atente la protocol chiar și acum, ne așezăm în același timp. Întreb iar:

— Unde e mama?

— Ea e de vină pentru răscoală, răspunde încet milady. I-a trimis lui Francis Lovell bani și oameni care să-l slujească, a primit mesaje de la el. Știa ce face acesta și l-a sfătuit și sprijinit. I-a spus ce familii îl vor ascunde și-i vor da oameni și arme, dincolo de York. În timp ce eu plănuiam procesiunea regelui, ea plănuia o revoltă împotriva lui, un atac prin surprindere, pe drum. E dușmanca soțului și a fiului tău. Îmi pare foarte rău pentru tine, Elizabeth.

Mă zburlesc, aproape fără s-o aud.

— N-am nevoie de mila voastră!

— Ba ai, insistă ea. Căci împotriva ta și a soțului tău uneltește propria ta mamă. Moartea și căderea ta le plănuiește. A sprijinit revolta lui Lovell, iar acum îi scrie în taină cumnatei sale din Flandra, îndemnând-o să ne invadeze.

— Nu. N-ar face una ca asta!

— Avem dovada. Nu există îndoială. Regret. O mare rușine se abate asupra ta și a familiei tale. Numele vostru e făcut de ocară.

— Unde e?

Cel mai tare mă tem că a fost dusă în Turn, că va fi închisă unde au fost ținuți fiii ei și că nu va mai ieși nici ea de acolo.

— S-a retras din lume, anunță solemn lady Margaret.

— Poftim?

— A înțeles că a greșit și s-a dus să se spovedească de păcate și să trăiască alături de bunele surori de la Abația Bermondsey. A ales să trăiască acolo. Când fiul meu i-a înfățișat dovezile conspirației, a recunoscut că a păcătuit și că trebuie negreșit să plece.

— Vreau s-o văd!

— Firește că poți merge s-o vezi, răspunde încet lady Margaret. Desigur. (Văd în ochii ei adumbriți o mică scânteie de speranță.) Ai putea să rămâi cu ea.

— Bineînțeles că nu voi rămâne la Abația Bermondsey! O voi vizita și voi vorbi cu Henric, căci ea trebuie să se întoarcă la curte.

— Nu i se poate îngădui să aibă avere și influență, spune lady Margaret. Le-ar folosi împotriva soțului și a fiului tău. Știu că o iubești nespus, dar, Elizabeth, ți-a devenit dușman. Nu mai e mama ta și a surorilor tale. Le-a pus la dispoziție bani celor care speră să răstoarne tronul Tudor; le-a dat sfaturi, le-a trimis mesaje. A uneltit cu ducesa Margaret, care strânge armată. Trăia alături de noi, se juca voioasă cu copilul tău, cu prețiosul nostru prinț, te vedea zi de zi și, în același timp, se ostenea pentru distrugerea noastră.

Mă ridic din jilț și merg la fereastră. Afară, primele rândunele ale verii zboară aproape de suprafața apei, cotind zburdalnic, cu pântecul fulgerând alburiu, de parcă s-ar bucura să-și afunde pliscul în propria imagine oglindită, să se joace cu apa dulce a Tamisei. Mă întorc iar spre mijlocul odăii.

— Lady Margaret, mama mea nu e necinstită și nu m-ar

vătăma niciodată.

Ea clatină încet din cap.

— A insistat să te măriți cu fiul meu. A cerut acest lucru, ca preț al loialității ei. A fost de față la nașterea prințului. I s-a arătat cinstire la botez, îi e nașă. I-am dat cinstire, un acoperiș și bani. Dar acum uneltește împotriva moștenirii propriului ei nepot și încearcă să-l așeze pe altul pe tronul lui. Asta e necinste, Elizabeth. Nu poți nega că joacă un joc dublu, un joc rușinos.

Îmi acopăr fața cu mâinile, ca să scap de expresia de pe chipul ei. Dacă ar avea un aer triumfător, aș urî-o; în schimb, pare îngrozită, de parcă ar simți, ca și mine, că tot ce am încercat să înfăptuim se va destrăma. Îmi spune pe un ton rugător:

— Deși mama ta și cu mine nu ne-am înțeles întotdeauna, nu mi-a făcut nicio plăcere s-o văd plecând de la curte. E o nenorocire nu doar pentru ea, ci și pentru noi. Trăsesem nădejde că vom alcătui o singură familie, o familie regală unită. Însă ea s-a prefăcut de la început. Ne-a fost necredincioasă.

Nu pot s-o apăr pe mama; îmi plec capul și printre dinții încleștați îmi scapă un geamăt slab de groază.

— Cugetul ei nu e împăcat, conchide lady Margaret. Continuă să poarte războiul pe care voi, Casa de York, l-ați pierdut. N-a făcut pace cu noi, iar acum se războiește cu tine, propria ei fiică.

Cu un scâncet, mă las pe bancheta de la fereastră, ascunzându-mi fața în mâini. Tăcută, lady Margaret traversează încăperea și se așază greoaie lângă mine. Mă întreabă, obosită:

— O face pentru fiul ei, nu? Doar pentru dreptul lui ar lupta în defavoarea ta. E singurul pretendent pe care l-ar prefera nepotului ei. Îl iubește pe Arthur la fel ca noi, știu. Singurul drept pe care l-ar pune mai presus de al lui ar fi cel al propriului ei fiu. Crede, pesemne, că unul din băieții ei – Richard sau Edward – trăiește, și speră să-l pună pe tron.

— Nu știu, nu știu! îngaim cu greutate printre lacrimi, abia auzind-o din cauza hohotelor.

— Atunci cine e? strigă ea pe neașteptate, cuprinsă de mânie. Cine altcineva ar putea fi? Pe cine ar putea să pună mai presus de propriul ei nepot? Pe cine ar prefera înaintea prințului Arthur? Arthur, născut la Winchester, Arthur de Camelot? Pe cine ar putea să prefere?

Clatin din cap, năucă. Simt cum lacrimile fierbinți mi se adună în palmele înghețate, udându-mi fața.

— Nu te-ar răsturna pentru nimeni altcineva, șoptește lady Margaret. Desigur că e unul din băieți. Spune-mi, Elizabeth! Spune-mi tot ce știi, ca să putem ocroti moștenirea lui Arthur, fiul tău. Mama ta își ține un fiu ascuns undeva? E la mătușa ta, în Flandra?

— Nu știu, răspund neajutorată. Ea n-a vrut să-mi spună nimic. Am zis că nu știu și, credeți-mă, nu știu. A avut grijă să nu vă pot spune nimic. Nu voia să fiu cercetată vreodată în felul acesta. A încercat să mă ocrotească, așa că nu știu.

*

Henric vine în odăile mele însoțit de curtenii săi, înainte de cină. Zâmbetul lui e încordat și deloc convingător. Joacă rolul regelui și încearcă să-și ascundă teama că pierde totul.

— Cu tine vorbesc mai târziu, spune el pe un ton scăzut, dur. Diseară, când vin în odaia ta.

— Milord… șoptesc.

— Nu acum, replică el ferm. Trebuie să vadă toți că suntem uniți.

— Nu se poate ca mama să fie reținută împotriva voinței ei, spun cu hotărâre, gândindu-mă la vărul meu aflat în Turn și la mama, în Abația Bermondsey. Nu pot îngădui captivitatea rudelor mele. Indiferent ce bănuieli ai avea. Nu rabd așa ceva.

— Diseară, repetă el. Când vin în odăile tale. Îți voi explica.

Verișoara Maggie îmi aruncă o privire înfricoșată, apoi vine în spatele meu, îmi ridică trena și o întinde, pe când soțul meu îmi ia mâna și mă conduce la masă, în fruntea curții; zâmbesc în dreapta și-n stânga, așa cum trebuie să fac, și mă întreb ce va mânca astă-seară mama, în timp ce curtea care a fost cândva a ei se veselește.

*

Ca o consolare, Henric vine neîntârziat, imediat după liturghie, îmbrăcat în hainele de noapte; lorzii care îl însoțesc în odaia mea de culcare se retrag iute, ca să ne lase singuri, iar verișoara Maggie așteaptă doar să vadă dacă avem nevoie de ceva, după care pleacă și ea, uitându-se la mine cu ochi mari, de parcă s-ar teme că până dimineață voi dispărea și eu.

— Nu vreau ca mama ta să fie sechestrată, spune cu asprime Henric. Și, dacă pot, n-o voi duce în fața judecății.

— Ce a făcut? cer să aflu.

Nu mă mai pot preface că e complet nevinovată.

— Chiar nu știi? mi-o întoarce el răstit. Sau încerci să descoperi cât de multe știu?

Cu o exclamație slabă, îmi întorc privirea într-o parte.

— Șezi, șezi, îmi spune el.

Vine după mine, mă ia de mână și mă conduce până la jilțul de lângă foc, unde obișnuiam să stăm atât de tihnit. Mă așază cu fermitate și mă bate ușurel pe obrazul împurpurat. Preț de o clipă, îmi doresc fierbinte să mă arunc în brațele lui, să plâng la pieptul lui și să-i spun că nu știu nimic precis, dar că, asemenea lui, mă tem de toate. Că sunt sfâșiată între dragostea față de mama, față de frații mei pierduți și dragostea pentru fiul meu. Că nimeni nu poate aștepta din partea mea să-l aleg pe următorul rege al Angliei și, în sfârșit, partea cea mai încurcată, că aș da orice pe lume să-mi revăd fratele iubit și să știu că e teafăr. Aș da orice, în afară de tronul Angliei. Orice, în afară de coroana lui Henric.

— Nu știu totul, spune el așezându-se greoi în fața mea, cu bărbia sprijinită în pumn, uitându-se la flăcări. Asta-i partea cea mai rea: nu știu totul. Dar i-a scris mătușii tale Margaret, în Flandra, iar aceasta strânge armată împotriva noastră. Mama ta a luat legătura cu toate vechile familii din tabăra de York – cele din neamul ei, cele care și-l aduc aminte pe tatăl tău sau pe unchiul tău –, cerându-le să fie pregătite când debarcă armata lui Margaret. Le-a scris unora aflați în exil, altora care se ascund. A uneltit cu cumnata ei, Elizabeth, mama lui John de la Pole. Ba chiar a vizitat-o pe bunica ta, ducesa Cecily, soacra ei. Cât a ținut căsnicia ei, au fost la cuțite, dar acum s-au aliat împotriva unui dușman mai însemnat: eu. Știu că i-a scris lui Francis Lovell. Am văzut scrisorile. Ea s-a aflat în spatele răscoalei lui, am acum dovezi. Știu chiar și câți bani i-a trimis pentru cele necesare oștirii. Erau banii primiți de la mine, pensia pe care i-am dat-o eu. Toate astea le știu, le-am văzut cu ochii mei. Am ținut în mână scrisorile ei. Nu există îndoială.

Răsuflă prelung, obosit, și ia o înghițitură din pahar. Mă uit la el îngrozită. Dovezile ajung ca mama să fie întemnițată pentru tot restul vieții. Dacă ar fi bărbat, i s-ar tăia capul pentru

trădare. El continuă, mohorât:

— Și asta nu-i partea cea mai rea. Probabil că mai sunt și altele, dar nu știu ce altceva a mai făcut. Nu-i cunosc toți aliații, nu-i știu cele mai tainice planuri. Nu cutez să mă gândesc.

— Henric, de ce te temi? întreb în șoaptă. Ce te temi că a făcut, de ai înfățișarea asta?

Are aerul unui om chinuit peste măsură.

— Nu știu de ce să mă tem, spune el. Mătușa ta, ducesa văduvă de Burgundia, strânge oștire – o mare oștire – împotriva mea. Asta o știu.

— Da?

El dă din cap, a încuviințare.

— Iar mama ta aduna rebeli în regat. Azi am ținut sfat. Pe lorzi sunt stăpân, de asta nu mă îndoiesc. În orice caz... mi-au jurat toți credință. Dar în cine pot avea încredere, dacă mama și mătușa ta aduc pe câmp o armată în fruntea căreia e...

Se întrerupe.

— Cine? Cine te temi că ar putea să conducă o astfel de invazie?

El își ferește privirea.

— Cred că știi.

Traversez odaia și-i iau mâna, îngrozită.

— Îți spun sincer că nu știu!

El îmi ține mâna foarte strâns și mă privește lung în ochi, de parcă ar încerca să-mi citească gândurile, de parcă ar vrea mai mult ca orice pe lume să știe dacă poate avea încredere în mine, soția lui, mama copilului lui.

— Crezi că John de la Pole te-ar trăda și ar conduce armata împotriva ta? întreb, numindu-l pe vărul meu, moștenitorul lui Richard. De el te temi?

— Știi ceva împotriva lui?

Clatin din cap.

— Nimic, jur!

— Mai rău de atât, spune el scurt.

Rămân în picioare în fața lui, tăcută, întrebându-mă dacă îl va numi pe dușmanul de care se teme cel mai tare: pe conducătorul cu numele care ar avea mai multă forță decât un văr de York.

— Cine? șoptesc.

Însă e ca și cum năluca ar fi intrat în odaia noastră personală

– năluca de care vorbesc toți, dar pe care nimeni nu îndrăznește s-o numească. Superstițios, nici Henric nu vrea să-i rostească numele. Spune doar:

— Sunt pregătit pentru el. Oricine ar fi acela pe care ea îl va așeza în fruntea armatei. Le poți spune tuturor că sunt pregătit pentru el.

— Pentru cine? îl provoc să vorbească.

Dar Henric clatină din cap și atât.

*

Chiar a doua zi dimineață, la liturghie, John de la Pole lipsește din capelă. Mă uit în jos de la locul meu din galerie și observ că locul lui obișnuit e gol. Lipsește și de la cină.

— Unde e vărul meu John? o întreb pe milady mama regelui după cină, în timp ce așteptăm ca preotul să termine lunga lectură poruncită de ea pentru toate zilele din postul Paștelui.

— Pe mine mă întrebi? replică ea, privindu-mă de parcă aș fi insultat-o.

— Vă întreb unde e vărul meu John, repet, zicându-mi că nu m-a auzit. Dimineață n-a venit la capelă și nu l-am văzut toată ziua.

— Poate că ar trebui s-o întrebi pe mama ta, nu pe mine, spune milady cu înverșunare. S-ar putea să știe ea. Poate că ar trebui s-o întrebi pe mătușa ta, Elizabeth de York, mama lui – s-ar putea să știe ea. Ar trebui s-o întrebi pe mătușa ta, Margareta de York, trădătoarea ducesă văduvă de Burgundia: ea știe precis, căci spre ea se îndreaptă!

Îmi scapă un icnet; duc mâna la gură.

— Vreți să spuneți că John de la Pole a plecat în Flandra? Cum puteți crede una ca asta?

— Nu „cred”. Știu! spune ea. Mi-ar fi rușine să rostesc astfel de lucruri dacă ar exista vreo îndoială. E necredincios, așa cum am zis mereu! E necredincios și a luat parte la adunările sfetnicilor noștri, ne-a auzit planurile de apărare, ne-a auzit temerile de răscoală, iar acum dă fuga peste hotare, la mătușa lui, ca să-i dezvăluie tot ce știm și toate temerile noastre și să-i ceară să-l așeze pe el pe tronul nostru, fiindcă ea e din Casa de York, iar el spune acum că e trup și suflet de partea taberei York și așa a fost întotdeauna – la fel ca tine și toată familia ta!

— John e necredincios? repet.

Nu-mi vine să-i cred spusele. Dacă e precum zice, poate că toate celelalte temeri ale lor sunt adevărate: poate că există un conte, un duce, poate chiar un prinț de York undeva, în lume, așteptând, plănuindu-și campania.

— Vărul meu John a plecat în Flandra?

— Necredincios ca un partizan York! replică ea, insultându-mă pe față. Necredincios cum numai roza albă poate fi, cum e întotdeauna roza albă.

*

Milady mama regelui îmi spune că vom pleca la Norwich la începutul verii, căci regele vrea să fie văzut de norod și să împartă dreptate. Îmi dau seama pe dată, după expresia de încordare din ochii ei, că e o minciună. Dar n-o înfrunt. Aștept, în schimb, să o absoarbă planurile pentru procesiunea fiului ei și într-o zi, la sfârșitul lui aprilie, anunț că nu mă simt bine și că mă voi odihni în pat. O las pe Maggie de pază la ușa odăii mele de culcare, să le spună oamenilor că dorm; mă îmbrac cu cea mai simplă rochie, mă înfășor într-o manta de culoare închisă, mă furișez până la debarcaderul din dreptul palatului și chem o luntre să mă ducă la vale.

Pe apă e frig, iar vântul tăios îmi oferă un pretext să-mi pun gluga și să-mi înfășor o eșarfa în jurul feței. Mă însoțește valetul meu; nu știe ce facem, dar e neliniștit, fiindcă presupune că e ceva interzis. Barca alunecă iute la vale, odată cu fluxul. La întoarcere va merge mai încet, dar mi-am potrivit vizita în așa fel încât să înceapă refluxul la vremea când pornim spre Sheen.

Luntrea mă duce la treptele dinspre apă ale abației, iar Wes, valetul, sare pe mal și-mi întinde mâinile. Barcagiul promite să mă aștepte ca să mă ducă înapoi la Sheen, și licărul din ochii lui îmi arată limpede că mă ia drept o slujnică de la curte care se întâlnește pe furiș cu ibovnicul ei. Urc treptele ude până la podețul peste apă și merg de-a lungul zidurilor abației până ajung la poarta principală și la casa portarului. Trag clopotul și aștept să mi se deschidă, sprijinindu-mă de zidul din cremene întunecată și cărămidă roșie. În poarta cea mare se deschide o ușiță.

— Vreau s-o văd…

Mă întrerup. Nu știu cum i se spune mamei acum, când nu mai e regină, acum, când e bănuită de trădare. Nici măcar nu

știu dacă se află aici sub numele ei adevărat.

— Pe Alteța Sa regina văduvă, completează morocănos femeia, de parcă Bosworth nici n-ar fi existat, de parcă Plantageneții ar crește și azi, viguroși și verzi, în grădina Angliei.

Îmi deschide ușa și mă lasă să intru, făcând semn că feciorul trebuie să mă aștepte afară.

— De unde ai știut că mă refer la ea? o întreb.

— Nu sunteți prima care vine la ea și mă îndoiesc că veți fi ultima, răspunde ea zâmbindu-mi și mă conduce pe pajiștea netedă, cosită, spre chiliile aripii de apus a clădirii. E o mare doamnă și oamenii îi vor fi mereu credincioși. Acum e în capelă. (Face semn cu capul spre biserica în fața căreia se află un cimitir.) Dar o puteți aștepta în chilia ei; vine într-o clipă.

Mă conduce într-o odaie curată, cu pereții spoiți cu var, pe care se află o poliță pentru cele mai îndrăgite volume ale mamei – manuscrise legate și cărți scoase la noua tiparniță. Pe perete se mai află un crucifix din fildeș și aur, iar pe un jilț, lângă foc, e cămășuța de noapte pe care o coase pentru Arthur. Încăperea nu seamănă deloc cu ceea ce mi-am imaginat; timp de o clipă șovăi în prag, cu genunchii moi de ușurare că mama nu e întemnițată într-un turn rece sau sechestrată într-o mănăstire săracă, ci își aranjează mediul după plac, ca întotdeauna.

Prin ușa de comunicare îi văd odaia personală și, dincolo de ea, patul cu baldachin, acoperit cu cearșafurile ei fine, brodate. Nu sunt odăile unei femei ce moare de foame într-o carceră; mama trăiește ca o regină retrasă de la curte și, lucru vădit, întreaga mănăstire e la porunca ei.

Mă așez pe un scăunel, lângă foc, până când aud un pas iute afară, pe pietrele pavajului. Ușa se deschide și apare mama. Mă trezesc în brațele ei, plângând, iar ea mă liniștește și mă alină; ne așezăm amândouă lângă foc. Mâinile mele se află în ale ei, iar ea îmi zâmbește, ca întotdeauna, și mă asigură că totul va fi bine.

— Dar nu ești liberă să pleci? îi cer confirmarea.

— Nu. I-ai cerut lui Henric libertatea mea?

— Firește, în clipa în care ai dispărut. M-a refuzat.

— M-am așteptat. Trebuie să rămân aici, cel puțin deocamdată. Surorile tale ce fac?

— Sunt bine. Catherine și Bridget sunt în sala de studiu. Le-am spus că te-ai retras o vreme la mănăstire, ca să-ți cauți

liniștea. Bineînțeles, Bridget vrea să vină la tine. Spune că deșertăciunea lumii e prea mult pentru ea.

Mama zâmbește.

— Am menit-o bisericii. A luat-o mereu foarte în serios. Și nepoții mei? John de la Pole?

— A dispărut, spun fără menajamente și simt că mâinile ei le strâng pe ale mele cu mai multă putere.

— Arestat?

Clatin din cap și răspund scurt:

— Fugar. Nici măcar nu știu dacă ești sinceră când lași impresia că nu știi.

Mama nu se obosește să-mi răspundă.

— Henric pretinde că are dovezi că lucrezi împotriva noastră.

— A „noastră”? repetă ea.

— Împotriva Tudorilor, răspund roșind.

— A! exclamă ea. „A noastră, a Tudorilor.” Ai idee ce anume știe?

— Știe că i-ai scris mătușii Margaret și că ai făcut apel la prieteni din tabăra York. A pomenit-o pe mătușa Elizabeth și chiar pe bunica, ducesa Cecily.

Ea încuviințează din cap.

— Doar atât?

— Mamă, e mai mult decât destul!

— Știu. Dar vezi tu, Elizabeth, ar putea să știe mai mult.

— Asta nu e tot?! întreb îngrozită.

Ea ridică din umeri.

— E o conspirație. Bineînțeles că asta nu e tot.

— Ei bine, mie doar atât mi-a spus. Nici el, nici mama lui n-au încredere în mine.

Mama râde.

— N-au încredere nici în propria lor umbră; de ce s-ar încrede în tine?

— Pentru că sunt soția lui și regina.

Ea dă din cap, cu aerul că n-are importanță.

— Și unde crede Henric că a plecat John de la Pole?

— Poate în Flandra, la milady mătușa Margaret?

În mod vădit, ideea nu o surprinde.

— A reușit să plece cu bine?

— Din câte știu, da. Dar, milady mamă…

La auzul fricii din glasul meu, se înmoaie pe dată.

— Da, draga mea. Firește că ești neliniștită, înspăimântată, însă cred că totul se va schimba.

— Ce se va întâmpla cu fiul meu?

— Arthur s-a născut prinț, nimeni nu poate să-i ia rangul. Nimeni n-ar vrea să i-l ia.

— Și soțul meu?

Nu lipsește mult să izbucnească în râs.

— Ei, Henric s-a născut om de rând. Poate că va muri așa.

— Mamă, nu pot accepta să te războiești cu soțul meu. Am căzut la pace, ai vrut să mă mărit cu el. Acum avem un fiu care ar trebui să devină următorul rege al Angliei.

Se ridică și din trei pași traversează odăița; de la fereastra înaltă privește pajiștile tihnite și mica biserică a mănăstirii.

— Poate că da. Poate că va fi rege. N-am simțit-o niciodată. Eu nu văd lucrul ăsta, dar s-ar putea întâmpla.

— Nu poți să-mi spui? o întreb. Nu poți să-mi spui ce se va întâmpla?

Se întoarce spre mine și văd că are ochii adumbriți și surâde.

— Ca o clarvăzătoare, cum ar fi făcut-o mama mea? Sau ca uneltitoare? Ca răsculată trădătoare?

— Oricare dintre ele! exclam. Vorbește-mi din ce postură vrei! Nu poți să-mi spui, nu-mi poate spune *cineva* ce se petrece?

Mama clatină din cap.

— Nu pot fi sigură.

Mai mult nu vrea să-mi spună. O anunț supărată:

— Trebuie să plec. Trebuie să prind refluxul spre Sheen. Iar după aceea plecăm în procesiune.

— Încotro?

Cum deschid gura ca să-i răspund, îmi dau seama că va folosi această informație. Le va scrie rebelilor care se adună la arme, dușmanilor din Anglia și de peste hotare. Din clipa în care îi spun o vorbă, se cheamă că lucrez pentru tabăra York; spionez pentru tabăra York, împotriva propriului meu soț.

— La Norwich, răspund printre dinți. Mergem acolo de Corpus Christi[4]. Acum, că ți-am spus, să mă aștept la un atac?

— A, deci crede că vom invada pe coasta de răsărit! replică ea voioasă. Vasăzică la asta se așteaptă!

— Poftim?

---

[4] Sărbătoare catolică în cinstea sfintei împărtășanii, care are loc în prima zi de joi de după Rusalii. (n.r.).

— Nu merge la Norwich de dragul sărbătorii. Merge acolo să pregătească de invazie coasta de răsărit.

— Vom fi invadați? Din Flandra?

Mama mă sărută pe frunte, ignorându-mi cu desăvârșire întrebările temătoare.

— Nu-ți face nicio grijă, spune ea. N-ai nevoie să știi.

Mă însoțește până la casa gărzii și apoi, de-a lungul zidurilor exterioare, până în locul în care pontonul iese în apa râului Neckinger, unde așteaptă barca mea, legănată de refluxul în creștere. Mă sărută, iar eu îngenunchez ca să-i primesc binecuvântarea și-i simt mâna caldă poposind cu blândețe pe boneta mea.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! îmi spune mama cu duioșie. Vino să mă vezi când vă întoarceți de la Norwich, dacă poți veni, dacă ți se îngăduie.

— Voi fi singură la curte, fără tine, îi amintesc. O am pe Cecily, le am pe Anne și pe Maggie, dar fără tine mă simt singură. Și surioarelor mele le e dor de tine. Milady mama regelui crede că uneltesc cu tine, iar soțul meu se îndoiește de mine. Trebuie să trăiesc acolo, cu ei, cu toți, supravegheată în permanență, fără tine.

— Nu pentru mult timp, spune ea, cu aceeași încredere optimistă. Foarte curând, vei veni la mine. Sau, cine știe, voi găsi eu o cale de a veni la tine.

*

Ne întoarcem la Richmond odată cu refluxul și, îndată ce dăm cotul râului, văd o siluetă înaltă și zveltă care așteaptă pe ponton. E regele. E Henric. Îl recunosc din depărtare și nu știu dacă să-i spun barcagiului să întoarcă luntrea și să se îndepărteze sau să merg înainte. Ar fi trebuit să mă aștept că va afla unde sunt. Unchiul Edward m-a prevenit că acest rege le știe pe toate. Ar fi trebuit să știu că nu va accepta minciuna despre indispoziția mea fără a-i pune întrebări verișoarei Margaret și fără să ceară să mă vadă.

Lângă el nu se află nici maică-sa, nici vreun curtean din suită. Stă singur, ca un soț neliniștit, nu ca un rege bănuitor. Când mica luntre se lipește de pilonii de lemn și valetul meu sare pe mal, Henric îl dă la o parte și mă ajută chiar el să cobor. Îi aruncă barcagiului un ban, pe care acesta îl încearcă între dinți,

parcă surprins să constate că e bun, apoi se face nevăzut în negura de amurg a apei.

— Trebuia să-mi spui că vrei să mergi și te-aș fi trimis cu barca, în condiții mai confortabile, îmi spune scurt Henric.

— Îmi pare rău. Credeam că nu vei vrea s-o vizitez.

— Și, prin urmare, te-ai gândit să pleci și să te întorci fără știrea mea?

Dau din cap că da. N-are rost să neg. Neîndoielnic, am sperat că nu va afla.

— Pentru că n-ai încredere în mine, spune el sec. Nu crezi că te-aș lăsa s-o vizitezi, dacă ai putea face acest lucru în siguranță? Preferi să mă păcălești și să te furișezi ca o iscoadă, ca să te întâlnești în taină cu dușmanca mea.

Nu zic nimic. Îmi așază mâna în scobitura brațului său, de parcă am fi doi soți iubitori, și mă îndeamnă să merg cu el.

— Mama ta s-a instalat confortabil? E sănătoasă?

— Da. Îți mulțumesc.

— Ți-a spus cu ce se ocupă?

— Nu. (Șovăi.) Nu-mi spune nimic. I-am zis că plecăm la Norwich. Sper că n-am greșit.

Preț de o clipă, căutătura dură ațintită asupra mea se înmoaie, de parcă lui Henric i-ar părea rău că sunt cu credința sfâșiată în două, dar apoi răspunde cu înverșunare:

— Nu. N-are importanță. De bună seamă, are și alte iscoade în jurul meu și al tău. Probabil că știa deja. Ce te-a întrebat?

Mă simt ca într-un coșmar: îmi amintesc conversația cu mama și mă întreb ce o va condamna sau ce mă va învinui pe mine.

— Aproape nimic. M-a întrebat dacă John de la Pole a plecat de la curte și i-am zis că da.

— S-a încumetat să presupună de ce a plecat? Știa unde?

Clatin din cap și mărturisesc:

— I-am spus că, pe cât se crede, a plecat în Flandra.

— Nu știa deja?

Ridic din umeri.

— Nu știu.

— Era așteptat?

— Nu știu.

— Ce crezi, îl va urma familia lui? Fratele Edmund? Mama lui, Elizabeth, mătușa ta? Tatăl? Sunt necredincioși toți, în ciuda faptului că am avut încredere în ei, i-am luat la curtea mea și le-

am ascultat sfaturile? Îmi vor asculta cu luare-aminte spusele și le vor purta apoi la neamurile lor, dușmanii mei?

Iarăși, clatin din cap.

— Nu știu.

El îmi sloboade mâna, face un pas înapoi și mă privește. Ochii lui întunecați sunt nezâmbitori și bănuitori, iar chipul, aspru.

— Când mă gândesc la averea cheltuită cu educația ta, Elizabeth, sunt uimit cât de puține știi!

[21] St Mary's in the Fields, Norwich, vara anului 1487

Curtea se îndreaptă spre răsărit, pe drumuri noroioase; celebrăm sărbătorea Corpus Christi la Norwich, trăgând la capela colegiului St Mary's in the Fields, și mergem în orașul cel înstărit ca să privim procesiunea ghildelor până la catedrală.

Orașul e cel mai bogat din regat; membrii tuturor ghildelor din breasla lânii îmbracă mantiile cele mai alese și plătesc pentru costume, decoruri și cai ce alcătuiesc un imens alai cu negustori, stăpâni și ucenici, în ordine solemnă, pentru a celebra sărbătoarea religioasă și propria lor importanță.

Henric și cu mine stăm unul lângă altul, gătiți cu cele mai alese mantii, și privim lunga procesiune, în care fiecare ghildă e precedată de un stindard minunat brodat și o litieră adăpostind un aranjament ce-i proslăvește activitatea ori adăpostește statuia sfântului ei protector. Din când în când, văd că Henric se uită la mine cu coada ochiului. Mă urmărește în timp ce ghildele defilează.

— Le zâmbești celor care te privesc în ochi, remarcă el pe neașteptate.

Surprinsă, mă apăr:

— Din simplă politețe. Nu înseamnă nimic.

— Știu. Dar te uiți la ei ca și cum le-ai dori binele, zâmbești într-un fel prietenos.

Nu înțeleg unde bate.

— Da, firește, milord. Procesiunea mă bucură.

— Te bucură? întreabă el, de parcă asta ar explica totul. Îți place?

Dau din cap aprobator, cu toate că el mă face să mă simt aproape vinovată pentru momentul de plăcere.

— Cui nu i-ar plăcea? E nespus de bogată și variată, tablourile

vivante sunt foarte bine alcătuite, iar cântecele – nu cred că am auzit vreodată așa muzică!

El clatină din cap supărat pe sine, dar își aduce aminte că toți ne privesc și ridică mâna spre litiera ce trece prin față purtând un castel superb, construit din lemn vopsit în auriu.

— Nu pot să mă bucur de ea, pur și simplu. Îmi zic mereu că oamenii ăștia au pregătit un spectacol de proporții, dar ce se ascunde în inima lor? Ne zâmbesc, ne fac cu mâna și-și scot pălăriile, dar îmi acceptă oare cu adevărat domnia?

Un copilaș costumat în heruvim îmi face cu mâna de pe o pernă alb cu albastru, în formă de nor. Zâmbesc și-i trimit o bezea care-l face să foiască, încântat.

— Dar tu te bucuri de ea! spune Henric, de parcă plăcerea ar fi pentru el o enigmă.

Râd.

— Ei, am crescut la o curte fericită, iar tatălui meu îi plăceau turnirele, piesele de teatru și sărbătorile mai mult decât orice. Cântam și dansam mereu. Nu pot să nu mă bucur de un spectacol, iar cel din fața noastră e tot atât de ales ca oricare altul pe care l-am văzut.

— Uiți de griji? mă întreabă el.

Cumpănesc.

— Preț de câteva clipe, da. Crezi că sunt o nesocotită?

El zâmbește cu regret.

— Nu. Cred că te-ai născut și ai fost crescută să fii veselă. Păcat că în viața ta a pătruns atâta mâhnire!

Dinspre castel răsună o salvă, în semn de salut, și văd că zgomotul îl face pe Henric să tresară, dar strânge din dinți și se stăpânește. Îl întreb cu glas scăzut:

— Te simți bine, milord soțul meu? E limpede că nu te distrezi la fel de lesne ca mine.

Întoarce spre mine un obraz palid și-mi răspunde scurt:

— Sunt frământat.

Îmi aduc aminte, cu o zvâcnire subită de groază, afirmația mamei cum că Norwich a fost ales drept destinația curții pentru că Henric se așteaptă la o invazie pe coasta de răsărit; eu am zâmbit și am făcut cu mâna, ca o neghioabă, în timp ce soțul meu se teme că viața-i e amenințată.

Urmăm procesiunea în măreața catedrală, pentru slujba solemnă de Corpus Christi; milady mama regelui se lasă în

genunchi din clipa în care intrăm și rămâne așa pe tot parcursul liturghiei de două ore. Doamnele ei de companie mai cucernice îngenunchează în spatele ei, de parcă ar face parte dintr-un ordin al cucerniciei fără seamăn. Îmi trece prin minte că mama a numit-o pe milady „Madona Margaret a Nesfârșitei încântări de Sine” și mă văd silită să-mi disciplinez trăsăturile feței într-o expresie serioasă, stând lângă soțul meu, pe cele două mari jilțuri pereche, ascultând liturghia lungă în latină și urmărind desfășurarea slujbei.

Fiindcă e o sărbătoare atât de importantă, azi ne vom împărtăși; merg împreună cu Henric la altar: eu, urmată de doamnele mele, iar el, de curtenii lui. În clipa în care i se oferă prescura, îl văd că șovăie timp de o secundă trădătoare, înainte de a deschide gura și a o accepta, și înțeleg că e singura situație în care n-are lângă el un slujitor care să-i guste hrana și să se convingă că nu e otrăvită. Gândul că ar putea rămâne cu buzele strânse în fața ostiei, a prescurii sfinte, a trupului lui Hristos mă face să închid ochii, îngrozită. Când îmi vine rândul, primesc prescura în gura uscată. Cum poate Henric să se teamă atât de tare, încât să se creadă în primejdie în fața altarului unei catedrale?

Simt răceala balustradei din dreptul altarului când îngenunchez să mă rog și-mi aduc aminte că biserica nu mai e lăcașul ocrotirii sfinte. Henric și-a scos dușmanii din sanctuar și i-a executat. El de ce n-ar fi otrăvit la altar?

Mă întorc la tronul meu, trec pe lângă milady mama regelui, aflată încă în genunchi, și știu că expresia îndurerată de pe chipul ei se explică prin faptul că se roagă fierbinte pentru ocrotirea fiului ei în această țară pe care a cucerit-o, dar în care nu poate avea încredere.

După ce se termină slujba, ne așteaptă un banchet măreț la castel, cu actori și dansatori, un tablou vivant și un cor. Henric stă în jilțul cel falnic, în capul sălii, zâmbește și mănâncă bine, însă văd că ochii lui căprui cutreieră neîncetat încăperea, iar mâna lui stă mereu încleștată pe brațul jilțului.

*

După Corpus Christi, rămânem la Norwich și curtea se veselește pe vremea însorită, dar în scurt timp îmi dau seama că Henric plănuiește ceva. Are oameni în fiecare port de-a

lungul coastei, tocmiți să-l avertizeze dacă apar corăbii străine. Organizează un șir de focuri de semnalizare ce trebuie aprinse dacă se zărește o flotă. În fiecare dimineață îi sunt aduși oameni pe o cărare ferită, acoperită, ce duce din curtea grajdurilor direct în încăperea cea mare și simplă pe care a pus stăpânire drept sală a sfatului. Nimeni nu știe cine sunt ei, dar vedem cu toții cai uzi de nădușeală în grajduri și bărbați care nu se opresc să mănânce în sala cea mare, care n-au timp pentru cântece și băutură, ci spun că vor îmbuca pe drum. Când rândașii îi întreabă care drum, ei refuză să răspundă.

Pe neașteptate, Henric anunță că pleacă în pelerinaj la mormântul Fecioarei de la Walsingham, cale de o zi călare, spre miazănoapte. Va merge la acest mormânt sfânt fără mine.

— S-a întâmplat ceva? îl întreb. Nu vrei să vin cu tine?

— Nu, răspunde el scurt. Merg singur.

Fecioara de la Walsingham are renumele de a ajuta femeile sterpe. Nu-mi dau seama de ce ar vrea Henric, pe nepusă masă, să facă pelerinaj acolo.

— O iei pe mama ta? Nu înțeleg de ce vrei să mergi.

— De ce să nu merg la un mormânt sfânt? replică el iritat. Respect întotdeauna zilele sfinților. Suntem o familie cucernică.

— Știu, știu, spun împăciuitor. Mi s-a părut ciudat, atâta tot. Pleci singur de-a binelea?

— Iau doar câțiva străjeri. Mă va însoți ducele de Suffolk.

Ducele e unchiul meu, soțul lui Elizabeth, sora tatălui meu, și tatăl lui John de la Pole, vărul meu dispărut. Asta nu face decât să-mi sporească neliniștea.

— Ca tovarăș? îl alegi pe ducele de Suffolk drept tovarășul tău de căpătâi într-un pelerinaj?

Henric îmi zâmbește cu un aer crud.

— Drept ce altceva, dacă nu tovarăș? Mi-a fost întotdeauna atât de credincios și de loial! De ce n-aș vrea să călătoresc cu el?

La întrebarea asta nu știu să răspund. Henric rânjește viclean.

— O faci ca să vorbești cu el despre fiul lui? mă aventurez. Îl vei interoga?

Nu pot să nu mă simt neliniștită pentru soarta unchiului meu. E un om tăcut și statornic; a luptat de partea lui Richard la Bosworth, dar i-a cerut iertare lui Henric și a fost grațiat. Tatăl lui a fost un lord faimos din tabăra Lancaster, însă unchiul,

însurat cu o ducesă de York, a fost întotdeauna devotat Casei de York.

— Sunt sigură, absolut sigură că nu știe nimic despre fuga fiului său, adaug.

— Dar mama lui John de la Pole ce știe? Și mama ta ce știe? întreabă poruncitor Henric.

Văzând că tac, râde scurt.

— Ai dreptate să fii neliniștită. Simt că nu pot avea încredere în niciunul dintre verii York. Crezi că-ți iau unchiul ostatic, zălog pentru buna purtare a fiului său? Crezi că-l voi lua deoparte și-i voi aduce aminte că mai are un fiu și că toată familia ar putea să ajungă foarte ușor de la Walsingham în Turn? Iar de acolo, pe eșafod?

Mă uit la soțul meu, speriată de această furie rece ca gheața, și-i spun încet:

— Nu-mi vorbi de Turn și de eșafod. Te rog, nu-mi vorbi de lucrurile astea!

— Nu-mi da motive.

[22] St Mary’s in the Fields, Norwich, vara anului 1487

Henric și unchiul Suffolk pleacă în pelerinaj și se întorc nevătămați, dar și fără să vădească binecuvântare spirituală. Henric nu spune nimic despre călătorie, iar unchiul rămâne și el tăcut. Nu pot decât să presupun că soțul meu l-a chestionat pe unchiul și, poate, l-a amenințat, iar acesta, obișnuit să trăiască periculos de aproape de tron, a răspuns suficient de bine încât să-și ocrotească soția și ceilalți copii, ca și pe sine. Unde s-a dus fiul lui cel mare – John de la Pole, chipeșul meu văr – și ce face în exil, nimeni nu știe precis.

Într-o seară însă, Henric vine în odaia mea îmbrăcat nu de culcare, ci în hainele de zi, cu chipul crispat și întunecat.

— Irlandezii au înnebunit, spune el scurt.

Sunt la fereastră. Privesc spre râu, dincolo de grădina peste care se așterne întunericul. Undeva, în noapte, răsună chemarea drăgăstoasă a unei strige; mă uit după străfulgerarea unei aripi albe. Perechea ei îi răspunde în timp ce eu mă întorc și văd încordarea din umerii încovoiați ai soțului meu și nuanța cenușie a obrazului său.

— Pari foarte obosit, îi spun. Nu te poți odihni deloc?

— Obosit? Oamenii ăștia mai-mai că mă bagă în groapă! Ce crezi că au făcut acum?

Clatin din cap, închid obloanele peste tihna grădinii și mă întorc spre el. Preț de o clipă, simt o undă de iritare față de el – pentru că nu-și poate găsi liniștea, pentru că suntem în permanență asediați de temerile lui.

— Cine? Acum cine mai e?

Se uită la hârtia din mâna lui.

— Cei în care n-am avut încredere – pe bună dreptate, după cum s-a dovedit – și cei de care nici nu știam. Regatul meu poartă blestemul trădătorilor englezi. La irlandezi nici măcar nu m-am gândit. Nici n-am avut timp să merg printre ei și să-i cunosc; dar deja au luat-o razna.

— Cine a trădat?

Deși încerc să iau un ton nepăsător, simt cum gâtul mi se strânge de frică. Familia mea a fost iubită întotdeauna în Anglia; negreșit, prietenii și aliații noștri îl sperie pe Henric.

— Cine a trădat și ce face?

— Vărul tău, John de la Pole, e necredincios, așa cum am crezut, deși tatăl lui a jurat că nu. În timp ce călăream împreună, s-a uitat drept în ochii mei și a mințit de-au înghețat apele. John de la Pole a făcut ceea ce tatăl lui a jurat că nu va face. S-a dus întins la curtea Margaretei de York, în Flandra, iar ea îl sprijină. Acum, s-a dus la Dublin.

— La Dublin?

— Cu Francis Lovell.

Îmi scapă un icnet.

— Iarăși Francis Lovell?

Îndârjit, Henric încuviințează din cap.

— S-au întâlnit la curtea mătușii tale. Toată Europa știe că ea sprijină orice dușman al meu. E hotărâtă să reînscăuneze Casa de York pe tronul Angliei și are la dispoziție averea fiicei sale vitrege și prietenia a jumătate din capetele încoronate ale Europei. E cea mai puternică femeie a creștinătății, un dușman teribil pentru mine. Și n-are niciun motiv! Niciun motiv să mă persecute…

— Așadar, John s-a dus la ea?

— Am știut neîntârziat, spune Henric. Am câte o iscoadă în fiecare port din Anglia. Nimeni nu vine și nu pleacă fără ca eu să aflu în două zile. Am știut că tatăl lui minte când a zis că

probabil a fugit în Franța. Am știut că mama ta minte când a zis că nu știe unde se ascunde el. Am știut că minți când ai zis că nu știi.

— Dar n-am știut!

Nici măcar nu mă aude.

— Însă asta nu-i partea cea mai rea. Ducesa le-a pus la dispoziție o mare armată, iar cineva le-a făurit un pretendent.

— Le-a făurit?

— Ca pe paiața unui păpușar. Au găsit un băiat. (Îmi vede chipul consternat.) Ea și-a făcut rost de un băiat.

— Un băiat?

— Un băiat de vârsta potrivită și cu înfățișarea potrivită. Un băiat care poate juca rolul.

— Ce rol?

— De moștenitor al Casei de York.

Simt că mi se înmoaie genunchii. Mă sprijin de pervazul de piatră al ferestrei, simțindu-i răceala sub palma transpirată.

— Cine? Ce băiat?

El se apropie de mine, ca și cum ar vrea să mă ia în brațe iubitor. Mă cuprinde pe după mijloc și mă lipește de el, plecându-și capul ca să-mi șoptească în păr, de parcă din răsuflarea mea ar trage în piept mirosul trădării.

— Un băiat care-și zice Richard. Un băiat care spune că e fratele tău dispărut: Richard de York.

Mă lasă picioarele; el mă sprijină preț de o clipă, apoi mă ridică în brațe ca un iubit, dar mă trântește fără menajamente pe pat.

— Nu e cu putință! bâlbâi, încercând să mă ridic în capul oaselor. Cum e cu putință?

Henric explodează într-unul din accesele lui subite de furie.

— Nu-mi spune că nu știai, trădătoare mică! Nu te uita la mine cu figura aia frumoasă și nevinovată, spunându-mi că n-ai știut nimic! Nu te uita la mine cu ochii ăia senini, nu mă minți cu buzele alea drăgălașe! Când mă uit la tine, îmi zic că ești negreșit o femeie onorabilă, că o femeie frumoasă ca o sfântă nu poate fi o iscoadă atât de iscusită! Chiar te aștepți să te cred că nu ți-a spus maică-ta? Că n-ai știut?

— Ce să știu? Nu știu nimic! spun cu înfocare. Jur că nu știu nimic!

— Oricum, băiatul și-a schimbat povestea.

Brusc, Henric se lasă greoi într-un jilț, lângă foc, și ridică mâna să-și umbrească ochii. Răbufnirea pare să-l fi epuizat.

— A fost fratele tău Richard timp de numai câteva zile. Acum zice că-i Edward. Parcă m-ar amenința un spiriduș care se transformă. La urma urmelor, cine e?

Simt o străfulgerare bruscă de speranță nebunească.

— Edward? Edward, fratele meu? Edward, prințul de Wales?

— Nu. Edward de Warwick, vărul tău. Păcat că ai o familie atât de numeroasă.

Mi se învârte capul; închid ochii câteva clipe și inspir adânc. Când ridic ochii, văd că Henric mă observă, de parcă ar vrea să afle, sfredelindu-mi chipul cu privirea, fiecare taină pe care o știu.

— Crezi că Edward, fratele tău, trăiește! mă acuză el pe un ton dur, bănuitor. Ai sperat de la bun început că va veni! Când am vorbit de un pretendent, ai crezut că ar putea fi el!

Clatin din cap, cu buzele strânse.

— Cum ar putea să fie?

— Eu te-am întrebat pe tine! mi-o întoarce el îngrozit.

Inspir adânc.

— De bună seamă, nimeni nu poate crede că băiatul acela e vărul meu, Edward de Warwick. Toți știu că Edward de Warwick e în Turn. L-am arătat tuturor. Ai avut grijă să-l vadă toată suflarea Londrei.

El zâmbește mohorât.

— Da. L-am pus să meargă lângă John de la Pole, prietenul și aliatul meu. Dar acum John de la Pole – care a îngenuncheat la liturghie lângă Edward cel adevărat – a dus în Irlanda un băiat despre care pretinde că e Edward. Spectacolul pe care noi l-am pus la cale pentru a le arăta tuturor că Edward de Warwick e în Londra, ei îl repetă ca să le arate tuturor că băiatul e în Irlanda, chemând oamenii la oaste. John de la Pole s-a dus cu băiatul ăsta în Catedrala din Dublin, Elizabeth! L-au dus în catedrală și l-au încoronat rege al Irlandei, Angliei și Franței! Au luat un băiat și l-au făcut rege. I-au pus coroana pe cap. Au creat un rege rival mie și l-au picurat cu sfântul mir. Au încoronat un nou rege al Angliei! Un rege de York! Ce zici de asta?

Îmi încleștez mâinile pe cuvertura brodată a patului, ca pentru a mă ancora în lumea reală și a nu aluneca în această iluzie clădită peste altă iluzie.

— Cine e în viața de zi cu zi băiatul ăsta?

— Nu e fratele tău Edward. Și nici fratele tău Richard, dacă asta speri, spune Henric cu răutate. Am iscoade în toată țara. Am aflat adevărata origine a băiatului ăstuia acum zece zile. E un nimeni, un flăcău oarecare, instruit de un popă, din dușmănie, să joace un rol. Preotul o fi un potlogar bătrân și răuvoitor care tânjește după vremurile de odinioară și vrea Casa de York înapoi. Cred că maică-ta primește vizita a câte zece asemenea oameni pe zi și le dă jumătate din pensia pe care i-o plătesc eu. Dar ăsta e important. Nu acționează de capul lui. Cineva l-a plătit ca să-l scoată în față pe flăcăul ăsta drept prinț, pentru ca norodul să se ridice la luptă pentru el. Iar după ce învinge, e scos la iveală adevăratul prinț, care urcă pe tron.

— „După ce învinge”? repet vorbele trădătoare.

— Dacă învinge. (Clatină din cap, ca pentru a alunga imaginea înfrângerii.) Va fi o luptă strânsă. Are o armată numeroasă, plătită de mătușa ta, ducesa, și de alții din familia ta: maică-ta, bineînțeles, mătușa ta Elizabeth – bănuiesc – bunică-ta, precis. A chemat la arme clanurile irlandeze, iar unchiul Jasper îmi spune că irlandezii sunt războinici feroce. Și vom vedea: s-ar putea să aibă sprijinul poporului Angliei. Cine știe? Când înalță stindardul cu toiagul crestat, s-ar putea ca oamenii să ia arma în mână. Când strigă *„À Warwick!”*, s-ar putea să-i răspundă, de dragul vremurilor apuse. S-ar putea să fie toți de partea lui. Poate că m-au încercat și au descoperit că las de dorit, iar acum vor să revină la ceea ce le e cunoscut, ca un câine care-și înghite propria vomă. (Se uită la mine, făcută ghem pe pat.) Ce crezi? Mama ta ce ar spune? Un pretendent de York mai poate porunci Angliei? Vor lua toți arma în mână pentru un prinț închipuit, sub stindardul rozei albe?

— „E scos la iveală adevăratul prinț”? (A spus-o chiar el, cu gura lui.) Adevăratul prinț?

Nu-mi răspunde, ci își strâmbă gura într-un fel de rânjet, de parcă i-ar fi imposibil să-și explice afirmația. Timp de câteva clipe, amuțim.

— Ce vei face? îl întreb șoptit.

— Va trebui să strâng câtă armată pot și să mă pregătesc de o nouă bătălie, răspunde el cu amărăciune. Credeam că am câștigat țara asta, dar omul n-are cum să fie sigur că a izbândit – cam ca în cazul căsătoriei cu tine, poate. Am câștigat o mare

bătălie și am fost încoronat rege, iar acum l-au încoronat pe un altul și trebuie să lupt din nou. Se pare că nu pot fi sigur de nimic în țara asta a cețurilor și verilor.

— Și ei ce vor face? întreb în șoaptă.

Henric se uită la mine cu aerul că mă urăște, dimpreună cu toată familia mea cea nedemnă de încredere.

— Când vor câștiga, vor schimba băieții.

— Vor schimba băieții?

— Pretendentul va dispărea și un băiat autentic îi va lua locul și va urca pe tron. Un băiat care stă deocamdată ascuns, la adăpost de primejdii, și așteaptă să se întrupeze.

— Să se întrupeze?

— Din senin. Să se întoarcă din morți.

— Cine?

Îmi imită cu răutate șoapta îngrozită – „Cine?” –, apoi se îndreaptă spre ușa odăii mele.

— Cine crezi? Sau ar trebui să întreb „cine știi că e”?

Văzând că nu răspund, râde scurt, fără pic de amuzament.

— Acum îți spun la revedere, frumoasa mea soție, și nădăjduiesc să mă întorc în patul tău cald ca rege al Angliei.

— Cum altfel? întreb prostește. Cum altfel te-ai putea întoarce?

— Mort, replică el mohorât.

Mă ridic de pe pat și mă apropii de el, întinzând mâinile. Le ia într-ale lui, dar nu mă trage spre el. Mă ține la distanță de un braț și-mi cercetează fața, căutând dovezi de prefăcătorie.

— Crezi că ducesa îl ține ascuns pe fratele tău Richard? mă întreabă el detașat, ca și cum ar fi o chestiune ce prezintă prea puțin interes. Trofeul unui îndelung complot țesut de ea și mama ta? Crezi că mama ta i l-a trimis în clipa în care l-a pândit primejdia, în Turn trimițând un fals prinț? Crezi că el stă acolo de patru ani? Un pretendent care așteaptă să se dea o bătălie pentru el, ca apoi să apară triumfător ca Iisus din mormânt? Înveșmântat doar cu un giulgiu și având rănile vindecate? Triumfând asupra morții și asupra mea?

Nu-l pot privi în ochi.

— Nu știu. Nu știu nimic. Dumnezeu mi-e martor, Henric…

El mă oprește.

— Nu fi sperjură. Alții îmi jură strâmb de zece ori pe zi. De la tine am vrut doar adevărul.

Rămân tăcută în fața lui, iar el dă din cap, de parcă ar ști că între noi nu poate exista doar adevărul, și iese.

[23] Castelul Coventry, vara anului 1487

Henric ne spune mamei lui și mie că în lipsa lui trebuie să ne comportăm ca și cum ne-am afla în procesiune regală, bucurându-ne de vremea începutului de vară, fără nicio grijă. Poruncim muzică și piese de teatru, dans și piese-mască. Urmează să aibă loc un turnir, iar lorzii se vor strânge la Coventry, alături de noi, ca pentru a benchetui. Își vor aduce însă oștenii îmbrăcați, încălțați și înarmați pentru luptă, gata să înfrunte o invazie din Irlanda. Trebuie să ne arătăm siguri pe noi în timp ce în taină ne pregătim de război.

Milady mama regelui nu e în stare. Nu poate juca rolul reginei unei curți fericite când în fiecare zi sosește alt sol din Irlanda, cu noi vești proaste. John de la Pole și Francis Lovell au debarcat în Irlanda cu o oștire de două mii de oameni bine instruiți. Milady merge peste tot cu rozariul în mâini, șoptind rugăciuni pentru scăparea fiului ei din ghearele primejdiei.

Aflăm că, așa cum mi-a spus Henric între patru ochi, au încoronat un băiat în Dublin, declarând că e Edward de Warwick și adevăratul rege al Angliei, Irlandei și Franței.

Milady nu-mi mai vorbește; abia dacă rabdă să se afle în aceeași odaie cu mine. Chiar dacă îi sunt noră, vede în mine doar odrasla Casei din care a apărut această amenințare, cea a cărei mătușă Margaret revarsă bani și arme în Irlanda; pe cea a cărei mătușă Elizabeth l-a pus la dispoziție pe comandant și a cărei mamă conduce întregul complot, din spatele zidurilor înalte ale Abației Bermondsey. Nu-mi vorbește, nu se poate uita la mine. În aceste vremuri grele mă oprește doar o dată, când trec pe lângă odăile ei împreună cu surorile și cu verișoara mea, în drum spre grajduri, ca să încălecăm. Își lasă mâna pe brațul meu, iar eu îi fac o reverență și aștept să aud ce are de zis.

— Știi, nu-i așa? întreabă ea poruncitor. Știi unde-i el. Știi că trăiește.

Nu pot răspunde spaimelor ei palide.

— Nu știu la ce vă referiți.

— Știi foarte bine la ce mă refer! scrâșnește ea furioasă. Știi că e viu! Știi unde e! Știi ce se plănuiește pentru el!

— Să le chem pe doamnele voastre? o întreb.

Mâna încleștată pe brațul meu tremură și mă tem că milady va cădea la pământ, cuprinsă de convulsii.

— Milady, să le chem pe doamnele voastre și să vă ajut să vă întoarceți în odăi?

— Pe fiul meu l-ai păcălit, dar pe mine, nu! șuieră ea. Și vei vedea că eu comand aici și că toți cei care nutresc gânduri de trădare, indiferent de rang, vor fi pedepsiți. Capul trădător le va fi despărțit de trupul nemernic! Indiferent de rang, nu va fi crutat nimeni la Judecata de Apoi! Oile vor fi despărțite de capre, iar pe cei prihăniți îi va aștepta iadul!

Cecily se uită îngrozită la nașa ei. Face un pas spre ea, dar privirea acesteia, întunecată, sfredelitoare și chinuită, o face să se tragă înapoi.

— A, v-am înțeles greșit, spun cu răceală. Vă referiți la pretendentul din Irlanda? Vom afla foarte curând, sunt sigură, dacă într-adevăr porunciți aici sau dacă va trebui să fugiți îngrozită.

Auzind cuvântul „fugiți”, mă strânge mai tare de mână și se clatină pe picioare.

— Ești dușmanca mea? Spune-mi, hai să fim cinstite! Ești dușmanca mea? Ești dușmanca iubitului meu fiu?

— Sunt nora voastră și mama nepotului vostru, spun, cu glasul la fel de scăzut ca al ei. Asta ați vrut și asta aveți. Dacă îl iubesc sau îl urăsc, asta e între noi doi. Dacă pe voi vă iubesc sau vă urăsc, e urmarea purtării voastre. Și cred că știți răspunsul.

Îmi respinge cu putere mâna, de parcă atingerea mea i-ar stârni dezgustul, și mă previne:

— Voi avea grijă să fii distrusă în ziua în care îl vei întoarce împotriva noastră!

— Să-l întorc? repet, înfuriată. Să-l întorc?! S-ar zice că ne credeți în stare să sculăm morții din morminte! La ce vă referiți? De cine vă temeți, milady?

Îi scapă un suspin cutremurător și-și înghite răspunsul. Îi fac cea mai superficială reverență cu putință și-mi văd de drum până la grajduri. Intru în boxa calului meu și trântesc ușa în urma mea, sprijinindu-mi fruntea de gâtul lui cald. Cu un oftat adânc, îmi dau seama ce mi-a spus milady: ei cred că fratele meu trăiește.

[24] Castelul Kenilworth, Warwickshire, iunie 1487

Curtea nu se mai preface că se bucură de vară și că rămâne în ținuturile din centrul Angliei pentru frumusețea pădurilor și calitatea vânatului. Sosește vestea că armata irlandeză a debarcat și că străbate țara cu repeziciune. Oștenii irlandezi călătoresc cu puține poveri, ca niște prădători sălbatici. Mercenarii germani care au fost plătiți ca să recâștige Anglia pentru Casa de York mărșăluiesc cu iuțeală, câștigându-și banii. Ducesa Margaret i-a tocmit pe cei mai buni și sunt comandați de un militar strălucit. În fiecare zi sosește la curte, călare, altă iscoadă, alt om de veghe, anunțând că dușmanii au trecut pe lângă el ca un val de neoprit. Sunt disciplinați, mărșăluiesc cu cercetași înainte și fără coloană de bagaje în urmă. Sunt sute, mii, iar în frunte se află un băiat, un copil, Edward de Warwick, care mărșăluiește sub stindardul regal și sub cel cu toiagul crestat. L-au încoronat rege al Angliei și Irlandei. I se spune „rege", e servit cu genunchiul în pământ și pretutindeni oamenii ies în stradă și strigă: *„À* Warwick!"

Pe Henric nu-l văd mai deloc: stă închis cu unchiul lui, Jasper, și cu John de Vere, contele de Oxford, trimițând mesaje peste mesaje lorzilor, încercându-le loialitatea, cerându-le să i se înfățișeze. Mulți, foarte mulți, își întârzie răspunsul. Nimeni nu vrea să se declare rebel prea curând, dar nici să se afle de partea învinsului în fața unui rege nou. Toți își aduc aminte că Richard părea de neînfrânt când a pornit la luptă din Leicester; totuși o mică oștire plătită l-a înfruntat și un trădător l-a doborât. Lorzii care i-au promis acelui rege sprijinul, dar în ziua bătăliei au stat pe cai și au privit, așteptând deznodământul, ar putea hotărî să fie iarăși privitori și să intervină doar de partea câștigătorului.

Henric vine în odăile mele doar o dată în această perioadă de neliniște, aducând o scrisoare, și-mi vorbește pe un ton dezagreabil:

— Ți-o spun eu însumi, ca să n-o auzi de la un trădător de York.

Mă ridic în picioare, iar doamnele de companie se fac nevăzute în fața mâniei soțului meu. Au învățat și ele, ca și noi, să se ferească din calea celor doi Tudor, mamă și fiu, când sunt

palizi de spaimă.

— Alteță? rostesc măsurat.

— Regele Franței a ales acest moment, *tocmai* acest moment, ca să-l elibereze pe fratele tău, Thomas Grey.

— Thomas!

— Îmi scrie că vine să mă susțină, spune Henric cu amar. Știi, nu cred că voi risca. Ultima oară când m-a susținut, în drum spre Bosworth, Thomas s-a răzgândit și a schimbat tabăra chiar înainte să plecăm din Franța. Pe câmpul de luptă, cine știe ce ar fi făcut? Dar e eliberat la țanc pentru o nouă bătălie. Ce să fac? Ce crezi?

Mă țin de speteaza unui jilț, ca să nu-mi tremure mâinile.

— Dacă-și dă cuvântul... încep.

El izbucnește în râs și replică pe un ton nimicitor:

— Cuvântul! Cuvântul unui York! Îl va obliga tot atât de mult cum a obligat-o pe mama ta cuvântul de onoare? Sau pe vărul tău, John? Asemenea legămintelor tale de cununie?

Dau să răspund, mă bâlbâi, dar el ridică mâna, amuțindu-mă.

— O să-l închid în Turn. Nu-i vreau ajutorul și n-am încredere în el cât e liber. Nu vreau să vorbească cu maică-sa și nu vreau să te vadă.

— Ar putea...?

— Nu, n-ar putea.

Inspir adânc.

— Pot măcar să-i scriu mamei ca să-i spun că fiul ei, fratele meu vitreg, vine acasă?

Henric râde – un râs batjocoritor, neconvingător.

— Crezi că nu știe deja? Crezi că nu ea i-a plătit răscumpărarea și i-a poruncit să se întoarcă?

Îi scriu mamei, la Abația Bermondsey. Las scrisoarea nepecetluită, știind că Henric, maică-sa ori iscoadele lui o vor deschide și o vor citi oricum.

Scumpă milady mamă,

Îți dau binețe.

Îți scriu ca să-ți dau de știre că fiul tău, Thomas Grey, a fost eliberat din Franța și i-a oferit regelui serviciile sale, iar acesta a decis, cu înțelepciune, să-l țină deocamdată pe fratele meu vitreg în siguranță, în Turnul Londrei.

Eu sunt sănătoasă, iar nepotul tău, la fel.
Elizabeth

P.S. Arthur merge de-a bușilea peste tot și se ridică în picioare, ținându-se de scaune. E foarte puternic și mândru de sine, dar încă nu merge.

Henric spune că trebuie să ne lase – doamnele de la curte, fiul nostru, Arthur, împreună cu gărzile lui – în odăile sale, pe mama lui înnebunită de neliniște – în spatele zidurilor fortificate ale Castelului Kenilworth, să-și strângă armata și să pornească la luptă. Îl conduc până la poarta cea mare de la intrarea castelului, în dreptul căreia așteaptă oștirea lui, în formație de luptă, în spatele celor doi mari comandanți: Jasper Tudor, unchiul lui Henric, și contele de Oxford, cel mai de încredere prieten și aliat al lui. Henric pare înalt și puternic în armură. Îmi amintește de tatăl meu, care pleca întotdeauna la bătălie nutrind convingerea nestrămutată că va câștiga.

— Dacă sorții bătăliei ne sunt potrivnici, retrage-te la Londra, spune încordat Henric și îi aud teama din glas. Retrage-te în sanctuar. Indiferent pe cine vor așeza pe tron, îți va fi rudă. Nu-ți va face rău. Păzește-l însă pe fiul nostru, căci e pe jumătate Tudor. Și te rog... (Glasul îi șovăie.) Fii îndurătoare cu mama, ai grijă să fie cruțată.

— Eu nu mai intru în sanctuar niciodată, spun sec. Nu-l voi crește pe fiul nostru în patru odăi întunecoase.

Henric mă ia de mână.

— Oricum, salvează-te. Du-te în Turn. Indiferent dacă-l vor înscăuna pe Edward de Warwick ori pe altcineva...

Nici nu-l întreb pe cine altcineva ar putea avea drept prinț de York. El clatină din cap.

— Nimeni nu știe să-mi spună cine ar putea aștepta în clipa asta, ascuns. Am dușmani, dar nici măcar nu știu dacă sunt vii sau morți. Parcă m-aș uita după năluci, parcă ar veni să mă nimicească o armată de duhuri. (Se oprește și-și recapătă stăpânirea de sine.) Oricum, indiferent cine ar fi, va face parte din Casa de York, iar tu vei fi în siguranță. Fiul nostru va fi în siguranță lângă tine. Îmi dai cuvântul că o vei ocroti pe mama?

— Te pregătești să pierzi? exclam neîncrezătoare.

Îi iau mâinile într-ale mele, simțindu-i tendoanele degetelor

încordate: e țeapăn din cap până-n picioare de neliniște.

— Nu știu. Nimeni nu poate ști. Dacă norodul se ridică de partea lor, vom fi depășiți numeric. Irlandezii vor lupta până la moarte, iar mercenarii sunt bine plătiți și și-au luat angajamentul. Eu îi am doar pe oamenii care vor să rămână de partea mea. Soldații de la Bosworth au fost plătiți și au plecat acasă. Nu pot inspira o armată nouă promițându-le alte câștiguri sau recompense. Dacă rebelii au un prinț adevărat pe care să-l pună în frunte, probabil că sunt pierdut.

— Un prinț adevărat? repet.

Ieșim din umbra marii arcade a porții-ghilotină, iar oștirea lui, văzându-l, îl aclamă cu putere. Henric le face oamenilor cu mâna, apoi se întoarce spre mine.

— Te voi săruta, mă previne el, vrând să se asigure că alcătuim un tablou încurajator pentru soldați.

Mă cuprinde în brațe și mă trage spre el. Simt rigiditatea armurii lui ușoare de luptă – parcă aș îmbrățișa un om de fier. Ridic privirea spre chipul lui încruntat, iar el, plecându-și capul, mă sărută. Preț de o clipă, țintuită incomod la pieptul lui, simt cum mă copleșește mila.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, soțul meu, și să mi te aducă acasă teafăr! rostesc cu glas tremurat.

Sărutul trezește manifestări tunătoare de încântare din partea armatei, însă el nici nu le aude, căci și-a îndreptat toată atenția asupra mea.

— Adevărat? Plec cu binecuvântarea ta?

— Da, răspund cu o sinceritate neașteptată. Da. Și mă voi ruga să te întorci cu bine acasă, la mine. Îl voi păzi pe fiul nostru și o voi ocroti pe mama ta.

Preț de o clipă, pare că vrea să rămână, să stea de vorbă cu mine. Pare că vrea să-mi vorbească blând și deschis, pentru prima oară. Spune fără tragere de inimă:

— Trebuie să plec.

— Du-te. Trimite-mi vorbă îndată ce poți. Voi aștepta vești de la tine și mă voi ruga să fie bune.

I se aduce bidiviul de luptă și e ajutat să încalece, cu purtătorul de stindard alături de el, așa încât steagul alb cu verde, cu balaurul roșu al Tudorilor, să-i fluture deasupra capului. Celălalt drapel e desfășurat: stindardul regal. Ultima oară când l-am văzut deasupra unei armate, sub el călărea

bărbatul pe care-l iubeam, Richard. Duc mâna la inimă, să-i potolesc brusca bătaie îndurerată.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, soția mea! spune Henric.

Dar nu mai am zâmbete pentru el. Călărește același cal de luptă pe care l-a avut la Bosworth, când el a așteptat pe un deal, iar Richard s-a dus direct la moarte. Se află sub stindardul Tudorilor, pe care l-a desfășurat acolo și pe care Richard l-a doborât în ultima lui șarjă, cea care l-a răpus.

Ridic mâna ca să-i spun rămas-bun, însă durerea mă sugrumă și nu-mi pot repeta binecuvântarea. Henric își întoarce calul și pornește în fruntea oștilor, către răsărit, unde spionii i-au spus că marea armată de York, și-a ocupat poziția, chiar dincolo de Newark.

[25] Castelul Kenilworth, Warwickshire, 17 iunie 1487

Doamnele se adună în odaia mea ca să aștepte vești, fără mama regelui, care se află în genunchi în frumoasa capelă de la Kenilworth. Auzim pe drum un călăreț, apoi scrâșnetul ce anunță ridicarea porții-ghilotină și coborârea podului mobil, ca omul să intre. Cecily dă fuga la fereastră și-și întinde gâtul, ca să vadă mai bine.

— Un sol. Solul regelui!

Mă ridic în picioare ca să-l aștept, dar apoi îmi dau seama că milady îi va ieși în cale înainte ca el să ajungă la mine, așa că le poruncesc doamnelor să rămână pe loc, mă strecor afară din încăpere și cobor scările, spre curtea grajdurilor. Așa cum mă gândeam, în rochia ei neagră, milady traversează curtea cu pași mari, tocmai când mesagerul coboară din șa.

— Mi s-a spus să mă înfățișez vouă și Alteței Sale regina, spune omul.

— Soția regelui, îl corectează ea. Încă n-a fost încoronată. Poți să-mi spui mie totul, îi voi transmite eu veștile.

— Sunt aici, spun iute. Îl ascult personal. Ce vești sunt?

Omul se întoarce spre mine.

— A început prost. Au recrutat oștire din mers. Au mărșăluit iute, mai iute decât i-am crezut noi în stare. Irlandezii au armament ușor, n-au poveri aproape deloc, iar soldații germani sunt de neoprit.

Milady mama regelui se face albă și se clatină ușor, parcă

gata să leșine, dar eu am mai primit și altă dată soli din bătălie. Îi cer omului, cu asprime:

— Lasă toate astea! Spune-mi sfârșitul mesajului, nu începutul. Regele e viu sau mort?

— Viu.

— A câștigat?

— Comandanții lui au câștigat.

Ignor și partea asta.

— Mercenarii irlandezi și germani sunt înfrânți?

Omul dă din cap că da.

— John de la Pole?

— Mort.

Inspir adânc la auzul veștii morții vărului meu.

— Și Francis Lovell? intervine nerăbdătoare milady.

— A fugit. Probabil că s-a înecat în râu.

— Acum poți să-mi spui cum a fost, îi cer solului.

Discursul ăsta îl are pregătit.

— Au mărșăluit cu iuțeală pe lângă York, au dat câteva lupte din mers, dar s-au oprit lângă un sat numit East Stoke, în apropiere de Newark. Sătenii au venit în sprijinul lor. Au recrutat soldați până-n ultima clipă, înaintea bătăliei.

— Câți erau? întreabă milady.

— Noi am socotit cam opt mii.

— Câți oameni avea regele în acea clipă?

— Aveam de două ori mai mulți decât ei. Ar fi trebuit să ne simțim în siguranță, dar n-a fost așa. (Clatină din cap, amintindu-și teama.) N-a fost așa. În sfârșit… Au lansat prima șarjă devreme, pe deal în jos, aproape îndată ce a început bătălia, și s-au ciocnit de contele de Oxford, care comanda vreo șase mii de oameni. El a dus greul luptei, iar oamenii lui s-au ținut tari. I-au respins pe irlandezi și i-au împins cu forța într-o vale, de unde n-au mai putut ieși.

— Au rămas blocați? îl întreb eu.

— Credem că au hotărât să lupte până la moarte. Văii i se spune acum „Streașină roșie”. A fost rău de tot.

Întorc capul, încercând să scap de gândul acelei bătălii.

— Unde s-a aflat regele în timpul măcelului?

— Ferit, în spatele armatei sale. (Solul înclină capul în direcția lui milady, care nu vede nimic rușinos în asta.) Dar i l-au adus pe pretendent când s-a terminat.

— E teafăr? insistă milady. Ești convins că regele e teafăr?

— Teafăr, ca întotdeauna.

Îmi rețin o exclamație și întreb, cât mai calm cu putință:

— Și cine e pretendentul?

Omul mă privește curios. Dându-mi seama că strâng din dinți, încerc să respir normal.

— E un biet impostor, cum credea milord?

— Lambert Simnel, un flăcău deprins să îndeplinească porunca altora. Un școlar de la Oxford, un băiat chipeș. Alteța Sa l-a arestat, împreună cu dascălul care l-a școlit și cu mulți dintre ceilalți conducători.

— Și Francis Lovell? întreabă milady pe un ton dur. L-a văzut cineva înecându-se?

Omul clatină din cap.

— Calul lui s-a aruncat în râu cu el și apele i-au luat pe amândoi.

Îmi fac cruce. Milady mama face și ea același gest, dar chipul îi e întunecat.

— Trebuia să-l capturăm, spune ea. Trebuia să-i prindem vii pe el și pe John de la Pole. Trebuia să aflăm ce au plănuit. Era esențial. Trebuia să-i prindem, ca să aflăm ce știu.

— În focul bătăliei… spune omul, ridicând din umeri. E mai greu să iei prizonier un om, decât să-l omori. A fost pe muchie de cuțit. Chiar dacă armata noastră era mult mai numeroasă decât a lor, a fost pe muchie de cuțit. Luptau ca niște posedați. Erau pregătiți să moară pentru cauza lor, iar noi eram…

— Cum? întreb curioasă.

— Ne-am îndeplinit poruncile, răspunde el precaut. Am făcut destul. Ne-am făcut treaba.

Rămân tăcută. Am auzit dări de seamă din multe bătălii, dar niciuna în care victoria să fie descrisă cu atâta calm. Pe de altă parte însă, n-am auzit nicio dare de seamă despre o bătălie în care comandantul suprem, regele însuși, a stat în spatele armatei sale – o armată de două ori cât a dușmanului – și a refuzat să ducă tratative cu înfrânții, îngăduind să fie măcelăriți ca niște vite tâmpe.

— Dar ei sunt morți, spune milady, ca să se mângâie. Iar fiul meu e viu.

— E nevătămat. N-are nici măcar o zgârietură. Cum ar fi putut să-l atingă? Era atât de departe, în spate, că nici nu-l vedeau!

— Poți să mănânci în sală, decide milady. Ține, pentru osteneală.

Văd o monedă de aur trecând din mâna ei într-a lui. Pesemne că e recunoscătoare pentru vestea bună, dacă plătește atât de mult. Se întoarce spre mine.

— Așadar, s-a terminat.

— Domnul fie lăudat! răspund cucernic.

Ea dă din cap aprobator:

— Facă-se voia Lui.

Înțeleg atunci că victoria asta îi va întări mai mult ca oricând convingerea că fiul ei s-a născut să fie rege.

[26] Castelul Lincoln, iulie 1487

Regele poruncește să mergem să ne întâlnim cu el la Lincoln; mână-n mână, intrăm amândoi în măreața catedrală, pentru slujba de mulțumire. Cu doar o jumătate de pas în spatele nostru, purtând o diademă, de parcă ar fi regină, vine milady mama regelui, încadrată de comandanții acestuia: unchiul lui, Jasper Tudor, care a alcătuit planul bătăliei, și cel mai credincios prieten al lui, John de Vere, conte de Oxford, ai cărui oameni au dus greul luptei.

Arhiepiscopul, John Morton, tremură și acum de spaimă, după ce am scăpat ca prin urechile acului. Milady varsă un potop de lacrimi de bucurie. Henric e profund mișcat, de parcă ar fi prima lui luptă victorioasă, purtată din nou. Triumful de acum înseamnă pentru el mai mult decât triumful la Bosworth: îi dă de două ori mai multă încredere în sine.

— Sunt ușurat, îmi spune el când ajungem în odaia noastră personală, la sfârșitul zilei. Mi-e greu să spun cât de ușurat sunt.

— Pentru că ai învins? întreb.

Stau la fereastră, uitându-mă către răsărit, unde turlele înalte ale catedralei străpung norii joși, dar la intrarea lui în odaie mă întorc și-i privesc obrazul împurpurat.

— Nu doar pentru asta. Când am aflat că suntem mai numeroși decât ei, am socotit că vom câștiga aproape fără tăgadă, iar irlandezii erau aproape neînarmați – când s-au întors spre noi, să ne înfrunte, erau aproape dezbrăcați. Știam că nu vor rezista în fața săgeților – n-aveau scuturi, nici haine căptușite, nimeni n-avea zale, sărmanii neghiobi! Nu, partea

minunată a fost capturarea băiatului.

— A băiatului care se dădea drept vărul meu Teddy?

— Da, căci acum pot să-l arăt lumii. Acum vor vedea toți că nu e moștenitorul Casei de York. E un învățăcel, un flăcău de zece ani pe nume Lambert Simnel, fără vreo însușire deosebită, în afară de înfățișare... (Îmi aruncă o privire.) E chipeș și fermecător, ca toți cei din neamul York.

Dau din cap aprobator, de parcă ar fi o obiecție rezonabilă la adresa noastră.

— Și există o parte chiar mai bună. (Zâmbește pentru sine, pare gata să se îmbrățișeze singur de bucurie.) N-a mai debarcat nimeni, n-a mai venit nimeni. Deși au străbătut toată Anglia în marș, pe coasta de răsărit nu era ancorată nicio corabie, nu-i aștepta nimeni la Newark.

— Ce vrei să spui cu asta?

Se ridică în picioare și se întinde, de parcă ar vrea să îmbrățișeze întregul regat.

— Dacă ar fi avut un pretendent, unul mai potrivit decât micul școlar, l-ar fi ținut aproape, în așteptare. Astfel, când declarau victoria, puteau să-l scoată la iveală, să-l pună în locul flăcăului și să-l ducă la Londra, pentru a doua încoronare.

Aștept.

— Cum se face cu actorii! continuă el, gata să izbucnească în râs de bucurie. Când se produce o înlocuire în piesa de teatru. Ca în piesa de Paște: ai trupul neînsuflețit în mormânt, cineva flutură o mantie și iată-l pe Domnul Înviat. Înlocuirea trebuie să fie pregătită, trebuie să ai actorul în culise. Când am văzut însă că n-au un băiat care aștepta să-i ia locul lui Simnel, am știut că sunt înfrânți. N-au pe nimeni! (Izbucnește în râs.) Vezi? N-au pe nimeni. Nu debarcase nimeni să-i aștepte la Newark. N-a venit nimeni din Flandra, n-a urcat nimeni pe Tamisa, până la Londra, ca să aștepte procesiunea triumfală. N-a sosit nimeni în Țara Galilor, n-a venit nimeni din Scoția. Nu înțelegi? (Îmi râde în nas.) Au doar un imitator: învățăcelul! Nu-l au pe băiatul cel adevărat.

— Băiatul cel adevărat?

Împins de ușurare, își rostește deschis temerea, pentru prima oară.

— Nu-l au pe unul din frații tăi. Nu-l au pe Edward, prințul de Wales, nu-l au pe Richard, ducele de York, fratele și moștenitorul

lui. Dacă l-ar fi avut fie pe unul, fie pe celălalt, l-ar fi ținut pregătit să ocupe tronul de cum câștigau bătălia. Dacă unul sau celălalt dintre frații tăi ar fi trăit, l-ar fi avut pregătit să revendice tronul îndată ce aș fi murit. Dar nu-l au! Nu-l au! Au fost doar bârfe și zvonuri și false apariții și rapoarte mincinoase. Totul a fost o înșelătorie. M-au păcălit – nu mă sfiesc să-ți spun că m-au speriat –, dar a fost un joc, un fleac. Au stârnit zvonuri despre un băiat din Portugalia, au șoptit taine despre un băiat care a ieșit viu din Turn, însă n-a fost nimic adevărat. Am trimis oameni pe urmele unui băiat prin toată creștinătatea, iar acum înțeleg că băiatul acela e un simplu vis. Acum sunt mulțumit că n-a fost nimic.

Îi observ roșeața obrajilor și strălucirea ochilor și înțeleg că pentru prima oară îmi văd soțul eliberat de povara statornică a fricii. Îi zâmbesc; ușurarea lui e atât de intensă, încât o simt și eu.

— Suntem în siguranță, spun.

— În sfârșit, noi, Tudorii, suntem în siguranță, replică el.

Întinde mâna spre mine și înțeleg că astă-seară va rămâne în patul meu. Mă ridic în picioare, dar nu sunt dornică, nu simt dorință. Nu sunt îndărătnică – sunt o soție credincioasă, iar bărbatul meu s-a întors teafăr după o bătălie cumplită, mai fericit decât l-am văzut vreodată, și nu pot să nu mă bucur că e nevătămat. Îl întâmpin bucuroasă acasă, ba chiar îl primesc cu brațele deschise în patul meu.

Cu gesturi blânde, îmi dezleagă șireturile de sub bărbie și-mi scoate boneta de noapte. Mă întoarce cu spatele, îmi desface părul împletit, îmi dezleagă cordonul din talie și micile funde de pe umeri și-mi lasă cămașa să cadă; stau dezbrăcată în fața lui, cu părul revărsat pe umeri. Oftează și își lipește buzele de umărul meu gol, apoi spune simplu:

— Te voi încorona regina Angliei.

Apoi mă cuprinde în brațe.

*

Pornim într-o procesiune, pentru a sărbători marea victorie a regelui. Milady mama regelui călărește un bidiviu de luptă, de parcă ar fi gătită de bătălie. Eu călăresc calul primit de la Richard; îmi pare că am făcut multe călătorii împreună, îndepărtându-ne mereu de Richard, niciodată împreună cu el,

așa cum a promis. Henric călărește adesea alături de mine. Știu că vrea să le demonstreze supușilor ieșiți să ne vadă că e însurat cu prințesa de York, că a unit cele două Case și i-a înfrânt pe rebeli. Dar acum e mai mult: știu că-i place compania mea. Râdem chiar străbătând cătunele din Lincolnshire, ai căror locuitori dau năvală din case și-și traversează câmpurile în fugă ca să ne vadă trecând.

— Zâmbesc, îmi spune Henric, îndreptând un zâmbet radios spre cinci, șase țărani ale căror păreri nu au, de bună seamă, nici cea mai mică importanță.

— Fă cu mâna, îl instruiesc, ținând hățurile doar cu o mână și schițând un mic gest.

— Cum îți iese? (Renunță la strâmbătura pe care o adresează gloatei, în chip de zâmbet, și se întoarce spre mine.) Fluturarea aceea a mâinii – dai impresia că e un gest firesc! Nu pare deloc exersat.

Mă gândesc câteva clipe.

— Tata spunea că nu trebuie să uiți că oamenii au venit să te vadă și că vor să simtă că le ești prieten. Te afli printre prieteni și susținători loiali. Un zâmbet sau o fluturare a mâinii sunt un salut adresat celor care au venit doar ca să te admire. Chiar dacă tu nu-i cunoști, ei cred că te cunosc pe tine. Merită să fie salutați ca pe niște prieteni.

— Dar el nu se gândea niciodată că oamenii sunt tot atât de dornici să vină să-i salute dușmanul? Nu se gândea că zâmbetele sunt prefăcute, iar uralele, goale?

Cuget câteva clipe, apoi chicotesc.

— Să-ți spun drept, cred că nu i-a trecut prin minte nici măcar o dată. Știi, era teribil de încrezut. Credea că toată lumea îl adoră. În mare măsură, așa și era. Cutreiera țara, crezându-se iubit de toți. A revendicat tronul pe merit, ca adevăratul moștenitor. S-a crezut întotdeauna cel mai de seamă bărbat din Anglia, nu s-a îndoit de asta nicio clipă.

Henric clatină din cap și uită să facă semn cu mâna cuiva care strigă *„À* Tudor!”. E o singură voce, nu mai reia nimeni strigătul ce sună pur și simplu fals, ciudat de neconvingător.

— Nu se poate să i se fi spus mai des decât mie că s-a născut să fie rege. Nimeni pe lume nu poate fi mai încredințat decât mama că fiul ei trebuie să fie rege.

— El a început să lupte de băiețandru. La vârsta la care tu te

ascundeai, el recruta soldați și le cerea credință. Pentru el a fost cu totul altfel. A revendicat tronul și a făcut apel la voința poporului. El a fost pretendentul, nu mama lui. Deasupra armatei lui au apărut pe cer trei sori. Era convins că Dumnezeu l-a ales să fie rege. Era vizibil, se arăta, pe când, la aceeași vârstă, tu te aflai în ascunzătoare. El lupta, tu fugeai.

Henric dă din cap aprobator. Îmi spun în sinea mea: „El a fost binecuvântat cu vitejie, avea un mare curaj înnăscut, iar tu ești temător din fire. Avea o soție care îl adora, care s-a cununat cu el mânată de o dragoste irezistibilă, familia ei l-a primit cu brațele deschise, adoptându-i cauza și noi toți – fiicele, fiii, cumnații și cumnatele lui – i-am purtat o credință absolută. S-a aflat în sânul unei familii iubitoare și oricare rudă de-a lui și-ar fi dat viața pentru el. Tu însă îi ai doar pe mama ta și pe unchiul Jasper, iar ei au inima rece".

Cineva strigă în fața noastră „Ura!", iar străjerii din garda regală ridică lăncile și răspund cu un „Ura!" sonor. Îmi zic că tatăl meu n-ar fi creat niciodată garda regală pentru a da tonul uralelor, căci era convins că toți îl iubesc și n-a avut niciodată nevoie de pază.

[27] Palatul Westminster, Londra, august 1487

Ne întoarcem la Londra ca să pregătim încoronarea mea. Henric își face o intrare măreață în capitală și participă la o slujbă de mulțumire pentru victoria lui, la catedrala St Paul. Îi răsplătește pe cei credincioși, chiar și pe cei care au fost credincioși fără voie, din moment ce erau închiși în Turn: îi eliberează din temniță pe Thomas Howard, contele de Surrey, și pe fratele meu vitreg, Thomas Grey.

Arhiepiscopul John Morton e numit lord cancelar, lucru care mă face să mă întreb, la fel ca alții, ce fel de ajutor i-a putut acorda regelui un părinte al Bisericii, de s-a ales cu o recompensă atât de mare.

— Spionaj, îmi spune Thomas Grey. Morton și milady mama regelui conduc cea mai mare rețea de iscoade din câte a văzut vreodată lumea. Nimeni nu vine și nu pleacă din Anglia fără ca fiul și protejatul lor să știe.

Fratele meu vitreg îmi șade alături, în sala mea de primire, iar muzica de dans ne maschează vorbele: doamnele mele

exersează pași noi de dans într-un capăt al încăperii, iar noi discutăm în celălalt. Îmi ascund obrazul după lucrul de mână, ca nimeni să nu-mi vadă buzele. Mă bucur atât de mult să-l văd după atâta timp, încât nu pot să nu radiez.

— Ai văzut-o pe milady mama? îl întreb.

El dă din cap afirmativ.

— E sănătoasă? Știe că voi fi încoronată?

— E sănătoasă și mulțumită la abație. Îți transmite că te iubește și-ți urează numai bine pentru încoronare.

— Nu-l pot convinge să o elibereze, ca să se întoarcă la curte. Dar știe că n-o poate ține acolo o veșnicie. Nu are motiv.

— Dar *are* motiv, spune fratele meu vitreg cu un zâmbet strâmb. Știe că ea le-a trimis bani lui Francis Lovell și lui John de la Pole. Știe că ea i-a unit pe toți partizanii taberei York care uneltesc împotriva lui. Chiar sub nasul lui Henric și al tău, avea rețeaua ei de iscoade, din Scoția până-n Flandra. Știe că i-a pus pe toți în legătură cu ducesa Margareta, în Flandra. Însă îl scoate din minți că n-o poate spune cu glas tare. N-o poate acuza, căci ar însemna să recunoască fățiș că împotriva lui a existat un complot inspirat de mama noastră, finanțat de mătușa ta și sprijinit de bunica ta, ducesa Cecily. Nu poate să recunoască în fața regatului că membrii rămași ai Casei de York sunt uniți cu strășnicie împotriva lui. Dând în vileag conspirația, dezvăluie și amenințarea reprezentată de ei. Seamănă mult prea bine cu o conspirație a femeilor, în favoarea unui copil din familia lor. E o dovadă copleșitoare în favoarea singurului lucru pe care Henric vrea să-l nege.

— Care e acela?

Thomas își sprijină bărbia cu mâna, în așa fel încât degetele să îi acoperă gura. Nimeni nu-i poate citi pe buze. Îmi șoptește:

— Se pare că femeile se ostenesc, unite, pentru un prinț de York.

— Dar Henric spune că, din moment ce n-a venit în Anglia, pregătit pentru victorie, prințul de York nu poate exista.

— Un astfel de băiat ar fi prețios, obiectează Thomas. Nu l-ai aduce în Anglia decât după câștigarea victoriei și după ce apele s-au liniștit.

— Un băiat prețios? repet. Adică un prinț fals, un înlocuitor, un imitator.

Thomas îmi zâmbește. A stat arestat într-un loc sau altul timp

de doi ani lungi: în Franța, de dinaintea bătăliei de la Bosworth și, mai recent, în Turnul Londrei. Nu va rosti nimic care l-ar putea azvârli iarăși după gratii.

— Un pretendent. Negreșit, altceva nici n-ar putea să fie.

*

Henric rămâne la Londra doar atât cât să-i asigure pe toți că victoria sa asupra rebelilor a fost deplină, că nu s-a aflat în pericol nicio clipă și că regele încoronat, pe care l-au plimbat cu falā prin Dublin, e acum un băiat speriat, aflat în temniță. Apoi îi ia pe lorzii în care se încrede cel mai mult și purcede iarăși spre miazănoapte, ia la rând marile reședințe și face cercetări prin care află care lorzi au omis să păzească drumurile, cine a șoptit cuiva că nu e nevoie să-l susțină pe rege, cine s-a făcut că plouă în timp ce oștirea rebelilor a trecut năvalnic și cine și-a înșeuat calul, și-a ascuțit sabia și a plecat, ca un trădător, să i se alăture dușmanului. Neobosit, lucrând cu amănunte și șoapte, cu bârfe tainice și insulte aruncate la beție, Henric îi află pe toți cei a căror loialitate s-a clătinat când tabăra de York a lansat chemarea la luptă. E hotărât ca aceia care li s-au alăturat rebelilor să fie pedepsiți, unii fiind executați ca trădători, însă cei mai mulți sunt amendați până la ruinare, câștigul intrând în vistieria regală. Se aventurează până la Newcastle, în inima ținuturilor loiale taberei York, și trimite la curtea lui Iacob al III-lea al Scoției ambasadori cu propuneri pentru un tratat de pace și căsătorii care să asigure respectarea acestuia. Pe urmă își întoarce calul și vine înapoi la Londra – un erou cuceritor, care a lăsat ținutul de miazănoapte amețit de morți și datorii.

Îl cheamă pe micul Lambert Simnel în sala lui de primire și poruncește ca întreaga curte să fie de față: milady mama regelui, martoră înflăcărată la faptele fiului; eu, cu doamnele de companie conduse de cele două surori ale mele și cu verișoara Maggie lângă mine; mătușa Katherine, însoțindu-l zâmbitoare pe Jasper Tudor, soțul ei victorios; toți lorzii credincioși și aceia care au reușit să treacă drept credincioși. Ușile duble se deschid cu putere, iar străjerii din garda regală izbesc cu zgomot lăncile de pardoseală și strigă:

— John Lambert Simnel!

Toți se întorc să-l vadă pe băiatul slăbuț care rămâne încremenit în prag până când cineva îl împinge înăuntru; face

câțiva pași în sală și cade în genunchi în fața regelui.

Primul meu gând e că seamănă într-adevăr bine cu fratele meu, așa cum arăta când l-am văzut ultima oară. E un băiat blond și frumușel, de vreo zece ani; când mama și cu mine l-am scos pe furiș din sanctuar în seara aceea întunecată, fratele meu era la fel de bălai și de zvelt. Acum, dacă trăiește pe undeva, are în jur de paisprezece ani și începe să arate a tânăr bărbat. Copilul acesta n-ar fi putut trece drept el.

— Vă amintește de cineva?

Regele mă ia de mână și mă conduce de la jilțul aflat lângă al lui, prin încăperea lungă, până la locul în care stă îngenuncheat băiatul: cu capul plecat, cu ceafa dezgolită, de parcă s-ar aștepta să i se taie capul pe loc. Toți tac. În sală se află vreo o sută de oameni și toți se răsucesc să se uite la băiat când Henric se apropie de el; copilul se pleacă și mai tare, cu urechile arzând.

— Îi pare cunoscut cuiva?

Privirea dură a lui Henric îmi cercetează familia: pe surorile mele cu capetele plecate, de parcă ar fi vinovate, pe verișoara Maggie, cu ochii la băiețelul care seamănă atât de mult cu fratele ei, pe fratele meu vitreg, Thomas, care se uită în jur cu indiferență, hotărât să nu-l vadă nimeni că tresare.

— Nu, rostesc scurt.

E subțiratic, ca fratele meu Richard, și are părul bălai, tuns scurt, ca al lui. Nu-i văd fața, dar am zărit niște ochi căprui, ca ai fratelui meu, iar la ceafă are câțiva cârlionți copilărești, ca ai lui Richard. Când ședea la picioarele mamei, ea îi răsucea buclele pe degete ca pe niște inele de aur luminos și-i citea până când, somnoros, era gata de culcare. Vederea băiețelului îngenuncheat mă face să mă gândesc încă o dată la fratele meu Richard, la pajul pe care l-am trimis să-i ia locul în Turn, la fratele meu dispărut, prințul Edward, și la vărul meu, Edward de Warwick, fratele lui Maggie, singur în Turn. Parcă ar fi un șir de băieți, băieți de York, toți isteți, toți fermecători, toți promițători; însă nimeni nu poate fi sigur unde se află astă-seară, nici măcar dacă trăiesc sau dacă sunt ireali, năluci închipuite, pretendenți, ca băiatul din fața noastră.

— Nu-ți amintește de vărul tău, Edward de Warwick? mă întreabă Henric răspicat, ca să audă întreaga curte.

— Nu, deloc.

— L-ai fi crezut vreodată fratele tău mort, Richard?
— Nu.
Îmi întoarce spatele acum, că piesa-mască a fost jucată, când toți pot spune că băiatul a îngenuncheat în fața noastră, iar eu l-am privit și nu l-am recunoscut.
— Așadar, cine l-a luat drept fiu de York ori s-a înșelat, ori a înșelat el, decretează Henric. A fost ori neghiob, ori mincinos.
Așteaptă ca toți să înțeleagă că John de la Pole, Francis Lovell și mama mea au fost neghiobi și mincinoși, apoi continuă:
— Așadar, băiete, nu ești cine ai pretins că ești. Soția mea, prințesă de York, nu te recunoaște. Ar spune dacă i-ai fi rudă, cum susții, dar ea zice că nu-i așa. Și atunci, cine ești?
Preț de o clipă mă gândesc că de atâta spaimă, băiatul și-a pierdut darul vorbirii. El șoptește însă, rămânând cu capul plecat și cu ochii în pământ:
— John Lambert Simnel, cu voia Alteței Voastre. Iertare, adaugă el cu stângăcie.
— John Lambert Simnel. (Henric rostește numele ca un preceptor tiran.) John. Lambert. Simnel. Și cum ai ajuns din odaia ta, John, până aici? Căci a fost cale lungă pentru tine, iar pentru mine, o neplăcere costisitoare, care mi-a irosit timp prețios.
— Știu, sire. Îmi pare foarte rău, sire, spune copilul.
Cineva zâmbește cu înduioșare la auzul glăsciorului subțire, dar surprinde căutătura furioasă a lui Henric și se uită în altă parte. Văd că Maggie are chipul palid și încordat, iar Anne tremură și o ia pe Cecily de braț.
— Ți-ai pus coroana pe cap, deși știai că n-ai dreptul la ea?
— Da, sire.
— Ai luat-o sub un nume fals. A fost așezată pe capul tău, dar știai că creștetul tău umil n-o merită.
— Da, sire.
— Băiatul al cărui nume l-ai luat, Edward de Warwick, mi-e credincios și mă recunoaște drept suveran. La fel, toată suflarea Angliei.
Copilul și-a pierdut glasul; numai eu mă aflu destul de aproape ca să aud un suspin slab.
— Ce ai spus? strigă Henric la el.
— Da, sire, răspunde cu glas tremurat băiatul.
Vădit lucru, copilul nu e un rege încoronat. E un băiețel

pierdut într-o lume primejdioasă. Îmi mușc buza de jos ca să nu plâng. Fac un pas înainte și-mi las blând mâna pe brațul lui Henric, însă nimic nu-l poate înfrâna.

— Ai primit sfântul mir pe piept, dar nu ești rege și nici n-aveai dreptul la mirul sfânt!

— Iertare! îi scapă gâtuit copilului.

— Pe urmă ai intrat în țara mea în fruntea unei armate alcătuite din osteni tocmiți și din rebeli netrebnici și ați fost învinși cu desăvârșire de puterea oștirii mele și de voia Domnului!

Aducerea în discuție a Domnului o face pe milady mama regelui să iasă puțin în față, de parcă și ea ar vrea să-l certe pe copil. El însă rămâne îngenuncheat și pleacă mai adânc capul, aproape atingând cu fruntea pipirigul de pe jos. N-are nimic de spus nici puterii, nici lui Dumnezeu.

— Ce să fac cu tine? întreabă retoric Henric.

Văzând expresia uimită de pe fețele curtenilor, îmi dau seama că au înțeles brusc, ca mine, că e o faptă pedepsită cu ștreangul. E o faptă care se pedepsește cu spânzurarea, scoaterea măruntaielor și tăierea în patru. Dacă Henric îl dă pe copil pe mâna judecătorului, va atârna în ștreang până când durerea îl va face să-și piardă cunoștința; apoi călăul îl va tăia cu cuțitul, de la micul lui sex până la capul pieptului, îi va scoate inima, plămânii și mațele, le va da foc în fața ochilor lui holbați și apoi îi va tăia brațele și picioarele, pe rând. Strâng brațul lui Henric și șoptesc:

— Te rog, îndură-te!

Privirea mea întâlnește ochii înfricoșați ai lui Maggie; văd că a înțeles și ea că stă în puterea lui Henric să încheie acest tablou vivant cu o moarte. Asta dacă nu jucăm cu totul altă scenă. Maggie știe că eu pot să joc o piesă excepțională și că s-ar putea să fiu nevoită s-o fac. Ca soție a regelui, pot să îngenunchez în fața lui în public și să-i cer îndurare în numele unui răufăcător. Maggie va veni și-mi va scoate boneta, lăsându-mi pletele să se reverse pe umeri, după care va îngenunchea și toate celelalte doamne din suita mea vor îngenunchea la rândul lor.

În Casa de York n-am făcut așa ceva niciodată, căci tatălui meu îi plăcea să împartă pedepse și îndurare după cum hotăra singur, neavând timp pentru teatrul cruzimii. Noi, cei din Casa

de York, n-am fost nevoite niciodată să intervenim pentru un băiețel în fața unui rege răzbunător. În Casa de Lancaster s-a făcut așa ceva: Margareta de Anjou a îngenuncheat pentru oameni de rând căzuți în păcat, în fața sfântului ei soț. E o tradiție regală, o ceremonie recunoscută. S-ar putea să fiu nevoită s-o îndeplinesc, ca să-l salvez pe acest băiețel de la chinuri de neîndurat.

— Henric! șoptesc. Vrei să îngenunchez pentru el?

Henric clatină din cap. Mă cuprinde pe dată o teamă grozavă că nu vrea să intervin și să cer îndurare fiindcă e hotărât să poruncească execuția copilului. Îl prind iarăși de mână.

— Henric!

Băiatul ridică privirea. Are ochi căprui, luminoși, la fel ca frățiorul meu.

— Sire, mă iertați? Fiindcă sunteți îndurător? Fiindcă am doar zece ani? Și pentru că știu că nu trebuia să fac ce-am făcut?

Se lasă o tăcere teribilă. Henric îi întoarce băiatului spatele și mă conduce înapoi la platforma ridicată. Se așază în jilț, iar eu mă așez lângă el. Simt cum încep să-mi pulseze profund tâmplele în timp ce-mi muncesc mintea: ce pot face pentru a-l salva pe copil? Henric îl arată cu degetul și spune:

— Poți munci la bucătărie. La învârtit frigările. După cum arăți, aș zice că vei munci cu râvnă în bucătăria mea. Primești?

Băiatul se îmbujorează de ușurare, iar lacrimile îi umplu ochii și i se revarsă pe obrajii trandafirii.

— O, da, sire! Sunteți foarte bun! Foarte îndurător!

— Fii ascultător și poate că într-o zi vei ajunge bucătar, îl sfătuiește Henric. Acum treci la treabă. (Pocnește din degete spre un servitor care așteaptă.) Du-l pe conașul Simnel la bucătărie, cu complimentele mele, și spune-le să-l pună la treabă!

Se aude un ropot de aplauze, apoi o furtună subită de râsete inundă curtea. Îl iau pe Henric de mână, râzând și eu, atât de mare e ușurarea pe care mi-o trezește hotărârea lui. El îmi zâmbește.

— Doar n-ai crezut că m-aș război cu un copil!

Clatin din cap; am și eu lacrimi în ochi, de râs și de ușurare.

— M-am temut așa de tare pentru el!

— N-a făcut nimic, a fost doar micul lor stindard. Pe cei din spatele lui trebuie să-i pedepsesc. Cei care l-au împins din urmă

merită eșafodul.

Ochii lui rătăcesc prin mulțimea curtenilor care vorbesc între ei, împărtășindu-și ușurarea. Se uită la mătușa mea, Elizabeth de la Pole, care și-a pierdut fiul: ține strâns mâinile lui Maggie și plâng amândouă.

— Indiferent cine sunt, trădătorii nu vor scăpa la fel de ușor, spune Henric amenințător.

[28] Palatul Greenwich, Londra, noiembrie 1487

Mă îmbrac pentru încoronare, reflectând că pregătirile pentru a deveni regină sunt altfel decât cele pentru cununie. De astă dată, îmbrăcată într-o rochie alb cu auriu, cu șireturi din fir de aur și garnisită cu hermină regală, nu tremur de nefericire. Știu la ce să mă aștept din partea soțului meu și am găsit o cale de a trăi împreună ce ocolește tainele trecutului și ne ferește privirea de nesiguranța viitorului. I-am dăruit un fiu pe care să-l iubim, el îmi dăruiește o coroană. Adorația mamei sale față de el și dușmănia ei aprigă față de familia mea sunt trăsături ale vieții mele pe care am ajuns să le accept. Misterul fratelui meu absent și teama lui Henric de familia mea sunt lucruri cu care trăim zi de zi.

Am învățat să-i recunosc mânia, accesele subite de furie; am învățat că ele sunt pricinuite întotdeauna de teama că, în ciuda victoriei, în ciuda sprijinului maică-sii, în ciuda declarației acesteia că Dumnezeu însuși e de partea Tudorilor, o va dezamăgi, îl va dezamăgi pe Dumnezeu și va fi înlăturat de la tron cu tot atâta cruzime și nedreptate precum a fost înlăturat regele pe care l-a văzut ucis la picioarele lui.

Am învățat însă și cum arată duioșia lui, iubirea față de fiul nostru, marea supunere îndatoritoare față de maică-sa și căldura – în fiecare zi tot mai mare – față de mine. Când îl dezamăgesc, când mă bănuiește, e ca și cum întreaga lume ar redeveni nesigură pentru el. Își dorește tot mai mult să mă iubească și să aibă încredere în mine – iar eu simt tot mai mult că vreau asta.

Azi am multe motive de bucurie. Am un fiu în aripa copiilor și un soț bine instalat pe tronul lui. Surorile mele sunt ocrotite, iar eu nu mai sunt urmărită de vise, nici bolnavă de jale. Însă chiar și așa, am multe motive de regret. Deși e ziua încoronării mele,

familia mea e înfrântă. Mama lipsește, închisă între zidurile Abației Bermondsey, iar vărul meu, John de la Pole, e mort. Unchiul meu Edward se bucură de multă încredere din partea regelui, dar se află departe, în Granada, în cruciadă împotriva maurilor, iar fratele meu vitreg, Thomas, e atât de precaut în prezența regelui, încât execută în fiecare zi un fel de dans neîncetat, în vârful picioarelor, ca să nu trezească bănuielile lui Henric. Cecily nu mai e o fată din Casa de York, ci soția unui susținător al Tudorilor, astfel că nu scoate o vorbă fără aprobarea bărbatului ei, iar celelalte surori ale mele vor fi sorocite de milady mama regelui unor bărbați credincioși Casei Tudor, căci nu va risca s-o vadă pe vreuna dintre ele devenind centrul unei răscoale. Cel mai rău dintre toate, mai rău ca orice, e faptul că Teddy rămâne captiv în Turn; valul de siguranță de sine pe care l-a simțit Henric după bătălia de la East Stoke nu l-a îndemnat să-l elibereze, cu toate că l-am rugat, ba chiar i-am cerut libertatea lui Teddy ca dar de încoronare. Ivit printre doamnele mele de companie, chipul palid al lui Maggie, sora lui Teddy, e un reproș constant la adresa mea. Eu i-am spus că poate să vină cu Teddy la Londra și că vor fi în siguranță. I-am spus că mama îi poate ocroti. I-am spus că voi fi tutoarea lui Teddy; în schimb, am fost neputincioasă, mama e ea însăși închisă, milady mama regelui l-a luat pe Teddy drept pupil și i-a luat averea în grijă. N-am pus la socoteală groaza tainică a lui Henric. Nu m-am gândit că un rege va persecuta un copil.

Au existat și triumfuri pentru Casa de York. Deși Henric a învins în bătălia de la East Stoke, n-a fost o campanie eroică; deși majoritatea lorzilor și-au adus oamenii, foarte puțini dintre ei au intrat de-a dreptul în luptă. Tulburător de mulți nici măcar nu s-au înfățișat. Henric are coroana pe cap și un moștenitor în odaia copiilor, însă unul dintre regatele sale a oferit coroana altcuiva, unui băiat necunoscut, și se șoptește fără încetare că există un alt moștenitor care așteaptă, ascuns undeva, să-i vină rândul.

Nu mama, ci Maggie îmi perie părul și mi-l îndreaptă pe umeri, revărsat aproape până-n talie. Cecily îmi așază pe cap plasa de aur, pe deasupra căreia voi purta o diademă de aur, cu diamante și rubine. Rubinele sunt multe – simbolul femeii virtuoase; ăsta-mi va fi rolul principal, tot restul vieții: o femeie virtuoasă și o regină Tudor, al cărei motto e „Smerită și

pocăita”. N-are importanță că în adâncul inimii sunt pătimașă și independentă. Adevărata mea identitate va fi ascunsă, iar istoria nu mă va descrie decât ca pe fiica unui rege, soția altuia și mama unui al treilea.

Barca regală mă va duce în susul fluviului, la Westminster, iar primarul Londrei și toate ghildele vor veni pe corăbiile care le poartă însemnele, cu muzică și cântece, ca să mă însoțească. Mama se va uita încă o dată de la fereastră și va vedea o procesiune regală plutind pe fluviu, spre o încoronare; dar de astă dată, fiica ei se va afla pe barca purtată de vâsle prin fața temniței sale. Știu că se va uita de la ferestrele abației ca să mă vadă trecând și nădăjduiesc că va simți plăcere la gândul că măcar acest plan al ei a dat roade. M-a așezat pe tronul Angliei și chiar dacă barca poleită urcă pe fluviu, prin fața ei, fără a-i arăta în vreun fel recunoaștere – și e a patra procesiune de încoronare fără ea la bord –, de data asta cel puțin și-a așezat fiica pe tronul de aur, iar oamenii înșirați pe malul apei vor striga *„À* York!”.

Cobor la debarcader, iar doamnele mele îmi ridică trena, ca să nu măture covorul umed, și mă ajută să urc la bord. Ambarcațiunea e superbă, împodobită pentru ocazia specială cu steaguri și flori și escortată de bărci împodobite și vase de tot felul. Sosesc pe fundalul muzicii instrumentale, iar un cor cântă un imn slăvindu-mi virtuțile. Îmi ocup locul la prova, cu un baldachin din fir de aur deasupra capului, pe tronul de aur, cu pernă de catifea. Doamnele de companie se adună în jurul meu. Suntem o curte vestită prin frumusețe, iar azi fiecare femeie poartă cele mai alese veșminte. Vâslașii prind ritmul tobei, celelalte bărci se adună înaintea și-n urma noastră. Îmi întipăresc un zâmbet pe față, în timp ce vâslele se cufundă adânc în apă și pornim.

Una dintre bărcile însoțitoare are la prova o sculptură în formă de cap de balaur, iar la pupa, o coadă încolăcită. E balaurul Tudor; când și când, i se aprinde o flacără în gură și fiara scuipă foc pe deasupra apei, iar norodul de pe mal țipă și aclamă. Îmi strigă *„À* York!”, sfidând toate semnele care arată că e o sărbătoare Tudor. Nu pot să nu zâmbesc în fața iubirii statornice pe care oamenii o nutresc față de Casa mea, chiar și atunci când stindardele flutură în alb și verde, iar balaurul Tudor scoate micul lui muget nedeslușit.

Barca regală a ajuns la mijlocul fluviului și înaintează cu ușurință odată cu refluxul, dar când ajungem la Bermondsey și văd intrarea din cărămidă și cremene a abației, cârmaciul îndreaptă vasul spre malul celălalt, ca să ne îndepărtăm cât mai mult posibil de închisoarea mamei. Văd oamenii care așteaptă la adăpostul zidurilor exterioare ale abației, însă nu pot distinge siluetele. Duc o mână streașină la ochi și coroana de aur îmi zgârie degetele. N-o văd pe mama în mulțime, suntem prea departe pe fluviu și mulțimea de pe mal e prea numeroasă. Vreau s-o văd, îmi doresc fierbinte s-o văd. Vreau să știe că o caut din privire. Preț de o clipă, mă întreb dacă i s-a poruncit să rămână în chilie când trece barca. Mă întreb dacă șade în jilțul ei, în odăița răcoroasă, cu pereți văruiți, ascultând muzica răsunătoare dinspre apă și zâmbind la auzul mugetului balaurului scuipător de foc, dar fără să știe că o caut din privire.

O clipă mai târziu o văd însă, ca prin farmec. Un stindard flutură în adierea dinspre fluviu. Fondul e verde-Tudor, culoarea noii loialități, cu roza Tudor, albă cu roșu, brodată pe el, așa cum ar arbora azi orice om cu judecată. Dar steagul ăsta e altfel: are o roză albă pe verdele Tudor, și chiar dacă roza are centrul roșu, e atât de mic, încât nu poate fi văzut. La prima vedere, dar și la o privire mai atentă, e roza albă de York. Acolo, sub stindardul soțului pe care l-a adorat, se află, firește, mama; când mă uit spre ea și ridic mâna, sare în sus, copilărește, de bucurie că am văzut-o și-și flutură mâinile deasupra capului, strigându-mi numele, exuberantă, râzând, rebelă ca întotdeauna. O ia la fugă de-a lungul malului, ținând pasul cu barca mea îndepărtată și strigând „Elizabeth! Elizabeth! Ura!” atât de clar, încât o aud peste apă, în ciuda zarvei. Mă ridic de pe tronul meu solemn, dau fuga la parapet și mă aplec să-i fac cu mâna, fără strop de demnitate, strigând „Aici sunt, milady mamă!” și râd cu poftă de încântare că am văzut-o, că m-a văzut și că merg la încoronare cu binecuvântarea ei senină, veselă.

*

Încoronarea mea dă semnalul unui val de logodne, căci Henric, în stilul lui metodic, îmi exploatează surorile una câte una, ca pioni ai Casei Tudor, și stabilește căsătorii pe criterii politice, în avantajul lui. Chiar și mama e repusă în joc. Îmi dă

voie s-o vizitez la Bermondsey, cu surorile mele, și să-i duc vestea că Tudorii au iertat-o în asemenea măsură, încât au luat iarăși în calcul ideea mariajului ei și că Iacob al III-lea al Scoției o așteaptă.

Mă tem că abația va fi friguroasă și neprimitoare, dar o găsesc pe mama în fața unui foc zdravăn din lemne de măr ce împrumută o mireasmă plăcută de fum odăii ei de primire. Sora mea vitregă, Grace, e așezată lângă ea și două doamne de companie cos de zor. Când intru însoțită de surorile mele, mama se ridică și ne sărută.

— Cât mă bucur să vă văd! (Îmi face o reverență.) Ar fi trebuit să spun „Alteță”. (Se dă puțin înapoi, să mă vadă.) Arăți foarte bine.

Deschide brațele spre Bridget și Catherine, care se reped s-o îmbrățișeze, și-i zâmbește Annei peste capetele lor.

— Iar tu, Cecily, ce rochie frumoasă ai și ce broșă aleasă la bonetă! Soțul tău e bun cu tine?

— Da, răspunde Cecily țeapăn, conștientă de suspiciunile care circulă în privința mamei. Și se bucură de multă stimă din partea Alteței Sale regele și a lui milady mama regelui. E vestit pentru loialitatea lui. Și eu la fel.

Mama surâde, cu aerul că pentru ea e cam totuna și se așază la loc, luându-le în brațe pe micuțele Bridget, de șapte ani, și Catherine, de opt ani. Anne se așază lângă ele, pe un scăunel pentru picioare, iar mama își lasă mâna pe umărul ei și mă privește cu un aer de așteptare.

— Ne măritâm! răbufnește Catherine, neputând să mai aștepte. Toate, în afară de Bridget.

— Pentru că eu sunt mireasa lui Hristos, intervine Bridget, solemnă cum numai o copiliță poate fi.

— Sigur că da, întărește mama, îmbrățișând-o. Și cine sunt norocoșii viitori miri? Susținători Tudor neclintiți, presupun.

Aluzia la soțul ei o face pe Cecily să se zburlească și să anunțe înciudată:

— Și tu ești logodită.

Asta n-o impresionează deloc pe mama.

— Iarăși Iacob al Scoției? mă întreabă ea zâmbind.

Îmi dau seama că știe deja. Pesemne că rețeaua ei de iscoade e intactă și o slujește și aici, unde se presupune că e izolată și retrasă, tot astfel a slujit-o și la curtea regală, unde era,

pasămite, înconjurată de susținători fideli ai Tudorilor.

— Știai?

— Știam că regele a trimis ambasadori în Scoția și că negociază pacea, spune ea pe un ton plăcut. Firește că va vrea s-o pecetluiască printr-o cununie. Dat fiind că se gândise la mine mai înainte, mi-am imaginat că va reveni la acel plan.

— Te deranjează? o întreb pe un ton imperios. Fiindcă, dacă vrei să refuzi, poate că aș izbuti...

Ea se întinde și-mi ia mâna într-ale ei, cu blândețe.

— Nu cred că ai izbuti. Dacă nu-l poți împiedica să-l țină pe vărul tău Edward în Turn, nici să-l convingi că nu e nevoie să stau între aceste ziduri, mă îndoiesc că i-ai putea înrâuri politica în privința Scoției. Te-a făcut regină, dar, deși duci sceptrul, n-ai nicio putere.

— Asta zic și eu mereu, adaugă Cecily. Nu poate să facă nimic.

— Sunt sigură că ai dreptate, îi spune mama zâmbind, apoi mi se adresează cu glas scăzut: Să nu-ți faci reproșuri. Știu că-ți dai toată silința. Femeia are doar atâta putere câtă reușește să câștige, iar familiei soțului tău nu-i stă în fire să-ți încredințeze autoritate.

— Dar eu mă voi mărita cu un prinț scoțian! țipă Catherine, nemaiputând ține vestea pentru sine. Cu mezinul. Așa că te voi însoți în Scoția, milady mamă, te voi putea sluji în odăile tale, să-ți fiu doamnă de companie.

— O, ce mult mă voi bucura să te am lângă mine! (Mama se apleacă și sărută creștetul lui Catherine, acoperit de boneta din dantelă albă.) Împreună, ne va fi mult mai ușor. Și-i vom putea face vizite oficiale mărețe surorii tale. Vom veni la Londra călare, în procesiune, iar ea va da un banchet pentru noi, doamnele casei regale scoțiene.

— Iar eu mă voi mărita cu moștenitorul, următorul rege al Scoției, anunță încet Anne.

Ea e mai puțin exuberantă decât Catherine. La doisprezece ani, știe foarte bine că nu-i o mare favoare să te măriți cu dușmanul țării tale pentru a-l constrânge să respecte o alianță. Mama se uită la ea cu milă tăcută.

— Ei bine, vom fi toate împreună. Iată un lucru bun, spune ea mai apoi. Iar eu pot să-ți dau sfaturi și să te ajut. Să fii regina Scoției nu-i deloc un rol neînsemnat, Anne.

— Și cu mine cum rămâne? întreabă Bridget.

Mama îmi aruncă o privire iute, apoi îi răspunde:

— Poate ți se va da voie să vii cu mine, în Scoția. Cred că regele o va îngădui.

— Iar dacă nu, vin aici, spune Bridget cu mulțumire, privind odăile frumoase ale mamei.

— Parcă voiai să te faci călugăriță, i-o întoarce Cecily nimicitor. Nu să trăiești ca un papă.

Mama chicotește.

— O, Cecily, chiar ești de părere că o duc ca un papă? Ce minunat! Crezi că am odăi pline cu cardinali ascunși, care mă slujesc? Și că mănânc din farfurii de aur?

Se ridică în picioare și întinde mâinile spre mezine.

— Haideți. Cecily mi-a amintit că trebuie să mergem să cinăm. Bridget, poți să spui rugăciunea pentru maici.

În timp ce ieșim, mă trage lângă ea și-mi spune încet:

— Nu te frământa. Între o logodnă și o nuntă se pot întâmpla multe, iar a-i convinge pe scoțieni să respecte un tratat de pace e un miracol pe care nu l-am văzut cu ochii mei până acum. Nimeni nu pornește deocamdată pe Marele Drum de la Miazănoapte.

[29] Palatul Sheen, Richmond, primăvara anului 1488

Unchiul Edward se întoarce din cruciadă tuciuriu ca un maur și fără niciun dinte din față. Privește faptul cu voioșie, spunând că Dumnezeu vede acum mai bine în inima lui, dar mie mi se pare comică vorbirea lui peltică. În culmea bucuriei că-l văd, îi cad în brațe, iar când îl aud rostind dulce „Hii binecuuntată!”, îmi vine să râd și să plâng în același timp.

Mă aștept ca vestea întemnițării surorii lui la Bermondsey să-l îngrozească, însă ridicarea din umeri și zâmbetul lui îmi spun că pentru el acest fapt e un obstacol temporar într-o viață plină de înfrângeri și victorii.

— Are confortul necesar? se interesează el, de parcă ar fi unica întrebare.

— Da, are odăi încântătoare și e bine slujită. Toate maicile o adoră. Grace e cu ea, iar portăreasa îi spune „regina”, de parcă nu s-ar fi schimbat nimic.

— Înseamnă că-și va rândui viața exact așa cum vrea, fără

doar și poate. Ca de obicei.

Are un sac doldora de noutăți despre cruciada din Granada, despre frumusețea și eleganța imperiului maur, despre hotărârea neclintită a regilor creștini de a-i alunga pe mauri cu totul din Spania. Îmi istorisește și despre curtea portugheză și aventurile ei. Portughezii explorează coasta Africii, mult către sud, unde – spune el – sunt mine de aur, piețe pline cu mirodenii și o avere în fildeș ce-l așteaptă pe acela care cutează să meargă îndeajuns de departe, căci văzduhul se încinge tot mai tare, iar mările devin tot mai furtunoase. Există un regat cu câmpii din aur și orice om poate câștiga o avere dacă strânge pietricelele de acolo. Există animale ciudate și fiare rare – le-a văzut pieile și blănurile cu pete, vărgate și aurii – și poate că există, tocmai în inima întinsului ținut, o țară cârmuită de un creștin alb; poate că există un regat al oamenilor negri, devotați unui erou alb creștin numit Prester John.

Pe Henric nu-l interesează veștile despre regate vrăjite, dar îl ia pe unchiul Edward în odaia sa personală de cum sosește; stau închiși acolo jumătate de zi, iar când ies, unchiul Edward zâmbește larg și știrb și are brațul lui Henric petrecut pe după umeri, ceea ce-mi arată că, indiferent ce i-a spus, Edward a reușit să-i potolească neliniștile.

Henric are atâta încredere în el, încât unchiul va conduce apărarea Bretaniei.

— Când pleci? îl întreb.

— Aproape neîntârziat. Nu e timp de pierdut – iar mie îmi place să fiu ocupat, adaugă el, zâmbind cu gura lui știrbă.

Îl duc fără zăbavă în odăile copiilor din palatul Eltham, ca să-i arăt cât de mult a crescut Arthur. Acum se ridică în picioare și face câțiva pași ținându-se de un jilț sau de un scaun. Cea mai mare plăcere a lui e să se agațe de degetele mele și să meargă împleticit prin odaie, să se întoarcă în loc pe tălpile încovoiate în interior și să pornească iar. Când mă vede, se luminează tot și întinde mâinile spre mine. Începe să vorbească, ciripind ca o pasăre, dar deocamdată n-a rostit niciun cuvânt, deși spune „ma” – bănuiesc că se referă la mine – și „bo”, adică orice lucru care-i face plăcere. Râde când îl gâdil și lasă să cadă orice obiect ce i se dă, în speranța că-l va lua cineva de jos și i-l va da înapoi, ca să-i dea drumul din nou. Cea mai mare bucurie a lui e când Bridget îi dă o minge, ca s-o lase să cadă, și se repede

după ea, ca și cum ar juca tenis și ea ar trebui s-o prindă până nu lovește pământul de prea multe ori; când o vede fugind, gângurește și scoate tot felul de sunete.

— Nu e cel mai frumos băiat din câți ai văzut? îl întreb pe unchiul Edward.

Drept răspuns, primesc un zâmbet radios, știrb.

— Și băiatul pe care te-ai dus să-l vezi? întreb încet, luându-l pe Arthur la pieptul meu și bătându-l ușurel pe spate.

Îi simt greutatea trupului pe umăr și căldura trupului lipit de obrazul meu și simt dintr-odată dorința aprigă ca nimic să nu-i amenințe vreodată liniștea sau siguranța.

— Henric mi-a spus că te-a trimis să vezi un băiat din Portugalia. N-am mai auzit nimic despre el de când ai plecat.

— Atunci regele îți va spune că am văzut un paj aflat în slujba lui sir Edward Brampton, răspunde unchiul în felul lui peltic, adorabil. Unui intrigant i s-a părut că seamănă cu sărmanul meu nepot pierdut, Richard. Unii oameni fac din țânțar armăsar. Păcat că n-au altceva mai bun de făcut.

— Și seamănă cu el? insist.

— Nu cine știe ce, răspunde Edward clătinând din cap.

Mă uit în jur. În preajmă se află doar doica băiatului meu, pe care n-o interesează decât să mănânce copios și să bea bere.

— Ești sigur, milord unchiule? Poți să vorbești cu milady mama despre el?

— Nu-i voi vorbi de băiatul ăsta, pentru că ar tulbura-o, spune el cu fermitate. E un băiat care nu seamănă deloc cu fratele tău, fiul ei. Sunt sigur.

— Și Edward Brampton? insist.

— Sir Edward va veni în vizită în Anglia îndată ce își va pune la cale treburile din Portugalia. Îl dă afară pe pajul cel chipeș. Nu vrea să ne creeze încurcături nouă sau regelui din pricina unui băiat atât de îndrăzneț.

Spusele lui ascund mai multe decât înțeleg eu.

— Dacă băiatul e un nimeni, un lăudăros, cum ar putea un nimeni să iște atâta zarvă în Lisabona, încât să-l auzim noi, la Londra? Dacă e un nimeni, de ce ai bătut drumul tocmai până-n Portugalia ca să-l vezi? Doar e departe de Granada. Și sir Edward de ce vine în Anglia? Pentru o întâlnire cu regele? De ce să i se facă o astfel de onoare, când se știa că e credincios taberei York și că l-a iubit pe tatăl meu? Și de ce îi dă drumul

pajului, dacă băiatul e un nimeni?

— Cred că așa preferă regele, răspunde Edward dezinvolt.

Mă uit la el câteva clipe, apoi spun:

— Aici e ceva ce nu înțeleg. O taină.

Unchiul mă bate ușurel pe mână, în vreme ce țin trupușorul cald al copilului meu lipit de inima mea.

— Știi, taine există mereu, pretutindeni, dar câteodată e mai bine să nu știi de ele. Nu te frământa, Alteță. Lumea asta nouă e plină de mistere. Dac-ai ști ce am auzit în Portugalia!

— Ți s-a vorbit de un băiat întors din morți? îl provoc. Ți s-a vorbit de un băiat care a fost ascuns de ucigași necunoscuți, scos peste hotarele țării pe furiș și care așteaptă să-i vină vremea?

Unchiul nu tresare.

— Da. Dar le-am amintit că pe regele Angliei nu-l interesează miracolele.

Se lasă o scurtă tăcere. I-l înapoiez pe Arthur doicii și-l privesc cum se așază comod în poala ei.

— Cel puțin regele are încredere în tine, îi spun unchiului. Cel puțin de tine e sigur. Poate că, dacă îi vorbești de milady mama, va îngădui să se întoarcă la curte. Dacă nu există niciun băiat, înseamnă că regele n-are a se teme.

— Nu e prea încrezător din fire, comentează unchiul zâmbind. Am fost urmărit până la Lisabona, iar însoțitorul meu cu chipul ascuns de glugă i-a observat pe toți cei cu care m-am întâlnit. La întoarcerea acasă m-a urmărit altul, ca să se convingă că nu trec, pe drum, pe la mătușa ta din Flandra.

— Henric te-a spionat? Pe tine, solul lui? Spionul lui? Și-a iscodit iscoada?

El dă din cap aprobator.

— Iar printre slujitoarele tale se află precis o femeie care îi dă de știre ce spui în cele mai personale momente. Preotul tău confesor are obligația de a-i da raportul părintelui său bisericesc, John Morton, arhiepiscopul de Canterbury. John Morton e cel mai apropiat prieten al lui milady mama regelui. Împreună, au uneltit împotriva regelui Richard și l-au distrus pe ducele de Buckingham. Se întâlnesc în fiecare zi, iar el îi spune totul. Să nu crezi nici în vis că regele are încredere în vreunul dintre noi! Să nu crezi nici măcar o clipă că nu ești observată! Ești observată în permanență, la fel ca noi toți.

— Dar nu facem nimic! exclam, apoi cobor glasul. Nu-i așa, unchiule, că nu facem nimic?

El mă bate ușurel pe mână, liniștindu-mă:

— Nu facem nimic.

[30] Castelul Windsor, vara anului 1488

Însă despre mătușa mea Margaret nu se poate spune că nu face nimic. Alteța Sa ducesa văduvă de Flandra, sora tatălui meu, nu stă nicidecum degeaba. Îi scrie întruna lui Iacob al III-lea al Scoției și chiar îi trimite o solie alcătuită din susținători credincioși ai Casei de York.

— Încearcă să-l convingă să pornească la război împotriva noastră, spune Henric obosit.

Am intrat în odaia lui personală din mărețul castel și l-am găsit cu doi secretari așezați la capetele unei mese lungi, având în față o hârtie pătată de sare. Recunosc pecețile de ceară roșie ale mătușii mele și panglicile ce atârnă sub ele; folosește însemnul soarelui splendid, mărețul blazon York creat de tatăl meu.

— Dar nu va reuși, continuă Henric. Avem o alianță, vom avea logodne. Iacob a jurat să-mi fie credincios. Va rămâne neclintit de partea Angliei Tudorilor. Nu se va întoarce în trecut, la York.

Poate că Henric are dreptate și Iacob e, în sufletul lui, credincios; însă nu-și poate convinge supușii să sprijine Anglia. Țara lui, lorzii lui și chiar moștenitorul lui sunt împotriva Angliei Tudorilor, oricare ar fi părerile regelui, și țara e cea care câștigă. Mai degrabă decât să înghită alianța cu un arivist Tudor, se răzvrătește împotriva lui și Iacob se vede nevoit să-și apere prietenia cu Anglia și chiar tronul. Primesc de la mama un bilet scris la repezeală, însă nu pricep mesajul:

Vezi, nu pornesc pe Marele Drum de la Miazănoapte.

Sunt sigură că Henric l-a văzut aproape îndată ce a fost scris, așa că i-l duc neîntârziat, ca să-mi dovedesc loialitatea; dar mă opresc în pragul sălii de sfat a Consiliului Coroanei, căci la el se află un bărbat pe care cred că-l cunosc, deși nu pot asocia un nume chipului său ars de soare. Omul se întoarce spre mine și atunci îmi zic că aș face bine să uit tot ce am știut vreodată despre el. E sir Edward Brampton, finul tatălui meu, cel cu care s-a întâlnit unchiul la curtea din Portugalia, cel cu pajul

îndrăzneț. Îmi face o plecăciune adâncă, surâzând calm și încrezător.

— Vă cunoașteți? întreabă sec soțul meu, observându-mi expresia feței.

Clatin din cap.

— Îmi pare foarte rău… Cine sunteți?

— Sir Edward Brampton, răspunde el politicos. V-am văzut o dată. Pe atunci erați prințesă și prea mică pentru a ține minte un curtean bătrân și lipsit de importanță, ca mine.

Dau din cap aprobator și-mi îndrept toată atenția spre Henric, de parcă sir Edward nu m-ar interesa absolut deloc.

— Voiam să-ți spun că am primit un bilet de la Abația Bermondsey.

Îmi ia biletul din mână și-l citește în tăcere.

— A, pesemne știe că Iacob a murit.

— La asta se referă? Scrie doar că nu va merge pe Marele Drum de la Miazănoapte. Cum a murit regele? Cum se poate întâmpla una ca asta?

— În bătălie, răspunde scurt Henric. Țara l-a susținut pe fiul lui împotriva sa. Se pare că unii dintre noi nu se pot încrede nici măcar în rudele de sânge. Nu poți fi sigur nici măcar pe moștenitorul tău, darămite pe un altul.

Având grijă să nu mă uit spre sir Edward, spun pe un ton egal:

— Îmi pare rău dacă acest lucru ne provoacă necazuri.

Henric încuviințează din cap.

— În orice caz, avem un nou prieten: pe sir Edward.

Surâd ușor, iar sir Edward se înclină.

— Sir Edward va veni acasă, în Anglia, la anul, anunță Henric. L-a slujit cu credință pe tatăl tău, iar acum mă va sluji pe mine.

Sir Edward se înclină iar, părând bucuros de această perspectivă.

— Așadar, când îi răspunzi mamei tale îi poți spune că l-ai văzut pe vechiul ei prieten, sugerează Henric.

Încuviințez din cap și mă îndrept spre ușă.

— Și spune-i că sir Edward a avut un paj obraznic, care s-a grozăvit, dar acum a plecat din slujba lui și s-a tocmit la un negustor de mătăsuri. Nimeni nu știe unde se află. Poate că a plecat să facă negustorie în Africa sau poate în China. Nimeni nu știe unde.

— Îi voi spune, dacă asta ți-e dorința.

— Va ști ea la cine mă refer, zâmbește Henric. Spune-i că pajul era un flăcău insolent, căruia îi plăcea să se îmbrace în mătăsuri de împrumut, dar acum are un stăpân nou – întâmplător, un negustor de mătăsuri. Așa că e foarte potrivit pentru munca asta. Băiatul a plecat cu el și a dispărut fără urmă.

[31] Palatul Greenwich, Londra, Crăciunul anului 1488

Neîncetata și neliniștita scrutare pe care Tudorii o desfășoară asupra lumii lor, în care nu se pot încrede, încetează în timpul Crăciunului, de parcă, în sfârșit, zilele trec; au loc întâmplări mărunte și sunt scrise și primite bilete fără ca Henric să vadă și să știe negreșit totul. După dispariția în neant a băiatului invizibil, se pare că n-a mai rămas nimic de supravegheat; iscoadele din porturi și paznicii de pe drumuri se pot odihni. Chiar și milady mama regelui își uită încruntarea și privește cu un mic surâs sosirea bușteanului de Crăciun, a măscăricilor, a cântăreților la instrumente, a actorilor și a corului. Lui Margaret i se dă voie să-și viziteze fratele în Turn și se întoarce la Greenwich mai fericită decât a fost în ultima vreme.

— Regele i-a îngăduit să aibă un preceptor și niște cărți, îmi spune ea. Și are o lăută. Cântă și compune cântece. Mi-a cântat unul.

Henric vine în odaia mea seară de seară, după cină, se așază lângă foc și vorbește despre întâmplările zilei; câteodată se culcă cu mine, câteodată doarme cu mine până dimineața. Suntem în largul nostru unul cu celălalt, ba chiar afectuoși. Când servitorii vin să facă patul și să-mi scoată mantia, îi dă la o parte cu un gest al mâinii, poruncindu-le să plece. După ce ei ies și închid ușa, îmi scoate cu mâinile lui mantia de pe umeri. Îmi dă o sărutare pe umărul gol și mă ajută să urc în patul înalt. Îmbrăcat, se întinde lângă mine și-mi mângâie părul, netezindu-l pe tâmple.

— Ești foarte frumoasă, spune el. E al treilea nostru Crăciun împreună. Mă simt ca un bărbat cu o căsnicie bună, îndelungată, cu o soție frumoasă.

Stau nemișcată și-l las să-mi scoată panglica de la capătul cozii împletite și să-și treacă degetele prin cosițele bogate, mătăsoase, bălaie.

— Și miroși întotdeauna atât de ademenitor, adaugă el încet.

Se ridică de pe pat, își dezleagă cordonul halatului, îl scoate și-l așază grijuliu pe un jilț. E mereu ordonat cu lucrurile lui. Apoi ridică plapuma și se strecoară sub ea, lângă mine. Mă dorește și asta mă bucură, căci mai vreau un copil. Bineînțeles, avem nevoie de încă un fiu pentru ca succesiunea să fie asigurată, dar în ce mă privește, vreau senzația aceea minunată a pruncului în pântec, sentimentul de a adăposti o viață care crește. Așa că îi zâmbesc, îmi ridic poala halatului și-l ajut să-și potrivească trupul pe al meu. Întind mâna spre el și simt tăria caldă a cărnii lui. Actul e rapid și blând, iar la sfârșit îl simt cutremurându-se de plăcerea lesne dobândită, însă eu nu simt decât căldură și bunăvoință. Nu mă aștept la mai mult, mă bucur că simt măcar bunăvoință și-i sunt recunoscătoare că se poartă blând. Rămâne puțin întins deasupra mea, cu obrazul îngropat în părul meu, cu buzele pe gâtul meu. Apoi se ridică, depărtându-se de mine, și spune ceva care mă uimește:

— Dar nu seamănă cu iubirea, nu?

— Poftim?

Sunt uluită că a rostit un adevăr atât de răspicat.

— Nu seamănă cu iubirea. Când eram tânăr, în exil, în Bretania a existat o fată care ieșea pe furiș din casa tatălui ei, riscând totul ca să fie cu mine. Eu mă ascundeam în hambar, ardeam de dorința de-a o vedea. Când o atingeam, se înfiora; când o sărutam, se topea. Iar o dată m-a cuprins strâns cu brațele și picioarele și a strigat de plăcere. Nu s-a putut abține și am simțit cum suspinele de bucurie îi cutremură tot trupul.

— Unde e acum? întreb.

În ciuda indiferenței mele față de el, descopăr că sunt curioasă în privința fetei și că gândul la ea mă irită.

— Tot acolo. A avut un copil cu mine. Familia a măritat-o cu un fermier. Probabil că acum e o nevastă grasă de fermier și are trei copii. Unul dintre ei roșcat, adaugă el râzând. Henri? Ce zici?

— Dar nimeni nu te numește stricat, spun eu.

Întoarce capul și râde cu poftă, de parcă aș fi spus ceva neobișnuit și amuzant.

— A, nu, draga mea! Nimeni nu mă numește stricat, pentru că sunt regele Angliei și bărbat. Indiferent ce altceva ai dori să schimbi în lume – un rege de York pe tron, bătălia sfârșită invers, pe Richard ridicându-se din groapă –, nu poți spera să

schimbi felul în care lumea vede femeile. Orice femeie care simte dorință și, mânată de ea, trece la fapte, va fi numită stricată. Asta nu se va schimba. Tu ți-ai distrus reputația din pricina legăturii tale nebunești cu Richard, chiar dacă ai crezut că e iubire, prima ta iubire. Ți-ai redobândit reputația numai printr-o căsătorie lipsită de dragoste. Ai câștigat un nume, dar ai pierdut plăcerea.

Auzindu-l rostind cu nonșalanță numele bărbatului pe care-l iubesc, îmi trag așternutul până sub bărbie, îmi strâng părul și-l împletesc la loc. El nu mă oprește, doar mă privește în tăcere. Enervată, îmi dau seama că va rămâne peste noapte.

— Ai vrea ca mama ta să vină la curte de Crăciun? întreabă cu nepăsare, întorcându-se ca să stingă lumânarea de lângă pat.

Odaia e luminată doar de focul muribund, iar pâlpâirea jarului îi poleiește umărul cu o lucire de bronz. Dacă am fi iubiți, acesta ar fi pentru mine momentul preferat al zilei.

— Mi-e îngăduit? întreb, aproape bâlbâindu-mă de uimire.

— Nu văd de ce nu, spune el cu nonșalanță. Dacă te-ar bucura prezența ei.

— M-ar bucura mai mult ca orice! M-ar bucura foarte mult. Aș fi nespus de fericită s-o am iar lângă mine, și încă de Crăciun. Iar surorile mele, mai ales cele mici… vor fi foarte fericite.

Mânată de un impuls, mă aplec și-l sărut pe umăr. Cu o mișcare iute, se răsucește, îmi prinde capul în mâini și primește sărutul pe buze. Mă sărută cu blândețe, încă o dată și încă o dată, iar nefericirea pe care am simțit-o când l-a pomenit pe Richard și gelozia față de fata pe care a iubit-o cândva mă îndeamnă cumva să-i primesc buzele și să-i cuprind gâtul cu brațele; îi simt greutatea deasupra mea și tot trupul apăsat pe al meu, deschid buzele și-i gust gura și închid ochii în brațele lui, simțindu-l cum pătrunde iarăși în mine, cu blândețe, tandru. Pentru prima oară, ceea ce se întâmplă între noi aduce puțin cu iubirea.

[32] Palatul Westminster, Londra, primăvara anului 1489

Avem parte de un Crăciun voios, cu mama la curte, urmat de o iarnă lungă și friguroasă în Londra. Poruncim să se țină o slujbă specială pentru unchiul Edward, care a murit anul trecut, în expediția militară împotriva francezilor.

— N-a fost obligat să plece, spun în timp ce aprind o lumânare pentru el, pe altarul capelei.

Mama zâmbește, deși știu că-i e dor de el, și replică:

— O, ba da! N-a fost niciodată în stare să stea liniștit acasă.

— Tu însă va trebui să pleci liniștită la casa ta, o anunț. Sărbătoarea Crăciunului s-a terminat și Henric spune că trebuie să te întorci la abație.

Ea se întoarce spre ușă și-și trage gluga peste părul argintiu.

— Nu mă deranjează atâta timp cât tu și fetele sunteți sănătoase și văd că ești fericită și cu sufletul împăcat.

O însoțesc, iar ea mă ia de mână, întrebând:

— Dar tu? începi să-l iubești, așa cum am sperat?

— E ciudat, îi mărturisesc. Nu-l consider un erou, nu cred că e cel mai minunat bărbat din lume. Știu că nu e foarte curajos și deseori e arțăgos. Nu-l iubesc cum l-am iubit pe Richard…

— Există multe feluri de dragoste, mă povățuiește ea. Iar când iubești un bărbat care e mai puțin decât ai visat, trebuie să te împaci cu diferența dintre un bărbat adevărat și un vis. Câteodată trebuie să-l ierți. Poate chiar deseori. Dar adesea iertarea vine odată cu iubirea.

*

În aprilie, când păsările cântă pe câmpiile de la sud de fluviu, îi spun lui Henric că nu vin cu el la vânătoarea cu șoimi. El tocmai încalecă în curtea grajdurilor, iar calul meu, care n-a ieșit de câteva zile, tropăie pe loc, iar hățurile sunt bine ținute de un rândaș.

— E doar vioi, atâta tot, spune Henric uitându-se când la calul nerăbdător, când la mine. De bună seamă că-l poți struni! Nu-ți stă în fire să pierzi o zi de vânătoare cu șoimi. Se potolește îndată ce îl încaleci.

Clatin din cap.

— Ia alt cal, propune Henric și zâmbesc când văd ce hotărât e să îl însoțesc. Ți-l dă unchiul Jasper pe al lui. E neclintit ca o stâncă.

— Azi nu, insist eu.

— Nu te simți bine? (Îi aruncă rândașului hățurile și sare din șa, venind lângă mine.) Ești puțin palidă. Te simți bine, iubirea mea?

Alintul mă face să mă sprijin de el, iar el îmi cuprinde mijlocul

cu brațul. Întorc capul, apropiindu-mi buzele de urechea lui, și-i șoptesc:

— Am vărsat adineaori.

— Dar n-ai fierbințeală? întreabă cu o mică tresărire, căci groaza de boala nădușelii, adusă de armata lui, e încă puternică. Spune-mi că n-ai fierbințeală!

— Nu e boala nădușelii, îl asigur. Și nu sunt friguri. Nu mi-a căzut prost mâncarea și nici n-am mâncat fructe crude. (Îi zâmbesc, dar el tot nu înțelege.) Am vărsat azi-dimineață și ieri-dimineață și mă aștept să vărs și mâine.

Mă privește cu un început de speranță pe chip.

— Elizabeth?

Dau din cap afirmativ.

— Am rămas grea.

Îi simt brațul strângându-mă mai tare de mijloc.

— O, scumpa mea! O, iubita mea! Ce veste minunată!

În fața întregii curți, mă sărută pe buze cu căldură, iar când ridică privirea, negreșit că toți știu ce i-am spus, căci chipul lui radiază.

— Regina nu vine cu noi! strigă el, de parcă veste mai bună nici c-ar putea exista.

Îl ciupesc de braț și-l previn:

— E încă prea devreme să spunem cuiva.

— A, desigur, desigur.

Îmi sărută buzele, apoi mâna. Toți curtenii se uită, zâmbind nedumeriți de bucuria lui. Unul sau doi își dau coate, ghicind pe dată.

— Regina se odihnește azi! răcnește Henric. Nu-i niciun motiv de îngrijorare. Dar se odihnește. Nu va încăleca. Nu vreau să încalece. E puțin indispusă.

Asta confirmă bănuielile; chiar și cel mai încet la minte tânăr îi șoptește vecinului său. Toți ghicesc pe dată de ce m-a ținut Henric strâns lângă el și de ce radiază. El se întoarce către mine, orb la zâmbetele cunoscătoare ale curtenilor.

— Du-te și odihnește-te. Vreau să te odihnești.

— Da, răspund, gata să izbucnesc în râs. Înțeleg. Cred că toată lumea înțelege.

El zâmbește cu gura până la urechi, ca un băiețel sfios.

— Nu-mi pot ascunde fericirea. Uite, o să-ți vânez cel mai gustos fazan pentru cină.

Se aruncă în șa, spunându-i rândașului care ține frâul calului meu:

— Regina nu se simte bine. Să-i scoți chiar tu calul, să facă mișcare. Azi și în fiecare zi. Nu știu când se va simți destul de bine ca să încalece din nou.

Rândașul se lasă în genunchi.

— Așa voi face, Alteță. (Se întoarce spre mine.) Îl voi ține liniștit, ca să puteți ieși cu el la pas când veți pofti.

— Regina nu se simte bine, le spune Henric însoțitorilor lui, care încalecă și-i zâmbesc radios. Mai multe nu spun. (Zâmbește cu gura până la urechi, ca un băiețandru.) Nu mai adaug nimic. Nu mai e nimic de adăugat. (Se ridică în scări, își scoate pălăria și o flutură în aer.) Dumnezeu s-o aibă în paza Lui pe regină!

— Dumnezeu s-o aibă în paza Lui pe regină! îi răspund toți, zâmbindu-mi.

Mă uit la Henric și-i spun râzând:

— Foarte discret! După toate regulile etichetei, cu foarte multă reținere și deosebită discreție.

[33] Palatul Greenwich, Londra, toamna anului 1489

De astă dată, eu hotărăsc când mă retrag de la curte pentru naștere și, cu toate că milady mama regelui alege tapiseriile pentru odăile mele și comandă patul de zi și leagănul, încăperea e aranjată după dorințele mele și-i spun că voi intra în izolare la sfârșitul lui octombrie.

— Și voi trimite după mama, să stea cu mine, adaug.

Privirea ei devine pe dată ascuțită.

— L-ai întrebat pe Henric?

— Da, o mint de la obraz.

— Și a fost de acord?

Se vede deslușit că nu mă crede deloc.

— Da. De ce să nu fie? Mama a ales să ducă o viață retrasă, o viață de rugăciune și contemplație. A fost întotdeauna o femeie meditativă și cucernică. (Privesc expresia încremenită de pe chipul lui milady, care s-a mândrit întotdeauna cu sfințenia ei formidabilă.) Toată lumea știe că mama a tânjit după viața monahală! susțin, simțind că minciuna devine tot mai ambițioasă și tremurând de dorința de a râde. Dar sunt sigură că va primi să revină în lume pentru a-mi ține tovărășie în

timpul izolării pentru naștere.

Acum se mai pune doar problema de a ajunge la Henric înaintea maică-sii. Mă duc în odăile lui și, cu toate că ușa sălii de primire e închisă, îi fac străjii semn cu capul să-mi deschidă. Henric șade la o masă din mijlocul încăperii, înconjurat de sfetnicii în care se încrede cel mai mult. Când intru, ridică privirea și văd că e încruntat de îngrijorare. Șovăi în prag.

— Îmi pare rău. Nu mi-am dat seama…

Se ridică toți și se înclină, iar Henric vine iute lângă mine și-mi ia mâna.

— Putem amâna, spune el. Sigur că putem amâna. Te simți bine? Nu s-a întâmplat nimic?

— Nu s-a întâmplat nimic. Voiam să-ți cer o favoare.

— Știi că nu-ți pot refuza nimic. Ce ai dori? Să te scalzi în perle?

— Doar să fie mama cu mine când mă retrag pentru naștere. (Văd că pe chipul lui se așterne o umbră.) Mi-a adus nespus de multă alinare data trecută, Henric, și are multă experiență, după atâtea nașteri! Am nevoie de ea.

El șovăie.

— E mama, insist, cu vocea tremurând preț de o clipă. Și e nepotul ei.

Cugetă câteva clipe.

— Ai idee despre ce discutăm aici? Chiar acum?

Mă uit peste umărul lui, la bărbații cu fețe dure; unchiul lui, Jasper, se uită posomorât la o hartă. Clatin din cap.

— Primim din toată țara rapoarte despre mici incidente supărătoare. Despre oameni care plănuiesc să ne răstoarne și-mi pun la cale moartea. În Northumberland, gloata l-a atacat pe contele de Northumberland în timp ce strângea birurile pentru mine. Nu doar ca să-l bruscheze puțin: l-au tras de pe cal și l-au omorât, știai?

Îmi scapă un icnet.

— Pe Henry Percy?

El dă din cap, continuând:

— La Abingdon, un abate foarte respectat uneltește împotriva noastră.

— Cine?

— Nu contează cine, răspunde el întunecându-se la față. La nord-est, sir Robert Chamberlain și fiii lui au fost prinși în timp

ce încercau să pornească pe mare, din portul Hartlepool, spre mătușa ta din Flandra. O mână de incidente mărunte, fără legătură între ele, din câte ne dăm seama. Dar toate sunt semne.

— Semne?

— Semne că poporul e nemulțumit.

— Henry Percy? repet. Ce fel de semn a fost moartea lui? Parcă oamenii se opuneau plății birurilor.

Pe chipul regelui se citește îndârjirea.

— Oamenii din nord nu l-au iertat că l-a părăsit pe Richard la Bosworth, spune el, urmărindu-mi reacția. Presupun că și tu ești de părere că așa îi trebuie.

La asta nu răspund, căci rana e încă prea dureroasă pentru mine. Henry Percy i-a spus lui Richard că oștenii lui sunt prea obosiți ca să lupte după marșul de la miazănoapte – de parcă un comandant conduce în bătălie trupe prea obosite ca să lupte! S-a așezat la coada armatei lui Richard și n-a făcut nici măcar un pas înainte. Când Richard a pornit la vale, în șarja care l-a ucis, Percy l-a privit fără să miște un deget. Nu-i voi jeli moartea meschină și murdară. Pentru mine nu e o pierdere. Mă aventurez:

— Dar nimic din toate astea n-are legătură cu mama.

Ochii albaștri ai unchiului Jasper mă țintuiesc cu o căutătură prelungă și rece, de parcă n-ar fi de acord.

— În mod direct, nu, recunoaște Henric. Și-a tras ultima săgeată răzvrătită odată cu răscoala flăcăului de la bucătărie. N-am nicio dovadă care să facă legătura între ea și necazurile astea răzlețe.

— Înseamnă că ar putea să-mi țină tovărășie când mă retrag pentru naștere.

— Prea bine, hotărăște el. Cu tine, în odăi, prezintă tot atâta siguranță ca în spatele zidurilor abației. Și asta o să arate oricui visează că ea încă reprezintă Casa de York că mama ta face parte din familia noastră.

— Pot să-i scriu azi?

El încuviințează din cap, îmi ia mâna și o sărută.

— Nu pot să-ți refuz nimic. Nu când ești pe punctul de a-mi dărui încă un fiu.

— Și dacă e fată? îl întreb zâmbind. Îmi trimiți socoteala pentru toate favorurile dacă nasc o fată?

El clatină din cap.

— E băiat, sunt convins.

[34] Palatul Westminster, Londra, noiembrie 1489

Mama promite să vină de la Bermondsey, dar în Londra molima bântuie atât de aprig, încât ea refuză să mă însoțească de la început și așteaptă câteva zile în odăile ei, vrând să se convingă că nu e purtătoare de vărsat – boală cu fierbințeli grozave și cu pete roșii, îngrozitoare, pe tot corpul.

— Nu ți-aș aduce-o în ruptul capului, spune ea când intră în sfârșit pe ușa capitonată pentru a înăbuși zgomotele, ușa spre lumea din afară, ce se deschide atât de rar.

Într-o clipă, ajung la pieptul ei; mă îmbrățișează, apoi face un pas în spate ca să-mi vadă chipul, burta mare și mâinile umflate.

— Ți-ai scos inelele, remarcă ea.

— Mă strângeau. Iar gleznele mele au ajuns tot atât de groase ca pulpele.

Râde.

— Totul va fi mai bine după ce vine pruncul pe lume.

Mă așază pe patul de zi, se așază și ea la un capăt, îmi ia tălpile în poala ei și le fricționează viguros cu mâinile ei puternice. Continuă mișcările prelungi, trăgând ușor de degete, până când mai-mai că torc de plăcere, lucru care o face să râdă iar.

— Pesemne că speri să fie băiat, spune ea.

— Nu neapărat. (Deschid ochii și surprind privirea ei cenușie.) Sper să fie un prunc sănătos și puternic. Mi-ar plăcea o fetiță. Bineînțeles, avem nevoie de un băiat…

— Poate o fetiță acum și un băiat data viitoare, sugerează mama. Regele Henric continuă să fie bun cu tine? La Crăciun se purta ca un bărbat îndrăgostit.

Dau din cap aprobator.

— E din cale-afară de duios.

— Și milady?

— Din cale-afară de grijulie, răspund strâmbându-mă.

— Ei, acum am venit eu, spune mama, ca și cum nimeni în afară de ea n-ar fi pe măsura lui milady mama regelui. Vine să mănânce aici?

Clatin din cap.

— Ia masa cu fiul ei. În timpul retragerii mele pentru naștere, îmi ia locul între curteni, la masa principală.

— Las-o să aibă clipa ei de fală, mă sfătuiește mama. Vom mânca mai în tihnă aici, fără ea. Ce doamne de companie ai?

— Pe Cecily, pe Anne și pe verișoara Margaret. Dar Cecily nu ridică un deget, căci așteaptă și ea un copil. Și, bineînțeles, le am pe femeile din familia regelui și pe cele pe care mama lui insistă să le țin pe lângă mine. (Cobor glasul.) Sunt convinsă că-i dau raportul despre tot ce fac și zic.

— Negreșit. Și ce mai face Maggie? Dar bietul ei frate?

— Are voie să-l viziteze și spune că-i merge destul de bine. Acum are preceptori și un muzician. Însă asta nu-i viață pentru un băiat.

— Poate că, dacă va avea un al doilea moștenitor, Henric îl va elibera pe bietul Teddy, spune mama. Mă rog pentru sărmanul băiat în fiecare seară.

— Henric nu-l poate elibera câtă vreme se teme că oamenii s-ar putea ridica la arme pentru un duce de York. Răzmerițele se țin lanț în țară chiar și acum.

Mama nu mă întreabă cine se răscoală și nici la al cui cuvânt. Nu mă întreabă în ce comitate. Se duce la fereastră, dă la o parte un colț al tapiseriei groase și se uită afară, de parcă n-ar interesa-o câtuși de puțin, iar asta îmi arată că Henric se înșală și că mama nu și-a tras ultima săgeată răzvrătită. Dimpotrivă, se află iarăși în miezul tuturor lucrurilor. Știe mai multe decât mine și, probabil, mai multe decât Henric.

— Ce rost are? o întreb iritată. La ce bun stârnești întruna necazuri, când oamenii își riscă viața și pe urmă trebuie să fugă în Flandra, cu recompense puse pe capul lor? Sunt distruse familii și mamele își pierd fiii, la fel ca tine – sau ca mătușa Elizabeth, care a rămas fără fiul ei, John, celălalt băiat al ei fiind bănuit și el. Ce nădăjduiești să obții?

Mama se întoarce, cu o expresie la fel de duioasă și de neclintită ca întotdeauna.

— Eu? rostește ea cu zâmbetul ei sincer. Eu nu obțin nimic. Sunt o simplă bunică bătrână, care trăiește în Abația Bermondsey și se bucură de șansa de a-și vizita fiica iubită. Nu mă gândesc decât la sufletul meu și la următoarea masă. Nu stârnesc absolut niciun necaz.

[35] Palatul Westminster, Londra, 28 noiembrie 1489

Durerile încep la orele mici ale dimineții, deșteptându-mă cu un junghi adânc în burtă. Mama apare lângă mine în clipa în care gem și-mi ține mâinile într-ale ei câtă vreme moașele înfierbântă niște bere cu mirodenii și așază icoana în așa fel încât s-o văd în timpul chinurilor. Mâna răcoroasă a mamei pe fruntea mea, când nădușesc sleită de puteri, și privirea ei ațintită în ochii mei, convingându-mă cu glas scăzut că nu există durere, ci doar o divină plutire răcoroasă pe un râu fără valuri, mă ajută să trec de ceasurile lungi, până când aud un plânset și-mi dau seama că s-a terminat și că am un copil. Îmi pun fetița în brațe.

— Fiul meu poruncește să-mi arăți cinstire botezând-o pe Alteța Sa prințesa cu numele meu.

Apariția bruscă a lui lady Margaret mă readuce brutal în lumea reală; în spatele ei o văd pe mama, care împăturește niște rufărie plecând capul și încercând să nu râdă.

— Poftim? întreb.

Mintea mi-e încețoșată din pricina berii pentru naștere și a vrăjii pe care reușește s-o țească mama, în așa fel încât durerea scade și timpul trece.

— Voi fi foarte bucuroasă să-mi ia numele. (Lady Margaret își continuă firul gândurilor.) Așa îi stă fiului meu în fire, să mă cinstească. Nădăjduiesc că Arthur al tău va fi un fiu la fel de bun și de iubitor ca al meu.

Mama, care a avut doi fii, doi prinți care au adorat-o, se întoarce cu spatele și pune rufăria într-un cufăr.

— Prințesa Margaret din Casa Tudor, rostește milady, savurând sonoritatea propriului nume.

— Nu e semn de trufie să botezi un copil cu propriul tău nume? se interesează dulce mama, din colțul odăii.

— Primește numele sfintei mele ocrotitoare, răspunde lady Margaret, câtuși de puțin descumpănită. Scopul nu e slăvirea mea. Și, în plus, fiica dumitale e cea care alege numele. Nu-i așa, Elizabeth?

— A, da, răspund supusă, prea obosită ca să o contrazic. Principalul e că-i sănătoasă.

— Și frumoasă, remarcă frumoasa mea mamă.

*

Pentru că Londra e plină de vărsat, facem un botez modest, iar eu sunt binecuvântată de preot în particular și mă întorc în odăile mele și la viața de curte fără un mare ospăț. Știu, de asemenea, că Henric nu va irosi bani sărbătorind nașterea unei prințese. Pentru un băiat, ar fi poruncit o sărbătoare publică și ar fi pus ca din fântânile arteziene ale orașului să curgă vin.

— Nu sunt dezamăgit că e fată, mă asigură el întâmpinându-mă în odaia copiilor, ținând micuța cea prețioasă în brațe. Ne trebuie încă un băiat, firește, dar ea e cea mai frumoasă și mai delicată fetiță din câte s-au născut vreodată.

Mă opresc lângă el și privesc fețișoara copilei. E ca un boboc de trandafir, ca o petală; mâinile ei sunt ca niște stele de mare și unghiile, precum cele mai mici scoici aduse vreodată de valuri la mal.

— Margaret, ca pe mama, spune Henric sărutându-i căpșorul acoperit cu o bonetă albă.

Verișoara Maggie se apropie să ia copilul din brațele noastre, îi șoptesc:

— Margaret, ca pe tine.

[36] Palatul Greenwich, Londra, iunie 1491

Trec doi ani până când zămislim alt prunc; în sfârșit, e băiatul de care soțul meu are nevoie. Îl primește cu un fel de patimă, de parcă băiețelul ar fi o avere. Henric a început să aibă reputația unui rege care iubește să aibă aur în vistierie, iar băiatul e ca un galben proaspăt bătut, o nouă creație Tudor.

— Îi vom spune Henric, declară el primind băiatul în brațe, când mă vizitează, la o săptămână după naștere.

— Henric, ca pe tine? îl întreb din pat, zâmbind.

— Ca pe regele cel sfânt, răspunde el cu severitate.

Asta îmi amintește că și atunci când cred că suntem cât se poate de fericiți și de destinși, Henric tot mai privește în urmă, peste umăr, justificându-și coroana. Se uită când la mine, când la verișoara Margaret, de parcă ne-am face vinovate de întemnițarea bătrânului rege în Turn și de moartea lui. Noi două schimbăm o privire vinovată. Probabil că tații noștri, împreună cu unchiul nostru Richard, i-au pus perna pe față, în somn, bietului rege nevinovat. Oricum, suntem suficient de aproape de

crimă ca să simțim vinovăție când Henric îl declară sfânt pe bătrânul rege și-și botează fiul nou-născut cu numele lui.

— Cum dorești, răspund voios. Dar îți seamănă grozav. Un Tudor cum se cuvine, cu păr arămiu.

Vorbele mele îl fac să râdă.

— E roșcat, ca unchiul meu, Jasper, remarcă el cu plăcere. Să dea Dumnezeu să aibă norocul unchiului.

Zâmbește, dar îi văd încordarea din jurul ochilor și expresia de care am ajuns să-mi fie groază – expresia unui om chinuit. Așa arată când izbucnește pe neașteptate în accese de nemulțumire. Așa cred că a arătat în toți anii cât s-a aflat în exil, când nu putea să aibă încredere în nimeni și se temea de toți, când fiecare mesaj pe care-l primea de acasă îl avertiza în legătură cu tatăl meu și fiecare sol care îl aducea putea fi un ucigaș.

Îi fac semn cu capul lui Maggie, care e tot atât de receptivă ca mine la toanele lui Henric; aceasta ia copilul, i-l dă doicii și se așază lângă cei doi, de parcă ar vrea să dispară după corpul voinic și cald al femeii.

— S-a întâmplat ceva? întreb cu glas scăzut.

Mă privește cu dușmănie preț de o clipă, de parcă eu aș fi provocat problema, apoi îl văd că se înmoaie și clatină din cap.

— Vești ciudate. Vești proaste.

— Din Flandra? întreb încet.

Mătușa mea provoacă mereu cuta adâncă dintre sprâncenele lui. An după an, ea continuă să trimită spioni în Anglia și bani rebelilor, să-i vorbească de rău pe Henric și familia noastră, să mă acuze de lipsă de loialitate față de Casa noastră.

— De astă dată, nu. Ceva mai rău decât ducesa, poate... Dacă-ți poți imagina ceva mai rău decât ea.

Aștept.

— Ți-a spus mama ta ceva? întreabă el. E important, Elizabeth. Trebuie să-mi spui dacă ți-a zis ceva.

— Nu, chiar nimic.

Am conștiința curată. De astă dată, mama nu m-a însoțit în izolarea pentru naștere, spunând că nu se simte bine și că se teme să nu aducă boala în odăi. Atunci am fost dezamăgită, dar acum mi se strânge inima de neliniște la gândul că s-a ținut departe ca să țească uneltiri trădătoare.

— N-am văzut-o. Nu mi-a scris. E bolnavă.

— Surorilor tale nu le-a spus nimic? întreabă Henric, apoi face semn cu capul spre Maggie, care, așezată lângă doică, mângâie tălpile băiețelului meu adormit. Nici *ea* nu ți-a spus nimic? Verișoara ta de Warwick, Margaret? N-a zis nimic despre fratele ei?

— M-a întrebat dacă poate fi eliberat. Iar eu te întreb pe tine, desigur. El nu face nimic rău…

— El nu face nimic rău în Turn fiindcă nu poate să facă nimic câtă vreme e prizonierul meu! mă întrerupe Henric tăios. Dacă ar fi liber, Dumnezeu știe unde ar ajunge. În Irlanda, presupun.

— De ce în Irlanda?

— Fiindcă regele Carol al Franței a trimis în Irlanda trupe de invazie. (Murmură cuvintele cu o furie reținută.) Jumătate de duzină de corăbii, două sute de soldați care poartă crucea Sfântului Gheorghe[5], de parcă ar fi o oștire englezească. A înarmat și a înzestrat o armată ce mărșăluiește sub steagul Sfântului Gheorghe! O armată franceză în Irlanda! De ce crezi că a făcut-o?

— Nu știu, spun clătinând din cap.

Îmi dau seama că îi șoptesc, de parcă am fi doi conspiratori care plănuiesc răsturnarea unui domnitor, de parcă noi n-am avea niciun drept și n-ar trebui să ne aflăm aici.

— Crezi că se așteaptă la ceva?

Clatin din cap. Sincer, sunt uluită.

— Zău că nu știu, Henric. Ce s-ar aștepta regele Franței să se ivească din Irlanda?

— O nouă nălucă.

Simt cum pe șira spinării îmi urcă încet un fior ca un vânt rece, deși e o zi de vară, și-mi strâng șalul în jurul umerilor.

— Ce nălucă?

Rostind acel cuvânt plin de putere, am coborât glasul, ca el, de parcă am invoca spirite; el se apleacă spre mine și șoptește:

— A apărut un băiat.

— Un băiat?

— Alt băiat. Un băiat care încearcă să treacă drept răposatul tău frate.

— Edward?

---

[5] O cruce roșie pe fundal alb. La sfârșitul secolului al XIII-lea, a fost introdusă în Anglia. Era purtată de soldații englezi, ca mijloc de identificare. (n.r.).

— Richard.

Vechea mea durere, trezită de numele bărbatului pe care l-am iubit, dat fratelui pe care l-am pierdut, îmi bate la poarta inimii, ca o prietenă cu chipul cunoscut. Îmi strâng iarăși șalul în jurul trupului, trezindu-mă că mă țin strâns în brațe, ca pentru a mă alina.

— Un băiat se dă drept Richard? Cine e? Alt mincinos, alt impostor?

— De urma ăstuia nu pot da, răspunde Henric, cu privirea întunecată de teamă. Nu pot afla cine îl susține, nici de unde vine. Se zice că vorbește mai multe limbi și că are purtări de prinț. Se zice că e convingător – mă rog, și Simnel era convingător. Așa sunt instruiți toți.

— Toți?

— Toți acești băieți, toate aceste năluci.

Rămân tăcută câteva clipe, cu gândul la soțul meu, care se crede înconjurat de mulți băieți fără nume, băieți-năluci. Închid ochii.

— Ești obosită. N-ar fi trebuit să te tulbur cu asta.

— Fizic, nu sunt obosită. Dar mă obosește gândul la un nou pretendent.

— Da! exclamă el brusc, apăsat. Tocmai asta e! Ai dreptate să-l numești așa. Un nou pretendent. Un nou mincinos, un alt prefăcut. Va trebui să-l vânez, să aflu cine e și de unde vine, să-i atac povestea, să-i fac minciunile bucăți ca pe niște surcele uscate, să-i fac de rușine pe protectorii lui și să-i distrug și pe el, și pe ei.

Ca răspuns, îmi scapă cele mai neinspirate cuvinte.

— Cum adică, *eu* îl numesc pretendent? Cine să fie, dacă nu un pretendent?

El se ridică pe dată și mă privește cu dispreț, de parcă am fi proaspăt căsătoriți și ar continua să mă urască.

— Întocmai. Cine să fie, dacă nu un pretendent? Elizabeth, uneori, ești atât de proastă, încât te consider de-a dreptul sclipitoare.

Iese din odaie palid de indignare, iar Maggie îmi aruncă o privire în care citesc teama.

*

Revin la curte pe o vreme de vară năucitor de caldă și-i

găsesc pe curteni neliniștiți, în ciuda nașterii unui al doilea moștenitor băiat. Fiecare zi aduce un mesaj nou din Irlanda și cel mai rău e că nimeni nu cutează să vorbească despre asta. În curtea grajdurilor stau cai asudați, solii acoperiți de praf sunt duși imediat înăuntru, în fața regelui. Lorzii le ascultă rapoartele, alături de el, dar nimeni nu face vreun comentariu. Parcă am fi în război, dar nimeni nu scoate o vorbă; suportăm un asediu în tăcere.

Mi-e clar că regele Franței se răzbună pe noi pentru sprijinul îndelungat și loial pe care i l-am acordat Bretaniei împotriva lui. Unchiul meu a murit pentru ca Bretania să rămână neatârnată de Franța, iar Henric nu uită nicio clipă că micul ducat i-a oferit un exil lipsit de pericole, așa că onoarea îl obligă să-și susțină vechile gazde. Avem toate motivele să considerăm Franța dușmanul nostru. Dar, din cine știe ce motiv, deși Consiliul Coroanei e un consiliu de război, nimeni nu vorbește Franța de rău pe față. Lorzii nu spun nimic, de parcă s-ar rușina.

Franța a trimis o armată în Irlanda, în regatul nostru, și totuși nimeni nu rostește tirade furioase la adresa ei. E ca și cum lorzii ar socoti că e vina noastră, că adevărata problemă e nereușita lui Henric de a fi un rege convingător și că invazia franceză e doar un semn al acestei situații.

— Francezilor nu le pasă de mine, îmi spune Henric răstit. Sunt dușmanii regelui Angliei, oricine ar fi el, indiferent ce culoare ar avea jiletca lui. Vor Bretania și vor să-i pricinuiască Angliei necazuri. Rușinea pe care mi-o pricinuiesc răsculându-se de două ori în patru ani nu înseamnă nimic pentru ei. Dacă s-ar afla pe tron Casa de York, ar unelti împotriva voastră.

Ne aflăm în curtea grajdurilor, înconjurați de zumzetul obișnuit al conversațiilor; rândașii scot caii din boxe, doamnele sunt ridicate în șa, domnii stau la scara lor, oferind un pahar cu vin, ținând o mănușă, vorbind, făcând curte, bucurându-se de soare. Ar trebui să fim fericiți: avem trei micuți în odaia copiilor și o curte credincioasă în jurul nostru.

— Desigur, Franța ne-a fost mereu dușmancă, replic liniștitor. Așa cum spui. Iar noi am ținut piept invaziei întotdeauna și am învins întotdeauna. Poate pentru că te-ai aflat atâta amar de vreme în Bretania, te-ai deprins să te temi de francezi din cale-afară de tare? Căci, uite, ai iscoadele tale, solii tăi care-ți aduc vești și lorzii tăi, gata să se înarmeze cât ai clipi. Negreșit, noi

suntem mai puternici. Între Franța și noi se află Canalul. Chiar dacă are o oștire în Irlanda, nu se poate să reprezinte o amenințare serioasă pentru noi. Acum te poți simți în siguranță, nu, milord?

— Nu mă întreba pe mine, întreab-o pe maică-ta! exclamă el, cuprins de o furie subită. Întreab-o pe maică-ta dacă mă pot simți în siguranță și spune-mi ce zice.

[37] Palatul Sheen, Richmond, septembrie 1491

Henric vine în odăile mele însoțit de curtenii săi, înainte de cină, și mă duce în firida unei ferestre, departe de toți. Cecily, sora mea proaspăt întoarsă la curte după nașterea celei de-a doua fiice, ridică din sprâncene văzând că Henric mă îmbrățișează afectuos și caută, fără fereală, să fie singur cu mine. Faptul că a observat mă face să zâmbesc.

— Vreau să-ți vorbesc, spune Henric.

Înclin capul spre el și simt că mă trage mai aproape.

— Suntem de părere că e timpul ca verișoara ta, Margaret, să se mărite.

Nu pot să nu arunc o privire spre ea: o ține de mână pe milady mama regelui, care îi vorbește cu convingere, și comentez:

— Pare mai mult o hotărâre, decât o părere.

Zâmbește vinovat, ca un băiețandru, și recunoaște:

— Chiar *e* ideea mamei, dar socotesc că partida e bună pentru ea și, sincer, scumpa mea, trebuie să se așeze la casa ei, alături de un bărbat în care putem avea încredere. Numele pe care-l poartă și prezența fratelui ei o vor condamna să trăiască mereu stingherită sub cârmuirea noastră. Dar numele, cel puțin, i-l putem schimba.

— Pe cine i-ai ales drept soț? Te previn, Henric, o iubesc ca pe o soră, nu vreau să fie trimisă în Scoția. (Mă cuprind bănuielile.) Nici expediată ca un balot în Bretania ori în Franța, pentru a pecetlui un tratat.

El râde.

— Nu, nu, toți știu că nu e prințesă de York, ca tine sau ca surorile tale. Toți știu că soțul ei va trebui s-o ocrotească și s-o țină deoparte. N-are voie să fie nici puternică, nici vizibilă. Trebuie să fie păstrată discret în casa noastră, ca nimeni să nu

creadă că va sprijini pe altul.

— Iar când va fi măritată, păstrată discret și ocrotită, așa cum spui, fratelui ei i se va îngădui să iasă din Turn? Ar putea să trăiască împreună cu ea și cu soțul ei ocrotitor?

El clatină din cap, luându-mă de mână.

— Zău, iubirea mea, dacă ai ști câți șoptesc pe seama lui, dacă ai ști câți uneltesc pe socoteala lui, dacă ai ști că dușmanii noștri trimit bani pentru arme în numele lui, nu m-ai întreba asta.

— Chiar și acum? șoptesc. După șase ani de la Bosworth?

— Chiar și acum, încuviințează el înghițind anevoie, de parcă ar simți gustul fricii. Uneori îmi spun că nu vor renunța niciodată.

Milady mama regelui se apropie de noi ducând-o pe Maggie de mână. Văd că Maggie nu e nefericită; pare măgulită și încântată de atenția ce i se acordă și-mi dau seama că mariajul propus i-ar putea oferi un soț, un cămin și copii proprii și ar elibera-o de povara de a-și veghea fratele neîncetat și de a mă sluji la nesfârșit. Mai mult: dacă e norocoasă, ar putea fi hărăzită unui soț care s-o iubească, ar putea avea pământuri pe care să le vadă crescând și rodind, ar putea avea copii care, deși n-ar ridica niciodată pretenții la tron, ar trăi fericiți, ca niște copii englezi. Mă apropii de ea și mă uit la milady.

— Aveți o propunere pentru scumpa mea verișoară?

— Sir Richard Pole.

E fiul surorii ei vitrege. Un bărbat atât de demn de încredere și atât de neclintit în slujba soțului meu, încât parcă ar fi calul lui de luptă.

— Sir Richard mi-a cerut voie să ceară mâna lui lady Margaret, și am primit.

Pe moment trec cu vederea că n-are dreptul de a accepta o propunere de căsătorie în numele verișoarei mele. Trec cu vederea cei aproape treizeci de ani ai lui sir Richard, față de cei optsprezece ai verișoarei mele, trec cu vederea chiar și faptul că sir Richard are doar un nume respectabil și avere, aproape deloc – pe când verișoara mea e moștenitoare a tronului York al Angliei și a averii Warwick –, fiindcă văd că Maggie radiază de încântare. Obrajii îi sunt îmbujorați și ochii, strălucitori.

— Vrei să-l iei de soț? o întreb iute în latină, limbă pe care n-o înțeleg bine nici milady, nici soțul meu.

Maggie încuviințează cu un semn al capului.
— Dar de ce?
— Ca să scap de numele nostru, spune ea fără ocol. Să nu mai fiu bănuită. Să mă număr printre membrii Casei Tudor, nu printre dușmanii lor.
— Nimeni nu te crede dușman.
— La curtea asta, ori ești Tudor, ori ești dușman, spune ea cu șiretenie. M-am săturat să fiu bănuită.

[38] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1491

Le sărbătorim nunta îndată ce ne întoarcem la Westminster, în toamnă, dar fericirea lor e umbrită de noi vești proaste din Irlanda.
— Și-au ridicat băiatul în rang, îmi spune scurt soțul meu.
Suntem pe punctul de a porni călare pe malul fluviului, ca să vedem dacă reușim să stârnim câteva rațe pentru șoimi. Soarele strălucește cu putere deasupra curții, curtenii se foiesc și-și cer caii. Din pragul grajdurilor, șoimarii aduc păsările – fiecare purtând o glugă din piele viu colorată, cu o mică pană în capăt. Bag de seamă că unul dintre băieții care învârt proțapul se uită din ușa bucătăriei, privind păsările cu alean. Bun la suflet, un șoimar îl cheamă și-l lasă să-și pună o mănușă și să încerce pe pumn greutatea păsării. Zâmbetul băiatului îmi aduce aminte de fratele meu – și atunci văd că e micul pretendent, Lambert Simnel. E schimbat și s-a deprins cu noua lui viață.
Henric își fluieră omul, iar acesta sosește aducând un frumos șoim pelerin cu pieptul ca hermina regală și spinarea neagră ca blana de zibelină. Henric își pune mănușa și ia pasărea pe pumn, trecându-și curelușele pe după degete.
— Și-au ridicat băiatul în rang, repetă el. Altul.
Văd negura de pe chipul lui și înțeleg că vânătoarea cu șoimi, zarva curții binedispuse, mantia cea nouă a lui Henric, chiar și dezmierdările pentru șoimul său sunt o prefăcătorie. Arată lumii că e netulburat. Încearcă să dea impresia că totul e în regulă. De fapt, se pregătește de luptă, ca de atâtea ori, și se teme.
— De astă dată, îi spun „prințul”.
— Cine e? întreb foarte încet.
— De astă dată nu știu, deși mi-am trimis oamenii să cutreiere toate colțurile regatului și să scotocească toate sălile

de studiu. Nu cred să existe vreun copil dispărut căruia să nu-i fi aflat numele. Dar băiatul ăsta…

Vocea i se pierde.

— Câți ani are?

— Optsprezece.

Dacă ar trăi, fratele meu Richard ar avea optsprezece ani. Nu fac niciun comentariu.

— Și cine e?

— Cine susține că e? mă corectează el enervat. O, pretinde că e Richard, fratele tău dispărut.

— Și oamenii cine zic că e?

Oftează.

— Lorzii cei trădători, lorzii irlandezi, care ar da fuga după oricine, cu condiția să poarte mătase… ei spun că e prințul Richard, duce de York. Se înarmează și strâng oaste pentru el, iar eu va trebui să port încă o dată bătălia de la Stoke, cu alt băiat în fruntea altei armate, cu mercenari francezi în spatele lui și cu lorzi irlandezi care au jurat să-l slujească, de parcă nălucile nu și-ar găsi odihna niciodată, ci ar veni iar și iar asupra mea.

Deși soarele e tot strălucitor și cald, groaza m-a înghețat.

— Nu se poate. O nouă invazie?

Cineva strigă din celălalt capăt al curții și se aud aplauze, ca răspuns la o glumă. Henric se uită într-acolo, adoptând pe dată un zâmbet voios, și râde ca și cum ar vrea să știe în ce consta gluma – aidoma unui copil care încearcă să se alăture unui grup vesel.

— Te rog, nu! spun brusc.

Mă doare să-l văd cum chiar și acum încearcă să joace rolul regelui lipsit de griji dinaintea unei curți în care nu poate avea încredere.

— Trebuie să zâmbesc. În Irlanda există un băiat foarte generos cu zâmbetele. Se spune că e tot numai zâmbet și farmec.

Mă gândesc ce va însemna pentru noi noua amenințare: pentru Maggie, proaspăt căsătorită, care trage nădejde că fratele ei va fi eliberat și va veni să trăiască împreună cu ea și soțul ei, pentru mama, aflată între zidurile Abației Bermondsey. Nici mama, nici vărul meu nu vor fi liberi vreodată dacă cineva care se dă drept prințul nostru Richard strânge oștire în Irlanda. Henric nu va avea încredere în niciunul dintre noi dacă cineva

din Casa de York vine cu o armată franceză împotriva lui.

— Pot să-i scriu mamei și să o-nștiințez de acest băiat mincinos? îl întreb. Faptul că numele lui Richard a fost împrumutat din nou e tulburător.

La simpla ei pomenire, privirea lui devine rece. Chipul îi îngheață puțin câte puțin, până când ai zice că nimic nu-l va tulbura vreodată: un rege de piatră, un rege de gheață.

— Poți să-i scrii și să-i spui ce dorești. Dar vei descoperi că grija ta filială e de prisos.

— Cum adică? întreb, cuprinsă de groază. O, Henric, nu fi așa! Ce vrei să spui?

— Știe deja totul despre băiat.

Nu pot spune nimic. Bănuielile lui la adresa mamei sunt unul dintre neajunsurile ce străbat căsnicia noastră, precum un pârâu otrăvit ce usucă o pajiște care altminteri ar crește verde.

— Sunt sigură că nu știe.

— Da? Fiindcă eu sunt încredințat că știe. Sunt încredințat că banii pe care i-i plătesc și cei pe care i-a primit în dar de la tine sunt irosiți pe jiletca din spinarea lui și pe boneta de catifea de pe capul lui! spune Henric cu asprime. Prinsă cu ac cu rubin, te rog frumos. Cu trei perle la capăt. Pe buclele lui aurii.

Pentru o clipă, văd buclele fratelui meu răsucite pe degetele mamei, care îi ține capul în poală. Îl văd atât de clar, de parcă l-aș fi invocat prin farmece, așa cum spune Henric că l-au chemat oamenii nesăbuiți din Irlanda pe acest prinț: din mormânt, din necunoscut.

— E chipeș? întreb în șoaptă.

— Ca toți cei din familia ta, răspunde Henric mohorât. Chipeș și fermecător și are darul de a se face îndrăgit de toți. Va trebui să-l găsesc și să-l dobor până nu apucă să urce, nu crezi? Pe băiatul ăsta care pretinde a fi Richard, duce de York.

— Nu pot să nu-mi doresc să fie în viață, spun cu glas pierit.

Mă uit la adorabilul meu băiețel cu creștet șaten, care urcă dintr-un salt pe lespedea de încălecat de lângă poneiul lui, strălucind de încântare. Mi-l amintesc pe frățiorul meu cel bălai, tot atât de curajos și de vesel ca Arthur, crescut la o curte plină de încredere.

— Înseamnă că-ți faci un rău și ție, și spiței tale. Eu nu pot să nu-i doresc moartea.

*

Azi nu iau parte la vânătoarea cu șoimi, ci iau barca regală și cobor pe fluviu, până la Abația Bermondsey. Cineva vede barca sosind și dă fuga la mama, să-i spună că vine fiica ei, regina. Așadar, când tragem la mal mama așteaptă pe micul ponton și-mi iese înainte, trecând printre vâslașii înșirați în poziție de drepți, cu vâslele ridicate în semn de salut, de parcă s-ar afla și acum la comanda ei. Împarte o ușoară înclinare a capului într-o parte și în cealaltă și un mic surâs, cu o autoritate firească. Ajunsă la pasarelă, îmi face o reverență, iar eu îngenunchez ca să mă binecuvânteze; apoi, ridicându-mă, îi spun răspicat:

— Trebuie să vorbesc cu tine.

— Desigur.

Mă conduce în grădina centrală a abației, adăpostită de ziduri înalte și calde, și-mi arată o bancă într-un colț, deasupra căreia se pleacă ramurile unui prun bătrân. Rămân în picioare stingherită, dar îi fac semn cu capul să se așeze. Soarele tomnatic e cald. Are un șal subțire pe umeri. Mama șade în fața mea, cu mâinile împreunate ușor în poală, și mă ascultă.

— Regele spune că știi deja totul despre asta: există un băiat care și-a luat numele fratelui meu și care a debarcat în Irlanda, spun pe nerăsuflate.

— Nu știu *totul*, mi-o întoarce mama.

— Dar știi ceva?

— Ce ai spus și tu.

— E fratele meu? o întreb. Te rog, milady mamă, nu-mi închide gura cu una dintre minciunile tale. Te rog, spune-mi! Fratele meu Richard e în Irlanda? Trăiește? Vine să-și revendice tronul? Tronul meu?

Preț de o clipă, mama pare că se va eschiva, respingând întrebarea cu o vorbă iscusită, ca întotdeauna. Dar, văzându-mi obrazul palid și încordat, întinde mâna și mă trage lângă ea, pe bancă.

— Soțul tău se teme din nou?

— Da, rostesc abia auzit. Mai tare decât înainte. Fiindcă după bătălia de la Stoke a crezut că s-a terminat. Atunci a crezut că a învins. Acum se gândește că nu va învinge niciodată. Se teme, iar teama îl sperie. Se gândește că va trăi mereu cu frică.

Mama încuviințează cu un gest al capului.

— Știi, odată rostite, vorbele nu mai pot fi luate înapoi. Dacă

îți răspund la întrebare, vei ști lucruri pe care ar trebui să le spui neîntârziat soțului tău și mamei lui. Iar ei îți vor pune întrebări despre aceste lucruri. Și după ce vor afla că le știi, te vor socoti dușmanca lor. Așa cum mă socotesc pe mine. Poate că te vor întemnița, cum m-au întemnițat pe mine. Poate că nu-ți vor îngădui să-ți vezi copiii. Poate că au inima atât de împietrită, încât te-ar trimite departe.

Mă las în genunchi în fața mamei și-mi plec capul în poala ei, de parcă aș fi o copilă și ne-am afla în sanctuar, încredințate că vom da greș.

— Să nu întreb? îi șoptesc. E frățiorul meu. Și eu îl iubesc, și mie mi-e dor de el! Să nu întreb nici măcar dacă trăiește?

— Nu întreba, mă sfătuiește mama.

Ridic ochii spre chipul ei încă frumos, scăldat în lumina aurie a după-amiezii, și văd că zâmbește. E o femeie fericită. Nu arată deloc ca o femeie căreia un dușman i-a răpit doi fii iubiți și care știe că nu-i va mai revedea vreodată.

— Dar nădăjduiești că-l vei vedea? o întreb în șoaptă.

Mama îndreaptă spre mine un zâmbet plin de bucurie.

— Știu că-l voi vedea, spune ea cu o convingere deplină și senină.

— La Westminster? șoptesc.

— Sau în rai.

*

După cină, Henric vine în odăile mele. În seara asta nu stă cu maică-sa, ci vine direct la mine; îi ascultă pe muzicanți, le privește pe doamne dansând, participă la un joc de cărți și aruncă zarurile. Abia când seara se încheie, iar curtenii fac plecăciuni și reverențe și se retrag, Henric își trage jilțul în fața focului zdravăn din sala mea de primire, pocnește din degete, cerând să fie adus încă un jilț lângă el, îmi face semn să mă așez și dă ordin să ne părăsească toți, în afară de un slujitor care să ne servească.

— Știu că te-ai dus s-o vezi, îmi spune el fără înconjur.

Servitorul umple o carafă cu bere caldă, aromată, pune pe masă, lângă mine, un pahar mic cu vin roșu. Apoi se face nevăzut.

— Am mers cu barca regală, răspund. N-a fost un secret.

— I-ai zis de băiat?

— Da.

— Știa deja?

Șovăi.

— Cred că da. Dar se poate să fi aflat din bârfe. Chiar și în Londra oamenii încep să vorbească despre băiatul din Irlanda. Am auzit astfel de vorbe chiar astă-seară, în odăile mele; toți discută, iarăși.

— Și crede că e fiul ei întors din morți?

Fac iarăși o pauză.

— E cu putință. Dar nu-mi vorbește deslușit niciodată.

— Nu-ți vorbește deslușit pentru că se face vinovată de trădare împotriva noastră și nu îndrăznește s-o mărturisească?

— Vorbește nedesluşit pentru că e obișnuită cu discreția.

Henric râde neașteptat.

— Discreție de o viață! L-a omorât pe regele Henric cel sfânt în somn, l-a omorât pe Warwick pe câmpul de bătălie, învăluindu-l într-o ceață vrăjitorească, l-a omorât pe George în Turnul Londrei, înecat într-un butoi cu vin roșu, le-a omorât cu otravă pe Isabel, soția lui, și pe Anne, soția lui Richard. N-a fost acuzată niciodată de vreuna din aceste crime – au rămas secrete până azi. E discretă, într-adevăr. Ucigașă și discretă.

— Nimic din toate astea nu e adevărat, replic cu glas sigur, ignorând afirmațiile despre care cred că ar putea fi adevărate.

— Oricum ar fi... (Își întinde spre foc picioarele încălțate cu cizme.) Nu ți-a zis nimic care ne-ar ajuta? De unde vine băiatul? Ce planuri are?

Clatin din cap.

— Elizabeth... (Glasul lui e aproape tânguitor.) Ce să fac? Nu pot să lupt întruna pentru Anglia! Dintre cei care au venit alături de mine la Bosworth, numai o parte mi s-au alăturat și în bătălia de la Stoke. Cei care și-au riscat viața la Stoke nu vor veni iarăși să lupte lângă mine. Nu pot lupta mereu, an după an, pentru viața mea, a noastră. Eu sunt unul singur, iar ei, câtă frunză și iarbă!

— Cine sunt câtă frunză și iarbă?

— Prinții, spune el de parcă mama ar fi dat naștere unei oștiri sumbre și monstruoase. Mereu apare un altul.

[39] Palatul Westminster, Londra, decembrie 1491

Pe când curtea se pregătește de cele douăsprezece zile de veselie ale Crăciunului, Henric trimite trupe în Irlanda, pe corăbii care ridică ancora din portul loial Bristol. Navele duc soldații și aduc înapoi iscoadele lui, care vin la Londra și-i spun că băiatul e îndrăgit de toți cei care ajung să-l cunoască. În clipa în care a pus piciorul pe chei, oamenii l-au luat pe sus și l-au plimbat prin oraș pe brațe, făcându-i o primire demnă de un erou. Are farmecul unui zeu tânăr, e irezistibil.

Băiatul petrece sărbătoarea Crăciunului ca oaspete al lorzilor irlandezi, într-unul dintre castelele lor îndepărtate. Vor avea ospețe și dansuri, vor închina paharul în cinstea victoriei. Vor bea în sănătatea lui, jurând că e cu neputință să dea greș, iar el se va simți invincibil.

Îmi închipui un băiat cu păr auriu și surâsul mereu pe buze și mă rog pentru el: să nu vină să ne atace, să-și savureze faima și gloria, să aleagă o viață mai liniștită și să se întoarcă de unde a venit. Când Henric mă însoțește pe drumul dinspre capelă, aleg o clipă în care suntem doar noi doi și îi spun că s-ar putea să fiu iarăși grea.

Văd cum umbra dispare de pe chipul lui. Bucuros, îmi poruncește pe dată să mă odihnesc, să nu mă gândesc să ies călare alături de curte, să iau neapărat barca și litiera când ne vom muta la Sheen sau la Greenwich, dar văd că o parte din gândurile lui sunt îndreptate spre altceva.

— La ce te gândești? îl întreb, nădăjduind să-mi spună că plănuiește să-mi dea odăi mai bune la Westminster, îndeosebi cea de culcare, dat fiind că voi petrece mai mult timp între zidurile palatului.

— Mă gândesc că trebuie să mă asigur că tronul rămâne al nostru, răspunde el încet. Vreau ca acest prunc și toți copiii noștri să aibă moștenirea asigurată.

În timp ce verișoara mea Maggie dansează cu proaspătul ei soț, repudiindu-și numele și răspunzând bucuroasă la cel de „lady Pole”, soțul meu, regele, se furișează dintre curteni și coboară în curtea grajdurilor ca să discute deschis cu un bărbat sosit de la Greenwich, care aduce vești din Franța. Se știe că regele francez, care începuse deja să înarmeze Irlanda împotriva lui Henric, se arată interesat de băiatul care poartă

mătăsuri în țara aceea. Regele francez a spus că, deși Henric și-a dobândit tronul cu ajutorul unei armate plătite de Franța, acum e clar că există un prinț de York care ar fi trebuit să capete tronul. Ba, lucrul cel mai rău-prevestitor, se spune că regele francez adună corăbii pentru a strânge trupe invadatoare care să-l aducă pe băiatul cu haină de mătase acasă, în Anglia.

Soțul meu se întoarce îndârjit de la întâlnirea tainică din curtea întunecoasă a grajdurilor. Văd că maică-sa îi aruncă o privire și apoi îi spune ceva încet lui Jasper Tudor. Se uită amândoi la mine, dincolo de curtea care dansează. Se uită amândoi la mine, fără să zâmbească.

[40] Palatul Sheen, Richmond, februarie 1492

Ne mutăm la Sheen ca să întâmpinăm primăvara, dar schimbarea anotimpului se lasă așteptată îndelung și vântul pare să urle pe valea Tamisei, aducând ploi hibernale, și câteodată boabe tari de grindină. În grădină au răsărit ghioceii, însă gheața îi culcă pe pământul înghețat, stropindu-le cu noroi micile corole albe. Poruncesc să se facă focuri strașnice în odăile mele și port rochia cea nouă de Crăciun, din catifea roșie. Milady mama regelui vine să stea cu mine, se uită la focul burdușit cu bușteni și spune: „Mă mir că-ți permiți așa lemne în odăile tale”, de parcă nu ea ar stabili suma de bani pe care mi-o plătește regele, de parcă n-ar ști că mi se dă mult mai puțin decât primea mama când era regina Angliei, de parcă n-ar ști toți că nu-mi permit focuri zdravene în odăile mele și că va trebui să strâng cureaua și să fac economii pentru acest lux, când va veni vara. Dar sunt prea mândră să mă plâng.

— Sunteți binevenită, milady, să veniți și să vă încălziți aici oricând, îi spun, amuzându-mă în sinea mea că am transformat într-un gest de mărinimie protestul ei față de extravaganța mea.

Nu mă înjosesc să fac remarci despre anii pe care i-a petrecut în friguroasa Țară a Galilor, când se afla departe de curtea extravagantă a tatălui meu, departe de încântătoarele noastre odăi, și când n-o încălzea niciodată un foc bun. Ea se uită la pălălaie și apoi la mantia mea, spunând:

— Mă surprinde că Henric nu poruncește să ieși călare! Nu poate fi sănătos să stai mereu închisă între patru pereți. Henric călărește în fiecare zi, iar eu mă plimb, indiferent de vreme.

Mă întorc spre fereastra cu geamuri groase, pe care se preling picăturile cenușii de ploaie.

— Dimpotrivă, vrea să mă odihnesc.

Pe chipul ei se citește imediat agerimea, iar privirea îi coboară spre pântecul meu.

— Ești grea? mă întreabă în șoaptă.

Încuviințez zâmbind.

— El nu mi-a spus.

— I-am cerut eu să aștepte până când sunt încredințată.

De bună seamă, se așteaptă ca el să-i spună totul, indiferent că vreau sau nu să împărtășesc vestea.

— Ei bine, vei avea câte lemne de foc îți trebuie, spune ea, într-o izbucnire neașteptată de mărinimie. Îți voi trimite bușteni din pădurile mele. Vei avea lemn de măr din livezile mele; are un parfum atât de plăcut! (Zâmbește.) Nimic nu e prea bun pentru mama următorului meu nepot.

„Sau a următoarei nepoate”, îmi zic, dar nu rostesc cuvintele.

Și verișoara Maggie e grea; ne comparăm burțile tot mai mari, pretindem că avem pofte și-i chinuim pe bucătari cerând cărbune cu marțipan și carne de oaie cu dulceață.

Iar într-o zi primim o veste care îl face și pe rege fericit. Corabia care l-a dus pe băiat la Cork se întoarce goală, după ce e capturată de o navă din flota lui Henric, care a patrulat fără încetare în largul coastelor Irlandei. Proprietarul corabiei, negustorul de mătase, e luat la întrebări și, deși jură că n-are habar unde se află acum băiatul, e silit să mărturisească tot restul.

Henric vine în odaia mea aducând o cană cu bere caldă și o tizană cu mirodenii pentru mine.

— Milady mama a zis să o bei, spune el mirosind-o. Nu știu dacă îți va plăcea.

— Te asigur că nu, răspund din pat, lenevoasă. Mi-a dat-o și aseară și avea un gust atât de scârbos, încât am vărsat-o pe fereastră. Nici măcar Margaret n-ar bea-o, iar ea e tot atât de supusă ca șerbii mamei tale.

Binedispus, el deschide fereastra și, strigând voios *Gardez l’eau!*[6], aruncă tizana în noaptea ploioasă.

— Pari fericit, îi spun coborând de pe pat și merg să mă așez lângă el, la foc.

---

[6] Aprox. „Păzea la apă!” (fr. orig.) (n.r.).

Henric zâmbește cu gura până la urechi.

— Am un plan pe care vreau să ți-l destăinui. Vreau să-l trimit pe Arthur în Țara Galilor, ca să aibă curtea lui, la Castelul Ludlow.

— O, Henric, e atât de mic!

— Nu e. Anul ăsta împlinește șase ani. E prințul de Wales. Trebuie să-și conducă principatul.

Șovăi. Fratele meu Edward s-a dus în Țara Galilor pentru a domni acolo ca prinț, iar când să vină acasă, la înmormântarea tatălui nostru, a fost capturat pe drum. Nu mă pot împiedica să simt groază la gândul că Arthur va merge și el acolo, pe drumul ce duce spre Țara Galilor, către răsărit, trecând prin Stony Stratford, satul în care l-au dus pe unchiul Anthony, pe care nu l-am mai văzut.

— Va fi în siguranță, îmi promite soțul meu. Va fi ferit de primejdii în Țara Galilor. Va avea propria curte și gardă. Mai mult, va fi ferit de orice pretendent. Am făcut mici progrese în chestiunea anevoioasă a capturării negustorului de mătase, dar un progres mic e mai bun decât nimic.

— Ai făcut progrese cu negustorul de mătase?

— Omul se dovedește cum nu se poate mai folositor. Sfetnicul meu l-a văzut și a vorbit cu el. I-a băgat mințile în cap, iar omul a hotărât să schimbe tabăra și obiectul loialității sale.

Dau din cap. Asta înseamnă că iscoada lui Henric l-a bătut, constrâns și mituit pe negustorul de mătase să spună tot ce știe despre băiat și acum îl va plăti ca să ne fie spion, iar băiatul, oricine ar fi el, va fi trădat. Și-a pierdut un prieten și nici măcar n-o știe.

— A zis cine e băiatul?

— Nimeni nu poate spune cine e. A zis ce nume îi place băiatului să folosească.

— Se dă drept fratele meu Richard?

— Da.

— Negustorul de mătase a văzut vreo dovadă?

— Negustorul Meno l-a întâlnit pe băiat la curtea portugheză, unde era cunoscut drept fratele tău, îndrăgit de toate doamnele, frumos îmbrăcat, educat. Le spunea tuturor că a scăpat din Turn ca prin minune.

— A spus și cum anume?

Dacă soțul meu află că mama și cu mine am trimis un mic paj

în Turn, în locul fratelui meu, pe ea o așteaptă acuzația de trădare și eșafodul, iar viața mea va fi distrusă, căci el își va pierde încredere în mine pe veci.

— Nu spune niciodată în ce fel a scăpat, răspunde iritat soțul meu. Zice că a jurat să nu destăinuiască decât după ce-și recapătă tronul. Închipuie-ți! închipuie-ți ce îndrăzneală are băiatul ăsta!

Încuviințez pe tăcute. Mi-e foarte ușor să-mi închipui un astfel de băiat. La jocurile de-a v-ați ascunselea câștiga întotdeauna, fiindcă avea răbdarea și viclenia de a sta ascuns mai mult decât toți. Aștepta până când eram chemați la cină și abia atunci ieșea râzând din ascunzătoare. În plus, își iubea mama, așa că n-ar primejdui-o în ruptul capului, nici măcar pentru a dovedi că spusele lui sunt adevărate.

— Pregent Meno spune acum că băiatul a vrut să vadă lumea și întâmplarea a făcut să purceadă pe mare, spre Irlanda. Dacă ar fi să-l crezi, ar însemna că băiatul și-a inventat identitatea absolut singur, fără niciun susținător, fără bani și fără sprijin. Dacă l-ai crede, ar însemna că Irlanda, o țară plină de sălbatici care se îmbracă în piei de animale, e o piață excelentă pentru mătăsuri și că orice negustor de mătase deștept s-ar duce acolo și și-ar etala mărfurile, în chip firesc, gătindu-și pajul ca pe un prinț.

— Dar de fapt...?

— De fapt, băiatul are negreșit susținători, bani și sprijin. De fapt, trebuie să fi existat un plan, căci Pregent Meno a ales să plece cu el tocmai în Irlanda, unde a fost întâmpinat pe chei ca un erou și purtat pe umeri de jumătate de duzină de lorzi irlandezi dintre cei mai necredincioși, care s-a întâmplat să fie toți acolo, așteptând pe chei în același timp. Iar acum băiatul trăiește ca un rege într-un castel de-al lor, păzit de o armată de francezi, aflată și ea – întâmplător – acolo.

— Și tu îl vei captura?

— L-am trimis pe Meno înapoi la el, cu aur într-un cufăr și cu gura plină de minciuni. Îi va jura prietenie, îl va lua iarăși pe corabia lui, îi va garanta că-l duce în siguranță la prietenii lui, în Franța; în schimb, îl va aduce pe băiat direct la mine.

Îmi păstrez chipul nemișcat. Îmi aud bătaia inimii: răsună atât de tare, încât îmi zic că soțul meu o va auzi în odaia tăcută, acoperind șoapta blândă a focului.

— Și ce vei face cu el, Henric?

El își lasă mâna peste a mea.

— Îmi pare rău, Elizabeth, dar indiferent cine e în realitate, indiferent cine susține că e, nu-l pot lăsa să umble prin lume folosindu-ți numele. Voi pune să fie spânzurat pentru trădare.

— Spânzurat?

El dă din cap aprobator, îndârjit.

— Și dacă nu e englez? întreb. Dacă nu-l poți acuza de trădare fiindcă s-a născut în altă țară? Dacă e portughez sau, poate, spaniol?

Henric ridică din umeri, cu ochii ațintiți asupra flăcărilor:

— Atunci pun să fie omorât în taină. Așa cum a încercat tatăl tău să mă ucidă pe mine. E singura soluție cu pretendenții la tron, iar băiatul o știe la fel de bine ca mine. Și o știi și tu, așa că nu-i nevoie să pari așa de nevinovată și de zguduită. Nu minți.

[41] Abația Bermondsey, Londra, vara anului 1492

Henric pleacă în procesiune prin ținuturile apusene și se trezește că intră în târgușorul Abingdon tocmai când orășenii se răscoală împotriva domniei lui. Spre uimirea tuturor, se arată milostiv. Curmă cu mărinimie judecata orășenilor și poruncește, îndurător, să fie eliberați. Îmi scrie:

Perfizi și lipsiți de credință – dar n-am putut face altceva decât să-i iert, în speranța că alții mă vor considera un rege bun și vor întoarce spatele sfaturilor trădătoare ale abatelui Sant, care – aș putea jura – a iscat toate astea. I-am luat și ultimul fir de iarbă, și ultimul bănuț din tezaur. Am făcut din el un om nefericit și sărac lipit, fără să-l aduc la judecată. Nu văd cum altfel l-aș putea face să sufere.

În lipsa lui Henric, merg s-o vizitez pe mama. Îl întreb pe starețul Abației Bermondsey dacă pot primi găzduire acolo. Îi spun pe ocolite că am nevoie să mă retrag o vreme de la curte, ca să-mi văd de sănătatea sufletului, iar el mă sfătuiește să-mi iau capelanul cu mine și să vin în vizită. Îi scriu mamei ca s-o anunț că sosesc și primesc de la ea un bilet scurt, dar cald, în care se bucură și mă îndeamnă insistent să le iau cu mine pe surorile mele mai mici. Nu-i voi îndeplini dorința. Am nevoie să

vorbesc doar cu mama.

În prima seară cinăm împreună în sala abației și apoi ascultăm lectura din Cartea Sfântă. Întâmplător, e pilda lui Ruth și Naomi, povestea unei fiice care își iubește mama atât de mult, încât alege să stea cu ea, în loc să-și clădească o viață pe propriul pământ.

În seara aceea, făcându-mi rugăciunea înainte de culcare, mă gândesc la devotamentul față de familie și la dragostea față de mamă. Maggie, care m-a însoțit, cea mai credincioasă și mai iubitoare tovarășă, se roagă alături de mine, apoi se urcă greoaie în patul lat, pe cealaltă parte.

— Sper să dormi, îi spun afectuos. Că eu, una, nu pot pune capăt vârtejului din mintea mea.

— Ce-i și somnul! replică ea, instalată comod. Mă voi trezi oricum de două ori ca să folosesc oala. De fiecare dată când mă întind, pruncul se foiește și mă lovește cu picioarele și atunci trebuie să mă scol ca să mă ușurez. În afară de asta, dimineață vei primi răspuns la întrebarea ta sau…

— Sau ce?

Ea chicotește.

— Sau mama ta va fi la fel de puțin îndatoritoare ca întotdeauna. E într-adevăr regină, cea mai măreață regină din câte a avut Anglia. Cine s-a mai ridicat atât de sus? Cine s-a arătat mai curajos? N-a existat niciodată o regină a Angliei mai nesupusă decât ea.

— Așa e. Hai să încercăm să dormim.

În scurt timp, respirația lui Margaret devine profundă, însă eu stau trează lângă ea, martoră a somnului ei liniștit. Privesc cum zorile de toamnă luminează treptat crăpăturile obloanelor și atunci mă scol și aștept să aud clopotul ce vestește slujba de dimineață. Azi o voi întreba pe mama ce știe. Azi nu mă voi mulțumi decât cu adevărul.

*

— Nu știu nimic precis, îmi spune ea încet.

Stăm pe o bancă din fundul capelei Abației Bermondsey. S-a plimbat cu mine pe malul apei, am mers împreună la slujba de dimineață și ne-am rugat una lângă alta, cu capetele sprijinite pocăit pe mâini. Acum, mama se așază și-și duce mâna la inimă.

— Sunt obosită, spune ea, ca să-și explice paloarea.

— Ești bolnavă? o întreb, cuprinsă deodată de frică.

— E ceva... se destăinuie ea. Ceva îmi taie respirația și-mi face inima să bată foarte repede, de o aud cum bubuie. O, Elizabeth, nu te uita așa! Sunt bătrână, draga mea, și mi-am pierdut toți frații și patru dintre surori. Bărbatul cu care m-am măritat din iubire e mort și coroana pe care am purtat-o se află pe capul tău. Rolul meu s-a încheiat. Nu mă deranjează să dorm în fiecare după-amiază, iar când mă culc îmi fac rânduială în suflet, în caz că nu mă mai trezesc. Închid ochii și sunt împăcată.

— Dar nu ești bolnavă, insist. N-ar trebui să te vadă un doctor?

— Nu, nu, spune ea bătându-mă ușurel pe mână. Nu sunt bolnavă, atâta doar că am cincizeci și cinci de ani. Nu mai sunt copiliță.

Cincizeci și cinci de ani e o vârstă venerabilă, însă mie mama nu-mi pare bătrână. Nu sunt pregătită nici pe departe pentru moartea ei.

— Nu vrei să te vadă un medic?

Ea clatină din cap.

— Nu mi-ar putea spune nimic din ce nu știu deja, draga mea.

Tac o clipă și înțeleg că nu pot ține piept încăpățânării ei.

— Ce știi?

— Știu că sunt pregătită.

— Dar *eu* nu sunt! exclam.

Ea mă contrazice, dând din cap.

— Te afli acolo unde am vrut să fii. Copiii tăi, nepoții mei, se află acolo unde am nădăjduit. Sunt mulțumită. Acum, să nu mai vorbim de moartea mea, care va veni negreșit într-o bună zi, fie că ne convine, fie că nu. De ce ai venit să mă vezi?

— Vreau să vorbesc cu tine.

— Știu că vrei, spune ea cu blândețe, luându-mă de mână.

— E vorba de Irlanda.

— Bănuiam.

Îi acopăr mâna cu a mea.

— Mamă, știi de ce francezii au o mică armată în Irlanda și de ce trimit și alte corăbii?

Ridică spre ochii mei neliniștiți privirea ei directă, cenușie. O înclinare a capului îmi dă de înțeles că știe tot ce se întâmplă.

— Vor invada Anglia?

Ea ridică din umeri.

— N-ai nevoie de mine ca să afli că un comandant care a strâns corăbii și oștire pune la cale o invazie.

— Dar când?

— Când vor socoti că e momentul potrivit.

— Au un conducător din Casa de York?

Bucuria mamei înflorește într-un zâmbet care-i încălzește întregul chip. Radiază atâta fericire, încât descopăr că, fără voie, zâmbesc la rândul meu.

— O, Elizabeth! șoptește ea. Știi că am socotit întotdeauna că e mai bine să nu știi nimic.

— Mamă, trebuie să știu. Spune-mi ce te face atât de fericită.

Îmbujorată și voioasă, cu ochii strălucitori, parcă e iarăși copilă.

— Știu că nu mi-am trimis fiul la moarte, spune ea. În final, e singurul lucru de care-mi pasă. Că, iubindu-mi soțul mai mult decât lumea întreagă, nu i-am greșit în acea clipă de căpătâi. Nu i-am dat, din neghiobie, amândoi fiii pe mâinile dușmanului. Nu m-am încrezut, ca o smintită, când ar fi trebuit să fiu prudentă. Cea mai mare bucurie acum, când mă apropii de ziua cea din urmă, e că nu le-am greșit fiilor mei, soțului meu și Casei mele. Pe Edward, iubitul meu fiu, prințul de Wales, nu l-am putut salva, așa cum ar fi trebuit. Le-am spus să vină iute și i-am prevenit să vină înarmați, dar nu erau pregătiți de luptă. Pe Edward nu l-am putut salva, cum se cădea să fac. Mă apasă că nu l-am prevenit să vină la mine fără zăbavă. Dar, slavă Domnului, pe Richard l-am putut salva. Și l-am salvat.

Slobod un icnet slab și duc mâna la pântec, ca pentru a-l ocroti pe micul Tudor nenăscut.

— Trăiește?

Mama dă din cap. Mai mult nu face. N-are încredere să-mi spună nici măcar un cuvânt.

— E în Irlanda? Se va îmbarca acolo, ca să vină în Anglia?

Ridică din umeri, parcă ar ști că nu l-a trimis la moarte, însă nu vrea să spună ce a făcut după aceea și unde e acum.

— Dar, mamă, eu ce să fac?

Se uită la mine calm, așteptând să continui.

— Mamă, gândește-te puțin la mine! Ce să fac dacă fratele meu trăiește și vine în fruntea unei armate, ca să se bată cu soțul meu pentru tron? Pentru tronul care ar trebui să-i revină

fiului meu? Ce să fac când fratele meu vine la ușa mea cu sabia în mână? Sunt Tudor sau York?

Cu blândețe, mama îmi ia mâinile într-ale ei.

— Scumpa mea, nu te tulbura. Nu-ți face bine nici ție, nici copilului.

— Dar ce să fac?

Ea zâmbește.

— Știi bine că nu poți face nimic. Ce va fi, va fi. Dacă se dă o bătălie... (Surâsul ei nu șovăie, deși eu icnesc.) Dacă se dă o bătălie, ori va învinge soțul tău și tronul îi va reveni fiului tău, ori va învinge fratele tău și vei fi sora regelui.

— Fratele meu, regele, spun sec.

— E mai bine ca noi două să nu rostim astfel de vorbe niciodată. Dar îmi pare bine că am apucat ziua în care ai putut să-mi spui că Anglia îl așteaptă pe băiatul pe care l-am trimis pe drumuri, în beznă, fără să știu ce se va alege de el, fără să știu măcar dacă mica luntre va coborî pe fluviu nevătămată. M-a durut inima pentru el, Elizabeth, și am petrecut multe nopți în genunchi, rugându-mă să fie ferit de primejdii, fără să știu nimic cu siguranță. Mă rog ca băiatul tău să nu plece niciodată de lângă tine, să nu fii silită să-l vezi plecând, fără să știi dacă se va întoarce vreodată. (Văzându-mi neliniștea, îmi oferă frumosu-i zâmbet strălucitor.) O, Elizabeth! Ești sănătoasă și fericită, ai doi băieți în odăile copiilor și un prunc în pântec și-mi spui că fiul meu vine acasă. Cum să nu fiu plină de bucurie?

— Dacă acest băiat e fiul tău, îi amintesc.

— Bineînțeles.

[42] Palatul Greenwich, Londra, iunie 1492

Maggie se retrage pentru naștere și aduce pe lume un băiețel. Plină de tact, îl botează Henric, ca omagiu adus regelui iubit de soțul ei. O vizitez și-l iau în brațe pe băiețelul adorabil înainte de clipa în care mă pregătesc eu însămi de retragerea de la curte.

Henric sosește acasă chiar înainte de a-mi începe izolarea și stă în fruntea banchetului măreț ce-mi sărbătorește plecarea de la curte pentru cele șase săptămâni lungi de dinaintea nașterii. Apoi va urma luna la capătul căreia voi fi binecuvântată în biserică și mă voi putea întoarce.

— Pot să trimit după mama? îl întreb când ne îndreptăm

împreună spre odaia hărăzită izolării.

— Poți s-o chemi, acceptă el. Dar nu se simte bine.

— Ți-a scris abatele? Și mie nu? De ce nu mi-a scris neîntârziat?

Strâmbătura lui îmi spune că nu a aflat dintr-o scrisoare, ci în taină, prin rețeaua lui de iscoade.

— Ah! exclam, înțelegând. O supraveghezi? Chiar și acum?

— Am toate motivele să cred că mama ta e chiar în miezul uneltirilor dintre irlandezi și francezi, răspunde el încet. N-ar fi prima oară când cheamă doctorul doar ca să trimită un mesaj tainic.

— Și băiatul?

Henric schițează o mică strâmbătură; îl văd cum își înghite neliniștea.

— S-a făcut nevăzut. Iarăși. N-a avut încredere în Pregent Meno, fostul lui prieten; n-a înghițit momeala pe care i-am trimis-o. A plecat undeva. Nici nu știu unde. Probabil în Franța. E undeva, în lume. (Clatină din cap.) Nu te teme, îl găsesc eu! Nu vreau să vorbim despre asta când ești pe cale să retragi pentru naștere. Du-te cu inima împăcată, Elizabeth, și dăruiește-mi un fiu frumos. Nimic nu-l ține pe băiat departe de pragul nostru mai bine decât prinții noștri. Poți trimite după mama ta, dacă dorești, și poate rămâne cu tine până după naștere.

— Îți mulțumesc.

Îmi ia mâna și mi-o sărută. Apoi, sub ochii întregii curți, îmi dă o sărutare ușoară pe buze și-mi spune încet la ureche, făcându-mă să-i simt pe obraz răsuflarea caldă:

— Te iubesc. Aș vrea să ne găsim liniștea amândoi.

Preț de o clipă, aproape că șovăi. Aș vrea să-i spun ce știu, să-l previn că mama strălucește de speranță, sigură că-și va revedea fiul. Preț de o clipă, aș vrea să-i mărturisesc că am trimis un paj în Turn, în locul fratelui meu, că printre prinții nenumărați care se ridică împotriva lui s-ar putea găsi unul adevărat – băiețelul care a ieșit din sanctuar îmbrăcat cu o mantie prea mare pentru el, care a trebuit să plece de lângă mama lui într-o luntre, pe fluviul întunecat, băiatul care se va întoarce în Anglia și-i va lua fiului nostru tronul – dacă poate – și ale cărui pretenții va trebui să le înfruntăm într-o bună zi împreună.

Sunt la un pas de a vorbi, însă văd printre curtenii zâmbitori

chipul palid și precaut al mamei lui și-mi spun că nu îndrăznesc să mărturisesc acestei familii bănuitoare că lucrul de care se teme mai mult decât de orice pe lume e aievea și că eu am avut un amestec.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, spune Henric, apoi șoptește iar: Te iubesc!

— Și eu pe tine, răspund, spre propria mea uimire.

Apoi mă întorc și intru în odaia întunecoasă.

*

În seara asta îi scriu mamei și primesc un răspuns scurt: va veni când se va simți bine. Dar pentru moment durerea de inimă i s-a înrăutățit puțin și se simte prea obosită să călătorească. Întreabă dacă Bridget poate să meargă la ea, la mănăstire; îmi trimit surioara neîntârziat, cerându-i s-o aducă pe mama la curte îndată ce se va simți îndeajuns de bine. Îmi petrec zilele în odăile cufundate în penumbră ale apartamentului pentru naștere. Cos, citesc și ascult muzică liniștitoare de lăute. De dragul pudorii mele și a lor, muzicanții stau de cealaltă parte a paravanului. Mă plictisesc în odăile întunecoase unde e cald și zăpușeală. Noaptea am un somn ușor, iar ziua moțăi; așa că îmi spun că visez, plutind între somn și trezie într-o noapte, când mă trezește un sunet deslușit și dulce, ca de flaut, sau ca și cum un corist ar cânta foarte încet o singură notă, la fereastra mea.

Cobor din pat și ridic tapiseria ca să mă uit pe geam, aproape așteptându-mă să văd în dreptul lui colindători, într-atât de pur e sunetul ce răsună pe zidurile de piatră; văd însă doar luna în descreștere – ca o potcoavă plutind într-o mare de nori de furtună întunecați ce gonesc pe lângă și peste ea – deși coroanele bogate ale copacilor sunt neclintite și vântul nu bate deloc. Fluviul lucește ca argintul în lumina lunii, iar eu aud în continuare sunetul clar și dulce, precum o cântare bisericească, înălțându-se spre bolta cerului ca un cor în biserică.

Pentru un moment, sunt doar nedumerită, dar apoi recunosc sunetul, îmi amintesc cântecul. E sunetul pe care l-am auzit în sanctuar, când frații mei au dispărut din Turn. Mama mi-a spus atunci că e cântecul pe care femeile din familia noastră îl aud când se apropie moartea unui om pe care-l iubesc, a unui membru din familie. E zâna prevestitoare a morții care își

cheamă copilul acasă. E zeița Melusina, întemeietoarea familiei noastre, cântând o jelanie pentru una dintre odraslele ei. Cum îl aud, îndată ce-l înțeleg, știu că mama – iubita, frumoasa, poznașa mea mamă – a murit. Iar când mi-a spus că e sigură că-l va vedea pe Richard, numai ea știa dacă asta înseamnă că-l va vedea pe pământ sau că e încredințată că se vor întâlni în rai.

*

Henric încalcă regulile stabilite chiar de maică-sa privind retragerea reginei pentru naștere și vine în persoană la paravanul din odaia mea, ca să-mi anunțe moartea mamei. Lupta cu datoria de a-mi spune și cu teama că mă va mâhni îl face incoerent. Are chipul încremenit, lipsit de expresie, căci nu vrea să văd nicio urmă din imensa ușurare pe care o simte pentru că a scăpat de o adversară atât de periculoasă. Desigur, e firesc să se bucure că, dacă apare un nou pretendent din negura trecutului, măcar mama nu va fi printre noi, ca să-l recunoască. Însă eu nu simt decât pierderea.

— Știu, îi spun când el bâlbâie vorbe de regret prefăcut, și îmi strecor degetul prin grilaj, ca să-i ating pumnul încleștat pe metal. Nu te mai frământa, Henric. Nu trebuie să-mi spui. Am știut azi-noapte că a murit.

— Cum? De la abație n-a venit nimeni înaintea servitorului meu, azi-dimineață.

— Am știut, pur și simplu. (N-are rost să le vorbesc lui Henric sau mamei lui despre ceva ce i-ar înspăimânta, părându-le o vrăjitorie.) Știi cum îl aude mama ta pe Dumnezeu vorbindu-i, în timp ce se roagă? Mi s-a întâmplat ceva asemănător și am știut că mama a murit.

— O viziune divină? îmi cere el întărire.

— Da, mint.

— Îmi pare nespus de rău pentru pierderea ta, Elizabeth, crede-mă. Știu cât de mult ai iubit-o.

— Îți mulțumesc, îi răspund încet.

Îl las la grilaj, intru în odaie și mă așez. Știu că pentru el moartea ei înseamnă siguranță sporită; nu poate să nu se bucure că a murit. În timp ce se îmbracă în haine de doliu, neîndoielnic că inima lui cântă de ușurare. Cât a trăit, mama a fost o conducătoare simbolică pentru rebelii din tabăra York și sprijinul ei ar fi transformat un pretendent într-un prinț

adevărat. Dacă ar fi recunoscut un pretendent drept fiul ei, asta ar fi anulat dreptul lui Henric la tron. Mama i-ar fi putut desfiinţa oricând dreptul la tron cu un singur cuvânt, iar el n-a putut fi sigur niciodată că ea nu va rosti acel cuvânt. Pentru Henric şi pentru mama lui cu inima împietrită, moartea ei e cel mai bun lucru care se putea întâmpla.

Însă nu şi pentru mine.

Aşteptând în odaia tăcută să-mi vină pe lume copilul, nu-mi pot închipui cum va fi viaţa mea fără mama. Înţeleg că pentru Henric moartea ei e cel mai bun lucru care se putea întâmpla.

Însă nu şi pentru mine.

*

Trebuie să nasc fără ea, ştiind că nici măcar nu e pe lumea asta. Încerc să mă mângâi cu gândul că, oriunde s-ar afla, se gândeşte la mine; încerc să mă mângâi cu amintirea celorlalte naşteri, când a fost cu mine, mi-a ţinut mâinile într-ale ei şi mi-a şoptit atât de alinător, încât vorbele ei aproape că au luat durerile cu ele, ca o apă care curge; dar ştiu în fiecare clipă că mama s-a prăpădit şi că aceste dureri şi toate celelalte încercări ale vieţii mele, chiar şi triumfurile, vor veni în lipsa ei şi că va trebui să le cunosc fără alinarea mamei.

Iar când pruncul se naşte, după ore lungi de chin, gândul că mama n-o va vedea niciodată mă îndurerează iar. E o fetiţă frumoasă, cu ochi de un albastru foarte închis şi păr bălai, minunat. Dar mama n-o va ţine în braţe şi n-o va legăna niciodată. N-o va auzi niciodată pe mama cântând. Când femeile o iau ca s-o spele şi s-o înfeşe, simt o pierdere teribilă.

*

Înmormântarea mamei are loc fără mine, căci încă n-am ieşit din izolare. I se citeşte testamentul. Aşa cum a cerut, e îngropată lângă bărbatul pe care l-a adorat – soţul ei, regele Edward al IV-lea. De pe urma ei nu rămâne nimic – soţul meu, Henric, îi plătea o pensie atât de mică, pe care o cheltuia atât de uşor, încât a murit săracă, rugându-ne pe mine şi pe fratele meu vitreg, Thomas Grey, să-i achităm datoriile şi să plătim slujbe de pomenire pentru sufletul ei. N-a avut nimic din avuţiile cu care a copleşit-o tata, nici din comorile Angliei. N-a avut nici măcar bijuterii proprii. Cei care o numeau hrăpăreaţă şi spuneau

că a strâns avere cu tertipurile ei ar fi trebuit să-i vadă odaia modestă și cuferele de haine goale. Când mi-au fost aduse în odaia pentru naștere mica ei casetă cu documente și cărțile ei, n-am putut să nu zâmbesc. Tot ce a avut ca regină a Angliei a fost vândut pentru a susține revolte – mai întâi împotriva lui Richard, apoi împotriva lui Henric. Caseta de bijuterii goală spune povestea despre lupta ei nestinsă pentru a readuce Casa de York la tron și sunt convinsă că băiatul dispărut poartă, într-adevăr, o cămașă de mătase pe care a cumpărat-o mama și că perlele broșei de aur pe care o poartă la pălărie sunt tot darul ei.

*

Lady Margaret, mama regelui, vine cu toată pompa să-și viziteze noua nepoată și o găsește în poala mea, trandafirie după baie, la cald, într-un prosop. E neînfășată și minunat de goală.

— Arată bine, comentează ea, și mândria pe care o simte în fața unei noi odrasle Tudor îi învinge credința că pruncul trebuie legat pe scândură, ca brațele și picioarele să-i crească drepte.

— E o frumusețe, replic. O adevărată frumusețe.

Fetița se uită la mine cu privirea neclintită, întrebătoare a nou-născuților, de parcă ar încerca să descopere esența lumii și să afle ce o așteaptă.

— Cred că e cel mai frumos prunc din câți ni s-au născut.

E adevărat: are părul ca o poleială argintie, alb-aurie, ca al mamei mele, iar ochii – de un albastru-închis, aproape indigo, ca o mare adâncă.

— Ce păr și ce ochi!

— Culorile se vor schimba, spune lady Margaret.

— Poate că va fi șaten-roșcată, ca tatăl ei. Va fi desăvârșită.

— În privința numelui, m-am gândit să-i spunem…

— Elizabeth, o întrerup nepoliticos.

— Nu, mă gândisem…

— Se va numi Elizabeth, repet.

Milady mama regelui șovăie în fața hotărârii mele.

— Ca Sfânta Elizabeth? E o alegere curioasă pentru o a doua fată, dar…

— Ca mama. Ar fi venit la mine dacă ar fi putut, ar fi binecuvântat acest prunc așa cum i-a binecuvântat pe ceilalți. Am îndurat o izolare grea fără ea și mă aștept să-i simt lipsa tot

restul vieții. Fetița asta a sosit pe lume tocmai când mama a părăsit-o, așa că îi dau numele mamei. Și vă pot spune un lucru: sunt absolut convinsă că o fată botezată Elizabeth Tudor va fi unul dintre cei mai mari monarhi din câți a văzut Anglia.

Siguranța mea o face să zâmbească.

— Prințesa Elizabeth? O fată, mare monarh?

— Sunt încredințată, spun ritos. O fată cu păr arămiu va fi cel mai mare vlăstar Tudor din câți vom zămisli: Elizabeth a noastră.

[43] Palatul Greenwich, Londra, vara anului 1492

Când ies din izolare, găsesc curtea vuind de vești despre băiatul care poartă cămășile de mătase ale mamei mele. Băiatul le-a trimis o scrisoare frumoasă tuturor capetelor încoronate ale creștinătății, explicând că e fratele meu Richard, salvat din Turn și ținut în ascunzătoare ani mulți.

La rândul meu, în jurul vârstei de nouă ani am fost dus dinaintea unui anumit lord, ca să fiu omorât. Pronia a vrut ca acest lord, făcându-i-se milă de nevinovăția mea, să-mi cruțe viața și să mă lase nevătămat. Totuși m-a silit mai întâi să jur pe trupul sfânt al Mântuitorului că nu-mi voi dezvălui numele, obârșia și familia niciunui suflet, timp de un anumit număr de ani. Apoi m-a trimis în străinătate.

— Ce părere ai? întreabă mohorât Henric, aruncându-mi în poală această descriere iscusită.

Mă aflu în odaia copiilor și o admir pe nou-născută, care suge cu poftă la sânul doicii somnoroase, lovind ușurel cu o mână dolofană sânul cu vene albastre și legănând un picior de plăcere. Citesc scrisoarea și pun mâna pe leagăn, ca pentru a o ocroti.

— Asta ți-a scris? Nu mi-a scris mie?

— Nu mi-a scris-o mie, dar Dumnezeu știe că a scris tuturor, numai nouă nu.

Simt că-mi bubuie inima.

— Nu ne-a scris?

— Nu, răspunde Henric, dintr-odată înflăcărat. Asta e în defavoarea lui, nu? Trebuia să-ți fi scris ție? Mamei tale? Un fiu

pierdut, care vrea să vină acasă, nu i-ar fi scris mamei lui?

Clatin din cap.

— Nu știu.

Amândoi ne ferim să spunem că acest băiat i-a scris, aproape precis, iar ea i-a răspuns cu siguranță.

— Oare i-a spus cineva că mama l… (Mă întrerup.) Că mama mea a murit?

— Negreșit, răspunde îndârjit Henric. Nu mă îndoiesc că are mulți corespondenți fideli la curtea noastră.

— Mulți?

El încuviințează din cap. Nu-mi dau seama dacă o face mânat de cele mai negre temeri sau de știința cumplită a faptului că alături de noi trăiesc trădători care ne fac plecăciuni și reverențe zilnic și-i scriu băiatului în taină. În orice caz, băiatul ar trebui să știe că mama a murit și mă bucur că cineva i-a spus.

— Nu, asta e scrisoarea lui către regele și regina Spaniei, Ferdinand și Isabela, continuă Henric. Oamenii mei au oprit-o în drum spre ei, au copiat-o și au trimis-o mai departe.

— N-ai distrus-o, ca ei să n-o vadă?

Henric se strâmbă.

— A trimis atâtea scrisori, încât distrugerea uneia singure n-ar schimba nimic. Țese o poveste tristă și iscusită. Oamenii par s-o creadă.

— Oamenii?

— Carol al VIII-lea al Franței. El însuși e un copilandru aproape nebun, dar pe acest băiat-umbră, pe acest băiat-nălucă îl crede. L-a luat sub aripa lui.

— Unde?

— La curtea lui, în Franța, sub oblăduirea lui.

Henric își curmă spusele și mă privește furios. Îi fac semn doicii să ducă fetița din odaie, căci nu vreau ca mica noastră prințesă Elizabeth să audă de primejdie. Nu vreau să audă teama din vocile noastre, când ar trebui să sugă în tihnă.

— Parcă aveai corăbii în largul coastelor Irlandei, ca să-l împiedici să plece.

— L-am pus pe Pregent Meno să se ofere să-l ducă în siguranță. Aveam corăbii în largul coastelor Irlandei ca să-l captureze dacă urca pe alt vas. Numai că el a mirosit capcana lui Pregent Meno, iar francezii au trimis corăbiile lor și l-au scos din Irlanda.

— Și unde l-au dus?

— La Honfleur. Are importanță?

— Nu.

Însă în închipuirea mea contează. Parcă văd aievea marea întunecată, de culoarea ochilor lui Elizabeth a mea, vârtejurile de ceață, lumina tot mai slabă, micile bărci strecurându-se într-un port irlandez necunoscut și apoi pe băiat – pe tânărul cel chipeș, îmbrăcat în haine alese – călcând cu pași ușori pe pasarelă, ridicându-și fața în bătaia vântului și pornind spre Franța, cu mari speranțe. În închipuirea mea, îi văd părul bălai fluturând pe fruntea tânără și-i văd zâmbetul strălucitor: zâmbetul neîmblânzit al mamei.

[44] Palatul Greenwich, Londra, vara și toamna anului 1492

Anglia se înarmează pentru război. Oștenii se adună la Greenwich, pe câmpiile din jurul palatului; toți lorzii își cheamă oamenii, le fac rost de sulițe și securi și-i îmbracă în livreaua Casei lor. De la armurierii londonezi sosesc în fiecare zi corăbii încărcate cu sulițe și lănci. Când vântul bate dinspre apus, simt mirosul fierbinte și uscat al fierăriilor care forfotesc, făurind săbii și turnând ghiulele. Dinspre piața Smithfield coboară corăbii încărcate cu animale sacrificate, ce urmează a fi puse la sare ori afumate, iar în sala de făcut bere de la palat și-n toate berăriile cale de treizeci de kilometri, oamenii trudesc zi de zi, iar mirosul cald și uscat al drojdiei atârnă greu în aerul înserării.

Bretania, micul ducat independent care l-a adăpostit și ascuns pe Henric în anii când a fost un pretendent la tron, fără un sfanț în buzunar, e în război cu puternica ei vecină, Franța, și a cerut ajutorul lui Henric. Nu pot să nu zâmbesc văzându-mi soțul în această dilemă. Vrea să fie un mare rege războinic, ca tatăl meu, dar nu-l trage inima deloc să plece la război. Are o datorie de onoare față de Bretania, însă războiul e o treabă foarte costisitoare și el nu suportă să risipească banii. S-ar bucura să învingă Franța într-o bătălie, dar nu i-ar plăcea deloc să o piardă și nu poate risca să fie învins. Nu-l învinuiesc pentru prudența lui. Mi-am văzut familia distrusă de deznodământul unei bătălii, am văzut Anglia în război mai toată copilăria mea. E o dovadă de înțelepciune că se arată precaut; știe că pe câmpul de luptă nu există glorie.

Chiar în timp ce se înarmează și plănuiește invadarea Franței, își muncește mintea cum s-o ocolească. Dar la sfârșitul verii se hotărăște că trebuie s-o facă; în septembrie părăsim palatul, cu o procesiune măreață. Henric e în armură, pe bidiviul lui de luptă, cu coroana Angliei prinsă pe coif, de parcă nu s-ar fi aflat niciodată pe creștetul altuia. E coroana pe care sir William Stanley a luat-o de pe coiful lui Richard, când i l-a smuls de pe capul zdrobit. Mă uit la ea și mă tem pentru Henric, care pleacă la război purtând această coroană nenorocoasă.

Îi lăsăm pe copiii cei mici în grija dădacelor și a preceptorilor, la Greenwich, dar lui Arthur, care are aproape șase ani, îi îngăduim să-și încalece poneiul și să vină cu noi, ca să-și petreacă tatăl la război. O părăsesc cu inima îndoită pe mezina Elizabeth. Nu crește și nu prinde puteri nici din laptele doicii, nici cu miezul de pâine înmuiat în zeamă de carne, despre care doctorii spun că o va întări. Nu zâmbește când mă vede, cum sunt sigură că făcea Arthur la vârsta ei, nu dă din picioare și nu se înfurie ca Henric. E liniștită, prea liniștită, mi se pare, și nu vreau să plec de lângă ea.

Nu-i împărtășesc aceste gânduri lui Henric, iar el refuză să vorbească despre temeri. Călătorim de parcă ne-am afla într-o minunată procesiune prin comitatul Kent, unde merii sunt doldora de fructe în livezi, iar berea curge din belșug. Călătorim însoțiți de muzicanți care ne cântă când poposim să luăm cina în corturi minunat brodate, ridicate pe malul râurilor, pe dealuri frumoase ori în adâncul verde al pădurii. În urma noastră vine o cavalerie imensă – o mie șase sute de cai și cavaleri, după care se înșiră pedestrașii – douăzeci și cinci de mii, toți cu încălțări bune și juruiți să-l slujească pe Henric.

Toate astea îmi amintesc de vremea când tatăl meu era regele Angliei și conducea curtea în procesiuni mărețe, pe la reședințele nobililor și pe la abații. În acest scurt răstimp, arătăm ca moștenitorii părinților mei: suntem tineri și binecuvântați cu noroc și bogăție. În ochii tuturor, suntem frumoși ca doi îngeri: îmbrăcați în fir de aur, cu stindarde fluturând deasupra capului. Alături de noi se află floarea Angliei: cei mai de seamă bărbați sunt comandanții lui Henric, iar soțiile și fiicele lor se află în suita mea. Îi urmează o armată măreață, strânsă la chemarea lui Henric, împotriva unui dușman urât de toți. Vremea văratică ne surâde, zilele lungi și însorite ne

îndeamnă să pornim călare devreme și să ne odihnim în arșița amiezii, pe malul râurilor magnifice sau în umbra codrilor. Arătăm ca regele și regina care ar trebui să fim – centrul frumuseții și puterii în acest regat frumos și puternic.

Văd cum Henric ridică fruntea cu un început de mândrie în vreme ce conduce această oștire măreață prin inima Angliei; îl văd că începe să călărească precum un rege care pleacă la război. Când traversăm câte un târg și oamenii îl aclamă, el ridică o mână înmănușată și-i salută cu un zâmbet. În sfârșit, a ajuns să se simtă mândru de cel care e; în sfârșit, și-a găsit siguranța de sine. Urmat de o armată mai măreață decât a văzut vreodată această parte a Angliei, zâmbește ca un rege sigur pe tronul lui, iar eu merg călare lângă el și simt că sunt acolo unde mi-e locul: sunt regina iubită a unui rege puternic, o femeie tot atât de binecuvântată ca norocoasa-mi mamă.

Noaptea, în câte o abație sau locuință de nobil de pe drum, vine în odaia mea și mă cuprinde în brațe de parcă ar fi sigur că va fi bine-venit. Pentru prima oară în căsnicia noastră, întorc capul spre el, nu în partea opusă, iar când mă sărută, îi cuprind cu brațele umerii lați și-l strâng la piept, oferindu-i buzele mele, sărutarea mea. Mă întinde pe pat cu blândețe și eu nu mă întorc cu fața la perete, ci îl cuprind cu brațele și cu picioarele, iar când mă pătrunde freamăt de plăcere și-i primesc cu bucurie atingerea pentru prima oară de când suntem căsătoriți. La Castelul Sandwich, pentru prima oară vine la mine dezbrăcat și mă mișc la unison cu el, consimțind, apoi invitându-l și pe urmă, în sfârșit, dorindu-mi mai mult; simte cum mă topesc sub trupul lui, ținându-l strâns și țipând de plăcere.

Facem dragoste toată noaptea, de parcă am fi proaspăt căsătoriți și abia am descoperi frumusețea trupului celuilalt. Mă ține la piept ca și cum nu va pleca de lângă mine niciodată, iar dimineața mă duce la fereastră înfășurată într-o blană, îmi sărută gâtul, umerii și la urmă, buzele surâzătoare; privim împreună galerele venețiene ale căror vâsle despică apa portului, venind să-i ducă trupele în Franța.

— Nu azi, e prea repede! Nu mă îndur să te las să pleci! șoptesc.

— Tocmai acum mă iubești astfel! exclamă el. Asta aștept încă de când te-am cunoscut. Am visat că poate mă vei dori, am urcat în patul tău noapte de noapte tânjind să-mi zâmbești,

sperând că va veni o noapte în care nu-ți vei feri privirea.

— Nu mi-o voi mai feri niciodată, îi jur.

Bucuria de pe chipul lui e deslușită: arată ca un bărbat îndrăgostit pentru prima oară.

— Să te întorci teafăr la mine! Trebuie să te întorci teafăr! îi șoptesc înfocat.

— Făgăduiește-mi că nu te vei schimba. Făgăduiește-mi că la întoarcere te voi găsi la fel de iubitoare ca acum!

— Facem un jurământ? îl întreb râzând. Tu juri să te întorci acasă teafăr, iar eu mă leg că mă vei găsi iubitoare?

— Da. Jur, spune el cu o mână pe inimă și cu cealaltă într-a mea.

Deși râd când mă gândesc la noi, ieșiți din pat îmbujorați, mână-n mână, jurându-ne reciproc credință ca doi proaspăt îndrăgostiți, îl țin de mână și promit să-l primesc acasă cu tot atâta căldură ca acum, când îl petrec la drum.

— Pentru că mă iubești, în sfârșit, rostește el cu buzele în părul meu, cuprinzându-mă strâns în brațe.

— Pentru că te iubesc, în sfârșit, întăresc. Nu credeam că se va întâmpla vreodată. Nu credeam că voi putea. Dar te iubesc.

— Și te bucuri că e așa, insistă el.

Zâmbesc și-l las să mă tragă înapoi în pat, deși afară răsună trâmbițele.

— Și mă bucur că e așa.

*

Henric îl numește pe fiul nostru Arthur regentul Angliei în lipsa lui, printr-o ceremonie solemnă desfășurată pe puntea corabiei sale, Lebăda. Deși are doar șase ani, Arthur refuză să mă țină de mână și stă singur cât timp tatăl lui citește proclamația de regență în latină, iar lorzii îngenunchează de jur-împrejurul lui și jură că vor recunoaște domnia lui Arthur până când Henric se întoarce acasă teafăr.

Pe fețișoara lui Arthur e întipărit un aer grav, iar ochii lui căprui sunt serioși. Are capul descoperit și adierea mării îi flutură ușor părul șaten cu o lucire arămie. Îi răspunde tatălui său într-o latină perfectă; a învățat discursul cu preceptorul lui și l-a exersat în fiecare zi cu mine, așa că nu face nicio greșeală. Văd că lorzii sunt impresionați de el – de învățătura lui, de umerii săi drepți și de ținuta mândră. A fost crescut să ajungă

prinț de Wales și, într-o bună zi, rege al Angliei; va fi un prinț bun și un rege irezistibil.

În spatele lui, Jasper, unchiul lui Henric, își vede plin de mândrie propriul frate demult pierdut în părul castaniu și-n aerul grav al băiatului. Lângă el se află milady mama regelui, cu broboada fluturând ușor în vânt, cu ochii ațintiți pe chipul fiului ei, fără să-i arunce o privire nepotului său Arthur. Plecarea lui Henric la război cu Franța o îngrozește tot atât de mult ca dacă ar pleca ea însăși la luptă, fără apărare. Neliniștea o va chinui fără încetare până când el se va întoarce acasă.

Stăm una lângă alta pe digul portului, demonstrând unitatea dintre Casa de York și cea de Lancaster, în timp ce marinarii slăbesc parâmele de pe chei și bărcile ce încadrează marea corabie preiau efortul; apoi auzim ropotul tobei, vâslașii se opintesc și barjele și corabia se îndepărtează încet de chei. Henric întinde mâna în semn de salut, luându-și un aer regesc, hotărât, în timp ce corabia se îndepărtează de chei, spre mijlocul apelor portului, și apoi dincolo de el, în canal, de unde auzim izbitura ritmică a valurilor în cocă și vedem cum flutură pânzele, acum întinse și umflate de vânt. Împovărate cu soldați, galerele venețiene vin din urmă, cu vâslele despicând iute apa.

— Pleacă în bătălie ca un erou, spune aprins milady. Să apere Bretania și toată creștinătatea împotriva lăcomiei și ticăloșiei Franței.

Dau din cap; simt cum mânuța lui Arthur se strecoară într-a mea și zâmbesc către chipul lui grav.

— Se va întoarce acasă, nu? mă întreabă el în șoaptă.

— A, da! Vezi ce armată măreață conduce? Va învinge negreșit.

— Îl vor pândi primejdii cumplite, mă corectează pe dată milady. Se va afla în frunte, știu bine, iar Franța e un dușman puternic și periculos.

Nu-i spun că, dacă așa vor sta lucrurile, va fi prima bătălie din viața lui când se va afla în fruntea oștirii; strâng mâna lui Arthur și-i spun:

— Chiar și așa, n-ai de ce să-ți faci griji.

Niciuna dintre noi n-are de ce să-și facă griji. Nici eu, nici Maggie, al cărei soț se află alături de Henric, nici Cecily, al cărei soț a plecat și el; chiar înainte de a acosta în Franța, le iese în întâmpinare un sol trimis să ducă tratative de pace. Cu toate că

mărșăluiește până la Boulogne și-i asediază zidurile impresionante, de fapt Henric nu se așteaptă nicio clipă să captureze din nou orașul, nici celelalte vechi pământuri englezești din Franța. E mai degrabă un gest cavaleresc față de vechea lui aliată, Bretania, și unul de avertisment față de regele Franței, decât primul pas al unei invazii, dar îi convinge pe francezii înfricoșați să semneze un tratat de pace serios, ce promite o pace durabilă.

[45] Palatul Greenwich, Londra, iarna anului 1492

La întoarcere, Henric are parte de o primire triumfală poruncită chiar de el. E primit în Londra ca un erou, iar de acolo își continuă drumul pe apă, ca un învingător. Mulți socotesc că ar fi trebuit să dea măcar o bătălie de formă, din moment ce a bătut atâta drum, cu o armată atât de strașnică. Oștenii de rând ardeau de nerăbdare să se bată și voiau câștigul adus de o campanie militară victorioasă. Lorzii visau să-și recapete pământurile franceze pierdute. Mulți spun că nu s-a obținut nimic, în afară de o plată frumușică vărsată de Franța în vistieria tot mai plină a regelui – o avere pentru rege, însă absolut nimic pentru poporul Angliei.

Mă aștept ca acuzațiile de lașitate și lăcomie de bani să-l înfurie, însă bărbatul care se întoarce la mine, la Greenwich, a devenit dintr-odată indiferent la propria-i reputație. A câștigat ceea ce voia, și n-a fost siguranța Bretaniei. Pare să nu-i pese că n-a salvat Bretania de francezi; în chip surprinzător, nici măcar nu se sinchisește de cheltuiala drumului făcut cu armata. Debordează de o bucurie tainică, pe care n-o înțeleg.

Barca regală trage la cheiul care se întinde în apele verzui ale fluviului, elegantă, ca întotdeauna. Vâslașii scot vâslele din apă și le ridică în aer, în semn de salut. Pe barcă răsună bătaia tobei, se aude glasul trâmbițelor de pe uscat. Henric îi face semn cu capul comandantul vasului și coboară pe țărm. Răspunde cu un surâs la saluturile curții, își lasă mâna pe căpșorul lui Arthur, într-o binecuvântare paternă, iar pe mine mă sărută pe amândoi obrajii și apoi pe buze. Gura lui dulce precum vinul are gustul triumfului.

— Băiatul e în mâna mea, îmi spune la ureche, parcă gata să râdă voios. Asta am vrut. Asta am înfăptuit, doar asta contează!

Îl am pe băiat!

Simt cum mi se stinge zâmbetul de bun-venit. Henric jubilează, ca un bărbat care a câștigat o bătălie foarte importantă. Dar n-a purtat o bătălie însemnată, n-a luptat absolut deloc. Face semn cu mâna norodului adunat să-l vadă și bărcilor care saltă pe valuri, din care îl aclamă barcagii, și pescarii îl salută cu mâna. Îmi așază mâna pe brațul lui și pornim împreună de-a lungul cheiului și apoi al potecii ce străbate grădina, unde îl așteaptă mama lui. Până și umbletul lui e altul: țanțoș, ca al unui comandant întors triumfător.

— Băiatul! repetă el.

Mă uit la băieții noștri – Arthur pășește solemn în față, îmbrăcat în catifea neagră, și Harry, care abia a început să meargă șovăielnic, ținut de mână de doica lui, pe care o trage la dreapta și la stânga, se oprește pe neașteptate ca să cerceteze o frunză sau o piatră. Dacă zăbovește prea mult, ea îl ridică în brațe, căci regele vrea să meargă nestingherit. Regele trebuie să pășească în voie, cu cei doi băieți în fața lui, pentru a arăta că are un moștenitor, ba chiar doi, și că spița îi e asigurată.

— Lui Elizabeth nu-i merge prea bine, îi spun. E prea cuminte, nu dă din picioare și nu plânge.

— Se va înzdrăveni. Va prinde puteri. Dumnezeule mare, nici nu-ți închipui ce înseamnă pentru mine că-l am pe băiat!

— Băiatul, rostesc încet.

Știu că nu se referă la unul din băieții noștri, ci la acel băiat care îl chinuie.

— E la curtea franceză, tratat ca un lord, spune Henric cu înverșunare. E înconjurat de propria curte; jumătate dintre prietenii mamei tale și mulți din vechea familie regală de York i s-au alăturat. E găzduit cu cinste, Dumnezeule mare! Doarme în aceeași odaie cu Carol, regele Franței, e tovarășul de pat al unui rege. Și de ce nu, dat fiind că pretutindeni e cunoscut drept prințul Richard? Se duce să călărească alături de rege, îmbrăcat în catifea, vânează împreună, se spune că sunt cei mai buni prieteni. Poartă o beretă de catifea roșie, cu o broșă cu rubin și trei perle. Carol nu-și ascunde câtuși de puțin convingerea că băiatul e Richard. Flăcăul are portul unui duce de viță regească.

— Richard, repet eu numele.

— Fratele tău. Regele Franței îi spune Richard, ducele de York.

— Și acum?

— Prin tratatul de pace pe care l-am câștigat – e un tratat de pace grozav, cu mai multă valoare pentru mine decât orice alt oraș francez mult mai mare decât Boulogne –, Carol s-a învoit să-mi predea orice rebel englez, pe oricine conspiră împotriva mea. Și eu lui, firește. Dar știm amândoi la ce ne referim. Știm amândoi la cine ne referim. E vorba de o singură persoană, de un singur băiat.

— Ce se va întâmpla? întreb cu glas scăzut, dar îmi simt obrajii înghețați în aerul rece de noiembrie și vreau să intru la adăpost, ca să scap de vânt și să fug de chipul aspru, triumfător al soțului meu. Acum ce se va întâmpla?

Încep să mă întreb dacă întregul război, asedierea orașului Boulogne, plecarea pe mare a atâtor corăbii și strângerea unei oștiri atât de numeroase au avut doar acest scop. Oare Henric a ajuns să se teamă atât de tare, încât purcede pe mare cu o flotă întreagă pentru a pune mâna pe un singur băiat? Și dacă așa stau lucrurile, nu-i asta un soi de nebunie? Atâta osteneală pentru un singur băiat?

Milady mama regelui și întreaga curte așteaptă în șiruri, după rang, în fața marilor uși duble ale palatului. Henric înaintează și îngenunchează în fața ei, ca să-i primească binecuvântarea. Văd zâmbetul triumfător ce radiază pe chipul ei palid când își lasă mâna pe creștetul lui și apoi îl ridică să-l sărute. Curtenii aclamă și vin să i se încline și să-l felicite. Henric se răsucește de la unul la altul, primindu-le laudele și mulțumirile pentru marea lui victorie. Aștept alături de Arthur, până când agitația se potolește și Henric se întoarce lângă mine, îmbujorat de plăcere.

— Regele Carol al Franței mi-l va trimite, continuă el pe ton scăzut.

Le zâmbește radios celor care trec pe lângă noi și intră în palat, oprindu-se ca să facă o reverență sau să se încline adânc. Toți sărbătoresc, de parcă Henric ar fi repurtat o victorie măreață. Radiind de bucurie, Milady primește felicitări pentru măiestria militară și curajul fiului ei.

— Asta e recompensa adusă de victoria mea. Asta am câștigat. Oamenii vorbesc despre Boulogne, dar n-a fost vorba nicio clipă de Boulogne. Nu-mi pasă că n-a căzut sub asediu. Nu ca să cuceresc Boulogne am bătut atâta cale, ci ca să-l înspăimânt pe Carol într-atât, încât să accepte: să mi-l trimită pe

băiat în lanțuri, prizonier.

— În lanțuri?

— Ca triumf. Va fi adus în lanțuri, într-o litieră trasă de catâri albi. Voi pune ca perdelele să fie date la o parte, să-l vadă toți.

— Triumf?

— Carol a promis să mi-l trimită pe băiat în lanțuri.

— Ca să moară? întreb încet.

El dă din cap aprobator.

— Firește. Îmi pare rău, Elizabeth, dar trebuie să fi știut că se va termina așa. Și oricum îți luaseși gândul de la el de atâția ani, crezându-l mort. Acum va muri cu adevărat.

Îmi retrag mâna de pe brațul lui cald și spun pe un ton jalnic:

— Nu mă simt bine. Intru.

Nici măcar nu mă prefac bolnavă ca să-l evit cât e în starea asta, ci mi-e greață cu adevărat. Am trimis în ghearele primejdiei un soț iubit și m-am rugat în fiecare zi să se întoarcă teafăr. I-am jurat că la întoarcerea acasă îl voi iubi cu credință și pasiune, cum tocmai învățaserăm să facem. Dar acum, în clipa întoarcerii, văd la el ceva ce cred că nicio femeie n-ar putea iubi. Se desfată cu înfrângerea unui băiat, jubilează la gândul că-l va umili, își imaginează flămând moartea lui. A traversat Canalul Mânecii cu o armată întreagă ca să câștige doar tortura și execuția unui băiețandru orfan. Nu văd cum aș putea admira un astfel de bărbat. Nu știu cum aș putea iubi un astfel de bărbat, cum să-l iert pentru ura asta neclintită față de un băiat vulnerabil. Va trebui să mă gândesc cum să evit să numesc această purtare – chiar și în sinea mea – un soi de nebunie.

El mă lasă să plec. Maică-sa se apropie și-mi ia locul, de parcă abia ar fi așteptat să plec, și mă privesc amândoi cum intru cu pași iuți în palatul nostru preferat, care a fost construit pentru fericire, dans și sărbătoare. Străbat sala cea mare, unde servitorii așază pe capre mese imense, pentru banchetul triumfal al lui Henric. Îmi spun că ei habar n-au cât de mizer e triumful. Unul dintre cei mai mari regi ai creștinătății a pornit cu o armată de temut și a invadat o altă țară doar ca să prindă un băiat rătăcit, un orfan, în capcana unei morți rușinoase.

*

Ne pregătim să sărbătorim la Greenwich cel mai fericit și mai ferit de primejdii Crăciun din câte a trăit Henric. Știind că băiatul

se află în grija regelui Franței și că tratatul lui cu acesta e durabil și ferm, Henric își trimite solii la Paris, să-l aducă pe băiat acasă, la execuție și îngropăciune. Privește aducerea uriașului buștean de Crăciun în sala cea mare, îi plătește mai-marelui peste coriști ca să compună o colindă nouă și poruncește ospețe și piese-mască, dansuri speciale și veșminte noi pentru toată lumea.

Pe mine mă înfășoară în mătăsuri și catifele și privește în timp ce cusătoresele prind țesăturile în ace pe corpul meu. Le îndeamnă să garnisească rochiile cu țesătură din fir de aur, cu fir de argint, cu blană. Vrea să strălucesc de nestemate și de dantelă de aur. În acest anotimp, nimic nu e prea bun pentru mine, iar rochiile mele sunt copiate pentru surorile mele și pentru verișoara Maggie, așa încât femeile Casei de York să scânteieze la curte, sub poleiala seminției Tudorilor.

Parcă aș trăi cu alt bărbat. Teribila lui neliniște din primii ani s-a topit; indiferent că dă buzna în sala de studii și întrerupe orele ca să-l învețe pe Arthur să joace zaruri, că îl aruncă pe Harry în aer ca să-l prindă iar, că dansează cu micuța Margaret, făcând-o să râdă în hohote, că o mângâie pe Elizabeth în leagăn sau că pierde vremea în odăile mele, tachinându-mi doamnele și cântând laolaltă cu muzicanții, Henric nu încetează să zâmbească, să ceară distracții, să râdă la glume nesărate.

Dimineața, când mă întâmpină în capelă, îmi sărută mâna, apoi mă trage spre el, mă sărută pe buze și pășește alături de mine, cu mâna pe mijlocul meu. Seara, când vine în odaia mea, nu mai stă posac lângă foc, încercând să-și vadă viitorul în jarul pe cale să se stingă, ci intră râzând, cu o sticlă cu vin în mână, mă convinge să beau cu el și apoi mă duce în pat, unde face dragoste cu mine de parcă ar vrea să mă devoreze: sărutându-mi fiecare centimetru de piele, ronțăindu-mi urechea, umărul, pântecul și abia la urmă pătrunzându-mă adânc și oftând de plăcere, ca și cum patul meu ar fi locul lui preferat din întreaga lume, iar atingerea mea – cea mai mare plăcere.

În sfârșit, e liber să fie tânăr și fericit. Numeroșii ani de furișare, de teamă și de primejdie par să dispară fără urmă și Henric începe să creadă că a dobândit ceea ce merită, că se poate bucura de tronul lui, de țara lui, de soția lui, că aceste lucruri bune i se cuvin pe drept. Le-a câștigat și nu i le poate lua nimeni.

Copiii învață să meargă la el, siguri că vor fi bine primiți. Eu încep să glumesc cu el, să joc cărți și zaruri cu el, să-i iau banii la joc și să-mi pun cerceii la bătaie când ridic miza, făcându-l să râdă. Mama lui încă își petrece mai tot timpul în capelă, dar nu se mai roagă cu atâta teamă pentru siguranța lui și începe să-i mulțumească lui Dumnezeu pentru numeroasele binecuvântări. Chiar și Jasper se lasă pe speteaza marelui său jilț de lemn, se amuză de bufon și încetează să mai cerceteze sala cu privirea sfredelitoare, căutând în colțurile întunecate o siluetă abia zărită, cu pumnalul scos din teacă.

Însă cu doar două seri înainte de Crăciun, ușa odăii mele de culcare se deschide și parcă ne-am întoarce în primii ani de căsnicie: toată fericirea și tihna dispar. A dat înghețul; mohoreala obișnuită sosește împreună cu Henric. El intră aruncându-i o vorbă enervată servitorului care îl urma aducând pahare și o sticlă cu vin.

— Nu-mi trebuie! se răstește el, de parcă simpla sugestie a sticlei cu vin ar fi o nebunie, căci n-a dorit și nici nu va dori vreodată așa ceva.

Omul tresare și iese închizând ușa, fără să scoată o vorbă. Henric se lasă greoi în jilțul de lângă cămin, iar eu fac un pas spre el, simțind vechea neliniște.

— S-a întâmplat ceva?

— De bună seamă.

În tăcerea-i îmbufnată, mă așez față-n față cu el și aștept, în caz că vrea să-mi vorbească. Îi cercetez chipul. Bucuria lui parcă s-ar fi topit înainte de a înflori pe deplin. Scânteierea a dispărut din ochii lui negri, chiar și ușoara îmbujorare i-a dispărut de pe chip. Pare sleit de puteri, cu pielea aproape cenușie. Șade ca și cum ar fi mult mai vârstnic, chinuit de durere, cu umerii încordați, cu capul înainte, de parcă s-ar opinti să tragă o încărcătură grea – un cal ostenit, înhămat cu cruzime. În timp ce-l privesc, duce mâna streașină la ochi, ca și cum lumina flăcărilor ar fi prea puternică, pe lângă întunericul de dinăuntru, și simt cum mă mișcă dintr-odată o compătimire adâncă.

— Care-i necazul, soțul meu? Ce s-a întâmplat?

Ridică ochii spre mine, parcă surprins să descopere că sunt tot aici; îmi dau seama că era atât de adâncit în visare, încât ajunsese departe de odaia mea caldă și tăcută, făcând sforțări să vadă altă odaie, în altă parte. Poate că încerca să vadă, prin

negura trecutului, odaia din Turn și pe cei doi băiețel în cămașă de noapte stând în capul oaselor pe pat și uitându-se cum ușa lor se deschide scârțâind și în prag apare un străin. Parcă ar tânji să afle ce urmează, parcă s-ar teme că va vedea o salvare și speră să vadă o crimă.

— Poftim? întreabă iritat. Ce-ai spus?

— Văd că ești tulburat. S-a întâmplat ceva?

Se întunecă la față și preț de o clipă mă aștept să răbufnească și să strige la mine. Dar apoi văd cum i se topește vlaga, de parcă ar fi bolnav.

— Băiatul, spune el obosit. Afurisitul de băiat. A dispărut de la curtea franceză.

— Dar ai trimis…

— Bineînțeles că am trimis. Jumătate de duzină de oameni au stat cu ochii pe el din clipa în care a sosit din Irlanda, la curtea franceză. Am avut o duzină de oameni pe urmele lui de când mi l-a promis regele Carol. Mă crezi nătâng?

Clatin din cap.

— Ar fi trebuit să le poruncesc să-l omoare pe loc. Dar m-am gândit că ar fi mai bine să fie adus în Anglia pentru execuție. M-am gândit că vom ține o judecată la care voi dovedi că e un impostor. M-am gândit că voi însăila o poveste despre el: o poveste rușinoasă, cu părinți săraci și analfabeți – un tată bețiv, o meserie murdară undeva, pe malul unui râu, lângă o tăbăcărie –, orice, numai să-i iau lustrul. M-am gândit că va fi condamnat la moarte și că voi pune să fie martori toți la execuția lui. Ca să înțeleagă, o dată pentru totdeauna, că e mort. Ca să nu mai adune oaste pentru el, să nu mai uneltească pentru el, să nu mai viseze la el…

— Dar a dispărut? A fugit?

Nu mă pot abține: indiferent cine ar fi băiatul, nădăjduiesc că a fugit.

— Nu asta am spus?

Aștept câteva clipe să se stingă mârâitul lui înfuriat, apoi mai încerc o dată.

— Unde a plecat?

— Dacă aș ști, aș trimite pe cineva să-l omoare pe drum! spune soțul meu cu înverșunare. Să-l înece în mare, să-i prăbușească un copac în cap, să-i betegească bidiviul, să-l taie cu sabia. Ar fi putut pleca oriunde, nu? E un adevărat aventurier.

Înapoi în Portugalia? Portughezii îl cred Richard, îl numesc ducele de York, fiul tatălui tău. În Spania? Le-a scris regelui și reginei ca unor egali, iar ei nu l-au contrazis. În Scoția? Dacă se duce la regele scoțian, dacă strâng armată împreună și mă atacă, sunt un om mort în nordul Angliei; n-am nici măcar un prieten pe afurisitele acelea de dealuri mohorâte. Îi știu eu pe cei din miazănoapte: sunt gata de răzvrătire împotriva mea, așteaptă doar să vină el să-i conducă. Ori s-a întors în Irlanda, să-i ațâțe iar pe irlandezi împotriva mea? Sau s-a dus la mătușa ta Margaret, în Flandra? Ce zici, își va primi nepotul cu bucurie și-l va trimite împotriva mea? Pentru un flăcău de la bucătărie a trimis o armată întreagă; pentru cel autentic ce crezi că va face? Îi va da două mii de mercenari și-l va trimite la Stoke, să termine treaba începută de primul ei pretendent?

— Nu știu.

Henric sare în picioare, răsturnând jilțul cu zgomot.

— Niciodată nu știi! îmi strigă el în obraz, împroșcându-mă cu salivă, scos din minți de furie. Niciodată nu știi! E mottoul tău! Ce „Smerită și pocăită”?! Mottoul tău e: „Nu știu! Nu știu! Niciodată nu știu!” Orice te-aș întreba, nu știi niciodată!

Ușa din spatele meu se întredeschide și verișoara Maggie își strecoară capul bălai în odaie.

— Alteță?

— Ieși! răcnește Henric la ea. Cățea de York! Neam de trădători, până la unul! Piei din ochii mei, până nu te arunc în Turn, lângă frate-tău!

În fața furiei lui, Maggie tresare, dar nu mă lasă singură.

— E totul în regulă, Alteță? mă întreabă ea, silindu-se să-l ignore.

Se agață de ușă ca să se țină pe picioare, căci genunchii i s-au înmuiat de spaimă, dar se uită pe lângă soțul meu furios, ca să vadă dacă am nevoie de ajutor. Văzându-i obrazul alb, înțeleg că eu arăt mult mai rău, pământie din cauza zdruncināturii.

— Da, lady Pole, îi răspund. Sunt bine. N-ai ce să faci aici. Poți să pleci. Sunt bine.

— Nu te deranja pentru mine, că plec eu! mă corectează Henric. Al naibii să fiu dacă petrec noaptea aici! De ce aș face-o?

Se duce valvârtej la ușă și o smulge din mâna lui Maggie, care

se clatină o clipă, dar rămâne locului, tremurând vizibil.

— Mă duc în odăile mele, spune Henric. Cele mai bune odăi. Aici, în cuibul ăsta de York, în cuibul ăsta spurcat de trădători, nu găsesc alinare!

Iese ca o furtună. Din sala de primire răsună zăngănitul lăncilor proptite de străji în pardoseală când el smucește ușa, apoi un zgomot de pași grăbiți când membrii gărzii se înșiruie la repezeală în urma lui. Până mâine, întreaga curte va ști că Henric a făcut-o pe Margaret „cățea de York”, iar pe mine m-a numit „trădătoare York”, că mi-a declarat odăile „cuib spurcat de trădători”. Iar dimineață toți vor ști de ce: băiatul care pretinde a fi fratele meu a dispărut iarăși.

[46] Palatul Westminster, Londra, primăvara anului 1493

Rămânem toată primăvara la Londra, pentru ca Henric să se afle în centrul urzelii sale de iscoade. Primește mai întâi de la Anvers, apoi din orașul Malines, descrieri ale miracolului de la curtea mătușii mele din Flandra. Toată lumea vorbește despre momentul în care nepotul ei a sosit la ea, din Franța. Salvat prin intervenția îngerilor, i-a îngenuncheat la picioare și a privit-o în ochi, iar ea, copleșită de bucurie, și-a recunoscut nepotul, pe Richard, cel pe care-l credea pierdut.

Într-o explozie de fericire, le scrie tuturor anunțându-i că epoca minunilor nu s-a încheiat, căci nepotul ei, pe care toți îl credeau mort, umblă printre noi, ca regele Arthur deșteptat din somn și întors în Camelot.

Monarhii creștinătății îi răspund. E o întâmplare nemaivăzută, dar, dacă ea își recunoaște nepotul, cine poate să-i tăgăduiască identitatea? Cine ar putea-o contrazice pe mătușa lui? Cine ar cuteza să-i spună ducesei văduve de Burgundia că se înșală? Și, în orice caz, de ce s-ar înșela? Vede la acest băiat trăsăturile nepotului ei și le spune tuturor că-l recunoaște drept fiul fratelui ei. Niciunul dintre scumpii ei prieteni – Sfântul împărat Roman, regele Franței, regele Scoției, regele Portugaliei și monarhii Spaniei – nu-l respinge nici măcar o clipă. Și apoi, toți declară că flăcăul arată ca un prinț: e chipeș, zâmbitor și calm. Îmbrăcat cu cele mai bune haine pe care i le-a putut comanda mătușa lui, alcătuindu-și propria curte din tot mai numeroșii bărbați care i se alătură, câteodată vorbește despre copilăria lui și pomenește

întâmplări pe care numai cineva care a trăit în copilărie la curtea tatălui meu le-ar putea ști. Slujitorii tatei și vechii prieteni ai mamei fug din Anglia, de parcă ar fi devenit o țară inamică. Se duc la Malines, să-l vadă cu ochii lor. Îi pun întrebări pe care le-au născocit ca să-l încerce. Îi cercetează chipul, căutând asemănarea cu micul prinț chipeș și adorat de mama, încearcă să-l prindă în capcană cu amintiri false, cu himere. El însă le răspunde cu siguranță de sine și atunci îl cred, la rândul lor, și rămân cu el. Pe toți îi satisfac propriile lor încercări. Sunt convinși toți, până la unul. Chiar și cei care își propuseseră să demonstreze că e un escroc, chiar și cei plătiți de Henric să-l facă de rușine. Cad în genunchi. Unii lăcrimează, i se înclină ca prințului lor. „E Richard, întors din morți!” scriu ei acasă, încântați. „E Richard, smuls chiar din ghearele morții, regele de drept al Angliei; s-a întors la noi repus în drepturile lui, soarele Casei York ce strălucește din nou.”

Tot mai mulți oameni încep să dispară pe furiș din gospodăriile englezești. William, potcovarul preferat al regelui, lipsește de la fierărie. Nimeni nu pricepe de ce ar renunța la favorurile curții, la potcovirea celor mai de soi cai din regat și la ocrotirea regelui însuși. Dar vatra e rece, fierăria stă cufundată în beznă și se șoptește că William a plecat să pună potcoave cailor adevăratului rege al Angliei, nedorind să rămână lângă un pretendent Tudor. Mai mulți vecini de-ai bunicii mele, ducesa Cecily, dispar din casele lor frumoase din Hertfordshire și purced în taină spre Flandra, aproape sigur cu binecuvântarea ei. Dispar preoți din capele, secretarii lor trimit scrisori celor cunoscuți ca simpatizanți, curierii îi duc băiatului bani trimiși din casele Angliei. Apoi, cel mai rău dintre toate, sir Robert Clifford, un curtean care s-a aflat toată viața în tabăra York – iar Henric a avut încredere să-i fie sol în Bretania –, își umple cuferele cu comori Tudor și pleacă. Locul lui din capela noastră e gol, masa lui din sala noastră nu e pregătită pentru cină. În mod uluitor, de necrezut, prietenul nostru, sir Robert, a dispărut cu întreaga lui gospodărie și toți știu că s-a dus la băiat.

Și atunci, noi părem o curte de pretendenți. Prin purtare și vorbă, băiatul pare moștenitorul autentic. Ne prefacem siguri de noi înșine, dar văd încordarea de pe chipul lui milady mama regelui și felul în care Jasper Tudor bântuie prin culoare, ca un cal de luptă bătrân, neliniștit, cu mâna îndreptându-se mereu

spre centură, acolo unde ar trebui să-i atârne spada. Supraveghează mereu sala când se așază la masă, e mereu vigilent când se deschide o ușă. Iar Henric e pământiu de oboseală și de frică. Își începe ziua de lucru în zori și cât e ziua de lungă îl vizitează oameni în mica odaie din mijlocul palatului, acolo unde își primește sfetnicii și iscoadele, păstrând gardă dublă la ușă.

Curtea e tăcută; chiar și în odăile copiilor, unde ar trebui să domnească soarele primăvăratic și râsetele, dădacele sunt zgârcite la vorbă și le interzic copiilor să țipe și să alerge. Elizabeth stă în leagănul ei, somnoroasă. Arthur aproape că a amuțit; nu știe ce se petrece, dar simte că trăiește într-un palat aflat sub asediu. Știe că locul lui e amenințat, însă nu i s-a spus nimic despre băiatul căruia i-a aparținut cândva odaia copiilor și care și-a făcut lecțiile la aceeași masă. Nu știe de prințul de Wales de dinaintea lui – studios și gânditor, și el odorul mamei lui.

Sora lui, Margaret, e precaută. Se supune poruncii și nu face gălăgie, de parcă ar ști că s-a întâmplat ceva, însă nu știe ce să facă.

Frățiorul lor, Harry, începe să insiste să i se facă pe plac. E un băiețel voinic, cu un râs sonor, care îndrăgește jocurile și muzica; dar și pe el îl amuțesc zorul și neliniștea din palat. Nimeni nu mai are timp să se joace cu el; nimeni nu se oprește să-i vorbească în trecerea grăbită prin sala cea mare, căci toți sunt ocupați cu treburi tainice. Se uită uluit la oamenii care acum câteva luni s-ar fi oprit negreșit și l-ar fi avântat până în tavan, i-ar fi aruncat mingea sau l-ar fi dus la grajduri ca să-i arate un cal; însă acum se încruntă și trec grăbiți.

— S’ William! îi strigă el fratelui lui Thomas Stanley, care trece pe lângă noi. Și Harry!

— Nu se poate, îi răspunde scurt sir William.

Îl privește pe Harry cu răceală și-și continuă drumul spre grajduri; copilul se oprește locului și se uită în jur, după dădacă, îi zâmbesc.

— Nu-i nimic. Sir William se grăbește, atâta tot.

Însă el se încruntă și întreabă simplu:

— De ce nu joacă Harry? De ce nu joacă Harry?

N-am ce să-i răspund.

Regele mobilizează întreaga curte împotriva veștilor de la

Malines; nu există nimic mai important. La porunca lui, mai mulți lorzi și sfetnici pleacă în Irlanda, pentru a sta de vorbă cu lorzii irlandezi și a-i conjura să-și aducă aminte cui îi sunt credincioși, dându-le de grijă să nu fugă iarăși după un prinț fals. Sunt iertați trădători, într-un iureș de generozitate; odată eliberați din temniță, ne jură din nou credință. Se reînnoadă alianțe vechi și uitate. Irlanda trebuie păzită, poporul ei trebuie să-și ferece inima în fața unui prețios băiat de York și să arate credință numai Tudorilor. Unul dintre micile cercuri de oameni de încredere ai lui Henric pleacă la Bristol și se apucă să strângă corăbii pentru o flotă care să patruleze Canalul Mânecii. Trebuie să stea cu ochii după nave care sosesc din Franța, din Flandra, din Irlanda, chiar și din Scoția. Băiatul pare să aibă prieteni și aliați pretutindeni.

— Te aștepți la o invazie? îl întreb pe Henric, mirată.

Pe chipul lui a apărut o cută nouă – un șanț adânc, între sprâncene.

— Firește, răspunde el scurt. Un singur lucru nu știu: când anume. Bineînțeles, nu știu nici unde și nici cât de numeroși vor fi dușmanii. Acestea sunt, firește, singurele lucruri însemnate. Iar eu nu le știu.

— Nu-ți spun iscoadele?

Fără voia mea, în glasul meu se strecoară o undă de dispreț când vorbesc despre iscoadele lui.

— Nu, încă nu, răspunde el apărându-se. Sunt secrete bine păstrate de dușmanii mei.

Dau să plec în odaia copiilor, unde urmează să vină un felcer, s-o vadă pe Elizabeth.

— Nu pleca, cere el. Am nevoie să…

Mă întorc spre el, cu mâna pe clanță; vreau să-l întreb pe felcer dacă vremea mai bună o va ajuta pe Elizabeth să prindă puteri.

— Da?

Henric pare neajutorat.

— N-a încercat nimeni să-ți vorbească? Mi-ai spune dacă ți-ar vorbi cineva?

Cu gândul la copila mea bolnavă, pur și simplu nu-l înțeleg.

— Despre ce să-mi vorbească? Ce vrei să spui?

— Despre băiat… Nu ți-a vorbit nimeni despre el?

— Cine să-mi vorbească?

Căutătura ochilor lui negri devine dintr-odată ageră și bănuitoare.

— De ce. Cine crezi că ar vorbi despre el?

Întind mâinile în lături.

— Milord, zău că nu știu. Nu mi-a vorbit nimeni despre el. Nu văd de ce ar *vrea* cineva să-mi vorbească. Nemulțumirea ta e limpede pentru toți. Nimeni nu-mi va vorbi despre lucrul care îl scoate pe soțul meu… (Îmi înghit cuvintele.)

— Mă scoate din minți? întreabă el.

Nu-i răspund.

— Cineva de la curtea mea primește ordine de la el, spune Henric, de parcă vorbele i-ar fi smulse cu cleștele. Cineva plănuiește să mă răstoarne și să-l pună în locul meu.

— Cine? șoptesc.

Temerile lui sunt atât de puternice, încât arunc o privire peste umăr, să mă încredințez că ușa din spatele meu e bine închisă, și mă apropii de el, ca să nu ne audă nimeni.

— Cine uneltește împotriva noastră, la curtea noastră?

El clatină din cap a neștiință.

— Unul dintre oamenii mei a găsit o scrisoare, dar nu pomenea niciun nume.

— A găsit-o?

— A furat-o. Știu că există câțiva oameni, uniți de dragostea față de Casa de York, care speră să-l repună pe băiat în drepturi. Poate nu doar câțiva. Au lucrat având-o pe mama ta drept conducătoare secretă, ba lucrează chiar și cu bunica ta. Însă nu sunt doar ei. Mai sunt și alții, care trec în fiecare zi drept prieteni sau tovarăși sau slujitori ai mei. Cineva care mi-e ca un frate. Nu știu în cine să am încredere. Nu știu cine mi-e prieten adevărat.

Dintr-odată, am senzația cumplită – pe care Henric o trăiește zilnic – că dincolo de ușa închisă, dincolo de panourile sculptate de lemn gros și lustruit, există, poate, sute de oameni care ne zâmbesc când mergem la masă, dar care scriu scrisori tainice, ascund arme secrete și plănuiesc să ne omoare. Avem o curte mare și plină; dacă un sfert dintre curteni sunt împotriva noastră? Dacă jumătate ne sunt potrivnici? Dacă se ridică împotriva băieților mei? Dacă-mi otrăvesc fetița? Dacă se ridică împotriva mea?

— Avem dușmani chiar în inima curții, șoptește Henric. Ar putea fi cei care ne pregătesc patul pentru culcare ori ne

servesc la masă. Ar putea fi cei care ne gustă bucatele și ne asigură că le putem mânca liniștiți. Sau ar putea să călărească alături de noi, să joace cărți cu noi, să danseze cu tine, ținându-te de mână, să ne conducă seara la culcare. Ar putea să ne fie veri, ar putea să ne fie dragi. Nu știu în cine să am încredere.

Nu-i jur că-i sunt credincioasă, căci cuvintele nu mai pot oferi nicio mângâiere. Numele meu și casa mea îi sunt potrivnice, poate că rudele mele strâng armată împotriva lui; doar câteva vorbe nu vor învinge aceste adevăruri.

— Există oameni în care te poți încrede, îl asigur, înșirându-i numele acestora, de parcă aș intona imnuri religioase, ca pavăză împotriva întunericului: mama ta, unchiul tău, contele de Oxford, tatăl tău vitreg și toate rubedeniile lui, neamul Stanley, neamul Courtenay, fratele meu vitreg, Thomas Grey – toți cei care ți-au stat alături la Stoke îți vor sta alături din nou.

Henric clatină din cap.

— Ba nu, fiindcă *nu* mi-au fost toți alături la Stoke. Unii dintre ei au găsit scuze ca să se țină la distanță. Alții au zis că vor veni, dar au pornit târziu și n-au sosit la timp. Unii au jurat dragoste și credință, dar au refuzat fățiș să vină. Alții s-au prefăcut bolnavi ori nu și-au putut părăsi casele. Alții au fost prezenți, dar în tabăra cealaltă, și după aceea s-au rugat să-i iert. Oricum, nici aceia care au fost prezenți nu mă vor susține încă o dată. Nu o vor face la nesfârșit. Nu mă vor susține împotriva unui băiat aflat sub stindardul rozei albe, un băiat pe care ei îl cred un prinț sadea.

Se întoarce la masa pe care stau înșirate îngrijit hârtiile lui, cifrurile secrete și pecețile. Acum nu mai scrie simple scrisori, ci alcătuiește coduri. Ba nici măcar bilete nu mai scrie, ci întotdeauna instrucțiuni secrete. Nu e masa de scris a unui rege, ci a unui spion.

— Nu vreau să te rețin, îmi spune el scurt. Dar dacă cineva îți suflă un singur cuvânt, mă aștept să-mi spui. Vreau să aud totul, orice; chiar și cea mai neînsemnată șoaptă. Mă aștept să faci ce-ți cer.

Sunt pe punctul de a răspunde că îi voi spune, firește. Ce altceva crede că voi face? Doar sunt soția lui, moștenitorii săi sunt fiii mei iubiți, nu există în lume ființe pe care să le iubesc cu mai multă duioșie decât pe fiicele sale. Cum se poate îndoi că voi veni pe dată la el? Dar apoi îi văd încruntarea încrâncenată

și înțeleg că nu-mi cere ajutorul, ci mă amenință. Nu cere asigurări, ci mă previne că are o anumită așteptare, ce nu trebuie dezamăgită. Nu are încredere în mine și, mai rău chiar, vrea să știu acest lucru. Îi spun încet:

— Îți sunt soție. În ziua nunții noastre am jurat să te iubesc și de atunci chiar am ajuns să te iubesc. Cândva, ne-am bucurat că s-a înfiripat între noi această iubire; mă bucur și acum. Sunt soția ta și te iubesc, Henric.

— Înainte de asta însă, i-ai fost lui soră, replică el.

[47] Castelul Kenilworth, Warwickshire, vara anului 1493

Henric mută încă o dată curtea la Castelul Kenilworth, cel mai sigur din Anglia, a cărui poziție centrală îi permite să ajungă cu oștirea pe oricare coastă și să iasă în întâmpinarea unei eventuale trupe invadatoare. Castelul e ușor de apărat, dacă totul merge prost și armata inamicului pătrunde în inima regatului. De astă dată, nu ne mai prefacem a fi o curte lipsită de griji, la vreme de vară; toți se tem, încredințați că sunt legați de un rege amenințat cu invazia pentru a doua oară în numai opt ani, încredințați că un pretendent superior la tron își strânge forțele împotriva lui Henric Tudor, rămas pretendent și acum, ca întotdeauna.

Cu chipul încrâncenat, Jasper Tudor pleacă în ținuturile apusene și în Țara Galilor pentru a scoate la iveală zecile de conspirații locale ce se unesc să întâmpine cu brațele deschise forța invadatoare. În Apus, nimeni nu e de partea Tudorilor, toți sunt cu ochii ațintiți spre prințul de dincolo de mare. Henric face personal alte cercetări; gonește călare dintr-un loc în altul, pe urmele zvonurilor șoptite, încercând să-i găsească pe cei aflați în spatele revărsării permanente de soldați și de bani către Flandra. Pretutindeni, din Yorkshire până-n Oxfordshire, din ținuturile de răsărit până în cele centrale, oamenii numiți de Henric fac cercetări și încearcă să-i stârpească pe rebeli. Și totuși veștile despre grupări trădătoare, întruniri de taină și recrutări de oști după înserat continuă să sosească în fiecare zi.

Henric închide porturile. Nimeni nu are voie să ridice ancora, indiferent de destinație, de teamă că pleacă să se alăture băiatului; chiar și negutătorii trebuie să ceară încuviințare înainte de a-și trimite corăbiile la drum. Nici măcar comerțul nu

mai inspiră încredere. Pe urmă, Henric mai dă o lege, interzicând și călătoriile lungi pe uscat. Oamenii au voie să meargă în târgul învecinat și să se întoarcă apoi acasă, însă chemările la oaste și marșurile sunt interzise. Tot interzise sunt și adunările de vară, clăcile de cosit sau strâns fânul, zilele de tuns oile, dansurile, ieșirea dintre hotarele parohiei și sărbătorirea solstițiului de vară. Oamenii sunt împiedicați să se adune, de teamă că vor alcătui o mulțime și vor strânge o oștire; sunt împiedicați să ridice paharul, de teamă că vor bea în cinstea prințului a cărui familie a avut cândva o curte ce întruchipa voioșia.

Milady mama regelui e pământie de spaimă. Când se roagă în șoaptă, pe rozariu, buzele ei sunt tot atât de albe ca broboada scrobită ce-i încadrează chipul. Stă neîncetat cu mine, lăsând pustii cât e ziua de lungă odăile cele mai bune – apartamentele reginei. Își aduce cu ea doamnele de companie și rudele cele mai apropiate, singurii oameni în care poate avea încredere, își aduce cărțile și materialele de studiu și șade în odăile mele de parcă ar căuta căldură, mângâiere sau un fel de pază.

Eu n-am ce să-i ofer. Cecily, Anne și cu mine abia dacă ne vorbim, atât de conștiente suntem că tot ce rostim e trecut pe răboj și că toți se întreabă dacă fratele nostru va veni să ne salveze de la această curte a Tudorilor. Verișoara Maggie umblă pretutindeni cu capul plecat și cu ochii în pământ, disperată să nu audă spunându-se că, dacă un băiat de York e în libertate, măcar celălalt ar putea fi executat, ca să nu mai amenințe spița Tudorilor. Paza lui Teddy s-a dublat o dată și apoi încă o dată, iar Maggie e sigură că el nu-i primește scrisorile. Nici ea nu primește vești de la el, iar acum se teme prea tare să le ceară. Ne e frică tuturor că într-o bună zi străjile vor primi poruncă să intre în odaia lui în timp ce doarme și să-l sugrume în așternuturi. Cine ar contramanda ordinul? Cine le-ar opri?

Doamnele din odăile mele citesc și cos, cântă și joacă jocuri, dar totul se desfășoară potolit; nimeni nu vorbește repede, nu râde și nu glumește. Toată lumea își cercetează fiecare cuvânt înainte de a-și îngădui să-l rostească. Toate femeile sunt atente la ceea ce vorbesc, de teamă să nu spună ceva ce ar putea fi întors împotriva lor și denunțat, fiecare le ascultă pe toate celelalte, în caz că apare ceva ce ar trebui să denunțe. Toate mă ascultă în liniște, cu luare-aminte, iar când la ușa mea răsună o

bătaie puternică, groaza le face să tragă puternic aer în piept.

Mă ascund de aceste după-amiezi îngrozitoare în odaia copiilor, luând-o pe Elizabeth pe genunchi, întinzându-i mânuțele și piciorușele, cântându-i încet și încercând s-o conving să-mi arate surâsul ei fermecător.

Arthur, care trebuie să rămână cu noi până când ne convingem că în Țara Galilor nu-l pândesc primejdii, se simte împărțit între lecții și priveliștea oferită de fereastra înaltă, de unde se uită cum face instrucție, zi de zi, armata tot mai numeroasă a tatălui său. Tot zi de zi vede și soli care vin dinspre apus, aducând vești din Irlanda sau Țara Galilor, sau dinspre miazăzi – de la Londra, unde străzile freamătă de zvonuri și ucenicii poartă trandafiri albi fără să se ascundă.

După-amiaza îl iau cu mine la călărie, dar după câteva zile, Henric ne interzice să ieșim neînsoțiți de o gardă înarmată până-n dinți.

— Dacă Arthur ar fi răpit, viața mea n-ar mai face doi bani, spune el cu amărăciune. Ziua în care el și Harry mor e ziua condamnării mele la moarte și sfârșitul a toate.

— Nu spune asta! exclam, întinzând mâna spre el. Nu le dori răul!

— Te tulburi iute, remarcă el înciudat, de parcă ar fi un defect. Dar ești neghioabă. Nu te gândești, nu-ți dai seama de pericolul în care te afli. Nu poți scoate copiii fără gardă dintre zidurile castelului. Încep să cred că ar trebui să locuiască separat, așa încât, dacă vine cineva după Arthur, să nu pună mâna și pe Henric.

— Dar, milord soțul meu… protestez. Aud tremurul din propria-mi voce, scâncetul rațiunii în fața vederii limpezi a unui nebun.

— Cred că-l voi ține pe Arthur în Turn.

— Nu! țip, neputând să-mi stăpânesc cutremurarea. Nu, Henric, nu! Nu! Nu!

— Pentru siguranța lui.

— Nu. Nu mă învoiesc. Nu mă pot învoi. El nu intră în Turn. Nu ca…

— Nu ca frații tăi? întreabă el iute, ca un șarpe ce se repede să muște. Nu ca Edward de Warwick? Pentru că te gândești că toți sunt la fel? Băieți care trag nădejde să devină regi?

— N-o să intre în Turn, ca ei. El e prințul declarat. Trebuie să

trăiască liber. Trebuie să-mi fie îngăduit să ies călare cu el. Nu se poate să ne pândească primejdii atât de mari în propria noastră țară, încât să fim prizonieri în castelele noastre.

Mă ascultă cu capul întors în altă parte, așa încât să nu-i văd expresia. Dar când se întoarce spre mine, văd că bănuiala îi schimonosește obrazul frumos. Se uită la mine de parcă ar vrea să-mi jupoaie pielea de pe față, ca să-mi citească gândurile.

— De ce ești atât de îndârjită? mă întreabă el rar, și aproape că văd cum bănuiala îi sporește. De ce ești atât de hotărâtă să-ți ții fiii aici? Când ieși călare cu Arthur, mergi să te întâlnești cu ei? Mă îmbrobodești vorbind despre siguranță și ieșiri călare? Plănuiești să-mi iei fiul ca să li-l duci lor? Ești mână-n mână cu tabăra York și vrei să-mi furi fiul? Ați căzut la învoială? Ați făcut un pact? Fratele tău, ca rege, iar Arthur, moștenitorul lui? I-l vei da pe Arthur în grijă, spunându-i să ne invadeze îndată ce vântul îmi devine potrivnic și poate să ridice ancora?

Se așterne o tăcere prelungă, în timpul căreia înțeleg ce a spus. Puțin câte puțin, oroarea neîncrederii lui se cască precum o prăpastie la picioarele mele.

— Henric, doar nu mă crezi dușmanca ta!

— Sunt cu ochii pe tine, mai spune el, fără să-mi răspundă. La fel și mama. Și nu ți-l dau pe mână pe fiul și moștenitorul meu. Dacă vrei să pleci undeva cu el, vei merge împreună cu oameni în care pot avea încredere.

Mă cuprinde furia; tremurând, mă reped la el, răstindu-mă:

— Oameni în care poți avea încredere? Dă-mi un nume! Poți? Poți să-mi dai măcar un nume?

Duce mâna la inimă, de parcă l-aș fi izbit în piept.

— Ce știi? șoptește el.

— Știu că nu poți avea încredere în nimeni. Știu că te afli într-un iad al singurătății, pe care l-ai făurit cu mâna ta.

[48] Northampton, toamna anului 1493

Ne mutăm la Northampton, iar Henric îi primește pe curtenii trimiși să negocieze cu mătușa mea, ducesa văduvă. Negoțul dintre Anglia și Flandra e interzis cu desăvârșire, nimeni n-are voie să călătorească dintr-o țară în cealaltă, iar Flandra nu va avea lână englezească atât timp cât băiatul are mica lui curte, iar femeia cea hotărâtă care susține că e nepotul ei le scrie

înflăcărat altor capete încoronate, insistând asupra drepturilor lui.

Reprezentanții lui Henric anunță cu voioșie că au insultat-o pe mătușa mea. La propria ei curte și-n fața ei, au sugerat că umblă pe la țară, după băieți bastarzi pe care să-i trimită împotriva lui Henric Tudor. Au făcut o glumă fără perdea, sugerând că băiatul e copilul ei din flori. Afirmă că e aidoma multor femei mai în vârstă: nebună după sex sau înnebunită de sex sau, pur și simplu, nebună pentru că e femeie, și toți știu că legătura dintre femei și judecată e slabă. Spun că e o femeie nebună, dintr-o familie nebună, și astfel ne insultă și pe noi: pe bunica mea Cecily, ducesa de York, de aproape optzeci de ani, pe răposata mea mamă, pe mine, pe toate surorile mele și pe verișoara Margaret. Henric acceptă ca ambasadorii lui să rostească toate aceste lucruri și să fie repetate în auzul meu, de parcă nu i-ar păsa că neamul York e împroșcat cu noroi, dacă măcar un pic de murdărie îl mânjește și pe flăcău.

Ascult cu chipul împietrit aceste bârfe și nu mă înjosesc să mă plâng. Henric se coboară foarte tare, și-a pierdut judecata cu desăvârșire. Ca să-i insulte pe băiat și pe mătușa mea, ar spune orice. Maică-sa mă urmărește cu ochi pe care spaimele închipuite îi fac sticloși, iar eu întorc capul, de parcă n-aș vrea s-o văd, nici să aud injuriile poruncite de fiul ei.

Însă ambasadorul William Warham nu și-a pierdut timpul în Flandra calomniindu-mi mătușa; și-a pus secretarii și oamenii să caute în toată țara familii cărora le-a dispărut un băiat. Au ieșit în față sute de femei. Oameni care spun acum că în urmă cu douăzeci de ani au pierdut un nou-născut din leagăn; oare el să fie? Aceștia spun că băiețelul lor a plecat de capul lui și nu s-a mai întors; oare l-a furat ducesa? Oameni ai cărui copil iubit, căzând în râu, a fost luat de ape și trupul nu i-a mai fost găsit – oare trăiește și se dă drept Richard, ducele de York? Unii după alții, oamenii vin să-și spună povestea tristă despre copilul dispărut, însă nu există nimic care să facă legătura măcar între unul dintre ei și băiatul care se comportă cu atâta curtenie în micul lui palat, care vorbește cu atâta afecțiune despre tatăl lui și o vizitează atât de relaxat pe mătușa sa, Margaret.

— Nu știi cine e, îi spun fără ocol lui Henric. Ai cheltuit o mică avere, l-ai pus pe sir William să plătească jumătate din mamele îndoliate ale creștinătății ca să le afle povestea, și tot nu știi cine

e băiatul. N-ai habar.

— Aflu eu povestea lui, răspunde Henric simplu. O s-o aflu, chiar dacă voi fi silit s-o scriu cu mâna mea. O parte ți-o pot spune deja. Apare într-o familie oarecare, acum zece ani. Stă cu ei vreo patru ani. Pe urmă sir Edward Brampton trece întâmplător pe acolo și-l ia în Portugalia – sir Edward o recunoaște. În Portugalia, băiatului i se spune Richard, ducele de York, iar curtea portugheză îl cunoaște drept prințul dispărut. Pe urmă, sir Edward îi dă drumul, n-are importanță de ce, iar băiatul călătorește cu Pregent Meno – Meno recunoaște și el, a dat în scris. Acesta îl duce în Irlanda, irlandezii se ridică la arme pentru el, numindu-l Richard, ducele de York – am declarațiile lor –, iar el fuge în Franța. Regele Carol al Franței îl acceptă drept prințul de York, dar tocmai când să-mi fie predat mie, fuge la mătușa ta.

— Ai toate astea în scris? îl întreb.

— Am înscrisuri de la martori, cu iscălitura lor. Pot afla ce a făcut clipă de clipă, zi de zi, de când a sosit în Portugalia, răspunde Henric.

— Dar înainte de asta, nimic. Nimic care să arate că s-a născut și a crescut în familia oarecare, subliniez eu. Chiar tu spui că apare acolo. Și el va pretinde că a venit din Anglia, salvat din Turn. Toate dovezile pe care le-ai adunat nu fac decât să confirme că e fiul Casei de York.

Dintr-un singur pas iute, el străbate odaia; îmi smucește mâna și o strânge cu atâta putere, încât îmi simt oasele zdrobite. Tresar, dar refuz să țip.

— Deocamdată atâta am, spune el printre dinți. Așa cum am zis, ceea ce nu am scriu cu mâna mea. Voi completa eu povestea băiatului ăstuia cu partea despre părinți: oameni de rând, oameni dezgustători. Tatăl, cam bețiv, mama – cam nătângă, băiatul, cam vagabond, cam pierde-vară, bun de nimic. Crezi că nu pot să scriu lucrurile astea și să conving pe cineva, pe vreun bețiv însurat cu o nătângă, să jure că sunt adevărate? Crezi că nu pot juca rolul de cronicar? De povestitor? Crezi că nu pot scrie o istorisire pe care peste câțiva ani o vor crede toți adevărată? Sunt regele! Cine să-mi consemneze domnia, dacă nu eu?

— Poți să scrii orice vrei, răspund pe ton egal. Negreșit că poți, doar ești regele Angliei. Însă asta nu-ți preschimbă

istorisirea în adevăr.

*

Peste câteva zile, verișoara Maggie vine la mine. Soțul ei a fost numit lordul șambelan al lui Arthur, însă cei doi nu se pot muta în Țara Galilor câtă vreme Apusul e amenințat de un prinț rival.

— Soțul meu, sir Richard, îmi spune că regele i-a găsit băiatului un nume, mă anunță ea.

— I-a găsit un nume? Cum adică?

Maggie se strâmbă ușor, recunoscând ciudățenia exprimării.

— Ar fi trebuit să spun că regele pretinde că știe cine e băiatul.

— Da?

— Regele zice că flăcăului trebuie să i se spună Perkin Warbeck. E fiul unui barcagiu din Tournai, Picardia.

— Spune și că barcagiul e un bețiv însurat cu o nătângă?

Neînțelegându-mă, Maggie clatină din cap.

— Are doar numele, atâta tot. Nu spune nimic în plus.

— Și îi trimite pe barcagiu și pe nevasta lui la ducesa Margaret? Ca băiatul să fie pus față-n față cu părinții lui și obligat să mărturisească? Îi perindă pe barcagiu și pe nevasta lui pe la regii și reginele creștinătății, ca ei să arate adevărata identitate a fiului lor și să-l ia înapoi de la aceste curți regale care l-au reținut atâta amar de vreme?

— Sir Richard n-a zis, răspunde Margaret cu un aer încurcat.

— Eu așa aș proceda.

— Așa ar proceda oricine, încuviințează ea. Și atunci, regele de ce n-o face?

Privirile ni se întâlnesc și nu mai spunem nimic.

[49] Palatul Westminster, Londra, iarna anului 1493

Sfântul împărat Roman a murit și Henric trimite ambasadori la înmormântare, să-i aducă un ultim omagiu din partea Angliei. La sosire însă, aceștia descoperă că nu sunt singurii nobili care reprezintă țara lor, căci Maximilian, fiul și moștenitorul sfântului împărat roman, merge pretutindeni la braț cu noul și preaiubitul lui prieten: Richard, fiul lui Edward, regele Angliei.

— Ce-au zis? exclamă Henric.

Mi-a poruncit să vin în sala lui de primire, ca să aud darea de seamă a ambasadorilor întorși la curte, dar nu mă salută și nici nu-mi oferă un jilț. Mă îndoiesc că mă vede: furia turbată îl orbește. Mă las pe scaun, în timp ce el se plimbă încoace și-ncolo, tremurând de supărare. Ambasadorii îmi aruncă iute o privire, ca să vadă dacă am de gând să intervin. Stau ca o statuie rece. N-o să scot o vorbă.

— Crainicii l-au numit „Richard, fiul lui Edward, regele Angliei”, repetă omul.

Henric se întoarce spre mine, gata să sară.

— Ai auzit? Ai auzit?!

Înclin capul. Observ că de cealaltă parte a regelui milady mama lui se apleacă în față ca să mă poată vedea, de parcă s-ar aștepta să-mi dea lacrimile.

— Numele răposatului tău frate! îmi amintește ea. Mânjit de acest impostor!

— Da.

— Noul împărat, Maximilian, îl iubește pe re... pe băiat, adaugă ambasadorul, roșind din cauza teribilei scăpări. Sunt împreună tot timpul. Băiatul îl reprezintă pe împărat la întâlnirile cu bancherii, vorbește în numele acestuia cu logodnica lui. E principalul prieten și confident al împăratului. E unicul lui sfetnic.

— Da? Și voi cum îi spuneați? întreabă Henric, cu aerul că n-are importanță.

— „Băiatul”.

— Cum îi spuneați când îl vedeați la curtea împăratului? Când era lângă împărat? Dat fiind că, așa cum l-ați descris, flăcăul e de căpetenie pentru fericirea împăratului, în centrul curții acestuia, unicul lui prieten și sfetnic. Când îl salutați pe acest tânăr atât de însemnat, la curte, cum îi spuneați?

Omul se foiește, își mută pălăria dintr-o mână în cealaltă.

— Era important să nu-l insultăm pe împărat. E tânăr și pătimaș și, la urma urmelor, e împăratul. Îl iubește și-l respectă pe băiat. Le povestește tuturor cum a scăpat de moarte ca prin minune, vorbește fără încetare de obârșia lui nobilă și de drepturile lui.

— Și atunci, cum îi spuneai? întreabă Henric cu glas scăzut. Când te aflai în prezența împăratului.

— În general, nu i-am vorbit. L-am ocolit cu toții.

— Și când ai făcut-o, totuși, în acele ocazii rare, foarte rare?

Când n-ai avut încotro?

— I-am spus „milord”. Mi s-a părut varianta cea mai prudentă.

— Ca și cum ar fi duce?

— Da, duce.

— Ca și cum ar fi Richard, conte de Shrewsbury și duce de York?

— N-am spus niciodată „duce de York”.

— A, și atunci cine crezi că e?

Întrebarea asta e o greșeală. Nimeni nu știe cine e. Ambasadorul tace, răsucindu-și borul pălăriei. Încă nu i s-a adus la cunoștință povestea învățată de noi toți pe dinafară.

— E Warbeck, fiul unui barcagiu din Tournai, spune înverșunat Henric. Un nimeni. Taică-său e un bețiv, iar maică-sa, o nătângă. Și tu te-ai umilit și i te-ai înclinat?! I-ai spus „Alteță”?!

Stingherit, ambasadorul pricepe că a fost spionat la rândul lui și că printre dările de seamă adunate morman, cu fața în jos, pe masa lui Henric se numără precis descrieri ale întâlnirilor și conversațiilor lui. Roșește puțin.

— Se poate. Așa i-aș vorbi unui duce străin. N-ar însemna că îi respect titlul, n-ar arăta că i-l accept.

— Sau unui rege. Unui rege i-ai spune „Alteță”, nu?

— Nu i-am vorbit ca unui rege, sire, replică omul, cu demnitate neclintită. N-am uitat nicio clipă că e un pretendent.

— Dar acest pretendent are acum un susținător puternic! răbufnește Henric, cuprins pe neașteptate de turbare. Pretendentul trăiește alături de un împărat și e anunțat lumii drept Richard, fiul lui Edward, regele Angliei!

Pentru o clipă, toți sunt prea înfricoșați ca să răspundă. Ochii lui Henric, gata să iasă din orbite, îl țintuiesc pe ambasadorul înspăimântat.

— Da, confirmă omul, după o tăcere îndelungă. Așa îl numesc toți.

— Și voi nu l-ați contestat! răcnește Henric.

Ambasadorul a încremenit, e însăși întruchiparea spaimei. Henric scoate un oftat prelung, cutremurat și se întoarce cu pași mari la jilțul lui, oprindu-se cu mâna pe speteaza înaltă, sculptată, sub baldachinul nobiliar, ca pentru a-și arăta măreția în fața tuturor. Apoi întreabă rar, amenințător:

— Și dacă el e regele Angliei, mie cum mi se spune?

Ambasadorul se uită iarăși la mine, cerându-mi ajutor din

privire. Eu rămân cu ochii plecați. Nu pot face nimic ca să abat furia lui Henric dinspre el; pot doar să evit să devin ținta ei. Tăcerea se prelungește, dar într-un sfârșit, ambasadorul găsește curajul de a-i spune lui Henric adevărul. Rostește simplu:

— Vi se spune Henric Tudor. Henric Tudor, pretendentul.

*

Sunt în odăile mele, cu lucrul de mână, și Elizabeth stă cuminte în leagăn, lângă mine, dar n-am spor deloc. Una dintre nenumăratele rubedenii ale lui milady ne citește dintr-o carte de psalmi; milady mama regelui dă din cap în ritmul cuvintelor bine cunoscute, de parcă le-ar fi rostit ea. Iar noi, celelalte, ascultăm cu un aer de meditație cucernică și cu gândurile în altă parte. Ușa se deschide și în prag apare comandantul gărzii regale, cu o figură gravă.

Doamnele mele trag precipitat aer în piept, iar uneia îi scapă un țipăt slab de spaimă. Mă ridic încet în picioare, cu ochii la verișoara Maggie. Văd că buzele i se mișcă, de parcă ar fi pe punctul de a vorbi. Dar glasul i-a pierit.

Mă ridic încet și descopăr că abia pot sta în picioare, atât de tare tremur. Maggie face doi pași spre mine și-și strecoară mâna pe sub brațul meu, susținându-mă. Îl înfruntăm împreună pe bărbatul răspunzător de siguranța mea, oprit acum în prag, fără să intre și fără să anunțe vreun oaspete. Stă tăcut, de parcă nu s-ar îndura să vorbească. O simt pe Maggie cutremurându-se și știu că se gândește, la fel ca mine, că a venit să ne ducă în Turn.

— Ce este? întreb, și mă bucur că vocea mi-e calmă și egală. Ce s-a întâmplat, comandante?

— Trebuie să vă aduc la cunoștință ceva, Alteță, spune omul.

Stingherit, se uită de jur-împrejur, de parcă s-ar jena să vorbească în fața tuturor doamnelor. Simt o ușurare aproape copleșitoare când se dovedește că n-a venit să mă aresteze. Cecily se lasă pe scaun, cu un suspin slab. Maggie face un pas în spate și se sprijină de jilțul meu. Câtuși de puțin impresionată, milady mama regelui îi face omului semn să se apropie.

— Intră! Ce ai de anunțat? întreabă ea aspru.

Omul șovăie. Mă apropii de el, ca să-mi poată vorbi pe ton scăzut.

— Ce s-a întâmplat?

— E vorba de Edwards, străjerul, spune el roșind brusc, de

parcă i-ar fi rușine. Vă cer iertare, Alteță. E foarte rău.

— E bolnav? întreb.

Prima mea temere molima.

Însă milady, care s-a apropiat de noi, înțelege înaintea mea.

— A plecat?

Căpitanul dă din cap.

— La Malines?

El încuviințează iarăși.

— N-a spus nimănui unde pleacă și nici cui îi e loial; dacă aș fi auzit cel mai slab zvon, l-aș fi arestat pe loc. V-a păzit ușa, sub comanda mea, jumătate de an. Nici n-aș fi visat… Vă cer iertare, Alteță, dar n-aveam de unde ști! I-a lăsat un bilet iubitei lui și așa am aflat. L-am deschis.

Cu șovăială, îmi întinde un petic de hârtie.

Am plecat să-l slujesc pe Richard de York, adevăratul rege al Angliei. Când voi sosi sub flamura rozei albe de York, te voi face mireasa mea.

— Dă-mi să văd! exclamă lady Margaret, smulgându-mi biletul din mână.

— Puteți să-l păstrați, îi zic sec. Puteți să i-l duceți fiului vostru, dar nu vă va mulțumi.

Ea îmi aruncă o privire îngrozită și șoptește:

— Străjerul tău a plecat la băiat! Valetul lui Henric a plecat și el.

— Da? Nu știam.

Ea dă din cap.

— Intendentul lui sir Ralph Hastings a plecat la Malines, luând cu el toată argintăria familiei. Și chiriașii lui sir Edward Poynings… Nici măcar sir Edward, care ne-a fost ambasador în Flandra, nu-și poate ține oamenii aici. Pleacă pe furiș cu zecile, cu sutele!

Arunc o privire în spate, către doamnele mele. Lectura a încetat și toate se apleacă în față, încercând să audă ce vorbim; pe fețele lor – inclusiv a lui Maggie și Cecily – se citește limpede curiozitatea lacomă.

Comandantul gărzii mele înclină capul în semn de salut, se retrage cu spatele și închide ușa în urma lui. Milady mama regelui se repede la mine furioasă, arătându-le acuzator cu

degetul pe rudele mele și-mi șuieră, de parcă ar fi vina mea că sunt dornice să afle veștile:

— Le-am măritat pe fetele acelea, pe sora și pe verișoara ta, cu bărbați în care putem avea încredere, așa încât să treacă de partea noastră, să intre în neamul Tudor. Și acum nu putem fi siguri că soții lor nu speră să urce în rang în tabăra York și că nu trec de partea cealaltă! Le-am măritat cu niște nimeni loiali, am dăruit prințese de York drept soții unor bărbați care n-aveau mai nimic, ca să ne fie credincioși, recunoscători. Acum, cine știe? Poate se gândesc să-și ia nevestele și să-și caute măreția!

— Familia mea e credincioasă regelui, spun hotărât.

— Fratele tău... (Își înghite acuzația.) Sora și verișoara ta ne datorează poziția și averea. Putem avea încredere în ele acum, când toți fug? Sau își vor folosi și ele bogăția și soții împotriva noastră?

— Voi le-ați ales soții, îi arunc sec în obrazul palid de neliniște. N-are niciun rost să veniți la mine ca să vă plângeți, dacă vă temeți că bărbații pe care i-ați ales personal sunt necredincioși.

[50] Palatul Greenwich, Londra, vara anului 1494

Sosirea verii nu aduce curții pic de bucurie, iar eu, deși îi cumpăr lui Arthur primul lui cal și prima șa adevărată, iar după aceea mă văd nevoită să-l alin pe Henric, care cere să primească și el în locul poneiului un cal tot atât de bun ca al fratelui său, nu mă pot preface că vara e așa cum ar trebui sau că la curte domnește fericirea. Regele umblă mereu învăluit în tăcere, mama lui își petrece mai tot timpul în capelă, iar când cineva lipsește de la masă ori de la rugăciune, toți se uită în jur și șoptesc: „A plecat și el? Doamne, a plecat și el la băiat?”.

Parcă am fi actori pe o scenă mică, ieftină și țipătoare, niște actori care se prefac că totul e cum trebuie și că stau bine pe scaunele lor fără spetează, purtând coroanele ce nu le vin. Dar oricine se uită la stânga sau la dreapta vede că această curte falsă e alcătuită dintr-o mână de oameni cocoțați pe o căruță, încercând să creeze o amăgire de măreție.

Înainte de plecarea curții din Londra, Margaret își vizitează fratele în Turn și se întoarce solemnă în odăile mele. Teddy nu mai are voie să ia lecții, i s-au schimbat paznicii și a devenit atât de tăcut și de trist, încât Maggie se teme că, dacă ar fi eliberat

mâine, nu și-ar recăpăta veselia băiețelului plin de entuziasm care era când l-am adus cu noi în capitală. Acum are nouăsprezece ani, dar nu-i e îngăduit să iasă în grădină; are voie doar să se plimbe pe acoperișul Turnului, în fiecare după-amiază. Spune că nu-și mai amintește cum e să alergi și crede că a uitat să călărească. Singurul lui păcat e numele nobil pe care-l poartă și de care nu se poate descotorosi – la fel ca Margaret, ca mine și ca surorile mele, care ne-am îngropat identitatea măritându-ne. E ca și cum numele lui, de duce al Casei de York, îl va trage în adâncuri precum o piatră de moară legată de grumaz, și nu-i va da drumul niciodată.

— Crezi că-l va elibera vreodată pe Edward? mă întreabă Maggie. Eu nu îndrăznesc să-l întreb în vara asta, nici măcar ca favoare. Nu cutez să-i vorbesc. Și, oricum, sir Richard mi-a poruncit să n-o fac. Spune că n-avem voie să rostim sau să facem nimic care l-ar putea îndemna pe rege să se îndoiască de loialitatea noastră.

— Henric n-are cum să se îndoiască de sir Richard! protestez eu. L-a numit șambelanul lui Arthur. Îl va trimite să guverneze Țara Galilor îndată ce va putea să plece de la curte în siguranță. Are încredere în el mai mult ca în oricine de pe lume.

Clătinarea iute a capului ei îmi aduce aminte că regele se îndoiește de toți.

— Henric se îndoiește de sir Richard? întreb în șoaptă.

— A pus un om să stea cu ochii pe noi, răspunde ea cu glas scăzut. Dar, dacă n-are încredere în sir Richard…

— Atunci nu cred că Teddy va fi eliberat vreodată, închei eu fraza, mohorâtă. Nu cred că Henric îl va elibera.

— Nu, regele Henric n-o va face… încuviințează ea. Dar…

În tăcerea ce se lasă între noi, deslușesc vorbele nerostite, de parcă le-ar fi desenat pe lemnul mesei și apoi le-ar fi șters: „Regele Henric nu-l va elibera niciodată – dar regele Richard ar face-o”.

— Cine știe ce se va întâmpla? spun scurt. De bună seamă, nici măcar într-o odaie pustie noi două n-ar trebui să facem presupuneri niciodată, orice ar fi.

Primim întruna vești din Malines. Începe să-mi fie groază când văd ușa odăii personale a regelui închisă și pe străjer blocând calea cu sulița pusă de-a curmezișul, căci atunci știu că a venit la Henric încă un sol sau un spion. Regele încearcă să facă în

așa fel încât să nu răzbată nicio veste din nesfârșitele lui întâlniri, dar se află rapid că împăratul Maximilian și-a vizitat pământurile din Flandra, iar băiatul – pe care nu avem voie să-l numim – îl însoțește în calitate de monarh și prieten iubit. Curtea din Malines nu mai e suficient de aleasă pentru el. Maximilian îi dăruiește un palat măreț în orașul Anvers, un palat pe ale cărui ziduri flutură stindardul lui și care e împodobit cu roze albe. Pe frontonul clădirii stă scris numele lui Richard, prinț de Wales și duce de York, suita lui poartă livreaua în culorile Casei de York, purpuriu închis și albastru, și e slujit cu un genunchi în pământ.

Henric vine la mine când urc la bordul bărcii mele, ca să petrec seara pe apă.

— Pot să te însoțesc?

Mai nou, se întâmplă atât de rar să vorbească amabil, încât nu-i răspund, doar mă uit la el cu gura căscată, ca o fată de țăran. El râde de parcă n-ar avea nicio grijă pe lume.

— Pari uluită că vreau să vin cu tine la plimbare, pe fluviu.

— Chiar sunt uluită. Dar și foarte bucuroasă. Credeam că te-ai încuiat în odaia ta personală, cu dările de seamă.

— Așa era, dar când am văzut de la fereastră că ți se pregătește barca, mi-am zis: ce seară încântătoare pentru o ieșire pe fluviu!

La semnul meu, un tânăr curtean sare din jilțul lui; toți ceilalți se mută cu un loc mai încolo, iar Henric se așază lângă mine, făcând semn cu capul că pot fi dezlegate parâmele.

Seara e nespus de frumoasă; rândunelele fac acrobații aproape de oglinda argintie a fluviului, plonjând ca să ia o înghițitură de apă și apoi depărtându-se iute. O găinușă-de-apă se ridică de pe mal, cu aripile larg desfăcute, și scoate o chemare joasă, dulce. Muzicanții aflați în barca din spate iau tonul și încep să cânte încet.

— Mă bucur mult că ai venit cu noi! spun încet.

Henric îmi ia mâna și o sărută. Acest prim gest drăgăstos între noi, după multe săptămâni, mă încălzește precum soarele serii.

— Și eu mă bucur, spune el.

Îi arunc o privire și observ oboseala întipărită pe chipul lui și încordarea umerilor. Preț de o clipă, mă întreb dacă pot să-i vorbesc așa cum ar trebui să-i vorbească soția soțului,

mustrându-l că nu are grijă de sine, insistând să se odihnească, îngrijindu-mă de sănătatea lui.

— Cred că muncești prea mult, îi spun.

— Am multe griji, replică el liniștit, de parcă n-ar fi fost la un pas de nebunie. Dar seara asta aș vrea să o petrec în tihnă, cu tine.

Îl privesc radioasă și simt cum zâmbetul meu devine râs.

— O, Henric!

— Iubirea mea… Ești mereu iubirea mea, indiferent ce necazuri aș avea.

Îmi ia mâna, o ridică la buze și o sărută ușor, iar eu îi cuprind obrazul cu palma celeilalte mâini, rostind cu mirare:

— Am senzația că te-ai întors la mine pe neașteptate, după o călătorie lungă și periculoasă.

— Am vrut să vin la plimbare pe fluviu, îmi explică el. Ce loc din lume e mai frumos decât fluviul într-o seară de vară englezească? Și ce tovărășie e mai plăcută?

— Acum, că ești aici, tovărășia ta e cea mai plăcută din Anglia!

Zâmbește la auzul complimentului și chipul lui e cald și fericit.

Pare mai tânăr cu ani buni decât bărbatul înnebunit care așteaptă soli din Flandra.

— Am planuri, îmi făgăduiește el.

— Planuri bune?

— Foarte. Am decis că e timpul să-l proclam pe Henric duce de York acum, că are patru ani.

— Încă nu i-a împlinit, îl corectez.

— Dar nici mult nu mai are. Ar trebui să-și poarte titlul.

Aștept, simțind că zâmbetul mi se topește de pe chip. Îmi cunosc soțul suficient de bine încât să știu că asta nu e totul.

— Și îl voi face guvernator al Irlandei.

— La trei ani și jumătate?

— Are aproape patru ani. Nu te îngrijora! Nu va trebui să plece nicăieri, nu-l vom sili să facă nimic. Îl voi numi pe sir Edward Poynings adjunctul lui în Irlanda și-l voi trimite acolo, cu o armată.

— O armată?

— Ca să mă asigur că domnia lui Henric e acceptată. Ca să consacru numele fiului nostru în Irlanda.

Îmi desprind privirea de pe chipul concentrat al soțului meu,

îndreptând-o către malurile verzi, unde trestiile abia se leagănă când valurile stârnite de vâslele noastre le ajung. Un culic sloboade pe neașteptate țipătu-i ascuțit de avertisment; văd puiul cu penajul lucios alb cu negru, ca al părinților, ghemuindu-se la trecerea noastră. Spun cu glas scăzut:

— Nu-l cinstești pe micul nostru Henric, te folosești de el.

— Pe calea asta, le arătăm celor din Malines, din Anvers, din Flandra, chiar și celor din Londra și din Irlanda că ducele de York nu se află la ei, ci la *noi:* Henric, ducele de York. E guvernatorul Irlandei, irlandezii vor îngenunchea în fața lui, iar cine îl pomenește pe celălalt duce va rămâne fără cap.

— Pe băiat, vrei să spui, îl corectez sec.

Parcă s-ar fi topit toate culorile apusului auriu. Bucuria serii pălește, aidoma trandafiriului luminii.

— I se spune Richard, ducele de York. Noi vom arăta că îl avem pe Henric, ducele de York, iar dreptul lui e mai mare.

— Nu-mi place ca băiatul nostru să fie folosit pentru a revendica un nume, spun cu prudență.

— Dar e numele lui, insistă soțul meu. Ca al doilea fiul al regelui Angliei, e ducele de York. De bună seamă că trebuie să-și revendice numele, ca să nu fie folosit de nimeni altul! Vom arăta lumii că revendicăm numele. Există un singur duce de York și acesta e un Tudor.

— Nu arătăm lumii că ne sperie faptul că altcineva folosește numele, dacă-l facem pe Henric duce acum, la o vârstă atât de fragedă? Nu pare că revendicăm un nume pe care îl folosește altcineva? În loc să ne arate puternici, asta nu ne arată slabi?

Vorbele mele sunt urmate de o tăcere rece; mă întorc ca să mă uit la Henric și mă cutremur văzându-l dintr-odată alb ca varul și tremurând de furie. Comentariile mele despre planul său i-au descătușat mânia teribilă, făcându-l să-și piardă cumpătul.

— Poți să întorci! îi răcnește el peste umăr cârmaciului, ignorându-mă. Întoarce și du-mă la mal! M-am săturat până peste cap!

— Henric…

— M-am săturat de voi toți! exclamă el cu înverșunare.

[51] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1494

După numirea lui Henric ca duce de York urmează două

săptămâni de sărbătoare, două săptămâni în care băiețelul mănâncă bucate absurde la banchete alese, e îmbrăcat ca un mic rege, stă treaz seara târziu, până îl ia amețeala de oboseală și, ostenit, adoarme plângând, iar dimineața se trezește într-o stare de ațâțare aproape cu neputință de suportat, în fața unei noi zile mărețe.

Până și eu, cu atitudinea mea critică față de teatrul acestei înnobilări, văd că Harry al meu se ridică la înălțimea ei și o savurează din plin. E un băiețel plin de vanitate veselă; nimic nu-i place mai mult decât să fie în centrul admirației și al atenției, iar în aceste zile toți îi laudă învățătura, forța și frumusețea, iar micul Harry roșește în fața prea marii admirații, precum roza roșie de Lancaster.

Arthur, mai potolit și mai sobru din fire decât turbulentul lui frate și decât zgomotoasa lui soră Margaret, șade lângă mine în biserică în timpul slujbei mărețe la care Thomas Langton, episcop de Winchester, îl asistă pe arhiepiscop ca să-l ungă pe Harry duce de York. La banchet, când Henric îl ridică pe Harry pe o masă, ca să-l vadă toți, Arthur se mulțumește să remarce, pe ton scăzut:

— Sper să nu cânte. Abia aștepta să le cânte tuturor.

Râzând, îl asigur:

— Nu-l las să cânte, deși are o voce frumoasă.

Mă întrerup, fiindcă Margaret, deja înnebunită de gelozie la vederea atenției de care se bucură fratele ei, coboară de pe scaun și trage de mantia regelui. Îngrozită, doica dă fuga după ea, îi face regelui o reverență adâncă și-i cere iertare. Dar suntem în public și ne sărbătorim puterea. Acest rege nu e cel căruia zgomotul neașteptat al unei salve trase în semn de salut îi face inima să bubuie și care se albește de furie într-o clipită; e Henric, așa cum vor oamenii să-l vadă. Pe acest Henric nu-l deranjează să-și vadă copiii coborând de pe scaunele lor, prost-crescuți. Acest Henric a învățat ce trebuie să facă pentru a avea un aer regesc în public – l-am învățat chiar eu. Cutremurându-se de râs, ca și cum ar fi sincer amuzat, o ridică pe Margaret lângă fratele ei, ca să salute curtea cu mâna. Îi face semn doicii lui Elizabeth să se apropie, iar femeia o ține pe micuță așa încât toți să-i poată vedea pe cei trei copii, unul lângă altul.

— Copiii Angliei! strigă jubilând soțul meu.

Curtenii aclamă, iar el întinde mâna spre Arthur și spre mine,

chemându-ne lângă el. Fără prea mult chef, Arthur se ridică și-mi trage jilțul, ca să ne apropiem de regele care și-a cuprins copiii mai mici cu brațele și să primim toți șase aplauzele, de parcă am fi într-adevăr actori.

Harry se întoarce spre tatăl lui și șoptește ceva. Acesta se apleacă să-l audă, apoi bate din palme, cerând atenție. Când toți amuțesc, el anunță:

— Fiul meu, ducele de York, va cânta!

Arthur îmi aruncă o privire lungă, de nepătruns. Stăm cu toții în tăcere și-l ascultăm pe Harry, care ne cântă cu un glas dulce și senin de sopran *Bun venit voios primăverii*. Întreaga curte bate tactul în masă sau fredonează refrenul, iar la sfârșit îl aplaudă întru totul spontan. Arthur și cu mine zâmbim ca și cum am fi cât se poate de încântați.

*

La capătul celor două săptămâni de sărbătoare se ține un turnir, iar prințesa Margaret va da premiile. Mă văd silită să poruncesc ca Harry să fie luat din loja regală, căci nu poate îndura dezamăgirea de a nu i se îngădui să lupte în turnir pe poneiul lui, ba nici măcar să facă paradă în ring. Îi spun hotărât:

— Poți să rămâi aici, să faci cu mâna mulțimii, sau poți pleca în odaia copiilor.

— Trebuie să rămână, decide soțul meu, trecând peste hotărârea mea. Mulțimea trebuie să-l vadă. Și trebuie să-l vadă zâmbind.

Mă întorc spre băiețelul meu bosumflat.

— Ai auzit ce a spus regele. Vei face cu mâna și vei zâmbi. Câteodată trebuie să facem ce nu vrem. Câteodată trebuie să părem fericiți, chiar dacă suntem triști sau mânioși. Suntem familia regală a Angliei, trebuie să fim văzuți înconjurați de putere și de veselie. Și trebuie să părem bucuroși.

Harry ascultă oricând apelurile la vanitatea lui. Bosumflat, își pleacă doar o clipă creștetul arămiu, apoi se apropie de parapetul lojei regale și ridică mâna să salute mulțimea, iar mulțimea mugește aprobator. Ovațiile îl ațâță pe Harry, care zâmbește radios și face iar cu mâna, tropăind apoi pe loc ca un miel tânăr. În spatele lui, Arthur ridică și el mâna în semn de salut și zâmbește. Nevăzută de mulțime, cu blândețe, înșfac din spate haina lui Harry și-l țin bine, ca să nu ne facă de rușine

sărind de-a binelea peste parapetul scund.

Când luptătorii intră în ring, îmi țin respirația. Mă așteptasem să fie îmbrăcați în verde-Tudor, veșnicul verde-Tudor, primăvara obligatorie a domniei soțului meu. Însă el și mama lui le-au poruncit să poarte culorile Casei de York, în cinstea proaspătului și micului duce de York pentru a le aminti tuturor că roza de York e aici, nu la Malines. Cavalerii poartă albastru și purpuriul-închis al casei mele, livreaua pe care n-am mai văzut-o de când Richard, ultimul rege de York, a plecat să lupte și să moară la Bosworth. Henric îmi surprinde expresia și spune indiferent:

— Culoarea asta bine.

— Într-adevăr.

Prezența Casei Tudor se face simțită prin trandafirii ce înțeasă ringul: roșii pentru Lancaster, suprapuși peste cei albi pentru York, iar ici și acolo se zărește noul trandafir, cultivat tot mai mult pentru astfel de ocazii: trandafirul Tudor, cu un miez roșu în centrul florii albe, de parcă fiecare York ar fi, în adâncul inimii, un Lancaster.

*

Toată lumea e invitată la turnir și toată suflarea Angliei se înfățișează: cei loiali, trădătorii și cei foarte numeroși care încă nu s-au hotărât. Londra geme de lume: fiecare lord din fiecare comitat englezesc a sosit cu suita, fiecare cavaler, cu familia – tuturor li s-a poruncit să vină să celebreze înnobilarea lui Henric. Palatul e plin, în sala cea mare nu rămâne niciun centimetru de podea liber, lumea își face culcuș unde găsește loc. Cale de două mile în toate direcțiile, hanurile sunt ticsite, oamenii dorm câte patru într-un pat. Toate casele primesc oaspeți, ba chiar și grajdurile gem de bărbați care dorm în podurile cu fân, deasupra cailor. Această adunare a întregii suflări din regat înseamnă o concentrare atât de mare de lorzi și nobili mai mici și cetățeni de rând, încât e nespus de ușor pentru Henric să-i aresteze pe toți aceia pe care îi bănuiește de trădare, de necredință sau chiar de o vorbă nelalocul ei.

În clipa în care turnirul se termină, înainte să apuce careva să plece acasă, Henric trimite garda regală; vinovați și nevinovați sunt săltați deopotrivă de sub acoperișurile lor, din casele lor, unii chiar din paturi. E un atac nemaivăzut asupra tuturor celor al căror nume le-a strâns Henric din clipa în care băiatul a fost

pomenit pentru prima oară și până acum, când n-au nici cea mai mică bănuială că au picat în capcana lui. E o stratagemă strălucită, necruțătoare, crudă.

Avocații nu sunt la datorie; cei mai mulți au venit la turnir ca invitați, iar secretarii nu și-au terminat concediile. Acuzații nu găsesc pe nimeni să-i reprezinte, ba nu-și găsesc nici măcar prietenii ca să plătească amenzile usturătoare hotărâte de Henric. Acesta îi înșfacă la repezeală, cu zecile, într-o capitală pe care zilele de veselie au făcut-o neatentă, momind-o să uite că se află sub domnia unui rege care e mereu cu băgare de seamă și foarte rar vesel.

[52] Turnul Londrei, ianuarie 1495

Mutăm curtea în Turn, de parcă am fi sub asediu, iar eu mă instalez în odăile care-mi plac cel mai puțin, în cel mai urât anotimp al anului. Henric mă găsește așezată pe pervazul de piatră de sub fereastra îngustă a unei ambrazuri, privind norii întunecați și ploaia rece căzând neîncetat pe apa fluviului, la poalele Turnului.

— E intim și plăcut, zice el încălzindu-și mâinile la foc.

Văzând că nu răspund, le face semn cu capul doamnelor mele să ne lase singuri, iar ele ies din încăpere zorite, cu papucii de piele răsunând pe pardoseala de piatră și măturând pipirigul cu poala fustelor.

— Copiii sunt în odăile alăturate, spune el. Am poruncit anume să fie instalați acolo. Știu că-ți place să-i știi lângă tine.

— Și Edward de Warwick unde e? Vărul meu?

— În odăile lui obișnuite, răspunde Henric, strâmbându-se nițel în fața propriei stinghereli. În siguranță deplină, firește. Ocrotit, în grija noastră.

— De ce n-am rămas la Greenwich? Există vreun pericol de care nu-mi spui?

— A, nu, nu e niciun pericol.

Își freacă iarăși mâinile în fața focului și vorbește atât de degajat, încât sunt încredințată că se întâmplă ceva foarte rău.

— Și atunci, de ce am venit aici?

El aruncă o privire spre ușă, să se convingă că e încuiată.

— Unul dintre cei mai înfocați partizani ai băiatului, sir Robert Clifford, s-a întors în Anglia. M-a trădat, dar acum se întoarce la mine. Vine să-mi dea raportul, crede că-mi va intra în grații.

Foarte bine: voi putea să-l arestez fără altă bătaie de cap. Va fi lesne să treacă din sala sfatului în temniță: coboară doar un cat!
Zâmbește, de parcă ar fi un mare avantaj să trăim într-o închisoare menită trădătorilor.
— Sir Robert? îl îngân eu. Parcă te trădase și nu se mai putea întoarce când a plecat din Anglia. Parcă fugise cu băiatul, nu?
— Chiar a fost cu băiatul! jubilează Henric. Iar nesăbuitul ăla i-a încredințat toată avuția și toate planurile lui. El însă mi le-a adus pe toate și, pe deasupra, un săculeț.
— Un săculeț?
Henric dă din cap aprobator, urmărindu-mă cu atenție.
— Un săculeț cu peceți. Toți cei care uneltesc de partea băiatului, în Anglia, toți cei care i-au trimis vreodată o scrisoare au închis-o punându-și pecetea. Băiatul a primit scrisoarea și a tăiat pecetea de pe ea, păstrând-o drept zălog. Iar acum sir Robert îmi aduce săculețul cu peceți. Am toate pecețile! O colecție întreagă, Elizabeth, care dezvăluie identitatea tuturor celor care uneltesc, împreună cu băiatul, împotriva mea!
Pe chipul lui se citește triumful; parc-ar fi un vânător de guzgani, cu o sută de cozi pe răboj.
— Știi câți sunt? Poți ghici?
Tonul lui îmi dă de înțeles că se gândește că-mi întinde o capcană.
— Câți?
— Sute.
— Sute? Are sute de susținători?
— Dar acum îi știu pe toți! Știi numele de pe listă?
Sunt silită să-mi mușc limba ca să nu-mi dau pe față nerăbdarea.
— Bineînțeles că nu știu cine i-a scris băiatului. Nu știu câte peceți sunt și nici ale cui. Nu știu nici măcar dacă e o colecție adevărată. Dacă e falsă? Dacă pe lista asta apar numele unor oameni care îți sunt credincioși și care poate că i-au scris demult ducesei Margaret? Dacă băiatul ți-a trimis acest săculeț înadins și sir Robert e în slujba lui, cu misiunea de a te umple de îndoială? Dacă băiatul seamănă frica între noi?
Îl văd ținându-și respirația, căci se gândește la o posibilitate pe care nu a luat-o în calcul. Îmi răspunde sec:
— Clifford s-a întors la mine – e singurul care s-a întors! – și mi-a adus informații tot atât de prețioase ca aurul.

— Sau aur fals, aurul proștilor, pe care oamenii îl confundă cu cel adevărat, i-o întorc cu dârzenie, găsindu-mi curajul de a-l înfrunta. Vrei să spui că pe listă se află vreuna dintre rubedeniile mele, bărbat sau femeie, ori vreuna dintre doamnele mele?

Nu Margaret! Îmi spun cu disperare. Nu Margaret! Doamne, dă să fi avut răbdare și să nu se fi răzvrătit împotriva lui Henric, în speranța de a-și salva fratele! Dă, Doamne, ca niciuna dintre femeile din neamul meu să nu-și fi trădat soțul, din dragoste pentru un băiat pe care îl crede, în taină, fratele meu! Nici bunica, nici mătușile, nici surorile mele! Dă, Doamne, ca mama să fi refuzat întotdeauna să vorbească deschis cu ele, așa cum a făcut și cu mine! Dă, Doamne, ca niciunul dintre aceia pe care îi iubesc să nu se afle pe lista lui Henric și să nu văd pe nimeni din neamul meu pe eșafod!

— Vino! îmi spune Henric pe neașteptate.

— Unde? întreb ridicându-mă în picioare, supusă.

— În sala mea de primire, răspunde el, ca și cum nu există lucru mai firesc decât să vină personal în odaia mea, ca să mă cheme.

— Eu?

— Da.

— Pentru ce?

Dintr-odată, odăile mele par foarte goale: ușa către sala de studiu a copiilor e închisă, doamnele mele au fost trimise la plimbare. Dintr-odată, îmi dau seama că în Turn domnește o liniște adâncă și că temnițele destinate trădătorilor sunt la doar câteva trepte distanță, cum mi-a amintit Henric adineaori.

— Pentru ce?

— Să vii să vezi ce mi-a adus Clifford. Dat fiind că știi așa de limpede ce nume ar putea să se afle sau nu în săculețul lui cu peceți, dat fiind că te îndoiești de el, poți să-l vezi cu ochii tăi.

— Tu și lorzii tăi aveți căderea în această chestiune, spun fără să mă clintesc.

El întinde mâna, cu chipul îndârjit.

— Ai face bine să vii. Nu vreau ca lumea să vadă că lipsești și să intre la idei.

Îmi strecor mâna în palma lui, simt cât de rece îi e strânsoarea și mă întreb dacă frica îi îngheață degetele.

— Cum dorești, spun cu glas ferm, întrebându-mă dacă am cum să-i trimit vorbă lui Margaret, dacă în sala de primire se va

afla cineva suficient de aproape ca să-i pot șopti că vreau ca verișoara mea să-mi aducă un șal sau o mantie cu care să mă apăr de frigul încăperii. Doamnele mele trebuie să vină și ele.

— Unele se află deja acolo. Am ținut în mod special la prezența lor. Unele dintre ele trebuie să fie prezente; au de răspuns la întrebări. Vei fi surprinsă cât de mulți oameni ne așteaptă. Te așteaptă.

*

Intrăm în sala de primire din Turn ținându-ne de mână, ca și cum am face parte dintr-o procesiune. E o încăpere lungă cât întreaga lungime a Turnului și întunecoasă, căci e luminată doar de ferestre înguste, la cele două capete; în această după-amiază e plină cu oameni care se lipesc cu spatele de pereții reci, pentru a lăsa în fața focului zdravăn loc pentru masă și pentru jilțul cel mare, deasupra căruia se află baldachinul nobiliar. Milady mama regelui stă în picioare, de o parte a tronului gol, având-ul alături pe soțul ei, lordul Thomas Stanley, lângă care se află fratele acestuia, William. Îi sunt alături surorile mele, Cecily și Anne, și verișoara mea Margaret, care îmi aruncă o privire înfricoșată și apoi lasă ochii în pământ.

Sir Robert Clifford, prietenul și tovarășul credincios al lui Richard în bătălia de la Bosworth și multă vreme înainte de ziua aceea, se înclină când intrăm. Pare încordat, are într-o mână un săculeț din piele, ca al unui negustor de mărunțișuri, și o foaie de hârtie în cealaltă, de parcă ar veni la piață, să înfrunte un negustor îndărătnic. Henric se așază în jilțul cel mare de sub baldachinul din fir de aur și-l cercetează cu privirea din cap până-n picioare, de parcă l-ar măsura pe unul care a schimbat tabăra de două ori. Îi vorbește cu glas scăzut:

— Ți-e îngăduit să-mi spui ce știi.

Milady face un pas mai aproape de jilțul fiului ei și-și lasă mâna pe speteaza sculptată, ca pentru a da de înțeles că sunt inseparabili, unul și același trup. Spre deosebire de ea, îmi surprind pornirea de a mă face mică. Margaret îmi aruncă iute o privire, ca și cum s-ar teme că voi leșina. Aerul din încăpere e greu; simt mirosul nădușelii lorzilor neliniștiți, care așteaptă. Mă întreb cine are motive întemeiate să se teamă. Mă uit de la Cecily la Anne și apoi la Margaret, întrebându-mă dacă le pândește vreo capcană. Sir Robert își șterge broboanele de

sudoare de deasupra buzei de sus și începe:

— Am venit direct de la curtea…

— Nu e o curte, îl corectează Henric.

— De la…

— De la Warbeck, flăcăul cel prefăcut, spune Henric în locul lui.

— Warbeck? repetă sir Robert șovăind, de parcă ar cere confirmarea numelui, de parcă nu l-ar mai fi auzit niciodată.

Furios, soțul meu se răstește:

— Warbeck! Desigur! Warbeck! Așa îl cheamă, pentru Dumnezeu!

— Am adus acestea, încheie sir Robert întinzând săculețul.

— Pecețile trădătorilor, îl îmboldește Henric.

Palid, sir Robert încuviințează din cap, adăugând:

— Dovada trădării lor.

— Tăiate de băiat de pe scrisorile lor trădătoare.

Sir Robert dă din cap, neliniștit.

— Poți să-mi arăți. Arată-mi-le una câte una.

Sir Robert se apropie de masă îndeajuns încât să-l poată atinge pe rege, și-l văd pe Jasper Tudor ridicându-se în vârful picioarelor, de parcă ar fi gata să sară și să-și apere nepotul de cine știe ce atac. Chiar și acum, chiar și în inima Turnului, tot se tem că Henric va fi atacat.

Parcă ar fi un joc de copii: sir Robert bagă mâna în sac și-i întinde lui Henric prima pecete. Acesta o ia, o răsucește între degete și spune scurt:

— Cressener.

Din colțul curții în care se află bărbații din familia tânărului absent se aude un murmur slab. Par de-a dreptul consternați. Unul dintre ei cade în genunchi.

— Dumnezeu mi-e martor că n-am știut nimic!

Henric se mulțumește să-l primească în timp ce secretarul scrie ceva pe o foaie de hârtie. Henric întinde mâna după altă pecete și spune:

— Astwood.

— Imposibil! strigă o femeie, apoi își înghite tăgăduirea, dându-și seama că nu vrea să fie văzută luând apărarea unui trădător.

Henric întinde mâna, ignorând icnetul lorzilor. Aproape ca prin vrajă, văd pecetea scoasă din sac, de parcă aș avea dintr-odată

ochi de șoim care deslușesc hăt, departe, șoarecele ghemuit, un pui de fazan care țâșnește. Când sir Robert îi dă mica pecete roșie, recunosc însemnul inelului mamei.

Sir Robert cunoaște și el pecetea. O înmânează fără a rosti vreun nume, iar Henric o ia fără să comenteze, se întoarce și se uită la mine cu o privire pe de-a-ntregul goală, iar ochii lui întunecați sunt tot atât de morți și de aspri ca gresia galeză. O pune pe masă tăcut, lângă pecețile celorlalți trădători. Unchiul Jasper se uită la mine urât, iar mama lui Henric își ferește privirea, întâlnesc ochii speriați ai surorii mele Cecily, dar nu îndrăznesc să-i fac niciun semn. Am grijă să nu-mi tresară niciun mușchi pe față; cel mai important e ca niciuna dintre noi să nu mărturisească nimic.

Din sac iese altă pecete. Mă trezesc că-mi țin respirația, de parcă m-aș aștepta la ceva și mai îngrozitor. Henric o pune pe masă fără să rostească numele și toți curtenii întind grumazul, ca și cum ar vrea să-l citească.

— Dorlay, rostește el cu amărăciune.

Una dintre doamnele mele scoate un geamăt slab; cel numit e fratele ei. Sir Robert scoate încă o pecete din sac și o aud pe milady icnind de groază. Face un pas clătinat în spate și se prinde de speteaza jilțului, ca să nu cadă, în timp ce Henric se ridică în picioare. Mâna lui acoperă pecetea și nu văd inscripția; o clipă, groaza mă face să cred că Henric se va întoarce spre mine și mă va declara trădătoare. Cred că în mâna lui se află pecetea mea. Curtea așteaptă cu răsuflarea tăiată, uitându-se când la chipul zguduit al regelui, când la cel palid al mamei lui. Indiferent cum a plănuit Henric desfășurarea acestei încercări chinuitoare, nu se aștepta să găsească în sac acest însemn. Mâna lui tremură când întinde pecetea cu blazonul familiar.

— Sir William? întreabă el, cu glas tremurat.

Privește dincolo de mama lui, spre cumnatul ei – fratele cel iubit și de nădejde al soțului ei, a cărui armată i-a salvat viața lui Henric la Bosworth; omul care i-a înmânat coroana Angliei, fiind numit mare-logofăt, cea mai înaltă funcție din regat, și primind o avere ca mică parte a răsplății sale.

— Sir William Stanley? repetă Henric, nevenindu-i să creadă. E pecetea dumitale?

— Nu e cu putință, intervine repede Thomas, lordul Stanley.

În clipa aceea – ce cumplit! –, de pe buze îmi scapă un râs

nestăpânit. Sunt atât de îngrozită, de cutremurată și de uluită, încât râd ca o neghioabă; îngropându-mi fața în palme, mă trezesc că nu pot să respir din cauza dorinței de a râde cu hohote de nebunia acestor clipe. Mă înec și hohotele de râs descătușate izbucnesc.

Pricep orbitor de deslușit că neamul Stanley și-a așezat încă o dată câte un reprezentant în ambele tabere, cum procedează întotdeauna, așa cum m-a prevenit chiar mama. De fiecare dată se află și într-o tabără, și în cealaltă, un Stanley deja implicat sau care a jurat că e pe drum ori a făgăduit armată, numai că, din păcate, nu vine cu ea. Ori de câte ori o familie trebuie să-și aleagă tabăra, neamul Stanley se va afla negreșit și de o parte, și de cealaltă.

Chiar și la Bosworth – deși la urmă s-au găsit de partea învingătorului – îi făgăduiseră lui Richard credința și oștile lor. La începutul zilei erau aliații lui juruiți, ba Richard chiar îl avea drept gaj pe fiul lui Thomas Stanley, ca dovadă a bunăvoinței întregii familii. Fusese convins că îi vor veni în ajutor, numai că ei au așteptat pe deal, să vadă încotro înclină sorții bătăliei, și după aceea au dat fuga să-l ajute pe Henric.

Iar acum au făcut-o iarăși.

— *Sans changer!* exclam sufocându-mă. *Sans changer!*

E mottoul familiei Stanley: neschimbat. Există însă un singur lucru neschimbător la ei: se îngrijesc doar de siguranța și de izbânda proprie. Simt cum Maggie vine lângă mine, mă ciupește de partea interioară a brațului și îmi șoptește poruncitor: „Termină! Termină!” îmi mușc dosul mâinii și amuțesc.

Dar în timp ce-mi slăbesc hohotele de râs, înțeleg cât de puternic a devenit „băiatul”. Dacă s-au împărțit, unul de partea lui Henric și celălalt, de a băiatului, înseamnă negreșit că bărbații din neamul Stanley știu că ne va invada și că are șanse să învingă. A avea un Stanley de partea ta e ca un pedigri: arată că pretenția ta la tron e întemeiată. Acești oameni se alătură numai taberei învingătoare. Dacă sir William îl susține pe băiat, există o singură explicație: crede că acesta va triumfa. Dacă lordul Thomas i-a îngăduit s-o facă, înseamnă că, după socoteala lui, băiatul are șanse mari și o pretenție întemeiată.

Henric îmi aruncă o privire, iar eu mă silesc să mă stăpânesc. Apoi se întoarce spre sir William, cu chipul lipsit de orice expresie.

— Ți-am dat tot ce mi-ai cerut, îi spune el sec, de parcă loialitatea se poate cumpăra.

Sir William înclină capul.

— Mi-ai dat cu mâna ta coroana Angliei, pe câmpul de luptă.

E cumplit cum s-au îndepărtat toți de sir William, de parcă ar fi văzut pe neașteptate bubele molimei pe pielea lui. Parcă fără a se mișca, toți s-au tras de lângă el cu un pas, lăsându-l să înfrunte singur privirea îngrozită a regelui.

— Ești fratele tatălui meu vitreg, te-am tratat ca pe un unchi! (Henric se uită la maică-sa, care înghite convulsiv, de parcă ar simți cum i se ridică fierea în gât și ar fi pe punctul de a vomita.) Mama mi-a dat asigurări că ești ruda ei demnă de încredere!

— E o greșeală, spune Thomas, lordul Stanley. Sir William poate să explice, știu bine...

— Alături de el au făcut legământ alți patruzeci, intervine sir Robert fără a fi întrebat. A recrutat susținători. Împreună, i-au trimis băiatului o avere.

— Iei partea unui pretendent, când faci parte din familia regală a Angliei?!

Henric rostește vorbele cu efort, de parcă nu i-ar veni să creadă că-i spune aceste lucruri unchiului său. Se gândise că mă va face de ocară cu dovada necredinței mamei mele, se gândise că va zgudui curtea cu numele unei mâini de oameni pe care îi va trimite la ștreang, ca să-i învețe pe alții să fie loiali pe viitor. Nu s-a gândit că, prin această afirmare teatrală a puterii sale, va găsi un trădător în propria familie. O privesc pe milady: se ține cu disperare de speteaza jilțului său, căci au lăsat-o picioarele, și se uită fix când la soțul ei, când la fratele acestuia, de parcă ar fi la fel de necredincioși amândoi. Văzându-i aerul îngrozit, înțeleg că probabil așa e. Frații nu fac nimic unul fără știrea celuilalt. Poate au hotărât că sir William îl va sprijini pe pretendent, iar Thomas, lordul Stanley, va continua să joace rolul de tată al regelui. Așteptau să vadă cine va câștiga, amândoi hotărâți să se afle de partea învingătorului, amândoi socotind că probabil Henric Tudor va pierde.

— De ce? întreabă acesta cu glas spart. De ce m-ai trădat? Pe mine! După ce m-ai sprijinit! Pe mine, cel care ți-a dat totul!

Îl văd însă reținându-și furios întrebările, căci aude în propria-i voce nota de slăbiciune. E protestul băiatului care n-a fost iubit niciodată și a trăit mereu în exil, trăgând nădejde să poată veni

într-o bună zi acasă. Băiatul care n-a înțeles niciodată de ce trebuie să fie departe de mama lui, de ce nu poate avea prieteni, de ce trebuie să trăiască într-o țară străină, iar acasă să aibă numai dușmani. Henric își aduce aminte că există întrebări ce nu trebuie puse vreodată.

Ultimul lucru pe care îl vrea ar fi să afle curtea de ce era pregătit sir William să riște totul pentru băiat, să se lepede de tot ce dobândise de la rege. Alegerea lui sir William ar putea fi explicată numai prin dragostea și credința statornică față de Casa de York și prin convingerea lui că băiatul e adevăratul moștenitor. Henric nu vrea să audă acest lucru. Ultimul lucru pe care ar trebui să-l ceară e o justificare din partea fraților Stanley. Cine știe câți ar fi de acord cu ei? Izbește cu palma în masă.

— Nu vreau să aud o vorbă de la tine!

Sir William nu pare să aibă nicio intenție de a vorbi. Pe chipul lui palid se citește mândria. Nu pot să-l privesc fără să cred că știe că urmează o cauză dreaptă. Urmează un rege adevărat.

— Luați-l! le poruncește Henric străjerilor de la ușă.

Aceștia se apropie și sir William îi urmează fără un cuvânt.

Nu cere îndurare și nu încearcă să dea explicații. Iese cu capul sus, de parcă ar ști că va trebui să plătească pentru că a procedat corect. De când mă știu, nu l-am văzut niciodată călcând ca un om mândru. L-am privit mereu ca pe unul care se înclină după cum bate vântul, trecând dintr-o tabără în cealaltă pentru pradă. Azi însă, când e luat pe sus ca trădător, când îl așteaptă moartea, când nu mai poate să-l susțină pe băiatul care spune că e fratele meu, sir William merge bucuros, cu capul sus.

Sir Robert, căruia sir William i-a confiscat pământurile primite ca moștenire de familie și care i-a purtat de atunci ranchiună, îi privește ieșirea zâmbind larg, apoi bagă mâna în sacul cu peceți, ca pentru a ne face tuturor o nouă surpriză.

— Ajunge! îl oprește Henric, părând tot atât de scârbit ca maică-sa. Le voi cerceta singur, în odăile mele. Poți să pleci. Puteți să plecați cu toții. Nu vreau pe nimeni… (Se întrerupe și se uită pe lângă mine, ca și cum aș fi ultima persoană care ar putea să-i aducă mângâiere în acest moment de trădare.) Nu-l vreau pe niciunul dintre voi.

[53] Palatul Westminster, Londra, februarie 1495

Bănuielile față de mine și de întreaga familie York îl îndeamnă pe Henric să-i găsească surorii mele Anne un soț în care să poată avea încredere și astfel să o elimine ca posibil focar de revoltă. Îl alege pe Thomas Howard, conte de Surrey, care a fost pedepsit destulă vreme pentru loialitatea față de Casa de York și acum e eliberat din Turn. A fost omul lui Richard, dar i-a explicat limpede lui Henric că devotamentul lui s-a îndreptat întotdeauna spre coroană și numai spre ea. Odată coroana așezată pe capul lui Henric, a urmat-o. Henric s-a îndoit de acest lucru și l-a bănuit, dar, văzându-l cum așteaptă în Turn, credincios ca un câine ce-și așteaptă stăpânul, s-a convins să riște. Astfel, Thomas e logodit cu sora mea Anne, își recapătă titlul și are toate motivele să creadă că dinastia Howard se va ridica sub domnia Casei Tudor, așa cum începuse sub domnia Casei de York.

— Te deranjează? o întreb pe Anne.

Ea îmi aruncă o privire directă. Are nouăsprezece ani și a fost propusă drept soție în toată creștinătatea.

— A sosit timpul, spune ea scurt. Ar putea fi mai rău. Thomas Howard e un om care va crește în rang, va intra în grațiile regelui. Vei vedea. Va face orice pentru el.

Henric nu pierde timp cu nunta poruncită chiar de el; gândul îi stă doar la săculețul cu peceți și la numele oamenilor care l-au trădat încă de când și-a pus coroana pe cap.

Jasper Tudor, singurul om din lume în care Henric poate avea încredere, conduce o comisie de judecare a trădătorilor și, împreună cu unsprezece lorzi și opt judecători, târăște la judecată pe oricine a vorbit vreodată de băiat sau a șoptit numele prințului Richard. Dinaintea lui Jasper se înfățișează preoți, secretari, funcționari, lorzi, rudele lor, servitorii, fiii – o perindare cumplită a celor care au primit aurul Tudorilor, le-au jurat credință, iar după aceea au decis că băiatul e adevăratul rege. În ciuda poziției lor și a avuției primite de la Henric, acești lorzi au acționat contrar propriilor interese, atrași de băiat ca și cum nu s-ar fi putut abține, urmând o stea mai luminoasă decât propria bunăstare egoistă. Sunt ca niște martiri ai Casei de York: au făgăduit credință, și-au riscat pielea și au trimis vorbe de iubire și loialitate scrise de mâna lor, pecetluite cu blazonul

familiei.

Plătesc scump. Lorzilor li se taie capul în public, iar oamenii de rând sunt atârnați în ștreang, burta le e despicată cât încă mai trăiesc, mațele și bojocii smulse din trupul spintecat sunt arse sub ochii lor și abia după aceea mor, tăiați în patru ca un leș de vită. Trupurile lor schilodite sunt trimise de colo-colo prin regat și arătate la porțile orașelor, la răspântii și în piețele satelor.

Henric speră că țara va învăța astfel ce înseamnă să fii loial. Eu înțeleg însă, cunoscând țara așa cum el n-o cunoaște, că poporul va învăța un singur lucru: că există oameni de ispravă, înțelepți și avuți, oameni privilegiați, ca sir William Stanley, oameni pricepuți și vicleni, ca unchiul regelui, care sunt pregătiți să moară pentru băiat. Din multele morți și din trupurile îmbucătățite și putrezite vor pricepe doar că mulți oameni de ispravă au crezut în băiat și că au fost gata să moară pentru el.

Stanley urcă pe eșafod în tăcere, fără a cere îndurare și fără a se oferi să demaște alți trădători. Nici n-ar putea să declare mai apăsat că îl socotește pe băiat adevăratul rege, iar pe Tudor, un pretendent; că Tudor a fost un pretendent încă din ziua bătăliei de pe câmpul Bosworth și asta a rămas până azi. Nimic n-ar putea răsuna mai puternic decât tăcerea lui Stanley, nimic n-ar putea proclama dreptul băiatului cu mai multă tărie decât țestele rânjite ale susținătorilor lui, puse în văzul lumii, pe porțile tuturor orașelor Angliei, care îi fac pe toți să se minuneze de cauza pentru care acești oameni au îndurat o moarte cumplită.

Henric trimite comisii care să caute trădători în toate comitatele regatului. Se gândește că va stârpi trădarea din rădăcini. Eu mă gândesc că nu vor face decât să demonstreze, oriunde vor merge, că regele e încredințat că există trădare peste tot. Când garda regală sosește în câte un târg și organizează o audiere a bârfitorilor locali, Henric dă de înțeles prin asta doar că regele se teme de toți, chiar și de gurile slobode din cârciumi. Dovedește doar că regele se teme aproape de orice, ca un copil înspăimântat de întuneric la ora de culcare și care își imaginează amenințări peste tot.

Jasper Tudor se întoarce la Westminster, după ce a pieptănat țara în lung și-n lat în căutarea trădătorilor, cu o înfățișare sfârșită, pământiu de oboseală. Are șaizeci și trei de ani și și-a

așezat iubitul nepot pe tron într-o izbucnire de curaj, cu aproape zece ani în urmă, crezând că și-a încheiat marea misiune a vieții. Acum descoperă că pentru fiecare oștean care a căzut pe câmpul de bătălie, luptându-se cu ei, există în ascunzătoare zece dușmani, douăzeci, o sută. Casa de York n-a fost înfrântă nicio clipă, doar s-a tras în umbră. Pentru Jasper, care a luptat cu ea toată viața și a îndurat exilarea din iubita-i țară timp de aproape douăzeci și cinci de ani, e ca și cum marele său triumf asupra Casei de York nici n-ar fi avut loc. Tabăra York iese iarăși în față, iar Jasper trebuie să-și adune curajul și puterile și să se pregătească de o nouă bătălie. Dar e bătrân.

Soția lui, mătușa mea Katherine, îl petrece la plecarea în misiune cu o reverență supusă și un chip împietrit. Jumătate din cei pe care îi va aresta și trimite la ștreang sunt slujitori credincioși ai casei noastre și prietenii ei personali. Însă milady mama regelui, care îl iubește încă de când era tânără văduvă, iar el îi era singurul prieten, îl privește cu ochi goi, de parcă ar vrea să-i cadă în genunchi și să-l conjure să-i salveze încă o dată băiatul, așa cum l-a salvat de atâtea ori. Regele, mama și unchiul lui se retrag în sinea lor, nemaiavând încredere în nimeni.

Thomas, lordul Stanley, căruia căsnicia lipsită de iubire cu milady mama regelui i-a adus măreția, fiului ei dăruindu-i o armată, e exclus de la sfaturile lor, ca și cum trădarea răposatului său frate l-ar fi pătat și pe el. Dacă Tudorii nu se pot încrede în cumnatul lui milady mama regelui, dacă nu se pot încrede în soțul ei, dacă nu se pot încrede în bărbații din neamul lor, pe care i-au încărcat cu onoruri și bani, în cine se pot încrede?

Nu se pot încrede în nimeni, se tem de toți.

Henric nu mai vine în odăile mele seara. Îngrozit de un băiat, nu-i stă mintea la zămislirea unui alt copil. Avem moștenitorii care îi trebuie: băiatul nostru și frățiorul lui. Henric mă privește cu aerul că n-ar putea concepe să-mi mai facă un copil, unul care ar fi pe jumătate York și astfel, pe jumătate trădător încă de la naștere. Groaza și neîncrederea lui îngheață toată căldura și duioșia ce creșteau între noi. Mama lui se uită la mine strâmb, regele îmi întinde mâna ca să mă conducă la cină, dar nici nu-mi atinge degetele, iar eu pășesc precum sir William, trădătorul: cu fruntea sus, refuzând să simt rușine.

Văd privirile curtenilor aţintite în permanenţă asupra mea, însă nu îndrăznesc să mă uit în ochii lor şi să le surâd. Nu ştiu să judec cine îmi va zâmbi, gândindu-se că sunt soţia tratată cu cruzime a unui bărbat care şi-a pierdut încă o dată obiceiul proaspăt dobândit al bunătăţii, un bărbat căruia i s-a spus toată viaţa că ar trebui să fie rege, iar acum se îndoieşte de acest lucru mai mult ca oricând. Sau poate îmi vor zâmbi fiindcă n-au fost descoperiţi şi se gândesc că mă ascund şi eu. Poate că urzesc planuri trădătoare şi socotesc că sunt de partea lor. Poate îmi zâmbesc pentru că au văzut pecetea mamei mele în sacul trădătorilor şi cred că a mea se afla mai jos, ascunsă în sac.

Mă gândesc la băiatul din Malines, băiatul cu păr şaten-auriu şi ochi căprui, şi mi-l imaginez păşind ca mine, cu fruntea sus, cum am fost învăţaţi noi, copiii Casei York. Mi-l imaginez aflând de pierderea comorii şi a sacului cu peceţi – o lovitură cumplită pentru planurile sale, trădarea aliaţilor săi. Se spune că şi-a exprimat regretul faţă de trădarea lui sir Robert, dar n-a ocărât şi n-a blestemat. N-a icnit, ca şi cum ar fi vrut să vomite, şi nu i-a dat pe toţi afară din încăpere. S-a purtat ca un băiat pe care o mamă iubitoare l-a învăţat că roata norocului s-ar putea întoarce împotriva ta şi că n-are rost s-o ocărăşti sau să-ţi doreşti să fie altfel. A primit vestea proastă ca un prinţ de York, nu ca un Tudor.

[54] Castelul Worcester,
vara anului 1495

Nimeni nu-mi spune ce se petrece. Mă înconjoară pretutindeni un cerc al tăcerii, de parcă aş fi o lipitoare ţinută într-un borcan de sticlă groasă. Henric vine în odăile mele, însă nu-mi vorbeşte aproape deloc. Urcă în patul meu şi-şi face datoria ca şi cum ar vizita un bordel; am pierdut cu totul iubirea ce creştea între noi. Acum vrea să mai zămislească un Tudor, ca să-l aibă ca rezervă împotriva băiatului. S-a consultat cu astronomii, iar aceştia i-au spus că un al treilea prinţ Tudor i-ar întări mai mult tronul. Se pare că nu-i ajung doi moştenitori, dintre care unul a fost proclamat duce de York. Trebuie să ne ascundem după un zid de prunci pe care Henric mi-i va face de nevoie, însă nu din dragoste.

În iulie îi spun că nu mi-a venit ciclul şi că am rămas iarăşi

grea, iar el dă din cap tăcut; nici măcar vestea asta nu-i aduce bucurie. Încetează să mai vină în odaia mea, ca un bărbat slobod de o îndatorire, iar eu mă bucur să dorm în tovărășia uneia dintre surorile mele sau cu Margaret, care se află la curte în timp ce soțul ei cutreieră răsăritul Angliei, în căutare de trădători ascunși. Mi-am pierdut dorința de a mă culca cu soțul meu: atingerea lui e rece, iar mâinile lui, pătate de sânge. Maică-sa mă privește de parcă ar vrea să cheme garda regală să mă aresteze, pur și simplu pentru că port numele pe care îl port.

Jasper Tudor nu mai stă deloc la curte, ci e mereu în șa, pe drumuri, culegând dări de seamă de pe coasta răsăriteană, unde e sigur că va acosta băiatul; de la miazănoapte, de unde se socotește că ne vor invada scoțienii, cu roza albă pe stindarde; sau de la apus, unde încercările lui Henric de a-i zdrobi pe irlandezi au dat exact rezultatul opus și norodul e mai mânios și mai revoltat ca oricând.

Eu îmi petrec cea mai mare parte din timp cu copiii mei, în odăile lor. Arthur învață cu preceptorii lui și în fiecare după-amiază i se poruncește să iasă în curtea pentru turnir, ca să învețe călăria și arta luptei cu lancea și cu spada. Margaret are mintea iute și o fire și mai iute; șterpelește câte o carte de la frații ei și dă fuga să se încuie în odaia ei, înainte ca ei să apuce să strige și să fugă după ea. Elizabeth e ușoară ca o pană, o copilă firavă și albă ca neaua. Mi se spune că se va îngrășa curând și va deveni tot atât de puternică precum frații și sora ei, dar nu cred asta. Henric se pregătește s-o logodească, își dorește cu disperare să facă o alianță cu Franța și e dispus să folosească de această comoară, de această copilă de porțelan, ca să încheie un tratat. O va folosi ca pe o nouă momeală cu care să-l prindă pe băiat. Nu mă cert cu el. Nu pot să-mi fac griji acum pentru nunta ei de peste doisprezece ani, mă pot gândi doar că azi n-a mâncat decât nițică pâine cu puțin lapte, niște pește la cină, iar carne, deloc.

Băiețelul meu Henric e deștept și inimos, învață iute, dar e ușor de distras – un copil născut pentru joacă. I se hărăzește să intre în sânul Bisericii, iar eu par a fi singura pentru care ideea asta sună ridicol. Milady mama regelui plănuiește să-l vadă cardinal, ca John Morton, marele ei prieten și aliat. Se roagă ca micul Henric să urce treptele ierarhiei bisericești și să devină papă – un papă Tudor. N-are niciun rost să-i spun că e un copil

al celor lumești: iubește sporturile, teatrul, muzica și mâncarea cu o pasiune câtuși de puțin clericală. Pentru ea nu are importanță. Cu Arthur, rege al Angliei și cu Henric, papă la Roma, va ști că lumea asta și cea de apoi sunt deopotrivă în mâinile Tudorilor, iar Dumnezeu își va fi respectat promisiunea pe care i-a făcut-o pe vremea când se temea, copilă înfricoșată, că fiul ei nu va avea decât două castele în Țara Galilor asupra cărora să domnească și că tatăl meu le va lua în scurt timp și pe acelea.

Marele ei prieten, John Morton, rămâne în sudul Angliei, în timp ce noi ne petrecem vara aici, în inima țării, departe de coasta periculoasă, aproape de Castelul Coventry. Morton păzește coasta de miazăzi pentru fiul cel temător al lui milady, care pleacă de la curte și se întoarce fără veste, de parcă ar patrula el însuși, de parcă n-ar mai putea avea încredere în iscoadele lui, ci trebuie să vadă totul cu propriii ochi. Nu știm niciodată dacă va veni la cină, nici dacă va dormi în patul lui, iar când tronul lui stă gol, curtenii se uită în jur, ca după alt rege care ar putea să șadă pe el. Tudorii nu mai au încredere decât în cei câțiva oameni care au fugit cu ei în exil, cu multă vreme în urmă. Lumea lor s-a redus la dimensiunile micii curți care s-a ascuns în Bretania împreună cu ei; parcă toți aliații și prietenii pe care și i-au făcut, toate gărzile și oștile pe care le-au recrutat după bătălia de la Bosworth nu s-ar fi aflat nicio clipă în slujba lor. Parcă n-ar avea pic de sprijin.

E curtea unui pretendent înspăimântat, nu are pic de măreție, mândrie sau siguranță de sine. Nu pot face nimic singură, mergând la masă neînsoțită, cu fruntea sus, zâmbind deopotrivă prietenilor și celor bănuiți, încercând să înving singură impresia că regele se teme și că situația curtenilor lui e nesigură.

Într-o seară însă, John Kendal, episcopul de Worcester, mă oprește cu un zâmbet plin de bunătate în drum spre odăile mele și mă întreabă, ca și cum s-ar oferi să-mi arate un curcubeu sau un apus de soare frumos:

— Ați văzut lumina focurilor de semnalizare, Alteță?

Șovăi.

— Focuri de semnalizare?

— Cerul e de-a dreptul roșu.

Mă întorc spre fereastra unei ambrazuri și mă uit afară. Către miazăzi, cerul e trandafiriu; cât văd cu ochii, pe dealuri se înșiră

focurile de semnalizare, unul și încă unul și apoi încă unul dincolo de el, într-un șir ce se topește la orizont.

— Ce înseamnă asta?

— Regele a poruncit să se aprindă focuri de semnalizare ca să afle când debarcă Richard de York, spune John Kendal.

— Adică pretendentul, îi amintesc. Băiatul.

În lucirea focurilor, îi văd surâsul ascuns și-l aud râzând încet.

— Desigur. L-am uitat numele. Acestea sunt focurile de semnalizare. Pesemne că a debarcat.

— A debarcat?

— Sunt focurile lui de semnalizare. Băiatul vine acasă.

— Băiatul vine acasă? repet ca o proastă.

În lumina trandafirie a focurilor, încântarea episcopului e inconfundabilă. Îl luminează bucuria, de parcă focurile ar fi de bun-venit, menite să călăuzească în port corăbiile. Îmi zâmbește, ca să-și arate fericirea că băiatul Plantagenet se îndreaptă spre casă și spune:

— Da. În sfârșit, i se luminează drumul spre casă.

*

A doua zi, Henric părăsește castelul în tropot de copite, înconjurat de garda lui, fără să-mi spună o vorbă de rămas-bun: pleacă în Apus, ca să strângă armată și să viziteze castelele din zonele aflate sub influența neamului Stanley, dorindu-și cu disperare să-i rămână credincioase și nefiind sigur pe niciunul. Nu-și ia rămas-bun nici măcar de la copii, în odaia lor, și nici nu se duce să-l binecuvânteze maică-sa. Aceasta, îngrozită de plecarea lui subită, își petrece tot timpul în genunchi, pe pardoseala de piatră a capelei din Worcester, fără să vină la micul dejun, căci ține post negru; se înfometează ca să atragă pronia asupra fiului ei. Deasupra rochiei, gâtul ei subțire e roșu și iritat, fiindcă poartă o cămașă din păr de cal de-a dreptul pe piele, ca să-și chinuie carnea slabă. Jasper Tudor se află alături de Henric, ca un cal de luptă bătrân și obosit care nu știe cum să se oprească și să-și tragă sufletul.

Ajung la noi zvonuri amestecate. Băiatul a debarcat în răsăritul țării, intrând în regat prin Huli și York, cum a făcut și tatăl meu când s-a întors triumfător din exil. Băiatul calcă pe urmele regelui Edward, precum adevăratul său fiu și moștenitor.

Pe urmă auzim că vântul l-a îndepărtat pe băiat de la drumul

lui, astfel că a debarcat în miazăzi, unde nu e nimeni să apere coasta, în afara arhiepiscopului și a unor mici trupe locale. Ce îl va împiedica să se îndrepte spre Londra? Nu are cine să-i ațină calea, nimeni nu i se va opune.

Garda lui Henric intră fără veste în curtea grajdurilor; rândașii țesală caii sfârșiți de oboseală, iar soldații murdari de noroiul drumului urcă în odăile lor în tăcere, pe scările din dos. Nu strigă să li se aducă bere și nici nu se laudă cu călătoria lor, ci se întorc la curte muți, cu o hotărâre încrâncenată, temându-se de înfrângere. Henric cinează alături de curte timp de două seri, cu obrazul împietrit, de parcă ar fi uitat cu desăvârșire lecțiile despre zâmbetul regelui. Vine în odăile mele ca să mă ducă la masă și mă salută nepoliticos.

— A debarcat! îmi aruncă printre dinți în timp ce mă conduce la masa principală. Și-a adus la țărm câțiva oameni, însă a văzut apărarea și a tulit-o ca un laș. Oamenii mei au omorât câteva sute, dar, ca neghiobii, corabia le-a scăpat printre degete. A fugit ca un băiețandru, iar ei l-au lăsat să plece.

Nu-i aduc aminte soțului meu că și el s-a apropiat o dată de coastă, a văzut că i se întinde o capcană și a plecat mai departe, fără să debarce. La rândul nostru, l-am făcut atunci laș.

— Și atunci, unde e?

Mă privește cu răceală, de parcă ar cântări dacă e primejdios să-mi spună.

— Cine știe? Poate a plecat în Irlanda. Vântul bătea dinspre răsărit, așa că mă îndoiesc că a debarcat în Țara Galilor. Măcar Țara Galilor ar trebui să-i fie credincioasă unui Tudor. Negreșit, știe și el asta.

Nu spun nimic. Știm amândoi că nu poate avea încredere că vreun ținut îi va fi credincios unui Tudor. Întind mâinile, valetul îmi toarnă apă caldă peste degete și apoi îmi întinde un ștergar parfumat. Henric își freacă mâinile și aruncă ștergarul unui paj.

— Am prins câțiva din oamenii lui! anunță el, dintr-odată înviorat. Am vreo o sută șaizeci, englezi și străini – toți, trădători și rebeli.

Nu-i nevoie să întreb ce se va alege de cei care au venit în Anglia cu băiatul. Ne așezăm cu fața spre curteni.

— Îi voi trimite prin țară și voi pune să fie spânzurați în grupuri, în fiecare târg, spune Henric cu o însuflețire rece. Le voi arăta oamenilor ce pățesc cei care se întorc împotriva mea. Și îi

voi judeca pentru piraterie, nu pentru trădare. Dacă îi declar pirați, pot să-i omor și pe străini. Francezii și englezii pot să atârne în ștreang unii lângă alții și toți se vor uita la leșurile putrezite și vor ști că nu trebuie să-mi pună la îndoială cârmuirea, indiferent unde s-au născut.

— Nu-i vei ierta? întreb în timp ce ni se toarnă vin în pocaluri. Nici măcar unul? Nu vei arăta îndurare? Mereu spui că e diplomatic să arăți îndurare.

— De ce naiba să-i iert? S-au ridicat împotriva mea, împotriva regelui Angliei. Înarmați, sperând să mă răstoarne!

Îmi plec capul în fața furiei lui, știind că toți curtenii îi privesc dezlănțuirea.

— Dar cei pe care îi voi executa în Londra vor muri cum mor pirații! anunță el cu încântare aspră, neașteptată.

Mânia i se topește; îmi zâmbește radios. Clatin din cap și spun obosită:

— Nu știu despre ce vorbești. Ce ți-au mai zis sfetnicii?

— Mi-au explicat cum sunt pedepsiți pirații, răspunde el cu bucurie crudă. Și așa voi pune să fie omorâți acești oameni. Voi pune să fie legați de pontonul St Katherine, la Wapping. Sunt trădători și au venit să mă atace pe calea mării. Îi voi găsi vinovați de piraterie și vor fi legați, iar fluxul va crește și apa se va ridica treptat, plescăindu-le întâi la picioare, apoi tot mai sus și mai sus, până când li se va revărsa în gură. Se vor îneca puțin câte puțin, în doi metri de apă. Crezi că *asta* îi va învăța pe englezi ce se alege de rebeli? Crezi că-i va învăța să nu mă înfrunte? Să nu se împotrivească niciodată unui Tudor?

— Nu știu, răspund și încerc să-mi recapăt răsuflarea, de parcă eu aș fi cea legată pe plajă, cu apa fluxului stropindu-mi buzele strânse, udându-mi fața, urcând treptat. Nădăjduiesc că da.

*

Peste câteva zile, în timp ce Henric e plecat iarăși într-una din neliniștitele-i patrulări prin Midlands, auzim că băiatul a debarcat în Irlanda și a asediat Castelul Waterford. Irlandezii se adună sub stindardul lui, iar cârmuirea lui Henric în Irlanda e răsturnată fără drept de apel.

După-amiaza mă odihnesc; pruncul ăsta mă apasă în pântec, făcându-mă să mă simt prea ostenită ca să umblu. Margaret

șade lângă mine cosând și-mi șoptește că Irlanda a devenit imposibil de cârmuit, domnia engleză a fost răsturnată, toți trec de partea băiatului. Soțul ei, sir Richard, va trebui să plece în acea insulă deosebit de primejdioasă; Henric i-a poruncit să ia oaste și să se bată cu băiatul și cu aliații săi, care îl adoră. Dar înainte ca sir Richard să comande corăbiile cu care urmează să-și transporte trupele, asediul se încheie fără veste și băiatul alunecos dispare.

— Acum unde e? îl întreb pe Henric.

Se pregătește să plece călare, cu străjerii din garda regală în urma lui, înarmați și cu coiful pe cap, de parcă s-ar afla în plină campanie militară, de parcă regele s-ar aștepta să fie atacat pe drumul mare, în propria-i țară.

Întunecat la față, răspunde scurt:

— Nu știu. Irlanda e o mlaștină a trădării. Se ascunde în lunci, se ascunde în munți. Poynings, omul meu din Irlanda, a pierdut cu desăvârșire controlul, nu știe nimic. Băiatul e ca o nălucă: auzim vorbindu-se de el, dar nu-l vedem niciodată. Știm că i se oferă ascunzătoare, dar nu știm unde.

[55] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1495

Regele nu vine în odaia mea de culcare noaptea, nici măcar ca să stăm de vorbă; n-a mai venit de luni întregi. Vremurile în care eram prieteni și iubiți par foarte îndepărtate. Nu-mi îngădui să jelesc pierderea iubirii lui, căci simt că, pe lângă patrulările necontenite pe drumurile Angliei, poartă o bătălie în adâncul inimii. Frica și ura îl mistuie, nu poate nici măcar să se bucure de gândul încă unui prunc în pântecul meu. Nu poate să șadă lângă foc și să vorbească liniștit cu mine: e prea agitat, chinuit de frica lui neîncetată. Undeva în noapte, în Anglia, în Irlanda sau în Țara Galilor, băiatul stă treaz, iar Henric nu poate dormi liniștit lângă mine.

Sir Richard Pole a pornit în sfârșit pe mare, spre Irlanda, pentru a căuta căpitani irlandezi care să se lase convinși să-și respecte alianța împotriva băiatului, iar Maggie vine în odăile mele după cină și ne petrecem serile împreună. Avem grijă întotdeauna s-o ținem lângă noi pe una dintre doamnele lui milady, suficient de aproape ca să ne audă, și discutăm numai banalități, dar e o mângâiere s-o am alături de mine. Dacă îi dă

raportul lui milady – și firește că presupunem că o face –, doamna de companie poate spune că am petrecut seara vorbind despre copii și educația lor și despre vremea prea umedă și friguroasă ca plimbările să ne facă plăcere.

Maggie e singura dintre doamnele mele cu care pot vorbi fără teamă. Numai ei îi pot spune cu glas scăzut:

— Micuța Elizabeth n-a prins puteri. De fapt, cred că azi e mai slăbită.

— Noile ierburi de leac n-au ajutat la nimic?

— Nu.

— Poate la primăvară, când o vei putea duce la țară…

— Nici nu știu dacă apucă primăvara, Maggie. Mă uit la ea și la micul tău Henric; deși sunt de vârste foarte apropiate, arată cum nu se poate mai diferit. Ea e ca un copil al zânelor, micuță și firavă, iar el e un băiat voinic și puternic.

Îmi acoperă mâna cu a ei.

— O, draga mea… Câteodată Dumnezeu îi ia la El pe copiii cei mai de preț.

— I-am dat numele mamei mele și mă tem că va merge la ea.

— Atunci, dacă nu ne e dat s-o ținem aici, pe pământ, va avea grijă de ea bunica, în rai. Trebuie să credem asta.

Dau din cap aprobator la auzul vorbelor de mângâiere, însă gândul de a o pierde pe Elizabeth e aproape cu neputință de îndurat. Maggie își lasă mâna pe a mea și repetă:

— Știm că va trăi în slavă cu bunica ei, în rai. O știm, Elizabeth.

— Dar mi-o imaginam prințesă… spun pe un ton visător. Aproape că o vedeam: o fată mândră, cu părul arămiu al tatălui ei și pielea albă a mamei mele, moștenind dragostea noastră pentru cărți. Aproape că am văzut-o, ca și cum ar fi pozat pentru un portret, cu mâna pe o carte. Aproape că am văzut-o: o femeie tânără, mândră ca o regină. Și i-am spus lui milady mama regelui că Elizabeth va fi cea mai însemnată dintre toți Tudorii.

— Poate că așa va fi, spune Maggie. Poate că va trăi. Copiii mici ne uimesc mereu; poate că se va înzdrăveni.

Clatin din cap, cu îndoială; în noaptea aceea, pe la miezul nopții, când mă trezește lumina unei luni autumnale de un auriu-închis strălucind printre crăpăturile obloanelor, gândul îmi fuge pe dată la copila mea bolnavă. Mă scol și-mi pun halatul.

Maggie, care doarme în patul meu, se trezește pe dată.

— Ești bolnavă?

— Nu, doar frământată. Vreau s-o văd pe Elizabeth. Tu culcă-te.

— Vin cu tine.

Coboară din pat și-și aruncă un șal peste cămașa de noapte. Deschidem ușa împreună, iar străjerul care moțăia tresare, de parcă am fi două stafii – albe la față, cu părul împletit sub boneta de noapte.

— Totul e bine, îi spune Maggie. Alteța Sa merge în odaia copiilor.

Străjerul și tovarășul lui ne urmează pe coridorul de piatră rece pe care îl străbatem desculțe, dar Maggie se oprește și mă întreabă:

— Ce-i?

— Mi s-a părut că aud ceva, îi spun încet. Auzi? Ceva ca un cântec.

Ea clatină din cap.

— Nu. Nu aud nimic.

Înțeleg pe dată ce e sunetul și mă întorc grăbită spre odaia copiilor. Iuțind pasul, o rup la fugă, trec pe lângă strajă și urc în goană treptele de piatră ce duc la turnul în vârful căruia se află odaia copiilor, caldă și sigură. Când deschid ușa, dădaca aplecată deasupra micului pătuț tresare uluită.

— Alteță! Tocmai voiam să trimit după voi!

O iau pe Elizabeth în brațe: e caldă și respiră liniștit, dar e palidă ca moartea, iar pleoapele și buzele îi sunt albastre ca floarea de porumb. O sărut pentru ultima oară și-i văd surâsul slab, fugar, căci știe că sunt lângă ea. O țin în brațe fără să mă clintesc, stau în picioare și o țin la pieptul meu, în dreptul inimii, simțindu-i pieptul mic cum se ridică și coboară, se ridică și coboară, apoi rămâne nemișcat.

— A adormit? întreabă Maggie plină de speranță.

Clatin din cap, simțind cum lacrimile îmi șiroiesc pe obraji.

— Nu. N-a adormit. N-a adormit.

*

Dimineață, după ce i-am spălat trupușorul și am îmbrăcat-o cu cămașa de noapte, îi trimit veste tatălui ei, ca să-i spun că fetița noastră a murit. El vine acasă atât de repede, încât îmi

dau seama că a primit vestea înaintea biletului de la mine. Are o iscoadă în apropierea mea, așa cum are asupra întregii suflări a țării, iar iscoada i-a spus deja că am fugit din odaia mea de culcare în toiul nopții, ca să-mi țin fetița în brațe în ceasul morții.

Intră zorit în odăile mele și îngenunchează în fața mea, găsindu-mă așezată pe jilț, lângă foc, îmbrăcată în albastru-închis. Cu fruntea plecată, întinde orbește mâinile spre mine, spunând încet:

— Iubirea mea!

Îi iau mâinile într-ale mele și aud, fără a vedea, cum doamnele mele ies iute din odaie, ca să ne lase singuri.

— Îmi pare nespus de rău că n-am fost aici! spune el. Dumnezeu să mă ierte că n-am fost cu tine.

— Nu ești aici aproape niciodată, îi răspund încet. În afară de băiat, nimic nu mai are însemnătate pentru tine.

— Încerc să protejez moștenirea copiilor noștri. (Înalță capul, dar vorbește fără mânie.) Încercam să fac în așa fel încât să fie ferită de primejdii în țara ei. O, copilă dragă, sărmană micuță! Nu mi-am dat seama că era atât de bolnavă. Trebuia să te ascult. Dumnezeu să mă ierte că nu te-am ascultat!

— N-a fost cu adevărat bolnavă, doar că n-a prins deloc puteri. A murit liniștit. Parcă ar fi oftat doar și gata, s-a prăpădit.

Henric își pleacă iar fruntea și-și îngroapă obrazul în poala mea, lipindu-l de mâinile mele. Simțind o lacrimă fierbinte pe degete, mă aplec și-l cuprind strâns. Îl țin cu putere, ca și cum aș vrea să-i simt tăria și să-l fac să o simtă pe a mea.

— Dumnezeu s-o odihnească, spune el. Și să mă ierte că am fost plecat. Simt pierderea mai tare decât crezi, mai mult decât îți pot spune. Pare că nu sunt un tată bun pentru copiii noștri și că nu-ți sunt un soț bun, dar țin la ei și la tine mai mult decât crezi, Elizabeth. Jur că le voi fi măcar un rege bun. Voi păstra regatul pentru copiii mei și-ți voi păstra tronul și-l vei vedea pe fiul tău, Arthur, moștenind coroana.

— Taci, îi spun.

Amintindu-mi-o pe Elizabeth caldă și inertă, în brațele mele, nu vreau să ispitesc soarta prevestind viitorul celorlalți copii ai noștri. Henric se ridică și mă ridic și eu; mă cuprinde în brațe și mă ține strâns, stă cu obrazul lipit de gâtul meu, ca și cum ar vrea să tragă în piept alinare odată cu mireasma pielii mele.

— Iartă-mă! șoptește el. Aproape că n-am dreptul să ți-o cer, dar o fac. Iartă-mă, Elizabeth!

— Ești un soț bun, Henric, îl liniștesc. Și un tată bun. Știu că în adâncul sufletului ne iubești, știu că n-ai fi plecat dacă te-ai fi gândit că am putea s-o pierdem. Uite, ai venit acasă aproape înainte de a apuca să te chem.

El lasă capul pe spate ca să mă privească, însă nu neagă că iscoadele i-au anunțat moartea fiicei lui. Se mulțumește să spună:

— Trebuie să le știu pe toate. Numai așa putem fi feriți de primejdii.

*

Milady mama regelui pune la cale o înmormântare măreață pentru micuța noastră. E înmormântată ca o prințesă, în capela lui Edward Confesorul, la Abația Westminster. Arhiepiscopul Morton oficiază slujba de îngropăciune, iar episcopul de Worcester, care mi-a zis că băiatul vine acasă, oficiază liturghia cu o demnitate calmă. Nu pot să-i spun lui Henric că episcopul zâmbea în seara în care au fost aprinse focurile de semnalizare pentru debarcarea băiatului. Nu pot să-l denunț pe preotul care îmi îngroapă copila. Împreunez mâinile, îmi sprijin fruntea de ele și mă rog pentru sufletul ei scump, știu negreșit că ea e în rai, iar eu, pe pământ, am rămas pradă amărăciunii.

Arthur, primul meu născut și cel mai atent dintre copiii mei, își strecoară mâna într-a mea, deși e băiat mare, de nouă ani, și-mi șoptește:

— Nu plânge, milady mamă. Știi că Elizabeth e cu milady bunica, știi că s-a dus la Dumnezeu.

— Știu.

— Și mă ai pe mine.

Înghițindu-mi lacrimile, încuviințez:

— Te am pe tine.

— Pe mine o să mă ai întotdeauna.

— Mă bucur, spun și-i zâmbesc. Mă bucur nespus de mult, Arthur!

— Și poate că următorul copilaș va fi fată.

Îl lipesc de mine.

— Indiferent că va fi fată sau băiat, n-o poate înlocui pe Elizabeth. Crezi că, dacă te-aș pierde pe tine, nu mi-ar păsa,

fiindcă îl am pe Harry?

Deși lacrimile îi strălucesc și lui în ochi, râde.

— Nu, dar Harry ar crede că da. După Harry, ar fi un schimb foarte avantajos!

[56] Palatul Westminster, Londra, noiembrie 1495

Verișoara Maggie vine în odaia mea personală de la Westminster, sub pretextul de a-mi aduce cutia cu bijuterii. În aceste vremuri pline de îndoială, avem grijă întotdeauna ca, atunci când suntem împreună, să avem o îndeletnicire vădită: ea îmi aduce lucruri, eu o trimit cu comisioane. Nu dăm niciodată impresia că ne-am întâlnit doar ca să ne apropiem capetele și să șoptim secrete. Din felul în care duce caseta întinsă în față, s-o vadă toți, dând de înțeles că ne vom uita la nestematele mele, ghicesc pe dată că vrea să vorbim între patru ochi. Mă întorc spre domnișoara mea de companie:

— Te rog, adu-mi din garderobă panglica violet-închis.

Ea îmi face o reverență.

— Iertare, Alteță, credeam că o vreți pe cea albastră.

— Am vrut-o, dar m-am răzgândit. Claire, du-te cu ea și adu-mi mantia violet asortată.

Cele două pleacă, iar Margaret deschide caseta cu bijuterii și ridică ametistele, ca pentru a mi le arăta. Celelalte femei se află mai aproape de cămin și ne văd, dar nu aud ce vorbim. Margaret ridică nestematele în lumină, făcându-le să scânteieze cu focuri violet-închis.

— Ce e? întreb scurt, așezându-mă în fața oglinzii.

— El se află în Scoția.

Simt cum în gâtlejul meu se formează un mic hohot de râs – sau, poate, un suspin de frică.

— În Scoția? A părăsit Irlanda? Ești sigură?

— E oaspetele de onoare al regelui Iacob. Regele îl recunoaște, ține o mare întrunire a lorzilor, i se adresează cu titlul său – Richard, ducele de York.

Maggie stă în spatele meu și ridică diadema cu ametiste ca să mi-o arate.

— De unde știi?

— Mi-a spus soțul meu, Dumnezeu să-l binecuvânteze. El a aflat de la ambasadorul Spaniei, care a aflat de la mesagerii

spanioli – ne trimit o copie după orice scrisoare a lor, atât de puternică a devenit alianța dintre rege și spanioli. (Se convinge că femeile de lângă foc sunt absorbite de conversația lor, îmi pune ametistele la gât și continuă.) Ambasadorul spaniol în Scoția a fost chemat la regele Iacob, care s-a înfuriat pe el și a spus că regele Henric al nostru e sluga monarhilor Spaniei, dar că el, Iacob, va avea grijă ca regele legitim al Angliei să-și ia tronul.

— Ne va invada?

Margaret îmi pune diadema pe cap. Îmi văd în oglindă chipul pe care se citește mirarea, ochii mari, obrazul palid. Preț de o clipă, parcă aș fi mama; preț de o clipă, sunt o frumusețe, cum a fost ea. Îmi bat ușurel obrajii albi.

— Arăt de parcă aș fi văzut o stafie.

— Toți arătăm așa, îmi spune Margaret cu un surâs slab reflectat deasupra capului meu, în timp ce-mi leagă colierul de ametiste la gât. Toți umblăm de colo-colo de parcă așteptăm sosirea unei năluci. Pe străzi se cântă despre ducele de York, care dănțuiește în Irlanda, joacă jocuri în Scoția și se va plimba într-o grădină englezească, iar toată lumea va fi iarăși voioasă. Se zice că e o nălucă venită să danseze, un duce întors din morți.

— Se zice că e fratele meu, rostesc sec.

— Regele Scoției spune că-și pune viața rămășag.

— Dar soțul tău ce spune?

— Că va fi război, răspunde ea, și zâmbetul i se șterge de pe față. Scoțienii vor invada Anglia ca să-l susțină pe Richard, și va fi război.

[57] Palatul Westminster, Londra, Crăciunul anului 1495

Jasper Tudor, unchiul lui Henric, se întoarce acasă după unul dintre lungile și grelele sale drumuri călare. E tot atât de palid ca oamenii pe care i-a judecat și trimis la ștreang, cu fața brăzdată de cute adânci de oboseală. E bătrân, trecut bine de șaizeci de ani, iar anul acesta a muncit ca un om disperat să-și vadă nepotul în siguranță pe tron, având conștiința cumplită a faptului că niciunul, nici celălalt nu mai au mult timp la dispoziție. Pe el îl mână din urmă bătrânețea, iar de Henric nenorocirea se ține scai.

Mătușa mea Katherine, soție mereu supusă, îl culcă în odăile lor bogat mobilate și confortabile și cheamă doctori, spițeri și infirmiere, dar e dată la o parte de milady mama regelui, care se mândrește cu cunoștințele ei despre doctorii și plante de leac și spune că Jasper, cu constituția lui de fier, are nevoie numai de mâncare bună, de odihnă și de niște tincturi încropite de ea ca să se facă bine. Henric, soțul meu, merge de trei ori pe zi în odaia bolnavului: dimineața, ca să vadă cum a dormit unchiul lui; înainte de cină, ca să se asigure că primește tot ce are de oferit mai bun bucătăria și că i se aduce lui mai întâi mâncarea fierbinte și proaspătă, servită în genunchi; și ultimul lucru, seara, înainte de a merge cu maică-sa în capelă, ca să se roage pentru sănătatea celui care a constituit piatra de temelie a vieții lor atâta vreme. Jasper i-a fost lui Henric ca un tată, singurul lui tovarăș statornic. I-a fost ocrotitor și mentor. Henric ar fi murit fără grija iubitoare, neîncetată a unchiului său. Pentru milady, cred că Jasper a fost cea mai puternică dintre influențele pe care le poate cunoaște o femeie: iubirea căreia nu i-a rostit niciodată numele, viața pe care n-a dus-o, bărbatul cu care ar fi trebuit să se mărite.

Și Henric, și mama lui presupun încrezători că Jasper, care a călărit și a luptat întotdeauna din toate puterile, care a scăpat mereu din pericol și a prosperat în exil, va scăpa încă o dată printre ghearele morții și va dansa la ospățul de Crăciun. După câteva zile însă, aerul lor devine tot mai grav, iar după alte câteva cheamă doctorii să-l vadă. Mai trec câteva zile și Jasper insistă să stea de vorbă cu avocatul și să-și facă testamentul.

— Testamentul? îl întreb mirată pe Henric.

— Firește! se răstește el. Are șaizeci și trei de ani și e un om cucernic și responsabil. Firește că-și face testamentul.

— Așadar, e grav bolnav?

— Tu ce crezi? se repede Henric la mine. Te-ai gândit că stă în pat din plăcerea de a se odihni?! Nu s-a odihnit în viața lui; n-a fost niciodată departe de mine când am avut nevoie de el; nu s-a cruțat deloc, nici măcar o zi, nici măcar o clipă…

Se întrerupe și-mi întoarce spatele, ca să nu-i văd lacrimile din ochi. Cu blândețe, mă duc în spatele lui; stă așezat în jilț, iar eu îl cuprind în brațe strâns; mă aplec și-mi lipesc obrazul de al lui, ca să-l alin.

— Știu cât de mult îl iubești. Ți-a fost ca un tată, ba chiar mai

mult de atât.

— Mi-a fost ocrotitor, dascăl, mentor și prieten, bâiguie el. M-a scos din Anglia ca să mă ferească de primejdii și a răbdat exilul de dragul meu, când eram copilandru. Apoi m-a adus înapoi ca să-mi revendic tronul. Fără el, nici măcar n-aș fi ajuns pe câmpul de luptă. Nu mi-aș fi găsit drumul prin Anglia, n-aș fi cutezat să mă încred în frații Stanley și Dumnezeu știe că, dacă n-ar fi fost învățăturile lui, n-aș fi câștigat bătălia. Îi datorez totul!

— Pot face ceva? întreb neajutorată, căci știu că nu pot face nimic.

— Se ocupă mama de toate, replică Henric cu mândrie. În starea ta, n-o poți ajuta cu nimic. Dacă vrei, te poți ruga.

*

Ca un gest bătător la ochi, îmi iau doamnele cu mine la capelă, unde ne rugăm și poruncim să se facă o slujbă pentru sănătatea lui Jasper Tudor, unchiul regelui Angliei, rebel bătrân și neînfrânt. Crăciunul sosește la curte, dar Henric poruncește să fie sărbătorit fără zarvă; sunt interzise muzica zgomotoasă și râsetele, ca să nu fie tulburată liniștea odăii bolnavului, în care Jasper doarme. Regele și mama lui veghează neîncetat.

Arthur e dus să-și vadă unchiul muribund, iar Harry intră după el. Mica prințesă Margaret e cruțată de greaua încercare, însă milady insistă ca băieții să îngenuncheze lângă patul celui mai de seamă englez din câți a cunoscut lumea.

— Galez, o corectez cu glas scăzut.

În ziua de Crăciun, mergem la biserică să sărbătorim nașterea lui Iisus Hristos și să ne rugăm pentru sănătatea lui Jasper Tudor, cel mai iubit fiu și luptător al Lui. În ziua următoare însă, dis-de-dimineață, Henric vine în odaia mea pe nepusă-masă și se așază la picioarele patului, în timp ce eu mă ridic somnoroasă. Cecily, care doarme cu mine, sare ca arsă, face o reverență și o zbughește din odaie.

— S-a prăpădit, spune Henric, părând nu atât îndurerat, cât uluit. Milady mama și cu mine stăteam cu el, iar el a întins mâna spre ea, mi-a zâmbit, apoi s-a lăsat pe perne, a scos un oftat prelung… și s-a dus.

Se lasă tăcerea. Pierderea lui Henric e atât de mare, încât știu că nu pot spune nimic ca să-l mângâi. L-a pierdut pe singurul tată pe care l-a cunoscut vreodată; a rămas orfan de un părinte.

Cu stângăcie, mă las în genunchi – burta mare mă încurcă – și întind brațele, oferindu-mă să-l iau la pieptul meu. El stă cu spatele la mine și nu se întoarce, nu-și dă seama că mă deschid spre el, miloasă. E singur de-a binelea.

Preț de o clipă, mă gândesc că l-a cotropit jalea, dar apoi înțeleg că pierderea lui Jasper nu face decât să-i sporească veșnicele temeri.

— Și acum cine o să-mi conducă armata împotriva băiatului și a scoțienilor? se întreabă Henric cu glas tare, înghețat de frică. Va trebui să-l înfrunt pe băiat în bătălie, în ținuturile de miazănoapte, unde oamenii mă urăsc. Cine va fi comandantul, dacă Jasper m-a părăsit? Cine îmi va sta alături? În cine mă pot încrede acum, că unchiul meu a murit?

[58] Palatul Sheen, Richmond, iarna anului 1496

Maggie intră în odaia mea cu un pas atât de iute și-mi aruncă o privire atât de arzătoare, încât, cunoscând-o bine, îmi dau seama că vrea cu disperare să-mi vorbească. Stau cu milady mama regelui, cu lucrul de mână în poală, ascultând una dintre veșnicele-i predici despre religie, citită de o doamnă de companie de pe un manuscris copiat de mână – căci Dumnezeu știe că nu s-ar obosi nimeni să tipărească așa un pomelnic. Maggie ne face câte o reverență, se lasă pe un scaun, își ia ceva de cusut și încearcă să pară calmă. Eu aștept sfârșitul capitolului, când fata trebuie să întoarcă pagina manuscrisului, și anunț:

— Plec să mă plimb în grădină.

Milady se uită pe geam și vede cerul cenușiu, acoperit de nori pântecoși, ce făgăduiesc ninsoare.

— Mai bine ai aștepta până iese soarele.

— Îmi iau mantia, manșonul și pălăria.

După o privire șovăitoare aruncată către milady mama regelui, să văd dacă mă va contrazice, doamnele mele îmi aduc veșmintele și mă înfășoară ca pe o boccea pântecoasă.

Milady le lasă să-și vadă de treabă, de parcă n-ar mai avea chef să mă submineze în propriile-mi odăi. De la moartea lui Jasper, a îmbătrânit cu zece ani. Mă uit la ea și câteodată n-o mai văd pe femeia teribilă care ne-a dominat pe mine și pe soțul meu, ci o femeie care și-a petrecut toată viața luptând pentru o

cauză, și-a sacrificat marea iubire de dragul fiului ei, iar acum așteaptă să afle dacă acea cauză e pierdută și dacă fiul ei trebuie să redevină fugar.

— Margaret, îmi oferi brațul tău? întreb.

Maggie se ridică în picioare cu o lipsă de interes prefăcută, de parcă ar fi avut de gând să rămână înăuntru, și-și pune mantia.

— Vă trebuie o strajă, anunță milady. Voi trei! (Face semn spre cele mai apropiate dintre doamne, fără a se uita cine sunt.) Voi vă plimbați cu Alteța Sa.

Deși nu par prea încântate de gândul unei plimbări prin frig, când stă să ningă, femeile se ridică și-și aduc mantiile din odăile lor; cu un străjer înaintea noastră și altul în spate, cu doamnele în jurul nostru, Maggie și cu mine rămânem singure, în sfârșit, și putem vorbi departe de urechi străine.

— Ce e? întreb scurt îndată ce gărzile o iau înainte, iar doamnele rămân în urmă.

Maggie mă ia de braț, ca să nu alunec pe pământul înghețat. Lângă noi, fluviul cenușiu și rece are malurile mărginite de albeața gheții; alb ca bruma, un pescăruș țipă o dată deasupra noastră, apoi se depărtează.

— S-a însurat, spune ea scurt.

Niciodată nu e nevoie să-i rostească numele; mai mult, am convenit că nu avem nume pentru el.

— Însurat!

Simt pe dată gheara temerii că și-a luat o nevastă mai prejos de el – vreo slujnică miloasă, vreo văduvă profitoare care i-a dat bani cu împrumut. Dacă a făcut o partidă proastă, Henric va cârâi de bucurie și-l va batjocori, numindu-l mai abitir ca oricând Peterkin și Perkin, odrasla unui bețiv și a unei femei de corvoadă, acum cununat cu o târâtură. Toți vor spune că asta îl arată, vădit, pretendent de rând, nu prinț, sau că a deprins purtări de rând, purtări vulgare, dacă l-a fermecat văduva unui nobil mărunt și a luat-o pentru banii de zestre. Dacă mireasa lui e o stricată, o femeie șleampătă într-o magherniță, mai bine ar renunța la planurile lui și ar pleca acasă. Încremenesc în loc.

— Doamne sfinte, Maggie! Cu cine?

Ea zâmbește radios.

— A făcut o partidă bună, ba chiar strălucită. S-a însurat cu Katherine Huntly, rudă cu însuși regele Scoției; e fata contelui Huntly, cel mai de seamă lord scoțian.

— Fata contelui Huntly?

— Se spune că e o frumusețe. A condus-o la altar însuși regele Iacob. S-au logodit înainte de Crăciun, acum sunt căsătoriți și deja se spune că ea a rămas grea.

— Frăți… Ri… e însurat? Băiatul s-a însurat?

— Și soția lui e grea.

O iau de braț și plecăm mai departe.

— O, dacă mama ar fi putut vedea una ca asta!

— S-ar fi bucurat nespus de mult, încuviințează Maggie. Nespus de mult.

Izbucnesc în râs.

— Ar fi încântată la culme, mai ales dacă fata e frumoasă și are avere mare. Dar, Maggie, știi unde s-au cununat? Și cum au arătat?

— Ea a purtat o rochie de un roșu foarte închis, iar fra… el a fost îmbrăcat cu cămașă albă, pantaloni negri și haină de catifea neagră. Au sărbătorit printr-un mare turnir.

— Un turnir!

— Totul s-a făcut pe cheltuiala regelui Iacob și a fost de primă mână. Se spune că măreția a fost pe măsura curții noastre, ba unii zic că a întrecut-o. Iar acum regele și proaspeții însurăței au plecat la palatul lui de vânătoare din Falkland, în Fife.

— Soțul meu știe toate astea.

E la mintea cocoșului.

— Da. Eu am aflat de la sir Richard, care urmează să plece în Lincoln și să strângă armată pentru războiul cu Scoția, iar el a auzit de la o iscoadă de-a regelui. Regele se află acum cu sfetnicii lui, poruncește repararea castelelor de la miazănoapte și face pregătiri pentru o invazie din partea Scoției.

— O invazie condusă de regele scoțian?

— Se spune că se va întâmpla precis primăvara asta, de vreme ce acum se înrudește prin alianță cu familia regală scoțiană. Regele Scoției îl va așeza precis pe tronul Angliei.

Mă gândesc la fratele meu, așa cum l-am văzut ultima oară: un băiețel de zece ani, cu păr bălai, ochi căprui luminoși și un zâmbet poznaș. Mă gândesc cum îi tremura buza de jos când l-am sărutat de adio, l-am înfășurat bine în mantie, să-i fie cald, și l-am trimis afară din sanctuar, singur-singurel, cu barca, pe fluviu în jos. Ne rugăm ca planul nostru să țină și el să răzbată dincolo de hotarele țării, până la mătușa noastră, ducesa

Margaret, iar aceasta să-l salveze. Acum mă gândesc la el: bărbat în toată firea, îmbrăcat în alb și negru, în ziua nunții. Mi-l imaginez zâmbind ca un drăcușor, cu frumoasa-i mireasă alături.

Duc mâna la pântecul în care crește un mic Tudor – dușmanul fratelui meu, fiul bărbatului care i-a uzurpat fratelui meu tronul.

— N-ai ce face, spune Maggie, văzând cum mi se stinge zâmbetul. Nici tu, nici eu nu putem face altceva decât să nădăjduim că vom supraviețui și să ne rugăm ca nimeni să nu dea vina pe noi. Vom vedea ce se întâmplă.

*

În februarie mă pregătesc de retragerea pentru naștere, lăsând în urmă o curte încă îndoliată după Jasper și încă neliniștită de veștile sosite de la curtea tânără și voioasă a Scoției. Auzim că suita își petrece timpul vânând prin ținuturile înzăpezite și plănuind să le invadeze pe ale noastre de la miazănoapte, de cum se îndreaptă vremea.

Înainte ca eu să intru în izolare, Henric organizează un dineu măreț, la care participă ca oaspete de onoare ambasadorul spaniol, Roderigo Gonzalva de Puebla. E un bărbat mărunt, oacheș și arătos; se înclină adânc în fața mea, îmi sărută mâna, apoi se îndreaptă de spate și-mi zâmbește radios, de parcă e încredințat că-l voi găsi foarte chipeș.

— Ambasadorul a propus o mireasă pentru prințul Arthur, îmi spune încet Henric. Pe cea mai mică dintre prințesele spaniole, infanta Caterina de Aragon.

Mă uit de la fața lui zâmbitoare la ambasadorul cel îngâmfat și înțeleg că se așteaptă să fiu încântată.

— Ce idee bună! remarc. Dar sunt atât de mici!

— O logodnă care să arate prietenia dintre țările noastre, explică mieros Henric, făcând semn cu capul spre ambasadori și conducându-mă la masa principală, unde nu putem fi auziți. Nu doar ca să legăm Spania de interesele noastre, să ne fie aliată permanentă împotriva Franței, ci și ca să punem mâna pe băiat. Mi-au făgăduit că, dacă îl logodim pe Arthur, îl vor ispiti pe băiat să-i viziteze, făgăduindu-i o alianță. Îl vor face să meargă în Granada și-l vor da pe mâna noastră.

— Nu va merge, replic convinsă. De ce să-și lase soția în Scoția și să plece în Spania?

— Pentru că vrea sprijinul Spaniei pentru invazie, răspunde scurt Henric. Însă monarhii spanioli vor rămâne aliații noștri. Ne vor da mâna infantei și îl vor prinde pe trădătorul nostru, ca să se asigure că infanta se mărită cu singurul moștenitor al tronului. Interesele lor devin interesele noastre. Monarhii spanioli sunt și ei proaspăt urcați pe tron, știu ce înseamnă să lupți pentru regatul tău. Când își vor logodi prințesa cu prințul nostru, vor semna condamnarea băiatului la moarte. Vor vrea să-l vadă mort, la fel ca noi.

Curtenii se ridică în picioare pentru a ne saluta, înclinându-se adânc în fața mea; mai-marele peste valeții cu urcioarele de spălat vine la mine, aducând vasul din aur cu apă caldă. Îmi cufund degetele în apa parfumată și mi le șterg cu șervetul.

— Dar, soțul meu…

— Lasă, mă întrerupe Henric. Vom discuta despre aceste lucruri după ce naști și te întorci la curte. Acum trebuie să primești urările de bine ale curtenilor, să te retragi și să te gândești numai și numai la o naștere ușoară. Sper să-mi dăruiești încă un băiat, Elizabeth.

Zâmbesc de parcă m-ar fi liniștit și mă uit spre locul unde șade ambasadorul de Puebla, între curtenii însemnați, ca oaspete de onoare. Mă întreb dacă ar putea fi atât de fățarnic și cu o ambiție atât de nemăsurată, încât să promită unui băiat de douăzeci și doi de ani prietenia lui și apoi să-l trădeze, trimițându-l la moarte. Simțindu-mi privirea, el ridică ochii și-mi zâmbește, iar eu îmi spun: „Da, e fățarnic”.

[59] Palatul Sheen, Richmond, martie 1496

Intru în izolare cu inima grea, fiindcă încă mi-e dor de micuța mea Elizabeth. De astă dată, chinurile facerii sunt grele și durează mult. Sora mea Anne râde și spune că va studia cum se procedează, căci așteaptă și ea un copil, însă ceea ce vede o sperie. După câteva ceasuri mi se aduce bere tare, specială pentru naștere. Aș vrea s-o am pe mama lângă mine, să mă învăluie cu privirea ei calmă și cenușie, să-mi șoptească despre râu și despre odihnă și să mă ajute să rabd durerile. Pe la miezul nopții, simt că pruncul vine negreșit; mă las pe vine, ca o țărancă, împing cu putere și aud plânsetul slab. Plâng și eu de bucurie că am mai născut un copil, de oboseală cumplită. Îmi

dau seama că hohotesc de parcă aș avea inima frântă; mi-e dor de fratele pe care mă tem că nu-l voi vedea niciodată, de soția lui, pe care n-o voi cunoaște, și de pruncul lor, vărul fetiței mele nou-născute, care nu se va juca niciodată cu ea.

Chiar și cu fetița în brațe, bine învelită în patul meu cel mare, înconjurată de doamnele de companie care îmi laudă curajul și-mi aduc bere caldă și dulciuri, tot mă simt copleșită de singurătate. Maggie e singura care-mi vede lacrimile. Îmi șterge obrajii cu o bucată de pânză.

— Ce s-a întâmplat?

— Mă simt ca și cum aș fi cea din urmă din neamul meu, mă simt cu desăvârșire singură.

Nu se grăbește să mă mângâie, nici măcar nu mă contrazice arătându-le pe surorile mele, care privesc cum fetița e înfășată și pusă la sânul doicii, scoțând exclamații încântate. Are un aer mohorât; e obosită și ea, asemeni mie, după noaptea nedormită, și ea are obrajii uzi de lacrimi. Nu mă contrazice. Îmi aranjează pernele și apoi rostește încet:

— Chiar suntem cele din urmă. Nu pot să-ți ofer vorbe prefăcute de mângâiere. Suntem ultimii din neamul York: tu, surorile tale, eu și fratele meu. Poate că Anglia nu va mai vedea niciodată roza albă.

— Ai vești de la Teddy?

Ea clatină din cap.

— Îi scriu, dar nu-mi răspunde. Nu mi se îngăduie să-l vizitez. L-am pierdut.

*

O botezăm pe nou-născută Mary, în cinstea Maicii Domnului. E o fetiță delicată și frumoasă, cu ochii de un albastru foarte închis și părul negru ca tăciunele. Mănâncă bine și prinde puteri și, cu toate că n-o uit pe surioara ei palidă și bălaie, descopăr că noul prunc din leagăn, noul vlăstar Tudor al Angliei, îmi aduce mângâiere.

Când mă întorc la curte, găsesc țara în plină pregătire de război. Henric vine în odaia copiilor ca s-o vadă pe micuță, dar se mulțumește să-i arunce doar o privire, la pieptul meu. Nici măcar n-o ia în brațe. Îmi spune înverșunat:

— Nu încape îndoială, regele Scoției ne va invada, iar în fruntea armatei lui se va afla băiatul. Trebuie să strâng oaste în

ținuturile de miazănoapte și jumătate din oșteni spun că vor lupta cu scoțienii, dar, dacă văd roza albă, vor lăsa armele. De scoțieni mă vor apăra, dar se vor alătura unui fiu de York. Am un regat de trădători.

Cu Mary în brațe, am impresia că i-o ofer pentru a-i potoli furia. Chiar dacă în Scoția există un fiu de York care își pregătește și-și înarmează oștenii, aici, la Sheen, palatul nostru preferat, i-am dăruit lui Henric o prințesă Tudor, iar el nici măcar n-o privește.

— Nu putem face nimic ca să-l convingem pe regele Iacob să nu se alieze cu... cu băiatul?

Henric îmi aruncă o privire în care se citește reținerea și mărturisește:

— I-am oferit o alianță. Nu contează că nu-ți place. Mă îndoiesc că va rezista. Probabil că nu vom fi nevoiți să i-o trimitem.

— Pe cine să-i trimitem?

Henric pare că tăinuiește ceva.

— Pe Margaret. Fiica noastră Margaret.

Mă uit la el de parcă și-a pierdut mințile. Îi spun un lucru limpede ca lumina zilei:

— Fiica noastră are șase ani. Te gândești s-o măriți cu regele Scoției, care are... câți? Mai bine de douăzeci?

— Mă gândesc să i-o ofer. Când ea va ajunge la vârsta măritișului, el va avea doar treizeci și ceva de ani. Nu e o partidă proastă.

— Dar, milord, asta înseamnă să alegi soți și soții pentru toți copiii noștri gândindu-te numai la băiat. Pe Arthur l-ai făgăduit deja monarhilor spanioli, în schimbul răpirii băiatului.

— Refuză să meargă la ei. E prea viclean.

— Și atunci, te gândești să i-o dai dușmanului tău pe fetița noastră, ca să-l obții pe băiat?

— Preferi să-l știi în libertate? se răstește el.

— Nu, firește că nu! Dar...

Am spus deja prea mult, zgândărindu-i temerile. Henric îmi trântește:

— I-o voi propune de soție regelui Scoției, iar el mi-l va da, în schimb, pe băiat în lanțuri. N-are nicio importanță dacă te gândești să-i cruți pe fetița noastră sau pe băiat când spui că nu vrei o astfel de căsătorie. Ea e prințesă Tudor și trebuie să facă

partida care ne slujește interesele. Trebuie să-și facă datoria, așa cum și eu trebuie să mi-o fac pe a mea, zi de zi. Așa cum trebuie să ne-o facem cu toții.

O strâng mai tare la piept pe nou-născuta noastră.

— Și fetița asta? Abia dacă te-ai uitat la ea. Toți copiii noștri au valoare numai ca atuuri pe care să le joci în această unică partidă? În acest unic război disproporționat și de nestăvilit cu un băiat?

Henric nu e nici măcar furios; chipul lui e plin de amărăciune, de parcă ar purta pe umeri o datorie grea, mai grea decât ar propune pentru oricine altcineva. Răspunde sec:

— Bineînțeles. Iar dacă Margaret e prețul pentru moartea băiatului, înseamnă că am făcut o afacere bună.

*

În vara asta, pe chipul lui Henric apar două cute noi, între nas și buze; asta dovedește că, de o vreme, colțurile gurii îi sunt lăsate mai mereu. O încruntarea neîncetată îi marchează trăsăturile pe măsură ce sosesc dări de seamă despre pregătirile de război ale scoțienilor și despre slaba apărare a ținuturilor noastre de la miazănoapte. Jumătate din nobilii Nordului au trecut deja granița cu Scoția ca să i se alăture băiatului, iar familiile lor, rămase în urmă, nu se ostenesc să se ridice la luptă de partea lui Henric, împotriva propriilor rude.

În fiecare seară, după cină, Henric se duce în odăile mamei lui și numără împreună, iar și iar, numele celor de la miazănoapte în care pot avea încredere. Milady a alcătuit o listă a celor pe care pot fi siguri și a celor de care se îndoiesc. Văd ambele liste când intru în odăi, ca să-i urez ei noapte bună. Pergamentul pe care sunt înscrise numele celor în care au încredere și pe care îi socotesc în stare să lupte e țintuit cu o călimară lângă care se află o pană, ca și cum cei doi ar nădăjdui să adauge nume de supuși credincioși. Pergamentul cu numele celor în care n-au încredere se desfășoară peste marginea mesei, spre podea. Pe el stau scrise nume după nume, cu un semn de întrebare alături. Nimic n-ar putea să arate mai limpede că regele și mama lui se tem de propriii supuși – bărbați și femei –, că regele și mama lui își numără prietenii și descoperă că lista e prea scurtă, își numără dușmanii și văd cum numărul lor crește zi de zi.

— Ce vrei? se răstește Henric la mine.

Ridic din sprâncene văzând nepolitețea pe care o vădește de față cu mama lui, dar mă mulțumesc să-i fac ei o reverență, rostind pe ton foarte scăzut:

— Milady mamă, am venit să vă spun noapte bună.

— Noapte bună, răspunde ea.

Abia dacă ridică privirea, tot atât de tulburată ca fiul ei. Le spun:

— Azi, în drum spre capelă, m-a oprit o femeie ca să mă întrebe dacă ar putea fi iertată de datoria către rege sau dacă i s-ar putea acorda mai mult timp pentru a o plăti. Se pare că soțul ei a fost acuzat de un delict mărunt, dar nu i s-a dat posibilitatea de a-și alege pedeapsa. Are de plătit amendă, o amendă foarte mare. Femeia spune că-și vor pierde casa și pământul și vor ajunge la sapă de lemn. Spune că bărbatul ei ar fi preferat să facă închisoare, decât să fie martor la distrugerea roadelor muncii lui. Îl cheamă George Whitehouse.

Se uită la mine amândoi de parcă aș vorbi în grecește, fără să înțeleagă o iotă. Continui:

— E supus credincios. S-a încăierat, atâta tot. E nedrept să-și piardă căminul pentru o încăierare la cârciumă, fiindcă amenda depășește ce poate el plăti. Amenzile n-au fost niciodată atât de mari.

— Tu nu pricepi nimic?! întreabă milady pe un ton furios. Nu înțelegi că trebuie să adunăm fiecare ban, fiecare gologan pe care-l putem lua de la toată suflarea regatului, ca să strângem oaste și s-o plătim? Crezi că vom cruța un bețiv de amendă, dacă ne putem cumpăra cu ea un oștean sau chiar și o săgeată?

Henric cercetează atent lista, fără să ridice ochii, însă am convingerea că ascultă. Protestez:

— Dar omul ăsta e un supus credincios! Dacă-și pierde casa și familia, dacă ajunge la sapă de lemn pentru că oamenii regelui o vând peste capul lui, ca să încaseze o amendă imposibilă, înseamnă că îi pierdem iubirea și loialitatea! Înseamnă că am pierdut un oștean! Siguranța tronului se clădește pe supușii care ne iubesc – numai pe cei care ne iubesc. Cârmuim cu încuviințarea celor cârmuiți și trebuie să avem grijă ca cei care ne sunt credincioși să rămână astfel. Lista aceea… (Arăt spre numele celor a căror loialitate e pusă la îndoială.) Lista aceea va crește dacă ruinați prin amenzi oameni de ispravă.

— Îți vine foarte ușor să spui așa ceva, căci tu ești iubită și ai

fost întotdeauna iubită! răbufnește pe neașteptate milady mama regelui. Te tragi dintr-o familie de oameni care se mândresc că sunt nemărginit, bătător la ochi… (Aștept îngrozită să văd ce va spune.) …nesfârșit de fermecători! încheie ea răstit, de parcă ar fi cel mai grav defect. Fermecători! Știi ce se spune despre băiat?

Clatin din cap.

— Se spune că-și face prieteni oriunde s-ar duce! (Strigă de-a binelea, cu glasul ridicat, cu obrazul înroșit; mânia ei s-a dezlănțuit la simpla pomenire a băiatului și a farmecului său de York.) Se spune că însuși împăratul, regele Franței și regele Scoției s-au îndrăgostit pur și simplu de el! Vedem alianțele pe care le-a încheiat: cu împăratul, cu regele Franței, cu regele Scoției – alianțe legate ușor, care nu-l costă nimic. Nimic! Noi însă trebuie să făgăduim pacea sau mâna copiilor noștri sau o avere în aur ca să le câștigăm prietenia! Iar acum aflăm că irlandezii strâng iarăși oaste pentru el, cu toate că nu primesc nimic în schimb. Nu capătă bani – noi le plătim o avere ca să rămână loiali ci îl slujesc din dragoste. Dau fuga sub stindardul lui pentru că îl iubesc!

Mă uit pe lângă ea, la soțul meu, care stă cu capul întors într-o parte, și-i spun:

— Ai putea fi iubit.

El ridică în sfârșit privirea, se uită în ochii mei și spune cu amărăciune:

— Nu ca băiatul. Se pare că n-am talentul ăsta. Nimeni nu e atât de iubit ca băiatul.

*

Femeia care m-a oprit în drum spre capelă și m-a implorat să-i spun soțului meu, regele, că supușii lui nu-și pot plăti amenzile și birurile e doar una dintr-o mare mulțime. Oamenii mă roagă iar și iar să intervin ca să li se ierte o datorie, iar eu sunt silită să le răspund de fiecare dată că nu pot. Fiecare trebuie să-și plătească amenzile și birurile, iar slujbașii care strâng birurile merg acum înarmați și însoțiți de străjeri. Când plecăm în procesiune spre Apus, în vara asta, și traversăm dealurile verzi ale Câmpiei Salisbury, îi luăm cu noi pe vistiernicii lui Henric, iar aceștia socotesc din nou valoarea proprietăților, a pământurilor și a afacerilor și pun biruri noi pe ele.

Acum îmi pare rău că i-am povestit lui Henric cum obișnuia tata să se uite peste capetele celor care citeau declarația de credință și să calculeze cât ar putea plăti fiecare. Sistemul de împrumuturi și amenzi al tatălui meu a devenit sistemul de biruri detestat al lui Henric; oriunde mergem, suntem urmați de funcționari care numără geamurile de sticlă ale caselor sau oile din turmele de pe pășuni sau socotesc ce recolte vor da câmpurile, iar la urmă îi anunță pe supușii veniți să ne vadă cât au de plată.

În loc să fim întâmpinați de oameni care aclamă pe străzi, înghesuindu-se ca să le facă semne cu mâna copiilor casei regale și să-mi trimită bezele, norodul se face nevăzut, își îngrămădește avutul în magazii, își dosește registrele cu socoteli, își neagă prosperitatea. Gazdele noastre servesc ospețe sărăcăcioase și-și ascund cele mai bune tapiserii și argintăria. Nimeni nu îndrăznește să-i arate regelui ospitalitate și generozitate, căci ori el, ori mama lui o vor lua drept dovadă că supusul cu pricina e mai bogat decât susține și-l vor acuza că nu și-a declarat avutul. Mergem de la reședințe nobiliare și abații la următoarele ca niște nomazi hrăpăreți care vizitează doar ca să fure, iar mie mi-e groază de fețele neliniștite care ne întâmpină și de aerul de ușurare ce se așterne pe ele la plecarea noastră.

Și pretutindeni, la fiecare popas, răsar bărbați cu gluga mantiei ridicată, care ne urmăresc precum Moartea însăși, pe cai ce abia se mai țin pe picioare; îi vorbesc soțului meu în taină, dorm o noapte, iar a doua zi pleacă mai departe, în spinarea celor mai buni cai din grajduri. Se îndreaptă către apus, în Cornish, unde moșierii, minerii, marinarii și pescarii declară că nu vor mai plăti niciun ban pentru birurile Tudor, sau către răsărit, unde coasta e periculos de vulnerabilă în fața unei invazii, sau către miazănoapte, în Scoția, unde auzim că regele adună armată și toarnă tunuri cum nu s-au mai văzut niciodată, pentru iubitul său văr: băiatul care va fi regele Angliei.

*

— În sfârșit, e al meu!

Henric intră în odaia mea ignorându-mi doamnele de companie, care sar ca arse în picioare și-i fac reverențe adânci. Ignoră și muzicanții, care amuțesc și așteaptă poruncă.

— Al meu e! Uită-te!

Mă uit, supusă, la foaia de hârtie pe care mi-o arată. E toată numai simboluri și cifre fără înțeles pentru mine. Îi spun încet:

— N-o pot citi. E limba pe care o folosești tu, limba spionilor.

Cu un țâțâit enervat, trage altă foaie de hârtie de sub prima.

E o traducere a mesajului codificat din partea solului portughez, pecetluită chiar de regele Franței, pentru a-i dovedi adevărul. *Așa-zisul duce de York e fiul unui bărbier din Tournai; i-am găsit părinții și vi-i pot trimite*...

— Ce părere ai? mă întreabă de sus Henric. Pot dovedi că băiatul e un impostor! Îi pot aduce în Anglia pe maică-sa și pe taică-său, care vor putea declara că e fiul unui bărbier din Tournai. Ce zici?

Simt că verișoara mea, Margaret, face câțiva pași spre mine, ca și cum ar vrea să mă apere de glasul tot mai ridicat al lui Henric. Cu cât e mai nesigur, cu atât vociferează mai tare. Mă ridic în picioare, îi iau mâna în mâna mea și-i răspund așa cum l-aș liniști pe băiețelul meu Harry, după o ceartă cu fratele lui, când e gata să izbucnească în plâns din cauza frustrării.

— Zic că asta îți dovedește pe deplin dreptatea. Sunt sigură că-ți va dovedi pe deplin dreptatea.

— Chiar așa! întărește el furios. E întocmai cum am zis: e un băiat sărac, un fitecine.

— Întocmai cum ai spus, repet eu privindu-i fața roșie de mânie și simțind doar milă față de el. Asta dovedește că ai dreptate întru totul.

Îl trece un mic fior.

— Atunci voi trimite după ei, după acești părinți de rând. Îi voi aduce în Anglia și toți vor vedea originea umilă a prefăcutului de băiat.

[60] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1496

Dar Henric nu poruncește să fie aduși bărbierul din Tournai și nevasta lui. Trimite încă un spion, care nu reușește să-i găsească. Îmi trece prin minte, în treacăt, o imagine amuzantă: Tournai, plin de bărbați înfășurați în mantii și cu fețele ascunse de glugi, căutând pe cineva, pe oricine e dispus să susțină că a avut un băiat care a dispărut de acasă și căruia i s-a năzărit să se dea drept regele Angliei, iar acum se înrudește prin alianță cu

familia regală a Scoției și e prietenul iubit al majorității monarhilor din lumea creștină.

Ideea e atât de absurdă, încât, când Henric continuă să caute o mamă îndoliată, un băiat dispărut, orice, fie și doar un nume, văd în asta nu măsura hotărârii lui de a dezlega un mister, ci măsura dorinței tot mai disperate de a-i crea băiatului o identitate și de a-i atribui un nume. Când sugerez că ar merge oricine – nu trebuie neapărat să fie un bărbier din Tournai, ci ar putea, la fel de bine, să caute oricare doi părinți dispuși să susțină că băiatul este fiul lor, că a fost crescut de ei și apoi a dispărut –, Henric se încruntă la mine, replicând:

— Întocmai, întocmai! Aș putea să am jumătate de duzină de părinți, și tot n-ar crede nimeni că i-am găsit pe cei adevărați.

Într-o seară de toamnă, sunt poftită în odăile reginei – tot odăile reginei se numesc – de către milady mama regelui, care îmi trimite vorbă că vrea să stăm de vorbă înainte de cină. Merg însoțită de Cecily, sora mea, căci Anne s-a retras, în așteptarea primei sale nașteri; dar când mi se deschid larg ușile mari, duble, văd că sala de primire a lui milady e goală. O las pe Cecily să mă aștepte acolo, lângă focul economic, din resturi mărunte de scândură, și intru singură în odaia personală a lui milady.

O găsesc în genunchi, în fața unui pupitru de rugăciune, însă la intrarea mea aruncă o privire peste umăr, șoptește „Amin” și se ridică în picioare. Ne facem reverențe una alteia – ea mie, fiindcă sunt regină, eu ei, fiindcă mi-e soacră – și ne lipim obrajii reci unul de altul, de parcă am schimba o sărutare, dar buzele noastre nu ating deloc chipul celeilalte. Îmi arată un jilț la fel de înalt ca al ei, aflat de cealaltă parte a căminului, și ne așezăm deodată, ignorând ordinea de precădere. Încep să mă întreb despre ce e vorba.

— Doresc să-ți vorbesc confidențial, începe ea. Absolut confidențial. Ceea ce-mi vei spune nu va ieși dintre pereții acestei odăi. Poți avea încredere să-mi spui orice. Îți dau cuvântul meu sfânt de onoare.

Aștept. Mă îndoiesc foarte tare că-i voi spune ceva, așa că nu-i nevoie să mă asigure că nu-mi va repeta vorbele. În plus, știu că s-ar grăbi să-i repete fiului ei orice informație folositoare – cuvântul sfânt de onoare n-ar încurca-o nici măcar o clipă. Cuvântul ei sfânt de onoare nu face nici cât o ceapă degerată,

pe lângă devotamentul față de fiul ei.

— Vreau să vorbim despre vremuri de demult, spune ea. Erai copiliță, așa că n-ai fost de vină pentru nimic. Nici eu nu te socotesc vinovată, nici fiul meu și nici altcineva. Mama ta poruncea totul, iar tu i te supuneai. (Tace câteva clipe.) Acum nu mai trebuie să i te supui.

Plec fruntea. Milady pare să aibă greutăți cu formularea întrebării. Tace, bate darabana cu degetele pe brațul sculptat al jilțului, închide ochii, ca și cum ar rosti o rugăciune scurtă.

— Când erai copilă, în sanctuar, fratele tău, regele, se afla în Turn. Dar frățiorul cel mic, Richard, rămăsese cu voi, în ascunzătoare. Mama ta l-a ținut lângă ea. Când i s-a promis că fratele tău Edward va fi încoronat, i s-a cerut să-l trimită pe prințul Richard în Turn, la fratele lui, ca să-i țină tovărășie. Îți amintești?

— Îmi amintesc.

Fără voia mea, arunc o privire spre buștenii din cămin, de parcă aș vedea în jarul licăritor acoperișul boltit al sanctuarului, chipul alb și disperat al mamei, albastrul-închis al rochiei sale de doliu și pe băiețelul pe care l-am cumpărat de la părinții lui, l-am luat în primire, l-am spălat și, poruncindu-i să nu scoată o vorbă, l-am îmbrăcat ca pe frățiorul meu, cu o beretă trasă în jos pe frunte și o eșarfa la gură. I l-am dat arhiepiscopului, care a jurat că va fi ocrotit, deși noi n-aveam încredere în el, n-aveam încredere în niciunul dintre ei. L-am trimis pe băiețelul acela în ghearele primejdiei, ca să-l salvăm pe Richard. Ne-am gândit că vom câștiga o noapte sau poate o noapte și o zi. Nu ne-a venit să credem ce noroc avem când nimeni nu i-a pus identitatea la îndoială, când cei doi băieți, fratele meu Edward și copilul sărac, au dus mai departe înșelătoria.

— Lorzii din Consiliul Coroanei au venit și au cerut să li-l încredințați pe frățiorul tău, murmură milady, cu glas cântător. Acum însă mă întreb dacă ați făcut-o.

Mă uit la ea, îi înfrunt privirea cu ochi sinceri, stăruitori, și răspund fără ocol:

— Bineînțeles că am făcut-o! Toată lumea o știe. A fost martor întregul Consiliu al Coroanei. Chiar și soțul vostru, Thomas, lordul Stanley era prezent. Toată lumea știe că frățiorul meu Richard a fost dus să locuiască în Turn împreună cu fratele lui, regele, ca să-i țină tovărășie. Vă aflați și voi la curte. Negreșit că

l-ați văzut când a fost dus în Turn. Vă amintiți, fără îndoială, căci a știut toată lumea că mama a plâns când și-a luat rămas-bun de la el, însă arhiepiscopul i-a jurat personal că Richard va fi în siguranță.

Milady dă din cap, încuviințând.

— A, dar pe urmă... Pe urmă n-a născocit mama ta o mică stratagemă ca să-i scape de acolo? (Se trage mai aproape de mine și întinde mâna ca pe o gheară, apucându-le pe ale mele, împreunate în poală.) Era o femeie deșteaptă și mereu atentă la pericole. Mă întreb dacă se aștepta ca lorzii să vină după prințul Richard. Nu uita că mi-am trimis oamenii, împreună cu ai ei, să ia cu asalt Turnul, ca să-i salveze. Am încercat și eu să-i salvez. După aceea însă, după ce încercarea a dat greș, i-a salvat ea pe băieți – sau poate doar pe Richard, mezinul? A pus la cale ceva, fără să-mi spună? Eu eram întemnițată în casa soțului meu, ca pedeapsă pentru că am ajutat-o, nu mi se îngăduia să vorbesc cu nimeni sau să trimit scrisori. A reușit mama ta, loială și inteligentă cum era, să-l scape pe Richard? L-a scos pe fratele tău Richard din Turn?

— Știți doar că uneltea tot timpul. Vă scria vouă, îi scria fiului vostru. Știți precis mai multe decât mine despre vremea aceea. V-a zis că l-a dus la loc sigur? Ați păstrat taina atâta amar de vreme?

Milady își smulge mâna, de parcă aș dogori ca jăraticul din cămin.

— Ce vrei să spui? Nu! Nu mi-a zis niciodată așa ceva!

— Ați complotat cu ea pentru eliberarea noastră, nu-i așa? întreb cu glas dulce precum laptele cu zahăr. Ați complotat cu ea ca fiul vostru să vină și să ne salveze? De asta a venit Henric în Anglia? Ca să ne elibereze pe toți? Nu ca să ia tronul, ci ca să i-l redea fratelui meu și să ne elibereze?

— Dar ea nu mi-a spus nimic! răbufnește lady Margaret. Nu mi-a zis niciodată nimic. Deși toată lumea spunea că băieții au murit, n-a pus să se facă slujbă de pomenire pentru ei. Nu le-am găsit trupurile, nu i-am găsit nici pe ucigașii lor și nici urmă de plan de a-i omorî. Ea n-a spus cine sunt criminalii și nimeni n-a mărturisit.

— Ați nădăjduit că lumea îl va crede vinovat pe unchiul lor, Richard, spun cu glas scăzut. Dar n-ați avut curajul de a-l acuza. Nici când l-ați știut mort, într-un mormânt anonim, nici când i-ați

înșirat în public crimele. De lucrul ăsta nu l-ați acuzat niciodată. Nici măcar Henric și nici măcar *voi* n-ați avut îndrăzneala de a susține că și-a omorât nepoții.

— Chiar au fost omorâți? șuieră ea. Dacă n-a fost Richard? N-are importanță cine a fost făptașul! Au fost uciși? Au fost omorâți amândoi? Știi?

Clatin din cap.

— Unde sunt băieții? întreabă ea în șoaptă, iar glasul îi e tot atât de slab ca pâlpâitul flăcărilor din cămin. Unde sunt? Unde e acum prințul Richard?

— Cred că știți mai bine decât mine. Cred că știți foarte bine unde e. (Mă întorc cu fața spre ea, ca să-mi vadă zâmbetul.) Nu credeți că e în Scoția? Nu credeți că e liber și că pornește în fruntea unei armate, împotriva noastră? Împotriva fiului vostru, pe care îl declară uzurpator?

Suferința de pe chipul ei e sinceră. Șoptește:

— Au traversat granița. Au strâns o armată uriașă, regele Scoției se află împreună cu băiatul în fruntea a mii de oșteni, a turnat tunuri, i-a organizat – nimeni n-a mai văzut o armată ca asta la miazănoapte. Iar băiatul a trimis o proclamație...

Se întrerupe și scoate documentul de sub rochie. Nu-mi pot tăgădui curiozitatea; întind mâna, iar ea îmi dă hârtia. E o proclamație dată de băiat; pesemne că a poruncit să fie scrise sute, dar în partea de jos se află iscălitura lui, R.R. – Ricardus Rex, regele Richard al IV-lea al Angliei.

Nu-mi pot dezlipi ochii de pe bucla inițialei, desenată cu atâta siguranță. Ating cu degetul cerneala uscată: poate că e iscălitura fratelui meu. Nu-mi vine să cred că vârful degetului meu nu-i simte atingerea, că cerneala nu se încălzește sub mâna mea. El a semnat hârtia, iar acum o ating eu.

— Richard, rostesc cu mirare, auzind iubirea din propriu-mi glas. Richard.

— Cheamă poporul Angliei să-l captureze pe Henric când va încerca să fugă, spune mama lui Henric cu glas tremurător.

Abia dacă o aud. Mă gândesc la fratele meu semnând sute de proclamații „Ricardus Rex”: regele Richard. Mă trezesc zâmbind, cu gândul la băiețelul atât de iubit de mama și de noi toți pentru firea lui voioasă. Mi-l imaginez iscălind cu o înfloritură și surâzând, convins că va recuceri Anglia pentru Casa de York.

— A trecut granița din Scoția, înaintează în marș spre

Berwick, geme ea.

În sfârșit, înțeleg ce spune.

— Ne-au invadat?

Ea încuviințează din cap.

— Regele pleacă? Oștile lui sunt pregătite?

— Am trimis bani, spune ea. O avere. Henric trimite bani și arme cu nemiluita în Nord.

— Pleacă la luptă? Henric își va conduce armata împotriva băiatului?

Ea clatină din cap.

— Nu trimitem armată. Încă nu, nu în Nord.

Profund nedumerită, mă uit când la îndrăzneață proclamație scrisă cu cerneală neagră, când la chipul ei bătrân și înfricoșat.

— De ce nu? Doar trebuie să apere Nordul! Credeam că sunteți pregătiți pentru așa ceva.

— Nu putem! răbufnește ea. Nu îndrăznim să pornim cu armata spre Nord, ca să-l înfruntăm pe băiat. Dacă trupele se întorc împotriva noastră îndată ce sosim? Dacă schimbă tabăra, dacă oamenii trec de partea lui Richard, înseamnă că n-am făcut decât să-i oferim băiatului o armată și toate armele noastre. Nu cutezăm să ne apropiem de el cu oștirea. Va trebui ca Anglia să fie apărată de oamenii Nordului, cu conducătorii lor ridicați la luptă pentru propriile pământuri. Vom tocmi mercenari ca să le îngroșăm rândurile, soldați din Lorena și din Germania.

Mă uit la ea, nevenindu-mi să cred.

— Tocmiți soldați străini pentru că nu puteți avea încredere în englezi?

Își frânge mâinile.

— Oamenii sunt înverșunați din cauza birurilor și a amenzilor, cârtesc împotriva regelui. Sunt nedemni de încredere și nu putem fi siguri…

— Nu puteți avea încredere că armata engleză nu va schimba tabăra și nu se va întoarce împotriva regelui?

Ea își ascunde chipul în mâini și se face mică în jilț, aproape lăsându-se în genunchi, ca pentru a se ruga. O privesc cu indiferență, nu reușesc să-mi iau un aer de compătimire. N-am mai auzit în viața mea una ca asta: o țară să fie invadată și regele să se teamă să plece la luptă pentru a-și apăra hotarele, să nu poată avea încredere în armata strânsă, înzestrată și plătită de el. Un rege care se înfățișează ca un uzurpator și

cheamă trupe străine când un băiat, un băiat de obârșie obișnuită, ridică pretenții la tronul lui. Întreb:

— Cine va conduce armata asta din Nord, dacă regele nu vrea să plece?

E singurul lucru care îi aduce cât de cât bucurie.

— Thomas Howard, contele de Surrey. Ne încredem în el s-o facă. Sora ta îi poartă pruncul și se află în grija noastră. Sunt convinsă că el nu ne va trăda. Îi avem drept ostatici pe soția și pe primul lui născut. Bărbații din neamul Courtenay rămân de partea noastră și o vom mărita pe sora ta, Catherine, cu William Courtenay, ca să nu șovăie. Va da bine ca un nobil despre care se știa că e credincios Casei de York să lupte cu băiatul, nu crezi? Îi va pune pe oameni pe gânduri, nu? Vor vedea negreșit că Thomas Howard, ținut de noi în Turn, a ieșit de acolo nevătămat.

— Spre deosebire de băiat, remarc eu.

Întoarce imediat privirea spre mine și-i văd groaza pe chip.

— Care băiat? Care băiat?

— Vărul meu, Edward, răspund mieros. Îl țineți închis mai departe, fără motiv, fără acuzație, pe nedrept. Ar trebui eliberat, ca lumea să nu poată spune că-i luați pe băieții de York și-i țineți captivi în Turn.

— Dar nici n-o facem, răspunde ea pe dată, ca și cum ar murmura răspunsul la o rugăciune știută pe dinafară. Se află acolo pentru siguranța lui.

— Cer să fie eliberat! Țara socotește că ar trebui să fie eliberat. Eu, ca regină, o cer. În clipa asta, când ar trebui să ne arătăm siguri pe noi.

Ea clatină din cap și se așază mai bine în jilț, cu o hotărâre neclintită.

— Până nu va fi ferit de pericole dacă iese, nu.

Mă ridic în picioare, încă ținând în mână proclamația care cheamă norodul să se ridice împotriva lui Henric, să-i respingă birurile și să-l prindă când fuge înapoi în Bretania, de unde a venit. Îi spun cu răceală:

— Nu vă pot mângâia. V-ați încurajat fiul să pună biruri care-i duc pe oameni la sapă de lemn, i-ați îngăduit să se ascundă, în loc să se arate poporului și să-și facă prieteni, l-ați încurajat să-l hăituiască și să-l persecute pe acest băiat, care acum ne invadează, l-ați îndemnat să strângă o oaste în care nu poate

avea încredere, iar acum, să aducă soldați străini. Ultima oară când a adus soldați străini, aceștia au adus cu ei boala nădușelii și mult n-a lipsit să ne omoare pe toți. Regele Angliei ar trebui să fie iubit de poporul său, nu dușmanul păcii lui. N-ar trebui să se teamă de propria-i armată.

— Dar băiatul e fratele tău? întreabă ea stăruitor, cu glas răgușit. Ca să-mi răspunzi la întrebarea asta te-am chemat. Tu știi. Știi negreșit ce a făcut mama ta ca să-l salveze. Fiul preferat al mamei tale îl atacă pe al meu?

— N-are importanță, răspund, văzând dintr-odată o cale de a scăpa de chinuitoarea întrebare și simt că mă înseninez, căci știu ce să răspund. N-are importanță pe cine înfruntă Henric – pe băiatul preferat al mamei mele sau pe fiul altei mame. Important e că voi n-ați atras de partea băiatului *vostru* dragostea Angliei. Trebuia să faceți țara să-l iubească, și n-ați făcut-o. Siguranța lui ține numai și numai de dragostea poporului, iar voi nu i-ați adus-o.

— Cum aș putea? Cum poate omul să facă una ca asta? E un popor necredincios și hain, fuge după năluci, nu prețuiește valoarea adevărată.

O privesc și aproape că o compătimesc: șade strâmb în jilț, are în spate superbul pupitru de rugăciune cu capacul bogat smălțuit, pe care șade Biblia imensă. E stăpână peste cele mai bune odăi din palat, împodobite cu cele mai fine tapiserii, are o avere în caseta ferecată.

— N-ați putut făuri un rege iubit, pentru că băiatul vostru n-a fost un copil iubit, rostesc ca și cum aș condamna-o, simțindu-mi chipul și inima tot atât de împietrite ca ale îngerului răfuielii, la Judecata de Apoi. V-ați străduit pentru el, dar ați dat greș. În copilărie, n-a fost iubit niciodată și a devenit un bărbat care nu poate nici să inspire, nici să dăruiască dragoste. L-ați stricat cu totul.

Sare în picioare înfuriată dintr-odată, iar ochii ei negri aruncă fulgere de mânie.

— Ba l-am iubit! Nimeni nu poate nega că l-am iubit! Mi-am dat viața pentru el! Numai la el m-am gândit mereu! Am fost la un pas de moarte când l-am adus pe lume și am sacrificat pentru el totul: dragoste, ocrotire, soțul ales de mine.

— A fost crescut de altă femeie – lady Herbert, soția tutorelui său – și a iubit-o, continui neîndurătoare. Ați declarat-o

dușmanca voastră, l-ați luat de lângă ea și l-ați dat în grija unchiului său. Când tatăl meu v-a învins, Jasper l-a luat de lângă de tot ce cunoștea, ducându-l în exil, și i-ați lăsat să plece fără voi. L-ați trimis de lângă voi și el a știut-o. Ați făcut-o de dragul ambiției voastre și el o știe. Nu cunoaște niciun cântec de leagăn, nicio poveste de spus înainte de culcare, niciun joc dintre cele pe care le joacă o mamă cu fiii ei. N-are pic de încredere sau de duioșie. Ați lucrat în slujba lui, ați uneltit și v-ați ostenit pentru el, dar mă îndoiesc că în anii cât a fost copilaș l-ați ținut vreodată în poală și l-ați gâdilat la tălpi, făcându-l să râdă.

Se îndepărtează de mine, de parcă aș blestema-o.

— Îi sunt mamă, nu doică. De ce să-l mângâi? L-am învățat să fie cârmuitor, nu copilaș.

— Sunteți comandantul lui, aliatul lui, însă la mijloc nu există pic de dragoste adevărată, nici măcar un strop. Acum vedeți ce preț plătiți pentru asta. În el nu există dragoste adevărată, nici de dat, nici de primit. Niciun strop.

*

Din ținuturile de la miazănoapte vin relatări înfricoșătoare despre armata scoțiană care a năvălit ca o armată de lupi și a distrus totul în cale. Apărătorii nordului țării pornesc la luptă cu vitejie, dar, înainte de a apuca să se încleșteze cu inamicul, scoțienii se fac nevăzuți și se întorc pe podișurile lor înalte. Nu e o înfrângere, ci un lucru mult mai rău: o dispariție, un avertisment care ne spune doar că se vor întoarce. Ca urmare, Henric rămâne neliniștit; cere Parlamentului bani, sute de mii de lire, și strânge și mai mult din împrumuturi date fără tragere de inimă de toți lorzii și negustorii din Londra, pentru a plăti și înarma soldați care să aștepte, pregătiți, să pornească împotriva acestei amenințări nevăzute. Nimeni nu știe ce plănuiesc scoțienii: dacă ne vor hărțui statornic cu incursiuni, nimicindu-ne mândria și încrederea în nordul Angliei, repezindu-se de sub perdeaua viscolului în cea mai neprielnică perioadă a anului, sau dacă vor aștepta până la primăvară ca să lanseze o invazie deplină.

— Are un copil, îmi șoptește Maggie.

Curtea e ocupată cu pregătirile de Crăciun. Maggie și soțul ei au fost la Castelul Ludlow cu fiul meu Arthur, ca să-i prezinte

principatul lui, Țara Galilor. Dar au venit acasă, la Palatul Westminster, la timp pentru sărbătoarea Crăciunului. Pe drum, Maggie a ascultat bârfele din hanurile, reședințele și abațiile în care au poposit.

— Toți spun că i s-a născut un copil.

Mă gândesc pe dată cât de tare s-ar bucura mama, cât de mult ar fi vrut să-și vadă nepotul.

— Băiat sau fată? întreb cu înflăcărare.

— Băiat. I s-a născut un băiat. Casa de York are un nou moștenitor.

Nesăbuită, îi prind mâinile într-ale mele, deși nu se cuvine.

Știu că zâmbetul ei oglindește propria-mi bucurie.

— Băiat?

— O nouă roză albă, un boboc alb de trandafir. Un nou fiu de York.

— Unde e? La Edinburgh?

— Se spune că trăiește cu soția lui în Falkland, într-o reședință de vânătoare a regelui. Trăiesc liniștiți, cu copilașul lor. Se spune că ea e foarte frumoasă și că el e mulțumit să stea cu ea. Se iubesc foarte tare.

— Nu ne va invada?

Maggie ridică din umeri.

— Nu e anotimpul potrivit. Dar poate că vrea o viață liniștită. Proaspăt căsătorit, cu o soție frumoasă și un prunc în brațele ei… Poate socotește că mai mult de atât nu poate primi.

— Dacă aș putea să-i scriu… Dacă aș putea să-i spun… Dacă i-aș putea spune că e cel mai bine!

Ea clatină încet din cap.

— Nimic nu trece granița fără știrea regelui. Dacă i-ai trimite băiatului chiar și un singur cuvânt, regele ar considera-o cea mai mare trădare din lume. Nu te-ar ierta niciodată, s-ar îndoi de tine cât ar trăi și ar crede că i-ai fost dușmancă ascunsă de la bun început.

— Ce bine ar fi dacă i-ar spune cineva să rămână acolo unde e, să-și găsească bucuria și s-o păstreze, căci tronul nu-i va aduce fericirea pe care o are acum!

— Eu nu-i pot spune, replică Maggie. Am descoperit, la rândul meu, adevărul ăsta: un soț bun și un cămin pe care-l pot socoti al meu, la Castelul Ludlow.

— Chiar așa?

Ea încuviințează din cap, zâmbind.

— E bărbat de ispravă și mă bucur că-i sunt soție. E calm și liniștit, loial regelui și credincios mie. Am văzut destule întâmplări palpitante și necredință; nu am nimic mai bun de făcut în viață decât să-mi cresc fiul și să-l ajut pe al tău să devină prinț, să conduc Castelul Ludlow așa cum ți-ai dori și s-o primesc pe mireasa fiului tău cu brațele deschise în casa noastră, când va fi să vină.

— Și Arthur?

— E un prinț cu care te poți mândri, răspunde ea zâmbind. E generos și drept. Când sir Richard îl ia să-i vadă pe judecători făcându-și datoria, dorința lui e să fie milostivi. Călărește bine, iar când iese salută oamenii ca pe niște prieteni. E întocmai cum ți-ai dori. Iar Richard îl învață tot ce știe. E un tutore bun pentru băiatul tău. Arthur va fi un rege bun, poate chiar măreț.

— Dacă băiatul nu revendică tronul.

— Poate băiatul va socoti că e destul să iubească o femeie și pe copilul zămislit cu ea, spune Maggie. Poate va înțelege că nu e musai ca un prinț să devină rege. Poate va socoti că e mai important să fie bărbat, un bărbat iubitor. Poate că, văzându-și soția cu pruncul în brațe, va socoti că ăsta e cel mai măreț regat din câte își poate dori omul.

— Dacă i-aș putea spune asta!

— Eu nu reușesc să-i trimit o scrisoare nici măcar fratelui meu, pe malul celălalt al fluviului, în Turnul Londrei; cum să-i trimitem una fratelui tău?

[61] Turnul Londrei, vara anului 1497

Bărbații din Cornwall încep prin a protesta că regele le-a pus biruri prea grele și că le-a furat dreptul la cositorul pe care îl scot din mine. Sunt niște oameni muncitori și aspri, care înfruntă primejdia zi de zi în spațiile strâmte din subteran; vorbesc o limbă ciudată și trăiesc mai degrabă ca niște barbari, decât ca niște creștini. Departe de Londra, la capătul cel mai îndepărtat din apusul țării, se lasă ușor convinși de vise și de zvonuri. Cred în regi și-n îngeri, în vedenii și minuni. Tatăl meu spunea mereu că oamenii din Cornwall sunt cu totul altfel decât ceilalți englezi, de parcă nici n-ar fi stirpe englezească, și că trebuie cârmuiți cu blândețe, ca și cum ar fi una cu spiridușii poznași ce trăiesc

alături de ei.

În câteva zile, în câteva clipe, cad la învoială, furioși; străbat apusul țării ca un foc de vară a cărui vâlvătaie se întețește, sare peste un câmp, două și înaintează mai iute decât un cal în galop. În scurtă vreme, întregul Cornwall s-a răsculat; i se alătură și celelalte comitate de la soare-apune, la fel de mânioase. Alcătuiesc oștiri separate, conduse de bărbați din Somerset, Wiltshire și Cornwall, sub comanda unui fierar din Cornwall – Michael Joseph, An Gof, despre care se zice că e înalt de trei metri și a jurat că nu se va lăsa ruinat de un rege al cărui tată n-a fost rege și care încearcă obiceiuri noi, de Tudor, obiceiuri galeze, pe pielea oamenilor de treabă din Cornwall.

Dar nu e o simplă răscoală a norodului prost: li se alătură servitori ai nobililor, pescari, fermieri și mineri; cel mai rău dintre toate e că un nobil, lordul Audley, se oferă să-i conducă.

— Te las aici, cu mama mea și cu copiii, îmi spune scurt Henric.

Calul lui așteaptă în fruntea gărzii regale, așezate în formație de luptă în fața Turnului Alb; porțile sunt închise, tunurile au fost duse sus, pe ziduri, totul e pregătit pentru război.

— Veți fi în siguranță, puteți rezista săptămâni întregi de asediu, adaugă el.

— Asediu? întreb ținând-o pe Mary în brațe, de parcă aș fi o țărancă ce-și petrece soțul la război, știindu-și viitorul disperat de nesigur. Cum așa? Cât de aproape de Londra vor ajunge? Doar vin tocmai din Cornwall! Ar fi trebuit stăviliți în ținuturile apusene! Ne lași destui soldați? Londra va rămâne loială?

— Woodstock, merg la Woodstock. Acolo pot să strâng trupe și să le tai calea rebelilor pe Marele Drum de la Apus. Trebuie să-mi aduc oștile din Scoția cât de repede pot. Le-am trimis pe toate în nord, să se lupte cu băiatul și cu scoțienii, nu mă așteptam la necazurile astea din sud-vest. Îl chem înapoi pe lordul Daubney, cu trupele lui. I-am trimis ordin să se întoarcă neîntârziat spre miazăzi. Se va întoarce, dacă îl solul găsește la timp.

— Lordul Daubney e din Somerset, îi amintesc.

— Ce vrei să spui cu asta? strigă Henric la mine cu disperare.

Mary tresare la auzul vocii răstite și începe să plângă jalnic. Îi strâng mai tare lângă mine trupușorul dolofan și o legăn, lăsându-mă când pe un picior, când pe celălalt. Cu glas scăzut,

ca să n-o tulbur și să nu-i neliniștesc pe soldații din garda personală a lui Henric, înșirați în apropiere cu un aer îndârjit, îi răspund:

— Vreau să spun doar că lordului îi va fi greu să-și atace concetățenii. Va trebui să tragă în vecinii lui. Întregul comitat Somerset s-a alăturat celor din Cornwall, iar pe lordul Audley pesemne că îl știe de mic. Nu spun că te va trăda, doar că e din Apus și că le va arăta negreșit înțelegere oamenilor lui. Ar trebui să pui și alți nobili lângă el. Unde-ți sunt ceilalți lorzi? Rubedeniile și tovarășii lui, care vor avea grijă să rămână de partea ta?

Henric scoate un sunet care aduce a geamăt de suferință și-și lasă mâna pe grumazul calului, ca și cum ar avea nevoie de sprijin. Șoptește:

— În Scoția. I-am trimis aproape pe toți în nord, toată armata, cu toate tunurile și toți banii mei.

Preț de o clipă amuțesc, înțelegând primejdia în care ne aflăm. Toți copiii mei, inclusiv Arthur, se află în Turn, iar răsculații sunt în drum spre Londra; armata e prea departe ca să poată fi chemată îndărăt, iar dacă trupele împuținate ale lui Henric nu reușesc să-i oprească, vom fi asediați.

— Fii curajos, îl îndemn, deși mi-e greață de frică. Fii curajos, Henric! Tatăl meu a fost prins o dată, iar altă dată a fost alungat din regat; chiar și așa, a fost un mare rege și a murit în patul regal.

El mă privește mohorât.

— L-am trimis în Scoția pe Thomas Howard, contele de Surrey. Fiindcă a fost împotriva mea la Bosworth, l-am ținut în Turn mai bine de trei ani. Crezi că prin asta mi l-am făcut prieten? Trebuie să risc, sperând că însurătoarea cu sora ta mi l-a făcut aliat de nădejde. Tu îmi spui că Daubney e din Somerset și le va arăta înțelegere vecinilor săi, care s-au ridicat împotriva mea. N-am știut treaba asta. Nu-l cunosc pe niciunul dintre ei, niciunul nu mă cunoaște și nu mă iubește. Tatăl tău n-a fost niciodată singur, ca mine, într-o țară străină. S-a însurat din dragoste și a fost urmat din pasiune. A avut întotdeauna oameni de încredere lângă el.

*

Ocupăm în Turn posturile de luptă, cu tunurile pe poziție,

ghiulelele stivuite lângă ele și focurile arzând necontenit alături. Auzim că o mare armată a rebelilor, poate chiar douăzeci de mii de oameni, vine spre Londra, din Cornwall, îngroșându-și rândurile din mers. E îndeajuns de numeroasă pentru a cuceri regatul. Lordul Daubney sosește în miazăzi la timp ca să blocheze Marele Drum de la Apus; ne așteptăm să-i respingă pe rebeli, dar el nici măcar nu-i întârzie. Unii spun că le poruncește oamenilor săi să se dea la o parte și-i lasă să treacă.

Răsculații merg înainte și se apropie de Londra, tot mai numeroși. Îi conduce lordul Audley și știm că și alți lorzi le trimit negreșit arme, bani și soldați. De la Henric nu primesc nicio veste; trebuie să cred că-și strânge oastea și se pregătește de înfruntare. N-am vești de la el și nu-i scrie nici mamei lui, cu toate că ea își petrece zilele în genunchi, în capela luminată orbitor, zi și noapte, de lumânările pe care le-a aprins pentru el.

Fiul meu Arthur, aflat cu noi, în Turn, vine la mine și mă întreabă:

— Tatăl meu stăvilește marșul rebelilor?

— Sunt sigură că da, îi răspund, deși nu sunt deloc sigură.

În odăile lui, Edward, vărul meu, aude negreșit tropotul picioarelor în marș, ordinele răstite, schimbarea gărzii o dată la patru ceasuri. Maggie, care mi s-a alăturat când soțul ei a plecat cu al meu, e singura care are voie să-l viziteze. Vine la mine cu un aer grav și-mi spune doar:

— E foarte tăcut. M-a întrebat ce căutăm aici cu toții, căci știe că suntem în Turn, și vrea să de ce e atâta zarvă. Când i-am spus că niște răsculați vin spre Londra, tocmai din Cornwall, a zis…

Se întrerupe, ducând mâna la gură.

— Ce e? Ce a zis?

— Că nu prea au temei să vină la Londra, căci e un loc foarte mohorât. Că ar trebui să le spună cineva că-n Londra n-ai niciun tovarăș și că te simți singur. Foarte, foarte singur.

Spusele ei mă îngrozesc.

— Și-a pierdut mințile, Maggie?

Ea clatină din cap.

— Nu, sunt sigură că nu. Dar a fost ținut izolat atâta vreme, încât aproape a uitat să vorbească. E ca un copil care n-a avut copilărie. Nu mi-am făcut datoria față de el, Elizabeth! Nu mi-am făcut-o deloc.

Mă duc la ea s-o îmbrățișez, dar se ferește și-mi face o reverență, spunând:

— Dă-mi voie să merg în odaia mea, să mă spăl pe față. Nu pot vorbi de el. Nu pot îndura să mă gândesc la el. Mi-am schimbat numele, mi-am negat familia și pe el l-am lăsat. Am înșfăcat libertatea cu amândouă mâinile, iar pe el l-am părăsit acolo, ca pe o pasăre în colivie, o pasăre cântătoare oarbă.

— Când se termină toate astea…

— Când se vor termina, va fi și mai rău! exclamă ea pătimaș. Am așteptat mereu ca regele să se simtă sigur pe tronul lui, dar el nu se simte sigur nici măcar o clipă. Când se vor termina cele de acum, chiar dacă triumfam, regele tot va trebui să-i înfrunte pe scoțieni. S-ar putea să fie nevoit să-l înfrunte pe băiat. Dușmanii regelui vin unul după altul. Nu-și face prieteni, dar în fiecare an capătă dușmani noi. Siguranța lui nu e niciodată îndeajuns de mare ca să-l elibereze pe fratele meu. Nu va fi niciodată sigur pe tron.

Îmi acopăr buzele tremurătoare cu mâna.

— Taci, Maggie! Știi că n-ai voie să vorbești așa.

Ea face o reverență și iese din odăile mele. N-o rețin. Știu că spune adevărul adevărat și că aceste bătălii – cea cu oamenii disperați și prost înarmați de la Apus, războiul din Nord cu scoțienii, rebelii irlandezi care adună oaste și conflictul ce va să vină între băiat și rege – ne vor aduce o vară a vărsării de sânge, apoi o toamnă a răfuielii și nimeni nu știe care va fi rezultatul, nici cine va fi judecătorul ori învingătorul.

*

Panica se iscă în zori. Aud poruncile răstite și zgomotul pașilor în fugă când comandantul străjerilor cheamă soldații. Clopotul de alarmă începe să bată, urmat de clopotele din întreaga Londră și, dincolo de ea, din toată Anglia; dau alarma că au sosit răsculații din Cornwall și că acum nu mai cer iertarea de biruri și alungarea sfetnicilor răi ai regelui. Acum cer ca regele să fie răsturnat.

Lady Margaret, mama regelui, iese din capelă clipind ca o bufniță speriată în fața luminii zorilor și a tumultului din Turn. Mă vede la intrarea în Turnul Alb și vine repede la mine, traversând pajiștea.

— Tu rămâi aici! îmi zice ea cu asprime. Ți se poruncește să

rămâi aici, pentru siguranța ta! Henric a spus că nu ți-e îngăduit să pleci. Tu și copiii trebuie să rămâneți aici.

Se întoarce spre unul dintre comandații străjerilor și-mi dau seama că va porunci să fiu arestată dacă va crede măcar o clipă că trag nădejde să fug. O întreb mușcător:

— Ați înnebunit? Sunt regina Angliei, soția regelui și mama prințului de Wales! Firește că rămân aici, în orașul meu natal, printre supușii mei! Orice s-ar întâmpla, n-aș pleca. Unde credeți că m-aș duce?! Nu *eu* mi-am petrecut viața în exil! Nu eu am venit în fruntea unei armate care vorbea o limbă străină! Sunt născută și crescută în Anglia! Bineînțeles că rămân la Londra! Sunt supușii mei, e țara mea! Chiar dacă s-au ridicat la arme împotriva mea, tot supușii mei rămân, iar locul meu e tot aici!

În fața furiei mele neașteptate, șovăie.

— Nu știu, nu știu... Nu te supăra, Elizabeth. Încerc doar să am grijă de noi toți. Nu mai știu nimic. Unde sunt răsculații?

— La Blackheath, răspund scurt. Dar au suferit pierderi însemnate. Au avut parte de o încleștare la trecerea prin Kent.

— Le sunt deschise porțile capitalei? întreabă ea.

Mă prinde cu putere de braț când aude, ca și mine, tumultul de pe străzi.

— Cetățenii și armata lor de strânsură îi vor lăsa să intre în Londra? Ne vor trăda?

— Nu știu. Haideți să urcăm pe ziduri. De acolo putem vedea ce se întâmplă.

Împreună cu milady, surorile mele, Maggie, Arthur și copiii mai mici, urc treptele înguste de piatră ce duc către zidurile exterioare ale Turnului. Privim către miazăzi și către răsărit, unde se fac nevăzute apele șerpuitoare ale fluviului, și știm că nu prea departe, la doar șapte mile depărtare, răsculații din Cornwall ocupă triumfători Blackheath, în apropierea palatului Greenwich, și-și fac tabăra.

— Mama mea a stat și ea o dată aici, le spun copiilor. S-a aflat aici sub asediu, cum suntem noi acum, iar eu eram cu ea. Eram mică.

— Ți-a fost frică? vrea să știe Henric, care are șase ani.

Îl îmbrățișez și zâmbesc simțindu-l că vrea să se desprindă de lângă mine. E dornic să stea pe picioarele lui, vrea să se arate independent, gata de bătălie.

— Nu, nu mi-a fost frică, fiindcă știam că unchiul meu

Anthony ne va ocroti și că poporul Angliei nu ne va face rău niciodată.

— Acum te voi ocroti eu, făgăduiește Arthur. Dacă vin răsculații, ne vor găsi pregătiți. Nu mă tem.

Simt că milady se face mică lângă mine. Ea n-are asemenea convingeri.

Mergem de-a lungul zidului până la latura dinspre miazănoapte, ca să putem privi străzile capitalei. Tinerii ucenici aleargă din casă-n casă bătând cu putere la uși și chemând bărbații să apere porțile orașului, împrumutând arme din dulapuri vechi și prăfuite, cerând să fie scoase din pivnițe sulițele vechi. Oștenii instruiți aleargă pe străzi, gata să apere zidurile.

— Vedeți? întreabă Arthur arătând spre ei.

— Sunt de partea noastră, îi atrag atenția lui milady mama regelui. Se înarmează împotriva rebelilor. Dau fuga la porțile orașului ca să le închidă.

Pe fața ei se citește îndoiala. Se teme, știu bine, că oamenii vor deschide porțile îndată ce-i vor auzi pe răsculați strigând că vor scoate birurile.

— Oricum ar fi, aici suntem în siguranță, spun. Porțile Turnului sunt închise, poarta-ghilotină e coborâtă și avem tunuri.

— Iar Henric va veni cu armata lui, să ne salveze, afirmă cu tărie milady.

Schimb iute o privire neîncrezătoare cu verișoara Margaret, dar replic:

— Sunt sigură că va veni.

*

Până la urmă, nu Henric, ci lordul Daubney se abate asupra oamenilor din Cornwall pe când se odihnesc, sleiți de oboseală, după lungul marș dinspre Apus. Cavaleria trece printre bărbații adormiți tăind și spintecând, de parcă ar exersa lovituri cu sabia într-o fâneață. Unii cavaleri au buzdugan – o ghioagă mare, în stare să zboare capul unui om de pe umeri sau să-i zdrobească fața chiar și sub coiful de metal. Alții au lănci cu care împung din mers sau securi de luptă cu o țeapă cumplită, ce străpunge metalul, la un capăt. Henric a plănuit bătălia și a așezat cavalerie și arcași de cealaltă parte a oștirii răsculaților, ca să nu existe scăpare. Înarmați mai mult cu bâte și furci, răsculații sunt

precum oile din ținuturile lor mlăștinoase: mânați când într-o parte, când în cealaltă. Încearcă îngroziți să scape, auzind șuieratul a mii de săgeți, fugind de cavalerie doar ca să dea de infanteria care, înarmată cu sulițe și cuțite, înaintează indiferentă spre ei, surdă la orice apel la frăție.

Doborâți în genunchi, oamenii din Cornwall cad în noroi cu fața în jos, își aruncă armele, ridică mâinile și se predau. An Gof, conducătorul lor, se desprinde din mulțime și fuge ca să scape cu viață, însă e prins ca un cerb ostenit după o hăituire îndelungă. Lordul Audley, rebelul, îi întinde sabia prietenului său, lordul Daubney, care o primește cu un aer mohorât. Niciunul, nici celălalt nu sunt convinși că au luptat în tabăra potrivită; e o capitulare cât se poate de nesigură, o victorie rușinoasă.

— Suntem în siguranță, le spun copiilor când iscoadele vin la Turn și ne vestesc că s-a terminat. Oștirea tatălui vostru i-a bătut pe oamenii cei răi, care se întorc acum la casele lor.

— Aș vrea să fi condus eu oștirea! spune Henric. Aș fi luptat cu buzduganul. Trosc! Roata și trosc!

Țopăie prin odaie, prefăcându-se că ține frâul unui bidiviu în galop cu o mână și că învârte un buzdugan cu cealaltă.

— Poate când mai crești puțin, îi spun. Dar nădăjduiesc că de-acum vom avea pace. Ei se întorc la casele lor, iar noi ne putem întoarce la a noastră.

Arthur așteaptă până când copiii mai mici sunt ocupați cu altceva, apoi vine lângă mine, spunându-mi încet:

— La Smithfield se ridică spânzurători. Foarte mulți dintre ei nu se vor întoarce acasă.

— Așa trebuie, îi răspund fiului meu cu chip grav, luând apărarea tatălui său. Un rege nu poate îngădui răzvrătiți.

— Dar pe unii oameni din Cornwall îi vinde drept sclavi, îmi spune sec Arthur.

— Sclavi? exclam uluită, cercetându-i fața serioasă. Sclavi? Cine a zis asta? Negreșit, se înșală.

— Mi-a spus chiar milady mama regelui. Îi vinde pe galere barbare și vor rămâne înlănțuiți de vâsle până mor. Îi vinde ca sclavi în Irlanda. Nu vom avea niciun prieten în Cornwall timp de o generație. Cum poate un rege să-și vândă supușii ca sclavi?

Mă uit la fiul meu, înțeleg ce moștenire îi pregătim și n-am ce răspuns să-i dau.

Suntem victorioși, dar e o victorie câștigată cu atât de puțină tragere de inimă, încât și bucuria e foarte puțină. Henric acordă titluri de cavaler în silă, iar celor cărora li se face această cinste le e groază de taxele care însoțesc noul lor titlu. Toți cei aflați de partea rebelilor sunt pedepsiți cu biruri usturătoare, iar lorzii și mica nobilime trebuie să plătească Coroanei amenzi uriașe, ca să garanteze că pe viitor se vor purta bine. Conducătorii oamenilor din Cornwall sunt judecați sumar și atârnați în ștreang, apoi li se scot măruntaiele și sunt tăiați în patru, măcelăriți de vii, ca să moară în chinuri. Lordul Audley e scurtat de cap printr-o execuție promptă, iar gloata râde de aerul lui grav când își pune capul pe butuc pentru că și-a apărat arendașii de rege. Armata lui Henric îi urmărește pe răsculați până în Cornwall, unde aceștia dispar pe drumurile mărginite de garduri vii atât de dese, încât parcă ar fi tuneluri verzi într-un ținut verde, astfel că nimeni nu-și dă seama unde au plecat trădătorii și ce fac.

— Așteaptă, îmi spune Henric.

— Ce așteaptă? întreb, de parcă n-aș ști.

— Îl așteaptă pe băiat.

— El unde e acum?

Henric zâmbește pentru prima oară după luni întregi.

— Crede că pornește în campanie militară finanțată și sprijinită de regele Scoției.

Aștept în tăcere; îi cunosc bine zâmbetul triumfător, radios.

— Dar nu asta face.

— Nu?

— Se lasă păcălit să urce la bordul unei corăbii. Urmează să-mi fie predat. Iacob al Scoției a căzut de acord, în sfârșit, să mi-l dea pe băiat.

— Știi unde e?

— Știu unde e și știu numele corabiei cu care va pleca la drum, alături de soția și fiul lui. Iacob al Scoției mi l-a trădat, iar aliații mei, spaniolii, îl vor reține pe mare, pretinzându-se prieteni, și mi-l vor aduce. Îi vom veni de hac, în sfârșit.

[62] Palatul Woodstock, Oxfordshire, vara anului 1497

Dar îl pierdem din nou.

Curtenii se poartă ca și cum ne-am afla în procesiune de vară,

dar, la drept vorbind, suntem captivi în centrul Angliei: ne temem să pornim într-o direcție sau în alta și ne așteptăm la necazuri, dar nu știm unde ar putea debarca băiatul. Henric aproape că nu-și părăsește odăile. La fiecare palat în care poposim încropește un cartier general pregătit de asediu, primind mesaje, trimițând ordine, comandând noi arme, recrutând soldați, ba chiar punând să-i fie ajustată armura și pregătindu-se să o poarte pe câmpul de luptă. Însă nu știe unde va avea loc bătălia, căci habar n-are unde s-a dus băiatul.

Arthur nu se poate întoarce la castelul Ludlow.

— Ar trebui să fiu în principatul meu! îmi spune cu aprindere. Ar trebui să fiu cu supușii mei.

— Știu, însă tutorele tău, sir Richard, trebuie să-și conducă oștenii din armata regelui. În plus, câtă vreme tatăl tău nu știe unde ar putea debarca băiatul, suntem mai ocrotiți dacă stăm cu toții împreună.

Se uită la mine cu ochii căprui întunecați de îngrijorare.

— Când vom avea pace, mamă?

Nu pot să-i răspund.

*

Adineaori se știa că băiatul e în cuibul lui de dragoste, cu proaspăta-i soție, iubit de regele scoțian, plănuind încrezător o nouă aventură, dar peste puțin timp aflăm că a plecat din Scoția pe mare și a dispărut iarăși, lucru la care pare să se pricepă de minune.

— Crezi că s-a dus la mătușa ta? mă întreabă Henric.

Mă întreabă în fiecare zi unde cred că s-a dus băiatul. Stau cu Mary în poală, într-un loc însorit din odaia ei aflată într-un turn înalt al frumosului palat. O strâng ceva mai tare la piept în timp ce tatăl ei se plimbă cu pași apăsați prin fața noastră, prea zgomotos, prea mare, prea furios pentru o odaie de copil mic – un bărbat dornic să se bată, pe punctul de a-și pierde firea. Mary îl privește serioasă, fără să se teamă deloc. Îl urmărește așa cum ar urmări un bebeluș întărâtarea unui urs: ca pe un spectacol curios, dar care n-o amenință.

— Nu știu unde s-a dus, firește, îi spun. Nu-mi pot închipui. Parcă-mi ziseseși că însuși Sfântul împărat Roman i-a poruncit ducesei să nu-i ofere sprijin sau înlesniri.

— Și ea de ce ar face așa cum i se spune? se repede Henric la

mine. O necredincioasă în toate, mai puțin față de Casa de York! O necredincioasă în toate, mai puțin când vine vorba să-mi distrugă viața și dreptul legitim la propriu-mi regat!

Glasul lui răsună prea tare pentru Mary; buza de jos i se răsfrânge și bărbia începe să-i tremure. O întorc cu fața spre mine, să vadă că zâmbesc.

— Gata. Taci. Totul e bine.

— Totul e bine? repetă uluit Henric.

— Pentru Mary. N-o tulbura.

Privirea lui mânioasă poposește asupra fetiței. Pare că vrea să strige, s-o prevină că o pândește pericolul și casa ei e pe punctul de a se prăbuși din pricina unui dușman ca o nălucă.

— Unde e? întreabă el iarăși.

— Ai pus să fie supravegheate toate porturile, nu?

— Mă costă o avere, dar nu există palmă de coastă nepatrulată.

— Atunci, dacă vine, vei afla. Poate că s-a întors în Irlanda.

— Irlanda? Ce știi despre Irlanda? întreabă el, iute ca șarpele.

— Nu știu! protestez. De unde să știu? A mai fost acolo, atâta tot. Are prieteni.

— Pe cine? Ce prieteni?

Mă ridic în picioare ca să-l înfrunt, ținând-o pe Mary strâns în brațe.

— Nu știu, milord. Dacă aș ști ceva, ți-aș zice, dar nu știu nimic. Aflu doar ceea ce-mi spui chiar tu. Nu-mi vorbește nimeni altcineva despre el și oricum, chiar dacă mi-ar vorbi, n-aș asculta.

— Poate că tot îl vor prinde spaniolii, spune Henric, mai mult pentru sine decât mie. I-au promis prietenie și-l vor captura pentru mine. Mi-au făgăduit că au corăbii în larg care îl așteaptă, și că el a acceptat o întâlnire cu ei. Poate că vor…

Brusc, răsună o bubuitură puternică în ușă; Mary țipă, iar eu, strângând-o mai tare la piept, traversez încăperea cu pași mari în direcția opusă, spre odaia de culcare, de parcă aș fugi, dintr-odată înspăimântată. Henric se răsucește pe călcâie, alb la față. Mă opresc în pragul odăii de culcare, iar el e doar cu un pas în fața mea; când intră mesagerul, murdar de pe drum, ne vede pe amândoi palizi de frică, de parcă ne-am aștepta să fim atacați. Se lasă în genunchi.

— Alteță!

— Ce-i? întreabă cu asprime Henric. Ai speriat-o pe Alteța Sa cu gălăgia ta.

— Suntem invadați.

Henric se clatină și se agață de speteaza jilțului.

— Băiatul?

— Nu. Scoțienii. Regele Scoției a pornit în marș.

*

Trebuie să avem încredere că Thomas Howard, contele de Surrey, soțul surorii mele Anne, va salva Anglia în numele lui Henric. Noi, care n-avem încredere în nimic și ne temem de toate, trebuie să avem încredere în el; însă ploaia e cea care ne slujește cel mai bine. Și armata engleză, și cea scoțiană instituie asedii, dar ploile neîncetate aproape că le nimicesc. Oștenii englezi, cu taberele ridicate pe pământul ud, dinaintea castelelor stoice, se îmbolnăvesc și se topesc în negură, ducându-se la casele lor, unde îi așteaptă focul cald și hainele uscate. Thomas Howard nu reușește să-i țină loiali, ba nici măcar încolonați. Oamenii nu vor să lupte. Nu le pasă că Henric își apără regatul de cel mai vechi dușman al Angliei. Nu le pasă de el absolut deloc.

Thomas Howard se află în picioare, în fața lui Henric, în sala sfatului; eu stau de o parte a jilțului său impunător, iar maică-sa, de cealaltă. Henric urlă la el acuzându-l de necinste, de trădare, de necredință.

— Nu i-am putut convinge pe soldați să rămână, spune Thomas nefericit. Nu i-am putut convinge nici măcar pe conducătorii lor. N-aveau deloc poftă de luptă, iar recompensele erau subțiri. Nu știți cum a fost...

— Vrei să zici că eu nu merg la război?! răbufnește Henric.

Thomas aruncă o privire îngrozită spre mine, cumnata lui.

— Nu, Alteță, desigur că nu! Voiam doar să spun că nu vă pot descrie cât de grea e această campanie. Acea parte a țării voastre e foarte umedă și foarte friguroasă. Mâncarea e puțină, iar în unele locuri se găsesc cu greu lemne de foc. În unele nopți soldații au fost nevoiți să se culce flămânzi, sub ploaia rece, iar la trezire n-au avut nici micul dejun. E greu de aprovizionat o armată, iar oștenii nu simțeau deloc focul luptei. Nimeni nu se îndoiește de curajul Alteței Voastre; a fost dovedit. Dar e greu să-i convingi pe soldați să rămână neclintiți în acest ținut, pe o

astfel de vreme.

— Ajunge! Poți pleca iarăși la luptă? întreabă Henric mușcându-și buzele, cu chipul întunecat și mânios.

— Dacă mi-o porunciți, Alteță, răspunde Surrey nefericit.

Știe, așa cum știm toți, că la orice refuz, cât de mic, se va întoarce în Turn, declarat trădător, căsătoria cu Anne nefiind de ajuns ca să-l salveze. Îmi aruncă încă o privire iute și înțelege pe dată, după expresia mea placidă, că nu-l pot ajuta.

— Voi fi mândru să-i conduc pe oamenii voștri, continuă el. Îmi voi da toată silința. Numai că ei s-au dus acasă. Va trebui să-i chemăm din nou la oaste.

— Nu pot tocmi soldați întruna, hotărăște brusc Henric. Ei nu vor să lupte, iar eu n-am bani să-i plătesc. Va trebui să fac pace cu Scoția. Am auzit că Iacob a ajuns și el la fundul sacului. Voi face pace și voi lua de la graniță trupele care mi-au rămas. Trebuie să vină în sud și să fie pregătite.

— Pregătite pentru ce? întreabă mama lui.

Nici nu știu de ce întreabă; poate doar ca să-și audă propriile temeri rostite cu vorbele lui.

— Pentru băiat.

[63] Palatul Woodstock, Oxfordshire, toamna anului 1497

Un șir de curieri murdari și sleiți de oboseală gonesc pe cai de poștă, ducând mesajul de la o ștafetă la următoarea și schimbând caii când animalele încep să șchiopăteze de oboseală. Omul din șa îi dă celui care îl înlocuiește un pergament înfășurat în piele de oaie și pecetluit, spunând atât:

— Pentru rege, la Palatul Woodstock!

Apoi calul și călărețul cei odihniți pornesc fără zăbavă pe drumurile tomnatice prăfuite, mai mult niște făgașe bătătorite, călărind din zori și până când se întunecă prea tare pentru ca omul să mai poată deosebi brazdele de pământ adânci ale drumului de iarba înaltă de pe margine. Călărește până când se vede nevoit să se culce, câteodată înfășurat în mantie, sub un copac, așteptând fără odihnă prima geană de lumină a zorilor ca să gonească până la următoarea stație de poștă cu prețiosul pachet:

— Pentru rege, la Palatul Woodstock!

Curtea se pregătește să plece la vânătoare cu șoimi: călăreții

urcă în șa, căruțele cu șirurile de șoimi cu glugă ies încet din grajd, șoimarii fug pe lângă ele vorbindu-le liniștitor păsărilor oarbe, făgăduindu-le pradă și hrană dacă vor fi cuminți: stați potolite, aveți răbdare, stați drepte și mândre. Nu vă agitați, nu fluturați din aripi.

Henric e îmbrăcat cu veșminte frumoase, din catifea verde-închis, cu cizme de călărie și cu mănuși din piele de aceeași culoare. Se silește din răsputeri să pară un rege care trăiește din propria avuție, în largul lui printre curteni, fericit în propriul regatul, iubit de popor. Numai noile cute ce-i încadrează buzele mereu strânse îl trădează; e un om care trăiește cu dinții încleștați.

Ne aflăm în apropierea porții deschise a Palatului Woodstock, când aud tropot de copite pe drum; și întorcându-mă, văd un cal trudit de cale lungă, cu călărețul aplecat peste grumazul lui, îndemnându-l înainte. Străjerii gărzii regale se adună pe dată în fața regelui, iar șase dintre ei se întorc și se înșiră în fața mea; observ cu uimire că ridică arma la umăr și apoi proptesc lăncile cu coada în pământ. Au văzut un singur călăreț gonind cu toată iuțeala spre palatul nostru și se pregătesc de atac. În mintea lor, e cu putință ca un om să se apropie călare de curtea noastră în timp ce ne pregătim de vânătoare și să-l doboare pe Henric, regele Angliei, pe loc. În mintea lor, trebuie să se așeze între mine și oricare supus din acest regat. Le văd teama și înțeleg că ei nu știu câtuși de puțin ce înseamnă să fii regină a Casei de York.

Străjerii rămân cu lăncile formând o linie de apărare neclintită, în timp ce omul trage de frâu, făcându-și calul ostenit să se oprească brusc și apoi să se apropie de noi la pas.

— Mesaj pentru rege, anunță el răgușit din pricina colbului din gât.

Henric își recunoaște solul, pune mâna pe umărul unui străjer ca să-l dea la o parte și se apropie de calul cuprins de tremur și de călărețul sfârșit de oboseală. Omul sare din șa, dar e atât de ostenit, încât îl lasă picioarele și se vede nevoit să se agațe de cureaua scării ca să nu cadă. Băgând o mână sub haină, scoate de acolo un pachet ponosit, pe care se văd peceți.

— De unde? întreabă încet Henric.

— Din Cornwall, tocmai din capătul de la apus.

Cu o încuviințare mută, Henric se întoarce spre curteni.

— Trebuie să rămân și să citesc mesajul! le strigă el pe un ton voit senin și silindu-se să zâmbească, numai că zâmbetul lui e ca o strâmbătură de durere. Mă reține o mică treabă a cârmuirii, atâta tot. Plecați, vă ajung din urmă!

Murmurând, oamenii încalecă; eu îi fac semn rândașului să-mi țină calul și rămân lângă Henric, privind perindarea curtenilor. Când căruța cu șoimi trece prin fața noastră, unul dintre șoimari leagă de stâlpi perdelele de piele, ca păsările să nu se înfierbânte și să nu se murdărească înainte să sosească pe câmpurile unde va începe vânătoarea; atunci le vor fi scoase glugile, iar ele își vor desface aripile și se vor uita în jur cu ochi vioi. În urma lor fuge un flăcău ducând curele scurte și lungi, de rezervă. Când trece prin fața regelui și-și înclină grăbit capul, îi zăresc fața: e Lambert Simnel, promovat de la rangul de slugă în bucătărie la cel de șoimar regal, credincios în slujba regelui – un pretendent care și-a găsit fericirea.

Henric nici măcar nu-l vede. Nu vede pe nimeni când se răsucește pe călcâie și intră pe ușa de la răsărit, cea care duce la scara cea mare, spre sala lui de primire. Îl urmez; în odăi așteaptă mama lui, privind de la fereastră.

— L-am văzut de departe pe sol apropiindu-se, îi spune ea încet, ca o femeie care așteaptă cea mai proastă veste din lume. Am început să mă rog de cum am zărit praful de pe drum. Știam că e vorba de băiat. Unde a debarcat?

— În Cornwall, răspunde el. Unde nu mai am prieteni.

N-are rost să-i spun că nu mai are prieteni în Cornwall pentru că le-a îngenuncheat mândria, le-a frânt inima și i-a spânzurat pe oamenii pe care norodul i-a iubit și i-a urmat. Aștept în tăcere în timp ce Henric sfâșie învelitoarea scrisorii și scoate hârtia. Văd sigiliul contelui de Devon – William Courtenay, soțul surorii mele Catherine și tatăl băiețelului ei adorat.

— Băiatul a debarcat, ne vestește Henric, citind cu iuțeală. Prefectul de Devon i-a atacat tabăra cu o forță numeroasă. (Se oprește; îl văd că inspiră adânc.) Oamenii prefectului au dezertat cu toții și au trecut de partea băiatului, de cum l-au văzut.

Lady Margaret își împreunează mâinile, de parcă s-ar ruga, dar nu spune nimic.

— Contele de Devon, cumnatul meu... (Henric se uită la mine, de parcă aș fi răspunzătoare pentru William Courtney.) Contele

de Devon, William Courtney, a vrut să-l atace personal, dar a socotit că inamicul e prea puternic și n-a avut încredere în oamenii lui. S-a retras la Exeter. (Înalță capul.) Băiatul abia ce a debarcat și a pus stăpânire pe întregul Cornwall și pe o bună parte din Devon, iar cumnatul tău s-a retras la Exeter pentru că n-a crezut că oamenii lui îi vor rămâne credincioși!

— Câți sunt? îl întreb. Câți oameni are băiatul?

— Vreo opt mii. (Henric izbucnește într-un râs aspru, lipsit de veselie.) Mai mulți decât aveam eu când am debarcat. Ajunge. Destul ca să cucerească tronul.

— Tu erai moștenitorul de drept! exclamă pătimaș maică-sa.

— Contele de Devon, William Courtenay, e prins în capcană în Exeter, spune Henric. Băiatul l-a asediat.

Se întoarce spre masa de scris și își strigă secretarii. Mama lui și cu mine ne tragem la o parte când aceștia intră în fugă și Henric începe să dea porunci. Lordul Daubney va porni în marș spre oștirea băiatului și-l va înlocui pe William Courtenay în Exeter. O altă armată, avându-l în frunte pe lordul Willoughby de Broke, va apăra coasta de miazăzi, ca băiatul să nu poată fugi. Tuturor lorzilor din țară li se poruncește să strângă oaste și cai și să i se înfățișeze lui Henric, pentru a porni către ținuturile apusene. Trebuie să vină cu toții negreșit, nu se acceptă niciun fel de scuze.

— Vreau ca băiatul să-mi fie adus viu, le spune Henric secretarilor. Scrieți-i asta fiecărui comandant. Să fie prins viu. Și spuneți-le să-i aducă și pe soția, și pe fiul lui.

— Soția și fiul lui unde sunt? întreb.

Nu pot suporta ideea că tânăra femeie – care ar putea să-mi fie cumnată – și pruncul ei se află în mijlocul unei armate asediatoare.

— La St Michael’s Mount, răspunde laconic Henric.

Milady mama regelui exclamă, enervată la gândul că băiatul și fiul lui își împletesc ițele în legenda lui Arthur, de care a făcut mari eforturi să-l lege pe băiatul nostru.

Secretarul îi întinde ordinele de pe care picură ceara fierbinte, iar Henric le pecetluiește cu inelul său cu sigiliu și iscălește, zgâriind hârtia cu o mișcare țepoasă, în sus și-n jos: H.R., Henricus Rex. Mă gândesc la proclamația pe care am văzut-o

semnată R.R., Ricardus Rex, și înțeleg că pe pământul Angliei calcă iarăși doi bărbați care susțin că sunt regii ei. Există iarăși două familii regale rivale și de astă dată sunt împărțită între ele.

Așteptăm. Lui Henric nu-i arde de vânătoare cu șoimi, însă mă trimite să iau cina în corturile din pădure, cu vânătorii, și să joc rolul unei regine care crede că totul e bine. Îi iau cu mine pe copii, cu poneii lor; numai Arthur, pe calul lui de vânătoare, călărește mândru lângă mine. Când un lord mă întreabă dacă regele nu vine, răspund că va veni mai târziu, căci a fost reținut de niște treburi, nimic însemnat.

Mă îndoiesc foarte tare că mă crede cineva. Toți curtenii știu că băiatul se află undeva în largul coastelor noastre; unii știu precis și că a debarcat. Aproape cu siguranță, unii sunt pregătiți să i se alăture, ba poate că au chiar în buzunar scrisoarea cu ordinea de luptă.

— Nu mi-e frică, îmi spune Arthur, aproape ca și cum ar asculta cuvintele, întrebându-se cum sună. Nu mi-e frică. Ție?

Întorc spre el un chip sincer, cu un zâmbet neprefăcut, și răspund:

— Nu mi-e frică. Deloc.

Când mă întorc la palat, aflu că s-a primit un mesaj disperat de la Courtenay. Rebelii au pătruns pe porțile de la Exeter, iar el e rănit. Apărarea fiind compromisă, a încheiat un armistițiu. Rebelii s-au arătat îndurători: n-au prădat deloc, ba nici măcar nu l-au luat prizonier. L-au eliberat în mod onorabil, iar el le-a îngăduit, în schimb, să meargă înainte pe Marele Drum de la Apus, către Londra, făgăduind să nu-i urmărească.

— I-a lăsat să plece? întreb neîncrezătoare. Să înainteze spre Londra? A făgăduit că nu-i va urmări?

— Își va încălca promisiunea, spune Henric. Îi voi porunci să și-o încalce. Cuvântul dat unor rebeli nu trebuie respectat neapărat. Îi voi porunci să se ia după ei și să le taie calea de retragere. Lordul Daubney se va repezi asupra lor dinspre nord, iar lordul Willoughby de Broke va ataca dinspre apus. Îi vom zdrobi.

— Dar a făgăduit, rostesc șovăielnic. Și-a dat cuvântul.

— Nicio făgăduială făcută băiatului aceluia nu are greutate în fața lui Dumnezeu, replică Henric întunecat la față și mânios.

Slujitorii lui vin aducându-i pălăria, mănușile, cizmele de călărie, mantia. Un altul dă fuga la grajduri ca să poruncească

să-i fie pregătiți caii, garda se adună în curte, un mesager a plecat să ceară toate flintele și tunurile de care dispune Londra.

— Pleci la oștirea ta? Pleci la luptă? îl întreb.

— Mă voi întâlni pe drum cu Daubney și cu armata lui. Vom fi de trei ori mai numeroși decât trupele lui. Cu șanse ca astea, mă bat cu el.

Îmi țin respirația.

— Pleci acum?

El mă sărută de formă, cu buze reci, și aproape că-i simt mirosul fricii.

— Cred că vom câștiga, îmi spune. Cred că vom câștiga.

— Și după aceea ce vei face?

Nu îndrăznesc să pomenesc de băiat și să-l întreb pe Henric ce planuri are cu el.

— Îi voi executa pe toți cei care au ridicat mâna împotriva mea, răspunde el îndârjit. Voi fi neîndurător. Îi voi amenda pe toți cei care i-au lăsat să treacă și nu i-au oprit. Când voi termina, în Cornwall și în Devon nu vor mai exista decât morți și datornici.

— Și băiatul? întreb încet.

— Îl voi aduce la Londra în lanțuri. Trebuie să vadă toți că e un nimeni. Îl voi azvârli în țărână, iar când toți vor înțelege, în sfârșit, că e un simplu băiat și nu un prinț, voi pune să fie omorât.

Îmi privește obrazul alb și continuă dușmănos, de parcă toate astea ar fi din vina mea:

— Va trebui să-l vezi. Vreau să-l privești în ochi și să-l renegi. Ai face bine să nu ai pentru el nicio privire, nicio vorbă, nicio șoaptă, ba nici măcar o răsuflare de recunoaștere. Indiferent cu cine seamănă, indiferent ce spune, indiferent ce prostii scoate pe gură când i se pun întrebări, ai face bine să te uiți la el cu ochii unei străine. Iar dacă întreabă cineva, nu-l cunoști.

Mă gândesc la frățiorul meu, copilul iubit de mama, mă gândesc la el uitându-se la cărți cu poze, în poala mea, sau alergând în curtea interioară a Castelului Sheen, cu o mică sabie de lemn în mână. Îmi spun că nu-mi va fi cu putință să-i văd zâmbetul voios și ochii căprui, calzi, și să nu întind mâna spre el.

— Îl vei renega, îmi spune sec Henric. Altfel, te repudiez. Dacă dai de înțeles cuiva, *oricui*, chiar și printr-un singur cuvânt – fie și printr-o șoaptă, prin prima literă a unui cuvânt – că-l recunoști

pe acest escroc, acest flăcău de rând, acest băiat prefăcut, te voi repudia și vei trăi până la moarte în Abația Bermondsey, la fel ca maică-ta. În dizgrație. Și nu-ți vei mai revedea niciodată copiii, îi voi spune fiecăruia, în parte, că mama lor e o târfa și o vrăjitoare. Exact ca maică-sa și ca bunică-sa.

Înfruntându-l, îmi frec buzele cu dosul mâinii, ca să șterg sărutul lui, și-i răspund glacial:

— Nu e nevoie să mă ameninți. Mă poți scuti de insultele tale. Îmi cunosc datoria față de rangul meu și față de fiul meu. Nu-mi voi dezmoșteni propriul fiu. Voi proceda așa cum socotesc că e drept. Nu mă tem de tine. Nu m-am temut niciodată. Voi sluji Casa Tudor de dragul fiului meu – nu pentru tine și nici din pricina amenințărilor tale. Voi sluji Casa Tudor pentru Arthur, un rege al Angliei născut, nu făcut.

Henric încuviințează din cap, ușurat să-și citească siguranța în dragostea mea necondiționată față de fiul meu.

— Dacă vreunul dintre voi, cei din neamul York, pomenește despre băiat altfel decât ca de un neghiob și un străin, voi pune să i se taie capul în aceeași zi. Îl vei vedea pe pajiștea Turnului, cu capul pe butuc. În clipa în care tu, surorile tale, verișoara ta sau oricare din nesfârșitul tău șir de veri și alte rubedenii bastarde îl recunoașteți pe băiat drept prinț, i-ați semnat ordinul de execuție. Dacă îl recunoaște cineva, moare și cel care l-a recunoscut, moare și el. Înțelegi?

Încuviințez din cap și mă întorc cu spatele. Îi întorc spatele, ca și cum n-ar fi rege, și îi arunc disprețuitor, peste umăr:

— Desigur că înțeleg. Dar dacă vrei să susții în continuare că e fiul unui barcagiu bețiv din Tournai, trebuie să ții minte să nu-l decapitezi ca pe un prinț, pe pajiștea Turnului. Va trebui să-l spânzuri.

Cu asta l-am uluit; îi scapă un râs sugrumat.

— Ai dreptate. Se va numi Pierre Osbeque și s-a născut ca să moară în ștreang.

Cu un respect zeflemitor, mă întorc iar spre el și-i fac o reverență. Chiar în clipa asta, înțeleg că-mi urăsc soțul.

— De bună seamă, îi vom spune cum dorești. Poți să botezi leșul tânărului cum poftești. Vei avea acest drept, ca ucigaș al lui.

*

Nu ne împăcăm înainte să plece, astfel că soțul meu purcede la război fără o caldă îmbrățișare de rămas-bun din partea mea. Maică-sa îi dă binecuvântarea, se agață de frâul lui, șoptește rugăciuni în timp ce-l privește cum pleacă. Se uită la mine curioasă, căci îi urmăresc cu ochii uscați plecarea în fruntea gărzii de trei sute de soldați, spre punctul de întâlnire cu lordul Daubney.

— Nu te temi pentru el? mă întreabă ea, cu ochi umezi și cu buzele-i bătrâne tremurând. Soțul tău pleacă la război, la bătălie, iar tu nu l-ai sărutat, nu l-ai binecuvântat! Nu te temi că-l așteaptă primejdia?

— Sincer, mă îndoiesc foarte tare că se va apropia prea mult de ea, replic cu cruzime, apoi mă răsucesc pe călcâie și intru în odaia de mâna a doua.

[64] Anglia de Răsărit, toamna anului 1497

Regele are grijă să țină la curent întregul regat în timp ce răscoala se retrage și apoi se topește din fața înaintării lui de o încetineală prudentă. În fiecare noapte pleacă pe furiș alți și alți oamenii din Cornwall, dându-și seama că au fost strânse nu una, nu două, ci trei armate care se apropie treptat de ei; într-o noapte pleacă și băiatul, fugind cu doar doi însoțitori și ocolind astfel colții capcanei pe care i-a întins-o Henric: ajunge pe coastă, află de corăbiile ce așteaptă în larg să-l prindă și se avântă în sanctuarul Abației Beaulieu.

Însă Anglia nu mai e ce a fost. Poruncile regelui ajung acum până în altar – maică-sa și arhiepiscopul au avut grijă de asta. Nu există sanctuar pentru băiat, deși îl pretinde ca rege căruia Dumnezeu i-a hărăzit să cârmuiască. Abația își încalcă datinile seculare și îl predă. Împotriva voinței lui, băiatul trebuie să iasă și să se predea regelui care stăpânește și Anglia, și biserica.

A ieșit îmbrăcat în fir de aur și răspunzând la numele de Richard al IV-lea. Găsesc un bilet scris la repezeală – de fratele meu vitreg, Thomas Grey, după câte cred –, strecurat sub scara șeii, când îi scot pe copii la plimbare cu poneii lor. N-am văzut mâna care l-a legat de cureaua scării și pot fi sigură că nimeni nu va spune vreodată că l-am văzut și citit.

Însă când regele l-a luat la întrebări, și-a tăgăduit identitatea. Așa să fie! Bagă de seamă: dacă o tăgăduiește chiar el, putem și

noi să-l renegăm.

Prefac hârtia într-un cocoloș mic și-l bag în buzunar, ca să-l ard mai târziu. E frumos din partea lui Thomas că m-a înștiințat și mă bucur că băiatul a văzut măcar o față prietenoasă într-o încăpere plină de dușmani, înainte de a-și tăgădui identitatea.

Restul veștilor le primesc așa cum le primește și curtea, și întreaga Anglie: în misive lungi și triumfătoare de la Henric, scrise chiar de mâna lui, ca să fie citite cu glas tare în toată țara. Le trimite regilor din lumea creștină înștiințări pline de înflorituri. Îmi imaginez vorbele lui Henric răcnite în piața fiecărui sat, la răspântia fiecărui oraș, pe treptele bisericilor de la țară, la intrarea în casele de negoț. Scrie ca și cum ar urzi o poveste, iar eu citesc cu un surâs slab, ca și cum soțul meu s-ar pregăti să devină un Chaucer, să ofere poporului Angliei o poveste despre începuturile sale, ca amuzament și explicație deopotrivă. Devine cronicarul propriului său triumf și nu cred că sunt singura care socotește că și-a imaginat o victorie pe care nu a trăit-o pe câmpiile bătute de vânt din Devon. Acesta e Henric plăsmuitorul, nu Henric regele adevărat.

Povestea lui Henric spune că a fost odată un om sărac, paznic la stăvilarul din Tournai, în Flandra. Cu o fire slabă și cam bețiv, era însurat cu o femeie de rând, cam neghioabă, și avea cu ea un fiu, un băiat zevzec care a fugit de acasă și a nimerit într-o tovărășie proastă, slujind drept pajul cuiva (n-are mare importanță al cui și de ce). S-a dus la curtea Portugaliei, unde, din cine știe ce motiv (căci cine știe ce spune un flăcău zevzec?), s-a dat drept prinț englez și toți l-au crezut. Apoi, pe nepusă-masă, a devenit slujitorul unui negustor de mătase. A învățat să vorbească engleza, franceza, spaniola și portugheza (lucru cam surprinzător, dar nu imposibil, se pare). Îmbrăcat cu hainele stăpânului său, arătând bunurile de vânzare și făcând paradă cu propria-i persoană ca la un tablou vivant de Întâi Mai, în Irlanda a fost confundat iarăși cu un prinț (nu vă întrebați dacă se poate întâmpla așa ceva) și s-a lăsat convins să plimbe înșelătoria asta prin toată creștinătatea – în ce scop și pentru ce, nu se spune.

Henric nu spune cum ar putea un băiat sărac și fără știință de carte, dintr-o familie de rând, să-i prostească pe cei mai mari monarhi creștini – pe ducesa de Burgundia, pe Sfântul împărat Roman, pe regele Franței, pe regele Scoției –, să încânte curtea

portugheză și să-i ispitească pe monarhii Spaniei. Acest lucru face parte din vraja basmului, ca fata care păzește gâștele și care, de fapt, e prințesă sau ca fata care nu poate dormi pe un bob de mazăre nici măcar dacă e acoperit cu douăzeci de saltele de puf. În mod uimitor, acest băiat de rând, vulgar și prost educat, fiul unui bețiv și al unei neghioabe, îi vrăjește pe cei mai bogați și mai educați oameni din lumea creștină, așa încât aceștia îi pun la dispoziție avuțiile și armatele lor. Cum învață să vorbească patru limbi, printre care latina, să citească și să scrie cu eleganță, să vâneze și să lupte în turnir, să vâneze cu șoimi și să danseze, așa încât lumea să-l admire ca pe un prinț viteaz și grațios, deși a fost crescut pe ulițele dosnice din Tournai, Henric nu spune. Cum deprinde zâmbetul regal, acea recunoaștere nonșalantă și caldă a omagiilor, Henric nici măcar nu se întreabă în lunga lui relatare, deși tocmai el trebuie să fi fost de-a dreptul uluit de acest lucru. E o poveste despre o vrajă: un băiat de rând îmbracă o cămașă de mătase și toți cad pradă amăgirii că are sânge regesc.

Cum mi-a scris fratele meu vitreg: *Așa să fie*.

Primesc o singură epistolă personală de la Henric în această perioadă în care e ocupat cu scrierea și rescrierea explicațiilor despre cum s-a produs transformarea băiatului, a lui John Perkin, Piers Osbeque, Peter Warboys – căci Henric dă mai multe nume – în prinț și apoi iar în om de rând.

Ți-o trimit pe soția lui la curte, scrie Henric, știind că nu e nevoie să spună despre a cui soție e vorba. *Frumusețea și eleganța ei te vor surprinde. Îți voi rămâne îndatorat dacă o vei primi cu brațele deschise și o vei mângâia, căci i s-a jucat o festă cruntă*.

Îi dau scrisoarea mamei lui Henric, care stă cu mâna întinsă, așteptând cu nerăbdare s-o citească. Firește că soția băiatului a căzut pradă unei nemaivăzute înșelătorii pline de cruzime. Soțul ei purta o cămașă de mătase, a cărei croială frumoasă a orbit-o. N-a văzut că sub cămașă se afla un băiețel de rând din Flandra. Păcălită uimitor de lesne, ea a văzut cămașa, l-a luat drept prinț și s-a cununat cu el.

[65] Palatul Sheen, Richmond, toamna anului 1497

O aștept în odăile mele pe femeia căreia ni s-a poruncit să-i spunem lady Katherine Huntly. Nu i se va folosi numele de după căsătorie; bănuiesc că deocamdată nimeni nu știe precis care e acest nume: Perkin, Osbeque sau Warboys.

— Va fi socotită femeie nemăritată, le anunță pe doamnele mele milady mama regelui. Presupun că i se va anula căsătoria.

— Pe ce temei? întreb.

— Înșelătorie, răspunde ea.

— Cum anume a fost înșelată? mă interesez cu sfială.

— E vădit! mi-o întoarce dojenitor milady.

— Dacă a fost vădit, nu se poate chema înșelătorie, șoptește acru Maggie.

— Și copilul ei unde va fi instalat, milady? întreb iarăși.

— Va trăi departe de curte, cu doica lui, spune milady. Și nu vom aduce vorba de el.

— Se zice că e foarte frumoasă, intervine sora mea Cecily, cu un glas mieros precum prafurile italienești.

Îi surâd, cu ochii și chipul goale. Dacă vreau să-mi salvez tronul și libertatea, precum și viața pruncului băiatului care se dă drept fratele meu, va trebui să îndur sosirea lui lady Katherine, o prințesă frumoasă, nemăritată, și multe alte lucruri.

Aud gălăgia făcută de garda ei în fața ușii, schimbul rapid de parole, pe urmă ușa e deschisă larg.

— Lady Katherine Huntly! strigă repede crainicul, de parcă s-ar teme că cineva ar putea spune „regina Katherine a Angliei”.

Rămân așezată, însă milady mama regelui mă surprinde ridicându-se din jilț. Doamnele mele fac o reverență adâncă, de parcă ar cinsti o femeie în venele căreia curge doar sânge regal, când tânăra intră în odaie.

E îmbrăcată în negru de doliu, ca și cum ar fi văduvă, însă mantia și rochia ei sunt minunat lucrate. Cine s-ar fi gândit că în Exeter există cusătorese atât de iscusite? Poartă o rochie din satin negru, garnisită cu catifea de aceeași culoare, pălărie neagră, mănuși din piele neagră, brodată, iar pe braț are o mantie de călărie, neagră și ea. Are ochii închiși la culoare, adânciți în cap, și o piele cu desăvârșire curată, precum marmura cea mai fină și mai albă. E frumoasă, abia trecută de douăzeci de ani. Îmi face o reverență adâncă și o văd

cercetându-mi fața, ca și cum ar căuta o asemănare cu soțul ei. Îi dau mâna, apoi mă ridic și o sărut pe obrajii reci – căci, indiferent cu cine s-a măritat, indiferent de calitatea mătăsii din cămașa lui, e verișoară cu regele Scoției. Îi simt mâna tremurând într-a mea și văd iarăși expresia aceea de reținere prudentă, de parcă ar vrea să mă descifreze, să afle ce rol joc în această piesă-mască în plină desfășurare care a devenit viața ei.

— Îți urăm bun-venit la curte, rostește milady.

Pe ea nu e nevoie s-o descifreze cu atenție. Milady îndeplinește cererea fiului ei și o primește pe lady Katherine la curte cu atâta bunătate, încât și gazda cea mai ospitalieră s-ar vedea silită să se întrebe de ce facem atâta caz de femeia aceasta, de soția căzută în dizgrație a dușmanului nostru înfrânt. Lady Katherine îmi face încă o reverență și rămâne în picioare, în fața mea, parcă așteptându-se s-o descos. Mă mulțumesc să-i spun:

— Pesemne că ești obosită.

— Alteța Sa regele a fost nespus de bun, răspunde ea vorbind cu accent scoțian atât de puternic, încât trebuie să fac un efort ca să-i înțeleg glasul blând, cu un fermecător ton cântat. Am avut cai buni și ne-am odihnit pe drum.

— Te rog să iei loc, o poftesc. Vom cina în scurt timp.

Cu un aer liniștit, își ocupă jilțul, își împreunează mâinile în poala rochiei de mătase neagră și se uită la mine. Îi observ cerceii negri și singura podoabă pe care o poartă în afara lor: o broșă de aur prinsă la cingătoare, închipuind două inimi îngemănate, îmi îngădui să-i ofer un surâs slab, căruia îi răspunde căldura de o clipă din ochii ei. Probabil că nu vom spune niciodată mai mult.

Ne înșiruim, pregătindu-ne să intrăm în sala cea mare, la cină. Eu, ca regină, sunt prima. Milady e lângă mine și cu jumătate de pas în urma mea, iar după ea trebuie să vină lady Katherine Huntly, surorile mele coborând cu o treaptă în ordinea de precădere. Arunc o privire în urmă și văd paloarea lui Cecily și buzele ei strânse. Acum e a treia după mine și nu-i convine.

— Lady Huntly se va întoarce în Scoția? o întreb pe milady mama regelui în timp ce mergem la cină.

— De bună seamă, răspunde aceasta. Pentru ce să rămână aici după moartea soțului ei?

*

Se pare însă că nu se grăbește să plece. Rămâne până când soțul meu își încheie drumul lent de la Exeter la palat. Înaintașii intră în curtea grajdurilor și trimit vorbă în odăile mele că regele se apropie și că se așteaptă la o primire oficială. Le poruncesc doamnelor mele să mă însoțească și coborâm treptele late ale scării de piatră ce duce la ușa dublă de la intrare, deschisă larg, ca pentru întoarcerea unui erou. Ne aranjăm în capul scării. Doamnele lui milady mama regelui se află lângă noi, iar milady are grijă să stea pe aceeași treaptă cu mine, ca să nu ies în evidență. Așteptăm scăldate în soarele puternic al toamnei, ascultând tropotul cailor.

— L-a trimis pe băiat direct în Turn? mă întreabă Maggie, aplecându-se ca să-mi întindă trena rochiei.

— Pesemne că da. Ce altceva să fi făcut cu el?

— Nu l-a… (Șovăie.) Nu l-a omorât pe drum?

Arunc o privire spre soția băiatului, înveșmântată de sus până jos în negru, ca o văduvă. Ca să se apere de frig, a îmbrăcat mantia neagră de catifea, prinzându-și la gât broșa de aur, cu inimile îngemănate.

— N-am auzit, răspund, fără a-mi putea reține un mic fior. De bună seamă că ar fi trimis vorbă dacă făcea una ca asta, nu? Măcar soției băiatului, dacă nu mie. De bună seamă că aș fi știut, nu?

— Firește, nu l-ar fi executat fără să anunțe public, spune și Maggie, nesigură.

Aud în spatele nostru, în sala întunecoasă, freamătul neîncetat al servitorilor care coboară în fugă scările spre curtea grajdurilor, ca să se înșire pe marginea drumului și să-l vadă pe rege venind acasă triumfător.

Mai întâi îi auzim pe vestitorii regelui suflând victorios în trâmbițe și toată lumea aclamă. Apoi se aude alt zgomot, un tit-ti-ti ridicol, scos de cineva de pe marginea drumului, și toată lumea râde. Simt că Maggie se apropie puțin de mine, de parcă sunetul unei surle de jucărie ne-ar amenința cumva.

De după cotitură apar primii călăreți, șase purtători de drapel. Duc stindardul regal – crucea Sfântului Gheorghe, stindardul Beaufort cu poarta-ghilotină și trandafirul Tudor. Mai e și balaurul roșu pe fond alb cu verde și o roză roșie, pentru Casa

de Lancaster. Numai masa rotundă din Camelot lipsește din această paradă ridicolă. Parcă regele și-ar arăta toate însemnele, și-ar declara toți strămoșii, ca și cum ar încerca să-și demonstreze dreptul la tronul pe care l-a câștigat numai prin forța armelor. Parcă ar încerca, încă o dată, să convingă pe toată lumea că el e monarhul legitim.

Urmează el, cu platoșa smălțuită, dar fără coif. Are un aer marțial și viteaz, de parcă ar fi pe punctul de a lupta într-o bătălie sau într-un turnir. Zâmbește larg, radios și sigur de sine, iar când servitorii de la marginea drumului și oamenii din satele apropiate – care au însoțit procesiunea în fugă, iar acum se înșiră și ei pe marginea drumului – aclamă și-și flutură pălăriile, Henric înclină capul într-o parte și în cealaltă, de parcă ar fi de acord cu ei.

În urma lui vin tovarășii săi obișnuiți, nobilii curții sale. Nimeni în afară de el nu poartă armură; toți ceilalți sunt îmbrăcați pentru călărie, cu cizme și mantii, iar unul sau doi, cu haine vătuite. Printre ei se află un tânăr pe care nu-l cunosc și care îmi atrage atenția din prima clipă; mă trezesc că nu-mi pot lua ochii de la el.

E îmbrăcat la fel ca toți ceilalți, cu cizme bune de călărie, din piele – ale lui, de un brun-închis –, niște pantaloni maro de bună calitate și o haină groasă, croită pe măsura umerilor lați; mantia de călărie și-a făcut-o sul și a prins-o în chingi pe șa, în fața lui. Are o beretă din catifea maro, pe care stă prinsă în față o broșă frumoasă cu trei perle. Îl recunosc pe dată, nu numai după broșă, ci și după părul castaniu-auriu, după zâmbetul voios, zâmbetul mamei, și după portul mândru al capului – copia fidelă a ținutei tatei în șa. El e! Trebuie să fie el. E băiatul. N-a fost trimis în Turn, nu e adus în lanțuri, nici legat cu fața la coada calului și cu o pălărie de paie îndesată pe cap, ca să fie făcut de ocară. Călărește alături de rege, ca și cum ar fi unul dintre însoțitorii lui, ca un prieten, aproape ca și cum i-ar fi rudă.

Cineva îl arată oamenilor de pe marginea drumului, care încep să scoată sunete batjocoritoare, urâte, iar unul strigă: „Trădătorul!” Altcineva îi face o plecăciune în derâdere, iar o femeie țipă: „Zâmbești, ha?! N-o să mai zâmbești mult!”.

El însă zâmbește. Înalță capul și-l înclină într-o parte și în cealaltă, iar când o fată prostuță, captivă de farmecul lui degajat, strigă „Ura!” în loc de insulte, el își scoate pălăria cu un

gest larg, cu tot farmecul și naturalețea tatălui meu, regele Edward, care nu putea trece pe lângă o femeie frumoasă, aflată pe marginea drumului, fără a-i face cu ochiul în treacăt.

Acum, că s-a descoperit în soarele luminos de toamnă, văd cum îi strălucește părul auriu. Pletele acestui băiat sunt drepte și-i cad pe umeri lungi, dar la spate, peste guler, văd că se ondulează. Are ochii căprui, obrazul pârguit de soare, genele lungi și negre. E cel mai chipeș dintre toți curtenii; pe lângă el, în armura lui nouă și scânteietoare, soțul meu, regele, arată ca un bărbat care se străduiește prea mult.

Neliniștit, băiatul le cercetează pe doamnele curții, înșirate pe trepte, până când își vede soția; îi aruncă un zâmbet nemăsurat de ștrengăresc, de parcă nu s-ar afla în cele mai grele împrejurări pe care și le-ar putea imagina cineva. Mă uit la ea și văd o tânără femeie complet schimbată. Roșeața i-a inundat obrajii palizi, ochii îi strălucesc, toată făptura îi e un freamătă; îl privește cu nesaț, oarbă la rege și la parada de stindarde. Radiază, ca și cum bucuria de a-l vedea e mai mare decât orice grijă de pe lume. Ca și cum n-ar avea mare importanță în ce împrejurări se găsesc, cu condiția să fie împreună.

De la ea, privirea lui trece la mine

Mă recunoaște pe dată. Îl văd măsurând eleganța rochiei mele și respectul adânc al doamnelor; vede că am ținuta unei regine, îmi remarcă boneta conică, înaltă și rochia cu broderii bogate, îmi privește chipul și zâmbetul ștrengăresc, la un pas de râs, copia fidelă a expresiei ireverențioase a bucuriei mamei, îi strălucește pe chip. E un zâmbet de siguranță de sine deplină, de recunoaștere, de încântare a întoarcerii. Mă văd nevoită să-mi mușc pe dinăuntru obrazul ca să nu fug spre el cu brațele deschise; însă elanul inimii nu mi-l pot împiedica și simt că radiez, de parcă mi-ar veni să izbucnesc în urale. A venit acasă! Băiatul care spune că e fratele meu Richard a venit acasă, în sfârșit.

Henric ridică mâna, ca suita să se oprească, iar un paj se aruncă de pe cal și vine iute să ia frâul din mâna regelui. Henric descalecă greoi, în zăngănitul armurii, urcă treptele scunde până la mine, mă sărută pe buze afectuos, apoi se întoarce spre maică-sa și-și înclină capul, să-i primească binecuvântarea.

— Bun venit acasă, milord! îi urez ceremonios și destul de tare încât să mă audă toți. Felicitări pentru marea voastră

victorie!

În mod ciudat, el nu dă un răspuns ceremonios, cu toate că secretarii așteaptă să-i imortalizeze vorbele din acest moment istoric. Se întoarce puțin într-o parte și-l văd trăgând brusc aer în piept – o mică răsuflare care-l dă de gol – când o vede pe ea: pe soția băiatului. Văd cum i se aprind obrajii și cum i se luminează ochii. Pășește spre lady Katherine și nu știe ce să spună; ca unui paj năucit de dragoste, i se taie respirația când o vede și amuțește când ar trebui să vorbească.

Ea îi face o reverență adâncă, plină de respect, iar când se ridică, el o ia de mână. O văd plecând ochii cu modestie, îi văd surâsul abia schițat și înțeleg, în sfârșit, de ce a fost trimisă să-mi fie doamnă de companie și de ce soțul ei călărește liber printre curtenii regelui. Henric s-a îndrăgostit pentru prima oară în viață, iar alegerea e cea mai proastă cu putință.

*

Maică-sa, care urmărește fiecare pas al întoarcerii victorioase a fiului ei, mă poftește în odăile sale în seara aceea, înaintea marii cine triumfale. Îmi spune că Henric a ales două dintre doamnele mele de companie și două de la curtea ei ca s-o slujească pe lady Katherine, până când îi va găsi doamne potrivite. Pe cât se pare, lady Katherine va avea mica ei curte personală și odăile ei; va trăi ca o prințesă a Scoției aflată în ospeție și va fi slujită cu genunchiul în podea.

Lady Katherine a fost poftită să meargă la garderoba regală și să-și aleagă o rochie potrivită pentru ospățul ce sărbătorește victoria regelui. Se pare că regele ar vrea s-o vadă îmbrăcată în altă culoare, nu în negru.

Îmi amintesc cu tristețe că odată mi s-a poruncit să port o rochie de aceeași culoare și croială ca a reginei Anne; toată lumea a remarcat ce frumoasă sunt, stând lângă ea, în rochia identică, iar soțul ei nu-și putea desprinde ochii de la mine. Era sărbătoarea Crăciunului, înainte de moartea reginei, iar ea și cu mine purtam rochii roșii identice; atâta doar că ea o purta pe a ei ca pe un giulgiu, sărmana, atât de palidă și de slabă era. Lângă ea, rochia stacojie împrumuta o împurpurare plăcută obrajilor mei și dădea mai multă strălucire părului meu auriu și ochilor mei. Eram tânără, îndrăgostită și fără inimă. Îmi aduc aminte acum de demnitatea calmă pe care o arăta când mă

vedea dansând cu soțul ei și aș vrea să-i pot spune că îmi pare rău și că acum o înțeleg mult mai bine decât pe atunci.

— L-ai întrebat pe rege când pleacă lady Katherine acasă? se interesează pe neașteptate milady.

Stă în picioare, cu spatele spre un foc meschin, cu mâinile vârâte în mâneci. Restul odăii e rece.

— Nu. Îl întrebați voi?

— Îl voi întreba! exclamă ea. Îl voi întreba, cu siguranță. L-ai întrebat când va fi dus Pero Osbeque în Turn?

— Așa îl cheamă acum?

Înfuriată, se înroșește.

— Cum i s-o fi spunând! Peter Warboys, cum i se zice.

— Am schimbat foarte puține vorbe cu Alteța Sa. Lorzii și nobilii Londrei au vrut să-i pună întrebări despre bătălie, firește, astfel că s-a dus cu ei în sala de primire.

— A avut loc o bătălie?

— Nu chiar. Nu.

Ea trage aer în piept și se uită la mine cu un aer viclean și totodată precaut, de parcă s-ar simți în ape tulburi.

— Regele pare foarte captivat de lady Katherine.

— E o femeie foarte frumoasă, încuviințez eu.

— Nu trebuie să te deranjeze... continuă milady. Nu trebuie să protestezi...

— La ce să protestez? întreb.

Tonul meu e atât de calm și de plăcut, încât nu sună deloc ca și cum i-aș cere socoteală. În fața seninătății mele surâzătoare, își pierde îndrăzneala.

— La nimic. Chiar nimic.

*

Lady Katherine vine în odăile mele înainte de cină, purtând supusă o rochie nouă din garderoba regală, dar a rămas la culoarea aleasă de ea, negrul cel mai întunecat. Broșa de aur cu inimile îngemănate, prinsă de un lanț subțire de aur, se odihnește pe un văl de dantelă albă ce-i acoperă umerii. Pe sub țesătură, albul cald al pielii ei lucește, ascuns și totodată vizibil. Când regele intră în sala mea de primire, ochii lui cercetează încăperea, căutând-o; tresare ușor când o vede, de parcă ar fi uitat cât de frumoasă e, și dorința îl cutremură din nou. Ea îi face o reverență, tot atât de politicoasă ca doamnele celelalte,

iar când se ridică, îi zâmbește – un surâs nelămurit, ca o femeie care râde printre lacrimi.

Henric îmi dă brațul, ca să mă conducă la cină, și curtenii își ocupă locul în spatele nostru, doamnele mele urmându-mă potrivit ordinii de precădere, domnii venind în urma lor. Lady Katherine Huntly, cu ochii negri ațintiți modest în pământ, și-a ocupat locul cuvenit, în spatele lui milady mama regelui. În timp ce Henric și cu mine conducem curtea pe scara lată de piatră, către sala cea mare, însoțiți de sunetul trâmbițelor și de aplauzele înăbușite ale oamenilor care s-au înghesuit la galerie să vadă familia regală la cină, mai mult simt decât văd că băiatul căruia trebuie să i se spună Peter Warboys – sau poate Pero Osbeque ori John Perkin – a trecut pe lângă femeia care i-a fost cândva soție, și-a înclinat adânc capul în fața ei și și-a ocupat locul, alături de ceilalți nobili ai curții lui Henric.

*

Băiatul pare în largul lui la curte. Se plimbă între sala cea mare, grajdurile cu cai, grajdul unde sunt ținuți șoimii și grădină fără a rătăci drumul măcar o dată, fără a întreba vreodată încotro e clădirea vistieriei sau unde se găsește terenul de tenis al regelui. Îi aduce regelui o pereche de mănuși fără să întrebe unde sunt ținute. Se simte în largul lui și printre tovarăși. Există un grup al tinerilor chipeși care-și petrec timpul în odăile regelui și-i fac comisioane. Le place să vină în odăile mele, să asculte muzică și să stea la taclale cu doamnele de companie. Când jucăm cărți, se prind și ei imediat în joc; dacă se exersează tirul, își iau un arc și se întrec între ei. Când pun rămășaguri la jocurile de noroc, sunt generoși cu banii; când dansează, o fac cu grație; flirtul e ocupația lor principală și fiecare dintre doamnele mele are un preferat în rândul bărbaților tineri din suita regelui și trage nădejde că el îi vede ocheadele pe jumătate ascunse.

Băiatul se obișnuiește cu traiul ăsta de parcă s-ar fi născut și ar fi fost crescut la o curte elegantă. Cântă din gură, acompaniat de cântăreața mea la lăută, dacă e poftit; citește în franceză sau în latină dacă-i dă cineva cartea. Călărește pe orice cal din grajduri cu siguranța de sine relaxată și firească a unuia care a urcat de mic în șa, știe să danseze, să facă o glumă, să compună o poezie. Când se improvizează o piesă de teatru, se

arată ager la minte și spiritual; când i se cere să recite, știe pe dinafară poeme lungi. Are toate talentele unui tânăr nobil bine educat. Seamănă în toate privințele cu prințul care se pretinde a fi.

Iese în evidență printre ceilalți tineri chipeși doar printr-un singur lucru. În fiecare seară și dimineață, o salută pe lady Katherine îngenunchind la picioarele ei și sărutându-i mâna întinsă. În fiecare dimineață, în drum spre capelă, se lasă într-un genunchi, își scoate pălăria și sărută cu mare blândețe mâna întinsă de ea, rămânând nemișcat o clipită, cât ea își lasă mâna pe umărul lui. Seara, când părăsim sala cea mare sau când cer să se oprească muzica în odăile mele, el mi se înclină zâmbindu-mi straniu, familiar, apoi se întoarce spre ea și-i îngenunchează la picioare.

— Îi e rușine, pesemne, că a coborât-o atât de mult, spune Cecily după câteva zile, în care observăm cu toatele acest ritual. Pesemne că îngenunchează ca să-i ceară iertare.

— Așa crezi? întreabă Maggie. Nu crezi că e singura lui cale de-a o atinge și de-a fi atins de ea?

După aceea îi urmăresc pe cei doi cu mai mare atenție și ajung să cred că Maggie are dreptate. Dacă el are prilejul să-i dea un obiect, are grijă să li se atingă degetele. Dacă ieșim să călărim, se duce repede lângă greabănul calului ei, ca s-o ajute să urce în șa, iar la sfârșitul zilei e primul în curtea grajdurilor și azvârle unui rândaș frâul propriului cal, ca s-o poată coborî din șa, ținând-o la piept preț de o clipă înainte de a o lăsa jos, cu blândețe. În timpul jocului de cărți, umerii lor se apleacă în tandem asupra mesei; când el stă în picioare, lângă calul ei, iar ea se află sus, în șa, el se dă în spate până când atinge șaua cu capul, iar când dă drumul hățurilor, mâna ei poate să-i atingă ceafa.

Ea nu-l respinge niciodată, nu-i ocolește atingerea. Nici nu are cum, desigur – câtă vreme îi e soție, trebuie să-i arate supunere, între ei există însă o pasiune pe care nici măcar nu încearcă s-o ascundă. La cină, când se toarnă vinul, el își îndreaptă privirea către masa ei, ridică paharul și primește în schimb un surâs iute, pe jumătate ascuns. Când trece pe lângă tinerii ocupați cu jocul de cărți, ea se oprește o clipă doar, să-i vadă cărțile, iar câteodată se apleacă, pasămite pentru a vedea mai bine, el se lasă pe spate și obrajii li se ating, ca într-un sărut. Se mișcă

astfel la curte: doi tineri din cale-afară de frumoși, ținuți la distanță unul de celălalt de porunca regelui, dar trăindu-și ziua separat: mereu cu un ochi unul la celălalt, ca doi dansatori despărțiți de mișcările unui dans, dar care sunt siguri că se vor alipi din nou.

*

Acum, că drumurile Angliei au redevenit sigure, fiul meu Arthur trebuie să plece la castelul Ludlow, iar Maggie și tutorele lui, sir Richard Pole, îl vor însoți. Îi petrec din curtea grajdurilor, având-ul alături pe fratele meu vitreg, Thomas Grey.

— Nu mă îndur să-l las să plece, îi spun.

El râde.

— Ți-o aduci aminte pe mama, când a trebuit să plece Edward? Dumnezeu s-o odihnească! L-a însoțit atâta cale, deși era grea cu Richard. Ți-e greu și e greu și pentru băiat, dar ăsta e semn că lucrurile revin la normal. Ar trebui să te bucuri.

Arthur, voios și încântat în spinarea calului, îmi face semn cu mâna și-i urmează pe sir Richard și pe Maggie afară din curte. Străjerii se înșiră în spatele lui.

— Nu cred că mă pot bucura, spun.

Thomas mă strânge de mână.

— Se va întoarce de Crăciun.

*

A doua zi regele îmi spune că pleacă la Londra cu o suită mică, pentru a-l arăta norodului pe Perkin Warbeck, pretendentul.

— Cine merge cu tine? îl întreb, prefăcându-mă că nu înțeleg.

Henric roșește ușor.

— Perkin. Warbeck.

S-au hotărât, în sfârșit, asupra unui nume pentru el, și nu doar pentru el. Au botezat și au descris o întreagă familie Warbeck, cu unchi, veri, mătuși și bunici – familia Warbeck din Tournai. Și cu toate că această familie numeroasă e stabilită, cel puțin pe hârtie, cu tot cu îndeletniciri și adrese, niciunul dintre membrii ei nu e chemat să-l vadă pe băiat. Niciunul nu-i scrie ca să-i facă reproșuri sau ca să-și ofere ajutorul. Deși sunt atât de numeroși și atât de bine documentați, nici măcar unul nu oferă o recompensă pentru întoarcerea lui. Regele îi împletește în

povestea lui Perkin Warbeck, iar noi nu cerem să-i vedem, tot așa cum n-ai cere să vezi o pisică neagră, un condur de sticlă sau un fus fermecat.

În Londra, băiatul are parte de o primire confuză. Bărbații, care au văzut cum le tot cresc birurile și cum amenzile nedrepte le cotropesc cu totul veniturile, îl blesteamă pentru cheltuiala pricinuită de invaziile lui și mârâie când îl văd trecând. Femeile, mereu gata de răutăți, huiduiesc la început și aruncă pumni de țărână, dar chiar și ele se înmoaie, neputând să nu-i admire chipul plecat și surâsul sfios. El trece călare pe străzile Londrei cu aerul modest al unui băiat care n-a avut încotro, a fost chemat și a răspuns la chemare, n-a putut să nu fie el însuși. Unii oameni se arată furioși pe el, dar mulți strigă tare că e un băiat arătos, un trandafir.

Henric îl pune să meargă pe jos, ducând de căpăstru un cal bătrân și olog, în spinarea căruia se află unul dintre adepții băiatului, în lanțuri. Bărbatul posomorât din șa e potcovarul care a fugit din slujba lui Henric ca să fie cu băiatul. Acum toată Londra îl vede cu capul plecat, plin de vânătăi, legat de șa ca un bufon. În mod normal, oamenii ar azvârli cu mizerii și apoi ar râde văzându-i pe călăreț și pe rândașul umilit stropiți cu noroi din șanțuri, potopiți de oalele de noapte golite de la ferestrele caturilor de sus. Dar băiatul și susținătorul lui înfrânt alcătuiesc o pereche ciudat de tăcută, trecând pe ulițele înguste ce duc la Turn, iar într-un moment de liniște bruscă, cineva rostește cumplit de răspicat:

— Uitați-vă la el! E bucățică ruptă din bunul rege Edward!

Henric află întâmplarea în clipa în care vorbele au ieșit de pe buzele omului, însă e prea târziu ca să fie luate înapoi, prea târziu pentru a astupa urechile mulțimii. Nu poate face altceva decât să se asigure că norodul nu-l va mai vedea niciodată pe băiatul care seamănă atât de mult cu un prinț de York.

Așadar, e prima și ultima oară când băiatul se vede silit să străbată străzile Londrei pentru a fi batjocorit.

— Îl vei închide în Turn, îi poruncește milady fiului ei.

— Cu timpul. Am vrut ca oamenii să vadă că nu reprezintă o amenințare, e un nimic, un băiat zevzec și înfumurat. Nimic mai mult decât un flăcău oarecare, un băiat, cum am spus mereu; are mai puțină greutate decât aerul.

— Ei bine, acum l-au văzut. Și nu-i aud spunând că ar avea

mai puţină greutate decât aerul. Nu ştiu cum să-i spună, deşi le-am repetat de atâtea ori cum îl cheamă. Iar numele pe care ar vrea ei să i-l dea nu trebuie rostit vreodată. De bună seamă că acum îl vei acuza şi executa, nu?

— Când mi s-a predat, i-am dat cuvântul meu că nu va fi omorât.

Teama o face pe milady să-l contrazică.

— Nu eşti obligat să te ţii de cuvânt. Ţi-ai încălcat cuvântul şi pentru mai puţin de atât. Nu eşti obligat să-ţi respecţi cuvântul dat unuia ca el.

Henric se luminează brusc la faţă.

— Aşa e, dar i-am făgăduit ei.

Milady îndreaptă spre mine o privire furioasă, acuzându-mă pe dată.

— Ei? Doar n-a avut îndrăzneala să ceară îndurare pentru el? se dezlănţuie ea pe neaşteptate, cu chipul plin de ură. Doar nu şi-a spurcat buzele luând apărarea unui trădător? Cu ce motiv? Ce a cutezat să spună?

Mă uit la ea cu un aer răzvrătit, dar calm, şi clatin din cap în tăcere, spunând apoi pe un ton rece ca gheaţa:

— Nu eu. Vă înşelaţi iarăşi. N-am cerut să i se arate îndurare. N-am vorbit nici ca să-i iau apărarea, nici ca să-l acuz. Nu am nicio părere în această problemă şi nici n-am avut vreodată. (Sub ochii mei, furia lui milady se transformă în stânjeneală.) Cred că Alteţa Sa se vorbeşte despre altă doamnă.

Îngrozită, milady se întoarce iar spre fiul ei, de parcă acesta o trădează, ca şi cum ea e victima infidelităţii lui.

— Cine? Care femeie a cutezat să-ţi ceară să-i cruţi viaţa? La cine pleci urechea, în loc să mă asculţi pe mine, mama ta, care te-am călăuzit la fiecare pas?

— Lady Katherine, răspunde el, iar pe faţă i se lăţeşte un mic surâs prostesc la simpla rostire a numelui. Lady Katherine. Ei i-am dat cuvântul meu de onoare.

*

Ea şade în odăile mele ca o văduvă demnă, mereu înveşmântată în negru, mereu ocupată cu lucrul de mână. Coasem cămăşi pentru săraci, iar ea tiveşte ba o mânecă, ba un guler, cu capul plecat asupra cusăturii. Sporovăiala şi râsetele femeilor nu contenesc în jurul ei; câteodată înalţă capul şi

zâmbește la o glumă, iar uneori răspunde cu glas scăzut sau contribuie la conversație cu câte o istorisire. Vorbește despre copilăria ei din Scoția, despre vărul ei, regele Scoției, și despre curtea acestuia. E lipsită de vioiciune, dar curtenitoare. O companie plăcută. Are farmec; câteodată, când mă uit la ea, mă trezesc zâmbind. E senină. Deși trăiește la curtea mea și soțul meu e vizibil îndrăgostit de ea, nu arată câtuși de puțin, nici măcar cu o privire piezișă, că o știe. Ar putea să-și râdă de mine, ar putea să-și dea aere, ar putea să mă stingherească, însă n-o face niciodată.

Nu-l pomenește niciodată pe soțul ei și nu vorbește despre acest an atât de ieșit din comun: despre corabia micuță care i-a dus în Irlanda, despre fuga norocoasă din ghearele spaniolilor care i-ar fi prins, despre debarcarea triumfătoare și marșul victorios din Cornwall până la Devon și despre înfrângerea ce a urmat. Nu vorbește absolut deloc despre soțul ei și, prin urmare, evită să-i rostească numele. Întrebarea cea mare – cum se numește cu adevărat acest tânăr care nu trece pe lângă ea fără un zâmbet – nu primește răspuns de la ea.

El e ca un om fără nume. Ambasadorul spaniol i se adresează o dată, în public, cu numele Perkin Warbeck, iar tânărul întoarce capul încet, ca un actor, ca un dansator, și se uită undeva în zare. E o mustrare făcută cu atâta siguranță de sine, cu atâta grație, încât ai putea să juri că numai un prinț ar fi în stare să se poarte altfel. Ambasadorul are un aer neghiob, iar băiatul pare să simtă părere de rău fiindcă s-a văzut silit să provoace o clipă de stinghereală unui om care ar fi trebuit să știe cum să se poarte.

Henric, regele, e cel care salvează curtea de scena scandaloasă a dojenirii ambasadorului celui mai mare aliat al nostru de către un trădător iertat, cu condiția bunei purtări. Ne așteptăm să-l mustre pe băiat și să-l dea afară din încăpere; în schimb, regele coboară la repezeală de pe tron, traversează sala de primire cu pași grăbiți, se întoarce spre doamnele mele și o ia de mână pe lady Katherine, cerând pe nepusă masă:

— Să dansăm!

Muzicanții încep pe dată să cânte, iar Henric îi ia ambele mâini într-ale lui. E împurpurat, de parcă el ar fi făcut gafa, nu pretendentul și soția acestuia. Ea are, ca întotdeauna, calmul unui râu de la câmpie. Henric se înclină pentru a începe dansul,

ea îi face o reverență și apoi zâmbește radios, precum soarele ieșind de după un nor. Îi zâmbește soțului meu și văd cum lui i se înseninează inima la vederea acestui foarte mic semn de aprobare.

[66] Palatul Sheen, Richmond, Crăciunul anului 1497

Sărbătoarea Crăciunului îmi aduce copiii acasă. Henric, Margaret și Mary revin lângă noi de la Palatul Eltham, iar Arthur vine de la Ludlow cu tutorele lui, sir Richard Pole, și cu scumpa mea Maggie. Fug în curtea grajdurilor ca să întâmpin grupul de la Ludlow, care tocmai sosește, într-o seară în care ploaia rece, încăpățânată a zilei se preschimbă în fulgi de zăpadă învârtejiți.

— Slavă Cerului că ați sosit înainte să se întețească frigul! (Mă reped la Arthur ca și cum aș vrea să-l ocrotesc de întuneric.) Dar ce cald ești!

Mă împiedic să adaug „și ce adorabil!”, căci băiatul meu cel mare e pentru mine, ca întotdeauna, o revelație. În cele câteva luni de absență a mai crescut puțin. Îi simt tăria musculoasă a brațelor când mă îmbrățișează – e un prinț în toate privințele. Nu-mi vine să cred că în fața mea se află pruncul pe care l-am ținut la piept și copilașul ai cărui pași i-am călăuzit, când îl văd pe acest flăcău neastâmpărat, al cărui creștet îmi ajunge până la bărbie și care se retrage din îmbrățișarea mea ca să mi se încline cu toată grația bunicului său, a tatălui meu, regele Edward.

— Sigur că sunt cald, replică el. Sir Richard ne-a ținut într-un galop nebun în ultima jumătate de ceas.

— Am vrut să sosim până nu se întunecă, explică sir Richard descălecând și făcându-mi o plecăciune adâncă. Îi merge bine, îmi spune el scurt. E sănătos, puternic, și învață câte ceva în fiecare zi. Se arată foarte abil cu oamenii din Țara Galilor. Foarte drept. Făurim un rege, un rege bun.

Maggie coboară la repezeală din șa, îmi face o reverență, apoi dă fuga să mă îmbrățișeze.

— Arăți bine, remarcă ea făcând un pas în spate, ca să mă cerceteze. Ești fericită? mă întreabă cu îndoială. Cum sunt lucrurile aici? Dar Alteța Sa regele?

Ceva îmi dă ghes să mă întorc și să privesc spre umbra din pragul ușii deschise. Văd, luminată de torțe din spate, silueta lui

Katherine Huntly, în rochie de catifea neagră, pe fundalul întunericului pâlpâitor din prag. Mă privește primindu-mi fiul acasă, deși băiețelul ei e departe astă-seară și nu i se îngăduie să-l vadă. Îl aude pe tutorele fiului meu spunând că e un bun prinț de Wales, deși a crezut că fiul ei s-a născut să ocupe acea funcție, iar oamenii i s-au adresat mereu cu acel titlu. Îi fac semn să se apropie și-i spun lui sir Richard:

— Ți-o amintești, cred, pe lady Katherine Huntly.

Maggie îi face o reverență; stăm nemișcate o clipă: trei femei sub ninsoarea învârtejită de vânt, de parcă am fi niște statui fără nume, într-o grădină hibernală. Ce nume ar trebui să se afle pe soclul statuilor? Suntem două verișoare și o cumnată, menite să trăim laolaltă în tăcere, fără a rosti vreodată adevărul? Sau suntem două fiice lipsite de noroc ale Casei de York înfrânte și o impostoare care și-a câștigat locul lângă noi pe căi josnice, vrăjindu-l pe rege? Vom ști vreodată cu siguranță?

*

Alteța Sa regele numește șase doamne de companie în serviciul lui lady Katherine, pe propria-i cheltuială. Acestea o vor sluji așa cum mă slujesc doamnele mele: îi vor face comisioane, îi vor scrie biletele, vor dărui săracilor mici cadouri, îi vor ține tovărășie, o vor ajuta să-și aleagă veșmintele, o vor îmbrăca, se vor ruga cu ea în capelă, vor cânta cu ea din gură și la instrumente când va fi veselă, vor citi alături de ea când își va dori liniște. Are odăile ei, în aripa mea din marele palat: odaia de culcare, odaia personală și sala de primire. Uneori șade cu mine, alteori o vizitează pe milady mama regelui, unde are parte de o primire rece, iar câteodată se retrage cu doamnele ei în propria sală de primire – o curte în miniatură la altă curte.

Chiar și flăcăul primește doi valeți, care îl însoțesc pretutindeni și-l slujesc aducându-i calul, întovărășindu-l când iese călare, rânduindu-i odaia de culcare, însoțindu-l la masă. Dorm în odaia lui: unul, pe un pat îngust, cu saltea de paie, celălalt, pe dușumea, fiindu-i pasămite temniceri. Însă când băiatul se întoarce spre unul sau spre celălalt, ca să i se dea mănușile sau să ceară mantia, e vădit că-l slujesc cu bucurie. Trăiește în aripa de palat a regelui, în odăile dinlăuntru ale garderobei regale, păzit ca o comoară. Ușile ce dau spre garderobă și vistierie sunt încuiate noaptea; prin urmare, fără a

fi întemnițat în vreun fel, băiatul își petrece nopțile sub cheie, de parcă ar fi el însuși o nestemată neprețuită. Peste zi însă, intră și iese din palat după placul lui, salutându-i cu capul în trecere, detașat, pe străjerii din garda regală, călărește pe un cal iute, fie cu restul curții, fie singur, ori cu prietenii pe care și i-a ales și care par mândri să-l însoțească. Iese cu barca pe fluviu fără a fi supravegheat sau împiedicat să vâslească oricât de departe ar vrea. E tot atât de liber și de lipsit de griji ca oricare dintre tinerii de la această curte tânără și lipsită de griji, însă pare a fi – fără a vădi vreo pretenție de superioritate – un conducător înnăscut, mai rafinat decât ceilalți, având parte de recunoașterea lor aproape ca și cum ar fi prinț.

Seara îl găsește întotdeauna în odăile mele. Intră și mi se înclină, îmi adresează câteva vorbe de salut, însoțite de zâmbetul acela ciudat de cald și de intim, apoi se așază lângă Katherine Huntly. Îi vedem adesea vorbind cu capetele apropiate, pe ton scăzut, dar fără a da impresia că uneltesc. Când se apropie cineva, ei ridică privirea și-i fac loc, oricine ar fi, mereu curtenitori, fermecători și firești. Dacă sunt lăsați în pace, stau de vorbă, își pun întrebări și-și răspund, aproape ca și cum ar cânta împreună, ca și cum n-ar vrea decât să-și audă unul altuia vocea. Vorbesc despre vreme, despre punctajul la concursul de tras cu arcul, despre fleacuri, însă toată lumea simte atracția nestăvilită dintre ei.

Îi văd adesea stând pe bancheta din fereastra firidei, unul lângă altul, cu umerii atingându-li-se, cu genunchii aproape lipiți. Câteodată, el se apleacă să-i șoptească la ureche și aproape că-i atinge obrazul cu buzele. Alteori, ea își întoarce fața spre el, iar el pesemne că-i simte răsuflarea caldă pe gât, tot atât de intimă ca o sărutare. Petrec ore astfel în șir – liniștiți ca doi copii cuminți pe o banchetă, tandri ca doi iubiți tineri înainte de logodnă, fără a se atinge vreodată, dar mereu la o palmă unul de celălalt, ca două turturele.

— Dumnezeule, o adoră! remarcă Maggie, privindu-le flirtul înfrânat, dar de neoprit. De bună seamă că nu rezistă să stea mereu la distanță! Nu se furișează niciodată în odăile ei?

— Nu cred. Se pare că s-au resemnat să-și fie tovarăși permanenți, însă nu soț și soție.

— Și regele? întreabă Maggie cu delicatețe.

— De ce? Ce-ai auzit? o întreb sec. Ești la curte doar de

câteva zile, pesemne că lumea s-a repezit să-ți spună totul. Ce ai auzit?

Ea se strâmbă.

— Umblă vorba peste tot că nu-și poate lua ochii de la ea. Când ies călare, se află mereu lângă ea; când dansează, o invită să-i fie parteneră, îi trimite cele mai bune bucate. Îi oferă întruna daruri pe care ea i le înapoiază fără o vorbă, o trimite iar și iar la garderoba regală, comandă mătăsuri pentru rochii noi, dar ea poartă numai negru. (Se uită la mine și vede că sunt nepăsătoare.) Ai văzut toate astea? Le știi?

Ridic din umeri.

— Le-am văzut pe aproape toate acum, cu soțul meu. Le-am mai văzut o dată, cu soțul altei femei. Cândva, am fost eu însămi fata pe care o priveau toți, întorcându-i spatele reginei. Cândva, eu am fost cea care primea rochiile și darurile.

— Când erai preferata regelui?

— Întocmai ca ea. Ba mai rău decât ea, fiindcă eu mă făleam. Eram îndrăgostită de Richard și el de mine și ne făceam curte chiar sub nasul lui Anne, soția lui. Acum n-aș face una ca asta. N-aș face-o în ruptul capului. Pe atunci nu-mi dădeam seama ce dureros e.

— Dureros?

— Și înjositor. Pentru soție. Îi văd pe curteni uitându-se la mine de parcă se întreabă ce cred. Îl văd pe Henric uitându-se la mine ca și cum ar trage nădejde să nu bag de seamă că se bâlbâie ca un băiețandru când îi vorbește ei. Iar ea…

Maggie așteaptă.

— Ea nu se uită la mine deloc. Nu se uită să vadă cum reacționez sau dacă îi observ triumful. Nu se uită la mine, să vadă dacă bag de seamă că soțul meu o adoră – și, în mod ciudat, privirea ei e singura pe care aș suporta-o. Când îmi face o reverență sau îmi vorbește, mă gândesc că e singura care înțelege ce simt. E ca și cum am fi legate în încercarea asta și ar trebui să ne descurcăm împreună cumva. N-are ce face dacă el s-a îndrăgostit de ea. Nu încearcă să-i intre în grații, nu-l ademenește. Nici ea, nici eu n-avem ce face dacă i-a trecut dragostea pentru mine și s-a îndrăgostit de ea.

— Ar putea să plece!

— Nu poate pleca. Nu-și poate părăsi soțul, nu s-ar îndura să-l lase aici. Iar Henric pare hotărât ca el să trăiască la curte, să

trăiască aici, ca o rudă, aproape ca și cum ar fi…

— Ca și cum ar fi fratele tău? șoptește Maggie abia auzit.

Încuviințez din cap.

— În afară de asta, Henric n-o va lăsa să plece. Se uită după ea în fiecare dimineață, în capelă, nu poate să închidă ochii și să-și facă rugăciunile decât după ce a văzut-o. Mă face să mă simt... (Mă întrerup și-mi șterg ochii cu colțul mânecii.) Sunt o neghioabă, dar mă face să mă simt nedorită. Ștearsă. Nu mă simt ca prima doamnă de la curtea Angliei. Nu simt că mă aflu acolo unde ar trebui, pe locul mamei. Nu sunt nici măcar pe locul meu obișnuit, al doilea după milady mama regelui. Am coborât și mai mult. Mă simt umilită. Sunt regina Angliei, însă regele, soțul meu și curtea mă ignoră. (Mă opresc și încerc să râd, dar mă trezesc că-mi scapă un sughiț de plâns.) Mă simt ștearsă, Maggie! Pentru prima oară în viață! Mă simt umilită! E greu.

— Ești prima doamnă, ești regina. Nimeni și nimic nu poate să-ți ia asta! îmi spune ea pătimaș.

— Știu. Zău că știu, spun cu tristețe. M-am măritat fără dragoste, iar acum se pare că el iubește pe altcineva. E ridicol că-mi pasă câtuși de puțin. M-am măritat cu el socotindu-l dușmanul meu. L-am luat de soț urându-l și sperând că va muri. Ar trebui să mă lase rece faptul că acum se luminează când altă femeie intră în odaie.

— Dar îți pasă?

— Da. Am descoperit că-mi pasă.

Curtea se pregătește cu voioșie de Crăciun. Arthur e chemat la tatăl lui, care îi spune că logodna cu prințesa spaniolă Caterina de Aragon e confirmată și va avea loc. Nimic n-o mai poate amâna acum, când monarhii Spaniei au siguranța că niciun pretendent nu mai amenință tronul lui Henric. Însă aceștia îi scriu ambasadorului lor, întrebându-l de ce pretendentul n-a fost executat, căci ei se așteptaseră ori să moară în luptă, ori să fie decapitat fără zăbavă pe câmpul de luptă. De ce n-a fost judecat și trimis neîntârziat pe lumea cealaltă?

Ambasadorul n-are răspuns mai bun decât acela că regele se arată îndurător. Fiind ei înșiși uzurpatori neîndurători, nu înțeleg acest lucru, dar sunt de acord ca logodna să aibă loc, cerând doar ca pretendentul să moară înainte de ceremonia cununiei.

Atâta îndurare ajunge, sugerează ei. Ambasadorul îi face aluzie regelui că Ferdinand și Isabella, regele și regina Spaniei, ar prefera să nu mai rămână în țară nicio picătură de sânge îndoielnic – nici Perkin Warbeck, nici fratele lui Maggie; ar prefera să nu existe niciun moștenitor de York.

— Nici pruncul lui lady Huntly? întreb. Devenim niște irozi?

Arthur vine să se plimbe cu mine în grădină, găsindu-mă înfofolită în blănuri și mergând cu pași mari, ca să mă încălzesc, cu doamnele de companie rămase în urmă.

— Pari înfrigurată.

— Chiar mi-e frig.

— De ce nu intri în palat, milady mamă?

— Sunt sătulă de stat între patru pereți. Sunt sătulă să stea toți cu ochii pe mine.

Îmi oferă brațul; îl accept, simțind o văpaie de mulțumire când văd că băiatul meu, primul meu născut, are manierele unui prinț. El mă întreabă cu blândețe:

— De ce stau cu ochii pe tine?

— Vor să știe ce simt față de lady Katherine Huntly, îi răspund cu sinceritate. Vor să știe dacă mă tulbură.

— Și te tulbură?

— Nu.

— Alteța Sa tata pare foarte fericit că l-a prins pe domnul Warbeck, începe el cu prudență.

Nu pot să nu chicotesc văzând cum băiatul meu exersează diplomația.

— E fericit.

— Mă surprinde însă că îl găsesc pe domnul Warbeck în grațiile tatei și instalat la curte. Credeam că tata îl va duce la Londra și-l va închide în Turn.

— Cred că îndurarea neașteptată a tatălui tău ne-a uimit pe toți.

— Nu e ca în cazul lui Lambert Simnel. Domnul Warbeck nu e șoimar. Cum se face că are deplină libertate de mișcare? Îi plătește tata leafă? Căci pare să aibă bani pentru cărți și jocuri de noroc. E vădit că tata îi dă cele mai bune veșminte și cei mai buni cai, iar soția lui, lady Huntly, trăiește ca o mare doamnă.

— Nu știu.

— Îl cruță de dragul tău? întreabă el cu glas foarte scăzut.

— Nu știu, îi repet, cu chipul lipsit de orice expresie.

— Știi, dar nu vrei să spui, afirmă Arthur.

Îi strâng brațul la piept.

— Fiule, e mai bine ca unele lucruri să rămână nerostite.

Se întoarce spre mine și chipul nevinovat e nedumerit.

— Milady mamă, dacă domnul Warbeck e într-adevăr cine spunea că e, dacă i s-a dat libertate deplină la curte din acest motiv, înseamnă că are un drept mai întemeiat la tron decât tatăl meu. Are un drept mai întemeiat la tron decât mine.

— Și tocmai de asta nu vom purta această conversație, răspund calm.

— Dacă e cine spune că e, înseamnă că te bucuri să-l știi în viață, insistă el, cu hotărârea unui tânăr care vrea să afle adevărul, înseamnă că te bucuri să-l vezi. Pesemne că e ca și cum ar fi fost smuls din ghearele morții, aproape ca și cum s-ar fi ridicat din morți. Pesemne că ești fericită să-l vezi aici, chiar dacă nu se va urca pe tron niciodată. Chiar dacă te rogi să nu urce pe tron niciodată. Chiar dacă vrei tronul pentru mine.

Închid ochii, ca să nu vadă în ei licărirea fericirii, și răspund scurt:

— Sunt fericită.

E un tânăr prinț înțelept, căci nu mai deschide subiectul.

Avem dansuri și festivități, un turnir și actori. Un cor cântă minunat în capela regală și două sute de copii săraci primesc de la noi bomboane și turtă dulce în dar. Resturile de carne de la ospăț hrănesc sute de bărbați și femei care așteaptă la ușa bucătăriei, de-a lungul celor douăsprezece zile de sărbătoare. Henric și cu mine deschidem dansul în prima zi de Crăciun, iar când mă uit în urmă, la șirul de dansatori, văd că lady Katherine face pereche cu soțul ei – sunt mână-n mână, îmbujorați, cel mai frumos cuplu din încăpere.

Fiecare zi aduce o nouă distracție. Avem o vânătoare cu măști, în fruntea căreia se află un bărbat uriaș care joacă rolul Spiritului Codrului Verde, pe un armăsar murg mare, avem actori de pantomimă și un spectacol dat de niște oameni înalți, egipteni, care înghit tăciuni aprinși și sunt atât de înfricoșători, încât Mary se ascunde cu capul în poala mea, Margaret plânge, ba chiar și Harry se lasă pe spate, în jilțul lui scund, ca să-mi simtă mâna liniștitoare pe umăr. Pe tot parcursul dansurilor, al pieselor-mască și al întrecerilor de a ocupa centrul atenției, o văd pe lady Katherine Huntly, cea mai frumoasă femeie de la

curte, îmbrăcată în catifea neagră. Îl văd pe soțul meu neputând să-și desprindă ochii de la ea, îl văd pe soțul ei, mereu la jumătate de pas în stânga sau în dreapta ei, mereu lângă ea. Dar rareori partenerul ei, schimbând cu ea o privire iute, enigmatică, înainte ca ea să se apropie de rege supusă, ca răspuns la gestul lui de chemare, să-i facă o reverență și să aștepte, liniștită și încântătoare, ca el să lege o conversație stângace.

Văd că în acest răstimp al sărbătorii regele preferă să privească spectacolele alături de ea, să călărească, să danseze cu ea ori să asculte muzică – orice îndeletnicire care nu-l obligă să găsească vorbe de rostit. Nu-i poate vorbi. Ce să-i spună? Nu o poate curta: e soția prizonierului său, trădător declarat. Nu poate flirta cu ea: rochia neagră și obrazul ei de o paloare luminoasă au ceva ce îndeamnă la reținere. Nu poate să-i cadă în genunchi și să-i declare iubire – deși, sincer, cred că asta i-ar veni cel mai firesc să facă –, fiindcă ar însemna să o dezonoreze pe ea, care se află în grija lui, să mă dezonoreze pe mine, soția căreia nu are ce să-i reproșeze, și să-și dezonoreze propriul nume și rangul.

— Să o iau deoparte și să-i spun fără înconjur că trebuie să ceară stăruitor să se întoarcă în Scoția? mă întreabă Maggie fără ocol. Să-i spun că trebuie să te elibereze de această insultă neîncetată?

— Nu, răspund, împungând atent cu acul în cămașa simplă. Nu mă simt insultată.

— Toată curtea îl vede pe rege uitându-se la ea cu ochi rugători.

— Îl vede pe rege făcându-se de râs. Nu mă face de râs pe mine, răspund tăios.

Lui Maggie îi scapă un icnet când cutez să-l critic pe rege.

— Nu e vina ei, continui.

Ne uităm amândouă spre celălalt capăt al odăii însorite, unde lady Katherine tivește un guler pentru o cămașă de sărac, cu capul brunet plecat asupra lucrului.

— Îl face pe rege să joace după cum îi cântă ea, de parcă ar fi un scripcar de doi bani, replică Maggie fără fereală.

— Nu-l încurajează deloc. În plus, asta înseamnă că soțul ei e în siguranță. Câtă vreme regele e topit după ea, nu-i va omorî soțul.

— Ești dispusă să plătești prețul ăsta? mă întreabă Maggie uluită. Pentru siguranța băiatului?

Nu mă pot împiedica să zâmbesc.

— Cred că și ea, și eu plătim prețul. Iar eu aș face mult mai mult pentru siguranța acestui tânăr.

*

Maggie mă conduce la culcare, ca și cum încă ar fi prima mea doamnă de companie, nu un oaspete iubit, și stinge lumânarea de la căpătâiul meu înainte de a ieși din odaie. Mă trezește însă bătaia clopotului din capelă, urmată de gălăgie la ușa mea: cineva bate cu putere, apoi dă buzna înăuntru. Primul meu gând e că, în ciuda înfățișării lui pașnice, băiatul a strâns în taină o armată și-l atacă pe Henric, iar prin palat umblă un asasin cu pumnalul scos din teacă. Sar din pat, îmi înșfac halatul și țip:

— Unde e Arthur? Unde e prințul de Wales? Gărzi! La prinț!

— E în siguranță, îmi spune Maggie intrând în fugă, cu părul împletit în coadă, pentru somn, doar în cămașă de noapte. Richard l-a dus la loc sigur. Dar a izbucnit un incendiu. Vino, nu mai sta!

Îmi pun la repezeală halatul peste cămașă și ies repede cu ea. Ne întâmpină o babilonie de zgomot și confuzie: clopotul bate, gărzile strigă, oamenii fug dintr-o parte în alta. Fără să avem nevoie de cuvinte, Maggie și cu mine alergăm în odăile copiilor familiei regale; acolo îi găsim pe Harry, Margaret și Mary – cei doi copii mai mari coborând cu iuțeală scările, împreună cu doicile care țipă la ei să meargă cât de repede pot, dar să fie atenți, iar Mary, cu ochii mari, stă în brațele doicii ei. Mă las în genunchi și-i strâng pe copiii mai mari la piept, simțindu-le trupușoarele calde și bubuitul ușurat al propriei mele inimi: sunt teferi. Le spun:

— A izbucnit un incendiu în palat, dar noi nu suntem în pericol. Veniți cu mine. Mergem afară, să ne uităm cum e stins.

Un grup de străjeri din garda regală trece pe lângă mine în fugă, cu îmblăciuri și găleți cu apă. Strâng mai tare mâinile copiilor într-ale mele.

— Haideți să mergem afară, să vedem unde sunt fratele și tatăl vostru.

Când ajungem la jumătatea galeriei spre sala cea mare, ușa de la odaia lui lady Katherine se deschide năvalnic și ea se

repede afară, cu mantia neagră aruncată peste cămașa de noapte albă, cu ochii mari, cu părul bogat răvășit. Văzându-mă, se oprește.

— Alteță! exclamă ea, făcându-mi o reverență adâncă. Rămâne aplecată, așteptând să trec pe lângă ea.

— Lasă asta și vino! îi spun. A izbucnit un incendiu. Vino, lady Katherine!

Ea șovăie.

— Vino! îi poruncesc. Împreună cu toată suita dumitale.

Ea își acoperă părul cu gluga și se grăbește să vină după mine. Mergând mai departe alături de copii, îl zăresc cu coada ochiului pe tânărul căruia i se spune Perkin Warbeck, înfășurat într-o mantie, strecurându-se afară din odaia personală a lui lady Katherine și luându-se după noi, între slujitorii mei. Arunc o privire în spate, ca să mă conving, iar el se uită în ochii mei zâmbind cald și sigur pe sine. Ridică din umeri și întinde mâinile în lături, un gest întru totul franțuzesc, de-a dreptul fermecător. Spune simplu:

— E soția mea. O iubesc.

— Știu, îi răspund, mergând grăbită mai departe.

Ușile de la intrare sunt larg deschise și s-a format un șir de oameni care dau găleți cu apă din mână-n mână, pe scări în sus. În curtea grajdurilor, Henric îndeamnă slujitorii să scoată mai repede apa din fântână, îmboldindu-l pe băiatul de la pompă să muncească mai cu sârg. Treaba merge dureros de încet; vântul ne aduce fumul fierbinte și înțepător, clopotul bate cu putere, iar oamenii strigă că mai trebuie apă și spun că flăcările câștigă teren. Arthur e acolo, împreună cu sir Richard, tutorele lui, îmbrăcat doar în pantaloni și cu o mantie pe umerii goi.

— O să mori de frig! îl cert.

— Du-te și ia-ți o haină din căruțele de călătorie, îi poruncește Maggie. Încă n-au fost descărcate.

Arthur înclină capul supus și se duce la grajduri.

— E un incendiu cumplit în odăile garderobei. O să-ți pierzi rochiile și Dumnezeu știe câte bijuterii! îmi strigă Henric, acoperind zgomotul.

Aud un trosnet când un geam scump de sticlă se face țăndări din cauza căldurii, apoi răsună o explozie când una dintre grinzile acoperișului cedează și flăcările țâșnesc în sus.

— Au ieșit toți din clădire? strig.

— Din câte îmi dau seama, da, răspunde Henric. În afară de… iubirea mea, îmi pare rău… (Se îndepărtează de șirul de bărbați care își trec din mână-n mână, înnebuniți, găleți cu apă.) Îmi pare nespus de rău, Elizabeth, dar mă tem că băiatul e mort.

Arunc o privire în spatele meu. O văd pe lady Katherine, însă băiatul s-a făcut nevăzut în mulțimea oamenilor care se înghesuie în jurul ușilor de la intrare ale palatului, trăgându-se brusc înapoi când un alt muget răsună din foc, iar flăcările țâșnesc printr-o fereastră de la un cat de sus.

— O anunți tu? mă întreabă Henric. Fără îndoială, a căzut pradă focului. Dormea în odăile garderobei, bineînțeles, iar ușile erau încuiate. Acolo a izbucnit incendiul. Trebuie să ne pregătim sufletește pentru moartea lui. E o tragedie, o tragedie cumplită!

Ceva din purtarea lui Henric îmi trezește bănuiala. Seamănă ciudat de bine cu fiul nostru Harry, când băiețelul se uită la mine cu ochii lui albaștri, sinceri și nevinovați precum cerul verii și-mi toarnă ditamai gogoașa despre temele, sora sau preceptorul lui.

— Băiatul a murit? îl întreb. A murit în incendiu?

Henric se uită în jos, ridică din umeri, oftează din rărunchi și-și acoperă ochii cu mâna, ca și cum ar plânge.

— N-avea cum să iasă de acolo. Focul se dezlănțuise când a fost descoperit. Era ca-n iad. (Întinde mâna spre mine.) Cu siguranță că n-a suferit. Spune-i că moartea va fi fost ușoară și iute. Spune-i că tuturor ne pare nespus de rău.

— Îi voi spune ce ai zis.

Atât îi promit. Îmi las soțul să dea porunci oamenilor care cer să li se aducă nisip ca să-l arunce peste flăcări și răcnesc: „Apă! Mai aduceți apă!”. Mă duc la lady Katherine, care stă alături de Harry și Margaret.

— Lady Katherine…

Îi fac semn să se îndepărteze de copii, ca ei să n-o audă. Sărutând în fugă creștetul arămiu al fiului meu, vine la mine.

— Regele crede că soțul dumitale se afla în patul lui, în odăile garderobei, îi spun pe un ton netulburat.

Vocea mea n-are niciun fel de intonație; sunt nepăsătoare de-a binelea. Ea dă din cap, cu chipul golit de expresie. Continui:

— Regele se teme că a murit în incendiu.

— Odăile garderobei sunt cele cuprinse de flăcări?

— Acolo a izbucnit și s-a înstăpânit focul.

Cugetăm amândouă la faptul ciudat că incendiul nu a izbucnit

în bucătărie, nici în brutărie, nici măcar în sala cea mare, unde ard mereu focuri zdravene, ci în odăile garderobei, aflate sub cea mai strictă supraveghere, în care singurele flăcări sunt cele ale lumânărilor aprinse câtă vreme lucrează cusătoresele și stinse seara, când acestea pleacă.

— Presupun că regele nu-l va căuta pe soțul dumitale, din moment ce-l crede mort, îi zic.

Ea cumpănește încremenită acest gând, apoi ridică ochii spre mine.

— Alteță, regele îl are pe fiul nostru, pe băiețelul meu. N-aș putea pleca fără el. Iar soțul meu nu va pleca fără noi. Văd că are un prilej de a fugi, dar nici nu e nevoie să-l întreb ce va face: nu va pleca în ruptul capului fără noi. Ar trebui să fie luat pe sus, pe jumătate mort, ca să plece fără noi.

— S-ar putea ca acest prilej să fie trimis de Dumnezeu, subliniez eu. Un incendiu, zăpăceală, presupunerea că a murit.

Se uită în ochii mei.

— Își iubește fiul și mă iubește. E onorabil... La fel de onorabil ca orice prinț. Și s-a întors acasă. Nu va fugi din nou.

Atingându-i mâna cu blândețe, o sfătuiesc:

— Atunci ar face bine să se arate în curând și să dea explicații.

Plec de lângă ea și mă duc la copiii mei, cărora le promit că poneii lor au fost scoși negreșit din grajd și sunt în siguranță, pe câmpurile umede ale iernii.

*

Dimineață flăcările au fost stinse, dar întregul palat și chiar grădinile miros îngrozitor, a scândură udă și a fum rece. Fiindcă odăile garderobei sunt marea magazie a palatului, în incendiu s-au pierdut comori neprețuite: nu doar rochiile și costumele ceremoniale scumpe, ci și bijuteriile și coroanele, chiar și farfuriile din aur. Și argint, unele dintre cele mai bune mobile și rânduri de rufărie. Mii de kilograme de bunuri au fost distruse. Henric plătește oameni să caute în cenușă pietre prețioase și metale topite. Aceștia aduc tot felul de obiecte salvate; chiar și plumbul ferestrelor s-a topit și s-a strâmbat, de nu-l mai recunoști. E cumplit ce s-a pierdut; e uimitor ce a supraviețuit.

— Cum a izbutit Warbeck să scape cu viață? îl întreabă fără ocol lady Margaret pe Henric în timp ce stăm toți trei și ne uităm

la apartamentele regelui, acum în ruină, cu grinzile arse încă fumegând deasupra noastră, lăsând să se vadă cerul. Cum a supraviețuit?

— Spune că ușa lui a luat foc și a reușit s-o deschidă cu lovituri de picior, răspunde scurt Henric.

— Cum a putut? întreabă ea din nou. Cum de nu l-a omorât fumul? Cum de n-a ars? L-a lăsat cineva să iasă, negreșit!

— Cel puțin n-a pierit nimeni, intervin eu. E un miracol.

Cei doi se uită la mine cu fețe ce oglindesc aceeași bănuială și teamă. Regele repetă acuzația mamei sale.

— Cineva l-a lăsat să iasă, negreșit.

Aștept.

— Îi voi lua la întrebări pe servitori! jură Henric. Nu accept să am un trădător în palatul meu, în odăile garderobei mele! Nu accept să fiu trădat sub propriul meu acoperiș! Cine îl ocrotește pe băiat, cine îl apără, indiferent cine ar fi, să se socotească prevenit! Cine l-a salvat din foc e un trădător, la fel ca băiatul! L-am cruțat până acum, dar nu-l voi cruța la nesfârșit. (Se întoarce pe neașteptate spre mine.) Tu știi unde era?

Privesc când la fața lui roșie de mânie, când la cea albă a mamei lui și-i spun:

— Ai face bine să descoperi cine a pricinuit focul, căci cineva ne-a distrus cele mai de preț lucruri ca să-l ardă pe băiat de viu. Cine îi vrea moartea? Pălălaia nu s-a aprins din întâmplare în odăile acelea – cineva a făcut, negreșit, o movilă din haine și surcele și i-a dat foc. Nu poate fi decât cineva care a încercat să-l omoare pe băiat. Cine să fie?

Aștept, cu urechea ciulită, ca unul dintre ei să mintă. Pe milady o dă de gol bâlbâială.

— E-el a-are zeci de dușmani, zeci! rostește ea sec. Toți îl dușmănesc, căci e trădător. Jumătate din curteni ar vrea să-l vadă mort.

— Ars de viu? În patul lui? i-o întorc cu glas tăios, ca o acuzație.

Ea lasă privirea în pământ, neputând să se uite în ochii mei, însă stăruie:

— E un trădător. Un suflet pierdut, un păcătos hărăzit flăcărilor iadului.

Henric îi aruncă o privire mamei lui, nefiind întru totul sigur ce înseamnă vorbele noastre.

— Nimeni nu poate crede că i-am vrut moartea, spune el. Eu am zis doar că ar fi fost mult mai bine pentru lady Katherine dacă nu s-ar fi măritat cu el. Atât și nimic mai mult. Nimeni n-ar putea crede că i-am vrut moartea.

— Nimeni nu te-ar putea acuza, încuviințează maică-sa clătinând din cap. Dar poate cineva s-a gândit că-ți face un serviciu. Că te apără de propria-ți mărinimie. Că te salvează de tine însuți.

— Dacă el ar fi murit, lady Katherine ar fi rămas văduvă, rostesc eu rar. Și ar fi fost liberă să se recăsătorească.

Milady ia în mâini crucea care îi atârnă la cingătoare și o strânge cu putere, ca pentru a alunga ispita. Aștept să spună ceva, dar de astă dată alege să tacă.

— Ajunge! spune pe neașteptate Henric. N-ar trebui să ne lăsăm tulburați. Suntem familia regală, ar trebui să fim mereu uniți. Am fost salvați de flăcări, iar slujitorii noștri sunt și ei în siguranță. E semn de la Dumnezeu. Voi construi un palat nou.

— Da, ar trebui să reconstruim, îl aprob.

— Îl voi numi Richmond, după titlul meu și al tatălui meu înainte de mine. Îl voi numi Palatul Richmond.

[67] În procesiune, vara anului 1498

Băiatul continuă să doarmă în odăile garderobei, în diferitele reședințe în care poposim pe parcursul procesiunii de vară de-a lungul coastei comitatului Kent. Mergem pe drumul pelerinilor, spre Canterbury, în jurul nostru întinzându-se dealurile înalte, împădurite. Pe când razele calde ale soarelui fac gardurile vii să înverzească, iar merii se umplu de flori alb-rozi, lady Katherine îi îngăduie regelui să-i cumpere haine noi. Renunță să poarte negru de doliu, ca o văduvă, ca o femeie care și-a pierdut soțul, și îmbracă veșmintele alese de rege: o rochie în nuanțe de maro-roșcat, tivită cu catifea neagră, care îi pune în valoare pielea albă, îmbujorată acum de soarele începutului de vară, și părul negru, lucios, pe care îl poartă acoperit cu boneta de catifea maro-roșcat comandată de el.

Merg călare alături, doar ei doi, în fruntea curții; eu vin în urma lor, împreună cu doamnele mele și cu nobilii – printre care și băiatul, care călărește câteodată aproape de mine și-mi zâmbește.

Henric își comandă o haină de călărie nouă, din catifea maro-roșcat, ca a ei; el și tânăra femeie formează o pereche perfect potrivită, în șaua cailor ce străbat alături aleile îngrijite din Kent, mergând în galop ușor dacă pământul e moale și la pas pe drumurile bolovănoase. Călăresc mereu înaintea tuturor, la o distanță care permite discreția, până când în fața noastră se ivește marea.

Henric îi vorbește acum: și-a găsit vocea. Îi pune întrebări despre copilăria ei și despre anii petrecuți în Scoția. Nu-l pomenește niciodată pe soțul ei – e ca și cum cei doi ani și jumătate ai căsniciei tinerilor nici n-ar fi existat. Nu discută niciodată despre băiat, nu-l pomenesc niciodată în timp ce călăresc împreună. Ea se poartă curtenitor și nu încearcă să iasă în față; însă când regele poruncește să fie pusă o șa nouă pe un cal nou, pentru ea, se vede obligată să călărească alături de el și să-i mulțumească zâmbind.

Îl văd pe băiat privind această scenă; îi văd zâmbetul curajos și semeția capului, de parcă n-ar privi cum îi e luată soția pe care o iubește. Merge călare în urma celor doi, privind cum ea se apleacă spre Henric ca să-i audă vorbele, cum Henric își lasă mâna pe hățurile ei, ca pentru a-i struni calul. Când vede aceste lucruri, băiatul ridică fruntea și zâmbește și mai luminos, de parcă și-ar fi jurat că nu se va teme de nimic.

Eu simt o suferință ciudată privind cum cel care mi-e soț de peste doisprezece ani pleacă de lângă mine având alături altă femeie, o femeie tânără și frumoasă. Nu l-am mai văzut pe Henric îndrăgostit; acum îl văd sfios, fermecător, înflăcărat și parcă l-aș vedea pentru prima oară. Curtenii se poartă cu discreție: se interpun mereu între mine și regele alături de veșnica lui tovarășă, rămân în urmă ca să se asigure că aceștia nu sunt deranjați, mă distrează ca să nu stau cu ochii pe ei. Toate astea îmi amintesc de regina Anne, a cărei sănătate era deja șubredă când privea în tăcere cum soțul ei mă caută și cum dansez cu el în fața ei. Știam că-i frâng inima, știam că moartea i-a răpit fiul, iar eu îi răpeam soțul, dar eram prea fascinată și prea vrăjită ca să-mi pese. Acum știu ce înseamnă să fii regină și să-i vezi pe tinerii curteni compunând poezii și trimițând răvașe altei femei, să vezi că alta e declarată cea mai frumoasă femeie de la curte, regină în inimile tuturor, și că până și soțul tău fuge după ea.

E o experiență umilitoare, însă nu mă simt umilită. Acum înțeleg ceva ce înainte nu știam. Simt că am învățat că iubirea nu vine pe meritate; nu l-am iubit pe Henric pentru că m-a impresionat fiind cuceritorul Angliei, învingătorul unei bătălii. L-am iubit pentru că am ajuns mai întâi să-l înțeleg, după aceea l-am compătimit, iar pe urmă iubirea mea pentru el a înflorit pur și simplu. Acum, când nu mă iubește, asta nu schimbă cu nimic ceea ce simt. Îl iubesc în continuare: văd adesea că se înșală, se pripește, se teme, iar asta nu mă face geloasă, ci, dimpotrivă, îmi trezește simțăminte duioase față de el.

Nu sunt nici măcar mânioasă pe lady Katherine pentru rolul ei. La sfârșitul unei zile frumoase, când descalecă de pe calul ei nou și costisitor, iar Henric îl dă pe soțul ei la o parte cu o atingere pe umăr, așa încât ea să fie silită să coboare din șa în brațele lui, o văd câteodată uitându-se la mine cu aerul că nu e o bucurie pentru ea, ci o neplăcere. Atunci nu sunt supărată pe ea, ci o compătimesc și mă compătimesc pe mine însămi. Cred că nimeni, în afară de o altă femeie, nu înțelege ce simt și nimeni în afară de mine n-ar putea înțelege dilema ei.

Seara, lady Katherine vine în odăile mele și șade cu celelalte doamne, iar eu mă trezesc că-i zâmbesc cu blândețe, cu răbdare, așa cum obișnuia să-mi zâmbească regina Anne. Știu că n-are cum să împiedice ceea ce se întâmplă, tot așa cum eu nu m-am putut abține cu Richard. Dacă un rege îi face unei femei cinstea atenției sale, admirația lui o reduce la neputință. Nu știu însă ce simte ea. Eu m-am îndrăgostit de Richard, care era regele Angliei și singurul om care mă putea salva, împreună cu familia mea, de la prăbușirea în uitare. Ce simte ea față de regele Angliei, când e măritată cu un trădător declarat, care ar putea să moară în curând, nu-mi pot închipui.

[68] Turnul Londrei,
vara anului 1498

Ne întoarcem la Londra și Henric decretează că vom petrece o săptămână în Turn înainte de a ne instala la Westminster. Băiatul trece pe sub poarta-ghilotină încordat precum coarda arcului. Ochii lui se îndreaptă în treacăt spre mine o singură dată și-i întâlnesc pe ai mei – goi și unii, și ceilalți apoi își ferește privirea.

Ca de obicei, lorzii care au locuințe în Londra pleacă la

reședințele lor mărețe; cu noi rămâne doar o curte restrânsă: gospodăria regală, între zidurile Turnului. Regele, milady mama regelui și cu mine suntem găzduiți în odăile noastre obișnuite din iatacurile regale. Oamenii lordului șambelan îl instalează pe băiat în Turnul Felinar, împreună cu ceilalți bărbați tineri de la curte. Îl văd făcând un mic gest cu mâna când se întoarce spre arcada de piatră a zidului împrejmuitor și zâmbește mai luminos. Capul semeț îi împrumută un aer neîmblânzit, de parcă ar refuza să vadă năluci.

Edward de Warwick stă în Turnul Grădinii, unde au fost ținuți cândva prinții dispăruți. Câteodată, când traversăm pajiștea, îi văd chipul la fereastră, așa cum oamenii spuneau că îi văd pe frățiorii mei. Nu mi-e îngăduit să-l vizitez; regele hotărăște că l-ar tulbura, iar pe mine m-ar supăra. Îmi va fi îngăduit să merg la el mai târziu, într-un viitor mai bun, nelămurit. Băiatul nu ridică niciodată privirea spre chipul de la fereastră, nu se abate niciodată înspre intrarea întunecoasă și către scara de piatră îngustă, în spirală, ce duce la odăile de deasupra bolții. Umblă prin Turn, prin grădini și prin capelă de parcă n-ar vedea clădirile vechi, de parcă n-ar putea și n-ar vrea să vadă locul în care William Hastings a fost decapitat, pe un butuc obișnuit, pentru credința lui față de vechiul său stăpân, tatăl meu; nu vede locul în care se juca pe pajiște regele Edward cel neîncoronat, locul în care băiatul căruia i se spunea micul prinț Richard trăgea cu arcul la țintă înainte ca amândoi să intre în beznă, fără a mai ieși vreodată.

[69] Palatul Westminster, Londra, vara anului 1498

Ne întoarcem la Palatul Westminster la începutul verii, pentru a sărbători Sfânta Treime la abație. Dimineață, când mergem în capelă, mă uit după lady Katherine, care lipsește dintre doamnele mele. Soțul ei, băiatul, nu se află la locul lui obișnuit, printre tovarășii preferați ai regelui. Mă aplec spre Cecily – îmbrăcată în rochie neagră, în doliu dublu, după soțul și fiica ei, care au murit în primăvară – și întreb scurt:

— Pentru Dumnezeu, unde-s cei doi?

Ea clatină din cap, mută.

Mai târziu, în timp ce Henric, milady și cu mine luăm micul dejun în odaia personală a regelui, după liturghie, doi servitori

intră și îngenunchează în fața mesei, cu capul plecat, fără o vorbă.

— Ce e? întreabă Henric, deși ne e clar tuturor, firește, că s-a întâmplat ceva cu băiatul.

Scap o bucată de pâine pe farfurie și mă ridic pe jumătate în picioare, simțind o groază subită față de ceea ce va urma.

— Iertare, Alteță, dar băiatul a fugit.

— A fugit? repetă Henric, ca și cum aceste vorbe n-ar avea noimă. Cum adică, a fugit?

Maică-sa îi aruncă o privire atentă, cu aerul că a auzit, ca mine, detașarea din glasul lui, ca a unuia care repetă vorbe pregătite dinainte.

— Băiatul? întreabă ea. Warbeck?

— A evadat, spune unul din oameni.

— Cum să evadeze? Doar nu e întemnițat? intervin eu.

Auzind mirarea din vocea mea, cei doi lasă capul în jos. Unul ridică apoi ochii, ca să-mi explice:

— A pus să i se facă o cheie potrivită pentru broască. Tovarășii lui dormeau, poate că li se dăduseră ceva prafuri, că dormeau duși. El a descuiat ușa și a ieșit.

— A ieșit? repetă Henric.

— Avea cheie.

— A ieșit?

— Poate că le-a dat prafuri paznicilor.

Un fel de prevestire mă îndeamnă să mă uit nu la surprinderea iscusit mimată de Henric și la mânia lui crescândă, ci la maică-sa. Aceasta îl privește nu cu expresia ei obișnuită de încuviințare și aprobare, ci cu aerul că nu l-a mai văzut niciodată, ca și cum purtarea lui o surprinde, chiar dacă ea însăși e o bătrână uneltitoare și vicleană. Mă las la loc în jilț.

— Cum a putut face rost de cheie? Cum a putut face rost de prafuri? întreabă Henric cu glas destul de ridicat, ca să fie auzit prin ușă, în sala de primire, unde s-ar putea afla oricine, așteptând să-i ureze o zi dintre cele mai bune, cu urechile ciulite să prindă cea mai mică bârfa.

Nimeni nu răspunde că băiatul ar fi putut face rost de orice ar fi vrut, căci Henric însuși i-a dat libertate de mișcare deplină la curte și o sumă de bani cu care putea plăti o garnitură de piele pentru șaua lui sau o pană pentru pălărie sau chiar niște prafuri de dormit ieftine și prețul cerut de un lăcătuș. Nimeni nu spune

că, dacă ar fi vrut să evadeze, băiatul ar fi putut oricând merge la grajduri, să-și ia calul și să plece din octombrie trecut și până acum. Nu trebuia să aștepte până noaptea, când avea să fie încuiat și ar fi avut nevoie de o cheie pentru a ieși. Toată povestea asta are un iz de basm, ca numele lui, ca istoria lui. Băiatul care a trecut cândva drept prinț numai pentru că cineva l-a îmbrăcat în cămașă de mătase dispare dintr-o odaie încuiată, în toiul nopții.

— Trebuie prins și adus înapoi! strigă Henric.

Pocnește din degete, chemând un secretar; omul intră valvârtej, cu tonsura lucind, cu pupitrul de scris agățat de gât, având penele ascuțite la îndemână. Henric turuie un șir de porunci: să fie închise porturile, să fie alertați prefecții din toate comitatele să-l caute pe băiat, să plece soli pe drumurile principale, ca să dea de veste în toate hanurile și casele de oaspeți.

— Făgăduiește recompensă dacă e prins viu sau mort, propune mama lui.

Rămân cu privirea ațintită în farfurie și nu mă reped să spun „O, să nu-i facă rău!”. Sunt prințesă de York și știu că miza e întotdeauna viața sau moartea. Negreșit, știe și el acest lucru; când s-a furișat prin întuneric, știa negreșit că-și semnează propria condamnare la moarte și că, odată încălcat cuvântul de onoare în baza căruia i s-a cruțat viața, va fi vânat, de bună seamă, cu sabia în mână.

— Cred că le voi spune să-l aducă viu, replică Henric cu nepăsare, de parcă n-are mare importanță. N-aș vrea s-o îndurerez pe lady Katherine.

— Va fi îndurerată oricum, remarc eu.

— Da, dar acum e silită să știe că soțul ei a fugit și a lăsat-o. A fugit ca un laș și a părăsit-o, de parcă nu s-ar mai socoti însurat, îmi spune Henric cu tărie, ca pentru a mă convinge să văd lucrurile asemenea lui. Nu se poate să nu priceapă că nu-i pasă deloc de ea, dacă e în stare să plece așa, s-o abandoneze cu totul.

— Necredinciosul! adaugă mama lui, dând din cap aprobator.

— Ar fi bine să te duci să-i dai vestea, spune Henric. Spune-i că și-a plănuit evadarea și a făcut-o fără pic de onoare, dând unui paznic prafuri de dormit și furișându-se ca un hoț. Lăsând-o singură, iar pe fiul lor, fără tată. Îl va disprețui, cu siguranță,

pentru asta. Mă aștept să ceară anularea căsătoriei.

Mă ridic de la masă, iar când el îmi trage jilțul greu de lemn, mă întorc și-mi ațintesc ochii cenușii în ochii lui negri.

— Îi voi spune, negreșit, că socotești că ar trebui să-l disprețuiască. Îi voi spune, negreșit, că socotești că ar trebui să se considere femeie nemăritată, cum tu ai socotit tot timpul. Să o asigur și că te mână motive cavalerești când ceri anularea căsătoriei sale? întreb rece ca gheața.

Ies și-l las cu maică-sa, să ceară o hartă a regatului pentru a socoti unde s-ar putea afla băiatul.

Seara, Henric vine în odaia mea de culcare, uimindu-ne și pe mine, și pe Cecily, care urma să-mi fie tovarășă de pat. Ea iese în fugă din odaie, strângându-și halatul pe lângă trup, când Henric intră aducând un urcior cu bere caldă amestecată cu mirodenii și un pahar cu vin pentru mine, așa cum făcea pe vremuri, când eram fericiți împreună. Îmi dă paharul, se așază lângă foc, își toarnă bere în cană și bea cu poftă, ca unul care a ajuns într-un port sigur și-și permite să sărbătorească.

— Uneltea, să știi, spune el scurt. Își plănuia evadarea cu Flandra, cu Franța, cu Scoția. Aliații lui obișnuiți. Prietenii care nu-l uită niciodată.

Nu întreb despre cine vorbește, doar:

— L-au ajutat să fugă?

Chicotind, Henric întinde piciorul încălțat cu cizmă și lovește un butuc care stă să cadă din foc.

— Eh, cineva l-a ajutat, de bună seamă. L-a făcut boccea și l-a eliberat.

Mă trezesc privindu-l cu răceală, încercând să înțeleg ce spune.

— I s-au strecurat și lui prafuri de dormit, aidoma paznicilor? îl întreb într-un final. A fost adormit, răpit și scos din castel?

Henric refuză să se uite în ochii mei. Îmi aduce aminte iarăși de Harry când își răsucește o șuviță de păr pe deget, se uită la cizme și-mi spune mica minciună care îi slujește cel mai bine.

— De unde să știu? răspunde Henric. De unde să știu de ce sunt în stare trădătorii ăștia?

— Și unde se află acum?

Chicotește. Asta e dispus să recunoască.

— Știu unde. Îi dau câteva zile ca să înțeleagă la ce mare ananghie se află. E singur, n-are niciun susținător. O să doarmă

în frig și umezeală. Îl salt mâine sau poimâine. Curând.
Îmi ridic picioarele pe jilț și le bag sub mine.
— Și de ce e un triumf pentru noi? Căci văd că ai venit la mine să sărbătorim.
Îmi zâmbește.
— O, Elizabeth, ce bine mă cunoști! Chiar e un triumf, deși ascuns. A trebuit să frâng obișnuința asta nouă, înțelegerea asta întâmplătoare care s-a creat. Nu m-am gândit nicio clipă că el va ajunge așa, în inima curții mele! Mulțumit ca porcul la troacă, se furișa în odăile nevestei lui – nu tăgădui, știu că așa făcea –, dansa cu doamnele, scria poezii, cânta, vâna, totul pe cheltuiala mea, îmbrăcat ca un prinț și primit ca un prinț peste tot. Nu asta voiam când l-am tras afară din sanctuar și l-am declarat pretendent de rând. La Exeter, îl pusesem în lanțuri. Îl făcusem să mărturisească tot ce am vrut. A iscălit tot ce i-am pus în fața, a acceptat orice nume i-am dat. Era umilit, cu fruntea în țărână, fiul unui barcagiu bețiv. Nu m-am așteptat să apară, să răsară în odaia ei de culcare. Nu m-am așteptat să vină la curte și să-i vrăjească pe toți cei care ajung să-l cunoască. Nu m-am așteptat să trăiască precum un prinț, după ce îl făcusem să se recunoască mincinos și impostor. Nu credeam că ea va... Cine ar fi visat că ea... o prințesă...
— Va rămâne de partea lui?
— Va continua să-l iubească, spune el încet. Deși eu l-am făcut de râs.
— Ce voiai? Ce ai nădăjduit că se va întâmpla?
— Credeam că toți vor vedea că e un pretendent, asemeni celuilalt prefăcut – Simnel, șoimarul meu. Credeam că se vor strânge să-l vadă și să râdă de nerușinarea lui și pe urmă vor uita cu totul de el. Credeam că, fiind ținut în apropierea noastră, va fi umilit. Credeam că se va da la fund.
— Să se dea la fund?
— Credeam că va dispărea în mulțimea de linge-blide, de paraziți, lingăi și cerșetori care ne însoțesc peste tot, alungați când și când, mustrați ici și colo, dar ținându-se scai de noi, abia având cu ce să-și ducă zilele. Credeam că va deveni ca ei. Credeam că va fi pajul de la coada procesiunii, cel pe care nu-l place nimeni și care încasează șuturi când maestrul de călărie se îmbată. Credeam că oamenii îl vor disprețui. Nu mă așteptam să strălucească.

— Eu nu l-am recunoscut prin nimic, am grijă să precizez. Nu i-am căutat tovărășia. N-a fost invitat niciodată în odăile mele.

— Nu, acceptă Henric dus pe gânduri. Însă el a intrat de parcă acolo i-ar fi fost locul. Și l-a construit singur. Oamenii l-au plăcut, s-au strâns în jurul lui. A fost pur și simplu… (Se oprește, apoi rostește marele cuvânt trădător.) Recunoscut.

Îmi scapă un icnet slab.

— Cineva l-a recunoscut drept prințul Richard? Fratele meu?

— Nu. Nimeni n-ar fi atât de neghiob. Nu la curtea mea, nu înconjurat de iscoade. A fost recunoscut pentru ceea ce e. Oamenii au văzut în el o putere, un om de seamă, un Cineva.

— S-a întâmplat să-l placă, atâta tot.

— Știu. Nu pot îngădui așa ceva. Are farmecul blestemat pe care-l aveți cu toții. Nu-i pot îngădui să rămână la curte fericit, fermecător, de parcă locul lui ar fi aici. Numai că – și aici era problema – i-am dat cuvântul când mi s-a predat. Soția lui a îngenuncheat în fața mea și i-am dat cuvântul. Iar ea mi-a cerut să-l respect. Nu mi-ar fi dat voie nici într-o mie de ani să-l închid sau să-l judec.

Se încruntă la jarul licăritor din cămin, fără să-și dea seama că îi destăinuiește soției poruncile amantei.

— Și mai e ceva. Am dovedit că e fiul unui barcagiu din Flandra, poveste care mi s-a părut foarte bună atunci. Dar, bineînțeles, asta înseamnă că nu e supusul meu, așa că nu-l pot judeca pentru trădare. Nu e supusul meu, nu e trădător. Ce bine ar fi fost dacă mă prevenea cineva în legătură cu asta când ne dădeam atâta osteneală să-i găsim părinții în Flandra! Nu trebuia să-i găsim în Flandra. Ar fi trebuit să-i găsim în Irlanda sau altundeva.

Cuget în tăcere la cinismul din născocirea poveștii băiatului.

— Așa că acum am de ales între două variante proaste: ori nu-l pot judeca pentru trădare fiindcă e străin, ori…

— Ori?

— Ori nu e străin, ci regele legitim!

Henric izbucnește în râs, trage o dușcă din cană și se uită la mine cu ochii strălucind pe deasupra cositorului mat.

— Înțelegi? Dacă e cine spun eu, înseamnă că nu-l pot judeca pentru trădare. Dacă e cine spune el, înseamnă că ar trebui să fie regele Angliei, iar eu sunt trădătorul. Nici într-un caz, nici în celălalt nu puteam scăpa de el, iar el se bucura tot mai mult de

treaba asta, cu fiecare zi ce trecea. Așa că a trebuit să-l fac să plece, să trădeze sanctuarul pe care i l-am oferit.

— Sanctuar?

Râde iarăși.

— Nu s-a născut în sanctuar?

Inspir adânc.

— Prințul Edward, fratele meu, s-a născut în sanctuar. Nu Richard.

— În fine, nu contează, replică el cu nepăsare. Principalul e că l-am scos din situația confortabilă pe care o avea la curtea mea. Acum, că e fugar, pot dovedi că uneltește împotriva mea. Și-a încălcat făgăduiala că va rămâne la curte. A nesocotit și cuvântul dat soției lui. Ea credea că n-o va părăsi niciodată; ei bine, a părăsit-o. Pot să-l arestez pentru încălcarea condițiilor eliberării. Să-l închid în Turn.

— Îl vei executa? întreb, având grijă să-mi păstrez tonul senin și egal. Crezi că-l vei executa?

Henric lasă din mână cana și-și scoate mantia, apoi cămașa de noapte. Urcă în patul meu dezbrăcat și apuc să zăresc că e ațâțat. Triumful îl stârnește: să prindă pe cineva cu mâța-n sac, să momească pe cineva în capcană, să scuture pe cineva de bani sau să trădeze interesele cuiva îi trezește o plăcere atât de mare, încât îl face iubăreț.

— Hai în pat, mă cheamă el.

Nu mă arăt câtuși de puțin nesupusă. Nu știu ce ar putea atârna de purtarea mea. Îmi dezleg panglicile cămășii de noapte, o las să cadă pe dușumea și mă strecor între cearșafuri, iar el mă înșfacă pe dată, trăgându-mă sub trupul lui. Închid ochii și am grijă să zâmbesc.

— Nu pot să-l execut, spune el încet, împingându-și trupul într-al meu, în ritmul cuvintelor.

Rămân cu zâmbetul pe buze în timp ce el face dragoste cu mine, vorbind despre moarte.

— Nu-i pot tăia capul decât dacă face o tâmpenie.

Se mișcă deasupra mea, greoi.

— Dar partea minunată la el e că va face negreșit o tâmpenie, remarcă Henric, apăsându-mă sub trupul lui.

*

Dat fiind că are loc vânătoarea unui trădător cunoscut, un

pretendent la tron, o nălucă ce l-a terorizat pe Henric timp de treisprezece ani, urmărirea e ciudat de tihnită. Paznicii care au dormit la datorie primesc un avertisment și se întorc la posturile lor, deși toți se așteptau să fie judecați și executați pentru rolul jucat în evadare. Henric trimite mesageri în porturi, însă aceștia călătoresc fără zor, pornind către miazănoapte, apus, miazăzi și răsărit de parcă ar călări de plăcere, într-o zi însorită. E de neînțeles că Henric îi trimite pe strājerii din propria-i gardă pe fluviu în sus, în bărci cu vâsle, de parcă băiatul ar fi putut să pătrundă mai mult în inima Angliei, în loc să ia calea coastei ca să se întoarcă în Flandra sau în Scoția, scăpând din ghearele primejdiei.

Soția lui e silită să șadă cu mine cât așteptăm vești. N-a revenit la negrul văduviei, dar nici nu mai e femeia superbă, înveșmântată în catifea maro-roșcat. Poartă o rochie albastru-închis și șade pe jumătate pitită în spatele meu, astfel că trebuie să mă întorc ca să-i vorbesc, iar musafirii din odăile mele, chiar și regele și mama lui, o văd cu greu, ascunsă de jilțul meu.

Coase. Cerule mare, coase necontenit! Cămășuțe pentru fiul ei, bonete și cămăși de noapte desăvârșite, numai bune pentru un prinț, ciorăpei pentru tălpile lui scumpe, mănuși, ca să nu-și zgârie pielea fără seamăn. Își pleacă fruntea asupra lucrului și coase de parcă ar vrea să-și refacă viața cu acul și ața, de parcă fiecare împunsătură de sac ar putea să-i ducă înapoi, în Scoția, pe vremea când erau doar ei doi, băiatul și ea, într-o casă de vânătoare, iar el avea un sac doldora cu povești despre ce a făcut, pe cine a văzut, cine a spus că e – și nimeni nu l-a întrebat ce ar putea să facă, ce pretenții ar putea să ridice și pe cine ar trebui să repudieze.

E găsit în câteva zile. Henric pare să știe exact unde să-l caute, de parcă flăcăul amețit de prafuri ar fi fost legat și aruncat pe malul fluviului dintr-o barcă, să doarmă acolo până se dezmeticește. Se zice că a urcat pe valea Tamisei pe jos, pe poteca destinată animalelor ce trag la edec, plescăind prin locurile mlăștinoase și urmând firul apei prin păduri dese și peste câmpuri mărginite de garduri vii, până la mănăstirea de la Sheen, al cărei fost stareț fusese pe vremuri prieten bun cu mama; iar starețul de acum l-a primit și i-a oferit sanctuar. Părintele Tracy a venit personal la Henric, a cerut audiență și l-a implorat să cruțe viața tânărului. Asaltat cu rugăminți de

îndurare, cu un sfânt stareț îngenuncheat în fața lui și refuzând să se ridice până când băiatul nu e cruțat, regele decide iarăși să fie generos. Cu maică-sa lângă el, de parcă ar fi judecători la Judecata de Apoi, hotărăște că băiatul va sta pe un eșafodaj din butoaie de vin goale, vreme de două zile, ca să fie văzut de toți trecătorii, batjocorit, ocărât, disprețuit, ținta oricărui ștrengar înarmat cu un pumn de noroi, iar după aceea va fi dus în Turnul Londrei, unde va sta închis după placul inimii regelui – adică pe vecie.

[70] Turnul Londrei, vara anului 1498

E închis în Turnul Grădinii. Mi-l imaginez pe Henric râzând cu hohotul lui nou, din cale-afară de sigur pe sine, de ironia faptului că băiatul care s-a dat drept prințul Richard se întoarce acolo unde prințul Richard a fost văzut pentru ultima oară. I se dau aceleași odăi în care au fost ținuți prințul Richard și prințul Edward.

Fereastra ce dă spre pajiște e cea la care puteau fi văzute câteodată fețișoarele lor și de unde le făceau uneori semne oamenilor adunați pe pajiște ca să-i vadă ori ca să le strige binecuvântări la ieșirea din capelă. Acum la fereastră apare un singur chip palid, cel al băiatului, și oamenii care îl văd de aproape spun că și-a pierdut frumusețea și e aproape de nerecunoscut din pricina vânătăilor de pe față. Nasul i-a fost rupt și acum e urât, strivit și strâmb pe obrazul altădată chipeș. După ureche are o cicatrice însângerată, în locul în care a încasat o lovitură de picior când era la pământ, iar urechea i-a fost pe jumătate smulsă și acum zemuiește, urât mirositoare.

Nimeni nu l-ar mai lua drept un prinț de York. Arată ca un bețiv bătăuș, rănit de multe ori, căruia i-a pus capac ultima căzătură și care nu se mai poate ridica. Nimeni nu se va mai îndrăgosti de zâmbetul lui acum, că dinții din față i-au fost sparți cu o lovitură de picior. Nimeni nu va mai fi vrăjit vreodată de farmecul lui de York. Nimeni nu vine pe pajiște să-i facă semne cu mâna, nimeni nu povestește că l-a văzut, ca și cum asta ar fi o întâmplare însemnată, ceva despre care să le scrie celor rămași în satul de acasă: *L-am văzut pe prinț! M-am dus la Turn și m-am uitat spre ferestrele lui. L-am văzut făcând cu mâna, i-am văzut zâmbetul luminos*.

Acum e un prizonier ca oricare altul din Turn. A fost trimis acolo ca să nu mai atragă atenția și, puțin câte puțin, toți îl vor uita.

Soția lui, lady Katherine, nu cred că-l va uita. Uneori îi privesc chipul plecat și-mi spun că ea nu-l va uita niciodată. A învățat o fidelitate profundă, pe care n-o recunosc. A trecut de la tivitul fără sfârșit al rufăriei fine la lucrul cu o stofă groasă de lână țesută în casă. Coase o jachetă călduroasă, de parcă ar cunoaște pe cineva care trăiește între ziduri de piatră umede și care nu se va mai scălda niciodată în razele soarelui. N-o întreb de ce croiește o haină groasă, călduroasă, căptușită cu mătase roșu-închis și albastră, iar ea nu dezvăluie motivul. Șade în odăile mele, cu capul plecat asupra lucrului de mână; câteodată ridică ochii și-mi zâmbește, alteori își lasă lucrul jos și privește pe fereastră, dar niciodată nu scoate o vorbă despre băiatul cu care s-a măritat și niciodată nu se plânge că acesta a încălcat condițiile eliberării, că și-a încălcat făgăduiala față de ea și acum plătește.

Margaret vine de la curtea de la Ludlow a fiului meu, în vizită la curtea noastră, și dintre toate locurile din odăile mele alege să se așeze lângă lady Katherine, fără un cuvânt. Simpla apropierea le aduce celor două tinere femei o mângâiere mută. Ține de marea glumă a lui Henric pe seama Casei de York faptul că Teddy, fratele lui Margaret, trăiește în același turn ca soțul lui Katherine, cu un cat mai jos. Cei doi băieți – fiul lui George, ducele de Clarence și cel care a susținut că e fiul lui Edward, regele Angliei – au odăile atât de apropiate una de alta, încât, dacă băiatul ar bate cu piciorul în dușumea, Teddy l-ar auzi. Amândoi sunt închiși între zidurile groase și reci ale celui mai vechi castel al nostru, pentru crima de a fi – sau, mai rău, de a se fi pretins – fii al Casei de York. Într-adevăr, războiul între veri nu s-a terminat, căci iată doi veri întemnițați pentru rudenie.

[71] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1498

Pruncul pe care-l port îmi apasă șira spinării și picioarele mă dor de parcă aș avea friguri. Statul pe scaun sau întinsă, ca și mersul, îmi provoacă dureri. E pruncul zămislit în noaptea marii bucurii a lui Henric că băiatul a fugit de la curte și a încălcat

condițiile eliberării. Cred că-mi apasă atât de tare spatele pentru că tatăl lui m-a apăsat cu trupul lui în noaptea aceea, pentru că împreunarea noastră n-a avut în ea pic de plăcere, pic de iubire – Henric lăsându-se cu toată puterea asupra mea, a Angliei, a băiatului, ațâțat de propriu-i triumf.

Mi-e dor de mama în anotimpul acesta, când frunzele cad ca un viscol în nuanțe de cafeniu și auriu, iar dimineața e ceață dincolo de ferestrele mele. Mi-e dor de ea când văd înfiorarea luminoasă a frunzelor aurii de mesteacăn oglindite pe cenușiul fluviului. Uneori aproape că-i aud glasul în plescăitul apei pe lângă pilonii de piatră ai cheiului, iar când un pescăruș țipă neașteptat aproape că tresar, crezând că e vocea ei. Dacă în Turn se află fiul mamei, le sunt datoare – ei, lui, casei mele – să încerc să-i obțin eliberarea.

Mă duc mai întâi la milady mama regelui. Îi vorbesc în timp ce stă îngenuncheată în capela regală; și-a terminat rugăciunile, dar rămâne cu bărbia sprijinită în mâini și cu ochii pe chivotul din sticlă împodobit cu nestemate minunate, în care lucește palid prescura. Milady e transfigurată, de parcă ar vedea un înger, de parcă Dumnezeu i-ar vorbi. Aștept vreme îndelungată, căci nu vreau s-o întrerup când îl dăscălește pe Dumnezeu. După o vreme, văd însă că se lasă pe călcâie, oftează și-și duce mâna la ochi. O întreb cu glas scăzut:

— Pot să vă vorbesc?

Nu răsucește capul ca să se uite la mine, dar înclinarea capului îmi spune că ascultă.

— Pesemne că e vorba de fra… începe ea, dar se întrerupe, strânge din buze cu putere și-și îndreaptă repede ochii negri spre crucifix, ca și cum Iisus însuși trebuie să aibă grijă să nu audă o astfel de scăpare.

— E vorba de băiat, o corectez.

Regele și curtenii au renunțat să-i mai spună „domnul Warbeck” sau „domnul Osbeque”. Multele nume pe care i le-au dat nu s-au prins. Pentru Henric, el a fost atâta vreme tânăra amenințare, pajul cel obraznic, „băiatul”, încât acesta e acum cuvântul care îl denumește: un băiat. După mine, e o greșeală, căci au existat atâția băieți – Henric s-a temut de o armată de băieți. Lui Henric îi place însă să-l insulte cu tinerețea lui. Pentru el e „băiatul”, iar curtea îi urmează exemplul.

— Nu pot face nimic pentru el, spune milady cu regret. Ar fi

fost mai bine și pentru el, și pentru noi toți dacă murea când toată lumea zicea că a murit.

— După încoronare, vreți să spuneți? întreb în șoaptă.

Mă gândesc la micii prinți și la jalea din Londra, când toată suflarea orașului se întreba unde au dispărut copiii, iar mama era bolnavă de durere în bezna sanctuarului. Milady clatină din cap, cu ochii la cruce, de parcă un singur mare adevăr o poate ocroti de necontenitele minciuni.

— După Exeter, l-au declarat mort.

Trag aer în piept, ca să-mi revin după greșeala comisă.

— Și atunci, milady mamă, din moment ce n-a murit la Exeter… ce-ar fi dacă ar accepta să se întoarcă în Scoția fără zarvă și să trăiască liniștit cu soția lui?

Ea mă privește pentru prima oară.

— Știi cum e. Dacă destinul te așază aproape de tron, nu te lasă inima să te îndepărtezi. Ar putea să plece și-n țara etiopilor, că tot s-ar găsi careva să fugă după el și să-i făgăduiască măreția. Vor exista mereu oameni netrebnici care vor să stârnească necazuri sau să-l răstoarne pe fiul meu. Răul se va aține întotdeauna pe urmele unui Tudor. Trebuie să ne ținem dușmanii la respect. Trebuie să fim întotdeauna pregătiți să-i ținem la respect. Trebuie să-i ținem cu fruntea în țărână. Acesta ne e destinul.

— Dar băiatul e doborât, îi spun cu aprindere. Se zice că a fost bătut, că și-a pierdut frumusețea și sănătatea. Nu mai pretinde nimic, acceptă orice i se cere. Va adopta oricare nume îi alegeți, spiritul i-a fost frânt, nu mai susține că e prinț, nu mai arată ca un prinț! L-ați înfrânt, e cu fruntea în țărână.

Uitându-se în altă parte, îmi răspunde:

— Și cu puterile împuținate, și murdar sau flămând, tot ar străluci. Se ridică întotdeauna la înălțimea rolului pe care alege să-l joace. Am aflat-o de la cineva care s-a dus să caște gura și să râdă de el, dar a zis că arăta ca Iisus: bătut, rănit, suferind, însă tot Fiul lui Dumnezeu. A zis că arăta ca un sfânt. Ca un prinț frânt, un miel vătămat, o lumină împuținată. Bineînțeles că nu poate fi eliberat. Niciodată.

*

Hoașca răzbunătoare e sfetnicul de căpătâi al lui Henric, așa că, dacă ea mă refuză, n-are niciun rost să merg la el. Chiar și

așa, aștept ca el să mănânce bine, să bea pe săturate și să ne instalăm în odăile confortabile ale mamei lui, iar când aceasta iese câteva clipe, îmi încerc norocul.

— Vreau să-ți cer îndurare pentru băiat. Și pentru vărul meu, Edward. Port în pântec încă un prunc, un nou moștenitor al Tudorilor. De bună seamă, spița noastră e în siguranță. Îi putem elibera pe cei doi tineri, nu? Acum nu mai reprezintă o amenințare pentru noi. Îi avem deja, în odăile copiilor, pe prinții Arthur și Henric și pe cele două fete, iar un alt prunc e pe drum. Aș avea cugetul împăcat, aș purta copilul nostru liniștită, dacă aș ști că tinerii au fost eliberați, fie și în exil, unde vrei tu. Dacă aș avea cugetul împăcat, mi-aș putea aduce copilul pe lume.

E atuul meu și mă aștept ca Henric măcar să mă asculte.

— E cu neputință, răspunde el pe dată, fără să cumpănească cererea mea.

Asemenea maică-sii, nu se uită la mine când îmi spune că pot să-i socotesc pierduți pe vărul meu și pe băiatul care a trecut drept fratele meu.

— De ce e cu neputință? stărui.

Întinde mâinile slabe și numără pe degete.

— Unu: regele și regina Spaniei nu-și vor trimite fiica să se mărite cu Arthur decât dacă sunt convinși că succesiunea la tronul nostru e sigură. Dacă vrei să-ți vezi fiul căsătorit, trebuie ca băiatul și vărul tău să moară.

Simt că mă sufoc.

— N-au cum să ceară una ca asta! N-au dreptul de a ne porunci să ne omorâm propriile rude!

— Ba au cum și o cer. E condiția pe care au pus-o pentru cununie, iar cununia *trebuie* să se facă.

— Nu!

Henric continuă cu enumerarea motivelor.

— Doi: el uneltește împotriva mea.

Afirmația lui contrazice cu totul ceea ce servitorii mei mi-au spus despre băiat: e în Turn, lipsit cu totul de voință proprie.

— Ba nu, nu uneltește! Nu e cu putință. Nu are puterea s-o facă!

— Cu Warwick.

Asta știu precis că e o minciună. Bietul Teddy n-ar unelti cu nimeni, vrea doar să aibă cu cine vorbi. I-a jurat credință lui Henric când era mic, iar anii petrecuți în cumplita însingurare n-

au făcut decât să-i întărească hotărârea. Socotește că Henric e un zeu atotvăzător și atotputernic. Nici n-ar visa să uneltească împotriva unei astfel de puteri, până și acest gând l-ar face să tremure de frică. Spun, simplu:

— Nu poate fi adevărat. Indiferent ce ți s-a zis despre băiat, știu că asta nu se poate spune despre Teddy. Îți e credincios, iar spionii tăi mint.

— Eu spun că e adevărat, insistă Henric. Cei doi uneltesc, iar dacă uneltirile lor sunt trădătoare, va trebui să moară ca doi trădători.

— Dar cum se poate? Cum e cu putință să uneltească împreună? Nu sunt închiși separat?

— Iscoadele și trădătorii găsesc întotdeauna căi de a unelti, decretează Henric. Pesemne că își trimit răvașe.

— Trebuie să-i poți ține despărțiți! protestez, dar apoi simt un fior când înțeleg ce se întâmplă. O, soțul meu, nu-mi spune că îi lași să uneltească împreună ca să-i prinzi în capcană! Spune-mi că n-ai face una ca asta! Nu acum, când băiatul se află în puterea ta, doborât la porunca ta! Spune-mi că nu i-ai face una ca asta sărmanului Teddy, care va muri dacă-l prinzi în capcană!

Pe chipul lui nu se oglindește triumful, ci neliniștea. Mă întreabă:

— De ce să nu-și refuze unul altuia tovărășia? De ce să nu-i pun la încercare și să descopăr că sunt loiali? De ce să nu păstreze tăcerea unul față de celălalt și să nu le întoarcă spatele celor care vin să-i ispitească vorbindu-le de libertate? Am fost îndurător cu ei, doar vezi și tu! Ar trebui să-mi fie credincioși. E un lucru cuminte. Pot să-i ofer unuia tovărășia celuilalt. Mă pot aștepta ca fiecare să se tragă înapoi din fața celuilalt, văzând în el un mare păcătos. Nu greșesc cu nimic!

Simt un val de milă pentru el văzându-l cum se apleacă spre focul slab și mă zguduie totodată un val de greață când mă gândesc la ceea ce mă tem că plănuiește.

— Ești regele Angliei, îi aduc aminte. Fii rege. Nimeni n-are puterea de a-ți lua acest lucru. Nu e nevoie să le pui credința la încercare. Îți poți permite să fii mărinimos. Poartă-te ca un rege. Eliberează-i și trimite-i în exil.

El clatină din cap și spune meschin:

— Nu mă simt mărinimos. Mie îmi arată cineva mărinimie vreodată?

[72] Palatul Greenwich, iarna și primăvara anului 1499

Mă retrag pentru naștere la cel mai frumos palat al nostru, iar Henric și milady mama regelui pun la cale o cină sărbătorească în sala cea mare, în ianuarie. Toți sunt prezenți pentru a-mi celebra intrarea în izolare, în afară de sora mea Cecily. Ea e departe de curte. Și-a pierdut și al doilea copil, pe Elizabeth, și după ce s-a măritat fără iubire ca să se ridice cât mai sus în lumea Tudorilor, se trezește văduvă, fără copii. N-a câștigat nimic.

E o situație grea pentru orice femeie, iar pentru Cecily, deosebit de dureroasă. Va sta departe de curte până când dezbracă rochia neagră. O compătimesc, dar nu pot face nimic, așa că-mi iau rămas-bun de la curte și intru în frumoasele odăi, ca să-mi aștept prima naștere fără ea.

Milady mama regelui are cele mai bune odăi, alături de cele ale lui Henric, ca de obicei, însă mie îmi plac cele pe care mi le-am pregătit. Ferestrele dau spre râu și le poruncesc doamnelor mele să dea la o parte tapiseriile în culori întunecate, înfățișând scene din Biblie, pe care milady le-a atârnat întru luminarea mea. În schimb, privesc luntrile ce trec pe apă și oamenii bine înfofoliți care se plimbă cu pași mari pe mal, cu brațele strânse la piept. Din răsuflarea lor se încheagă mici nori în jurul capetelor înfășurate în fulare.

Nu mă simt bine cu pruncul ăsta; a fost zămislit fără iubire și mă tem de o naștere grea. Odată retrasă de la curte, nu pot să nu mă gândesc la cei doi din Turn, la vărul meu și la băiatul care s-a dat drept fratele meu. Mă întreb ce văd de la ferestrele lor și dacă după-amiezile și serile de iarnă, când soarele apune atât de devreme și cerul e atât de întunecat, le par nespus de lungi. Pesemne că bietul Teddy e obișnuit cu asta, căci au trecut aproape treisprezece ani de când și-a pierdut libertatea; a devenit bărbat în temniță, cunoscând doar zidurile reci ale odăii lui și micile ochiuri pătrate de sticlă ale ferestrei. Când mă gândesc la el, am impresia că pruncul se mișcă în pântecul meu și știu că am greșit foarte tare că nu l-am salvat de la viața asta care seamănă mai mult a moarte. Nu mi-am făcut datoria față de el, ruda mea, vărul meu. I-am greșit ca verișoară și i-am greșit ca regină.

Acum, un alt tânăr privește pe o fereastră strâmtă cerul ce se întunecă și vede cum se topește ziua de iarnă. Îmi pun mâna pe burta mare și șoptesc: „Niciodată! Ție nu ți se va întâmpla niciodată una ca asta!”, de parcă mi-aș putea salva copilul, cu toate că nu-mi pot salva fratele.

Lady Katherine Huntly vine să-mi țină tovărășie pe timpul retragerii pentru naștere și coase pentru copilul meu o bonetă de noapte desăvârșită, din pânză fină și albă de in, deși pe al ei n-are voie să-l vadă deloc. I se îngăduie să viziteze prizonierul din Turn și lipsește o zi și o noapte, iar la întoarcere se pleacă tăcută asupra lucrului de mână, încercând să nu vorbească nimănui despre ceea ce a văzut ori auzit.

Aștept până când doamnele se duc la ușa odăii mele, să ia bucatele pentru cină de la servitorii din prag și să le așeze pe masa cea mare din fața căminului, ca să ne putem ospăta și veseli în lunga noastră așteptare, înainte ca postul Paștelui să ne împuținează alegerile.

— Ce face? o întreb scurt.

Ea se uită pe dată în jur, să vadă dacă suntem auzite, dar nimeni nu se află îndeajuns de aproape. Îmi răspunde simplu:

— E dărâmat.

— E bolnav?

— Se topește pe picioare.

— Are cărți? Primește scrisori? E foarte singur?

— Nu! exclamă ea. Oamenii au voie să intre în permanență și să-l vadă. (Ridică din umeri.) Nu înțeleg de ce. Aproape oricine poate să intre și să-i vorbească. Trăiește într-o sală de primire, cu ușa larg deschisă. Orice neghiob din Londra poate intra să-i jure credință. Nu e păzit aproape deloc.

— El nu le vorbește, nu?

Clătinarea slabă a capului ei arată că el nu spune nimic.

— Să nu schimbe o vorbă cu nimeni! o sfătuiesc, dintr-odată înflăcărată. De asta atârnă siguranța lui: să nu vorbească deloc, cu nimeni.

— Oamenii îi vorbesc, încearcă ea să-mi explice. Paznicii lui nu țin ușa închisă, ci o deschid cu de-a sila. E înconjurat de oameni care vin și-i fac promisiuni în șoaptă.

— Să nu le răspundă! (Îi iau mâinile într-ale mele, dornică s-o fac să înțeleagă.) E supravegheat, negreșit! Nu trebuie să facă nimic care ar putea trezi bănuieli.

Ea ridică privirea și se uită în ochii mei, replicând:

— E cel care e. A trezit bănuieli de când se știe. Chiar dacă nu face altceva decât să respire.

*

Chinurile facerii durează mult; la vremea când aud un plânset slab, sunt sleită de puteri după atâta durere. Mi se aduce berea de după naștere, iar mireasma și gustul familiar îmi amintesc de nașterea lui Arthur, când mama a fost lângă mine, cuprinzându-mă în brațele ei puternice și purtându-mă cu glasul ei în vise în care nu simțeam pic de durere. După câteva ore, când mă trezesc, femeile îmi spun că am născut un băiat, încă un băiat în dinastia Tudorilor, că regele mi-a trimis felicitări și un dar generos, iar milady mama regelui se află chiar și acum în capela ei, în genunchi, aducând mulțumiri lui Dumnezeu pentru că surâde în continuare casei sale.

Copilul e luat de lângă mine și botezat Edmund – alegerea morbidă a lui milady, căci e numele unui rege martir; însă când sosește vremea să fiu binecuvântată în biserică, descopăr că nu-mi vine să ies din izolare. Senzația de plumb din mădulare și osteneala ce au însoțit sarcina nu mă părăsesc nici măcar când copilul e dus cu doica la Palatul Eltham, iar John Morton, preotul confesor al lui lady Margaret, își lasă deoparte măreața mantie și mitra de arhiepiscop de Canterbury și vine ca un preot obișnuit la grilajul din odaia mea, poftindu-mă să mă spovedesc de păcate, să primesc binecuvântarea și să mă întorc în lume. Mă duc cu încetineală la grilajul de fier și-mi sprijin mâinile pe trandafirii Tudor învoiți, simțindu-mă întemnițată, ca băiatul, și cu prea puține șanse de a fi eliberată.

— Mă fac vinovată de păcatul fricii, îi spun cu glas foarte scăzut, încât cu greu mă aude în odaia pustie.

— De ce ți-e frică, fiica mea?

— Demult, acum mulți ani, am blestemat un om, șoptesc.

El încuviințează din cap. Fără doar și poate, a auzit lucruri mai grave. Nu trebuie să uit că a auzit, fără doar și poate, lucruri mult mai grave. Să nu uit nici că tot ce spun va ajunge, aproape neîndoielnic, la urechile lui milady mama regelui. În Anglia nu există preot care să nu fie supus influenței acesteia, iar John Morton și-a împletit viața cu a ei și deja o socotește pe jumătate sfântă.

— Pe cine ai blestemat, copila mea?

— Nu știu. Mama și cu mine am aruncat un blestem asupra celui care i-a omorât pe prinți. Am fost nespus de îndurerate când am auzit că au dispărut. Mai ales mama...

Mă întrerup, nedorind să-mi amintesc de noaptea aceea, când mama s-a lăsat în genunchi și și-a lipit fruntea de pardoseala de piatră.

— Ce fel de blestem?

— L-am blestemat pe cel care ne-a luat băieții să și-i piardă pe ai lui, rostesc abia auzit, rușinându-mă profund de fapta noastră de atunci și temându-mă foarte tare de urmările blestemului. L-am blestemat pe ucigaș să rămână doar cu o fată drept moștenitor și ca spița lui să se stingă. Am spus că va pierde un fiu într-o generație și apoi un fiu în următoarea – va pierde un fiu și apoi un nepot, de mici.

Preotul oftează auzind greutatea blestemului, în timp ce politicianul din el cântărește ce înseamnă asta. Îngenunchem împreună, tăcuți. El își ia în mână crucifixul de fildeș.

— Și acum regreți?

Dau din cap.

— Regret din toată inima, părinte.

— Dorești să ridici blestemul?

— Da.

Câteva clipe se roagă în tăcere, apoi întreabă:

— Cine e? Cine i-a ucis pe prinți, pe frații tăi? Cine crezi? Unde va cădea blestemul vostru?

Oftez și-mi sprijin fruntea de trandafirul Tudor al grilajului, simțind cum îmi intră în carne petalele tari.

— Dumnezeu mi-e martor că nu știu. I-am bănuit pe mai mulți, dar tot nu știu. Dacă a fost Richard, regele Angliei, el a murit fără moștenitor și i-am văzut fiul murind înaintea lui.

Preotul încuviințează fără vorbe.

— Asta nu-i dovedește vinovăția? Crezi că a fost mâna lui? L-ai cunoscut bine. L-ai întrebat?

Clatin din cap și răspund agitată:

— Nu știu! A zis că n-a fost mâna lui și la vremea aceea l-am crezut. Asta le spun tuturor. Nu știu.

El tace, izbit de un gând.

— Dacă prinții au supraviețuit, sau doar unul dintre ei, blestemul va cădea asupra celui care îl omoară acum.

Îl sfredelesc cu privirea prin paravan, enervată că a priceput atât de greu, și simt că tresare.

— Întocmai. Tocmai asta e. Trebuie să risipesc blestemul înainte să se întâmple și altceva. Trebuie s-o fac acum.

Perspectiva care i se deschide în față îl înspăimântă.

— Blestemul s-ar abate asupra celui care a poruncit moartea fratelui tău, rostește el cu iuțeală, de parcă ar spune o rugăciune. Chiar dacă ar fi o moarte dreaptă. Chiar dacă ar fi o execuție legiuită, blestemul ar cădea asupra celui care ar porunci-o?

— Întocmai, repet eu. I-ar răpi fiul și nepotul, de mici. Ar însemna că spița acelui călău s-ar stinge după două generații, cu o fată. Dacă ar fi același om care l-a ucis pe fratele meu Edward, ar fi de două ori blestemat.

Arhiepiscopul e alb la față.

— Trebuie să te rogi, îmi spune el ritos. Mă voi ruga pentru tine. Trebuie să dăm pomeni și să numim un preot care să se roage zi de zi. Îți voi da exerciții spirituale, rugăciuni pentru fiecare zi. Trebuie să faci un pelerinaj și-ți voi spune ce pomeni trebuie să dai săracilor.

— Și blestemul se va risipi?

Mă privește în ochi și în ei văd oglindită groaza pe care o simt eu, regina Angliei, mama a trei fii preaiubiți.

— Nimeni nu are puterea de a blestema, spune el cu hotărâre, repetând credința oficială a Bisericii. Nicio femeie muritoare. Ce ați spus tu și mama ta au fost vorbe fără noimă, delirul unor femei înnebunite de durere.

— Înseamnă că nu se va întâmpla nimic?

După ce șovăie, îmi răspunde sincer:

— Nu știu. Mă voi ruga. Poate că Dumnezeu va fi îndurător. Dar poate că blestemul vostru e o săgeată trasă în întuneric, iar tu nu-i poți opri zborul.

[73] Insula Wight, vara anului 1499

La ieșirea din izolare, găsesc curtea pornită să se veselească. Vom face o lungă procesiune pe coasta de la miazăzi, traversând comitatele Kent, Sussex și Hampshire, ca și cum locuitorii lor n-ar fi ridicat niciodată sabia împotriva regelui, ca și cum nu s-ar fi ridicat niciodată la arme pentru băiat. La

Portsmouth ne vom îmbarca pe o corabie și vom merge pe Insula Wight, acea masă albăstruie nelămurită de la orizont. Vom fi fericiți. Cel mai important, vom fi văzuți fericiți.

Henric zâmbește ca și cum ar purta o mască. Lady Katherine se află la brațul lui oriunde s-ar duce, iar frumoasa ei iapă neagră, nouă, merge umăr la umăr cu calul lui. Henric a reînceput să călărească bidiviul de luptă, ca pentru a le aminti tuturor că nu e doar rege, ci și comandant de oști. Ea înclină capul când regele îi vorbește și-l ascultă zâmbind. Când el e vesel, o auzim râzând, iar când el îi cere, îi cântă melodii scoțiene muntenești, pline de alean pentru un pământ pierdut, până când el spune „Lady Katherine, cântă-ne ceva vesel!”, iar ea râde, începe un canon și toată curtea îi ține isonul.

Îi văd de parcă aș privi de sus și de foarte departe. Îi văd plimbându-se împreună, însă aud foarte nedeslușit ce-și spun. Îi privesc așa cum știu că mă privea regina Anne, soția lui Richard al meu, de la fereastra ei de sus, când ne plimbam în grădină și el îmi așeza mâna pe brațul lui, iar eu mă aplecam spre el, tânjind să mă atingă. Nu o pot învinui pe lady Katherine că l-a prins în laț pe regele Angliei, căci am făcut și eu întocmai același lucru. Nu o pot învinui pentru tinerețea ei – are cu opt ani mai puțin decât mine, iar eu mă simt în vara asta la fel de obosită de parcă aș avea nouăzeci de ani. Nu o pot învinui că e frumoasă, căci toate curțile sunt înnebunite după frumusețe, iar ea e o desfătare pentru privire. Mai presus de toate, nu o pot învinui că întoarce privirea regelui dinspre mine, soția lui legiuită, căci sunt încredințată că face singurul lucru care-i stă în puteri pentru a-și salva soțul.

Nu cred că e îndrăgostit de el, cum e el – pătimaș – de ea. Cred că îl ține exact acolo unde vrea: la depărtare de un braț, dar nu mai mult; la distanța potrivită ca să-l poată influența, distrage, liniști și înmuia, așa încât să-și țină soțul în viață.

Pesemne că a auzit – cine n-a auzit? – zvonurile cum că se pune la cale salvarea băiatului. Ducesa Margareta și-a trimis ambasadorii să-l vadă pe protejatul și nepotul ei iubit și toți cred că le-a cerut să-i șoptească acestuia să aștepte, căci ajutorul e pe drum. Toată lumea știe că ea va încerca să-l salveze. Are multă înrâurire în Europa și cei mai de seamă regi se declară și acum prietenii băiatului, chiar dacă li se spune că a fost un impostor. Băiatului i se pregătește ajutor; dacă soția lui reușește

să facă în așa fel încât să fie lăsat în viață încă un anotimp, cineva îl va scoate din temniță.

Regele tot nu ia măsuri împotriva băiatului, dar îl ține întemnițat, trimițându-i un șir neîntrerupt de vizitatori. Lady Katherine se află mereu lângă Henric, cu surâsul mereu pregătit și cu o întrebare rostită dulce, pentru a-i aminti să fie îndurător cu băiatul cu care s-a măritat din greșeală. Mereu pregătită să-i arate că ea e în stare să ierte și poate, cine știe, într-o zi ar putea chiar să iubească pe un altul. Băiatul nu trebuie să moară pentru ca ea să-și recapete libertatea, căci se gândește deja să anuleze căsătoria. Henric, aflat lângă ea zi de zi, îi sugerează adesea că ar trebui să-i scrie papei, cerând să fie descătușată din căsnicie. Ar fi doar o formalitate. S-a lăsat păcălită să devină soția unui om cu nume fals. A orbit-o cu totul o cămașă de mătase. O simplă scrisoare de la Roma poate schimba totul. Ea îl asigură că se gândește la asta și-i cere lui Dumnezeu, în cele trei rugăciuni zilnice, să-i lumineze mintea. Câteodată îi oferă un surâs pieziș, sfios, și-i spune că o ispitește gândul de a redeveni femeie nemăritată: liberă.

Henric, îndrăgostit pentru prima oară în viață, o urmărește robit din priviri, zâmbește când zâmbește și ea, o crede când ea îi dă asigurări că-l socotește un prinț de seamă, un rege puternic, capabil să-l ierte pe un nimeni ca soțul ei. Ea îi măsoară măreția după măreția îndurării sale. El o poftește în sala lui de primire când vin oameni cu jalbe și-i aruncă o privire, ca să se convingă că-l ascultă când își arată mărinimia scutind pe cineva de o amendă sau anulând o judecată. O ține la brațul lui când stă de vorbă cu ambasadorul spaniol, care, plin de tact – doar vorbește în fața femeii pe care o va lăsa văduvă –, nu insistă ca băiatul și Teddy să fie uciși fără întârziere, deși monarhii Spaniei stăruie mai departe asupra logodnei lui Arthur cu fiica lor și a morții celor doi tineri.

Stăm la Castelul Carisbrook, în spatele zidurilor împrejmuitoare din piatră cenușie, și ieșim călare în fiecare zi pe pajiștile verzi și mănoase din jur, de pe care se înalță ciocârliile spre văzduhul albastru, fără pic de nor. Lady Katherine declară că n-a mai pomenit o vară atât de frumoasă, iar regele spune că așa sunt toate verile englezești și că atunci când va trăi în Anglia, după multe veri englezești fericite, va uita de ploile reci ale Scoției.

Henric vine în odaia mea cel puțin o dată pe săptămână și doarme în patul meu, însă deseori adoarme de cum pune capul pe pernă, obosit după o zi întreagă de călărie și o seară de dans. Știe că sunt nefericită, dar, simțindu-se vinovat, nu îndrăznește să mă întrebe ce necaz am, de teama a ceea ce aș putea spune. Se gândește că s-ar putea să-l acuz că mi-e infidel, că preferă altă femeie, că încalcă legământul de cununie. Dornic să ocolească orice conversație de felul acesta, îmi zâmbește voios, merge alături de mine cu pas vioi, vine în patul meu și-mi spune senin: „Dumnezeu să te binecuvânteze, draga mea, noapte bună!”, închizând ochii înainte de a apuca să-i răspund.

Nu sunt într-atât de neghioabă încât să mă plâng de dezamăgire în dragoste. Nu sunt într-atât de neghioabă încât să lăcrimez pentru că soțul meu și-a întors privirea de la mine și se uită la o femeie mai tânără și mai frumoasă. Nu din iubire neîmpărtășită simt plumb în tălpi și nu-mi vine să dansez, ba nici măcar să mă plimb, iar la deșteptare mă doare inima. Pricina nu e iubirea neîmpărtășită față de Henric și nici suferința soției trădate. E băiatul din Turn și teama mea tot mai mare că ne aflăm departe de Londra pentru ca paznicii pe care Henric i-a pus la ușa lui și prietenii acestora de pe ulițe strâmte și din hanuri să poată conspira împreună, să uneltească, să trimită mesaje, să țeasă o funie suficient de lungă ca să le slujească drept ștreang și lor, și băiatului; teama că toate întâmplările care se istorisesc despre băiat și despre odaia lui, în care oamenii intră și ies mereu nu sunt greșeli, nu se trag din delăsarea paznicilor, ci fac parte din povestea pe care o țese Henric: cum că băiatul din Tournai, fiul paznicului de la stăvilar, necredincios și laș până la capăt, uneltește cu oameni ascunși pe ulițe întunecoase și-i duce, ca pe niște proști, la moarte.

Henric nu dă niciun semn cum că s-ar gândi măcar în treacăt la băiat sau la vărul meu, Teddy. E voios ca un rege sigur pe tronul lui, pe moștenirea și pe viitorul lui. Când ambasadorul spaniol vine și vorbește cu gravitate despre trădătorii care încă trăiesc în temniță, Henric îl bate pe spate și-i spune să le asigure pe Maiestățile Lor monarhii Spaniei că regatul e în siguranță și necazurile noastre s-au isprăvit; infanta trebuie să vină cât de repede și va fi cununată numaidecât cu Arthur. Nu există obstacole.

— Există băiatul, remarcă ambasadorul. Și Warwick.

Henric pocnește din degete.

[74] Palatul Westminster, Londra, vara anului 1499

Ne întoarcem la Londra și Henric se retrage în odăile lui, cu maică-sa, ca să citească dările de seamă adunate în lipsa lui. După nici măcar o zi, un șir neîntrerupt de bărbați începe să urce și să coboare scara particulară, aproape neobservați de curte. Numai eu îi urmăresc și mă mir că atâția străjeri din garda regală vin de la îndatoririle lor din Turn ca să vorbească între patru ochi cu regele.

În seara aceea, când tinerii de la curte vin în odăile mele pentru a dansa cu doamnele de companie și a flirta în ceasul ce ne desparte de cină, Henric e mohorât și pământiu la față.

— Ai primit o veste proastă, îi spun când îl văd uitându-se în treacăt la curtenii care se înșiră în urma noastră.

El îmi aruncă o privire dură și mă întreabă poruncitor:

— Știi despre ce e vorba? Ai știut de la bun început?

Clatin din cap.

— Crede-mă, nu știu nimic. Am văzut toată ziua oameni veniți să-ți dea raportul, iar acum îmi pari bolnav, sleit de puteri.

Îmi ia mâna într-a lui, strângând-o dureros de tare, și mă anunță:

— Îți lipsește un văr.

Gândul meu fuge pe dată la Turn și la Teddy.

— Vărul meu a fugit?

— Edmund de la Pole, spune el înciudat, printre dinți. Alt York trădător! Fiul mătușii tale Elizabeth, cel în care ea mi-a jurat că pot avea încredere.

— Edmund? repet eu.

— A fugit, spune scurt Henric. Știai?

— Nu, bineînțeles că nu.

Curtea e pregătită. Henric aruncă o privire peste umăr, ca și cum s-ar teme întotdeauna de cel aflat în spatele lui.

— Mi-e silă, spune el. Mi-e greață de-a binelea.

Se așază în capul mesei principale și slujitorii îi aduc cele mai bune bucate din câte are de oferit regatul, însă văd că, deși ia o porție mică dintr-un fel și apoi din altul, nu gustă nimic. Carnea și-a pierdut savoarea, marțipanul și-a pierdut dulceața. Se uită la lady Katherine, care șade în fruntea doamnelor mele, iar

aceasta îl privește și-i oferă surâsul ei dulce, în care se citește o făgăduială. El o privește nu ca și cum ar fi femeia pe care o dorește, ci o enigmă pe care nu reușește s-o deslușească; cu zâmbetul dispărând de pe buze, ea înghite anevoios și-și pleacă fruntea.

După cină, Henric se duce în odăile lui, cu maică-sa; le trimit vin dulce, pesmeți și brânză, iar ei stau de vorbă până târziu. A trecut demult de miezul nopții când el vine în odaia mea de culcare și se așază greoi în jilțul din fața focului, privind jarul.

— Ce s-a întâmplat? îl întreb.

Deși pe jumătate adormită la intrarea lui, cobor din pat și-mi iau un scaun, ca să mă așez lângă el.

— Ce s-a întâmplat, soțul meu?

El lasă încet capul în jos, până când își sprijină fruntea în mâini. Apoi capul îi coboară și mai mult, iar el își acoperă fața cu mâinile.

— Băiatul, rostește el înăbușit. Afurisitul de băiat.

Flăcările pâlpâie tăcut în odăiță.

— Băiatul? îl îngân eu.

— Am pus în jurul lui oameni în care se putea avea încredere că-l vor atrage în primejdie, spune el, tot cu capul plecat și cu fața ascunsă. Credeam că-l vor atrage în cursa de a-și pune la cale eliberarea.

— Ca să-l omori, rostesc calm.

— Ca să-l execut pentru o vină capitală, mă corectează el. Cea de a-și fi încălcat cuvântul dat când s-a predat. Am pus niște ticăloși să meargă la el și să-i promită că-l vor elibera, că îl vor ajuta să evadeze. A consimțit. Apoi i-am pus să meargă la Warwick...

Îmi acopăr gura cu palma iute, ca să nu țip.

— Nu Teddy!

— Și Warwick. Treaba trebuie înfăptuită și trebuie înfăptuită acum. Cei doi neghiobi au făcut o spărtură în bolta dintre odăile lor și-și vorbesc în taină.

— Teddy și băiatul vorbesc între ei?

Gândul că tinerii își șoptesc unul altuia vorbe de speranță și îmbărbătare are ceva din cale-afară de înduioșător.

— Vorbește cu Teddy?

— Le-am trimis un plan de evadare. Băiatul l-a acceptat. Și Warwick la fel, după ce i-a fost explicat. Le-am trimis un plan de

a cuceri Anglia, de a strânge armată și a mă ucide.

— Trebuie să fi știut că planul n-are sorți de izbândă.

— Băiatul știe, dar vrea cu disperare libertatea. Pe urmă însă... pe neașteptate... au apărut sorți de izbândă. (Se oprește și se îneacă, de parcă voma i s-ar ridica până-n gât, nestăpânită.) Elizabeth, pusesem la cale un mic complot: o jumătate de duzină de conspiratori, o carte de coduri, un mesaj către ducesă, planuri de răscoală, atât cât să ducă la ștreang, totul plănuit și controlat de mine și... și... (Se oprește, de parcă n-ar suporta să continue.) Și pe urmă...

Mă ridic de pe scaun și-mi las mâna pe umărul lui încovoiat. Parcă aș atinge speteaza jilțului: e țeapăn de spaimă.

— Pe urmă? Ce s-a întâmplat, dragul meu?

— Li s-au alăturat alții. Alții, cărora nu le dădusem instrucțiuni, care ar fi trebuit să-mi fie loiali. Sosesc mesaje din toată țara. De la oameni gata să-și riște viața și averea ca să-l scoată pe Warwick din Turn, de la oameni gata să-și riște familia, mijloacele de trai și avutul ca să-l elibereze pe băiat. Se pregătește o nouă răscoală, după toate prin câte am trecut! N-am idee câți sunt gata să se ridice la arme, n-am idee cine e necredincios și pregătit să mă trădeze, dar totul o ia de la capăt. Anglia îl vrea pe băiat. Îl vrea pe băiat pe tron și e gata să mă răstoarne.

— Nu, îi spun, nevenindu-mi să cred.

Dar Henric sare în picioare scuturându-se de mâna mea, trecând de la disperare la furie subită.

— Neamul York! îmi strigă el. Iarăși familia ta! Edmund de la Pole, dispărut! Vărul tău, în inima uneltirilor! Roza albă, pictată la fiecare colț de stradă! Familia ta și slujitorii voștri și blestematul vostru de farmec, loialitatea de familie și vrăjile voastre – Dumnezeu știe de ce norocul vă surâde! Dumnezeu știe de ce are el înrâurirea asta! Și-a pierdut frumusețea, am avut eu grijă să-l pocească bătaia. Și-a pierdut farmecul – fără dinți, nu poate zâmbi. Și-a pierdut avutul și broșa cu rubin, iar nevastă-sa e în grija mea, dar ei tot se îngrămădesc în jurul lui! Tot de partea lui sunt! Tot mă amenință! E întemnițat în Turn, fără alți prieteni în afară de cei pe care i-i îngădui eu, fără alți tovarăși în afară de lepădăturile trimise de mine, și tot strânge armată împotriva mea, iar eu trebuie să mă apăr, să vă apăr pe tine și pe fiii noștri!

Mă fac mică în fața furiei lui; aproape că-mi vine să-i îngenunchez în față.

— Milord…

— Să nu-mi vorbești! mă întrerupe el, în culmea furiei. Cu asta, s-a osândit singur! Acum nu mai pot decât să-i poruncesc moartea. Oriunde s-ar afla, orice chip ar adopta, orice nume și-ar lua, oamenii îl caută, cred în el, îl vor drept rege al Angliei.

— Dar n-a uneltit! spun cu aprindere. Ai zis chiar tu că a fost complotul tău, nu al lui cu Teddy! Nu s-a făcut vinovat de altceva decât de ce ți-ai pus oamenii să-i facă! El doar a acceptat planul tău!

— Prin simplul fapt că respiră, mă amenință, replică sec Henric. Zâmbetul lui știrb îmi va veni de hac. Chiar și în temniță, cu fața strivită, tot prinț chipeș rămâne! Moartea e singura soluție pentru el.

[75] Palatul Westminster, Londra, toamna anului 1499

Henric convoacă adunarea tuturor lorzilor lui, ca să asculte acuzațiile de trădare la adresa lui Teddy; i se spune „Edward, care își zice de Warwick”, ca și cum niciun nume nu mai prezintă acum încredere. Băiatului i se spune Perkin Warbeck și acuzațiile ating alte zeci de nume. Alarmați, mânați de frică să se supună, lorzii le poruncesc prefecților să aleagă dintre cetățenii Londrei un juriu căruia să i se prezinte dovezile și să aleagă un verdict.

Lady Katherine vine în odăile mele, cu obrazul mai alb decât dantela din mâna ei. Garnisește un guler bărbătesc și mărgelele în culori vii, ce vor fi aplicate pe dantelă, tremură pe perniță, îngenunchează pe pardoseală, în fața mea; cu mișcări încete, își scoate boneta și părul i se revarsă pe umeri. Se pleacă adânc, aproape atingându-mi picioarele cu fruntea, și spune:

— Alteță, cer fierbinte îndurare!

Privindu-i capul plecat, părul negru, lucios, îi răspund:

— N-am nicio putere.

— Îndurare pentru soțul meu!

Clatin din cap, apoi mă aplec și o ating pe umăr.

— Crede-mă, nu am pic de putere la această curte. Nădăjduisem că vei pune dumneata o vorbă bună pentru amândoi, pe lângă rege.

— Mi-a făgăduit, rostește ea cu glas șoptit, abia auzit. Mi-a făgăduit în vara asta, dar acum soțul meu va fi judecat în fața juraților.

Nu încerc s-o consolez cu vorbe mincinoase, zicându-i că poate jurații nu-l vor condamna, și nici nu sugerez că dovezile nu-l vor arăta vinovat. O întreb:

— Nu l-ai putea convinge pe rege, cum ai mai făcut-o o dată? N-ai putea să găsești un zâmbet pentru el, nu i-ai putea îngădui… ceea ce-și dorește?

Ochii ei negri ridică spre ai mei o privire prelungă, ca pentru a recunoaște zeflemeaua în îndemnul meu de a-mi seduce soțul pentru a-l salva pe băiat. Știm amândouă ce înseamnă băiatul pentru fiecare dintre noi.

— Mi-am plătit partea mea de învoială în vară, când a spus că soțul meu va fi în siguranță, răspunde ea. Alteța Sa a spus că, dacă stă liniștit în temniță, ar putea fi eliberat mai târziu, în schimb, i-am dat regelui ce a vrut. Nu mai am cu ce să mă tocmesc.

Îmi las capul pe spate și închid ochii o clipă. Sunt mai mult decât sătulă și de regi, și de tocmelile lor, și de femeile nevoite să găsească mereu căi de a le face pe plac.

— Ți-ai pierdut influența?

Ea dă din cap privindu-mă drept în ochi și recunoscându-și rușinea.

— Nu mai am cu ce să-l ispitesc. (Se oprește să-mi ceară iertare.) Îmi pare rău. Nu știam ce altceva să fac în vară, când am aflat că soțul meu e în temniță, bătut. Nu aveam nimic altceva de oferit.

Cu un oftat, îi spun:

— Voi vorbi cu el, însă nici eu nu mai am ce să-i ofer.

*

Îmi trimit șambelanul să ceară o audiență la rege și sunt condusă în sala lui de consiliu. Maică-sa, aflată în picioare în spatele tronului, nu se clintește la intrarea mea. Valetul îmi aduce un jilț; mă uit la Henric, aflat de cealaltă parte a mesei întunecate, lustruite: mama lui îi stă în spate, ca o santinelă menită să-l apere de lume.

— Știm de ce ai venit, spune scurt milady. Însă nu se poate face nimic.

Ignorând-o, îmi privesc soțul și-i spun cu glas scăzut:

— Milord, nu vin să stărui pentru cei doi. Am venit fiindcă mă tem că ne pui în primejdie.

Vorbele mele îi atrag atenția pe dată. Omul acesta e mereu pregătit să dea atenție primejdiei.

— Suntem în pericol în fiecare zi, cât timp trăiește băiatul, răspunde el.

— Nu e doar asta. Există o primejdie pe care n-o cunoști.

— Ai venit să ne previi? întreabă cu dispreț lady Margaret.

— Da.

Henric mă privește pentru prima oară.

— Ți-a vorbit cineva? A încercat cineva să te atragă în complot?

— Nu, desigur că nu. Se știe că-ți sunt cu desăvârșire credincioasă. (Mă uit la figura împietrită a mamei lui.) Toată curtea, în afară de voi doi, știe că-ți sunt cu desăvârșire credincioasă.

— Și atunci, ce e? Vorbește!

Trag aer în piept.

— Cu ani în urmă, când eram în sanctuar cu mama și cu surorile mele, Richard a venit să ne spună că prinții au dispărut. Mama și cu mine l-am blestemat pe cel care i-a omorât.

— Acela a fost chiar Richard, intervine imediat milady, pe un ton insistent.

Henric mișcă ușor mâna, ca pentru a-i cere să tacă.

— Richard le-a pricinuit moartea, repetă ea, ca și cum astfel spusele ei s-ar adeveri.

Ignorând-o, continui:

— Am jurat că acela care i-a luat și le-a pricinuit moartea își va vedea el însuși fiul murind în pruncie. Că nepotul lui va muri și el de mic. Că spița lui se va sfârși cu o fată care nu va avea moștenitor.

— Fiul lui Richard a murit îndată ce a fost numit prinț de Wales, îi amintește milady fiului ei, care stă tăcut. E dovada vinovăției lui.

Henric se întoarce și-i aruncă o privire.

— Știai de acest blestem?

Ea clipește ca o șopârlă bătrână, iar eu știu că John Morton i-a adus la cunoștință spovedania mea tot atât de grabnic cum s-a rugat la Dumnezeu.

— Nu te-ai gândit că ar trebui să mă previi? o întreabă Henric.

— De ce să te prevină cineva? întreabă ea, știind bine că niciunul din ei nu poate răspunde la o astfel de întrebare. Noi n-am avut niciun amestec în moartea lor. Richard i-a omorât pe băieți în Turn, afirmă ea calm. Sau Henric Stafford, ducele de Buckingham. Spița lui Richard s-a stins, iar tânărul duce de Buckingham are sănătatea șubredă. Dacă blestemul ăsta are vreo putere, va cădea asupra lui.

Henric mă privește iar cu asprime și întreabă:

— Atunci, despre ce vrei să mă previi? Ce primejdie ne paște? Ce legătură poate avea povestea asta cu noi?

Alunecând din jilț, mă las în genunchi la picioarele lui, de parcă mă va judeca și pe mine.

— Băiatul ăsta, cel care susține că e prințul Richard de York… Dacă îl executăm, blestemul ar putea să cadă asupra noastră.

— Numai dacă e, într-adevăr, prințul, replică Henric cu agerime, îl recunoști? îndrăznești să vii să-mi spui că îl recunoști? Acum, după toate prin câte am trecut? După ce ai pretins atâta vreme că nu știi nimic?

Clatin din cap și mă plec și mai adânc.

— Nu-l recunosc și nici nu l-am recunoscut vreodată, însă vreau să avem grijă. Vreau să avem grijă, de dragul copiilor noștri. Soțul meu, milord, ne-am putea pierde fiul de tânăr. Am putea pierde un nepot în pruncie. Spița noastră s-ar putea sfârși cu o fată după care să nu mai vină nimeni. Tot ce ai făcut, tot ce am îndurat s-ar putea sfârși cu o regină fecioară, cu o fată stearpă, iar după ea… nimic.

*

În noaptea aceea, Henric nu doarme deloc, nici în patul meu, nici într-al lui. Se duce la capelă, îngenunchează lângă maică-sa, în fața treptelor altarului, și se roagă amândoi cu obrazul îngropat în palme. Dar nimeni nu știe pentru ce se roagă. Asta rămâne între ei și Dumnezeu.

Știu că ei sunt acolo pentru că eu însămi mă aflu în galeria regală a capelei, în genunchi, cu lady Katherine alături. Ne rugăm ca regele să fie îndurător, să-i ierte și să-i elibereze pe băiat și pe Teddy, ca domnia lui, începută cu sânge și sudoare, să continue cu iertare. Ne rugăm ca lungul război între veri să se încheie prin împăcare, să nu continue încă o generație. Ca

îndurarea să fie drumul ales de Tudori, iar spița lor să nu se stingă peste trei generații.

*

Ca și cum s-ar teme să nu-și piardă îndrăzneala, Henric nu așteaptă ca jurații să-și ocupe locurile în sala primăriei Londrei. Pradă unei porniri de moment, îi cheamă la Westminster, în Sala Albă, pe marele mareșal și pe mareșalul curții regale, ca să dea sentința. Nu se aduce nicio dovadă împotriva băiatului; în mod ciudat, nici măcar nu i se spune pe nume în sala de judecată. Deși Henric s-a trudit atât să-i dea băiatului numele lipsit de onoare al unui bețiv sărac de la stăvilarul din Tournai, pe acest act important numele nu e pomenit. Deși îl găsesc vinovat, lorzii nu înscriu numele Perkin Warbeck pe lunga listă a uneltitorilor trădători. Îi lasă numele nerostit. Acum, când îl condamnă la moarte, nu-i spun nicicum, ca și cum nimeni n-ar mai ști cine e – sau ca și cum i-ar cunoaște numele, însă n-ar îndrăzni să-l rostească.

Hotărăsc că va fi dus *cu carul pe străzile Londrei, până la spânzurătoarea de la Tyburn, va atârna în ștreang, apoi burta îi va fi despicată cât încă trăiește și măruntaiele îi vor fi smulse și arse sub ochii lui. După aceea i se va tăia capul, iar trupul îi va fi tăiat în patru, capul și cele patru sferturi de trup urmând a fi așezate acolo unde dorește regele*.

*

Trei zile mai târziu, Teddy e judecat în fața contelui de Oxford, în sala cea mare de la Westminster. Nu i se pune nicio întrebare; el recunoaște toate acuzațiile ce i se aduc. E găsit vinovat. Spune că îi pare foarte rău.

[76] Palatul Westminster, Londra, sâmbătă, 23 noiembrie 1499

Lady Katherine vine în odaia mea de culcare ca la un liman, îi aud pasul iute apropiindu-se de ușă, apoi lipăitul papucilor de piele străbătându-mi în fugă odaia personală, iar trecerea ei curmă discuțiile doamnelor de companie; bate apoi la ușă, iar camerista mea o întredeschide.

— Poți să intri, îi spun scurt.

Stau singură într-un jilț, la fereastră, și privesc fluviul pe care

mama îl iubea. Ascult zumzetul scăzut al odăilor din spatele meu și țipetele îndepărtate ale pescărușilor ce se rotesc deasupra apei, cu aripile albe luminoase pe fundalul cenușiu al cerului. Ea face ochii roată, căutându-mi din priviri însoțitoarele, și vede că sunt singură, deși o regină nu e lăsată singură niciodată.

— Pot să stau cu voi? mă întreabă.

Chipul ei palid, ca al unui copil nefericit.

— Iertare, dar nu pot răbda să stau singură.

Poartă iarăși negru, în așteptarea văduviei. Simt o înțepătură trecătoare și nedreaptă de invidie: ea poate să-și arate durerea, dar eu, pe punctul de a pierde un văr și pe băiatul care spunea că e fratele meu, trebuie să întrețin amăgirea că totul e normal; port o rochie verde-Tudor și am chipul zâmbitor. Nu-l pot recunoaște pe băiat după moartea acestuia, așa cum nu l-am putut recunoaște nici cât a trăit.

— Poftim înăuntru, îi spun.

Ea intră și-și trage un scaun fără spetează lângă mine. A adus cu ea dantela la care lucrează. Frumosul guler alb destinat băiatului e aproape terminat, dar azi mâinile ei stau nemișcate. Gulerul e aproape gata, însă gâtul pe care urma să-l înconjoare va purta, în schimb, funia ștreangului. Ea se uită de la lucru la mine și, oftând, îl lasă deoparte. Îmi spune:

— A sosit lady Margaret Pole.

— Maggie?

Ea încuviințează din cap.

— S-a dus întins la rege, să ceară îndurare pentru fratele ei.

N-o întreb ce a răspuns regele. Așteptăm până când aud somația la ușa sălii de primire, deschiderea ușii de comunicare, tăcerea stingherită care se așterne când Margaret traversează odaia mea personală spre ușa celei de culcare, în timp ce femeile o privesc trecând. Nimeni nu găsește nimic de spus unei femei al cărei frate urmează să fie executat pentru trădare. Ea bate la ușă; mă ridic și peste o clipă ne strângem în brațe, agățându-ne una de cealaltă și privindu-ne fețele încordate.

— Alteța Sa spune că nu poate face nimic, îmi dă de știre Margaret. Am îngenuncheat în fața lui. Mi-am lipit fața de încălțările sale.

Îmi lipesc obrazul ud de al ei, spunându-i:

— L-am implorat și eu, și lady Katherine. E hotărât. Să

așteptăm. Nu văd ce altceva am putea face.

Margaret își desface brațele și se lasă pe un scaun fără spetează, lângă mine. Nimeni nu spune nimic. Nu e nimic de zis. Sperând chiar și în clipele astea, ca niște neghioabe, ne împreunăm mâinile toate trei și nu spunem nimic.

Se întunecă, dar nu cer să ni se aducă lumânări; lăsăm lumina cenușie să se strecoare puțin câte puțin în odaie și stăm așa, în lumina amurgului. După o vreme, aud o bătaie în ușa sălii de primire, pe pardoseală răsună niște cizme de călărie și una dintre doamnele mele întredeschide ușa odăii de culcare, întrebând:

— Alteță, îl primiți pe marchizul de Dorset?

Mă ridic în picioare când fratele meu, Thomas Grey, marele supraviețuitor, intră în odaie și se uită la noi trei, spunând de-a dreptul:

— Am socotit că veți vrea să aflați neîntârziat.

— Într-adevăr, îi răspund.

— A murit, ne spune înainte să apucăm a ne face speranțe deșarte. A murit demn. S-a spovedit și a murit ca un creștin.

Gemând sugrumat, lady Katherine își acoperă fața cu mâinile. Margaret își face cruce.

— A mărturisit înșelătoria? întreb eu.

— A spus că nu e băiatul care a pretins că e, răspunde Thomas. I se poruncise ca, dacă vrea o moarte milostivă, să spună gloatei, să le spună tuturor că nu e nicio speranță să existe un prinț de York în viață. Ca urmare, asta le-a zis: că nu el e băiatul.

Simt cum crește în mine un hohot de râs ca un țipăt, gâlgâindu-mi în gât.

— Le-a zis că nu e băiatul drept care s-a dat?

Thomas se uită lung la mine.

— Alteță, a jurat că nu va lăsa nimănui loc de îndoială. Regele i-a îngăduit să fie doar spânzurat, fără să i se scoată măruntaiele, însă numai dacă lămurește totul.

Nu mă pot stăpâni; hohotul se luptă să scape printre buzele mele strânse încrâncenat și mă pomenesc râzând. Katherine pare uluită.

— A recunoscut că nu e băiatul care a spus că e? Când mai înainte, la Exeter, în mărturia scrisă, a fost silit să spună că e Perkin?!

— A fost limpede pentru toți la ce se referă. Dacă ați fi fost de față… (Fratele meu vitreg se oprește, căci știm cu toții că ar fi fost cu neputință.) Dacă *totuși* ați fi fost de față, ați fi văzut că era pocăit.

— Și ce nume i s-a dat? întreb, revenindu-mi. În vreme ce îl conduceau la eșafod.

Thomas clatină din cap.

— Nu i s-a dat niciun nume, din câte am auzit.

— A murit fără să i se dea și fără să accepte un nume?

— Așa a fost, încuviințează Thomas.

Mă ridic și deschid obloanele, ca să privesc fluviul întunecat. Pe apă se leagănă câteva lumini oglindite de unde. Ciulesc urechea, să prind un eventual zgomot sau cântec. E sărbătoarea Sfântului Clement; foarte slab, în depărtare, aud un cor, un cântec trist și dulce ca o tânguire.

— A avut dureri? întreabă lady Katherine ridicându-se lividă. A suferit?

Thomas se întoarce spre ea, spunându-i:

— A urcat pe eșafod cu mult curaj. Fiindcă avea mâinile legate la spate, a fost ajutat cu blândețe să urce scara. Erau de față sute, mii de oameni care se îmbrânceau să vadă – eșafodul fusese construit foarte înalt, ca să-l vadă toți –, dar nimeni n-a huiduit și n-a strigat. Parcă ar fi fost cuprinși de regret. Sau curioși. Unii plângeau. N-a semănat deloc cu execuția unui trădător.

Ea dă din cap iute, înghițindu-și lacrimile.

— A rostit doar câteva cuvinte, spunând că nu e cine a pretins a fi. Pe urmă a urcat scara și i s-a pus ștreangul de gât. S-a uitat în jur o clipă, doar o clipă, de parcă se gândea că se va întâmpla ceva…

— Spera să fie grațiat? întreabă lady Katherine abia auzit, cu fața chinuită. Nu i-am putut obține grațierea. A crezut că ar putea fi grațiat?

— Poate că aștepta o minune, sugerează Thomas. S-a uitat în jur, apoi a plecat capul și s-a rugat, i s-a tras scara de sub picioare și a căzut.

— S-a terminat iute? întreabă Margaret în șoaptă.

— A durat o oră sau poate mai mult, răspunde Thomas. Nimeni n-a fost lăsat să se apropie de el, ca să nu-l prindă de picioare și să-i frângă gâtul, ca să se termine mai repede. Dar

nu s-a zbătut și, în cele din urmă, s-a dus. A murit ca un om curajos, iar oamenii din fața eșafodului s-au rugat pentru el tot timpul.

Lady Katherine cade în genunchi și începe să se roage, cu fruntea plecată, Margaret închide ochii. Thomas se uită la noi – trei femei îndoliate.

— Așadar, s-a terminat, rostesc eu. Tot acest turnir al fricii, prefăcătoriei, înșelătoriei și minciunii s-a terminat.

— Pentru Teddy, nu, spune Margaret.

Merg cu Margaret la rege, în încercarea de a-l salva pe Teddy, însă el nu ne primește. Sir Richard, soțul lui Maggie, vine în odăile mele și mă imploră să nu intervin pentru unicul frate al soției lui.

— E mai bine pentru noi toți să fie executat, decât să se întoarcă în temnița aceea, spune el fără ocol. E mai bine pentru noi toți ca regele să nu se gândească la Margaret ca la o femeie din Casa de York. E mai bine pentru noi toți dacă tânărul moare acum, fără să se închege o răzmeriță în jurul lui. Vă rog, Alteță, învățați-o pe Margaret să îndure asta cu răbdare! Vă rog, învățați-o să renunțe la fratele ei! Traiul pe care l-a dus de mic n-a fost viață. Fie să se sfârșească aici și poate că oamenii vor uita că fiul meu se trage din Casa de York și astfel măcar el va fi în siguranță.

Șovăi.

— Regele îl vânează pe Edmund de la Pole, mai spune el. Vrea să-i știe pe toți cei din Casa de York ori legați cu jurământ să-l slujească, ori morți. Vă rog, Alteță, spuneți-i lui Margaret să renunțe la fratele ei, ca să-și poată păstra fiul!

— Așa cum am făcut eu? șoptesc, prea încet ca el să mă audă.

[77] Palatul Westminster, Londra, 28 noiembrie 1499

În ziua execuției lui Teddy se iscă o furtună grozavă, care-și abate tunetele asupra palatului, iar furia fulgerelor ne face să închidem obloanele și să ne adunăm în jurul focurilor. Ploaia se revarsă torențial peste pajiștea Turnului, astfel că iarba e udă și alunecoasă când Teddy înaintează cu pas nesigur pe cărarea ce duce la eșafodul din lemn, unde așteaptă călăul cu mască neagră, cu securea lui. Lângă el e un preot, iar în fața eșafodului

se află martori, dar Teddy nu vede niciun chip prietenos când se uită în jur după cineva căruia să-i facă semn cu mâna. A fost învățat să zâmbească și să salute cu mâna când se află în fața unei mulțimi; ține minte că un membru al Casei de York trebuie să zâmbească întotdeauna și să-și recunoască prietenii.

Un fulger însoțit de tunet îl face să încremenească locului, ca un mânz neliniștit. N-a mai fost niciodată afară, pe vreme de furtună. Timp de treisprezece ani n-a simțit ploaia pe față.

Fratele meu vitreg, Thomas Grey, îmi spune că, după părerea lui, Teddy n-a știut ce i se va întâmpla. Se spovedește de micile-i păcate și-i dă călăului un bănuț când i se spune. A fost mereu supus, mereu a încercat să facă pe plac. Își lasă capul bălai, de York, pe butuc și întinde brațele cu gestul obișnuit de consimțire, dar nu cred că a știut că astfel a dat încuviințarea ca securea să coboare fulgerător și să-i curme scurta viață.

*

În seara asta Henric nu vrea să cineze în sala cea mare de la Westminster, iar mama lui se roagă. În lipsa lor, mă văd silită să merg la masă singură, în fruntea doamnelor mele. Katherine merge în urma mea, înveșmântată în cel mai mohorât negru, iar Margaret poartă o rochie albastru-închis. Sala e tăcută, curtenii noștri sunt muți și posaci, ca și cum ni s-ar fi luat o bucurie pe care n-o vom recăpăta niciodată.

Traversând curtea tăcută, simt că nu sunt toate ca înainte, iar după ce mă așez și mă uit în jur, văd ce s-a schimbat: felul în care s-au așezat oamenii. În fiecare seară, bărbații și femeile de la curtea noastră numeroasă vin să ia cina și se așază în ordinea precăderii și a însemnătății: bărbații, de o parte a sălii mari, iar femeile, de cealaltă parte. La fiecare masă încap cam doisprezece meseni, care mănâncă de pe platourile comune așezate în mijlocul mesei. Astă-seară însă, lucrurile stau altfel: unele mese sunt din cale-afară de pline, iar la altele se văd locuri goale. Văd că mesenii s-au strâns fără a ține cont de tradiție sau de precădere.

Cei care s-au împrietenit cu băiatul, cei care au făcut parte din Casa de York, cei care i-au slujit chiar ei sau ai căror tați i-au slujit pe părinții mei, cei care mă iubesc, cei care o iubesc pe verișoara mea Margaret și-l țin minte pe fratele ei, Teddy, au ales să șadă laolaltă; în sala cea mare sunt multe mese la care

stau aceşti oameni, în tăcere deplină, de parcă ar fi jurat să nu mai vorbească vreodată. Se uită în jur fără să spună nimic.

La celelalte mese stau cei care i-au luat partea lui Henric. Mulţi dintre ei sunt din vechile familii de Lancaster. Unii s-au aflat în slujba mamei lui ori i-au slujit rudele, unii au venit cu el ca să lupte la Bosworth, alţii – ca fratele meu vitreg, Thomas Grey, sau cumnatul meu, Thomas Howard – îşi petrec fiecare zi din viaţă încercând să-şi arate loialitatea faţă de noua casă domnitoare, Casa Tudor. Aceştia încearcă să dea impresia că totul e ca de obicei: se apleacă peste mesele pe jumătate goale şi vorbesc nefiresc de tare, găsind lucruri de spus.

Aproape fără efort, curtea s-a împărţit: de o parte, cei îndoliaţi astă-seară, care şi-au prins la jiletcă panglici cenuşii, negre sau albastru-închis sau duc în mână mănuşi de culoare închisă şi cei care încearcă, zgomotos şi voios, să se poarte ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Henric ar fi îngrozit dacă ar vedea numărul curtenilor care poartă făţiş doliu pentru Casa de York. Însă Henric nu va vedea. Numai eu ştiu că zace pe patul lui, cu faţa în jos, cu mantia adunată în jurul umerilor. Nu poate să meargă la cină, nici să mănânce. Abia respiră, sugrumat de vinovăţie şi de groază în faţa propriei sale fapte ce nu poate fi anulată.

Afară, bubuitul tunetelor n-a contenit, văzduhul e acoperit de nori negri şi luna nu se vede deloc. Şi curtea e neliniştită; simţământul victoriei lipseşte cu desăvârşire, ca şi cel al încheierii unui capitol. Moartea celor doi tineri ar fi trebuit să aducă un sentiment de pace. În schimb, ne urmăreşte pe toţi impresia că am comis o greşeală foarte mare.

Mă uit la masa la care stau întotdeauna tinerii tovarăşi ai lui Henric, aşteptându-mă ca măcar aceştia să facă glume sau să-şi joace vreo festă prostească, dar ei aşteaptă servirea cinei în tăcere, cu capul plecat. Când se aduc bucatele, mănâncă tăcuţi, ca şi cum la curtea Tudor n-ar mai exista niciun motiv de râs.

Şi atunci văd un lucru care mă face să mă uit la mai-marele peste valeţii care ne slujesc la masă, mirându-mă că l-a îngăduit, sigură că-l va raporta.

În capul mesei tinerilor bărbaţi, unde obişnuia să şadă băiatul, au fost puse pocalul, cuţitul, lingura lui. I s-a pus o farfurie şi i s-a turnat vin, de parcă va veni să mănânce. În felul lor, cu sfidare, tinerii îşi arată credinţa faţă de o nălucă, faţă de un vis;

își exprimă dragostea față de un prinț care, dacă a existat vreodată, acum nu mai e.

[78] Palatul Westminster, Londra, iarna anului 1499

Henric e bolnav, cumplit de bolnav. Se cufundă în boală ca și cum n-ar fi în stare să înfrunte lumina puternică a lumii după furtună. Nu iese din odaia lui, în care sunt lăsați să intre doar cei mai de încredere slujitori, iar aceștia nu spun nimănui ce-i cu el. Oamenii șoptesc că s-a molipsit de boala nădușelii, că molima pe care a adus-o în Anglia l-a ajuns din urmă, în sfârșit. Alții spun că îi crește ceva străin în burtă și arată cu degetul farfuriile ce se întorc neatinse din odaia lui. Nu poate mânca, e bolnav ca un câine, spun bucătarii. Maică-sa îl vizitează în fiecare zi, stând seara cu el câte două ceasuri. Îi aduce pe doctorii ei ca să-l îngrijească, iar într-o zi văd un alchimist și un astrolog urcând fără vorbă pe scara particulară ce duce la odăile lui. În taină, căci legea interzice să consulți astrologi și orice fel de ghicitori, Henric pune să i se citească în stele, iar ei îi spun că se va înzdrăveni și că a avut dreptate să ucidă un dușman – un dușman slab și lipsit de apărare. Tăria lui a depins de nimicirea unui tânăr aflat în grija lui; e întru totul acceptabil să-l nimicești pe cel slab. E întru totul acceptabil să nimicești un prizonier supus și neajutorat.

Însă starea regelui nu se îmbunătățește deloc, iar mama lui stă tot timpul în capelă, rugându-se pentru el, sau în odaia lui, rugându-l să se ridice în capul oaselor, să nu mai stea cu fața la perete, să bea puțin vin, să guste puțină carne, să mănânce. Maestrul de ceremonii vine la mine ca să facem planuri pentru sărbătoarea Crăciunului, căci dansatorii trebuie să repete, iar coriștii, să exerseze cântecele noi. Dar, fiindcă nu știu dacă vom avea o curte tăcută, în doliu, cu un tron gol, îi spun că nu putem face planuri până regele nu se însănătoșește.

Ceilalți bărbați acuzați de trădare în urma ultimului complot pentru prințul de York sunt spânzurați, amendați sau exilați. Ici și colo se acordă câte o grațiere în numele regelui, cu inițiala lui mâzgălită slab în josul paginii. Nimeni nu știe dacă s-a încuiat în odaie, bolnav de remușcare, sau e pur și simplu prea obosit să mai lupte. Complotul s-a terminat, însă regele tot nu iese din odaia lui; nu citește nimic și nu primește pe nimeni. Curtea și

regatul îl așteaptă să se întoarcă.

Mă duc în vizită la milady mama regelui și o găsesc cu toate treburile cârmuirii pe masă, în fața ei, de parcă ar fi regent.

— Am venit să vă întreb dacă regele e grav bolnav, îi spun. Se bârfește mult și sunt îngrijorată. El nu mă primește.

Se uită la mine; văd că hârtiile sunt așezate în teancuri, dar nu le citește, nu iscălește nimic. E pierdută.

— Durerea e de vină, spune ea simplu. Durerea. E bolnav de durere.

Duc mâna la inimă, simțind-o cum bubuie de mânie.

— De ce? Ce l-a îndurerat? Ce a pierdut? întreb.

Mă gândesc la Margaret și la fratele ei, la lady Katherine și la soțul ei, la surorile mele și la mine: noi ne vedem de treabă și arătăm lumii doar indiferență. Clatină din cap, de parcă nici ea n-ar înțelege.

— Spune că și-a pierdut nevinovăția.

— Henric, nevinovat? exclam. A obținut tronul omorând un rege! A intrat în regat ca pretendent la tron!

— Să nu cutezi să spui una ca asta! se repede ea la mine. Să nu spui așa ceva! Tocmai tu!

— Dar nu înțeleg despre ce vorbiți, îi explic. Nu înțeleg ce spune. Și-a pierdut nevinovăția? Când a fost el nevinovat?

— Era tânăr, și-a petrecut viața năzuind la tron, spune ea, de parcă vorbele i-ar fi smulse, de parcă ar face o spovedanie grea, cu de-a sila. Așa l-am crescut. L-am învățat chiar eu că trebuie să devină regele Angliei, că pentru el există numai și numai coroana. A fost mâna mea. I-am spus că trebuie să se gândească numai și numai să se întoarcă în Anglia, să pretindă și să păstreze ce i se cuvine.

Aștept.

— I-am spus că e voia lui Dumnezeu.

Încuviințez din cap.

— Acum a câștigat. Se află în locul ce i-a fost hărăzit de la naștere. Dar ca să-l păstreze, ca să fie sigur de el, a trebuit să omoare un tânăr, un tânăr aidoma lui, un băiat care aspira la tron, care a fost crescut, la rândul lui, crezând că îi aparține de drept. Simte că s-a ucis pe sine însuși. L-a omorât pe băiatul care a fost cândva.

— Băiatul care a fost cândva, repet eu rar.

Milady îmi arată un băiat pe care nu-l văzusem. Băiatul căruia

i s-a dat numele barcagiului din Tournai era totodată cel care spunea că e prinț, dar pentru Henric era un confrate pretendent, crescut și educat pentru un singur destin.

— De asta îl plăcea atât de mult pe băiat. A vrut să-l cruțe, s-a legat bucuros să-l ierte. Nădăjduia să-l facă să pară un nimic, să-l țină la curte ca pe un bufon, să plătească pentru veșmintele lui din aceeași pungă din care își plătea bufonul și celelalte distracții. Așa suna planul lui. Dar pe urmă a descoperit că-l place foarte mult. A descoperit că amândoi au crescut pe meleaguri străine, mereu cu gândul la Anglia, mereu învățând despre Anglia, auzind mereu că va veni vremea când va trebui să se îmbarce, să pornească spre casă și să intre în regatul lor. Mi-a spus odată că nimeni în afară de el nu-l poate înțelege pe băiat și că nimeni în afară de băiat nu-l poate înțelege pe el.

— Și atunci, de ce să-l omoare? răbufnesc. De ce să-l execute, dacă băiatul era aidoma lui, un rege în oglindă?

Milady pare îndurerată.

— Pentru siguranță, spune ea. Cât timp băiatul trăia, ar fi fost comparați mereu, ar fi existat mereu un rege în oglindă și toți s-ar fi uitat când la unul, când la celălalt.

Timp de câteva clipe, nu mai adaugă nimic; mă gândesc că Henric a știut întotdeauna că nu arată a rege, că nu seamănă cu tatăl meu și că băiatul pe care îl numea Perkin a arătat întotdeauna a prinț.

— În afară de asta, n-ar fi fost în siguranță decât dacă băiatul era mort, continuă ea. Deși a încercat să-l țină aproape. Chiar și în vremea când băiatul s-a aflat în Turn, într-o urzeală de minciuni, prins în lațul propriilor vorbe, au existat în toată țara oameni care se jurau că-l vor salva. Acum Anglia e a noastră; însă Henric simte că n-o vom păstra. Băiatul nu era ca Henric. Avea darul acela… Darul de a fi iubit.

— Și acum nu veți fi niciodată în siguranță.

Îi repet propriile-i cuvinte și știu că asta e răzbunarea mea față de cei doi: se află acolo, în vorbele pe care i le adresez femeii care mi-a luat locul în odăile reginei, care stă în locul meu la această masă, așa cum fiul ei i-a luat locul fratelui meu.

— Anglia nu e a voastră, îi spun. Anglia nu e a voastră, nu veți fi în siguranță niciodată și nu veți fi niciodată iubiți.

Ea pleacă fruntea, ca și cum ar fi o condamnare pe viață, ca și cum ar merita-o.

— Merg la el, o anunț îndreptându-mă către ușa ce dă spre odăile lui, culoarul reginei.

— Nu poți intra, rostește ea venind spre mine. E prea bolnav ca să te primească.

Mă apropii de parcă vreau să trec prin ea și-i spun calm:

— Sunt soția lui. Sunt regina Angliei. Îmi voi vedea soțul, iar voi nu mă veți împiedica.

Preț de o clipă, mă gândesc că va trebui s-o dau la o parte de-a dreptul, dar în ultima clipă îmi citește pe chip hotărârea nestrămutată și se retrage, dându-mi voie să deschid ușa și să intru.

*

Henric nu se află în anticameră, însă ușa către odaia lui de culcare e deschisă; bat ușor și intru. E la fereastră, cu obloanele date în lături, ca să poată vedea cerul nopții; se uită afară, deși nu e nimic de văzut în afară de beznă și de scânteierea unei puzderii de stele risipite pe cer precum paietele. Întoarce privirea când intru, dar nu spune nimic. Aproape că-i simt durerea, singurătatea, deznădejdea cumplită.

— Trebuie să te întorci la curte, îi spun sec. Lumea va cleveti. Nu se poate să continui să te ascunzi aici.

— Mă ascund, zici? mă provoacă el.

— Da, replic fără șovăială.

— Chiar atât de tare mi se duce dorul? întreabă el pe un ton usturător. Chiar atât de iubit sunt? Le e dor să mă vadă?

— Se așteaptă să te vadă, îi răspund. Ești regele Angliei. Trebuie să fii văzut pe tronul tău. Nu pot duce singură povara coroanei Tudor.

— Nu credeam că va fi atât de greu, remarcă el, aproape ca o paranteză.

— Într-adevăr, încuviințez. Nici eu n-am crezut că va fi atât de greu.

Își sprijină fruntea de bolta de piatră a ferestrei.

— Credeam că, odată bătălia câștigată, va fi ușor. Credeam că voi fi găsit ce-mi dorea inima. Dar știi ceva? Să fii rege e mai rău decât să fii pretendent.

Se uită la mine pentru prima oară după multe săptămâni și mă întreabă:

— Crezi că am greșit? Am păcătuit omorându-i pe cei doi?

— Da, răspund simplu. Și mă tem că va trebui să plătim prețul.

— Crezi că ne vom vedea fiul murind, că nepotul nostru va muri și spița noastră se va stinge cu o regină fecioară? întreabă el cu amărăciune. Ei bine, am pus să-mi citească viitorul un astrolog mai priceput decât tine și decât vrăjitoarea de maică-ta. El spune că vom avea viață lungă și triumfătoare. Toți mi-o spun.

— Desigur că ți-o spun, îi zic cu sinceritate. Nu pretind că ghicesc viitorul, dar știu că întotdeauna trebuie plătit un preț.

— Nu cred că spița noastră se va stinge, spune el încercând să zâmbească. Avem trei fii. Trei prinți sănătoși: Arthur, Henric și Edmund. Despre Arthur aud numai de bine, Henric e isteț, chipeș și puternic, iar Edmund, slavă Domnului, e sănătos și crește.

— Mama mea a avut trei prinți, i-o întorc. Și a murit fără moștenitor.

El își face cruce.

— Dumnezeule mare, Elizabeth, nu spune una ca asta! Cum poți să spui așa ceva?

— Cineva mi-a ucis frații. Au murit amândoi fără să-și ia rămas-bun de la mama lor.

— N-au murit de mâna mea! strigă el. Eu eram în exil, departe. Nu le-am poruncit eu moartea! Nu poți da vina pe mine!

— Tu tragi foloase de pe urma morții lor, îmi continui argumentele. Ești moștenitorul lor. Și, oricum, l-ai omorât pe Teddy, vărul meu. Nici măcar mama ta nu poate s-o nege. Un băiat nevinovat. Și l-ai omorât pe băiat, pe fermecătorul băiat, pentru simpla vină de a fi iubit.

Își acoperă fața cu o mână, iar pe cealaltă o întinde orbește spre mine.

— Așa e, așa e. Dumnezeu mă ierte! Dar n-am știut ce altceva să fac. Jur că nu puteam face nimic altceva.

Mâna lui o găsește pe a mea și o prinde strâns, ca și cum ar crede că-l voi smulge din jalea lui.

— Mă ierți? Chiar dacă nu mă iartă nimeni altcineva? Mă poți ierta? Elizabeth? Elizabeth de York, mă poți ierta?

Îl las să mă tragă lângă el. Își întoarce capul spre mine și simt că are obrajii uzi de lacrimi. Mă cuprinde în brațe și mă strânge

cu putere.

— A trebuit s-o fac, rostește el în părul meu. Știi bine că n-am fi fost în siguranță câtă vreme ar fi trăit el. Știi că oamenii s-ar fi înghesuit în jurul lui, chiar dacă era în temniță. Îl iubeau ca și cum ar fi fost prinț. Avea farmec, farmecul acela de York căruia nu-i poți rezista. A trebuit să-l omor. A trebuit.

Mă ține în brațe ca și cum l-aș putea salva de la înec. Abia pot vorbi din cauza durerii pe care o simt, dar spun:

— Te iert. Te iert, Henric.

Cu un hohot răgușit, își lipește obrazul chinuit de gâtul meu. Îl simt cum tremură agățat de mine. Peste creștetul lui plecat, mă uit la ferestrele cu vitralii din odaia lui – întunecate, cum și cerul e întunecat dincolo de ele – și la trandafirul Tudor alb, cu miezul roșu, introdus la toate ferestrele odăii sale, la porunca maică-sii. În seara asta nu-mi pasă că trandafirul cel alb și cel roșu înfloresc împreună, ca unul; în seara asta îmi pare că roza albă de York a fost înjunghiată în inima ei pură ca neaua și acum sângerează roșu-aprins.

Astă-seară știu că, într-adevăr, am multe de iertat.

Nota autoarei

Această carte este scrisă pe mai multe paliere. E o *lucrare de ficțiune* despre un mister – așadar, la doi pași depărtare de orice fapt consemnat documentar; în centrul ei se află însă unele fapte istorice pe care puteți conta sau pe care le puteți studia singuri. Nu cred că moartea prinților, pentru care de obicei este învinuit Richard al III-lea, a fost fapta lui, iar ideea că un prinț a supraviețuit a fost susținută de mai mulți istorici, ale căror lucrări sunt enumerate mai jos. Eu înclin să cred versiunea pe care o prezint aici; totuși nici măcar acum nimeni nu știe precis.

Sprijinul acordat de regina văduvă Elizabeth răscoalei Simnel îmi sugerează că ea s-a luptat cu Henric al VII-lea (și cu propria fiică) pentru a pune pe tron un candidat preferat. Nu cred că ar fi riscat poziția fiicei sale pe tron pentru altcineva decât fiul ei. A murit înainte ca tânărul care susținea că e Richard să debarce în Anglia, dar se pare că soacra ei, ducesa Cecily, l-a sprijinit pe pretendent. Sprijinul lui sir William Stanley (de partea pretendentului, împotriva fiului vitreg al fratelui său) este și el consemnat. Stanley a urcat pe eșafod fără să ceară iertare că a ținut partea pretendentului; acest lucru îmi dă de înțeles că socotea că pretendentul avea șanse de a învinge și că pretenția acestuia la tron era întemeiată.

Felul în care a fost tratat tânărul numit în cele din urmă, în mod atât de incert, Perkin Warbeck, este și el foarte ciudat. Eu avansez ipoteza că Henric al VII-lea a complotat să-l alunge pe „băiat” de la curtea lui incendiind garderoba regală. Focul a scăpat de sub control și a distrus Palatul Sheen. Henric i-a aranjat ulterior evadarea și în cele din urmă l-a prins în capcana unei conspirații trădătoare cu contele de Warwick.

Majoritatea istoricilor sunt de acord că Henric al VII-lea a îngăduit conspirația, ba chiar a organizat-o pentru a scăpa de cele două amenințări la adresa tronului său, iar moartea celor doi a fost într-adevăr cerută de monarhii spanioli, fiind o condiție pentru a îngădui oficierea cununiei infantei cu prințul Arthur.

Poate că nu vom afla niciodată identitatea tânărului care a susținut că e prințul Richard și apoi a mărturisit că e „Perkin Warbeck”. Putem fi siguri însă că versiunea Tudorilor despre acele evenimente nu reprezintă adevărul. Cercetările

meticuloase întreprinse de Anne Wroe demonstrează că a fost vorba de o minciună.

Nici cartea de față nu pretinde că dezvăluie adevărul: este o operă de ficțiune bazată pe numeroase studii asupra acelor vremuri fascinante și sper că oferă o perspectivă afectuoasă și plină de respect asupra poveștilor nespuse și a personajelor necunoscute.